

T.C.
GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

AFET YÖNETİMİ ANA BİLİM DALI

**TÜRKİYE'YE SİĞINAN ZORUNLU GÖÇMENLERİN İKİNCİ AFET İLE
BAŞA ÇIKMA DENEYİMLERİ: 6 ŞUBAT KAHRAMANMARAŞ MERKEZLİ
DEPREMLER ÖRNEĞİ**

DOKTORA

Kadir ÇAVUŞ

MAYIS-2025
GÜMÜŞHANE

T.C.

**GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

AFET YÖNETİMİ ANA BİLİM DALI

**TÜRKİYE'YE SİĞINAN ZORUNLU GÖÇMENLERİN İKİNCİ AFET İLE
BAŞA ÇIKMA DENEYİMLERİ: 6 ŞUBAT KAHRAMANMARAŞ MERKEZLİ
DEPREMLER ÖRNEĞİ**

**COPING EXPERIENCES OF FORCED MIGRANTS IN TURKEY
FACING A SECONDARY DISASTER: THE CASE OF THE FEBRUARY 6
EARTHQUAKES CENTERED IN KAHRAMANMARAŞ**

DOKTORA

Kadir ÇAVUŞ

**MAYIS-2025
GÜMÜŞHANE**

T.C.

**GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

AFET YÖNETİMİ ANA BİLİM DALI

**TÜRKİYE'YE SİĞINAN ZORUNLU GÖÇMENLERİN İKİNCİ AFET İLE
BAŞA ÇIKMA DENEYİMLERİ: 6 ŞUBAT KAHRAMANMARAŞ MERKEZLİ
DEPREMLER ÖRNEĞİ**

**COPING EXPERIENCES OF FORCED MIGRANTS IN TURKEY
FACING A SECONDARY DISASTER: THE CASE OF THE FEBRUARY 6
EARTHQUAKES CENTERED IN KAHRAMANMARAŞ**

DOKTORA

Kadir ÇAVUŞ

Danışman: Prof. Dr. Afşin Ahmet KAYA

**MAYIS-2025
GÜMÜŞHANE**

KABUL VE ONAY

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI

Doktora Tezi olarak hazırlamış olduğum “**Türkiye’ye Sığınan Zorunlu Göçmenlerin İkinci Afet ile Başa Çıkma Deneyimleri: 6 Şubat Kahramanmaraş Merkezli Depremler Örneği**” isimli bu tezimin, tamamen kendi çalışmam olduğunu, her alıntıya kaynak gösterdiğimi, alıntı yaptığım tüm çalışmaları kaynakçada belirttiğimi ve Gümüşhane Üniversitesi’nin lisanslı kullanıcısı olduğu intihal yazılım programı ile Lisansüstü Eğitim Enstitüsü’nün belirlediği kıstaslara uygun olarak raporladığımı taahhüt ederim. Tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Gümüşhane Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü arşivinde saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği’nin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

30/05/2025

.....
Kadir ÇAVUŞ

TEŞEKKÜR

Lisans eğitim sürecimin başlangıcından tezimin tamamlanma sürecine kadar geçen süre zarfı içinde bana büyük katkıları ve üzerimde sayısız emekleri olan çok kıymetli danışmanım Prof. Dr. Sayın Afşin Ahmet KAYA hocama şükranlarımı sunarım. Ayrıca bu uzun ve meşakkatli yolculukta her daim benim yanımda olan ve desteklerini esirgemeyen sevgili dostlarım Öğr. Gör. Bereket Bülent AYKER'e, Öğr. Gör. Meryem AKBULUT BAKIR'a ve Dr. Öğr. Üyesi Emre TOSUN'a teşekkürlerimi sunuyorum.

Bu süreçte her zaman sabır ve destekleri ile yanımda olan kıymetli aileme çok teşekkür ederim. Ayrıca bu süreçte hayatıma adeta bir güneş gibi doğarak benim motivasyon kaynaklarımın en büyüğünü oluşturan biricik kızım Güneş'e de minnetlerimi sunuyorum.

Kadir ÇAVUŞ
GÜMÜŞHANE – 2025

ÖZET

Ülkelerinden istemsiz bir şekilde çevre ülkelere sığınmak zorunda kalan zorunlu göçmenler, birincil afet deneyimlerinin ardından göç ettikleri toplumlarda meydana gelebilecek olası afetlere karşı daha savunmasız ve kırılgan bir konumda bulunmaktadır. Bu çalışmanın amacı 2023 yılı Şubat ayında Kahramanmaraş ve Hatay merkezli depremlerden etkilenmiş üniversite öğrencisi zorunlu göçmenlerin, ikinci bir afet olarak depremi nasıl deneyimlediklerini anlamaktır.

Araştırma, karma yöntem stratejisiyle tasarlanmış olup, nitel ve nicel paradigmlar doğrultusunda yarı yapılandırılmış bir adet açık uçlu soru formu ve çoktan seçmeli sorulardan oluşan yapılandırılmış bir anket formundan oluşmaktadır. Karma yöntem kapsamında, yakınsayan paralel desen tercih edilmiştir. Nitel verilerin analizi içerik analizi yoluyla, nicel verilerin analizi ise betimsel istatistik yöntemleriyle bağımsız biçimde gerçekleştirilmiştir. Her iki analiz sonucunda elde edilen bulgular, alan yazın ile birlikte değerlendirilerek yorumlanmıştır. Nitel aşamada tabakalı örnekleme, maksimum çeşitlilik örnekleme ve kartopu (zincir) örnekleme yöntemleriyle 28 kişiyle derinlemesine mülakat gerçekleştirilmiştir. Nicel aşamada ise tabakalı ve basit rastgele örnekleme yöntemleri kullanılmış, 169 kişilik katılımcı verisine ulaşılmıştır. Araştırma, toplamda 6 deprem ilinde uygulanmıştır. Nitel veriler MAXQDA programı aracılığıyla kod-tema listeleri oluşturularak analiz edilmiş, nicel veriler ise SPSS paket programı üzerinden analiz edilmiştir.

Nitel görüşmeye katılan 28 kişiden 27'si, deprem felaketi öncesinde afetlere dair herhangi bir bilgiye, farkındalığa ya da hazırlığa sahip olmadıklarını ifade etmiştir. Hem nitel hem nicel katılımcılar, özellikle depremin ilk üç gününde barınma, yeme-içme, temizlik, arama-kurtarma ve sağlık hizmetlerine erişim gibi temel ihtiyaçlara ilişkin ciddi zorluklar yaşadıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca, katılımcılar arasında dil sorununun doğrudan kendileri tarafından değilse bile yakın çevreleri tarafından yoğun şekilde deneyimlendiği bildirilmiştir. Araştırma sonunda elde edilen bulgular doğrultusunda çeşitli öneriler geliştirilmiş ve politika yapıcılara sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Afet, Arama-Kurtarma, Barınma, Deprem, Göç,

SUMMARY

Forced migrants, who are compelled to seek refuge in neighboring countries due to involuntary displacement from their homelands, occupy a particularly vulnerable and fragile position in the face of potential disasters in the societies to which they migrate, following their initial disaster experiences. The aim of this study is to understand how university student forced migrants—who were affected by the earthquakes centered in Kahramanmaraş and Hatay in February 2023—experienced the earthquake as a secondary disaster.

The research was designed using a mixed-methods strategy, consisting of a semi-structured open-ended question form and a structured questionnaire form composed of multiple-choice questions, in line with both qualitative and quantitative paradigms. Within the scope of the mixed-methods approach, a convergent parallel design was employed. Qualitative data were analyzed through content analysis, while quantitative data were independently analyzed using descriptive statistical methods. The findings from both analyses were interpreted in conjunction with the existing literature. In the qualitative phase, in-depth interviews were conducted with 28 participants using stratified sampling, maximum variation sampling, and snowball (chain) sampling methods. In the quantitative phase, stratified and simple random sampling methods were utilized, resulting in data collection from 169 participants. The research was conducted across six earthquake-affected provinces in total. Qualitative data were analyzed using the MAXQDA software through the creation of code-theme lists, while quantitative data were analyzed via the SPSS software package.

Of the 28 participants who took part in the qualitative interviews, 27 reported having no prior knowledge, awareness, or preparedness regarding disasters before the earthquake. Participants noted significant difficulties in meeting basic needs—such as shelter, food and water, hygiene, search and rescue, and access to healthcare services—particularly within the first three days following the disaster. Furthermore, while not always directly experienced by the participants themselves, language barriers were reported to be a significant issue within their immediate communities. Based on the findings obtained from this study, various recommendations were developed and presented to policymakers.

Keywords: Disaster, Search and Rescue, Shelter, Earthquake, Migration

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	III
BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI.....	IV
TEŞEKKÜR.....	V
ÖZET.....	VI
SUMMARY	VII
İÇİNDEKİLER	VIII
TABLolar DİZİNİ	X
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	XII
EKLER DİZİNİ.....	XIV
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	XV
1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER	3
2.1. Afet.....	3
2.2. Afet Literatüründe Kullanılan Terminoloji.....	3
2.3. Afet Yönetim Evreleri.....	6
2.4. Afet Türleri.....	9
2.5. Afetlerde İlk 72 Saatin Önemi	10
2.6. Deprem Kavramsal Çerçeve	12
2.7. Göç Kavramsal Çerçeve.....	16
2.7.1. Göç Türleri.....	19
2.7.2. Göç Teorileri ve Geliştirilen Kuramlar	22
2.7.3. Göç Yönetimi ve Göç Mevzuat Yapısı	26
2.7.4. Deprem Bölgesinin Demografik Açısından ve Yapı Açısından Kısa Bir Değerlendirmesi	34
2.8. Göç ve Afet Arasındaki İlişki	35
3. MATERYAL ve YÖNTEM.....	38

3.1. Bir Karma Araştırma Yöntemi İçinde Kullanılacak Olan Nitel ve Nicel Yöntemlerin Pozitivist ve Yorumsamacı Anlayış Çerçevesinde Karşılaştırılması.....	38
3.2. Araştırma Deseni.....	40
3.3. Araştırma Süreci.....	41
3.4. Nitel Aşama.....	42
3.4.1. Bir Nitel Araştırmada Olması Gereken Özellikler.....	42
3.4.2. Araştırma Probleminin ve Sorusunun Belirlenmesi.....	44
3.4.3. Araştırma Çalışma Grubunun Belirlenmesi	46
3.4.4. Nitel Araştırmada İzin ve Etik	49
3.4.5. Veri Toplama Yöntemleri	50
3.4.6. Nitel Araştırmada Güvenilirlik, Geçerlilik ve Verilerin Analizleri	55
3.5. Nicel Aşama	58
3.5.1 Evren ve Örneklem	59
3.5.2. Veri Toplama Yöntemleri	60
3.5.3. Verilerin Analizi.....	61
4. BULGULAR ve TARTIŞMA.....	62
4.1. Nitel Bulgular.....	62
4.2. Nicel Bulgular	150
5. SONUÇ ve DEĞERLENDİRME	197
KAYNAKÇA.....	203
EKLER.....	213
ETİK KURUL KARARI	226
ÖZGEÇMİŞ	227

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1. Kökenlerine Göre Afetler	10
Tablo 2. Pozitivist ve Yorumsamacı Anlayışın Birbiri ile İlişkisi	39
Tablo 3. Çalışma Grubunda Yer Alan Kişilerin Demografik Dağılımları.....	48
Tablo 4. Geçmişte yaşanmış olan afet deneyimine ilişkin kod tema listeleri	62
Tablo 5. Savaş deneyimlerine ilişkin kod tema listeleri	63
Tablo 6. Afetin tanımı hakkında ki görüşlere ilişkin kod tema listeleri.....	67
Tablo 7. Afet türlerine ilişkin koda tema listeleri	69
Tablo 8. Sarsıntı/Deprem sırası yaşanan deneyimlere ilişkin kod tema listeleri	70
Tablo 9. Yapının afetten etkilenme durumuna göre kod tema listeleri.....	77
Tablo 10. Depremi ilk süreç ve saatlerine ilişkin olarak çıkarılan kod tema listeleri...	78
Tablo 11. Deprem zamanı depremzedelerin kendini iyi hissettiği anlara ilişkin çıkarılan kod tema listeleri	81
Tablo 12. Deprem zamanı depremzedelerin kendini kötü hissettiği anlara ilişkin çıkarılan kod tema listeleri	83
Tablo 13. Depremi ilk 3 günü yaşanan olumlu deneyimlere ilişkin çıkarılan tema ve bazı kod listeleri	86
Tablo 14. Depremi ilk 3 günü yeme içme, temizlik ve arama kurtarma konularında yaşanan olumsuz deneyimlere ilişkin kod tema listeleri.....	91
Tablo 15. Depremi ilk 3 günü sağlık ile can ve mal güvenliği konularında yaşanan olumsuz deneyimlere ilişkin kod tema listeleri.....	97
Tablo 16. Depremi ilk 3 günü barınma ile ilgili konularda yaşanan olumsuz deneyimlere ilişkin kod tema listeleri	101
Tablo 17. Depremi ilk 3 günü iletişim, ulaşım, ısınma ve enerji altyapısı ile ilgili konularda yaşanan olumsuz deneyimlere ilişkin kod tema listeleri.....	104
Tablo 18. Depremi ilk 3 günü çeşitli konularda yaşanan ne olumlu ne de olumsuz deneyimlere ilişkin kod tema listeleri	108
Tablo 19. Depremi ilk 3 günlük sürecinin ardından yeme içme, temizlik, sağlık, arama ve kurtarma ve barınma konularında paylaşılan olumlu deneyimlere ilişkin çıkarılan kod tema listeleri	110
Tablo 20. Depremi ilk 3 günlük sürecinin ardından iletişim, can ve mal güvenliği, ulaşım, enerji altyapısı ve eğitim konularında paylaşılan olumlu deneyimlere ilişkin çıkarılan kod tema listeleri	114

Tablo 21. Depremi ilk 3 günlük sürecinin ardından temizlik, sağlık, barınma ve arama kurtarma konularında paylaşılan olumsuz deneyimlere ilişkin çıkarılan kod tema listeleri	116
Tablo 22. Depremi ilk 3 günlük sürecinin ardından iletişim, eğitim, can ve mal güvenliği, enerji altyapısı gibi konularda paylaşılan olumsuz deneyimlere ilişkin çıkarılan kod tema listeleri	120
Tablo 23. Depremi ilk 3 günlük sürecinin ardından çeşitli konularda yaşanan ne olumlu ne de olumsuz deneyimlere ilişkin kod tema listeleri.....	123
Tablo 24. Deprem sürecinde yapılan yardımlar hakkında paylaşılan deneyimlere ilişkin çıkarılan kod tema listeleri	125
Tablo 25. Depremi ardından yaşanan göç sürecine ilişkin anlatılan deneyimlere göre çıkarılan kod tema listeleri	129
Tablo 26. Deprem sürecinde medyada çıkan haberlere ilişkin oluşturulan kod tema listeleri.....	132
Tablo 27. Deprem sürecinde dil konusunda paylaşılan deneyimlere ilişkin oluşturulan kod tema listeleri	135
Tablo 28. Deprem sürecinde engel ve kronik hastalıklar konusunda paylaşılan deneyimlere ilişkin oluşturulan kod tema listeleri	137
Tablo 29. Deprem sürecinde müdahale çalışmalarına katılım konusunda paylaşılan deneyimlere ilişkin oluşturulan kod tema listeleri	138
Tablo 30. Depremi cenaze ve defin süreçlerinde paylaşılan deneyimlere ilişkin oluşturulan kod tema listeleri	140
Tablo 31. Deprem öncesi afet planı yapma durumuna ilişkin oluşturulan kod tema listeleri.....	143
Tablo 32. Şu an yaşanan sorunlara ilişkin oluşturulan kod tema listeleri.....	145
Tablo 33. Katılımcıların Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı.....	150
Tablo 34. Betimsel İstatistik Dağılım Tablosu (Katılımcıların Nicel Maddelere İlişkin Frekans Analizi)	154
Tablo 35. Katılımcıların Depremde İlk Üç Gün Yaşadıkları Durumlara İlişkin Frekans Analizi	161
Tablo 36. Katılımcıların Depremde İlk Üç Gün Sonrası Yaşadıkları Durumlara İlişkin Frekans Analizi	165
Tablo 37. Katılımcıların Şu Anda Yaşadıkları Durumlara İlişkin Frekans Analizi.....	171
Tablo 38. Katılımcıların Depremde Yaşadıkları Durumlara İlişkin Frekans Analizi...	175

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Afet Yönetim Evreleri.....	9
Şekil 2. Yerkabuğunu oluşturan ana levhalar, Anadolu Levhası ve hareket yönleri	13
Şekil 3. Türkiye deprem tehlike haritası	14
Şekil 4. Doğrultulu, normal ve ters faylanma	15
Şekil 5. Deprem dalgaları.....	15
Şekil 6. Dünyada zorunlu göçmenlerin dağılımı.....	34
Şekil 7. Afetler ve Göç Arasındaki İlişki	35
Şekil 8. Yakınsayan Paralel Karma Desen Araştırma Desen Süreci	41
Şekil 9. Geçmiş Afet Deneyimleri Temasına ilişkin kod tema ve ana tema oluşumlarının yaratıcı kodlama ile gösterimi.....	62
Şekil 10. Afetin tanımı hakkında ki görüşlere ilişkin kod tema listelerinin yaratıcı kodlama ile gösterimi	67
Şekil 11. Afet türlerine ilişkin koda tema listelerinin kod kategori ve temaların yaratıcı kodlama ile gösterimi.....	69
Şekil 12. Sarsıntı/Deprem sırası yaşanan deneyimlere ilişkin kod ve temaların yaratıcı kodlama ile gösterimi.....	70
Şekil 13. Yapının afetten etkilenme durumuna göre belirlenen kod tema listelerinin yaratıcı kodlama ile gösterimi.....	77
Şekil 14. Depremi ilk süreç ve saatlerine ilişkin olarak çıkarılan tema ve bazı kod listelerinin yaratıcı kodlama ile gösterimi.....	78
Şekil 15. Deprem zamanı depremzedelerin kendini iyi hissettiği anlara ilişkin çıkarılan kod tema listelerinin yaratıcı kodlama ile gösterimi	81
Şekil 16. Deprem zamanı depremzedelerin kendini kötü hissettiği anlara ilişkin çıkarılan ana tema, tema ve bazı kod listeleri	83
Şekil 17. Depremi ilk 3 günü yaşanan olumlu deneyimlere ilişkin çıkarılan ana tema, tema ve bazı kod listelerinin yaratıcı kodlama ile gösterimi.....	86
Şekil 18. Depremi ilk 3 günü yaşanan olumsuz deneyimlere ilişkin oluşturulan tema ve bazı kod listelerinin yaratıcı kodlama ile gösterimi	91
Şekil 19. Depremi ilk 3 günü çeşitli konularda yaşanan ne olumlu ne de olumsuz deneyimlere ilişkin tema ve bazı kod listelerinin yaratıcı kodlama ile gösterimi.....	108

Şekil 20. Depremi ilk 3 günlük sürecinin ardından yaşanan olumlu deneyimlere ilişkin çıkarılan tema ve bazı kod listelerinin yaratıcı şema ile gösterimi	110
Şekil 21. Depremi ilk 3 günlük sürecinin ardından yaşanan olumsuz deneyimlere ilişkin çıkarılan tema ve bazı kod listelerinin yaratıcı şema ile gösterimi ...	115
Şekil 22. Depremi ilk 3 günlük sürecinin ardından yaşanan ne olumlu ne olumsuz deneyimlere ilişkin çıkarılan tema ve bazı kod listelerinin yaratıcı şema ile gösterimi.....	122
Şekil 23. Deprem sürecinde yapılan yardımlar hakkında paylaşılan deneyimlere ilişkin çıkarılan tema kod listelerinin yaratıcı kodlama ile gösterimi	125
Şekil 24. Depremi ardından yaşanan göç sürecine ilişkin anlatılan deneyimlere göre çıkarılan tema ve bazı kodların yaratıcı kodlama ile gösterilmesi.....	128
Şekil 25. Deprem sürecinde medyada çıkan haberlere ilişkin oluşturulan tema ve bazı kodların yaratıcı kodlama ile gösterimi.....	132
Şekil 26. Deprem sürecinde dil konusunda paylaşılan deneyimlere ilişkin oluşturulan tema ve bazı kodların yaratıcı kodlama ile gösterimi	134
Şekil 27. Deprem sürecinde engel ve kronik hastalıklar konusunda paylaşılan deneyimlere ilişkin oluşturulan tema ve bazı kodların yaratıcı kodlama ile gösterimi.....	136
Şekil 28. Deprem sürecinde müdahale çalışmalarına katılım konusunda paylaşılan deneyimlere ilişkin oluşturulan tema ve bazı kodların yaratıcı kodlama ile gösterimi.....	138
Şekil 29. Depremi cenaze ve defin süreçlerinde paylaşılan deneyimlere ilişkin oluşturulan tema ve bazı kodların yaratıcı kodlama ile gösterimi	140
Şekil 30. Deprem öncesi afet planı yapma durumuna ilişkin oluşturulan tema ve bazı kodların yaratıcı kodlama ile gösterimi.....	143
Şekil 31. Şu an yaşanan sorunlara ilişkin oluşturulan tema ve bazı kodların yaratıcı kodlama ile gösterilmesi	145

EKLER DİZİNİ

Ek 1. Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Materyalleri

Ek 2. Etik Kurul Kararı

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

AEK	: Azerbaycanlı Erkek Katılımcı
AFAD	: Afet ve Acil Durum Yönetim Başkanlığı
AFADEM	: Afet ve Acil Durum Eğitim Merkezi
AİHM	: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
DAF	: Doğu Anadolu Fayı
EMDAT	: Emergency Events Database
FEK	: Filistinli Erkek Katılımcı
SEK	: Suriyeli Erkek Katılımcı
SKK	: Suriyeli Kadın Katılımcı
GİB	: Göç İdaresi Başkanlığı
IDMC	: Internal Displacement Monitoring Center
IOM	: International Organization For Migration
KAF	: Kuzey Anadolu Fayı
OHCHR	: Office of the High Commissioner for Human Rights
RG	: Resmî Gazete
CSBB	: Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı
UNHCR	: United Nations High Commissioner for Refugees
YUKK	: Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu
YEK	: Yemenli Erkek Katılımcı

1. GİRİŞ

Tarihsel var oluşundan bu yana Türkiye büyük can ve mal kayıplarına yol açan afetler ile sürekli karşılaşmaktadır. Bu afetler arasında başta depremler olmak üzere sel felaketleri, heyelan, kaya düşmeleri, çığ, kuraklık gibi birçok doğa kaynaklı afet ve göçler, savaşlar, KBRN olayları, terör olayları gibi insan kaynaklı afetler bulunmaktadır (Ergünay, 2007; Afet ve Acil Durum Eğitim Merkezi (AFADEM), 2018).

Türkiye'nin tecrübe ettiği bu afetler içerisinde depremler doğa kaynaklı afet olarak, kitlesel göç akınları ise insan kaynaklı afet olarak günümüzün ve geleceğimizin önemli problemlerinden birini oluşturmaktadır. Türkiye, yeryüzünün en aktif deprem kuşaklarından birisi olan, Akdeniz, Alp, Himalaya deprem kuşağı içerisinde yer almaktadır (Ergünay, 2007). Emergency Events Database (EMDAT) veri tabanından alınan verilere göre 1923-2016 yılları arasından Türkiye'de meydana gelen afetlerin arasında depremler oluş sayısı bakımından ilk sırada yer almaktadır. Ayrıca depremlerden kaynaklanan can kaybı, afetlerin sebep olduğu tüm can kayıplarının %90'ını oluşturmaktadır (EMDAT, 2023).

Konumu gereği, fakir ile zengin arasında bir başka deyişle Güney ve Doğu ile Kuzey ve Batı arasında konumlanan Türkiye'nin hep avantajlarından bahsedilen coğrafi konumunda bu kez tezahür eden olumsuz bir durumdur. Bu olumsuz durum, coğrafi olarak kilit noktada bulunan Türkiye'nin göç akımlarına sürekli olarak uğramasıdır (Göç İdaresi Başkanlığı (GİB), 2015). Bu olumsuz durumun son örneğini Türkiye çok yakın bir tarihte tecrübe etmiştir ve hali hazırda Türkiye'nin güncel bir problemi olarak varlığını devam ettirmektedir. Türkiye'nin tarihsel süreç içerisinde tecrübe ettiği göç akınları başta Suriye olmak üzere Orta Doğu ve Güney Asya da ki çeşitli ülkelerden devam etmektedir. Özellikle Türkiye özelinde karşılaşılan bu göç tiplerinin daha çok zorunlu göç-kitlesel göç çerçevesinde gerçekleştiği görülmektedir.

Depremler meydana geldiğinde bir toplumun kırılganlık derecesinin sadece depremin büyüklüğüne ve şiddetine bağlı olarak düşünülmesi şüphesiz yanıltıcı olacaktır. Donner ve Rodriguez (2008)'in de dediği gibi sosyal sınıf, eğitim, cinsiyet, yaş ve dil yeterliliği gibi değişkenler gerçek felaketin kendisinden daha güçlü etkiler yaratabilirler. Örneğin birçok yazar tarafından ırk, sosyal sınıf ve dil eksenin de farklı bir küme bazında değerlendirilen göçmen ve azınlık grupları gibi tipik olarak marjinalleştirilmiş nüfusların afet durumlarında genellikle daha savunmasız olduğu iddia edilmektedir. Mülteciler ve sığınmacılar gibi zorunlu göçmen toplulukları bir afet

olayına daha az hazırlıklı olma, gerektiğinde tahliye için daha az kaynağa sahip olma, yardım ve kurtarma girişimlerine erişimde birtakım eşitsizlikler yaşama eğilimindedir (Mercer vd., 2012).

Zorunlu göç deneyimleri, değişken dil yetkinlikleri, sınırlı sosyal ağlar ve yeni ev sahibi toplum norm ve yasalarına uyum sağlama çabası gibi birçok faktör zorunlu göçmenlerin olası afet durumlarında savunmasızlığını artıracak faktörlerdendir (Marlowe, 2013). Konunun önemine rağmen Türkiye’de olası bir afet durumunda zorunlu göçmenler ile ilgili detay planlamaların oluşturulabilmesine olanak sağlayacak yeterli çalışma bulunmamaktadır. Bu çalışma da ki amaç 2023 yılının şubat ayında Kahramanmaraş ve Hatay’da meydana gelen depremlerden etkilenmiş olan üniversitelerde öğrenim gören zorunlu göçmen öğrenciler ile bir karma yöntem stratejisi tercih ederek ikinci bir afet olarak depremi nasıl deneyimlediklerini anlamaktır. Bu çalışmanın bir deprem ülkesi olan Türkiye’de geliştirilecek planlara özellikle savunmasız azınlık grupları çerçevesinde, katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Afet

AFAD tarafından yapılan tanımlamaya göre afet; *Toplumun tamamı veya belli kesimleri için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal hayatı ve insan faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan, etkilenen toplumun baş etme kapasitesinin yeterli olmadığı doğa, teknoloji veya insan kaynaklı olay olarak tanımlanmaktadır* (Afet ve Acil Durum Yönetim Başkanlığı (AFAD), 2024).

Bu tanımlama ile afetin bir olayın kendisi olmadığı, daha çok doğurduğu sonuçlar ile şekillendirildiğinin altı çizilmiştir. Bilindiği üzere EMDAT 1900 yılından günümüze değin dünya çapında meydana gelen afetleri kayıt altına alan bir veri tabanıdır. EMDAT, afetleri, yerel kapasiteyi aşan, ulusal veya uluslararası düzeyde dış yardım talebini gerektiren durum veya olaylar olarak tanımlamaktadır. Afetler, ciddi hasara, yıkıma ve insanların acı çekmesine neden olan, genellikle ani ve öngörülemeyen olaylardır. EMDAT'ın ülke düzeyinde meydana gelen afetleri kayıt altına alması için kullandığı bazı kriterler vardır. Bu kriterlerin içinde EMDAT 10 kişinin ölümü, 100 kişinin etkilenmesi, acil durumun ilan edilmesi veya uluslararası yardım çağrısının yapılmasını şart koşturmaktadır (EM-DAT, 2023). Afetler çağımızın çok önemli problemlerinden birisi olarak insanlık üzerinde zarar verici etkilerini sürdürmeyi devam ettirmektedir. EMDAT tarafından ilan edilen rakamlar bunu ispatlar niteliktedir. EMDAT 1900'den günümüze kadar dünya üzerinde 25.000'i aşkın doğa ve teknoloji kaynaklı afet meydana geldiğini bildirmiştir. 2001-2020 yılları arasında ise dünya üzerinde her yıl yaklaşık olarak 350'yi aşkın afet meydana gelmiştir. 2021 yılında bu rakam 432 olarak tespit edilmiştir. Bu afetlerin içerisinde seller, depremler, fırtınalar, kütle hareketleri, kuraklık ve iklim değişikliği ile ilişkili afetler gibi birçok afet yer almaktadır. Bu afetler ekonomik olarak çok önemli maliyetler ortaya çıkarmıştır. Örneğin, sırasıyla Japonya Tohoku depremi, Amerika Birleşik Devletlerindeki Katrina kasırgası ve Çin'de ki Sichuan deprem felaketleri yine sırasıyla 253, 173 ve 107'şer milyar dolarlık hasarlara sebep olmuştur (EMDAT, 2022).

2.2. Afet Literatüründe Kullanılan Terminoloji

Afet literatüründe afetlerin öncesi-sırası-sonrası, yönetim evreleri gibi farklı açılardan çeşitli terimler kullanılmaktadır. Afet Literatüründe yer alan bu terimler afet yönetim politikalarına bağlı olarak ortaya çıkan ve literatürde yaygın olarak kullanılan terimlerdir. Afet yönetiminde özellikle 1990'lı yıllardan itibaren afet sonrası döneme

odaklanan ve afetlerle mücadelede daha çok müdahale ve iyileştirme çalışmalarına yönelik politik tutum 1990'lardan itibaren yerini afet öncesi evreye yönelik çalışmaların geliştirilmesine bırakmıştır. Bunun oturabilmesi ve dünyada ki ülkeler tarafından benimsenebilmesi amacıyla bazı organizasyonlar tarafından çeşitli faaliyetler yürütülmüştür. Örneğin 1987 yılında Birleşmiş Milletler tarafından 1990'lı yılların "Uluslararası Doğal Afetleri Azaltma On Yılı" olarak ilan edilmesine karar verilmiştir. 1994 tarihinde "Yokohama konferansı" düzenlenmiş ve bu konferansta afetlerin önlenmesi, azaltılması, hafifletilmesi için hedefler konulmuştur. Ardından toplumların afetlere karşı dirençliliğinin önemini vurgulayan Hyogo çerçevesi düzenlenmiştir. 2015 yılında ise Birleşmiş Milletler Afet Riskini Azaltma Konferansında 2015-2030 yılları arasındaki hedeflere yönelik Sendai Risk Azaltma Çerçevesi oluşturulmuştur (Kahraman vd., 2021: 8). Afetlere karşı mücadelede dünyanın atmış olduğu önemli adımlardan olan Yokohama, Hyogo ve Sendai gibi çerçeveler ile özellikle afet sonrası müdahale ve iyileştirme gibi politikaların beraberinde afet öncesi risk azaltma politikalarının öncelenmesi afetlerle mücadelenin merkezi haline gelmiştir. Dolayısıyla afet öncesi, afet sırası ve afet sonrası döngülerde yer alan kriz ve risk dönemlerinin müdahale, iyileştirme, zarar azaltma ve hazırlık evrelerini ve bu evrelerde kullanılan literatürdeki bazı kavramları tanımak önemlidir. Bu çalışmanın ana odak noktasını oluşturan ve meydana geldiğinde yönetilmesi için afet döngülerini içeren afet yönetim politikalarının uygulanmasını bir nevi gerekli kılan deprem ve göç olgusunu ele almadan önce kısaca bu terimlerin bazılarından bahsedilecektir. Bu terimlerin öncesinde düzenli bir şekilde tanımlanması, çalışma içerisinde ortak ve net bir dilin kullanılması ve kullanılan terimlerin kastettiği anlamlar açısından önemlidir.

Risk: Risk kavramı her disiplinin kendi alanına özgü bir şekilde tanımlayabileceği bir kavramdır. Özellikle finans, ekonomi gibi alanlarda da oldukça sık bir şekilde kullanılan bir terimdir. Fakat bu çalışma içerisinde risk terimi afet yönetimi alanı içinde ki yeriyile kullanılacaktır. Bu açıdan bakıldığında risk afet tehlikesinin gerçekleşmesi ihtimaline karşılık insanlara ve insan çevresinde bulunan varlıklara vereceği kayıp olasılığını ifade etmektedir (Kadıoğlu, 2008). Bir başka tanımda risk afet riski olarak ele alınmıştır. Bu tanıma göre risk belirli bir zaman diliminde bir sistem, toplum veya toplulukta meydana gelebilecek potansiyel can kaybı, yaralanma veya varlıkların tahrip olması veya hasar görmesi olarak ifade edilmiştir. Bu potansiyel kayıpların ölçülmesi her ne kadar zor olsa da mevcut tehlikeler, nüfus ve sosyoekonomik kalıplar hakkında bilgiye sahip olmak afet risklerinin anlaşılmasını ve haritalandırılmasını mümkün kılabilir (United Nations Office for Disaster Risk Reduction (UNDRR), 2024). Afet risk

yönetiminde risk terimini ikiye ayırarak incelemekte mümkündür. Bunlardan ilki “*kabul edilebilir risk*” ya da diğer adıyla “*tolere edilebilir risktir*”. Kabul edilebilir risk terimi daha çok mühendislik disiplini açısından önemlidir. İnsanlara, mülklere, hizmetlere ve sistemlere gelebilecek olası zararları resmi mevzuatlara göre seçilmiş tolere edilebilir bir seviyeye indirmek için gereken yapısal ve yapısal olmayan önlemleri değerlendirmek ve tanımlamak için kullanılmaktadır. Bir diğeri ise “*rezidüel risk*” olarak karşımıza çıkmaktadır. Rezidüel risk ya da diğer adıyla artık risk afet riskini azaltma önlemleri uygulansa bile devam edebilecek olup bu yüzden de acil müdahale ve kurtarma kapasitelerinin korunmasını gerekli kılan afet riskini ifade etmektedir (UNDRR, 2024).

Tehlike: Belirli bir zaman aralığında ve coğrafi bir bölgede ortaya çıkarak canlıların hayatını kaybetmesine, mal kayıplarına, sosyal ekonomik bozulmalara ve benzeri olumsuz etkilere sebep olabilecek doğa, teknoloji veya insan kaynaklı süreç veya fenomenler olarak adlandırılmaktadır (AFAD, 2014). Tehlikeler bazen doğadan kaynaklanabilirken bazen de insandan kaynaklı olabilir. Tehlikeleri biraz daha altlarda kategorize etmek gerekirse biyolojik tehlikeler, çevresel tehlikeler, jeofiziksel tehlikeler, hidrometeorolojik tehlikeler ve teknolojik tehlikeleri bu sınıflandırma içerisinde görmek mümkündür. Çeşitli mikroorganizmalar, virüsler, bakteriler, biyolojik tehlikelere; toprak bozulmaları, ormansızlaşma, biyolojik çeşitlilik kaybı, deniz seviyesinin yükselmesi çevresel tehlikelere; depremler, volkanik faaliyetler, toprak kaymaları, çamur akıntıları jeofiziksel tehlikelere örnek verilebilir. Bunun dışında kasırga ve tayfunlar, seller, kuraklık, sıcak hava dalgaları, orman yangınları hidrometeorolojik tehlikelere; endüstriyel kirlilik, nükleer radyasyon, zehirli atıklar, baraj arızaları, nakliye kazaları, fabrika patlamaları gibi olaylar ise teknolojik tehlikelere örnek olarak verilebilir (UNDRR, 2024).

Zarar Görebilirlik: Bireyin veya toplumun afetin ortaya çıkardığı sonuçlar ile başa çıkabilme ve afetten hemen sonra normal yaşama geri dönebilme süreci ve çabalarını etkileyen durum olarak ifade edilmektedir (Wisner vd., 2003). Zarar görebilirlik kavramı bazı çalışmalarda kırılabilirlik, hassasiyet, incinebilirlik, savunmasızlık gibi terimlerle eşit anlamda ifade edilmektedir. Zarar görebilirlik kavramını fiziksel zarar görebilirlik, sosyal zarar görebilirlik, ekonomik zarar görebilirlik gibi çeşitlere ayırarak incelemekte mümkündür. Binalar, altyapı unsurları, tarım ve sanayi elemanlarındaki zarar görebilirlik fiziksel, birey veya toplumda meydana gelebilecek, psikolojik, sosyolojik demografik zarar görebilirlik sosyal,

maddi olarak ortaya çıkardığı zarar görebilirlikler ise ekonomik zarar görebilirlik olarak ifade edilebilir (AFAD, 2014). Bireyin veya toplumun başa çıkma kapasiteleri kurumların gücü, sosyal ilişkiler, insanların bilgi ve becerileri, liderlik ve yönetim gibi özellikler ile şekillendirilmektedir. Afetin etkilediği birim söz konusu özellikleri ne kadar etkin kullanırsa başa çıkma düzeyi de o kadar yüksek olmaktadır. Başa çıkma kapasitesinin yüksekliği afet risklerini azaltma konusunda yardımcı olmaktadır (UNDRR, 2024).

Bir başka çalışmada savunmasızlık insan varlığı ve mal varlığının mevcut bir tehlike dolayısıyla hasara maruziyeti olarak tanımlanmıştır. Savunmasız gruplarda zarar görebilirliği artıran etkenler arasında gösterilmektedir (Kadioğlu, 2008).

Afetin oluşturabileceği riskleri anlamak yönünden zarar görebilirlik önemli bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Literatürde afet riski tehlike, maruziyet ve savunmasızlığın bir kesişimi olarak ifade edilmektedir. Afet riskinin oluşumunu engelleyebilmek için tehlikelerin ortadan kaldırılması pek mümkün olamayacağına göre maruziyeti ve savunmasız yönleri azaltmak önemli stratejiler olacaktır (Kadioğlu, 2017). Bu çalışmanın evren ve örneklemi oluşturulan zorunlu göçmen popülasyonunun da literatür tarafından savunmasız gruplar arasında gösterilmesi (Donner ve Rodriguez, 2008) göz önünde bulundurulduğunda afetlerde zorunlu göçmenlere yönelik yapılan çalışmaların önemi ortaya çıkmakta ve afet risklerinin azaltılması noktasında önemli bir strateji olarak görülmektedir.

Acil Durum: Acil durum ivedi müdahaleyi gerekli kılan kurumların kendi imkanları ile üstesinden gelebildikleri durumları ifade etmektedir (Özmen vd., 2015). AFAD acil durumların büyük ve müdahale gerektiren olaylar olduğunu söylemekte fakat bu olayların yerel kapasite ile aşılabileceğini belirtmektedir. AFAD'a göre bu olaylar etkilediği toplumun rutinlerini bozabilme imkanına sahip olup, toplumda yürütülen faaliyetleri durdurabilme kapasitesine sahip kriz halleridir (AFAD, 2014).

2.3. Afet Yönetim Evreleri

Zarar Azaltma: Zarar azaltma çalışmaları pratik açıdan iyileştirme evresinde yürütülen çalışmalar ile birlikte başlamakta ve yeni bir afet meydana gelinceye kadar devam etmektedir. Bu evrede sürdürülen ufak bir yerleşim yeri, bölge bazlı ve ülke geneli bazı faaliyetler vardır ve bu faaliyetler şu şekilde özetlenebilmektedir;

- Yapı ve deprem yönetmeliği gibi mevzuatların gözden geçirilmesi,

- Afet tehlike ve risklerinin genel ve özel ölçeklerde hazırlanarak bunlara uygun tehlike haritalarının oluşturulması,
- Yapılmasına ihtiyaç olan bilimsel araştırmalara öncelik verilmesi,
- Deprem izleme ve kayıt istasyonlarının ve erken uyarı sistemlerinin inşası,
- Toplumunu geniş bir şekilde içine alan ve her kesimi kapsayan afet eğitimlerinin sürdürülmesi,
- Önleyici ve zarar azaltıcı mühendislik faaliyetlerinin benimsenmesi (Gökçe ve Tetik, 2012; Ergünay, 2007).

Hazırlık: Afet yönetiminde hazırlıklı olmanın temel amacı meydana gelen felaketten dolayı ortaya çıkabilecek can kaybı ve maddi kaybın en aza indirilebilmesi amacıyla arama kurtarma yeteneklerinin sürekli hazır olması ve yeteneklerinin devamlı olarak geliştirilmesidir. Bu aşamada önemlilik arz eden birçok konu mevcuttur. Bu önemli hususlardan biride sağlık, arama kurtarma ve barınma gibi kritik alanlarda kullanılacak malzemelerin lojistik, tedarik ve stok açısından yönetimidir (Gökçe ve Tetik, 2012: 30).

Hazırlık evresi ayrıca zarar azaltma evresinde yürütülen önleme ve azaltma çalışmalarında yetersiz kalan faaliyetlerin de devamı niteliğinde çalışmaları barındırabilir. Bunlara örnek olarak;

- Merkezi düzeyde planların hazırlanıp geliştirilmesi,
- Yerel düzeyde planların hazırlanıp geliştirilmesi,
- Planlara dahil olan personel görevlendirmelerinin ve rol tanımlarının yapılması,
- Planlar dahilinde görevli personele ve kurumlara yönelik eğitim ve tatbikat çalışmalarının yapılması,
- Stok, lojistik ve tedarik süreçlerinin yönetilmesi,
- Alarm ve erken uyarı sistemlerinin inşası,
- Arama kurtarma faaliyetlerinin yaygınlaştırılması ve efektif yürütülmesine ilişkin eğitim faaliyetlerinin uygulanması verilebilir (Gökçe ve Tetik, 2012: 30).

Müdahale: Afetlerin meydana geldiği anda ve takip eden süre zarfı içerisinde can ve mal kayıplarını en aza indirmek amacıyla sağlık, iaşe, ibate, güvenlik, arama kurtarma, barınma gibi konularda yapılan çalışmaları kapsamaktadır. Afetin meydana geldiği anda başlar ve afetten etkilenen insanların ihtiyaçlarını karşılamaya odaklanır. Müdahale evresinin süresi olayın büyüklüğüne göre değişir ve hasar tespit çalışmalarından psikolojik desteğe kadar çeşitli boyuttaki hizmeti kapsar (AFAD,

2014). Müdahale çalışmalarının etkin yürütülmesi ile amaç afete bağlı yaşanan olağanüstü durumun normal bir evreye geçmesidir. Müdahale evresinin 3 günden 1-2 aya kadar sürebileceği ifade edilmektedir. Modern afet yönetimi içerisinde ki 4 temel evreden birisi olarak da ifade edilebilmektedir. Ana hedef mümkün olan en kısa sürede kurtarılabildiği kadar fazla sayıda insan canı kurtarmaktır. Bununla birlikte bu amacın yerine getirilebilmesi için afetin akut evresi boyunca iletişim, haber alma ve ulaşım, ihtiyaçların belirlenmesi ve karşılanması, arama kurtarma çalışmaları, ilk yardım sağlanması, tahliye, tedavi ve acil bakımlar, geçici barınma, beslenme, can ve mal güvenliği, evre sağlığı faaliyetleri, hasar tespit gibi faaliyetlerin yerine getirilmesi gerekmektedir (Kadıoğlu, 2008).

İyileştirme: Meydana gelen afetin üstesinden gelindikten sonra, afetten etkilenen ve zarar görmüş insanların desteklenmesi, yerelde sürdürülen ekonomik faaliyetlerin kaldığı yerden devamı, zarar gören altyapıların yeniden onarımı ve olası afete karşı daha da dayanıklı hale getirilmesi, toplumun eğitim faaliyetlerinin başlatılması, sosyal ve psikolojik desteklerin sağlanması gibi faaliyetleri içermektedir. Literatürdeki bazı kaynaklar tarafından her ne kadar 5’li afet yönetiminin evreleri sınıflandırmasında “iyileştirme” ve “yeniden yapılanma” ayrı ayrı ele alınsa da bazı sınıflandırmalarda “yeniden yapılanma” “iyileştirme” evresinin içerisinde ele alınmaktadır (Gülkan vd., 2003). İyileştirmede ki ilk amaç afetten etkilenen toplumun faaliyetlerinin afet öncesi evrede ki seviyeye kavuşturulmasıdır. Ardından risk azaltması için sistemli düzenlemeler ve topyekn mücadeleleri kapsamaktadır. Nihayetinde ise elektrik, ulaşım, iletişim, ısınma, su, sanitasyon, kanalizasyon, eğitim, sağlık, sosyal düzen, çalışma koşulları, ekonomik durum, geçici ve kalıcı yerleşim vb. alanlardaki iyileşmeler ile afet öncesi evreden daha iyi bir seviyeye ulaşılmasını sağlamaktır (Gökçe ve Tetik, 2012: 32).

Şekil 1. Afet Yönetim Evreleri (Kadıoğlu, 2008)

2.4. Afet Türleri

Afet türlerini çeşitli şekillerde ele almak mümkündür. Örneğin meydana geliş hızlarına göre ani gelişen afetler ve yavaş gelişen afetler olmak üzere iki başlık altında incelenebilir. Ani gelişen afetler tahmin edilebilme imkanına sahip olsalar da genellikle hangi gün ve saatte olacağı tam olarak bilinemeyen deprem, heyelan, çığ, fırtına, volkanik patlamalar gibi afetlerdir. Yavaş gelişen afetlere ise kuraklık, erozyon, orman kayıpları, çevre kirliliği gibi afetler örnek olarak verilmekle beraber zaman içerisinde oluşarak kayıplar ortaya çıkarması yönüyle bakmak mümkündür (Gökçe ve Tetik, 2012: 22).

Afetleri kökenlerine göre ayırmakta mümkündür. Örneğin deprem, heyelan, su baskını, kaya düşmesi ve çığ gibi afetler doğa kaynaklı afetler olarak adlandırılırken kimyasal kazalar, büyük yangınlar, terör, savaş gibi afetler ise insan kaynaklı afetler olarak adlandırılmaktadır (Gökçe ve Tetik, 201: 22).

Dünya üzerinde çeşitli coğrafyalarda karşılaşılabilecek çok sayıda afet türü bulunmaktadır. AFAD tarafından yapılan bir çalışmada bu afetler 31 tür altında toplanmıştır. Bunlarında bazıları 5 grup altında özetlenmiştir (Tablo 1) (AFAD, 2025a).

Tablo 1. Kökenlerine Göre Afetler (AFAD, 2025a)

AFET TÜRLERİ				
Jeofizik	Klimatik	Biyolojik	Sosyal	Teknolojik
Afetler	Afetler	Afetler	Afetler	Afetler
Deprem	Sıcak ve Soğuk Dalgalar	Erozyon	Yangınlar	Maden Kazaları
Heyelan	Kuraklık	Böcek İstilası	Savaşlar	KBRN
Kaya düşmesi	Dolu Tip Çığ Aşırı Kar Yağışlar	Salgınlar	Terör Saldırıları	Sanayi Kazaları
Volkanik Patlamalar	Hortum Kasırga Tayfun Siklonlar Tornado		Göçler	Ulaşım Kazaları
Çamur Akıntıları	Yıldırım			
Tsunami	Sel			
	Hava Kirliliği Orman Yangınları			

Afetlerde zarar görülebilirliği artırabilecek bir husus olarak literatür tarafından tartışılan zorunlu göçmenlerin deprem deneyimlerini değerlendirmeyi amaçlayan bu çalışmanın ilerleyen bölümlerinde çalışmanın amacına uygun olarak deprem ve zorunlu göç olgusu ayrı ayrı olmak üzere ele alınacaktır.

2.5. Afetlerde İlk 72 Saatin Önemi

Yapılan çalışmalar afetlerden etkilenme durumunda kurtarılacak insan sayısının kurtarma zamanı ile ters orantılı olduğunu göstermektedir. Yani meydana gelen bir deprem felaketinin ardından arama kurtarma çalışmaları ne kadar erken başlatılıp müdahale edilirse o kadar çok insanın kurtarılma ihtimali oluşacaktır. Bir çalışmada ilk 24 saatte kurtarılan depremzedelerin hayatta kalma olasılığı %90 olarak belirtilmiştir. Sürecin uzamasına bağlı olarak ise bu ihtimalin gittikçe düşeceği belirtilmiştir. Örneğin 25-48 saat aralığında kurtarılan depremzedelerin hayatta kalma olasılığının % 50'lere, 49-72 saat aralığında kurtarılan depremzedelerin hayatta kalma olasılığının %20'lere, ilk 72 saatin ardından kurtarılanların hayatta kalma olasılıklarının ise %5'lere kadar gerileyebileceğini ortaya koymuştur. Dolayısıyla bir afetin ardından oluşan ilk 72 saatte

kurtarılabilecek insan sayısının, ilk 72 saatteki müdahalelerin başarısı ve halkın afetlere hazırlığı ile doğru orantılı olduğunu belirtmek mümkündür (Yurtlu vd., 2024: 506). AFAD tarafından hazırlanan bir raporda ise özellikle belirtildiği üzere afetlerin meydana gelmesinden sonra oluşan ilk zaman dilimlerinde herkesin bir başına olduğu, hiçbir ülkenin sağlık, arama kurtarma, itfaiye ve diğer kuvvetleri ile tüm bireylere anında ulaşamayabileceği gerçeğidir. Dolayısıyla ilk 72 saatin hayatta kalma şansını yükseltmesi açısından en büyük sorumluluğu elbette ki felaketlerin büyüklüklerine de bağlı olmak şartıyla devletlerin tüm vatandaşlara ulaşabilirliğinin imkân dahilinde olmamasından dolayı bireylerin sorumluluğu altında tanımlanmıştır. Kısacası durum “İlk 72 saatte bireysel hazırlık hayatta kalma açısından büyük önem arz etmektedir.” cümlesi ile özetlenebilir. AFAD tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada ilk 72 saatlik süreç çeşitli kritik zaman dilimlerine ayrılarak ele alınmıştır. Bunlar sırasıyla; İlk 3 saniye, ilk 3 dakika, ilk 30 dakika, ilk 3 saat ve ilk 3 gün yapılacaklar şeklindedir. İlk 72 saat içerisinde yapılması gerekenler ve önemlilik arz eden noktalar aşağıdaki şekilde özetlenmiştir (Kundak ve Kadioğlu, 2011: 10-40).

- Deprem anında korku ve panik halinin sakin kalınmaya çalışılarak yönetilmesi ve korkunun gerekirse etrafımızda ki sakin ve profesyonel insanlar ile paylaşılması.
- Çök kapan tutun yapılması, özellikle sandviç veya yassı kadayıf olarak adlandırılan şekillerde yıkılmayan binalarda hayatta kalmak adına evrensel olarak geçerli bir yöntemdir. Merdiven ve asansörlerden uzak durulmalı.
- Eğer dışarıda bulunuluyorsa bina, duvar, direk, ağaç gibi yapıların diplerinden uzak durulmalı.
- Araçta bulunuluyorsa deprem tamamen duruncaya kadar koltuk terk edilmemeli. Köprü, üst geçit, alt geçit, trafik ışıkları gibi yapıların altında bulunulmadan güvenilir bir alanda beklenmeli.
- Enkaz altında bulunuluyor ise çakmak veya kibrit çakılmamalı, ağız elle kapatılmalı, vücut gücü ve enerjisi verimli kullanılmalı.
- Yangınlara karşı dikkatli olunmalı ve çıkan ufak yangınlar kendi çabalarımız ile söndürülmeli.
- Artçı şoklara karşı dikkatli olunmalı. Yaralanma durumları gözden geçirilmeli ve kişi hem kendisine hem de etrafındakilere ilkyardım uygulayabilmeli.
- Tsunami ve deniz yükselmelerine karşı kıyı kesimlerinden uzaklaşılmalı. Telefonlar gereksiz yere meşgul edilmemeli. Yıkılmış enerji hatlarından uzak durulmalı.

Enkaz yıkıntılarının etrafa saçılmış cam ve metal gibi kesici delici aletlerine karşı sağlam tabanlı ve dayanıklı ayakkabılar giyilmeli.

- Uygun tahliye yöntemleri ile uygun şekilde ve zamanda tahliyeler gerçekleştirilmeli.

- Yerel afet gönüllülerinin desteği alınarak afetin özellikle ilk 30 dakikası ve sonraki saatlerinde gerek hafif arama kurtarma gerek yangın söndürme gerek tıbbi yardım ve gerekse de lojistik ve iletişim anlamında müdahaleler yapılır.

- Afetin meydana gelişinin 3. saati itibariyle ise deprem anında bir arada bulunmayan aile üyeleri bir araya gelmeli, örneğin okulda çocuk aile üyeleri veya işte bulunan çalışan ebeveynler kurallara uygun şekilde birliktelik sağlamalı.

- Psikolojik ilkyardım uygulanmalı. Afetzedelere konuşarak destek verilmeli, söyledikleri dinlenmeli, duygularının ve hissettiklerinin normal olduğu belirtilerek sempati gösterilmeli ve paylaştıkları şahsi bilgileri üçüncü kişilerle paylaşmayarak güven duygusu aşılanmalı.

- Spor salonu ve okul gibi kamu tesisleri, çadırkentler, bireylerin kendi imkanları ile kurdukları çadırlar, otobüsler, tatil köyleri, yolcu gemileri ve tren vagonları gibi unsurlar geçici barınma amacıyla depremin ilk günlerinde kullanılmalı.

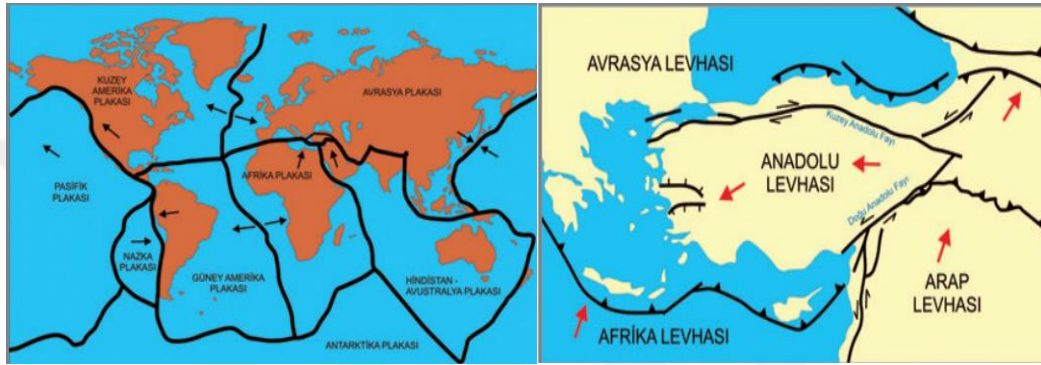
- En az 3 gün yetecek kadar gıda ve su temini yapılabiliyorsa yapılmalı.

2.6. Deprem Kavramsal Çerçeve

Deprem dünyanın yer kabuğunda meydana gelen ani enerji salınımına bağlı olarak ortaya çıkan sismik dalgaların bir sonucu şeklinde adlandırılmaktadır. Depremin yer altındaki çıkış noktası sismik odaktır. Sismik odak noktasının yer üstündeki doğrudan denk geldiği yer ise merkez üssü olarak adlandırılmaktadır. Depremler meydana geldiklerinde sebep oldukları bina çökmeleri, yangınlar, tsunamiler gibi durumlar ile ikincil olaylar yaratırlar ve bunlarda can ve mal kaybına yol açar. Bu kayıpların önüne ise iyi bir afet yönetimi ile geçilebilir. Depremler meydana geldiklerinde bina hasarları, tsunamiler, yapı ve kanal tahripleri, ölümler, binalarda sel baskınları, yangın ve patlamalar, elektrik ve su şebekelerinde çökmeler, nükleer reaktör patlamaları, müdahale ve tahliyelerde zorluklar gibi önemli sonuçlara yol açabilmektedir (UKEssays, 2018).

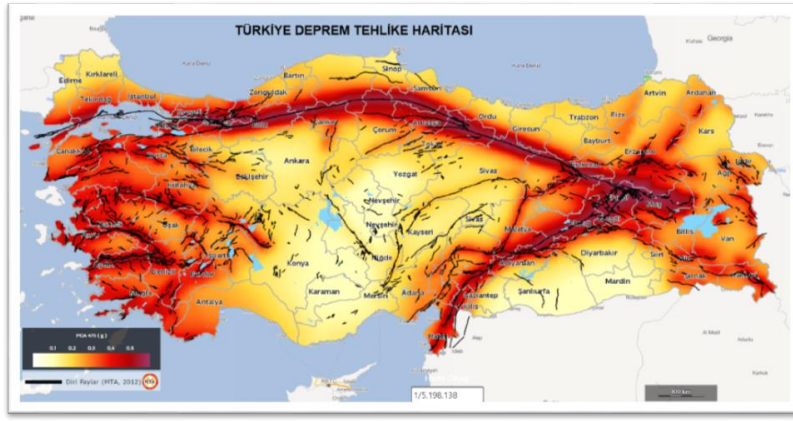
Üzerinde yaşadığımız dünyamızın yaklaşık 200 milyon yıl önce tek bir okyanus ve kara parçasından oluştuğu bildirilmektedir. Yer altında sıcak magma tabakasının bu bütün levhayı birtakım aktiviteler ile birlikte parçaladığı belirtilmektedir. Parçalanma

neticesinde yer yüzünde birçok levha oluştuğu ve bu levhaların birbirlerine dokundukları ve hareketlendikleri yerlerdeki oluşumlarına ise fay adı verildiği ifade edilmektedir. Bu fayların zaman içerisinde ki süreklilik arz eden hareketlerine bağlı olarak biriken enerjinin ani bir şekilde boşalması ile birlikte ortaya çıkan olgu ise deprem olarak adlandırılmıştır. Yeryüzünde 10 kadar büyük ve çok sayıda küçük levha parçası bulunmaktadır. Bu levhalar hissedilemeyecek bir hızda hareket etmektedir. Depremlerin çok büyük bir çoğunluğu levhaların birbirlerini zorladığı sınır noktalarında meydana gelmektedir. Dünyada yer alan levhalar Pasifik, Afrika, Kuzey Amerika, Avrasya, Hindistan, Güney Amerika, Arabistan, Fiji vb levhalardır (Erdik, 2011).

Şekil 2. Yerkabuğunu oluşturan ana levhalar, Anadolu Levhası ve hareket yönleri (Erdik, 2011)

Türkiye Afrika, Avrasya ve Arabistan levhasının arasında yer almakta ve batı-güneybatı yönünde hareket sergilemekte olan Anadolu levhası üzerinde bulunmaktadır. Anadolu levhası ile Avrasya levhasını ayıran kırık Kuzey Anadolu Fayı (KAF), Anadolu levhası ile Arap levhasını birbirinden ayıran kırık ise Doğu Anadolu Fayı olarak (DAF) bilinmektedir (Erdik, 2011). Türkiye deprem riski açısından dünyanın en çok deprem meydana getiren Alp-Himalaya kuşağında bulunmaktadır. Türkiye'nin bu jeolojik konumu tarihsel süreçte birçok büyüklü ve küçüklü deprem yaşamasına sebep olmuş ve yaşanan bu depremlerde yıkıcı sonuçlar ortaya çıkmıştır (Şenol vd., 2020).

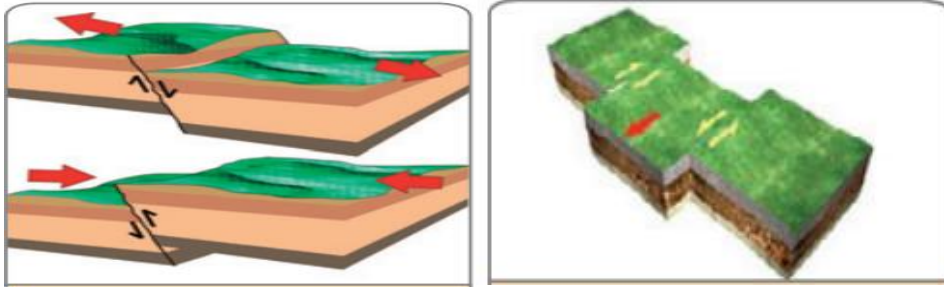
Şekil 3. Türkiye deprem tehlike haritası (AFAD, 2018)

Depremler karmaşık bir yapıya sahip olup içsel dinamiklerin birbiriyle etkilenmesine ve insanların bu yer hareketlerine yüklemiş oldukları anlama bağlı olarak çeşitli şekillerde adlandırılmaktadır. Fakat genellikle oluşum sebeplerine bağlı olarak adlandırıldığı görülmektedir. Örneğin Dünya’da ve Türkiye’de meydana gelene depremlerin çok büyük bir çoğunluğu tektonik depremlerdir ve levha hareketlerine bağlı olarak ortaya çıkan bu depremler tektonik depremler olarak adlandırılmaktadır. Magmanın yukarı doğru hareketlerine bağlı olarak ortaya çıkan fiziksel ve kimyasal süreçlerin oluşturduğu depremler ise volkanik depremler olarak adlandırılmaktadır. Türkiye’de bu tür depremlere aktif bir volkanik dağ olmamasından ötürü daha az rastlanmaktadır. Yer altında bulunan mağara, maden galerileri ve tuz yatakları gibi alanların oluşturduğu boşluklar ve bunlara bağlı olarak ortaya çıkan depremler ise çöküntü depremleri olarak adlandırılmaktadır (Şengöz, 2019).

Bir diğer deprem sınıflandırmasına örnek olarak derinliklerine göre deprem türleri verilebilir. Bu depremler yerin 0-70 km altında gerçekleşen sığ depremler, yerin 70-300 km altında gerçekleşen orta derinlikteki depremler, yerin 300-700 km altında olan derin odaklı depremler örnek olarak verilebilir. Büyüklüklerine göre depremlere bakıldığında ise bunların çok büyük depremler (8.0 ve üzeri), büyük depremler (7.0-8.0), orta büyüklükteki depremler (5.0-7.0), küçük depremler (3.0-5.0) ve mikro depremler (1.0-3.0) olmak üzere sınıflandırıldığı görülmektedir (Şengöz, 2019).

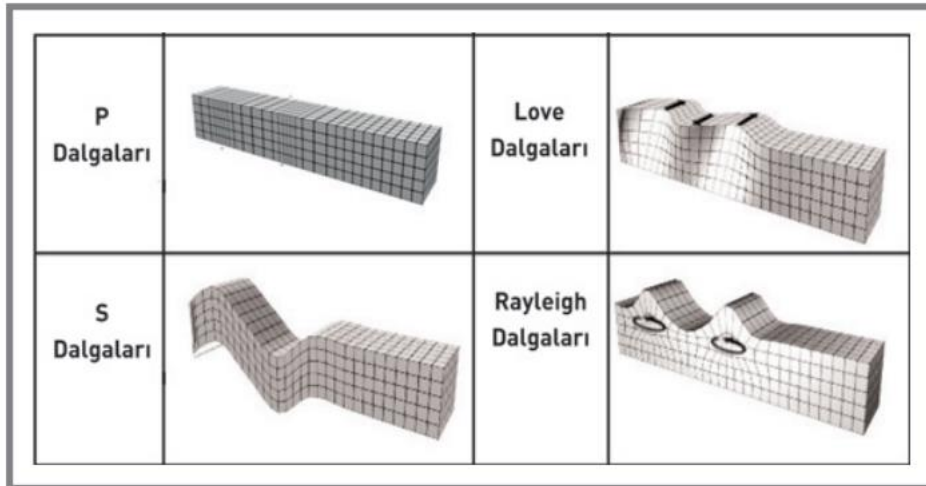
Faylarda adlandırma genellikle hareket yönlerine göre yapılmaktadır. Yatay hareketlere bağlı olarak oluşan faylar yanal atımlı faylar (doğrultulu) olarak adlandırılmakta olup KAF genellikle bu tarzda hareket eden bir fay olarak ifade edilmektedir. Yer kabuğunda yatay çekme etkisi ile oluşan eğim atımlı faylar “normal faylanma” basınç etkisi ile oluşan eğim atımlı faylar ise “ters faylanma” olarak

adlandırılır. Normal faylanmada çöken yerler “graben” yüksekte kalan yerler ise “horst” olarak adlandırılmaktadır (Erdik, 2011).

Şekil 4. Doğrultulu, normal ve ters faylanma (Erdik, 2011)

Deprem bilimi ile ilgili söylenmesi gereken noktalardan biriside deprem dalgalarıdır. Deprem dalgaları yerkabuğunun derinliklerinde oluşan ani harekete bağlı olarak ortaya çıkar. Bu dalgalar her yönde yayılır ve yayılım esnasında birçok değişikliğe uğrayarak yeryüzüne kadar ulaşır. Bu dalganın yer altında bulunan başlangıç noktası “odak” yeryüzünde ulaştığı nokta ise “episantr” olarak adlandırılmaktadır. Bu dalgaların ortaya çıkardığı sarsıntıyı ölçen aletlere “sismogrof” adı verilmektedir. Sismograflar depremin ölçülmesinde kullanılan temel birim olan “büyüklüğün” ne kadar olduğunu belirlemektedir (Erdik, 2011). Depreme bağlı olarak ortaya çıkan ve farklı yönlerde doğru yayılan bu dalgalar cisim dalgaları ve yüzey dalgaları olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Cisim dalgaları P ve S dalgaları (Primer ve Sekonder), yüzey dalgaları ise Love ve Rayleigh dalgalarıdır. P dalgaları en hızlı oluşan dalgalardır ve katı, sıvı ve gaz ortamında yayılabilirler. S dalgaları daha yavaş ilerlerler ve yalnızca sıvı ortamda ilerleyebilirler. Love dalgaları yüzey boyunca yatay hareket eder, Rayleigh dalgaları ise su dalgasına benzer bir şekilde ve hem dikey hemde yatay olarak hareket etmektedir (Yiğiter, 2008).

Şekil 5. Deprem dalgaları (Erdik, 2011)

Bir diğ er  l   m parametresi ise “ iddet” parametresidir. Şiddet daha çok sismograflar geli tirilmeden önce meydana gelen depremlerin birbiri ile karşılaştırılması ve yer üstünde ki mühendislik yapılarına ne kadar zarar verdiğini belirlemek amacıyla tercih edilen bir yöntemdir. Bir başka ifadeyle şiddet depremin büyüklüğünü değil deprem dolayısı ile yer üstünde yer alan yapıların ne kadar etkilendiğini ölçmek amacıyla kullanılan bir terimdir. Dolayısıyla halk arasında aynı şeyi ifade ettiği zannedilen “büyüklük” ve “ iddet” parametreleri aslında birbiri ile karıştırılmaması gereken ve farklı şeylere odaklanan birer ölçüm parametreleridir. Eğer depremin yaşandığı yerde bir yerleşim bulunmuyor ise bu bölgede bir şiddet saptamasından bahsedilemez (Erdik, 2011).

Depremler ile ilgili olarak üzerinde durulması gerektiği tavsiye edilen konulardan biride “büyüklük” teriminden yola çıkararak aynı büyüklükte iki farklı yerleşim yerinde meydana gelen iki depremin yerleşim yerlerinde aynı etkiyi yaratmayabileceğidir. Büyüklüğün yapılara zarar vermesinde; oluşan deprem dalgalarının yeryüzünde ki yapılara ulaşana kadar geçtiği katmanların özellikleri, faylanma türleri, yerleşim yerlerine olan uzaklıkları, zemin yapısı, yapıların özellikleri gibi birçok farklı parametrede etkilidir. Örneğin 1999 yılında meydana gelen Kocaeli depremi buna örnek olarak gösterilebilir. Bakırköy ve Avcılar 1999 Kocaeli depreminden etkilenmiştir. Avcılar faydan daha uzakta, Bakırköy faya daha yakın bir noktada bulunmasına rağmen Avcılarda meydana gelen hasar daha yüksek olmuştur (Erdik, 2011).

2.7. G   Kavramsal  er eve

G  , doğası itibarıyla çeşitli etkenlere bağlı olarak gelişebilir. Göç edilen toplumlarda ise olumlu veya olumsuz farklı sonuçlar da doğurabilir. Literatürde yapılan birçok araştırma g   olgusunun karmaşıklığına, birçok disiplini ilgilendirdiğine dikkat çekmektedir. G  n her bir türü, farklı motivasyonları ve sosyo-politik bağamları içermektedir. Urba ski'ye göre g  , "itme" ve " ekme" faktörlerinden önemli ölçüde etkilenmektedir; kendi ülkelerindeki olumsuz koşullar ( rneğin, yoksulluk, şiddet, siyasi istikrarsızlık) bireyleri ayrılmaya iterken, hedef ülkelerdeki daha uygun koşullar ( rneğin, i  fırsatları, siyasi istikrar) onları bu yerlere doğru çekmektedir (Urba ski, 2022). Bu ikilik, bireysel eylemler ile g   modellerini şekillendiren yapısal koşullar arasındaki karmaşık etkileşimin altını çizmektedir.

Literatür, g  n etyolojisini ekonomik, coğrafı ve demografı gibi çoklu değişkenlerle açıklayan kuramsal modeller  ne sürmektedir. Dinamik karakteriyle g   olgusu, coğrafyaya özgü koşulların etkisiyle bölgesel ölçekte farklılaşan karakteristik

özellikler göstermektedir. Literatürde bunun birçok örneği bulunmaktadır (Öner, 2012; International Organization For Migration (IOM), 2022). Göç sahip olduğu bu yapısından dolayı ürettiği terminolojik çeşitlilik ile önemli bir zenginliğe sahiptir.

Göçün etyolojisi, bireylerin göç etme kararlarını etkileyen bir dizi faktörle birlikte çok yönlüdür. Kaynak ve hedef ülkeler arasındaki işgücü piyasası fırsatları ve refah eşitsizliklerinin rolü gibi ekonomik hususlar, genellikle birincil itici güçlerdir (Carbajal ve Miguel, 2021). Bu sav, Dustmann ve Frattini'nin ev sahibi ülkelerdeki ekonomik büyümenin göçmenler için bir mıknatıs görevi gördüğünü vurgulayan ve ekonomik sağlığın göç akışlarını şekillendirmedeki önemini vurgulayan bulgularıyla örtüşmektedir (Dustmann ve Frattini, 2014). Ekonomik motivasyonların aciliyeti, genellikle aşırı yoksulluk ve işsizlik tarafından yönlendirilen ve onları Akdeniz üzerinden Avrupa'ya doğru tehlikeli yolculuklara iten Batı Afrikalı göçmenlerin göç stratejilerinde açıkça görülmektedir (Dinbabo vd., 2021).

Uluslararası göç örgütünün hazırlamış olduğu sözlüğe göre kişinin bir devlet sınırları içinde veya başka bir ülkeye geçmek suretiyle yer değiştirme süreci olarak adlandırılan (IOM, 2019) göç, özellikle hassas gruplar için stratejik bir hayatta kalma mekanizması olarak değerlendirilebilir (Adepoju, 2004). Bu görüş, sosyopolitik bağlamların göçü sıklıkla bir tercihten ziyade bir zorunluluk haline getirerek göç söylemi içindeki tanımları ve sınıflandırmaları nasıl karmaşıkleştirdiğini aydınlatmaktadır (Crawley ve Skleparis, 2017). Dahası, Boudou'nun sosyolojik analizi göçün duygusal ve sosyal boyutlarını vurgulayarak travma, ayrımcılık ve toplumsal entegrasyon deneyimlerinin göçmenlerin yörüngelerini şekillendirdiğini savunmaktadır (Boudou, 2021).

Kane'e göre göç kısa bir tanımla değişim barometresidir. Göç fakirlikten insan haklarının ihlaline kadar çeşitli mağduriyetlerin göstergesi ve ekrana yansması niteliğindedir. Göç ayrıca sadece olumlu veya olumsuz bir durumu ifade etmez. Göç; modern ekonomi sistemlerine, ulaşım olanaklarına, iletişim ağlarına, politik kaoslara ve yer değişikliğine temel oluşturan bireysel birtakım faktörlere cevap niteliğindedir (Kane, 1995).

Hem literatürde yapılan tanımlardan hem de IOM tarafından yapılan tanımda göçün aslında çatı bir kavram olarak da ele alınabileceği anlaşılmaktadır.

IOM'a göre göç uzunluğu, nedenleri, sonuçları ne olursa olsun, bireylerin her türlü hareketini kapsayan yer değiştirme şekilleridir. Ayrıca mültecilerin, sığınmacıların, vatansız kişilerin, yerlerinden edilmiş kişilerin, kaçak göçmenlerin,

çalışmak amacıyla göç edenlerin ve aile birleşimi gibi çeşitli amaçlarla hareket etme eylemlerini kapsamaktadır (IOM, 2018).

Göçe ilişkin yapılan bütün bu değerlendirmelerden göçün farklı türler altında adlandırılabilceği, göç ve göçmen kavramlarının birbirinden farklı olduğu ayrıca göçün sebeplerine göre farklı göçmen türlerinin de ortaya çıktığı anlaşılmaktadır. Bu çeşitliliğin hukuki, idari, bilimsel araştırmalar, istatistiksel vb. alanlara göre farklı farklı ele alınmasından kaynaklandığı düşünülmektedir (IOM, 2022). Bu eser içerisinde göç ile ilgili tanımlamalarda göç konusunda önemli bir aktör olan IOM tarafından oluşturulmuş göç sözlüğü referans alınacaktır. IOM'un sözlüğünde de belirtildiği gibi göç çatısı altında birçok tanımlamanın yapıldığı görülmektedir. Örneğin ekonomik fırsatlar nedeniyle yer değiştiren insanları tanımlayan ekonomik göçmen terimi (IOM, 2019), vatandaşı olduğu veya ikamet ettiği ülkenin sınırlarını aşarak başka bir ülkenin hukuki sınırları içerisine yerleşen insanları tanımlayan uluslararası göçmen terimi (Office of the High Commissioner for Human Rights (OHCHR), 2019), kimliklerini tanımlayan belgelere sahip olan fakat giriş çıkış için uygun belgeleri olmadan herhangi bir ülkeye göç eden kişiyi tanımlayan düzensiz göçmen terimi bunlara örnek olarak verilebilir (OHCHR, 1990). Bunların haricinde uluslararası koruma talebinde bulunan sığınmacılar, ülke sınırları içinde yerinden edilmiş nüfuslar ve mülteciler gibi zorunlu şekilde göç etmek zorunda kalan kişileri ifade etmek amacıyla kullanılan tanımlarda bulunmaktadır. Bu söz konusu olan kesim total göçmen nüfusu içerisinde diğer göçmenlere nazaran daha küçük bir oranda bulunsun da yine diğer göçmenlere göre en çok yardıma ve desteğe ihtiyaç duyan kesimi oluşturmaktadır (IOM, 2022).

Bireysel koruma arayan kişi anlamına gelen sığınmacı, sığınma başvurusunda bulunduğu ülkede başvurusunun nihai karara bağlanmadığı süre zarfında bu hakka haizdir. Yani her sığınmacı mülteci anlamına gelmese de her mülteci başlangıçta bir sığınmacı olarak adlandırılmaktadır (United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), 2006).

Mülteci tanımlamasına bakıldığında, hukuki bir statüsü olan mültecilik terimi Mültecilerin Hukuki Statüsüne Dair 1951 sözleşmesi ve 1967 Protokolü'ne göre:

“İrki, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşünceleri yüzünden zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan ya da söz konusu korku nedeniyle, yararlanmak istemeyen yahut tabiiyeti yoksa ve bu tür olaylar sonucu

önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen her şahıs” olarak tanımlanmıştır.

Ülke içinde yerinden edilmiş kişi ise silahlı çatışmalar, sistematik şiddet eylemleri, insan hakları ihlalleri veya doğal/antropojenik afetler nedeniyle ikametgahlarını terk etmek zorunda kalan, ancak uluslararası sınırı geçemedikleri için mülteci statüsü alamayan kişileri kapsamaktadır (IOM, 2019).

2.7.1. Göç Türleri

Göçler kapsamı bakımından da çeşitli şekillerde tanımlanma imkanına sahiptirler. Örneğin bir çalışmada göçlerin zorunlu ve gönüllü göçler, sürekli ve geçici göçler, iç göç, mevsimlik göçler, işçi göçü, emek göçü, mübadele göçü şeklinde adlandırılabilirliği ifade edilmiştir (Naz, 2015). Literatürde göç sınıflaması ile ilgili yapılmış ilk ve önemli çalışmalardan biri aslında Petersan tarafından yapılan çalışmadır. Petersan'ın göçleri ilkel, zorunlu, itici, serbest ve kitlesel olarak beş kategoride sınıflandırması, günümüzde geçerliliğini kısmen korumakla birlikte, karmaşık ve dinamik olan göç olgusu daha sonraki yıllarda kapsamını genişlettiği ve değiştirdiği için yeni yeni sınıflandırmalar da ortaya çıkarmıştır (Petersan, 1958).

Göçün gönüllü ve zorunlu olarak ikiye ayrılması, akademik çalışmalarda yaygın kabul gören bir yaklaşımdır (Fitcher, 2006; İçli, 2002). İçduygu ve Sirkeci çok katmanlı bir sınıflandırma yaparak göçün zorunlu/gönüllü göç, iç/dış göç, ekonomik/siyasi göç, sürekli/geçici göç şeklinde ayrılabilirliğini ifade etmiştir (İçduygu ve Sirkeci, 1999). Örneğin iç göç kırdan kente göçler, kentten kente göçler ve kırdan kıra göçler olarak alt bölümlere ayrılabilir (Gao vd., 2020; Tong ve Lo, 2021). Çin'de yapılan bir araştırma, kırdan kente göçün hala yaygınlığını korurken, orta yaşlı ve yaşlı yetişkinlerin önemli bir kısmının da kentten kente ve kırdan kıra göç ettiğini ve sosyo-ekonomik faktörler ve yerel bağlamlar tarafından şekillendirilen karmaşık örüntüler sergilediğini göstermiştir (Gao vd., 2020).

Literatür incelendiğinde göç ile ilgili birçok kavramın birbiri ile girift bir durumda olduğu görülmektedir. Örneklerle açıklanacak olursa örneğin bir ülkenin sınırları içerisinde kırsal bölgelerden kente doğru gerçekleşen göç iç göç çatısı altında değerlendirildiği gibi gönüllü göç kapsamı altında da değerlendirilebilmektedir. Yine kuraklık, işsizlik veya doğal kaynaklı afetler nedeniyle ikamet edilen ülkeden ayrılarak farklı bir ülkeye gerçekleşen dış göç eylemi de zorunlu göç adı altında değerlendirilebilir. Bu durumların tamamen, olaylara, araştırmacıların bakış açlarına ve çözüm stratejileri gibi durumlara bağlı olarak değiştiği tahmin edilmektedir.

Bu çalışmada da zorunlu ve gönüllü göç çatısı altında çeşitli göç türlerine ve nedenlerine bir arada değinilecektir. Örneğin zorunlu göçlerin doğal tehlikeler ve insan kaynaklı tehlikeler olmak üzere iki faktörden beslendiği ifade edilmektedir. İnsan kaynaklı tehlikelere örnek olarak verilebilecek olan zulüm ve işkence aslında mevcut yasal ve politik normlara en çok uyum sağlayan zorunlu göç tetikleyicisidir. Zorunlu göçlerin diğer itici güçlerinden birisi olarak sayılan iç veya uluslararası silahlı çatışmalarda ise dikkat çekilen nokta insanlar her ne kadar ölmek için göç etseler de savaşların bazen aleni amacı doğrudan insanların yer değiştirmesini sağlamaktır. Siyasi istikrarsızlık ve şiddet olayları ise yine diğer bir insan kaynaklı zorunlu göç tetikleyicisidir. Örneğin 2007 yılında Kenya’da 2008’de Zimbabwe’de, 2011 yılında Fildişi Sahili’nde çekişmeli seçimlerin ardından yaşanan şiddet olayları büyük ölçekli yerinden edilmelerle sonuçlanmıştır. Yine Orta Doğu’da ve Kuzey Afrika’da ortaya çıkan son yıllardaki siyasi gerilimler, siyasi istikrarsızlık ve beraberinde gelişen çatışmalar neticesinde de milyonlarca insan yer değiştirmek zorunda kalmıştır. İnsan kaynaklı tehlikelerin sebep olduğu göçlere örnek olarak KBRN kazaları da örnek olarak verilebilir. Örneğin 1986’da Çernobil’de meydana gelen nükleer santral kazası neticesinde yaklaşık 100.000 insan yerinden edilmek zorunda kalmıştır (Hugo, 2017).

Zorunlu göçlerin sebebi olarak bir diğer başlıkta karşımıza doğal tehlikeler çıkmaktadır. Örneğin doğal tehlikeler olan kasırgalar, siklonlar, tsunamiler, seller, depremler, uzun süreli kuraklıklar da göçlere sebep olan doğal tehlikelerdir. Bunlara örnek olarak Orta Amerika’da ki Mitch ve Stan kasırgaları, 2004 yılında Endonezya ve 2011’de ki Japonya tsunamisi, 2010’da Pakistan’da ki sel felaketi, 2010 Haiti depremi, Somali’de meydana gelen uzun süreli kuraklıklar verilebilir (Hugo, 2017).

Burada özellikle vurgulanması gereken temel husus tehlikelerin kendilerinin doğrudan bir krize sebep olmadığıdır. Ulusal ve yerel yönetimlerin organizasyon ve yönetim yeteneğinde ki eksiklikleri, acil durumlara yeterince hazırlık yapılmamış olması, yapı yönetmeliklerinin eksikliği veya yeterince uygulanmaması ve ulusal kapasitelerdeki benzeri zaafiyetler bu tehlikelerin afete dönüşmesine ve binlerden milyonlara varan sayıda insanın yer değiştirmesine sebep olmuştur. Aslında zorunlu göçler özelinde önleyici yaklaşımın sırrı etkili bir afet risk yönetim politikasının belirlenmesi ve uygulanmasıdır. Özetle zorunlu göç, insanların zulüm, çatışma, şiddet veya afetler nedeniyle istemleri dışında yerlerinden edilmelerini içerir. Bu göç türü, zor koşullar altında evlerini terk etmek zorunda kalan mültecileri ve ülke içinde yerinden edilmiş kişiler gibi zorunlu göçmenleri kapsar (Purwatiningsih vd., 2020). Zorunlu

göçün karmaşıklığını anlamak, bu nüfusları desteklemek için gereken insani ihtiyaçları ve yasal korumaları ele almayı gerektirdiğinden çok önemlidir. Bu çalışma içerisinde de anlam karmaşıklığının önüne geçmek için sebebi veya statüsü ne olursa olsun konunun öznesi olarak çalışmanın evren, örnekleminde yer alan kişilerden bahsetmek amacıyla zorunlu göçmen terimi kullanılmaktadır.

Göç olgusunun kapasitesini anlayabilmek adına kullanılan kavramlardan biriside gönüllü göç kavramıdır. Gönüllü göç, göç etmeye karar vermenin tamamen kişinin kendi iradesinde olduğu durumu ifade etmektedir. Bu göç eylemi ister ülke içinde ister ülke dışına gerçekleşsin eğer altta yatan doğal kaynaklı afet ve iç savaş gibi zorla yerinden etmeye zorlayan herhangi bir sebep yok ise gönüllü göç olarak değerlendirilmektedir (Yalçın, 2004; Erkayhan, 2011).

Gönüllü şekilde göç eden bireyler genellikle daha konforlu bir ev sahibi olmak, iyi bir yerleşim yerinde yaşamak, iyi bir iş sahibi olmak, yaşam kalitesini artırmak, ekonomik özgürlüğe kavuşabilmek gibi birçok sebeple göç edebilmektedir. Bunların dışında kaliteli bir eğitim alabilmek, sağlık imkanlarının daha düzgün seviyede olduğu şehirlerde yaşamakta örnek olarak verilebilir (Koçak ve Terzi, 2012).

Her ne kadar gönüllü ve zorunlu göç çatı kavramı altında göç olgusu ele alınmış olsa da göç olgusunu farklı bakış açılarıyla da okuyabilmek mümkündür. Örneğin II. Dünya savaşının ardından savaşa katılmış olan ülkelerde ortaya çıkan büyük işgücü açıklarının sebep olduğu göçler işçi göçleri kapsamında değerlendirilebilir. Bunun en önemli örnekleri arasında ise ilki 1958-1961 yıllarında olmak üzere Türkiye Almanya arasında gerçekleşen işçi göçleri gösterilebilir (Günay, 2017). Yine bir ülke içinde eğitim almış bireylerin yaşam koşullarını ve çalışma imkanlarını daha yüksek düzeye taşımak amacıyla gerçekleştirdikleri göç, beyin göçü olarak buna örnek olarak verilebilir. Örneğin artan sağlıkta şiddet olaylarından bunalan ve daha yüksek maaşlar ile çalışmak isteyen Türk doktorlar tarafından yurt dışına yapılan göç hareketleri beyin göçlerine örnek olarak verilebilir (Genç, 2022). Literatürde bunun örneklerini mübadele göçleri, iç ve dış göç göçler, kırdan kente, kentten kıra göç, işçi göçleri, mevsimlik göçler, bireysel ve kitlesel göçler gibi çeşitli şekillerde açıklayan farklı farklı çalışmalarda mevcuttur.

Bir ülkenin gelişimi ve geleceği açısından göç hareketleri oldukça önem arz etmektedir. Çünkü göç hareketleri ülkelerin sürekli olarak dinamik bir düzen içerisinde değişikliklerle karşılaşmalarına neden olmaktadır. Göç hareketlerinin sosyal yaşamlar, kültürel özellikler, istihdam ve gelir düzeyi ekonomik göstergeler, ev ve konut gibi

yerleşim yerleri üzerinde olumsuz etkiler bırakmaması için ülkeler tarafından sürdürülebilir göç politikaları izlemeleri gerekmektedir (Demirhan ve Aslan, 2015). Üstelik bu sürdürülebilir, güncel ve yoğun insan hareketliliklerine cevap verebilen göç yönetim politikalarının sadece göç alan ülkeler tarafından değil, göç veren gelişmekte olan ülkeler, göçmenlerin geçiş güzergahı üzerinde bulunan transit ülkeler tarafından da benimsenmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak, göç çok yönlü bir olgudur ve yön, süre ve yer değiştirme motivasyonları da dahil olmak üzere çeşitli parametrelere dayalı olarak farklı türlerde sınıflandırılabilir. Bu türlerin anlaşılması, ev sahibi toplumlarda sosyo-ekonomik kalkınmayı ve entegrasyonu teşvik ederken göçmenlerin ihtiyaçlarını ve haklarını ele alan etkili politikalar geliştirmek için kritik öneme sahiptir. Farklı göç biçimleri arasındaki etkileşim sadece bireylerin ve toplulukların deneyimlerini şekillendirmekle kalmaz, aynı zamanda küresel ölçekte daha geniş sosyo-ekonomik dinamikleri de etkiler.

2.7.2. Göç Teorileri ve Geliştirilen Kuramlar

Göç teorileri, sınırlar arasında ve uluslar içinde insan hareketliliğinin altında yatan karmaşıklıkları aydınlatmaya çalışan zengin ve çeşitli bir çalışma alanını temsil etmektedir. Bu teoriler genel olarak iki paradigmaya ayrılır: her biri göçün farklı boyutlarını ele alan işlevselci ve tarihsel-yapısal paradigmlar. İşlevselci bakış açısı, göçün genellikle bireyler veya aileler tarafından izlenen ve temelde ekonomik güçler tarafından yönlendirilen optimize edilmiş bir strateji olduğunu öne sürer. Bunun aksine, tarihsel-yapısal teoriler göçü, bireysel eylemliliğe hükmeden ve kısıtlayan daha geniş sosyal ve ekonomik yapıların bir sonucu olarak görmekte ve dış güçlerin göç davranışını ve sonuçlarını şekillendirdiğini savunmaktadır (Mihai ve Novo-Corti, 2019; Meyers, 2000).

2.7.2.1. Ravenstein 'in Göç Kanunları

Ravenstein İngiltere'de gerçekleştirilen nüfus sayımlarının neticesinde göçün yedi temel kanununu belirlemiştir. Avrupa ülkeleri ve Amerika'da yaşanan endüstriyel gelişim ve buna bağlı olarak iş imkanlarının fazlalaşması uzak bölgelerde yaşayan insanların söz konusu yerlere göç etmesi sonucunu doğurmuştur. Ravenstein göç kuramını geliştirdiği ve açıkladığı çalışmasında 7 adet kanundan bahsetmiştir. Bu kanunlar: Göç ve Mesafe, Göç ve Basamakları, Yayılma ve emme süreci, Göç Zincirleri, Doğrudan Göç, Kır-Kent Yerleşimi, Kadın Erkek Farkı şeklindedir (Çağlayan, 2006: 68-71; Ravenstein, 1885: 68-71).

2.7.2.2. Kesişen Fırsatlar Teorisi

1940 yılında geliştirilen Stouffer'in kesişen fırsatlar teorisi, (Theory of Intervening Opportunities) göçle ilgili geliştirilmiş önemli teorik çerçevelerden biridir (Çağlayan, 2006: 77). Bu teori göç eden bireylerin sayısının göç etmeyi tercih ettikleri yerlerdeki fırsatların sayısı ile doğru orantılı olduğunu ifade etmektedir. Teori özünde göç eylemine yönelik matematiksel bir yaklaşım ortaya koymakta (Yalçın, 2004: 28) ve göç hareketlerini bireysel kararlılık ve mikro ölçekte bir perspektif ile ele almaktadır (Çağlayan, 2006: 77). Çağlayan "Göç Kuramları" ile ilgili yapmış olduğu çalışmasında bu kuramdan; daha çok ekonomik sebepler ile gerçekleşen göçleri ve işçi göçlerini açıklamak için faydalanılabileceğini ifade etmiştir.

2.7.2.3. İtme Çekme Kuramı

Everett S. Lee (1966) tarafından yayınlanmış makale ile literatüre itme-çekme isimli göç teorisi de kazandırılmıştır. Lee'nin göç kararı modeli bireylerin göç sürecini şekillendiren dört temel faktörü sistematik olarak açıklamaktadır. Bunlar;

- 1.Yaşanan yerle ilgili faktörler.
- 2.Gidilecek yerle ilgili faktörler.
- 3.Araya giren yani engelleyici olan faktörler.
- 4.Bireysel faktörlerdir.

Lee'nin geliştirdiği itici, çekici ve araya giren faktörler ile alakalı ortaya koyduğu bir diğer nokta bu faktörlerin kişiden kişiye değişiklik gösterebileceğidir. Örneğin eğitim döneminde olan veya eğitim yaşına girecek çocukları olan ebeveynler için eğitim sisteminin geliştiği yerler çekici bir konumda iken bu hususta bir gündemi olmayan aileler açısından söz konusu durum çekici bir faktör olmayabilir. Bu örnekten de anlaşılacağı üzere göçü besleyen itici ve çekici faktörler göçmenler açısından farklı anlamlar ifade etmektedir (Lee, 1966: 49-50).

2.7.2.4. Neoklasik Teori

Neoklasik teori, göç çalışmalarında modern göç teorilerinin temel referans noktası olarak anılmakta olup çeşitli yönlerden göç olgusunu açıklamaya çalışmaktadır. Neoklasik teori göçün işgücünün pazarlar arasında yaratmış olduğu farklılıklardan kaynaklandığını ifade etmektedir (Özcan, 2017: 195).

Lewis neoklasik teoriyi coğrafyalar arasındaki gelir ve istihdam farklılıkları ile birlikte gelişen göç olguları çerçevesinde açıklamıştır (Lewis, 1954: 176-177). Bununla

birlikte Haris ve Todaro da benzer şekilde göç olaylarını ülkeler arasındaki gelir farklılıklarına bağlı olarak gelişen durumlar şeklinde tanımlamıştır (Todaro ve Harris, 1970: 126-128). Neoklasik teoride dikkat çeken husus göç eylemlerinin makro açıdan ele alınarak bireysel açıdan ele alınmamış olmasıdır (Öner, 2012: 32). Kısacası neoklasik model genellikle göçmenlerin potansiyel ekonomik getirilere karşı göç etmenin içerdiği maliyetlere dayalı rasyonel kararlar vermesiyle ilişkilendirilir. Ancak, kararları etkileyen sosyal, siyasi ve tarihi faktörleri göz ardı ederek göçün ardındaki motivasyonları aşırı basitleştirdiği için eleştirilere maruz kalmıştır (Abdul, 2015).

2.7.2.5. İkili İşgücü Piyasası Kuramı

Piore'nin ikili işgücü piyasası teorisi uluslararası göçün itici gücünün göçmenlerin bireysel kararlarından ziyade, gelişmiş ülkelerin düşük vasıflı, istikrarsız ve düşük ücretli işlerdeki yapısal ihtiyaçları olduğunu vurgular. Bu teori göç hareketlerini bireysel karar verme sürecinin dışında tutmakta ve sanayisi gelişmiş ülkelerin insan kaynağına olan ihtiyacın göç eylemlerini doğurduğunu ifade etmektedir. Piore'a göre uluslararası göç akımlarının ana tetikleyicisi sanayileşmiş ekonomilerin ikincil işgücü piyasasındaki talep açığıdır. Yani göç hareketlerini talep açısından açıklamaya çalışmaktadır (Massey, 1993: 440). Aynı şekilde ikili işgücü piyasası kurumu da konuyu makro ölçekte açıklama eğilimi göstermektedir.

2.7.2.6. Dünya Sistemleri Kuramı

Dünya sistemleri kuramı ilke kez 1974 yılında Wallerstein tarafından literatüre sunulmuştur. Wallerstein geliştirdiği kuramında göç hareketlerinin kapitalist devletlerin ulus devlet sınırları üzerinde kalkıştıkları girişimler neticesinde ortaya çıktığını ifade etmiştir (Massey, 1993: 444). Farklı bir deyişle periferde yer alan ülkelere ait araziler, yer altı kaynakları, hammaddeler ve insan kaynakları kapitalist ülkeler tarafında kontrol altına alındıktan sonra ki süreçte göç hareketleri de kaçınılmaz bir noktaya gelmektedir (Öner, 2012: 36).

Dünya sistemleri kuramı, göçün küresel ekonomik güçler ve sömürgeleştirme ve küreselleşme gibi tarihsel süreçler tarafından şekillendirildiğini ifade etmektedir. Bu teori, merkez ve çevre ülkeler arasındaki ekonomik faaliyetlerin ve ilişkilerin göç kalıplarını belirlediğini ileri sürmektedir (Liu ve Chen, 2023). Dünya sistemleri teorisi, göçü küresel bir çerçeveye oturtarak ekonomik ilişkilerin bireysel kararları ve toplumsal sonuçları nasıl etkilediğine dair kapsamlı bir analiz yapılmasına olanak tanımaktadır (Abdul, 2015).

2.7.2.7. Göç Sistemleri Kuramı

Uluslararası göçü karşılıklı bağımlılık ilişkisi içindeki ülkeler arasında yapısal bir süreç olarak kavramsallaştıran bu kurama göre, küresel göç ağları bir yanda sürekli göç veren (göç kaynağı) ülkeler, diğer yanda ise sistematik olarak göçmen işgücüne ihtiyaç duyan (göç hedefi) ülkeler arasındaki tarihsel ve ekonomik bağlantılar üzerinden şekillenmektedir (Fawcett, 1989: 671-679). Çağlayan bu kuramı birden fazla ülkenin kendi aralarında geliştirdikleri ilişkilerin akabinde yaptıkları göçmen değişimi ve bu değişimin oluşturduğu bir zincir veya göç sistemi olarak ifade etmiştir (Çağlayan, 2006: 82).

Massey bu kuramı açıklarken göçmen hareketlerinin devletlerarası politik ve ekonomik ilişkilerden kaynaklanmasından ötürü coğrafi mesafelerden etkilenmeyeceğini belirtmiştir (Massey, 1993: 454). Örneğin; Çağlayan Meksika'dan Amerika'ya olan göçü yakın coğrafya örneği, Fransa'nın Batı Afrika'dan sömürü merkezli gerçekleştirdiği göçü ise uzak coğrafya örneği olarak vermiştir (Çağlayan, 2006: 82).

2.7.2.8. Ağ (network) Teorisi

Göçü açıklamak amacıyla geliştirilen teorilerden bir diğeri de ağ teorisidir. Ağ teorisi göçün sebebine odaklanmaktan ziyade, göç eyleminin başlamasının ardından nasıl devam ettiği ile ilgilenmektedir.

Wilpert'e göre ağ teorisi öncü göçmen bireylerin bir toplum içerisine yerleştikten sonra menşei toplum da ki bireyler ile bağlantı kurmasıyla beraber başlar. Bağlantı kurma sürecinin başlamasıyla beraber mutlak ülkede ki yeni göçmen hareketlerinin de yavaş yavaş ortaya çıktığı bir süreç gelişir. Bu şekilde oluşan ve büyüyen göç süreci hedef noktaya yeni göçmenlerin varması onların eski göçmenlerin tecrübelerinden faydalanması ve menşei ülkelere yeni göç hareketleri için birer referans oluşturması ile birlikte devam eder. Bu şekilde göçler kendini devam ettirme yeteneği kazanmış olur (Yalçın, 2004: 50).

Özetle ağ teorisi aile, arkadaşlar ve topluluk üyelerinden oluşan sosyal ağların, potansiyel göçmenlere temel kaynaklar sağlayarak göç modelleri üzerinde derin bir etki gösterdiğini öne sürmektedir. Bu ağlar, iş fırsatları, barınma ve sosyal destek hakkında bilgi sunarak göçü kolaylaştırabilir ve göçmenlerin yeni bir çevreye yerleşmenin karmaşıklıklarını aşmalarına yardımcı olabilir (Al-Khudairy, 2024). Bu teori, göçün sosyal ağların sınırlar ötesine genişlemesinin hem bir sonucu hem de buna katkıda bulunan bir faktör olabileceğini göstermektedir.

2.7.2.9. Göç ve Kalkınma Bağı

Bir başka yenilikçi bakış açısı da göç ve kalkınma arasındaki karşılıklı ilişkinin incelenmesinden gelmektedir. "Göç-kalkınma bağı" göçün, göçmenlerden kendi ülkelerine işçi dövizlerini ve bilgi transferini artırarak kalkınma için bir araç olarak hizmet edebileceğini öne sürmektedir. Bu teori (kuram), göçün hem kalkınmaya bir tepki hem de kalkınma için bir motor olarak ikili doğasını vurgulayarak politika çevrelerinde ilgi görmüştür (Hickey, 2016). Dahası, göçü kalkınma bağlamında tartışan teoriler, göçün iç hareketliliği takiben sosyal dönüşüm için fırsatlar sağlayabileceğini ileri sürerek modernleşme teorisinin varyasyonlarını da yansıtmaktadır (Abdul, 2015; IOM, 2003).

Göç teorileri (kuramları) ile bunların ampirik çalışmalara uygulanması arasındaki dinamik etkileşim, bu akademik alanın evrim geçiren doğasını göstermektedir. Çevresel faktörleri söylemin içine sokan iklimsel göç gibi yeni göç eğilimlerini açıklamak için çeşitli teorik değirmenler gelişmeye devam etmektedir. Bu bakış açısı, iklimdeki değişikliklerin göç için nasıl katalizör görevi görebileceğini vurgulayarak, gelecekteki göç teorilerinin geleneksel ekonomik ve sosyo-politik hususların yanı sıra ekolojik dinamikleri de ele alması gerekeceğini öne sürmektedir.

Sonuç olarak, göç teorilerinin (kuramlarının) incelenmesi, göç davranışının çok yönlü doğasını aydınlatan zengin bir akademik tartışma dokusunu ortaya koymaktadır. Her bir teorik bakış açısı, bireysel ekonomik rasyonaliteden sistemik tarihsel güçlere kadar hareketliliğin nedenlerine ilişkin benzersiz içgörüler sunmaktadır. Küresel manzara değişmeye devam ettikçe, bu teorilerin sürekli geliştirilmesi ve iyileştirilmesi, giderek daha fazla birbirine bağlanan bir dünyada göçün sosyal dinamiklerini anlamak için gerekli olacaktır.

2.7.3. Göç Yönetimi ve Göç Mevzuat Yapısı

Birleşmiş Milletler tarafından yapılan tanımlamaya göre göç yönetimi, ulusal sınırlardan giriş yapan yabancıların düzenlenmesi, mültecilerin korunması ve uluslararası göç hareketlerinin insani standartlara uygun şekilde koordine edilmesini sağlayan kurumsal mekanizmaların bütünü olarak tanımlanmaktadır (IOM, 2019).

Göç hareketlerinin öngüremez ve engellenemez olması, ülke topraklarının yoğun göç hareketlerinden korunmak istenmesi devletleri göç politikalarının araçlarını kullanarak göçü kontrol etme ve etkilemeye yöneltmiştir (Bolecekova ve Olejarova, 2018).

Devletlerin göçü çözüme ve yönetme konusunda kendi ulusal mevzuatları içinde düzenlemeleri olduğu gibi uluslararası camiada da göçe ilişkin yapılan bazı düzenlemeler ve anlaşmalar mevcuttur. Örneğin yapılan literatür incelemesinde ülkelere ait göç politikaları olduğu gibi bu ülkelerin taraf olduğu bazı anlaşmalar ve sözleşmeler olduğu da görülmüştür. Tıpkı bir Avrupa Birliği ülkesi olan Almanya'nın içinde yer aldığı birlik ile Dublin sözleşmesi, Schengen sözleşmesi veya Amsterdam sözleşmesini imzalamış olması gibi kendi içerisinde de göçü yönetmek amacıyla çıkartmış olduğu sığınmacı yasası, ikamet yasası gibi çeşitli yasal mevzuatlar mevcuttur. Bu durum birçok ülke için örneklendirilebilir. Bu entegrasyonun olması da aslında normaldir. Çünkü göç hareketlerinin uluslararasılık boyutu, ülkelerin güvenlik bakış açıları, daha iyi şartlarda yaşamak isteyen ya da sadece canını kurtarmak isteyen insanların göç etme isteği aşikâr bir şekilde insanoğlunun gündemindedir, göç olgusu engellenememektedir ve uluslararası ortak çabaları gerekli kılmaktadır.

Özellikle göç hareketlerinin tek başına ülkeler bazında yönetilmesinin imkânsız olduğundan hareketle ülkeler arasında yapılan bu sözleşmelerin gerçekleşmesi belirtildiği üzere son derece doğal ve doğrudur. Fakat “Göç Dünya’da başarılı bir şekilde yönetiliyor mu?” sorusunun cevabı olarak ege de onlarca insanın taşındığı alabora olan botlar, kıyılara vuran çocuk cesetleri ve sınırlarda kurşuna dizilen sığınmacılar ortaya çıkmaktadır.

2.7.3.1. Türkiye Göç Yönetim Sistemi

2.7.3.1.1. Türkiye’de Göç Yönetiminin Geçmişi ve Mevzuat Yapısı

Türkiye’nin coğrafi konumu göç olgusu açısından fazlaca kitlesel göç hareketine maruz kalmasından ötürü göç akınlarına maruziyet açısından olumlu olarak nitelendirilemeyecek bir yerdedir (GİB, 2015a). Bu kitlesel göç hareketleri Osmanlı’dan bu yana belirli dönemler ile sürmektedir (Ergüven, 2013). Fakat Türkiye’nin göç yönetim sistemini şekillendiren mevzuat yapılanmaları göç akınları konusunda ki zengin tecrübesine rağmen çok fazla geçmişe gidememektedir. Türkiye’de göç ve iltica konusundaki ilk adımların uluslararası özellik barındıran 1951 Cenevre Sözleşmesine taraf olunması ile birlikte atıldığı görülmektedir (Kap, 2014).

Tarihte uluslararası anlamda ilk kez Cenevre Sözleşmesinin imzalanması ile birlikte başlayan uluslararası boyuttaki göç kurumsallaşması daha sonra ki dönemlerde Türkiye’nin İran-Irak savaşı, Körfez savaşı ve Orta Doğu ülkelerinde ki iç savaşlara bağlı olarak zorunlu göçmen akınlarına maruz kalmasından ötürü ulusal yapının da oluşturulması gerektiğini ön plana çıkarmıştır. Daha sonraki dönemlerde dağınık şekilde

oluşturulan göç mevzuatının 1994 tarihinde yayınlanan “Türkiye’ye İltica Eden veya Başka Bir Ülkeye İltica Etmek Üzere Türkiye’den İkamet İzni Talep Eden Münferit Yabancılar ile Topluca Sığınma Amacıyla Sınırlarımıza Gelen Yabancılar ve Olabilecek Nüfus Hareketlerine Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” ile tek bir çatı altında toplanması amaçlanmıştır. İlgili yönetmelik 1951 Cenevre Sözleşmesi ve 1967 protokolünün temel ilkelerine bağlı olarak hazırlanmış ve bu yönetmelik ile Türkiye sınırlarına gelen yabancı uyruklu sığınmacı ve göçmenlere uygulanacak usul ve esaslar ve yetkili kurumlar ve görevleri belirlenmiştir (Bozbeyoğlu, 2015; Ergüven, 2013).

1994 yönetmeliği hukuki dayanağını 1951 sözleşmesi ve 1967 protokolünün temel ilkelerinden aldığından dolayı yönetmelik kapsamında sığınmacı ve mülteci şeklinde iki kavram kabul edilmiştir. Fakat Türkiye yönetmeliğin 3. Maddesinde belirttiği üzere coğrafi çekincesini sürdürmeye devam etmiş, 1994 yönetmeliği kapsamında Avrupa’da gelenleri mülteci olarak adlandırırken, Avrupa dışından gelenleri sığınmacı olarak tanımlamıştır (Resmî Gazete (RG), 1994).

1994 yönetmeliği her ne kadar Türkiye’de bazı boşlukları doldursa da bazı sorunları da beraberinde getirmiştir. Örneğin Türkiye’de koruma başvurusunda bulunan kişilerin sürece ilişkin yeterince bilgilendirilmemesi ve belirsizlik ortamı, yönetmelikte öngörülen başvuru sürelerine uyumunu engellemiştir (Bozbeyoğlu, 2015: 69). Süreç ile ilgili oluşan bu tarz sıkıntılar sınır dışı edilme gibi bazı sonuçlar doğurmuş bu da bir takım hukuki davaların açılmasına sebep olmuştur (Ergüven, 2013). Koruma sistemindeki idari eksiklikler ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) tarafından verilen ihlal kararları 1994 yönetmeliğinde revizyonu zorunlu kılmıştır. Değişiklik yapılmasına dair çıkartılan yönetmelik ile 5 maddede değişiklik yapılmıştır. Örneğin süre kısıtlamaları ve belirsizlikleri kaldırılmıştır (RG, 2006).

1951 yılından bu yana süre gelen çalışmalar göçmen hukuku konusunda yeterli bir altyapıyı oluşturamamıştır. Ve söz konusu olumsuz durum AİHM’nin Türkiye aleyhine kararlar almasına neden olmuştur (Bozbeyoğlu, 2015).

Süregelen idari eksiklikler ve uluslararası eleştiriler ışığında, İçişleri Bakanlığı’nın bünyesindeki İltica ve Göç Bürosu; 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu’nu (YUKK) hazırlayarak 11 Nisan 2013’te Resmî Gazete’de yayımlamış ve kanun bir yıl sonra 11 Nisan 2014’te yürürlüğe girmiştir (RG, 2013).

2.7.3.1.2. 6458 Sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu (YUKK)

Türkiye’de göç yönetimi ile ilgili güncel olarak mevzuatta bulunan düzenleme 11.04.2013 tarihinde yayınlanan “6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu’dur”. Bu kanun 5 kısımdan oluşmaktadır.

Birinci kısım, amaç, kapsam, tanımlar ve geri gönderme yasağı; ikinci kısım, yabancılar; üçüncü kısım, uluslararası koruma; dördüncü kısım, yabancılar ve uluslararası korumaya ilişkin ortak hükümler; beşinci kısım ise Göç İdaresi Genel Müdürlüğü ile ilgili hükümleri içermektedir.

Bu kanunun gerekçesinde Türkiye’nin içerisinde bulunduğu coğrafya, stratejik konumu, kültürel konumu ve siyasi çevresi nedeniyle önemli göç hareketlerine maruz kaldığı, Türkiye’nin yavaş yavaş geçiş ülkesi olmaktan hedef ülkesi haline geldiği, yürürlükte olan mevcut düzenlemelerin ihtiyaçları karşılama noktasında yetersiz kaldığı, göç ve iltica konusunda kurumsal kapasite eksikliğinin giderilmesi gerektiği, Türkiye’nin göç mevzuat ve sisteminin Avrupa Birliği müktesebatıyla uyumla hale getirilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Başta düzensiz göçle mücadele olmakla birlikte, insan ticareti ve kaçakçılığı mücadelenin önemi vurgulanmıştır. YUKK, 1951 Sözleşmesi’ne koyduğu coğrafi çekinceyi koruyarak uluslararası koruma statülerini üç kategoride düzenlemiştir: “mülteci”, “şartlı mülteci” ve “ikincil koruma” (GİB, 2019).

Bu kanun yabancı uyruklu bireyler ile ilgili işlemleri, sınır bölgelerinde sığınma talep eden bireyler ile ilgili sağlanacak olan uluslararası koruma prosedürlerini, kitlesel göç hareketleri nedeniyle ülkelerine geri dönemeyen yabancıların acil insani ihtiyaçlarına yönelik olup, bireysel mülteci statü belirleme süreçlerini bypass eden kolektif bir koruma mekanizmasıdır. YUKK’un 2. maddesine göre kanunun uygulanmasında Türkiye’nin taraf olduğu uluslararası antlaşmaların ve özel kanun hükümlerinin önceliğini açıkça hükme bağlamaktadır (RG, 2013). Bu maddeye göre eğer YUKK’un kapsamı içerisine giren bir konuda milletlerarası anlaşma hükmü varsa bu hükmün uygulanması gerektiği anlaşılmaktadır (Ekşi, 2016).

6458 sayılı kanunun dördüncü maddesi uluslararası hukukun temel ilkelerinden olan “geri göndermeme” kuralını açıkça düzenlemektedir. Buna göre, hiçbir kişi; işkence, insanlık dışı muamele veya zulüm riski bulunan bir ülkeye geri gönderilemez (RG, 2013).

YUKK'un 4.maddesinin 1 fıkrasında belirtilen bu durum 1951 sözleşmesinin 33. maddesinde belirtilen “geri gönderme yasağı (refouler)” ile ilişkilidir.

Türkiye'nin yürürlükte olan 6458 sayılı kanununu içerisinde daha önce resmi metinlerde yer almayan bazı önemli statüler oluşturulmuştur. Bunlar mülteci, şartlı mülteci ve ikincil koruma ve geçici koruma statüleri olarak adlandırılmaktadır.

YUKK'nun 61. Maddesine göre;

Avrupa ülkelerinde meydana gelen olaylar nedeniyle; ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşüncelerinden dolayı zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan ya da söz konusu korku nedeniyle yararlanmak istemeyen yabancıya veya bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen vatansız kişiye statü belirleme işlemleri sonrasında “mülteci” statüsü verilir (RG, 2013).

6458 sayılı kanun ile tanımlanan bu statü temel dayanağını aslen 1967 protokolü ile güncellenen 1951 Cenevre Sözleşmesi'nden ve bu sözleşmelerin ulusal hukuktaki uygulama çerçevesini oluşturan 1994 yönetmeliğinden almaktadır. YUKK içinde tanımlanan mülteci sıfatının kazanımı için belli şartların gerçekleşmesi gerektiği vurgulanmaktadır (Ekşi, 2016).

Bunlar;

- İlticaya sebep olan olayın Avrupa ülkeleri içinde meydana gelmesi.
- İltica eden bireyin ırkı, dini, milliyeti, belirli bir sosyal gruba mensubiyeti veya siyasi görüşleri nedeniyle zulme uğrayacağından korkması.
- Bu korkusunun haklı olması
- İltica etmiş olan kişinin kendi ülke sınırlarının dışında olması.
- İltica etmiş olan kişinin kendi ülkesinin korumasından yararlanamaması veya haklı korkusu sebebiyle yararlanmak istememesi.

İlgili şartların gerçekleşmesi ile beraber kişinin orijinal vatandaşlık bağından bağımsız olarak kişi Türkiye iç hukukunda mülteci sıfatına haiz olur (Ekşi, 2016).

YUKK'nun 62. Maddesine göre;

Avrupa ülkeleri dışında meydana gelen olaylar sebebiyle; ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşüncelerinden dolayı zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan, ya da söz konusu korku nedeniyle yararlanmak istemeyen yabancıya veya bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen vatansız kişiye statü belirleme işlemleri sonrasında “şartlı mülteci” statüsü verilir. Üçüncü ülkeye yerleştirilinceye kadar, şartlı mültecinin Türkiye’de kalmasına izin verilir (RG, 2013).

6458 sayılı kanundan önce geçerli olan sığınmacı kavramı yürürlüğe giren son düzenleme ile bir değişiklik yaşamıştır. Sığınmacı kavramı yürürlükten kaldırılarak şartlı mülteci kavramı kullanılmaya başlanmıştır. Fakat içerik itibarıyla özünü koruyarak benimsemiştir. Şartlı mülteci statüsünün kazanılması için mülteci statüsündeki gibi bazı şartların sağlanması zorunludur (Ekşi, 2016).

Bunlar;

- İlticaya sebep olan olayın Avrupa ülkeleri dışında meydana gelmesi.
- İltica eden bireyin ırkı, dini, milliyeti, belirli bir sosyal gruba mensubiyeti veya siyasi görüşleri nedeniyle zulme uğrayacağından korkması.
- Bu korkusunun haklı olması
- İltica etmiş olan kişinin kendi ülke sınırlarının dışında olması.
- İltica etmiş olan kişinin kendi ülkesinin korumasından yararlanamaması veya haklı korkusu sebebiyle yararlanmak istememesi.
- Şartlı mülteci statüsü tanınan kişinin üçüncü güvenli bir ülkeye yerleştirilmesi.
- Şartlı mülteci statüsü tanınan kişinin üçüncü güvenli bir ülkeye yerleştirilinceye kadar ülkede ikametine izin verilmesi.

YUKK’nun 63. Maddesine göre;

“Mülteci veya şartlı mülteci olarak nitelendirilemeyen, ancak köken ülkesine veya ikamet ülkesine geri gönderildiği takdirde;

- Ölüm cezasına mahkûm olacak veya ölüm cezası ile infaz edilecek,
- İşkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muameleye maruz kalacak,
- Uluslararası veya ülke genelindeki silahlı çatışma durumlarında, ayırım gözetmeyen şiddet hareketleri nedeniyle şahsına yönelik ciddi tehditle

karşılaşacak, olması nedeniyle köken ülkesinin veya ikamet ülkesinin korumasından yararlanamayan veya söz konusu tehdit nedeniyle yararlanmak istemeyen yabancı ya da vatansız kişiye, statü belirleme işlemleri sonrasında “ikincil koruma” statüsü verilir.” (RG, 2013).

6458 sayılı kanunun 91.maddesi gereğince zorunlu nedenlerle kitlesel olarak Türkiye sınırlarına göç eden kişiler için geçici koruma altına alınabilir.

Geçici Koruma Yönetmeliğinin 3.maddesinin 1.fıkrasının f bendinde ise *geçici koruma*;

Ülkesinden ayrılmaya zorlanmış, ayrıldığı ülkeye geri dönemeyen, acil ve geçici koruma bulmak amacıyla kitlesel olarak veya bu kitlesel akın döneminde bireysel olarak sınırlarımıza gelen veya sınırlarımızı geçen ve uluslararası koruma talebi bireysel olarak değerlendirmeye alınamayan yabancılara sağlanan koruma şeklinde tanımlanmıştır (RG, 2013).

Geçici koruma statüsü sadece kitlesel akın durumlarında devreye sokulan bir yöntemdir. Gerçekleşmesi içinde belirli şartların oluşması gerekmektedir.

Bunlar;

- İltica eden kişilerin ülkelerini kitlesel olarak terk etmek zorunda kalmaları.
- Ülkelerine geri dönememeleri.
- Geçici ve acil korumaya ihtiyaç duymaları.

Geçici koruma ile ilgili olarak 6458 sayılı kanunda genel bir çerçeve çizilmiştir. Geçici koruma prosedürlerinin ayrıntısı 2014 yılında çıkarılan ve Geçici Koruma Yönetmeliği olarak adlandırılan bir yönetmelik ile belirlenmiştir (Ekşi, 2016).

Geçici Koruma Yönetmeliği’nde, kitlesel göç hareketleri nedeniyle Türkiye’ye sığınan yabancıların ülke kökenine bakılmaksızın bu statüden yararlanabileceği açıkça hükme bağlanmaktadır (Bozbeyoğlu, 2015). Bu çerçevede YUKK’un 91.maddesi ve bu maddeye dayanılarak çıkarılan Geçici Koruma Yönetmeliği’ne göre Türkiye’ye sığınan Suriyelilerin bireysel mülteci statüsü belirleme sürecine tabi tutulmaksızın kolektif “geçici koruma” statüsü aldıkları görülmektedir. Ayrıca Suriyelilerin hukuki konumu; 6458 sayılı YUKK’un 4. maddesi ile Geçici Koruma Yönetmeliğinin 6. Maddesinin ortak kapsamı altında şekillenmektedir. Bu düzenlemeler, Suriyelilerin Türkiye’ye toplu girişleri nedeniyle bireysel değerlendirme yapılmaksızın kolektif olarak “geri gönderme yasağı” korumasından yararlandıklarını göstermektedir (RG, 2013; GİB, 2014).

2.7.3.1.3. Göç İdaresi Başkanlığı (GİB)

Türkiye’deki Göç konusu ile ilgili olarak uzmanlaşmış olan yetkili güncel kurum İçişleri Bakanlığı’na tabii olarak görevini icra eden, göç politikalarını üreten ve yürüten Göç İdaresi Başkanlığıdır. Göç İdaresi Başkanlığı, 04/04/2013 tarihli ve 28615 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu ile Genel Müdürlük statüsünde kurulmuş olup ilgili Kanunun 103’üncü maddesi ile Genel Müdürlüğün kuruluşu düzenlenmiştir. Daha sonra kurum içinde yapılan başka bir düzenleme ile başkanlık statüsüne kavuşturulmuştur (GİB, 2022).

2.7.3.1.4. Göç İdaresi Başkanlığının Görevleri

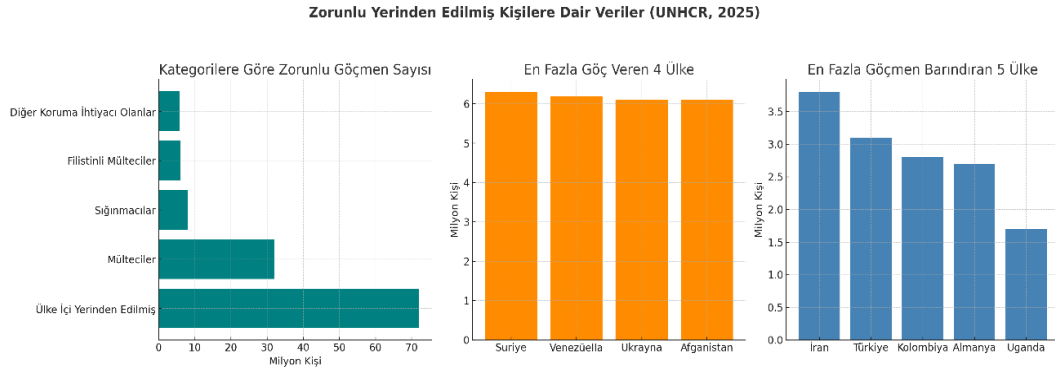
Göç konusu ile ilgili mevzuatların ve idari kapasitenin geliştirilmesi için çalışmalar yapmak ve Cumhurbaşkanınca belirlenen politikaların yürütülmesini sağlamak.

- Göç ile ilgili yapılması gereken iş ve işlemleri yerine getirmek.
- İnsan ticareti konusunda mağdurlar olan bireylerin korunmasını sağlamak.
- Türkiye’de ki vatansız kişileri tespit etmek, gereken işlemleri yerine getirmek.
- Uyum politikaları ile ilgili süreci yürütmek.
- Geçici koruma sürecini yürütmek.
- Düzensiz göç ile mücadele edebilmek için kolluk birimleri ve ilgili kurum ve kuruluşlar ile birlikte sürecin bütün basamaklarını yönetmek.
- Göç mevzuatında geçen bütün görevleri yerine getirmek (GİB, 2022).

2.7.3.2. Dünya’da ve Türkiye’de Güncel Göç Durumu

UNHCR rakamlarına bakıldığında dünya üzerinde zorunlu şekilde yerinden edilmiş kişi sayısı 122,6 milyon olarak gösterilmiştir. Bunların yaklaşık 72 milyonu ülke içi yerinden edilmiş kişi, 32 milyona yakını mülteci, 8 milyonu sığınmacı, 6 milyonu Filistinli mülteci, geri kalan 5,8 milyonu ise diğer uluslararası koruma ihtiyacı olan kişilerdir. Zorunlu göçmenlerin %65’i Suriye Arap Cumhuriyeti (6,3 milyon), Venezüella (6,2 milyon), Ukrayna (6,1 milyon) ve Afganistan (6,1 milyon) olmak üzere dört ülkeden gelmektedir. Zorunlu göçmenlerin %32’si ise 5 ülke tarafından koruma altına alınmış olup barındırılmaktadır. Bunlar İran İslam Cumhuriyeti (3,8 milyon), Türkiye (3,1 milyon), Kolombiya (2,8 milyon), Almanya (2,7 milyon) ve Uganda’dır (1,7 milyon). Türkiye uzun yıllar boyunca Dünya’da en çok zorunlu göçmen barındıran ülke konumunda bulunurken son yıllarda yaşadığı politik değişimler ile içinde ki barındırdığı zorunlu göçmen sayısı azalmış ve ikinci sıraya gerilemiştir. Ayrıca 122,6 milyonluk zorunlu göçmenin 47 milyonu çocuk olup 2018-2023 yılları arasında 2

milyon çocuğun mülteci olarak doğduğu bildirilmiştir. Ayrıca mültecilerin %71'i düşük veya orta gelirli ülkeler tarafından barındırılmaktadır (UNHCR, 2025).

Şekil 6. Dünyada zorunlu göçmenlerin dağılımı (UNHCR, 2025)

İçişleri Bakanlığı tarafından Türkiye’de bulunan çeşitli statülerde ki göçmen nüfusuna bakıldığında ise geçici koruma kapsamı altında bulunan Suriyeli sayısının 2,7 milyon olduğu görülmektedir. Suriyelilerin en çok yaşadığı şehirlere bakıldığında; 478 bininin İstanbul, 383 bininin Gaziantep, 237 bininin Şanlıurfa, 203 bininin Adana, 192 bininin ise Hatay da yaşadığı görülmektedir. Geçici koruma altındaki Suriyelilerin dışında Türkiye’nin oldukça önemli sayıda düzensiz göçmen hareketine de maruz kaldığı anlaşılmaktadır. 2025 tarihi itibarıyla GİB tarafından açıklanan rakamlara bakıldığında yakalanan düzensiz göçmenlerin en çok yer aldığı ilk 10 uyruk; Afganistan, Suriye, Özbekistan, Türkmenistan, Mısır, İran, Fas, Irak, Cezayir, Azerbaycan şeklinde sıralanabilir (GİB, 2025).

2.7.4. Deprem Bölgesinin Demografik Açidan ve Yapı Açısından Kısa Bir Değerlendirmesi

2.7.4.1. Demografik Durum

Türkiye Cumhuriyeti Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından “Kahramanmaraş ve Hatay Depremleri Raporu” başlığı altında hazırlanan bir raporda bölge nüfusunun 14.013.196 kişi olduğu, bölgede bulunan Suriyeli sayısının ise 1,7 milyon ile ülkedeki genel Suriyeli nüfusunun yarısına tekabül ettiği, ayrıca bölgede bulunan engelli nüfusunun ise 5.252 kişi olduğu bildirilmiştir. Bu engelli kişiler sisteme kayıtlı olup, sadece engelli ve yaşlı bakım merkezlerinde yer alanları kapsamaktadır. Yaşanan felaketin ardından bölgede 48 binden fazla kişinin hayatını kaybettiği bildirilmektedir (Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı (CSBB), 2023).

2.7.4.2. Yapı durumu

Hazırlanmış olan bu raporda 11 ildeki toplam 1,7 milyon binada hasar tespit çalışmalarının yapıldığı, bunların 35 bin tanesinin yıkılmış olduğu, 17 bin tanesinin acil yıkılması gerektiği, 179 bin binanın ağır hasar aldığı, 40 bin binanı orta hasar aldığı 431

bin binanın az hasar aldığı, 860 bin binanın ise zarar almadığı tespit edilmiştir. Tespit yapılamayan yapı sayısı ise 147 bin olarak belirlenmiştir (CSBB, 2023).

2.8. Göç ve Afet Arasındaki İlişki

Meydana gelen göç olayları sadece fiziksel bir yer değiştirme hareketi olmayıp ayrıca sosyal bir niteliğe sahiptir ve toplumsal birtakım yanıtları da beraberinde getirebilir. Özellikle doğal kaynaklı afetler, savaş, zulüm, siyasi istikrarsızlıklar, insan hakları ihlallerinin sebep olduğu zorunlu nüfus hareketleri gönüllü göçün dışında değerlendirilmelidir. Zorunlu şekilde göç eden insanlar göç ettikleri ülkelerde kırılgan bir yapıyı oluşturmak, göç ettikleri ülkenin afetlere karşı kırılganlık derecesini artırmak gibi çeşitli sonuçlara yol açabilirler (Martin, 2016; İçduygu ve Sirkeci, 1999).

Literatürde göçler insan kaynaklı afetlerin bir türü olarak genellikle yalın şekilde ifade edilmekle beraber göçleri bu yalınlıktan uzaklaştıran ve afetselliğini artıran çeşitli faktörler yer almaktadır. Bu faktörler arasında en önemli olanlara göçlerin kitlesel, ani ve zorunlu olması örnek olarak verilebilir (Tunç, 2018: 65-80). Göç ve afet arasında karmaşık bir ilişki vardır ve bu karmaşık ilişki çeşitli açılardan incelenebilir. Bu farklı açılar yapılan bir çalışmada 3 başlık altında özetlenmiştir. Bunlar: Göçler meydana geldikleri yerlerde afetlere sebep olabilir. Afetler göçlere sebep olabilir. Diğerisi ise göç olgusu afetlerden zarar görebilirliği artırabilir (Çavuş ve Kaya, 2024: 197).

Şekil 7. Afetler ve Göç Arasındaki İlişki (Çavuş ve Kaya, 2024: 197)

Bunlardan ilki yaşanan afetlerin insanları yaşadıkları yerleri terk etmesine zorlaması yani afetlerin göçlere sebep olmasıdır. Örneğin Internal Displacement Monitoring Center (IDMC) (2024) tarafından yayınlanan bir raporda insan kaynaklı ve doğa kaynaklı afetlere bağlı olarak 60 milyona yakın insanın yaşadığı yeri terk etmek zorunda kaldığı belirtilmiştir. Bu rapordaki rakamlara ise 6 Şubat Kahramanmaraş depremlerinin ardından yaşanan göç hareketleri dahil değildir. 6 Şubat depremleri ile

ilgili yayınlanan bir raporda Kahramanmaraş depremlerinin ardından yaşanan göç hareketleri ile ilgili çeşitli rakamlar sunulmuştur. 6 Şubat'ta depremler yaşandıktan sonra tarihler 1 Mart'ı gösterdiğinde 800.000'den fazla insanın bölgeyi terk ettiği söylenmektedir (Sağiroğlu vd., 2023). Afete bağlı gelişen göçlerin tek sebebi elbette deprem gibi doğa kaynaklı afetler değil terör savaş çatışma gibi insan kaynaklı afetlerde kitlesel zorunlu göçlere sebep olabilmektedir (Özservet, 2015). Bir diğer boyut ise afete sebep olan göç boyutudur. Yapılan bir çalışmada kitlesel zorunlu göçlere maruz kalan ülkelerin kamu hizmetlerinde oluşan yük ve doğurduğu toplumsal sonuçlar afet sonucunu doğurabilecek kriz durumu olarak nitelenmiştir (Şahin, 2018). Ayrıca göç sürecinin afetselliğini artıran bir diğer önemli faktör ise göç etme sürecinde yaşanan can kayıplarıdır. UNITED rakamlarına göre 2017 ile 2023 yılları arasında sadece Avrupa güzergahı üzerinde yaşanan zorunlu göçmenlerdeki ölüm rakamları 50.000'i aşmıştır (UNITED, 2023).

Literatürde göç ve afet arasında ki ilişkinin son önemli ayağı ise göç olgusunun hedef ülkede afetlerin yol açtığı hasarı artırabileceğine ilişkin görüşlerdir. Depremler meydana geldiğinde bir toplumun kırılmalık derecesinin sadece sismik parametrelerle (büyüklük, ivme) açıklanması şüphesiz yanıltıcı olacaktır. Donner ve Rodriguez'in de dediği gibi sosyal sınıf, eğitim, cinsiyet, yaş ve dil yeterliliği gibi değişkenler gerçek felaketin kendisinden daha güçlü etkiler yaratabilirler (Donner ve Rodriguez, 2008). Örneğin birçok yazar tarafından ırk, sosyal sınıf ve dil eksenin de farklı bir küme bazında değerlendirilen göçmen ve azınlık grupları gibi tipik olarak marjinalleştirilmiş nüfusların afet durumlarında genellikle daha savunmasız olduğu iddia edilmektedir. Mülteciler, sığınmacılar gibi zorunlu göçmen toplulukları bir afet olayına daha az hazırlıklı olma, gerektiğinde tahliye için daha az envantere sahip olma, yardım ve kurtarma girişimlerine erişimde birtakım eşitsizlikler yaşama eğilimindedir (Mercer vd., 2012).

Zorunlu göç deneyimleri, değişken dil yetkinlikleri, sınırlı sosyal ağlar ve yeni ev sahibi toplum norm ve yasalarına uyum sağlama çabası gibi birçok koşul zorunlu göçmenlerin olası afet durumlarında savunmasızlığını artıracak faktörlerdendir (Marlowe 2013). Konuya ilişkin bir çalışmada, türü fark etmeksizin bir afet riskini azaltma stratejisi için kültürel çeşitliliği kabul etmenin önemi vurgulanmıştır. Bu çalışmada mültecilerin zorunlu göç ve yeniden yerleşim deneyimlerinin, etkin afet hazırlığı, müdahale ve kurtarma girişimleri için ek hususlar yaratabileceği ifade edilmiştir (Mercer vd., 2012).

Amerika Birleşik Devletlerinden Wilson ve arkadaşları 2017 yılında Türkiye’de gerçekleştirdiği bir çalışmada Suriye göç akınının fay zonların da ki nüfus dağılımını önemli ölçüde değiştirdiğini azınlık nüfusun Türkiye’ye göçü ile ortaya çıkan bu kırılganlığın olası bir güneydoğu zonun da ki depremde ölüm oranını %7 ile %27 arasında artırabileceğini ifade etmiştir (Wilson and Paradise, 2017). Depremi etkilemiş olduğu 11 ilde geçici koruma altında bulunan 1,7 milyon Suriyelide içinde olmak üzere, 15 milyondan fazla insanın yaşadığı bildirilmektedir (Çavuş ve Kaya: 2024, 202-203). Özellikle bölgede ikamet eden Suriyelilerin orta doğudaki barınma sistemini çadır ve konteyner kent gibi sistemler ile standartlaştırmış ülkelerin aksine kentleşme tercihi ile buluşturulduğu, bununda mülteci kampları yerine şehirlerde gecekondulaşma, riskli yapılara yerleşim, şehirlerin yapısal stres içerisine sokulması gibi sonuçları doğurduğu raporlanmaktadır (Wilson ve Paradise, 2018). Yapılan bir çalışmada bölgede yaşayan Suriyelilerin ve diğer göçmenlerin meydana gelen deprem felaketinden ne derecede etkilendiği anlaşılmaya çalışılmıştır. Bu çalışmada Türkiye’de yaşayan toplam Suriyeli sayısının %49,64’ünün, genel zorunlu göçmen nüfusunun ise %36,48’inin depremden etkilenen illerde yaşadığı GİB tarafından açıklanan dönemin rakamları ile ortaya konulmuştur. Ayrıca ulaşılan son rakamlarda 6 Şubat depremlerine bağlı ölüm rakamlarının 50.783 olduğu bunların ise 7302 tanesinin yabancı uyruklu olduğu ve bölgedeki ölüm rakamlarının %16,79 oranında artırdığı bulunmuştur (Çavuş ve Kaya, 2024: 203).

Konunun önemine rağmen Türkiye’de olası bir afet durumunda zorunlu göçmenler ile ilgili detay planlamaların oluşturulabilmesine olanak sağlayacak yeterli çalışma bulunmamaktadır. Bu çalışma da ki amaç 6 Şubat 2023’te Kahramanmaraş ve Hatay’da meydana gelen depremden etkilenmiş olan zorunlu göçmenler ile derinlemesine görüşmeler yapmak suretiyle zorunlu göçmenlerin ikinci bir afet olarak depremi nasıl deneyimlediklerini anlamaktır. Bu çalışmanın sürekli olarak depremlerin yaşandığı bir ülke olan Türkiye’de geliştirilecek planlara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

3. MATERYAL ve YÖNTEM

Bu çalışma kapsamında karma araştırma yöntemi uygulanmıştır. Bu yöntem tercih edilerek hem nitel hem de nicel desenlerden faydalanılmış, zengin verilerin elde edilmesi ile derinlemesine ve genellenebilir verilere ulaşılması amaçlanmıştır. Alt kısımda yer alan bölüm altında nitel ve nicel araştırmalara ilişkin bilgiler verilecek ve farklı açılardan birbiri ile karşılaştırılacaktır.

3.1. Bir Karma Araştırma Yöntemi İçinde Kullanılacak Olan Nitel ve Nicel Yöntemlerin Pozitivist ve Yorumsamacı Anlayış Çerçevesinde Karşılaştırılması

Tierney ve Roads'a göre pozitivism nesnelliği kutsayan bir bakış açısına sahiptir. Bu anlayışta olgular, olguları çevreleyen süreçlerden soyutlanarak ve nesnelleştirilerek gözlenebilir ve ölçülebilir bir durum haline getirilmektedir. Bu şekliyle pozitivism anlayışı karmaşık toplumsal olguları gözlenebilir ve ölçülebilir bir seviyede kabul eder. Bu durum pozitivism anlayışı açısından gerçeğin doğru ölçümler ve dikkatli sayısallaştırmalar ile ölçülebilir olacağını varsayar (Tierney ve Rhoads, 1993). Burrell ve Morgan sosyal olguları ölçülebilir ve gözlenebilir kabul etmiştir. Toplumsal gerçekliklerin bireyin dışında var olabileceğini ve insanın kendinden bağımsız olan bu gerçeklikler üzerinden sosyal olguları biçimlendirebileceğini ifade etmiştir. Dolayısıyla aslında nicel bakış açısı yani pozitivist anlayış bireyleri içlerinde yaşadıkları çevrenin bir ürünü olarak ele almaktadır. Bireysel davranışları çevresel koşulların ve gerçekliklerin yönlendirmelerine bağlamaktadır (Burrell ve Morgan, 2017). Pozitivist/akılcı paradigma 20.yy'ın başlangıcından itibaren sosyal bilim alanları olan Sosyoloji ve Psikolojinin doğuşu ile beraber nicel araştırma yöntemlerinin en vazgeçilmez araştırma biçimi olarak kabul edilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Pozitivist/akılcı paradigmaya alternatif olarak gelişen yorumlamacı/oluşturmacı paradigmanın kökenleri de yirminci yüzyılın başlarına denk gelmektedir. Bu paradigmaya göre evrenin bağımsız ve ayrı parçalardan oluşmadığını öne süren bir görüş ortaya çıkmıştır. Bu paradigma olayların, olguların bir bütün içinde birbiri ile etkileşimde olduğunu, bağımsız gerçeklikler olmadığını ileri sürmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Nitel araştırma desenlerini ortaya çıkaran yorumsamacı paradigma yalnızca parçanın bütünde gizli olmadığını aynı zamanda bütününde parçada gizli olabileceğini ifade etmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Pozitivist anlayış genellikle bilginin keşfedildiğini ve ortaya çıkarıldığını savunurken pozitivism ötesi yorumsamacı anlayış bilginin keşfedilme yerine

yorumlandığını ortaya çıkarılma yerine oluşturulduğunu savunmaktadır. Yorumsamacı anlayış sosyal olguların genellenebilir yasalar ile keşfedilmekten ziyade ilgili durumun kendine özgü boyutlarının ayrıştırılması ile anlaşılabilirliğini savunmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Sosyal bilimlerde olgulara yönelik benimsenen tutum son dönemlerde daha çok nitel araştırmalardan beslenmiş, nesnellik ise yerini bakış açısına bırakmaya başlamıştır. Sosyal bilimlerde her olay ve olgu kendi ortamları içinde ayrıntılı bir biçimde ve derinlemesine incelenmekte ve yorumlanmaktadır. Sosyal bilimlerde asıl olanın da bu olması gerektiği savunulmaktadır. Çünkü sosyal bilimler tek bir doğrunun tek bir gerçeğin olduğunu savunmak yerine çoklu gerçeklikler, farklı olgular olduğunu savunmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Tablo 2’de de pozitivist anlayış (Nicel) ve yorumsamacı anlayış (Nitel) arasında ki ilişki özetlenerek açıklanmıştır.

Tablo 2. Pozitivist ve Yorumsamacı Anlayışın Birbiri ile İlişkisi (Yıldırım ve Şimşek, 2018; Schwartz ve Ogilvy, 1979).

Pozitivist Anlayış	Yorumsamacı Anlayış
Gerçekliğin basit olduğunu savunur.	Gerçekliğin karmaşık olduğunu savunur.
Sistemlerin en basitten en karmaşığa hiyerarşik bir düzende var olduğunu savunur.	Sistemlerin hiyerarşik düzenlerle değil etkileşim ve hareketlerle var olduğunu savunur.
Evreni enerjisi bitinceye kadar saat gibi çalışacak mekanik bir obje olarak görür.	Evrenin mekanik bir şekilde anlaşılamayacağını her şeyin birbiri ile ilintili olduğunu savunur.
Gerekli matematiksel modeller ve hesaplamalar ile evrende olacakların önceden kestirilebileceğini savunur.	Olasılıkların bilinebileceğini fakat kesin sonuçların bilinemeyeceğini savunur.
Nedensellik ilişkisi olduğunu savunur.	İlişkilerin doğrusal değil karşılıklı nedensellik içinde var olabileceğini savunur. A B’ye neden olduğu gibi karşılıklı olarak birbirini etkileyip birlikte evrimleşip değişebilir.
Değişimlerin sistemlere yeni birer parça eklenerek birikimli olarak gerçekleşebileceğini savunur. Nitel değişim çok seyrektir.	Değişim düzensizlikten düzenin oluşmasıyla ortaya çıkabilir. Çeşitlilik, açıklık, karmaşıklık, karşılıklı nedensellik ve belirsizlik değişimi meydana getirebilir.
Gözlemci ve gözlenen kesin sınırlar ile birbirinden ayrılmıştır.	Gözlemci gözlenenden uzak değildir. Nesnellik yoktur bakış açısı vardır.

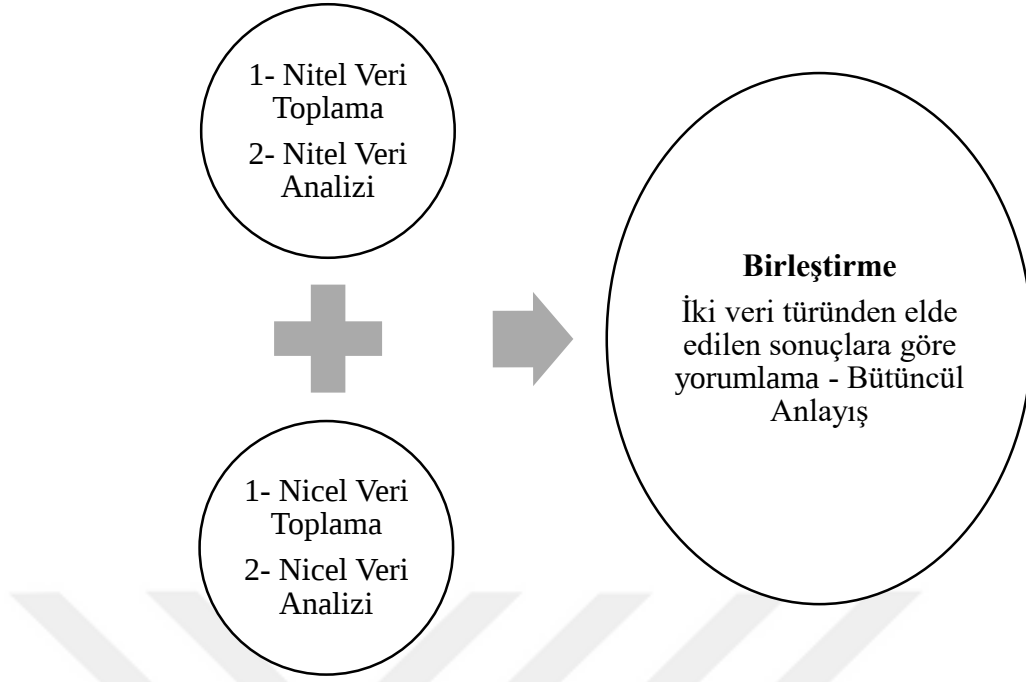
Nitel Araştırmaların önemli oranda beslendiği felsefe nitel araştırmaların önemli kuramsal temellerinden birini oluşturur. Öyle ki felsefe alanında önemli düşünce akımlarından birisi olan varoluşçuluk akımı gerçeklerin bireyler tarafından oluşturulduğunu savunmaktadır. Araştırmalar bakımından ele alındığında ise bu

düşünce akımı insanların deneyimlerini ve bu deneyimlerin kendileri tarafından nasıl algılandıklarını önemli bulmaktadır. Bu araştırma probleminde yer alan ana unsur da zorunlu göçmenlerin deprem deneyimlerine odaklanmakta ve nitel araştırmaların kuramsal temellerinden önemli oranda etkilenmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Zorunlu göçmenlerin deprem deneyimlerini ele almayı hedefleyen bu araştırmada da sosyal bilimlerde merkeze oturmaya başlayan yorumsamacı bakış açısının ürünü olan nitel araştırma metodları araştırmanın bir ayağını oluşturacak şekilde tercih edilmiştir. Bireysel gerçekliklerin karmaşık olduğunu savunan ve nesnellik yerine bakış açısını oturtan düşünce akımlarından dolayı söz konusu deneyimler nitel araştırma stratejilerinden yararlanarak değerlendirilmeye çalışılmıştır. İlgili ifadeler bu araştırma da izlenen stratejilerden birisinin nitel yöntem olmasının sebebini oluşturmaktadır. Çalışmanın nitel aşamasının yanında nicel aşamasında yürütülmesi ile verilerin genellenebilirliği ve birbirini ne kadar doğrulayabildiğine bakılmış olacaktır.

3.2. Araştırma Deseni

Araştırmada karma araştırma yöntemlerinin içerisinde yer alan yakınsayan paralel desenin kullanılmasına karar verilmiştir. Yakınsayan paralel desenin kullanılması ile, Türkiye'ye göç eden ve Kahramanmaraş merkezli büyük depremleri yaşayan çeşitli sayıdaki yabancı uyruklu zorunlu göçmenin deprem deneyimlerini ve deprem sürecinde karşılaştıkları sorunları anlamak hedeflenmiştir. Çalışmada nitel ve nicel veriler eşzamanlı olarak toplanmış olup iki veri seti bir arada değerlendirilmiştir. Bu sayede depremzede konumunda ki zorunlu göçmenlerin deprem sürecinde yaşadıkları problemlere dair hem derinlemesine hem de genellenebilir görüşler elde edilmeye çalışılmıştır.

3.3. Araştırma Süreci

Şekil 8. Yakınsayan Paralel Karma Desen Araştırma Desen Süreci

Araştırma süreci içerisinde şekil 8’de görüldüğü gibi bir strateji izlenmiştir. Karma araştırma yöntemleri içerisinde yer edinen yakınsayan paralel desen araştırmanın eş zamanlı olarak yapılmasını ifade etmekte olup hem nitel veriler hem nicel veriler aynı zaman diliminde toplanmıştır. Fakat nitel verilerin analizi kendi içerisinde, nicel verilerin analizi ise kendi içerisinde bağımsız şekilde yapılmıştır. Daha sonra her iki bağımsız analizin sonucu olarak elde edilen nicel ve nitel veriler yakınsayan paralel desene uygun olarak birbiriyle ve alan yazın ile karşılaştırılıp yorumlanmıştır. Veri toplama aşaması yaklaşık olarak nitel kısımda 15 gün sürmüş, nicel kısımda ise 5 ay sürmüş ve ardından analizler yapılmaya başlanmıştır. Toplanan her ses kaydı özellikle nitel ayağında MAXQDA ve Transgate yazılım programında deşifre edilerek, ilgili ses kayıtları Word dosyasına yazılı olarak aktarılmıştır. Daha sonra ki süreçte ise analiz işlemleri yapılmıştır.

Bir karma araştırma yönteminde araştırmacının hem nicel hem de nitel yöntemlere hâkim olması gerekmektedir. Bu sebepten ötürü burada da ilk olarak nitel ve nicel araştırma yöntemleri hakkında bir yazın üretilecek ardından araştırmanın nitel ve nicel basamağına ait detaylar paylaşılacaktır.

3.4. Nitel Aşama

3.4.1. Bir Nitel Araştırmada Olması Gereken Özellikler

Bir nitel araştırmada genellikle 3 tür veri toplanmaktadır. Bunlar çevreyle ilgili veri, süreçle ilgili veri ve algılara ilişkin verilerdir. Gerçekleştirilmesi hedeflenen bu çalışmada toplanmış olan veri türü ise algılara ilişkin verilerdir (LeCompte ve Goetz, 1982).

Bir nitel araştırma da en yaygın olarak 3 tür veri toplama yöntemi bulunmaktadır. Bunlar görüşme, gözlem ve yazılı dokümanların incelenmesi yöntemleridir. Bu araştırma kapsamında verilerin toplanması için görüşme yöntemi izlenmiştir. Görüşme yöntemi insanların bakış açılarını, deneyimlerini, duygularını ve algılarını ortaya koymada oldukça güçlü olan bir yöntemdir (Sari ve Bogdan, 1998).

Toplanan verilerin analizi ise sistematik bir yaklaşım gerektirmekle beraber gerek verilerin kodlanması gerek analizi ve yorumlanması sistematik bir şekilde uygun MAXQDA analiz programında yapılmıştır.

Nitel bir araştırmada araştırmanın konusunu oluşturan olgu, içinde bulunduğu doğal ortamda incelenmelidir (Patton, 1987). Nitekim bu araştırma kapsamında elde edilmiş verilerin önemli bir çoğunluğu, doğal ortamında yani deprem bölgesine yapılmış olan ziyaret esnasında temin edilmiştir. Nitel verilerin tamamı nicel verilerin ise bir kısmı deprem bölgesine yapılan 15 günlük ziyaret esnasında, nicel verilerin bir kısmı ise 5 aylık bir süre zarfı içinde uzaktan anket yoluyla toplanmıştır.

Nitel araştırmalarda katılımcı nicel araştırmalardakinin aksine daha farklı bir role sahiptir. Nitel araştırmacı dışardan veri toplanırken sadece gözlem yapan, veriyi toplayıp analiz eden değildir. Nitel araştırmacı alanda bizzat zaman harcar, araştırma kapsamında ki kişiler ile doğrudan görüşür, gerektiğinde kişilerin deneyimlerini yaşar, gerekirse alanda kazandığı deneyimleri ve edindiği tecrübeleri verilerin analizinde kullanır. Veri kaynaklarına yakın olmak, katılımcılar ile görüşerek onları gözlemlemek, konusuna daha yakınında bulunarak hâkim olmak nitel araştırma için oldukça önemli bir detaydır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Kısaca nitel bir araştırmada araştırmacının kendisi katılımcı bir rol üstlenerek veriye dönüşmektedir. Bu çalışma kapsamında da araştırmacı katılımcı bir rol üstlenerek verileri sahadan kendisi toplamıştır.

Bu araştırma kapsamında özellikle veri toplama araçlarından birisinin nitel bir strateji benimsenerek geliştirilmesi ile sadece nicel araştırmalardaki gibi bir teste yanıt vermeleri istenmemiş, formüle edilen sınırlı sorulara odaklanılmamış bireyler önemli

veri kaynakları olarak görülmüş, açık ve esnek tutum benimsenmiş, araştırma sorusu ile ilgili mümkün mertebe ayrıntılı ve derinlemesine veri toplanmıştır (Miles ve Huberman, 1994).

Sosyal olguların karmaşıklığının ortaya çıkardığı öngörüsüzlük nitel araştırmalarda esnek bir araştırma sürecinin benimsenmesi gerekliliğini üretmektedir. Bu esneklik araştırmanın yürütülmesi esnasında ortaya çıkan yeni durumlar ve yeni verilere göre araştırmanın boyutlarının yeniden şekillenebileceği anlamına gelmektedir. Söz konusu duruma göre araştırmanın yönü değişebilir, yeni veri toplama materyalleri geliştirilebilir, var olan materyaller yeniden değerlendirmeye açılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). 24 Ocak 2020 tarihinde Malatya ve Elâzığ'da meydana gelen depremi yaşayan zorunlu göçmenlerin deneyimlerini değerlendirmeyi hedefleyen söz konusu araştırmanın yürütülmesi esnasında 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş ve Hatay'da iki büyük depremin meydana gelmesinden dolayı yeni bir durum ile karşı karşıya kalınmıştır. İlk araştırma probleminin Malatya ve Elâzığ depremlerine odaklanması, daha sonra meydana gelen iki büyük depremin ilk depremlerin yıkıcılığından da daha büyük bir yıkıcılığa sahip olması, bölgede yaşayan ve ilk depremden etkilenen her bireyin ikinci depremden de etkilenmiş olması gerçeği, ikinci deprem deneyimlerinin daha baskın bir hal alması ve ilk deprem deneyimlerine ilişkin verileri manipüle edeceği göz önünde bulundurularak Kahramanmaraş-Malatya depremleri araştırmanın yeni odak noktasını oluşturmuştur. Araştırma için verilerin toplanma aşamasına başlanmadan önce yapılan pilot bir ziyarette araştırmacı Malatya ve Elâzığ illerinde bu durum ile sıkça karşılaşmış, katılımcılar ilk depremi de yaşadıklarını ama bu son depremin daha kötü olduğunu ilk depreme ilişkin çok fazla bir deneyim aktaramayacaklarını ifade etmiş bunun üzerine ilk araştırma probleminin uygulanabilirliği ortadan kalktığı için çalışma soruları ve aktarılan deneyimler son depremler üzerinden yürütülmüştür. Çalışmaya başlamadan önce hem etik kurul izinleri hem de çalışmanın gerçekleştirileceği kurum izinleri alınmıştır.

Nicel araştırmalar sistematik ve dikkatli şekilde oluşturulmuş, atılacak her adım önceden planlanmıştır. Öte yandan nitel çalışmalar araştırmacısına önemli esneklikler sağlamaktadır. Nicel araştırmalarda asıl olan yöntem iken nitel araştırmalarda asıl olan çalışılan durumdur (Yıldırım ve Şimşek; 2018).

Nitel araştırmada amaç değişkenleri kopuk ve birbirinden bağımsız olarak incelemek değil değişkenlerin birbirlerine göre konumları ve durumlarını anlamaya çalışmaktır. Nicel araştırma yüzeysel ve genellenebilir sonuçlar üretirken nitel bir

çalışma ise derinlemesine ve açıklayıcı bir anlayış ortaya koymaktadır (Sari ve Bogdan, 1998).

Daha önceden de belirtildiği gibi nicel bir araştırmada yöntem ve ölçme teknikleri ön planda tutulmaktadır. Belirli değişkenleri ve bunlar arasında ki ilişkileri ölçmeyi hedefleyen araştırmacının elinde bu hedefi mümkün kılacak sabit bir ölçme aracının bulunması gerekmektedir. Nitel araştırmada ise asıl veri toplama araçlarından birisi olarak araştırmacının kendisi görülmektedir. Nitel araştırmacı olay ve olguları ve bunların arasında ki ilişkiyi açıklarken net analizler, hesaplamalardan ziyade yorumlama ve anlamlandırma yeteneklerine odaklanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Nicel bir araştırma da odaklanma uzlaşma noktalarına ve yoğunluğun olduğu bölüme yönelik olmaktadır. Normal dağılımın ortasında kalan yoğun kısım çalışılacak alanı oluşturur. Çünkü bu alanın yoğunluğundan dolayı geneli temsil ettiğine inanılır. Kenarlardaki seyrek temsiliyetler istisnadır ve istisnalar kaideyi bozmaz anlayışı hakimdir. Oysa nitel çalışmacı bütün noktaları genel olarak çalışma içine alır. İstisna noktalarından temin edeceği verilerin önemli ipuçları ve bilgiler üretebileceğine inanır. Sosyal bilimlerin doğası göz önünde bulundurularak en yoğun-en seyrek, en iyi-en kötü, en problemlili-en problemsiz şeklinde bir yaklaşım esas alınır. İşte bu durumda bir nevi daha çok, daha zengin, daha çeşitli veri anlamına gelmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Nicel araştırmaların özünde sayısal çıktılara kavuşmak vardır. Değişkenler belirli değerlerin verilmesi ile beraber sayısal göstergeler haline gelir. İncelenen gerçek olgu sayıların soyut dünyası içinde yer edinir. Nitel araştırmalar ise sayısallaştırmaya karşı olmamakla beraber betimsel ve yüzdesel istatistiki sayıların yanında, katılımcı görüşlerinin sözsel olarak doğrudan yansıtılması, olay ve olguları kendi doğal ortamı içinde tanımlamayı öne alır.

3.4.2. Araştırma Probleminin ve Sorusunun Belirlenmesi

Nitel yöntemin içinde yer aldığı araştırmalarda araştırma probleminin saptanması diğer aşamaların ortaya çıkmasında önemli bir rol oynamaktadır. Araştırmanın problemi çalışmanın daha sonra gelişecek her aşaması ile karşılıklı etkileşime girmektedir. Araştırma problemi ile ifade edilmek istenen özünde her araştırmanın bir amacı olduğu ve problemin bu araştırmanın amacını yansıttığı gerçeğidir. Araştırma probleminin belirlenmesi sürecinde literatür tarafından özellikle 3 önemli temel kaynak bildirilmiştir. Bunlardan ilki araştırma konusu ile ilgili alanyazın,

ikincisi araştırmanın kişisel ve mesleki deneyimleri, üçüncüsü ise alanyazın da bahsedilen konu ile ilgili karşılaşılan toplumsal sorunlardır (Yıldırım ve şimşek, 2018).

Söz konusu araştırmanın problemi yansıtan amacı “Depremzede zorunlu göçmen öğrenciler 6 şubat depremlerinde nasıl bir deneyim süreci geçirmişlerdir?” araştırma sorusundan hareket ederek Kahramanmaraş ve Hatay depremlerinden etkilenen zorunlu göçmenlerin deprem sürecinde yaşadıkları deneyimleri incelemek ve konu ile ilgili alanyazına katkı sunmaktır. Literatür kısmında bahsedilen birtakım sebepler ile de açıklandığı üzere mülteci ve sığınmacı gibi zorunlu göçmen gruplarının afetlerden birtakım dezavantajlara sahip olduklarından dolayı daha fazla etkilenebileceğinden ve yapılan literatür taramalarında bu konuda özellikle Türkiye özelinde literatürde önemli bir boşluk olduğundan hareketle araştırmanın problemi ve temel dayanağı bahsedildiği üzere oluşturulmuştur. Problemin belirlenmesinde yukarda bahsedilen 3 önemli temel kaynaktan da yararlanılmıştır. Hem araştırmanın 2013 ve 2019 yıllarında belirli süreler ile bölgedeki geçici barınma merkezlerinde gönüllü sağlık hizmetlerinde bulunması ve mesleki deneyimleri, hem yüksek lisans tez araştırmasını yine ilgili konu üzerinden yürütmüş olması, hem literatürde rastlanan boşluk, hemde göç konusunda bir takım toplumsal sorunların bulunması araştırma probleminin ortaya çıkarılmasında önemli belirleyiciler olmuştur.

İçinde nitel yönteminde yer aldığı araştırmalarda belirlenen araştırma problemleri, sadece nicel yöntemde benimsenen araştırmalarda ki gibi bir çalışmanın başında oluşan ve kendinden sonraki süreçleri etkileyen fakat onlardan etkilenmeyen bir pozisyonda değildir. Hatta bazen nitel araştırmalarda nicel araştırmalarda ki gibi problemin net ve kesin olarak en başta belirlenmesi gibi bir durum bile söz konusu olmayabilir. Daha sonra yaşanacak bazı durumlar, araştırma süreci, elde edilen bulgular araştırma problemini etkileyebilir (Yıldırım ve şimşek, 2018).

Örneğın bu konu ile ilgili yola ilk çıkıldığında zorunlu göçmenlerin hassas gruplar olduğu gerçeğine odaklanılmış, bunun deprem gibi felaketlerde alanyazında bahsedilen gerekçelerde de aktarıldığı üzere bir dezavantaj yaratabileceği üzerinde durulmuştu. Fakat alanyazın tarandığında farklı noktalardan odaklanmalarda keşfedilmiştir. Örneğın felaketlerden kaçarak zorunlu şekilde göç etme süreci ve bu travmatik yaşanmışlıklar, zorunlu göçmen popölasyonun da psikolojik dayanım gerçeğini ortaya çıkarmış bu da akıllara zorunlu göçmen popölasyonu o toplum için zarar görebilirlik unsuru mu yoksa dirençlilik unsurumu olabileceği sorusunu getirmiştir. Bir başka açıdan bakıldığında ise açıklanan rakamlar en son meydana gelen Kahramanmaraş ve Hatay depremlerinde

hayatını kaybeden insanların önemli bir bölümünün zorunlu göçmen olduğunu ortaya koymaktadır. Söz konusu boyutlar araştırma probleminin karmaşık sosyal olgulardan etkilenmesinin açıklaması mahiyetindedir.

Türkiye’de bu konu da literatürde bir boşluk olması, yurt dışında yapılan bilimsel çalışmaların ise net bir çerçeve çizememesi bu çalışmanın gerekçesini oluşturmuştur.

3.4.3. Araştırma Çalışma Grubunun Belirlenmesi

Öncelikle söz konusu tez çalışmasının karma yöntem araştırması olarak belirlendiğini çalışmanın hem nicel hem de nitel bir boyuta sahip olduğunu bu sebepten ötürü de nicel kısım için ayrı nitel kısım için ise ayrı bir örneklem belirleme stratejisi izleneceğini belirtmek gerekir.

Nicel ve nitel araştırmalar farklı felsefe ve kuramsal temellere sahip olduğundan dolayı örneklem belirleme stratejileri de birbirinden farklıdır. Nicel bir sığata sahip olan bilimsel araştırmalarda genel olarak örneklem belirlemesinin yapılması sayesinde evreni temsil edebilme kabiliyetine sahip belirli bir sayıda ki birey ile çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Nitel araştırmalarda ise birincil amaç genelleme yapmak değil, üzerinde çalışılan olguyu parçalara ayırıp derinlemesine incelemektir (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Yapılan incelemelerde bu tez çalışması için en uygun örneklem belirleme stratejisinin ilk aşamasında hem nicel hem de nitel çalışmaların yapılmasında daha uygun olan tabaka örneklem belirleme yönteminin uygulanmasına karar verilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Bu tez çalışmasının nitel bölümü için uygulanacak örneklem belirleme yönteminde ilk önce tabaka örneklem yöntemi uygulanmış, yani çalışma grupları kendi aralarında il ve köken ülkeye göre tabakalara ayrılmıştır. Daha sonra ise her tabaka altında maksimum çeşitlilik örnekleme ve kartopu (zincir) örnekleme yöntemlerinden yararlanılmıştır.

Maksimum çeşitlilik örnekleme ile ulaşmak istenen hedef genelleme yapmak değildir. Burada ki amaç çeşitlilik gösteren durumlardan örnekler alıp inceleme yapmak ve bu incelemeler arasında ortak ya da benzer içerik gösterenleri veya göstermeyenleri olarak durumun farklı boyutlarını tanımaya çalışmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Patton maksimum çeşitlilik örnekleme tercih edilerek çalışmaya iki önemli katkı sağlanabileceğinden bahsetmiştir. Bunlardan ilki her durumun kendine özgü boyutlarını

inceleyebilme imkanının sağlanmasıdır. Diğerisi ise büyük ölçüde farklılıklar gösteren iki durum arasında benzeşebilecek ortak temaların tespit edilmesidir (Patton, 1987). Bu çalışmanın da özellikle nitel etabında hedeflenen depremden etkilenen farklı illerden ve farklı uyruklardan depremzede zorunlu göçmenleri çalışma örnekleme içine sokmak ve hem ortak temaları tespit etmek hem de farklılıklar tespit etmektir.

Çalışmanın nitel etabında yararlanımı hedeflenen diğer örneklem belirleme stratejisi ise kartopu örneklem yöntemi olmuştur. Burada örneklem için katılımcı toplama tekniği daha önce ulaşılan bireyler üzerinden olmuştur. Daha önce ulaşılan kişilerin önerileri üzerinden hareket edilmiş ve bu önerileri arasında en uygun kişiler ile görüşülmesi sağlanmıştır. Burada kritik soru: “Bu konu ile ilgili olarak kim veya kimler ile görüşmemi önerirsiniz?” sorusu olmuştur. Daha sonra zaten örneklem kar topu gibi büyümüştür. Bu yöntemde asıl amaç ise en zengin bilgi kaynağını barındıran bireylere ulaşabilmektir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Nihai olarak değerlendirildiğinde bu çalışma kapsamında maksimum çeşitlilik örnekleme ile geniş bir yelpaze oluşturulmuş, sonra ise ziyaret edilen her il ve bölge bazında kar topu tekniği uygulanmaya çalışılarak en zengin bilgileri temin edecek bireylere ulaşmaya çalışılmıştır.

Veri toplama sürecinde örneklem bulma yöntemlerinin yetersiz kaldığı durumlarda nitel araştırmaların esnek doğasından yararlanılacak ve kolay ulaşılabilir durum örnekleme gibi farklı örneklem yöntemleri devreye sokulmuştur. Nitel araştırma kapsamında ne kadar örneklem toplandığı meselesine gelince. Nitel araştırmalarda genellikle toplanan verinin derinliği ve zenginliği ile kişi sayısı ters orantılıdır. Yani toplanan verinin zenginliği ve içeriksel olarak çeşitliliği arttıkça ulaşılması gereken kişi sayısı da azalacaktır. Bu tamamıyla görüşülen kişilerin sunduğu verinin zenginliğine bağlı bir durumdur. Örneğin bazı çalışmalarda 20 kişi ile görüşme yapılır ve her bir birey ile kişi başı 2’şer saat görüşülür ve süreç yeterli olur. Bazı çalışmalarda ise tek bir birey ile farklı farklı oturumlar da saatlerce günlerce görüşme yapılır ve örneklem sayısı daha da küçülür. Bazen bir kişi bile tek başına örnekleme oluşturabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu tez çalışması kapsamında hedeflenen ise doyum noktasına erişmek olmuştur. Aslında doyum noktası da literatürde önerilen yöntemlerden biridir. Glaser ve Strauss doyum noktasını sorulan soruya verilen yanıtların birbirini tekrar etmeye başlaması olarak tanımlamıştır. Bu çalışma kapsamında da amaç verilen yanıtlar tekrara düşünceye kadar veri toplamak olmuş ve 28 kişi ile mülakat şeklinde görüşme yapılmıştır. Katılımcıların detaylı demografik özellikleri Tablo 3’te sunulmuştur (Glaser ve Strauss, 2017).

Bir alt bölümde de (*bkz 3.4.4. Nitel Araştırmada İzin ve Etik*) açıklandığı üzere bu çalışmanın hem nitel hemde nicel bölümünde erişilmesi gereken hedef katılımcılar deprem deneyimleyen genel zorunlu göçmen popülasyonu idi. Fakat muhatap kurum tarafından çalışmanın gerçekleştirilmesi için gerekli izinler alınamadığı için evren örneklem daraltılmış ve zorunlu göçmen grubunun üniversitede okuyan çocukları üzerinden bu çalışma gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Açıklandığı üzere gerekli izinler alınmıştır. Üniversitede okuyan zorunlu göçmenlerin seçilmesinde; “Türkçe’yi iyi kullanabilmeleri, 6 Şubat depremlerini yaşamadan önce farklı bir afet yaşamış olmaları, deprem felaketini bölgede yaşamış olmaları ve Türkiye’ye asıl göç ediş sebebinin eğitim değil insan veya doğa kaynaklı afet gibi göçü zorunlu olarak tetikleyen bir olay olması” gibi kriterler dahil etme kriteri olarak değerlendirilmiştir. Söz konusu dahil etme kriterlerine hem nitel katılımcılar hemde nicel katılımcıların erişilmesinde dikkat edilmiştir.

Tablo 3. Çalışma Grubunda Yer Alan Kişilerin Demografik Dağılımları

Kod	Cinsiyet	Uyruk	Üniversite	Bölüm	İl	Konut Durumu
SEK*1	Erkek	Arap Suriye	FÜ	Tıp	Elâzığ	Az Hasarlı
AEK*1	Erkek	Azeri Azerbaycan	FÜ	İktisat	Elâzığ	Az Hasarlı
SEK2	Erkek	Arap Suriye	FÜ	Tıp	Elâzığ	Az Hasarlı
AEK2	Erkek	Azeri Azerbaycan	FÜ	Sosyoloji	Elâzığ	Yıkıldı
SKK*1	Kadın	Türkmen Suriye	İNÜ	Eczane Hizmetleri	Malatya	Ağır Hasarlı
SKK2	Kadın	Türkmen Suriye	İNÜ	Tıbbi Sekreterlik	Malatya	Ağır Hasarlı
SKK3	Kadın	Türkmen Suriye	İNÜ	Tıbbi Sekreterlik	Malatya	Orta Hasarlı
SKK4	Kadın	Arap Suriye	İNÜ	Eczacılık Fakültesi	Malatya	Ağır Hasarlı
SEK3	Erkek	Arap Suriye	İNÜ	İlahiyat	Malatya	Az Hasarlı
SKK5	Kadın	Arap Suriye	ADYÜ	Tıbbi Laboratuvar Teknikleri	Adıyaman	Ağır Hasarlı
FEK*1	Erkek	Arap Filistin	ADYÜ	Tıp	Adıyaman	Ağır Hasarlı
YEK*1	Erkek	Arap Yemen	ADYÜ	Tıp	Adıyaman	Orta Hasarlı
SEK4	Erkek	Arap Suriye	ADYÜ	İnşaat Mühendisliği	Hatay	Az Hasarlı

Tablo 3. (Devamı)

Kod	Cinsiyet	Uyruk	Üniversite	Bölüm	İl	Konut Durumu
FEK2	Erkek	Arap Filistin	ADYÜ	Elektrik Elektronik Mühendisliği	Adıyaman	Ağır Hasarlı
SEK5	Erkek	Arap Suriye	HMKÜ	Hemşirelik	Hatay	Yıkıldı
SKK6	Kadın	Arap Suriye	HMKÜ	İlk ve Acil Yardım	Hatay	Yıkıldı
SEK6	Erkek	Arap Suriye	DÜ	Eczane Hizmetleri	Kahramanmaraş	Az Hasarlı
SKK7	Kadın	Arap Suriye	DÜ	Optisyenlik	Gaziantep	Orta Hasarlı
SKK8	Kadın	Arap Suriye	HMKÜ	İlk ve Acil Yardım	Osmaniye	Ağır Hasarlı
SEK7	Erkek	Arap Suriye	HMKÜ		Hatay	Az Hasarlı
SKK9	Kadın	Arap Suriye	İNÜ	Çocuk Gelişimi	Şanlıurfa	Orta Hasarlı
SKK10	Kadın	Arap Suriye	HMKÜ	Beslenme Diyetisyenlik	Hatay	Yıkıldı
SEK8	Erkek	Arap Suriye	HMKÜ	İlk ve Acil Yardım	Hatay	Yıkıldı
SEK9	Erkek	Arap Suriye	HMKÜ	Fizyoterapi	Hatay	Yıkıldı
SKK11	Kadın	Türkmen Suriye	ÇÜ	Acil Yardım ve Afet Yönetimi	Şanlıurfa	Az Hasarlı
SKK12	Kadın	Arap Suriye	HMKÜ	İlahiyat	Hatay	Ağır Hasarlı
SEK10	Erkek	Türkmen Suriye	DÜ	İlk ve Acil Yardım	Gaziantep	Orta Hasarlı
SKK13	Kadın	Arap Suriye	ÇÜ	Eczane Hizmetleri	Şanlıurfa	Az Hasarlı

*SEK: Suriyeli erkek katılımcı, SKK: Suriyeli kadın katılımcı, AEK: Azerbaycanlı erkek katılımcı, FEK: Filistinli erkek katılımcı, YEK: Yemenli erkek katılımcı

3.4.4. Nitel Araştırmada İzin ve Etik

Çalışmanın gerçekleştirilebilmesi amacıyla Gümüşhane Üniversitesi Rektörlüğü Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu tarafından E-95674917-100-245688 sayılı karar ile gerekli etik kurul izinleri alınmıştır.

6 Şubat Kahramanmaraş merkezli depremlerden etkilenen 11 ilin İl Göç İdaresi Müdürlüklerine çalışmanın gerçekleştirilmesi için gerekli izin yazıları yazılmıştır. Fakat Göç İdaresi Başkanlığı tarafından çalışma izinleri reddedilmiştir. Bu sebepten ötürü hukuk müşavirliği, uzman görüşleri ve Tez İzleme Komitesi üyelerinin onayları alınarak çalışmanın evreni ve örnekleme değiştirilmeden örneklem daraltmak yoluna gidilmiş ve çalışmanın depremde etkilenen 11 ildeki 11 üniversitesinde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrenciler üzerinden 24.12.2024 tarihine kadar tamamlanması için gerekli izin yazıları yazılmıştır (İnönü Üniversitesi (İNÜ), Fırat Üniversitesi (FÜ), Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi (HMKÜ), Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi (KSÜ), Adıyaman Üniversitesi (ADYÜ), Gaziantep Üniversitesi (GAÜN), Harran Üniversitesi

(HRÜ), Çukurova Üniversitesi (ÇÜ), Dicle Üniversitesi (DÜ), Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi (OKÜ), Kilis 7 Aralık Üniversitesi (KİYÜ)). Gümüşhane Üniversitesi tarafından yazılan bu izin yazılarına ilgili süre zarfı içerisinde toplam da 6 ilde ki 6 üniversiteden olumlu dönüşler sağlanmıştır (İNÜ, FÜ, HMKÜ, ADYÜ, DÜ, ÇÜ).

Ayrıca başlangıç aşamasında, geliştirilmiş olan veri toplama materyalinin hedef grubu yabancı uyruklu oldukları göz önünde bulundurularak veri toplama materyalinin Arapça olmak üzere sahip oldukları dile çevrilmesi sağlanacak ve görüşmeler için tercümanların eşlik etmesi sağlanacaktı. Fakat örneklem daraltılıp çalışmanın üniversite okuyan zorunlu göçmen öğrenciler düzeyinde gerçekleştirilmesi üzerine çalışmaya katılan bütün katılımcılar Türkçeyi iyi derecede bildiği için veri toplama materyallerinin çevirisine ve tercüman desteğine ihtiyaç kalmamıştır.

3.4.5. Veri Toplama Yöntemleri

3.4.5.1. Araştırma Sorularının Belirlenmesi

Araştırma sorularının yazılmasında araştırma problemi ve bu araştırma problemine ilişkin yazılmış olan literatür incelemesinin büyük bir önemi vardır. Burada da önce kavramsal çerçeve literatür taraması ile beraber hazırlanmış daha sonra da araştırma problemi özelinde detaylı bir literatür taraması yapılarak araştırma soruları hazırlanmaya başlanmış ve nihai halini almıştır. Dolayısıyla araştırma sorularının tamamlanabilmesi için alan yazın taramasının gerçekleştirilmiş olması gerekmektedir. Hatta bazı çalışmalarda araştırma sorularının veri toplama işleminin belirli bir kısmı tamamlandıktan sonra nihai halini aldığı belirtilmektedir. Bu durum araştırma sorularının hazırlanmasında da esnek bir yaklaşımı esas aldırır (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Nitel araştırma soruları genellikle iki başlık altında incelenmektedir. Bunlar açık uçlu sorular ve kapalı uçlu sorulardır (Corbin, 1990). Bu çalışma kapsamında daha çok açık uçlu araştırma sorularının sorulması tercih edilmiştir. Gerekçesi bir alt bölümde açıklanmıştır.

3.4.5.2. Açık Uçlu Soruların Hazırlanması

Öncelikle açık uçlu soruların hazırlanmasında esnek ve açık uçlu bir yaklaşımın benimsenmesi gerektiğini, soru formunun başlangıcının araştırma problemini temsil edebilecek genel ve kolay bir soru ile başlaması gerektiğini belirtmek gerekir. Bu çalışmada da önemli oranda yararlanımı hedeflenen açık uçlu soru formu önce genel ve kolay bir soru ile başlamış ardından sorular giderek detaylandırılmış zor sorular ise en sona bırakılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Açık uçlu soruların önemli

kazanımlarından biriside keşfetme ve toplanan verileri inceleyerek kuram oluşturma olanağı yaratmasıdır. Bu tarz soruların kullanıldığı araştırmalarda genel olarak kod ve temalara ulaşabilmek amacıyla tümevarımcı veri analiz yöntemleri tercih edilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

3.4.5.3. Kapalı uçlu Araştırma Soruları

Bu tür soruların kullanıldığı araştırmalarda ise daha çok tümden gelimci veri analiz yöntemleri tercih edilmektedir. Çünkü alanyazında bu konu ile ilgili daha önce ortaya konulmuş sonuç ve kuramlara göre kod ve tema yapısı ortaya çıkmıştır. Kapalı uçlu soru tarzlarının baskın bir şekilde uygulanabilmesi için olgu içeriklerine ilişkin değişkenler arası ilişkilerin bilinmesi gerekmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Oysa önceden de bahsedildiği üzere bu tezin araştırma problemini ilişkin literatürde bazı boşluklar ve belirsizlikler bulunmaktadır. Bu yüzden bu araştırma da nitel aşamada açık uçlu soruların ifade edilmesi ve tümevarımcı analizlerin kullanılması uygun görülmüştür.

3.4.5.4. Nitel Bir Araştırmada Veri Toplama Yöntemi Olarak Görüşme

Brigs sosyal bilimler alanında kişilerin deneyimlerinden bilgi edebilmek amacıyla kullanılan en yaygın yöntemlerden birisinin görüşme olduğunu ifade etmiştir (Brigs, 1986). Stewart ve Cash görüşmeyi ciddi bir amacı gerçekleştirmek amacıyla karşılıklı ve etkileşimli bir iletişimin esas olduğu önceden planlanmış bir süreç olarak tanımlamıştır (Stewart ve Cash, 1985).

Alanyazında genellikle iki türlü görüşmeden söz edilmektedir. Bunlardan biri önceden hazırlanmış bir dizi soru ve yanıtı içeren yapılandırılmış görüşme, diğeri ise açık uçlu soruları içeren yapılandırılmamış görüşmelerdir (Chadwick vd., 1984). Patton tarafından yapılan çalışma da ise biraz daha farklı bir ayırım sunulmuştur. Patton görüşmeyi 3'e ayırmış ve bunları sohbet tarzı görüşme, görüşme formu yaklaşımı (yarı yapılandırılmış) ve standartlaştırılmış açık uçlu görüşme şeklinde tasniflemiştir (Patton, 1987). Bu çalışma kapsamında da nitel kısım için Patton'un yaptığı sınıflama esas alınarak görüşme formu yaklaşımının yani yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinin benimsenmesine, nicel bölümde ise önceden hazırlanmış soru havuzundan oluşan yapılandırılmış görüşme tekniğinin uygulanmasına karar verilmiştir.

Özellikle nitel kısım için yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinin kullanılması ile birtakım avantajlar elde edilmiş olacaktır. Görüşmeci önceden hazırladığı soruları sorma hakkını saklı tutarak görüşme esnasında sorulma ihtiyacı doğan ancak soru formunda yer almayan ek soruları sorabilecektir. Bahsedildiği durum ile veri toplama esnasında

karşılaşılmıştır. Önceden nitel veri aracında bulunmayan eğitim konusunda çekilen zorluklar ile alakalı soru katılımcılara alt sonda soru olarak yöneltilmiş ve bu konuda önemli kod ve temalar elde edilmiştir. Soruların belirli bir sırada sorulma zorunluluğu bulunmamaktadır. Eğer katılımcı bir sorunun cevabını başka bir soru içerisinde cevapladıysa onu kendi inisiyatifi ile tekrar sormama hakkına sahiptir. Görüşmeci sorulan soruları daha anlaşılabilir hale sokmak için soruyu sohbet havasında aktarabilir, sorunun yapısıyla oynamak gibi birtakım değişiklikler yapabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Nihai olarak bu çalışma kapsamında bir adet yapılandırılmış görüşme, bir adet ise yarı yapılandırılmış görüşme gerçekleştirildiğini söylemek mümkündür. Bu görüşmelerin gerçekleştirilmesi içinde bir adet yapılandırılmış (Nitel) bir adet ise yarı yapılandırılmış (Nitel) görüşme formu yani veri toplama materyali geliştirilmiştir.

3.4.5.5. Nitel Çalışma Kapsamında Geliştirilen Görüşme Formunun Hazırlanması ve Dikkat Edilen Hususlar

- Karmaşık ve zor anlaşılabilir sorulara yer vermek yerine ***kolay anlaşılabilir soruların yazılması*** gerekmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu çalışma kapsamında da bu ilkeye uyulması için çabalanmıştır. Bazen soruların her ne kadar anlaşılabilir seviyede yazılması için çaba gösterilse de katılımcı profilini önceden tam olarak kestirmek mümkün olmayabilir. Buda soruların anlaşılabilirliğini ve cevaplanabilirliğini düşürür. Bunun önüne geçmek için gerçek saha araştırmasına çıkmadan önce pilot çalışma yapmak ve sorular üzerinde değişim yaparak anlaşılabilirliğini daha da güvenilir bir aralığa çıkartmak gerekir. Bu çalışmada söz konusu ilke kapsamında hareket edilmiş olup, görüşme formunun anlaşılabilirlik seviyesini tam anlamıyla karşılaması için pilot görüşmeler gerçekleştirilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

- Genel ve soyut sorular görüşme yapılan bireyde düşünme ve cevaplama sürecini zora sokabilir. Bu sebepten ötürü örneğin deprem deneyimlerinin tecrübe edildiği bu çalışmada sorulacak sorular doğrudan deneyimlere ilişkin olmalı ve ***odaklı sorular hazırlanmalıdır***. Soyut ve genel sorulardan kaçınılmalıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu çalışma kapsamında da söz konusu duruma dikkat edilmiştir.

- Görüşme soruları kısa yanıtların verilmesine sebep olacak tarzda sorular olmamalıdır. Örneğin sorulan sorunun cevabı evet veya hayır olmamalı, katılımcıyı uzun ve ayrıntılı açıklamaya itecek tarzda ***açık uçlu sorular sorulmalıdır*** (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Örneğin depremde acil yardım hizmeti alan bir katılımcıya “Size yapılan acil yardım müdahalesinin iyi olduğunu düşünüyor musunuz?” gibi cevabı evet-hayır şeklinde olan yönlendirmeli bir soru sormak yerine “Size yapılan acil yardım müdahalesi ile ilgili ne düşünüyorsunuz?” şeklinde deneyimin detayına inen ve ayrıntılı

açıklamayı gerekli kılan açık uçlu sorular sorulmalıdır. Bu çalışma da sorulan soruların hazırlanmasında bu hususlara dikkat edilmeye çalışılmıştır.

- Araştırmacı konu ile ilgili belli bir fikre ve görüşe sahip olabilir ancak sorularını **yönlendirmeden kaçınarak** yansız bir dil ile katılımcıya aktarmalıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Örneğin “Depremde müdahale hizmetlerinde görev alan kamu çalışanlarının Arapça bilmemesi sizin için kötü oldu öyle değil mi?” şeklinde sorulan bir soru yönlendirme içerir ve bu tarz sorular sorulmamalıdır. Tarafsız ve yönlendirmesiz bir şekilde bütün sorular aktarılmalıdır. Bu çalışma kapsamında da söz konusu duruma dikkat edilmiştir.

- **Çok boyutlu sorulardan kaçınılmalıdır.** Yani eğer bir soru cümlesi içinde birden fazla alt soru barındırıyor ise bu doğru bir tekniği yansıtmaz. Çünkü böyle sorular katılımcı üzerinde olumsuz yük üretir ve zihnini bulandırarak soruya yetersiz cevaplar vermesine sebep olur (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu çalışma da sorulan soruların hazırlanmasında bu hususlara dikkat edilmeye çalışılmıştır.

- Nitel araştırmalarda sık tercih edilen soru tarzlarından biride **sonda tarzı soruların sorulmasıdır.** Araştırmacı her ne kadar soruyu katılımcının anlayabileceği şekilde sormak için gerekenleri yapmaya çalışsa da sorulan sorular farklı bireylerde farklı anlamlar çağrıştıracak veya anlayamayabilirler. Bu tür sebeplerden dolayı bu soruların alternatifi, açıklaması veya alt bileşenleri olabilecek alternatif sorular hazırlanmalıdır. Ayrıca sonda tarzı sorular sadece katılımcının anlayamamasına karşı hazırlık amaçlı hazırlanan sorular olarak değil daha ayrıntılı cevaplar alabilmek adına görüşme formunun asli unsuru olarak da bulunabilirler. Sonda tarzı sorular genelde 3 gruba ayrılmaktadır. Ayrıntıya, açıklamaya ve aydınlatmaya yönelik sondalardır (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Örneğin katılımcıya önce “Deprem esnasında ve sonrasında ne gibi zorluklar yaşadınız? O anlara dair tecrübelerinizi aktarır mısınız?” şeklinde soru sorulmasının ardından buna sonda sorular eklenerek cevap ayrıntılandırılabilir ve sorunun genel yapısı detaya indirgenerek netleştirilebilir. Bu soru;

- Barınma konusu yaşanan zorluklar nelerdir?
- İletişim haber alma konusunda yaşanan zorluklar nelerdir?
- Sağlık hizmetleri, müdahale konusunda yaşanan zorluklar nelerdir?
- Temizlik hijyen konusunda yaşanan zorluklar nelerdir?
- Yeme içme hizmeti konusunda yaşanan zorluklar nelerdir?
- Psikolojik destek konusunda yaşanan zorluklar nelerdir?

Şeklinde ki sonda sorular eşliğinde sorulabilir. Yine *Soruları geliştirme ve alternatif sorular hazırlamak* da nitel görüşme formunun hazırlanmasında dikkat edilecek bir detaydır. Örneğin görüşme de depremzede bir zorunlu göçmene sorulan “Türkiye’de yaşanan felaketleri düşünerek afetlere örnek verebilir misiniz?” sorusunu algılayamadığı durumda önceden anlaşılmasının güç olması pilot görüşmelerce test edilen bu tarz soruların alternatifi hazırlanmalıdır. Örneğin bahsedilen sorunun alternatifi “Afet deyince aklınıza hangi tür olaylar geliyor?” şeklinde dizayn edilerek yeniden iletilebilir. Bu çalışma da sorulan soruların hazırlanmasında bu hususlara dikkat edilmeye çalışılmıştır.

- Literatür sürekli açık uçlu tarzda aynı karakterde sorular sormanın da sıkıcı olabileceğini bu yüzden dolayı da *farklı tarzda soruların sorulması* gerektiğini ifade etmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu çalışma zaten karma yöntem araştırması olduğu için nitel bölümü genel olarak açık uçlu sorulardan oluşmakla birlikte kapalı uçlu kısmi sorulara da yer verilmiş, özellikle nicel bölümünde geliştirilen ankette ise katılımcıların sıkılmadan hızlıca doldurabileceği seçenekleri olan sorular yer almıştır.

- ***Soruların mantıklı şekilde düzenlenmesi*** de nitel soru formunda dikkat edilmesi gereken hususlardan bir tanesidir. İlk olarak görüşmeye *güven oluşturunca bir giriş yapmak* gerekir. Karşıda ki kişi ile belki de saatler süren bir görüşme yapılacağından ve ses kayıtlarının da alınması detayından dolayı karşı da ki kişiye herhangi bir zarar gelmeyeceği, görüşmenin kaydedilmesinin tamamen katılımcının iznine bağlı olduğu, eğer görüşme sonunda katılımcı görüşmeden rahatsızlık duyduğunu hissederse görüşmeye ilişkin kayıtların kendisine iade edilebileceği ve araştırmada kullanılmayacağı gibi ifadeler kullanarak gerekli güven tesis edilmeli. Eğer katılımcı ses kayıtlarının alınmasını istemezse söylediklerini not alabilmek için özellikle sık tekrarlanan “ve, yine, gibi, fakat, deprem, afet” gibi kelimeler sembolleştirilecek ve böylece daha kısa sürede not alınması sağlanacaktır. Daha sonra görüşme başlamalıdır. Nitel araştırmalarda katılımcıda bu rahatlamının sağlanması önemli bir detaydır. *İlk soruların kolay ve rahat cevaplanabilecek sorular olması* da yine önemli bir detaydır. *Özelden genele doğru giden sorular* şeklinde bir sıralama izlenmelidir. *Hassas sorular en sona bırakılmalıdır*. Mesela depremzede zorunlu göçmenlere yakınlarının kaybı, cenaze ve defin işlemleri konusunda sorulacak sorular hassas sorulardır. Bu soruların belirli bir güven ortamı oluşup katılımcının rahatlaması sağlandıktan ve gerekli altyapı oluşturulmasından sonra sorulması daha doğru olacaktır. *Bireysel bilgileri oluşturan bölüm en başta veya en sonda sorulmalıdır*. Bunun dışında seçenekli sorular, anket tarzı sorular, demografik bölümde bu tarz sorular arasında gösterilmektedir. Nicel

araştırmalarda demografik sorular genellikle araştırmanın en başında yer alsa da nitel araştırmalarda son da yer alması gerektiği de bazı çalışmalarca önerilmektedir. Çünkü demografik sorular ve seçenekli anket şeklinde ki sorular görüşme yapılan bireyi kısa yanıtlar vermeye teşvik edip sonra sorulacak olan nitel sorulara da kısa yanıtlar verilmesine yatkınlık oluşturabilir (Yıldırım ve şimşek, 2018). Bu sebepten ötürü bu çalışma da ilk başta tanışma ve güven tesisi daha sonra nitel araştırma görüşme formu en sonda da demografik bilgilerin içinde yer aldığı nicel araştırma görüşme formu üzerinden bir görüşme stratejisi izlenmiştir.

Yukarıda anlatılan özelliklere bağlı kalınarak bu araştırma içinde nitel aşamada bir adet yarı yapılandırılmış veri toplama materyali geliştirilmiştir. Bu veri toplama materyali yazarın kendisi tarafından geliştirilmiş olup sorular literatür taranarak elde edilmiştir. Ardından bu soru havuzu 18 adet uzmanın uzman görüşüne sunulmuş ve kapsam geçerlilik indislerine tabi tutulmuştur. Yapılan kapsam geçerlilik indislerinin ardından veri toplama materyalinde düzeltme alması gerekenler düzeltilmiş, çıkartılması gerekenler çıkartılmış, eklenmesi gereken sorular ise veri toplama materyaline eklenmiştir. Veri toplama materyalinin nihai hali 18 adet açık uçlu genel sorudan oluşmaktadır. Bu 18 açık uçlu sorunun bir kısmının altında alternatif veya sonda tanımına uygun sorular bulunmaktadır.

3.4.6. Nitel Araştırmada Güvenilirlik, Geçerlilik ve Verilerin Analizleri

Ölçüm aracının ölölmesinde güvenilirlik ve geçerlilik, sonuçların tutarlılık göstermesi sağlamlığı ve doğruluğu ile eşdeğerdir. Güvenilirlik araştırma sonuçlarının tekrar edilebilirliği ile ilgili iken geçerlilik ise araştırma sonuçlarının doğruluğu ile ilgili olan bir kavramdır. Bir rnek vermek gerekirse bir tartının sürekli aynı sonucu vermesi güvenilirliğin yüksek olduğunu, farklı bir tartıyla ölçüm yapıldığında değişik sonuçların alınması ise geçerliliğin düşük olduğunu göstermektedir (Gürbüz ve şahin, 2014). Nicel araştırmalarda geçerlik ve güvenilirlik kavramları oldukça önemli ve okuyucuya dikkatlice sunulması gereken detaylardır. Nitel araştırmaların en önemli eleştirilme alanlarından biriside özellikle güvenilirlik konusunda eksik kalması ve nicel araştırmaların bu konuda ki avantajlarını paylaşmamasıdır. Nitel araştırmalarda hem geçerlik hemde güvenilirlik alınan birtakım önlemler ile sağlanmaktadır (Yıldırım ve şimşek, 2018: 281). Bir bilimsel çalışmanın geçerli olması için önce güvenilir olması gerekmektedir. İlk karşılanması gereken şart çalışmanın güvenilir olmasıdır.

3.4.6.1. Güvenilirlik

Güvenilirlik dış güvenilirlik ve iç güvenilirlik olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Dış güvenilirlik araştırma sonuçlarının aynı araştırmacı tarafından farklı zamanlarda ve benzer ortamlarda aynı şekilde elde edilip edilemeyeceği ile ilgilidir. Dış güvenilirliği artırmak için araştırmacı tarafından elde edilen verilerin devamlı olarak teyit edilmesi gerekmektedir (Gürbüz ve Şahin, 2014). Dış güvenilirlik düzeyinin ölçülmesinde sorulması ve cevaplanması gereken bazı sorular vardır. Örneğin bu sorulardan birisi araştırmacının izlediği yöntemler ve süreçler araştırmada açık ve ayrıntılı bir şekilde anlatılmış mıdır? Bu çalışmada bu konuda gerekli dikkat sarf edilmiş ve araştırma sürecine ilişkin bütün detaylar açıklanmıştır (Gürbüz ve Şahin, 2014). Bunların haricinde güvenirliliğin sağlanması amacıyla dikkat edilen diğer hususlar şu şekilde örneklendirilebilir; Verilerin nasıl toplandığı, nasıl işlendiği, nasıl analiz edildiği, nasıl yorumlandığı açık bir şekilde aktarılmıştır. Sadece ulaşılan verilerle alakalı sonuçlar ve öneriler sunulmuştur. Ham veriler uygun koşullarda ham hali ile saklanmaktadır. Araştırmacı araştırma ile ilgili varsayımları, ön yargıları ve literatürdeki diğer görüşlerin farkındadır.

Diğer bir güvenilirlik çeşidi ise iç güvenirliliktir. İç güvenirlilik başka bir araştırmacının aynı veriyi kullanarak farklı zamanlarda aynı sonuca ulaşip ulaşamayacağı ile ilgili bir durumdur. Her ne kadar nitel araştırmalar kendi doğaları gereği iç güvenirliliğe ters olsalar da iç güvenirliliği artırmak için tamamlanması gereken bazı kriterler vardır. Bu kriterler bu çalışma kapsamında da gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Örneğin, verilerin betimsel yaklaşım ile sunulması, veri çeşitlemesi yapılması, veri analizinde başka araştırmacılarından da yararlanma, araştırmanın kavramsal çerçevesini güzel bir şekilde yazmak gibi kriterler bu tez çalışması kapsamında iç güvenirliliğin artırılması için uyulmuş olan ilkelerin başında gelmiştir (Gürbüz ve Şahin, 2014).

3.4.6.2. Geçerlilik

Nitel bir araştırmada geçerlik araştırmacının bir olguyu ne derece tarafsız bir şekilde ve olduğu şekliyle inceleyebildiği ile alakalı bir kavramdır (Kirk ve Miller, 1986). Miles ve Huberman (1994) nitel araştırmalarda geçerliği iç ve dış geçerlik olmak üzere ikiye ayırmış ve bunu sağlamak için araştırmanın bazı sorulara cevap verebilmesi gerektiğini ifade etmiştir. İç geçerliliği artıran önlemlere bazı örnekler verilebilir. Bunlar verilerin yüz yüze görüşülerek toplanması ve derinlemesine mülakatlar yapılması, gözlem yapma, bilgi toplamanın uzun sürmesi, toplanan bilgilerin teyit edilmesi, toplanan verilerin ayrıntılı olarak raporlanması, ayrıca oluşturulan kod ve

temaların katılımcılar tarafından aktarılan doğrudan alıntılar ile sunulması şeklinde örneklendirilebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2018: 282). Yani iç geçerlilik ile ilgili olarak söylenebilecek en önemli şey araştırmadan elde edilen bulguların gerçeği ne kadar yansıtıp yansıtmadığı ile alakalıdır. Aşağıda bu araştırmanın iç geçerliliği için yerine getirilmiş durumlar özetlenmiştir.

Bu araştırma sürecinde geçerlilik sağlamak için yukarıda aktarılan detaylara dikkat edilmiştir. Veriler bütün katılımcılar ile yüz yüze görüşülerek toplanmıştır. Toplandıktan sonra muğlak bir ifade olduğu durumda bilgi netleşinceye kadar cevap teyit edilmiştir. Toplanan veriler ayrıntılı olarak raporlanmıştır. Katılımcılar tarafından aktarılan deneyimler kod ve tema listeleri haline getirilmiş ve bunlara ilişkin alıntılara doğrudan yer verilmiştir. Araştırmada toplanan veriler mümkün mertebe çeşitlendirilmeye, farklı uyruklardan ve farklı illerden, yaşadığı yapı farklı derecelerde etkilenenlerden toplanmaya çalışılmıştır.

Daha önceden belirtildiği gibi araştırma, araştırmacı tarafından deprem bölgesine yapılan ziyaretler ile gerçekleştirilmiştir. Toplanan bulgular, aktarılan katılımcı deneyimleri, araştırmacı tarafından şehirdeki deprem hasarına ilişkin genel durum gözlemleri, birbiri ile tutarlılık sağlamış buda bulgularda zaten açık bir şekilde gösterilmiştir. Örneğin Elâzığ ili Hatay'a göre daha az etkilenmiştir. Katılımcılar bunu deneyimlerinde aktarmış araştırmacı ise bu durumu sahada gözlemlemiştir.

Dış geçerlilik ise çalışma bulgularının genellenebilirliği ile ilgili yönünü tarif etmektedir. Daha önceden de belirtildiği gibi nitel araştırmalarda dış geçerlilik, genellenebilirlik tarafının zayıf olmasından ötürü çok mümkün görünmemektedir. Yine de nitel araştırmalarda rakamsal olarak olmasa da analitik yönden genelleme sağlayabilmek için dikkat edilmesi gereken bazı hususlar vardır. Bunlar şu şekilde özetlenebilir;

Araştırmacı verileri tek bir ilden değil, depremin etkilediği birçok ilden toplamıştır. İçlerinde depremin az etkilediği, Şanlıurfa ve Adana gibi iller bulunurken, Hatay ve Adıyaman gibi ağır etkilediği illerde bulunmaktadır. Katılımcılar arasında yapısı farklı derecelerde etkilenmiş birçok kişi bulunmaktadır. Ayrıca katılımcılar sadece Suriyeliler arasından değil diğer uyruktan katılımcılara da yer verilmiştir. Örnekleme ilişkin detaylar başka araştırmalarla karşılaştırmaya izin verecek şekilde ayrıntılı olarak tanımlanmıştır.

3.4.6.3. Veri Analizi

Nitel araştırmalarda elde edilen veriler içerik analizi tekniği kullanılarak analiz edilmektedir. İçerik analizi veriler incelenerek, sınıflandırılarak, aralarındaki benzerlik ve farklılıklar ortaya konularak yapılmaktadır. İçerik analizi ile temalar ortaya çıkarılır ve birbiri ile ilişkilendirilir. İçerik analizi dört temel aşamada gerçekleştirilir. Bunlar betimsel analiz, frekans analizi, tematik-kategorik analiz, söylem analizi olarak adlandırılmaktadır. Veriler önce anlamlı bir şekilde betimlenir ve özetlenir. Daha sonra frekans analizi ile sayısallaştırılır. Yapılan betimlemeler tematik kategorik analiz ile yorumlanır. Söylem analizi ile neden-sonuç ilişkileri ile irdelenir ve birtakım sonuçlara ulaşılır (Gürbüz ve Şahin, 2014). Bu tez çalışması kapsamında da nitel verilerin analizi için geliştirilmiş MAXQDA 24 yazılım programı kullanılarak burada belirtildiği şekilde yapılmıştır.

Nitel verilerin analiz süreci genel olarak değerlendirildiğinde çalışma kapsamında aşağıda belirtilen aşamalar izlenmiştir (Collins, 1999). Bu aşamalar için uygun nitel analiz programı kullanılmıştır.

1. Önce görüşme kayıtları yazıya geçirilerek düzenlenmiştir. Yazıya geçirilmesinde MAXQDA ve Transgate uygulamalarından yararlanılmıştır.
2. Daha sonra alıntılar ve aktarılan deneyimler arasından anlamlı birimler saptanmıştır.
3. Veriler kodlanmıştır.
4. Taslak temalar belirlenmiştir.
5. Taslak temalara göre kodlar düzeltilmiş, yani uygun kodlar temalar altında dağıtılmıştır.
6. Taslak tema ve kodlar arasında ki paylaşımın net olabilmesi için kontrol işlemleri yapılarak ardından ise kesinleştirme işlemi yapılmıştır.
7. Kod ve temalara göre veriler betimlenmiş, katılımcı ifadeleri doğrudan alıntılanmış ve yorumlanmıştır.
8. Araştırma sonuçları verilmiştir.

3.5. Nicel Aşama

Daha önceden de belirtildiği üzere bu araştırma yakınsayan paralel desen, karma araştırma yöntemi tercih edilerek yapılması planlanmış bir araştırmadır. Yakınsayan paralel karma desen araştırmalarında temel mantık hem nitel hem nicel yöntemin, birbirine eşit ağırlığa sahip olarak araştırma içinde var olması ve herhangi bir sıralama veya açım olmaksızın verilerin eş zamanlı olarak toplanmasıdır. Önceki

bölümlerde bahsedildiği üzere bu araştırmada ki temel hedef 6 Şubat Kahramanmaraş depremlerinden etkilenmiş olan Suriyeliler ve diğer zorunlu göçmenlerin deprem deneyimlerini araştırmaktır. Literatür incelendiğinde bu tez çalışması için YÖKTEZ kaydının açıldığı tarih itibariyle daha önceden Türkiye’de zorunlu göçmen grubunun deprem deneyimlerini değerlendirmeye yönelik herhangi bir araştırmanın yapılmadığı görülmüştür. Bundan daha önemli olan ise yurtdışında yapılan çalışmalarda ortaya konulduğu üzere zorunlu göçmenlerin hassas popülasyonu oluşturmalarından ötürü olası bir afetten etkilenimlerinin yerel nüfusa göre daha olumsuz olabileceği yönünde yapılan tartışmalardır. İş bu sebeplerden ötürü Türkiye’de bu çalışmaların yapılmasına olan ihtiyaç göz önünde bulundurularak bu araştırma problemi bu araştırmanın çıkış noktasını oluşturmuştur. Araştırmanın tamamlanabilmesi için benimsenen yöntemle bakıldığında ise yapılan çalışmaların genellikle nitel yöntemleri benimsediği, nicel bir yöntem veya karma bir yöntemin tercih edilmediği görülmüştür. Her ne kadar olguya ilişkin deneyimlerin derinlemesine incelenmesinde nitel yöntemler önemli bir ağırlığa sahip olsa da verilerin birbirini doğrulaması ve genellenebilirlik ihtiyacı bu araştırma yönteminde nicel yaklaşımında bir ihtiyaç olduğu düşüncesini ortaya çıkarmış ve hem literatürdeki boşluk hem de söz konusu gerekçelerden ötürü karma araştırma yöntemi içerisinde yakınsayan paralel karma desen kullanılmasına karar verilmiştir. Önceki bölümlerde nitel aşamadan detaylarıyla bahsedilmiştir. Bu bölümde ise araştırmanın nicel aşaması hakkındaki bilgiler sunulmuştur.

3.5.1 Evren ve Örneklem

GİB tarafından yayınlanan rakamlara göre deprem tarihinde depremin etkilediği bölgede yaşayan toplam Suriyeli sayısı 1.738.035’tir (GİB, 2024). Bu araştırma da evren 500.000 kişinin üzerinde bir rakama sahiptir. 500.000 kişinin üzerinde yer alan araştırmalar ve araştırmanın evreninin en az %50’sinin örnek içinde yer alması gerektiği durumlarda ayrıca %95 güven aralığı ve %5 hata payında örneklem sayısı 384 kişiye tekabül etmektedir. Sample size calculator üzerinden %95 güven aralığında ve %5 hata payı ile ulaşılması gereken kişi sayısı ise en az 385 kişi olarak belirlenmiştir (Sencer, 1989; URL-1, 2024). Bu araştırma içinde de totalde nicel aşama için en az 400 kişilik hatasız veriye ulaşılması hedeflenmiş fakat sahada karşılaşılan bazı sorunlar, katılımcıların çalışmaya katılımdaki isteksizliği ve sadece 6 üniversiteden belirtilen tarihler için izin alınması gibi durumlar, yeterince katılımcıya ulaşmayı oldukça zora sokmuş ve 175 kişi ile anket yapılabilmiştir. Toplanan verilerin 6 tanesi hatalı veya eksik doldurduğu düşünüldüğünden analizlere alınmamış 169 kişi ile veri analizleri

yapılmıştır. Bunların 141 tanesi sadece nicel katılımcıların doldurduğu nicel anket iken 28 tanesi ise nitel katılımcıların doldurduğu nicel ankettir.

Nicel araştırmalarda genellikle olasılık temelli (seçkisiz, sistematik, tabaka, küme vb.) örneklem belirleme stratejileri izlenirken, nitel araştırmalarda genellikle amaçlı (aykırı durum, maksimum çeşitlilik, kartopu vb.) örneklem belirleme stratejileri izlenmektedir. Nicel araştırmalarda örneklem belirleme stratejilerinden birisi olan seçkisiz örneklem yöntemi adı verilen yöntem tek başına nicel bir çalışma da en sık kullanılan yöntemlerden birisi olsa da nitel bir boyutunda içinde bulunduğu karma yöntem araştırmaları için pek uygun olmadığı literatür tarafından bildirilmiştir.

Yapılan incelemelerde bu tez çalışması için en uygun örneklem belirleme stratejisinin hem nicel hem de nitel çalışmaların yapılmasında daha uygun olan tabaka örneklem belirleme yönteminin uygulanmasına karar verilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Tabaka örneklem yöntemi sınırları belirli olan bir evrende altta yer alan grupların veya birimlerin bulunduğu durumlarda söz konusu olmaktadır. Yararlanılan kaynakta verilen bir örnekte bir araştırmacının ilkokul 1-5. Sınıflar özelinde bir araştırma yapmak için her sınıftan belirli sayıda kişi kontenjanı oluşturarak o grup özelinde örnekleme belirlediği saptanmıştır. Tabakalara ayırdıktan sonra ise ilgili grupların içinden hangi öğrencileri örnekleme dahil edeceğine, rastgele bir şekilde seçme işlemini ifade eden seçkisiz yöntemi benimseyerek karar verdiği ifade edilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Bu tez çalışmasının amacının Kahramanmaraş ve Hatay depreminden etkilenen zorunlu göçmenlerin deprem deneyimlerine odaklanmak olduğu belirtilmişti. Kahramanmaraş ve Hatay depremlerinin 11 ili etkilediği ve bu illerde yaşayan genel zorunlu göçmen popülasyonunun evreni oluşturduğu düşünüldüğünde tabakaların oluşturulmasında “il” ve “köken ülke” grupları esas alınmıştır. Yani evren önce “Adıyaman, Malatya, Hatay, Osmaniye” gibi alt il tabakalarına ayrılmış daha sonra ise bu illerde ki zorunlu göçmenler “Irak, Suriye, Filistin” gibi köken alt ülke gruplarına ayrılarak bunların içinden seçkisiz yöntem ile esas örneklem belirlenmiştir. Bu şekilde çalışmanın nicel ayağı gerçekleştirilmiştir.

3.5.2. Veri Toplama Yöntemleri

Araştırmanın nicel basamağında kullanılan veri toplama materyali totalde 77 sorudan oluşan bir anket formudur. Bu anket formunda ki soruların ilk 33 tanesi

demografik sorular ve bazı çoktan seçmeli sorulardan oluşurken diğer 44 soru ise 5'li likert tipinde hazırlanan anket sorularıdır. Bu anket soruları ile hedeflenen herhangi bir ölçüm yapmak değil yakınsayan paralel karma desenlerin doğasına uygun olarak nitel veri toplama materyalinde ki soruların nicel hale getirilmiş ve büyük oranda benzerlik gösteren hali ile deprem deneyimlerini genellenebilirlik ve uyum yönüyle incelemektir. Bu amaçla araştırmacı tarafından literatür taranarak nitel veri toplama materyali ile eş zamanlı olarak hazırlanan nicel veri toplama materyali 18 adet uzmanın görüşüne sunulmuştur. Yapılan uzman değerlendirmelerine binaen kapsam geçerlilik indislerine bağlı kalınarak veri toplama materyali 77 soru hali ile son halini almıştır.

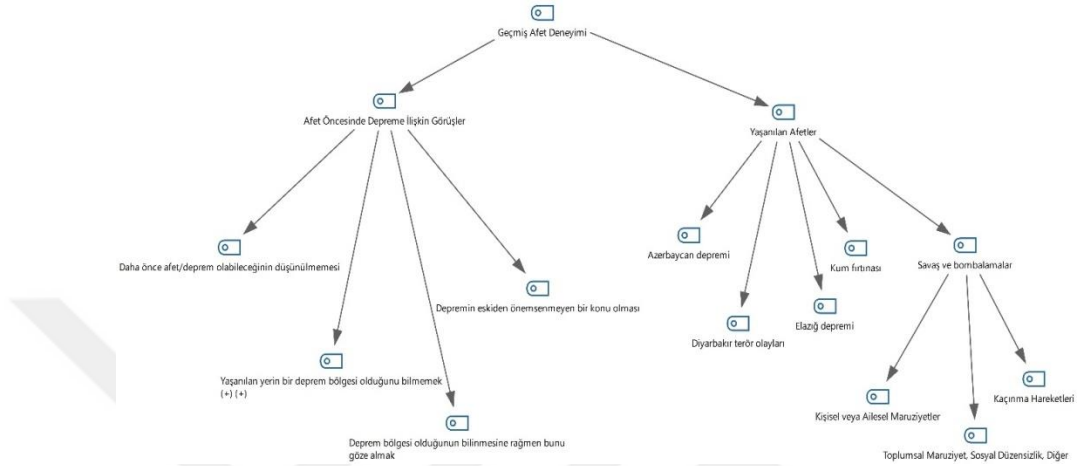
3.5.3. Verilerin Analizi

Nicel bölümde toplanan verilerin analizinde sadece frekans dağılımlarına bakılarak tanımlayıcı istatistiksel yöntemler kullanılmamıştır. Çalışmanın nicel bölümün de yer alan veriler herhangi bir ölçeğe ait olmayıp nitel verileri doğrulamaya veya nitel veriler tarafından anlaşılmaya yönelik olarak oluşturulan ankete ait verilerdir. Bu sebepten ötürü bahse konu bölümde sadece betimsel istatistiksel yöntemler kullanılmıştır.

4. BULGULAR VE TARTIŞMA

4.1. Nitel Bulgular

Çalışma grubu içerisinde yer alan katılımcılar tarafından aktarılan deneyimlerin kod tema listesi halinde tablolar üzerinden sunulması ve yaratıcı kodlamalara ilişkin oluşturulan şekiller Nitel Bulgular başlığı altında bu bölümde yer alacaktır.

Şekil 9. Geçmiş Afet Deneyimleri Temasına ilişkin kod tema ve ana tema oluşumlarının yaratıcı kodlama ile gösterimi

Tablo 4. Geçmişte yaşanmış olan afet deneyimine ilişkin kod tema listeleri

Ana Tema	Tema	Kodlar	f*
Geçmiş Afet Deneyimi	Afet Öncesinde Depreme İlişkin Görüşler	Daha önce afet/deprem olabileceğinin düşünülmemesi	21
		Deprem bölgesi olduğunun bilinmesine rağmen bunu göze almak	1
		Yaşanılan yerin bir deprem bölgesi olduğunu bilmemek	4
		Depremi eskiden önemsenmeyen bir konu olması	1
	Yaşanılan Afetler	Elâzığ depremi	7
		Diyarbakır terör olayları	1
		Azerbaycan depremi	1
		Kum fırtınası	1
		Savaş ve bombalamalar	22
		Kişisel veya Ailesel Maruziyetler	
		Toplumsal Maruziyet, Sosyal Düzensizlik, Diğer	
		Kaçınma Hareketleri	

f: Frekans

Tablo 5. Savaş deneyimlerine ilişkin kod tema listeleri

Ana Tema	Tema	Kodlar	f
Savaş ve bombalamalar	Kaçınma Hareketleri	Değerli eşyaları almak için şehre dönüş yapma	1
		Bir fabrikaya sığınma	1
		İç göç	5
		Dış göç	5
		Çadırlarda kalış	1
		Zorla askere alınma	2
	Kişisel veya Ailesel Maruziyetler	Hapse atılma	1
		Rejim tarafından tehdit edilme	1
		Yaşanılan evin bombalanması	3
		Esir alınma	1
		Kadınların askerler tarafından alıkonulması	1
	Toplumsal Maruziyet, Sosyal Düzensizlik, Diğer	İnsanların ölü/yaralı olarak etkilenmesi	9
		Bombalama uyarılarının ardından güvenlik için zaman kalmaması	1
		DAEŞ saldırılarına maruz kalınması	1
		Cezaevine giren çocukların kaybolması	1
		İnsanlara işkence edilmesi	3
		Hastanenin bombalanması	1
		Okulların bombalanması	1

Araştırma kapsamında çalışma grubu içerisinde yer alan katılımcılara; “Günümüzde yaşanan felaketleri göz önünde bulundurduğunuzda hangi koşulları afet olarak nitelendirirsiniz?”, “Afet türleri hakkında bilginiz var mı? Biraz bahsedebilir misiniz?”, “Türkiye’ye gelmeden önce bir afet yaşadınız mı?” gibi sorular sorulmuştur. Çalışma grubunda yer alan kişilerin verdikleri cevaplar üzerinden yapılan analizlerde “Geçmiş afet deneyimi”, “Afet tanımı hakkındaki görüş”, “Afet türüne örnek”, şeklinde 3 ana tema oluşturulmuştur. Şekil 9, Tablo 4 ve Tablo 5’te “Geçmiş afet deneyimi” ana teması altında “Afet öncesinde depreme ilişkin görüşler” ve “Yaşanılan afetler” şeklinde 2 tema gösterilmektedir. Bu iki tema altında ise deneyimlere ilişkin yapılan kodlamalara yer verilmiştir. Örneğin “Afet öncesinde depreme ilişkin görüşler teması altında” Daha önce afet/deprem olabileceğinin düşünülmemesi, deprem bölgesi olduğunun bilinmesine rağmen bunu göze almak gibi kodlar olduğu görülmektedir. “Yaşanılan afetler” teması altında ise savaş ve bombalamalar, Elâzığ depremi gibi kodlar ön plana çıkmıştır. Bu kodlar içerisinde katılımcıların çok büyük bir çoğunluğu Suriye gibi savaş olan ülkelerden geldiği için savaş ve bombalamalar kodu içerisinde oldukça fazla miktarda deneyim paylaşımı yapılmış o yüzden dolayı savaş ve bombalama deneyimi de kendi içerisinde alt birimlere ayrıldığından ötürü başka bir tabloda kod tema listesi şeklinde tekrar gösterilmiştir. Savaş ve bombalamalar ana teması altında; “Kaçınma hareketleri, Kişisel veya ailesel maruziyetler, Toplumsal maruziyet/sosyal düzensizlik/diğer” şeklinde 3 tema bulunmaktadır. Fabrikaya sığınış, iç göç, dış göç kaçınma hareketlerine, zorla askere alınma, rejim tarafından tehdit edilme, hapse atılma kişisel ve ailesel maruziyetlere, cezaevlerine giren çocukların kaybolması, hastanelerin

ve okulların bombalanması, işkence olayları ise toplumsal maruziyet/sosyal düzensizlik/diğer kategorisi dahilinde değerlendirilebilir. Katılımcılar işkence olaylarına örnek olarak insanların pres makinelerinde ezilmesi, 20 metrelik çukurlar açılıp toplu gömülmesi veya asit kuyularına atılması gibi yöntemleri aktarmışlardır. Katılımcıların bazı deneyimleri aşağıda paylaşılmıştır. İlk kısımda geçmiş afet deneyimi ile ilgili alıntılar aktarılacaktır. Alıntıların hepsinde parantez içerisinde katılımcının depreme yakalandığında bulunduğu il yer alacaktır.

SKK7 (Gaziantep): *Hiç aklıma böyle bir şey gelmedi. Hiç düşünmedik. O güne kadar hiç düşünmedik. Biz savaş gördük, evet biz çok kötü şeyler yaşadık, sokakta kaldık, yağmurun altında kaldık gecelerce falan, ama hiç hayatımızda deprem düşünmedik gerçekten. Ta o güne kadar.*

SKK4 (Malatya): *Açıkçası önceden hayır, gelmiyordu aklımıza deprem filan. Ama okulda şey öğretmişlerdi tatbikat falan. Öyle dalgasını geçerek yapıyorduk. Yani o kadar önemsemiyorduk. Ama bu felaketten sonra çok düşünüyoruz artık. Felaketten önce hiç aklımıza gelmemişti ama.*

SKK10 (Hatay): *Hiç düşünmüyorduk bazen oluyordu deprem, hafif depremde oluyordu ama ağır değildi düşünmüyorduk böyle olacağını.*

SEK9 (Hatay): *Yok. Hiç gelmemişti. Yani daha önce Türkiye'de böyle bir şey yaşamadığımız için aklımıza gelmedi. Biz de bu binayı yapana güvendik yani daha doğrusu. Güvendik de aldık o evi.*

YEK1 (Adıyaman): *Yok, hiçbir zaman. Hiçbir zaman. Ben sadece 1999 düzce depremi ile ilgili biraz makale ve kitap filan okumuştum ama aklıma gelmedi yani. Dedim Adıyaman ne alaka yani. Dedim deprem gelmez ki buraya dağlar filan. İstanbul'da olsak evet insan düşünür. Biraz o tarafları insan düşünür ama Adıyaman yani. Alakasız. Vallahi hiç alakasız.*

Katılımcı yukarıda aktardığı ifade de daha önce Düzce Depremi ile alakalı makale ve kitap okuduğunu bildiriyor. YEK1 olarak kodlanmış olan bu katılımcının Tıp öğrencisi olup okuduğu bölümün deprem olgusu ile yakınlığından ötürü böyle bir farkındalık seviyesine sahip olduğu düşünülmektedir. Fakat yine de deprem olgusuna ilişkin görüşleri Hatay ve Kahramanmaraş depremlerine ilişkin farkındalık eksikliğini olumlu yönde etkilememiştir.

AEK1 (Elâzığ): *Ben mesela burayı tercih ederken bile sakin ve şartlarıma uygun bir şehir olarak seçtim. Hem felaketler açısından hem maddi açıdan, ama gerçekten geldikten sonra fikirlerim tamamen değişti. Sonuçta deprem olayı gerçekten çok etkiledi. Bunu bir daha yaşamak istemem. Yani bir daha yaşarsam öğrencilik hayatım bile bitebilir, çünkü ben birincisini zor kaldırırken ikincide o hisleri ve daha kötüsünü tekrar yaşadım ama üçüncüyü kaldıramam. Gerçekten kaldıramam.*

SKK3 (Malatya): *Yok, ben küçükken hep diyorum ki uzak yerlerde olur. Yani Asya'da falan. Öyle deprem olur diye hiç düşünmüyordum. Mesela coğrafya ve tarih derslerini alırken böyle Türkiye'de falan ya da burada olur falan hiç düşünmüyordum. Sadece uzarlarda düşünüyordum. Sonra da yaşadık işte.*

Katılımcı cevaplarına genel olarak bakıldığında yaşadıkları illerin depremselliği hakkında bilgilerinin olmadığı ön plana çıkıyor. Örneğin birçok katılımcı bu durumun

daha önce hiç düşünülmediğini, bir katılımcı burada değil uzaklarda Asya’da olabileceğini, bir diğeri ise İstanbul’da olabileceğini fakat buraların deprem bölgesinde olduğunu bilmediğini söylüyor. Aşağıda yer alan ikinci kısımda geçmişte yaşanmış olan afet türlerine ilişkin deneyimler aktarılacaktır.

AEK2 (Elâzığ): Çocukken yaşadım, orda bir deprem oldu, çok küçük yaşlarda yani 8-9 yaşlarındaydım. Böyle pek anlam veremedim. Zaten buradaki kadar böyle feci şekilde de olmadı. Binalar yıkılmamıştı ama ondan dolayı az çok aşınayım depremin nasıl bir şey olduğuna ve nasıl bir tepki vereceğime.

SEK2 (Elâzığ): Herhangi bir afet, yok yaşamadım sadece Elâzığ Malatya depremi 2021’de mi ne oldu ya, bu ise Maraş depremiydi. Elazığ’daydım ben o zaman yani şiddetliydi ama o kadar bir şey olmamıştı yani. Bu Maraş depremi daha büyük oldu. Evet aynen öyle.

SKK3 (Malatya): 2020 yılında meydana gelen Elâzığ depremini de yaşamıştım ama bu çok daha kötüydü. Yani bunda daha çok şey var yaşadığım, anlatacağım kötü şeyler.

SKK4 (Malatya): Evet, Elâzığ 2020. 2020 yılında Elâzığ depremini yaşadık. Çok etkilenmedik. Sadece korkmuştuk bayağı. Soğuktu hava. Dışarı kalmıştık öyle. Bu deprem daha kötüydü açıkçası.

Katılımcıların aktardıkları ifadelere bakıldığında hem Elâzığ hemde Malatya’da çalışmaya katılan katılımcılar 2020 yılındaki Elâzığ ve Malatya depremlerini tecrübe ettiklerini fakat 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen Kahramanmaraş merkezli depremlerden çok daha kötü etkilendiklerini, bu depreme ilişkin deneyimlerinin daha baskın olduğunu ifade etmektedir. Dolayısıyla çalışmanın metot bölümünde de belirtildiği üzere “nitel araştırmaların doğasına uygun olarak yaşanan sosyal olaylar araştırmanın yapısını etkileyebilir” ilkesinden hareketle çalışma Maraş deprem deneyimleri üzerine odaklanmıştır. Katılımcıların ifadeleri ise bu tercihin haklılığını ispatlar niteliktedir.

SKK3 (Malatya): Evet, savaş mesela çok kötüydü. Mesela biz köydeydik, bir tane evli ablam vardı, biz orada kalmıştık. Ondan sonra işte orada kalırken Beşar Esed’in askerleri falan gelmişti. Orada oturan akrabalarımız, ablam, kaynanası falan aynı sokakta, aynı caddede oturuyordular. Biz de orada oturuyorduk onların arasında. Son evdeydik, en son sıradaki eve gitmiştik. Savaş olurken ilk bizden başlandı. Bombalar falan atarken bizden başlandı. Ondan sonra onların fabrikaları vardı aynı caddede. Şey fabrikası, peynir falan. Onların duvarları falan çok kalındı. Bombaların bize zarar vermemesi için oranın içinde kalmıştık. Yani saklanarak oraya girdik, o fabrikanın içinde.

Savaşlar biraz sakinleşip durulunca yine çıktık. Eşyalarımızı aldık falan. Mesela paramız, altın, kimlik falan. Sonra başka şehre gitmiştik. Her şeyi orada bıraktık. Babam bizimle gelmedi o arada. Sonra biz teyzelerimle ve akrabalarımızla falan Osmaniye’ye gelmiştik. Ondan sonra Osmaniye’ye geldikten sonra orada 3 ay falan kaldık. Sonra da buraya geldik. Kampa direkt geldik. Suriyelilerle birlikte. Ondan sonra, babam bizden 8 ay sonra geldi, işleri falan bitirdi. Oradaki mesleğinden çıktı. Polisti orada. Ondan sonra biz oradan çıkarken babama haber veriyorlardı. Bir daha Suriye’ye dönersen, özellikle bu köye ve ülkeye, direkt seni keseceğiz. Önce aileni, ondan sonra seni. Önce onları gözünün önünde tek tek keseceğiz, ondan sonra seni dediler. Ondan sonra orada bir tane köyde evli ablam var, onu tehdit ettiler hatta. Çok zordu.

SKK9 (Şanlıurfa): Afet yaşadım hocam. 2007 yılında büyük bir kum fırtınası yaşadık. Havada olan bir afetti hocam. Büyük bir top gibi toz duman her yeri kapladı. Astım hastaları kalp hastaları çok etkilendi ve o insanlar havasız kaldı hastalandı. Nefes alamadılar ölenler oldu. Elektrikler kesildi filan. Sonra ufak bir deprem oldu. Birde savaş oldu. Ama savaş çok kötüydü. Savaş hepsinden kötüydü, savaşta neler yaşamadık ki? Mesela bir ekmek almaya fırına gidiyorsun ama kefen bir taraftadır, ekmek bir

tarafıta. Gidiyoruz orada ekmek sırası bekliyoruz, bombalar motorlar geliyor, ne zaman ölürüz yaşıyoruz bilemiyoruz, evi geri dönebilecek miyiz bilmiyoruz. Mesela bir gün okuldan çıktım, o esnada DAES geldi polise saldırdı, ben duvarın dibine sığındım. 14 yaşında bir çocuğum siz düşünün işte neler yaşadım. 2 kardeşim şehit oldu. 18 yaşında ve 19 yaşında bir erkek ve bir kız kardeşim öldü. Çöp kutusunun içine bomba saklamışlar patladı biz yaralandık ama ölenlerde oldu. İşte böyle zor şeyler yaşadık. Mesela cezaevine giren çocuklar kayboluyordu, cehennem gibiydi, devlet bize çok zarar verdi. İnsanları üstü üste pres makinesine koydular sonra 20 metrelik çukurlar yapıp onlara gömdüler, sonra asit odalarına atıyordular insanları. Biz bütün bunları yaşadığımız için kaçtık oradan hocam. Biz iki kişimizi verdik daha kimi vereceğiz. Allah razı olsun Türkiye Devletinden hocam bizi kurtardı. Bize yardımcı oldu. Babam kalp hastasıydı ve öldü, burada öldü oraya getirdik. Kardeşlerim şehit olduktan sonra babamda daha dayanamadı ve öldü.

SEK9 (Hatay): Yani. Yaşadım evet. Deprem yaşadık ama hatırlamıyorum küçük çocuktum o zamanlar. Suriye'de olan deprem 99'da. Evet. Bir de savaş. Savaşı hatırlıyorum ama. İşte oturduğün yer güvenli değil. Her an her şey olabilir. Binan da yıkılabilir. Bomba da düşebilir. Mesela bomba attılar bizim bina yıkıldı. O saldırıda aynı binadaki amcamlar öldü dedem öldü. Bir amcam yaralandı bizde zor kurtulduk. Askerler de girip seni öldürebilir. Aileni de alıp götürülebilir. Bu halde daha da fazla sokakta bile yürüyemiyorsun. Keskin nişancılar var sokaklarda. Nasıl denir? Her yerde çevirme var. Her çevirmede işte bir aileden bir kişi eksiliyor. Benim yaşadığım deneyimlerden biri yani babam birkaç defa alındı. Esir alındı. Ondan sonra işte uğraştık, çıkardık çok şükür. Ondan sonra işte hemen babam bizi aldı, Türkiye'ye getirdi.

SEK2 (Elâzığ): Genel olarak biz Şam'da yaşıyoruz. Tamam mı? Ben 2011'de anneannemin evindeyken cuma namazından sonra biz kahvaltı yapıyorduk. Ondan sonra yavaş yavaş saat öğleden sonra 3 falan ateş açtılar aniden yani böyle birdenbire. Bir de gerçekten yani oturduğumuz mahalle kapandığı için çıkamadık yani 10-12 saat hatta 15 saat boyunca. Yani ateş açıyorlardı. Vuruyorlardı. Hatta biz ölebiliydik ama çok şükür yani kurtulduk. Ondan sonra yani o günden beri artık biz Suriye'den kaçacağız yani dedik. Artık bu ülkede yaşanmaz yani.

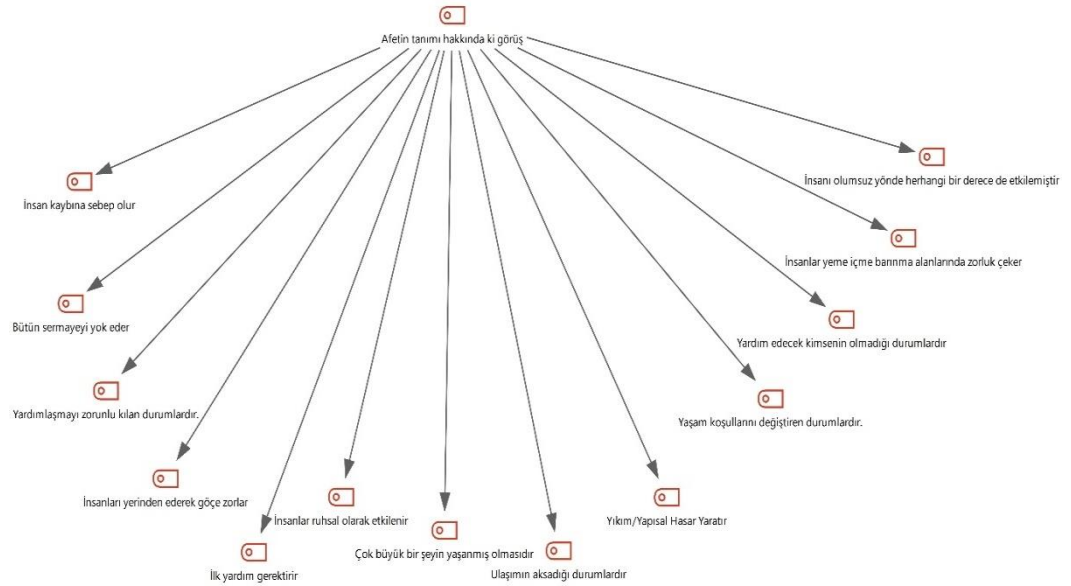
Yani herhangi bir asker seni görürse ya hapishaneye götürür ya askerliğe alır. Yani mesela şu anda ben Suriye'ye gidersem hemen beni askerliğe götürürler. Yoksa hapishaneye götürürler. Yani onlar diyorlar ki sen kaçmışsın yani askerliğinden. Hapishaneye gireceksin ya da ölürsün.

SKK11 (Şanlıurfa): Mesela uçak geldi. Bombalarla vuruyorlar. İnsanları vurdular gözümün önünde. Bunların hepsini gördüm. Mesela babamın çalıştığı yeri uçaklar vurdu. 1 saat haberimiz olmadı babamdan. Sonra haberi geldi. Bir şey olmamış diye. Babam anestezi teknisyeni orada çalışıyor. Hastanede. Şöyle yani sadece savaş, başka bir şey yaşamadık. Savaşın içinde üç sene yaşadık. Sonra şey askerler kadınları alıyorlar. Babam o kararı verdi. Yani benim kızlarım var. Eşim var. Duramazdı orada o yüzden.

FEK2 (Adıyaman): Savaş yaşadım. Bize bombalar filan atıyordular. İsrail askerleri bizi arıyorlar, diyor ki bu evden çıkın bomba atacağız, sadece 30 saniye var, çıktın çıktın, çıkmadın öleceksin. Bazen aramıyorlar, bazen hemen bomba atıyorlar. Mesela apartman tamam mı? 30 kişi kalıyor içinde. 30 kişi şehit oluyor. Bir de parça parça çıkartıyorlar onları.

FEK1 (Adıyaman): Özellikle Gazze'de vardı. Ben Gazze'de 3-4 savaş yaşadım. Akrabalarımın çok kişileri kaybettim şehit düştüler. Gazze çok sıkıntılı bir yer İsrail'den dolayı. Bu savaşlarda evlerimizi de yerlerimizi de kaybettik. Amcalarımdan ve kuzenlerimden birçok kişiyi kaybettim. Ve şu anda da 9 ay boyunca savaş yine var. Hatta ben deprem yaşadığım zaman, o esnada yatıyordum ve ilk hissettiğim şey ben ne zaman Gazze'ye döndüm de savaş başladı oldu. Yatıyordum salladı ve kendimi orada zannettim. Farkında değildim kendime soruyordum ben Gazze'ye ne zaman geldim. Bize çok ağır bombalar düşüyordu. Sonra farkettim ki yok ben Gazze'ye dönmedim, o zaman kıyamet koptu. Deprem başlangıçta aklıma hiç gelmedi. Benim arkadaşım bana söylemeseydi hiç aklıma deprem gelmeyecekti.

SKK7 (Gaziantep): Yani yaşadık, savaşı anlatabilirim. Mesela çok ufak bir şeyden bahsedeceğim. Bayram yaklaşıyordu. Arafte günündeydik. Evimizi falan temizliyorduk. Tüm savaşa rağmen falan. O kadar kötü şeylere rağmen. Ablalarım, annem falan. İşte hep beraber evi temizliyorduk. Yemeği falan yapıyorduk. Sonra evimize bomba düştü. Evin içindeyken. Biz evin içindeydik. Bomba düştü. O gün çok kötüydü. O gün evden böyle kıyafetsiz falan çıkmıştık. Ama kimseye bir şey olmadı. Sadece abim yaralandı. Ve o şu an hayatta bişey olmadı. Bunun dışında bizim komşularımız gözlerimizin önünde öldü falan. Onlara da bomba falan attılar. Onlar da vurulmuştu. Onlar da ölmüştü. Onlardan etkilendim biraz.

Şekil 10. Afetin tanımı hakkında ki görüşlere ilişkin kod tema listelerinin yaratıcı kodlama ile gösterimi

Tablo 6. Afetin tanımı hakkında ki görüşlere ilişkin kod tema listeleri

Tema	Kodlar	f
Afetin tanımı hakkında ki görüş	Yardımlaşmayı zorunlu kılan durumlardır	1
	İnsanları yerinden ederek göçe zorlar	1
	İnsanı olumsuz yönde herhangi bir derece de etkilemiştir	1
	İlk yardım gerektirir	1
	İnsanlar yeme içme barınma alanlarında zorluk çeker	1
	İnsanlar ruhsal olarak etkilenir	3
	İnsan kaybına sebep olur	7
	Ulaşımın aksadığı durumlardır	1
	Çok büyük bir şeyin yaşanmış olmasıdır	3
	Bütün sermayeyi yok eder	1
	Yaşam koşullarını değiştiren durumlardır	2
	Yardım edecek kimsenin olmadığı durumlardır	3
	Yıkım/Yapısal Hasar Yaratır	14

Şekil 10 ve Tablo 6’da katılımcıların cevaplarına göre afet tanımları hakkında ki görüşleri bir kod tema çerçevesinde oluşturulmuştur. Burada; *Yıkım/yapısal hasar yaratır, insan kaybına sebep olur, insanlar ruhsal olarak etkilenir, yardım edecek kimsenin olmamasıdır, yaşam koşullarını değiştirir, insanları göçe zorlar* gibi çeşitli kodlar ön plana çıkmaktadır. Literatürde yapılan afet tanımına bakıldığında afetzedelerin görüş açısı ile yapılan afet tanımlarının literatürdeki afet tanımı ile önemli benzerlikler taşıdığı üstelik afet tanımına ek olarak zengin bakış açıları da sunduğu anlaşılmaktadır. Aşağıda katılımcılardan bazı alıntılar sunulmuştur;

YEK1 (Adıyaman): *Bence insan kaybetmek. İşte buna felaket diyebiliriz.*

SKK12 (Hatay): *Yani hocam bence depremde bir ülke veya şehirlerin çökmesi gerekir. O afet sayılır mesela. Günlerdir insanlar enkaz altında kalmış yardım edecek kimse olmayınca bu bir afet mesela. Çünkü bir şehir olarak hepsi birden çöktü. Bence bu afet ama sadece bir bina hani iki üç bina da*

olsa afet sayılmaz bence. Çünkü özel bir durum olurdu. Bu depremde hiçbir ev sağlam kalmamıştı. Bu bence afet oluyor.

SEK7 (Hatay): Hem binaların mahallelerin yıkılması hem de yardım etmeye kimsenin gelmemesi. Ben depremde bunu yaşadım. Üç gün boyunca göçükler altında insanlar vardı. Seslerini duyabiliyorduk ama çıkaramıyorduk kimse de gelmiyordu. Aletler vardı, iş makineleri vardı ama mazot yoktu. Ben bunu şahsen yaşadım.

AEK2 (Elâzığ): İnsanların hayat şartını mecburen değiştirmesi gerektiği bir duruma afet diyebiliriz bence. Biz bunu çok yaşadık. Bunun zorluğunu da yaşadık. Çünkü üniversite hayatımız değişti. Öğrencilik hayatımız çok farklı yerlere gitti. Burada ki hayatımızda ilgili mesela güzel bir düzenimiz vardı, düzenimiz bozuldu ve biz bu düzeni oturtmak, yeniden böyle bir sene, bir buçuk senemizi aldı gerçekten. Bence böyle şartlar olduğunda afet denilebilir. Hani ufak tefek şeylerden veya hasarlı olan bir binanın yıkılmasıyla buna afet diyemeyiz. Büyük bir şeyin olması lazım, büyük bir olayın insanları gerçekten etkilemesi, akıllarda kalacak bir şey olması lazım.

FEK1 (Adıyaman): İnsanların daha sonra ki dönemlerde içinde bulundukları durumlara da bakmak onları da araştırmak lazım. Yani doğru deprem bitti. Ama sonrası? İki dakikadan sonra birkaç ay olmuş insanlar hala hep çadırda. Evet bugüne kadar da böyle yerlerde kalıyordular ama gerçekten depremden sonra bugüne kadar, bak kaç ay geçti, iki sene gibi geçti hala aynı. Birde depremden ruhlarımız etkilendi. Ben bugüne kadar mesela bazı zamanlarda oturuyorum, şeyde koltukta oturuyorum ve koltuk sallanıyor gibi kendimi hissediyorum. Halen daha bu şuur bana geliyor. Sonra diyorum deprem, bakıyorum ne deprem ne bir şey olmamış. Yani gerçekten beynimiz de bayağı etkilendi. Ben hocam şahsen şöyle sana söyleyeyim. Bugüne kadar birkaç doktora gitmeyi düşünüyorum. Psikolojik olarak. Yani hala gitmedim ama gerçekten de düşünüyorum. Bir de bazı zamanlar şimdi küçük depremler oluyor ya. O deprem olunca sanki büyük bir deprem gibi oluyor. Bizim gerçekten içimiz tam düşüyor. Yani bu kadar da korkuyoruz. Yani doğru deprem oldu ama gerçekten insan akıllarından, insan düşüncelerinden hala deprem gitmedi.

SKK6 (Hatay): Bir ülkenin yıkılması afettir bence. Mesela deprem olduğu gibi bir günde her şeyimiz gitti. Bir gün bile demeyelim hatta 5 dakika bile sürmeyen bir şey her şeyimizi yıktı. Ve yine sıfırdan başlangıç diyelim. Biz zaten Suriye'den gelmişiz bir şeyimiz yok. Yeni bir hayata başladık. Yeni bir şeyler kurduk diyelim. Onlara bir kez daha sıfırdan başlamak çok zor bir şey.

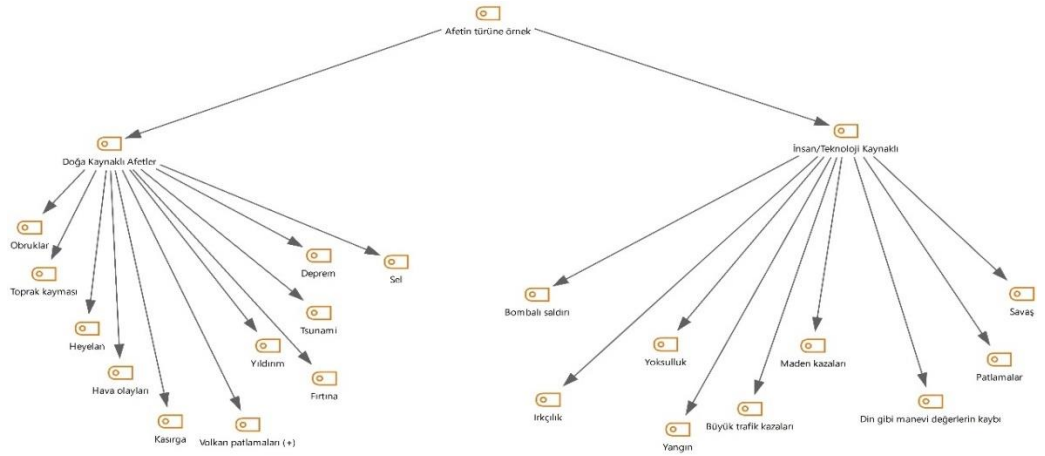
SKK8 (Osmaniye): Hocam mesela ilk yardım yapmamız gerekiyor afetlerde. Mesela 112'nin filan olması gelmesi gerekiyor. Örneğin yangın gibi büyük bir olayı örnek verebilirim. Ya da daha büyük bir olay. Mesela büyük trafik kazaları da örnek olarak verilebilir. Mesela bizim yaşadığımız deprem, bu tarz olaylar afet işte.

SEK1 (Elâzığ): Bence bir beşerî kaybı olunca afet sayabiliriz, yani beşerî dediğim şey insanların kaybı olunca ya da sadece maddi kayıp olunca çok afet sayamayabiliriz yani. Bir kişi olsa bu bir afettir bence depremden dolayı ya da ne bileyim başka kötü bir sebepten dolayı.

FEK2 (Adıyaman): Nasıl anlatayım bilmiyorum ama... Mesela mahalleler yıkılınca büyük bir afet oluyor. İnsanların aç kalması, yatacak yer bulamaması da bence bir afet durumunda karşılaşılan şeyler. Afet olduğunda temiz yer bulunmuyor, tuvaletler olmuyor.

SKK11 (Şanlıurfa): Binaların yıkılması lazım. İnsanların göç etmesi lazım. Yani ölüm de olabilir.

Katılımcılar tarafından aktarılan deneyimlere bakıldığında kişilerin kendi bakış açıları ile afet nedir sorularına cevap verdiği görülmektedir. Bu bakış açılarının beslendiği ana odak noktası ise yaşadıkları deneyimler olmuştur. Örneğin yıkılan binalara maruz kalanlar veya şahit olanlar afetin tanımını yapısal hasar ile tanımlarken, yardım bulamayan kişiler yardım edecek kimsenin olmaması olarak tanımlamıştır. Veya psikolojik olarak depremin ve sarsıntıların etkisinden kurtulamayanlar ise depremi psikolojik hasar yaratma boyutu ile açıklamaya çalışmıştır. Bu örnekler katılımcı beyanlarına bakıldığında artırılabilir.

Şekil 11. Afet türlerine ilişkin koda tema listelerinin kod kategori ve temaların yaratıcı kodlama ile gösterimi

Tablo 7. Afet türlerine ilişkin koda tema listeleri

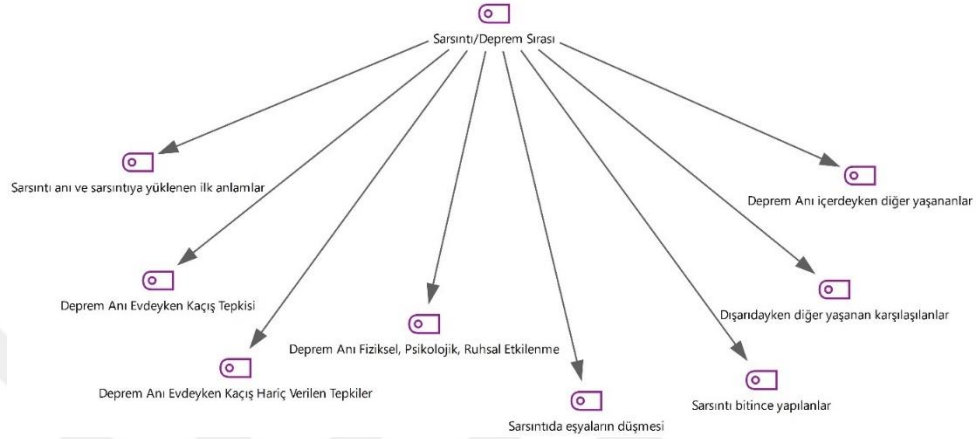
Ana Tema	Tema	Kodlar	f
Afetin türleri	Doğa Kaynaklı Afetler	Toprak kayması	1
		Obruklar	1
		Hava olayları	1
		Heyelan	1
		Yıldırım	1
		Kasırğa	1
		Tsunami	3
		Fırtına	2
		Volkan patlamaları	3
		Deprem	11
		Sel	6
	İnsan/Teknoloji Kaynaklı	Bombalı saldırı	2
		Savaş	10
		Yoksulluk	1
		İrkçilik	1
		Yangın	4
		Büyük trafik kazaları	1
		Din gibi manevi değerlerin kaybı	1
		Maden kazaları	1
		Patlamalar	1

Şekil 11 ve Tablo 7’de katılımcılara sorulan sorulara verdikleri cevaba binaen “Afet türleri” ana teması altında “Doğa kaynaklı afetler” ve “İnsan/teknoloji kaynaklı afetler” teması oluşturulmuştur. Bu temalar altında ise kasırğa, tsunami, fırtına, deprem, sel, volkan patlamaları, heyelan gibi kodlar doğa kaynaklı afetler, savaş, bombalı saldırılar, yangın, büyük trafik kazaları, patlamalar gibi kodlar ise insan/teknoloji kaynaklı afetler teması altında birleştirilebilir. Katılımcıların savaş ve deprem tecrübelerinin çok olması, savaş ve depreme ilişkin kodlamaların sık yapılmasına sebep olmuştur.

AEK1 (Elâzığ): Hocam işte afet dediğim deprem olur. Tsunami olur. Toprak kayması. Bana göre işte afetler bunlardır yani.

SEK1 (Elâzığ): *Afet türü dediğim mesela deprem afetin türlerinden biri. Biliyorum da Türkçesi bilmiyorum artık. Volkan patlamaları. Fırtınalar falan. Depremden sonra savaşlar ama doğal değil. Savaş doğal bir afet sayılmaz herhalde.*

Bazı katılımcıların afetler konusunda literatür seviyesinde bilgi içeriği yüksek mülakatlar verdiği görülmektedir. Örneğin SEK1'in afetleri insan kaynaklı afetler ve doğa kaynaklı afetler olarak ayırmasının tıp öğrencisi olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Şekil 12. Sarsıntı/Deprem sırası yaşanan deneyimlere ilişkin kod ve temaların yaratıcı kodlama ile gösterimi

Tablo 8. Sarsıntı/Deprem sırası yaşanan deneyimlere ilişkin kod tema listeleri

Ana Tema	Tema	Kodlar	f
Sarsıntı/Deprem Sırası	Sarsıntı anı ve sarsıntıya yüklenen ilk anılar	Uyanıktım	1
		Çocuk çığlıklarına uyandım	1
		Uyuyordum	22
		Monopoli oynuyorduk	1
		Ders Çalışıyordum	1
		Tuvaletteydim	1
		Sarsıntılar bomba gibiydi	1
		Kâbus gördüğümü zannettim	2
		Savaş çıktığını zannettim	1
		Filistin/Gazze'ye döndüğünü zannettim	1
		Kıyamet kopuyor zannettim	2
		Deprem değil, bombalı saldırı zannettim	2
	Deprem anı evdeyken kaçış tepkisi	Merdivenlerin kullanılarak çıkılması	4
		Dışarı kaçılması	14
		Merdivenlerden inerken düşülmesi	1
		Çocukların kucağa alınıp balkona kaçılması	1
		Kapıya doğru kaçılması	3
		Merdivene doğru giderken merdivenlerin düşmesi	1
	Deprem anı evdeyken kaçış hariç verilen tepkiler	Zemin üstü balkondan kaçmaya çalışma	1
		Aile bireyleri sarsıntı esnasında evde bir araya toplandı	1
		Düşmemesi için eşyalar tutuldu	1
		Şehadet getirdim/öleceğimize inandım	2
		Tesbih çekip dua ettim	1
		Annemi deprem anı aşağı inmemesi için uyardım	1
		Annemi deprem anı merdiven kullanmaması için uyardım	1
		Babam tekbir getiriyordu	1
		Kardeşimi korumak için ona sarıldım	1
		Yaşam üçgeni oluşturmaları için bütün aileme komut verdim	1

Tablo 8. (Devamı)

Ana Tema	Tema	Kodlar	f
Sarsıntı/Deprem Sırası	Deprem Anı Fiziksel, Psikolojik, Ruhsal Etkilenme	Aile bireyleri birbirini uyandırdı	1
		Ölürsek kim olduğumuz belli olsun diye kimlik belgesini aldık	1
		Balkondan insanlara uyanmaları için bağırma seslenme	1
		Kendimi kanepenin altına attım	1
		Bağırma	11
		Korkulması	2
		Ağlamalar	4
		Donakalmak	3
		Şoka girmek	2
		Ailecek yaralanma	2
	Sarsıntıda eşyaların düşmesi	Bayılma	1
		Evin çatısı	1
		Masa	1
		Ayna	1
		Taşlar	2
		Ağır duvar süsü	1
		Avize/Lamba parçaları	2
		Tavan kartonpiyerleri	1
		Dolap	4
		Televizyon	1
	Sarsıntı bitince yapılanlar	Yaşlı ve yürüyemeyen babaannem en son çıktı	1
		Deprem bitince aşağı indik	4
		Deprem tekrar olabilir eve girilmesin uyarıları yapıldı	1
		Bir mezarlığa sığındık	1
		Herkes koşuyordu	2
		Önemli malzemeleri almak için tekrar eve döndük	1
		İnsanlar çocuklarını arıyordu	1
		İkinci deprem anında camide namaz kılıyordum	1
		Toplu insan kalabalığı vardı	3
		Anneler çocuklarını unutmuş koşuyordu	1
	Dışarıdayken diğer yaşanan ve karşılaşılanlar	İnsanlar iç çamaşırı, çıplak, ince kıyafetler ile çıkmıştı	4
		Babam sarsıntıdan korunmak için ağaca sarılmıştı	1
		Elektrikler kesildi	2
		Ağaçlar ve binalar sallanıyordu	1
		İnsanlar binalar yıkılırken/sallanırken birbirine sarılarak korundu	2
		Binalar yıkılırken kaçışma	1
		Yıkılan binaları izleme görme	4
		İnsanlardaki çaresizlik	2
	Deprem Anı içerdeyken diğer yaşananlar	Evin bir bölümü yıkıldı ablam taşların altında kaldı	1
		Kapıların açılmaması	2
		Parçalar üstümüze düşüyor	2
		Deprem çok uzun sürdüğünün düşünülmesi	1
		Deprem hissedilmemesi	2

Şekil 12 ve Tablo 8’de katılımcılar tarafından verilen cevaplar neticesinde sarsıntı/deprem sırası başlıklı bir ana tema oluşturulmuştur. Sarsıntı/deprem esnasında zorunlu göçmen öğrenciler tarafından depremin meydana gelme anında verilen tepkiler 8 alt temaya ayrılmıştır. Bu temalar sırasıyla; “Sarsıntı anı ve sarsıntıya yüklenen ilk anlamlar, Deprem anı evdeyken kaçış tepkisi, Deprem anı evdeyken kaçış hariç verilen tepkiler, Deprem Anı Fiziksel, Psikolojik, Ruhsal Etkilenme, Sarsıntıda eşyaların düşmesi, Sarsıntı bitince yapılanlar, Dışarıdayken diğer yaşanan karşılaşılanlar,

Deprem Anı içerideyken diğerk yaşananlar.” şeklinde ifade edilebilir. Katılımcıların çok büyük bir oğunluğudepremanında uyuyor olduğunu ifade etmiş, bunun haricinde ders çalışıyor olma, tuvalette olma, kıyametin koptuğunu zannetme, uyanık olma, oyun oynama, savaş çıktığını zannetme gibi kodlar oluşmuş ve bu kodlar “Sarsıntı anı ve sarsıntıya yüklenen ilk anlamlar” teması altında kümelenmiştir. Aşağıda katılımcılar ile yapılan mülakatlardan bazı alıntılar aktarılmıştır.

AEK2 (Elâzığ): Deprem esnasında evdeydim dediğim gibi. Derslere ve sınavlara hazırlandığım bir haftıydı ama o saatte evde uyuyordum, sınava çalışmış uyumuştum.

FEK1 (Adıyaman): Hocam benim evimde 3 arkadaşım vardır. Bir tane Suriyeli bir tane Mısırlı. Üçümüz bir ev tuttuk. Evde oturuyoruz. Benim o iki arkadaşım, benim başka bir arkadaşımı ziyaret etmişler ve gece saat 2-3'e kadar yanında kalmışlar. Sonra gelmişler eve. Ben yatıyordum. Yani namazımı kıldım öyle yattım. Hocam insan yatıyor şimdi. Aniden hocam yani çok güçlü bir şekilde geldi. Yani yavaş yavaş değıl öyle çok güçlü bir şekilde geldi ki. Ben de hocam o zaman da yatıyordum, kalktım ama kalktıktan sonra yani farkındayım deprem oluyor, kıyamet kopuyor gibiydi ama hocam benim vücudum hiç hareket edemiyordu. şok olmuştum. Hocam binalar sallanıyor. Pencereden şey de gözükiyor. Ağaçlar da öyle gidip böyle geliyor ve elektrikler kesildi, elektrik yok. Farkındayım bişeyler oluyor? Her şeyi görüyorum. Ama bende hiç hareket yoktu, vücudumu parmağım kadar bile hiç hareket ettiremiyordum. şoka girdim.

SEK2 (Elâzığ): Ben yatıyordum. Gece dörtte oldu zaten. O gün benim sınavım vardı bitti. Bir de yani çok yorgundum. Öğleden sonra falan okuldan geldim, ondan sonra hemen yattım. Akşamda kalktım saat on muydu neydi? Hayır, saat bir falandı kalktığımda. Yani ben yataktayken bir iki saniye, beş saniye donmuşum yani ne olduğunu hiç bilmiyordum yani. Bundan sonra fark ettim ki deprem oldu, yani fark ettiğim anda hemen aşağıya indim. Kardeşim bile beni bıraktı, aşağı indi. Beni kaldırmadı yani, aşağı indi.

“Deprem anı evdeyken kaçış tepkisi” teması altında da katılımcı beyanlarına göre çeşitli kodlamaların oluştuğugörülmektedir. Örneğindışarı kaçılması, merdivenlerin kullanılarak çıkılması, kapıya doğıru kaçılması, zemin üstü balkondan kaçmaya çalışma gibi kodlar bunlara örnek olarak verilmekle birlikte depremanında ortaya çıkan tepkilerin genellikle panik ile bilinçsiz bir şekilde ve hayatlarını riske edecek şekilde ortaya çıktığı görülmektedir. Bu konu ile ilgili bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

SEK7 (Hatay): Evde herkes uyuyordu ben dahil. Yer böyle hafif sallanmaya başladı. Ben rüya kâbus falan sandım. Kalkmadım. Birkaç saniye sonra annem geldi beni uyandırmaya. Aşağı iniyoruz deprem oluyor diye. Ben hemen koştum. Kapıyı açtım. Merdivendeyken sallantılar o kadar şiddetliydi ki ayağı kalkamıyordum. Kalkmaya çalıştığımda geriye düşüyordum, savruluyordum. Öyle birkaç saniye depremin bitmesini bekledim çaresiz. Binanın yıkılmasını da bekliyordum, bana öyle bir his geldi. Sonra sallantı bitti. Eve geri döndüm ailem çıkmamıştı evden, bir tek ben çıkmıştım. Onlara bakmaya geldim. Yerler hep camdı. Evde ne varsa devrilmişti. Sonra indik aşağıya. İki dakikada bir artçı sallantı yaşanıyordu. Ama hava çok yağmurlu olduğuiin balkonların altında durmak zorundaydık. Sallantılar olunca sokağın ortasında duruyorduk. Sallantı durduğunda balkonun altına geri gidiyorduk.

SKK3: Ben o anda işten gelmiştim. Hem okuyorum hem de çalışıyorum. Önce şeyde kalmıştık evde kalmıştık. Bizim ev biraz büyük. Benle ablam son odada kalıyor. Orada ablamla birlikte uyumadım. Onu tek başına bıraktım içeride. Bizim ev biyk ya, yani dört tane kapı açacaksın dairenin ana kapısına gelene kadar. Hem de kıştı yani, bütün kapılar kapalıydı. Ondan sonra biz onu içeride bıraktıktan sonra ben salonda uyumuştum. Biraz yorgundum. Hatta kıyafetimi bile değıştiremedim. Biraz yorgundum. Ondan sonra geldim, deprem olurken annem yanımda uyuyordu, ben diyorum ki annem deprem oluyor, annem bana dedi ki şimdi geçer. Yine oldu, hiç durmadı, hep aynı kaldı, önce yavaş, kuvvetli değıldi, şiddetli değıldi, az sallanıyordu. Ben anneme dedim ki annem daha geçmedi, 10 saniye falan bekledim, annem geçmiyor dedim. Dedi ki şimdi geçer kızım, korkma dedi. Ondan sonra şey, şiddetli oldu. Anne dedim ki, uyan anne. şiddetli oldu falan. Ablam içeride kaldı, aklımda onda kaldı. İçeride kaldı çünkü tek

başına. Hemen onun yanına gitmişim. Kapıları açarken o da geliyordu. Babam falan hepimiz indik. Merdivende üç kere falan düşmüştüm hatta. Babam beni kaldırıyordu. Hem de başımız açık indik benle ablam. Annem de o arada kafasına bişey koymuştu. Sonra indik ve aşağıda yarım dakika falan bile bekledik o bitene kadar. Sonra ben, babam, bir ablam, bir abim. Yine çıktık.

SEK1 (Elâzığ): Evdeydim zaten geceydi. Gece saat 4 falandı. Ben yatıyordum açıkçası. Ben deprem olduktan sonra direkt dışarıya koştum. Daha sonra dışarıda bir yarım saat bekledik. Daha sonra yine eve geçtik. Yanlış bir davranış zaten ama hem geceydi hem kıştı. Dışarı çok soğuktu. Bu yüzden yine eve geçtik.

SKK7: Ne yapıyordum hocam? Ben üniversitenin ara tatilindeydim. Benim odam var. Evimizin sonunda köşede duruyor. Annem izin vermemişti o gece orada uyumama. Tek başıma uyumama. Nedense. Salonda uyuduk ben, annem, abim, küçük kardeşlerim. Hepimiz salonda uyuduk biz o gece. Sonra işte gece oldu ve ben çocukların çığlıklarıyla uyandım. Ne olduğunu anlamıyorum daha. Sadece çocukları böyle kucığıma alıp balkona kaçtım. Nedense.

“Deprem anı evdeyken kaçış hariç verilen tepkiler” teması altında da katılımcı beyanlarına göre çeşitli kodlamaların olduğu görülmektedir. Örneğin şahadet getirdim, düşmemesi için eşyalar tutuldu, Kardeşimi korumak için ona sarıldım, Kendimi kanepenin altına attım, Tesbih çekip dua ettim gibi kodlamalar bunlara örnek olarak verilebilir. Bu konu ile ilgili bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

SEK9 (Hatay): Saat 3 buçuk gibi eve girdim. Arkadaşlarımla takılıyorduk öyle geziyorduk. Girdim, duş almıştım o zaman. Sonra yatmaya gitmişim. Tam kafamı yastığa koydum gibi bir baktım abim uyanmıştı. İşte ben de o sırada işte duş almıştım tabii yemek yemiştin bir de telefonla biraz uğraştım ondan sonra uykum gelmişti yatmaya gitmişim tam yani yastığa koydum yatacağım bir baktım abim uyan diyor. Mahmut uyan ne oldu dedim, dedi deprem oluyor uyandığımız gibi zaten sallanmaya başladı bina, ben de bizim iki tane kız kardeşimiz var onların yanına gitmişim. Annem de babam da zaten çıkmışlardı. Onları aldık binanın dışına çıkacağız evin dışına çıkacağız işte. Dışarı çıkacaktık. Kapıyı açmaya çalışıyoruz. Açılmıyor. O anda da sallanıyor bina hiç durmadı. Yani bir dakika, bir bir buçuk dakika hiç durmadı. O zaman işte ben öldük ve öleceğiz dedim. Kapı açılmıyor. Bir de sallanıyoruz sürekli. Üstümüzde taşlar. Her şey düşüyor. O zaman işte ben, annem, babam bir de abim. Ailece böyle sarıldık. İki kız kardeşimi de ortaya almıştık.

FEK1(Adıyaman): Hocam ben ilk başta olurken aklıma şey geldi ben ne zaman Gazze'ye döndüm, ilk bu aklıma geldi. Sonra ben fark ettim ki, dönmedim Gazze'ye. Ben buradayım, Adıyaman'dayım, odam filan burada işte. Yani farkındayım, odamın içindeyim. Dedim o zaman kıyamet koptu. Çünkü başka bir çağrışım yok. Hocam yani o anda boyalar, inşaat tozu filanda dökülüyordu bize. Yani hocam sen düşün binalar yırtılıyor. Ben binanın bir kenarında yatıyordum. Benim sandalyem de burada. Toz düşüyor bana ve duvar yırtılıyor ve bu şeylere rağmen hiç kendimi hareket ettiremiyordum. Yani Allah'tan benim arkadaşım o zaman gece benim yanıma gelmişti saat 2'de, sabaha kadar yatmamış. Beni o çıkarmasaydı ben orada kalırdım. Benim bir hayat borcum var benim arkadaşına. Hocam öyle bir şey ki yani sanki yemin ediyorum yüzde yüz felç geçirmiş gibiydim, sadece beynim çalışıyor. Her şeyi görüyorsun, duyuyorsun. Başka bir şey yok. Bir şey yapamıyorsun. Vücudunu hareket ettiremiyorsun. Ben şahadet getirdim hocam. Yani artık dedim kesinlikle buradan çıkış yok. Öldüm. Ölmüyoruz. Öldüm yani. Öldük.

Sonra hocam benim arkadaşlarım ben şoktayken beni çıkardılar. Bana deprem diye bağırıp beni sallamışlar. Sonra hocam şeydi, yani tişörtleydim hava çok soğuktu. Tişörtle ve şortla indik aşağı. Koşarak indik hocam. Hocam biz koşuyorduk. Kıyamet gibi koşuyorduk. Benim hatırladığım şeydi sadece koşuyorduk. Milletin hepsi koşuyordu. Millete bakıyorsan birisi kıyafetsiz çıkmış. Birisi bilmem ne çıkmış. Birisi sadece şortla çıkmış. Millet kimseye bakmıyor. Her adam kaçıyor bir kadın çocuğu varsa çocuğu bıraktı koşuyor. Biz koşuyoruz. Ben koşarken, dışarıya koşarken bazı insanlar dönüyorlar. Çocuklarını bıraktılar evde? Düşün. Bir anne çocuğu nasıl unuttur? Bir baba çocuğu nasıl unuttur? Benim komşularım kaçtılar. Sonra hatırladılar benim çocuğum var evde. Dönmüşler çocuklara. Ve bina sallanıyor. Ve hocam düşün. Biz genellikle inşaat yaparken sonradan bir dış manto koyuyoruz ya duvarlara. Biz hocam iniyoruz. Bunlar sağdan sola bize düşüyor. Binanın dış cephe kaplamaları. Onlar üstümüze düşüyor. Yani bizim binamızdaki çoğu yaralanmalar onlardan dolayı. Ve hocam koşuyorsunuz. Ama nereye koşuyorsunuz bilmiyorsunuz. Bir adam bir şey olduğu zaman bir yere gitmek istiyorsa biliyordur nereye gittiğini değil mi? Biliyor nereye gidiyor. Hedefi vardır. Biz bilmiyoruz. Her şeyi arkamızda bıraktık. Koşuyoruz. Bizim üzerimizde ne var ne yok hangi kıyafetler var biz bilmiyorduk. Bir adam başka bir kadının üzerinde hangi kıyafet var ne bulunuyor bilmiyordu. Kalktı, koştu. Hava çok soğuk. Bir de kar

yaşıyordu. Adam gitti. Sonra aşağıda indiği zaman bakın insanlar bakmamış üzerine. Çok zor ve hocam yüzlerine bakıyorsun hocam bitmiş insanlar bitmiş bu çok kelimesi gerçekten de yani şöyle söyleyeyim bu durumun tam manasını karşılamıyor. Biz şoktan daha fazla bir şey yaşadık, dille söylenmez gözle de görülmez deprem tam olarak, bilmek istiyorsan ya da bir insan olarak depremin nasıl bir şey olduğunu iyice bilmek istiyorsan yaşayacaksın, hocam yani ölen birisi var diyelim, gittin onu çıkardın, yeni hayata dönmüş ona soruyorsun, yine depremin manasını tam olarak getiremeyecek belki biraz anlatır ama tam manası? Kimse onu söyleyemez.

SEK6 (Kahramanmaraş): *Tesbih falan çektim yani. Kuran okudum dua ettim yapacak bişey yok. Ben o şeyleri daha önce gördüm yani savaşta. Çok korkmadım yani. Ama ailemden korktum yani.*

YEK1 (Adıyaman): *5. katta yaşıyordum, 1+1 bi ev. O saatlerde İspanyolca öğreniyordum ben, dil olarak video izliyordum. Sallanmaya başladım. Akvaryum vardı benim evde de. Ben normalde yerde yatıyorum. Başladı sallamaya sonra akvaryumdaki su benim üstümde geldi, hissettim. Islaktım, kalkmak istiyordum, deprem başladı işte, sonra hemen kanepede altına attım kendimi. Orada bekledim.*

Deprem Anı Fiziksel, Psikolojik, Ruhsal Etkilenme teması altında da katılımcı beyanlarına göre çeşitli kodlamaların olduğu görülmektedir. Bağırma, korkulması, ağlamalar, donakalmak, bayılma gibi kodlar bunlara örnek olarak verilebilir. Bu konu ile ilgili bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

AEK2 (Elâzığ): *Dediğim gibi yani biz böyle evden çıktık. 20-25 saniye oldu. Ev komple böyle gözümüze önünde yıkıldı. Gerçekten çok çok oldum. Sallanırken çıktık biz. Birinci kat olduğumuz için sallanma oldu direkt çıktık. Biz çıktık dışarıya zaten değişik sesler geliyor. Herkes bağırıp çağırıyordu dedik hani ne oluyor acaba? Niye böyle bir şey oldu? İşte dediğim gibi 20-25 saniye oldu böyle ev çöktü çok değişik durumlar oldu. İlk başta deprem olduğunu anlamadım, dışarı çıktıktan sonra anladım. Böyle bir patırtı kütürtü sesleri geldi dedim acaba hani bir şeyler mi oluyor bir bomba mı patladı. Çünkü bu Elâzığ'da yaşanmış bir olay. Ben gelmeden bir sene mi iki sene önce mi ne böyle bir şey yaşandığı için ben öyle bir şey zannettim. Hani çıktıktan sonra anladım.*

SKK2 (Malatya): *Yatıyordum işte gece, sonra deprem oldu. İnsanlardan çok ses geliyordu. Arkamızda bir bina vardı yıkıldı. İçinde çocuklar ve bir kadın kalmış. Bağırıyor, çağırıyor çocuklarım orada diye. Ben de çıktım dışarı ailem hepsi dışarıdalar, çıkıyorlar, beraber çıktık sonra çok ses geldi, her yerden yıkılıyor binalar, hep düşüyorlar, sonra sokağa çıktık sokakta kaldık saat 10'a kadar. Sonra başka yere bir bahçeye gittik. Sonra yakımızda bir okul vardı. Oraya gittik. Okulda kaldık birkaç gün. Her deprem olduğu zaman ben çok korktum. Çok korkuyorum çünkü sesler duydum. Bizim yanımızdaki bir kızı çıkardılar. Ben de onu gördüm. Yani aklımdan hiç gitmiyor o kız. Yani nasıl taşıyorlar. Ölüydü. Çok küçük bir kızdı. Galiba Lise öğrencisi. Taşıyorlar, alıyorlar, arıyorlar. Ambulans yok. Bir de çocuklar var. Sesler duyunca çok şaşırırdım. Artık kıpırdıyamıyorum. Dondum yani.*

YEK 1 (Adıyaman): *Çıktım insanlar ağlıyorlar, kızlar dışarıda, içeride zaten yurt içinde birkaç kız çıkmadılar işte, mahsur kaldılar. Ne yapayım bilemedim. Dışarıya anayola doğru gittim, baktım insanlara herkes başka bir şey düşünüyor, herkesin ailesi enkaz altında, anayol kenarında bir tane ev yıkıldı. Oraya kadar gittim, sesler duyuyordum enkaz altından, duyuyor musunuz, bağırıyorlar, bize yardım edin diye. O anda felaket olduğunu farkettim yani. İlk anda işte o kadar kötü bir deprem olduğunu bilemedim. Ne zaman ki işte, onları duydum enkaz altında, o anda anladım işte.*

SKK5 (Adıyaman): *Biz zaten oturuyorduk. O gece benim nişanımdı zaten. Oturuyorduk. Biz gidip uyuyacaktık zaten. Ben dedim diğer gün okula gideceğim. Saat o zaman dörttü tamamen. Gittim su içmeye. Bir baktım, bir ses geldi ilk önce. Böyle tren sesi gibiydi. Sonradan sallanmaya başladı ev. Ben zannettim uykum geliyor falan. İlk önce fark etmedim. Sallayınca bağırardım, bayıldım falan. Ailem beni dışarıya çıkartmış. Başka da hatırlamıyorum. İkinci deprem sırasında da sokaktaydım. Zaten deprem olur olmaz gene böyle şey oldum. Bağırardım korkudan. Bayıldım. Ben zaten depremden çok korkuyorum. Hemen bayılıyorum, panikliyorum.*

“Sarsıntıda eşyaların düşmesi” teması altında katılımcı beyanlarına göre çeşitli kodlamaların olduğu görülmektedir. Masa, ayna, taşlar, evin çatısı, ağır duvar süsü, Tavan kartonpiyerleri, dolap, avize/lamba parçaları, televizyon bu kodlara örnek olarak verilebilir. Bu konu ile ilgili bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

SKK12 (Hatay): *Ben o zamanlarda Hatay'daydım, Antakya'daydım. O zaman saat 2 falandı uyumuştum. Kalktığımda zaten bilinçli halde değildim. Yani bir şey sallanıyordu ama deprem olduğu*

aklıma gelmedi. İlk önce bomba falan geldi aklıma ya da kıyamet kopuyor zannettim ilk önce bunları düşündüm. Sonra babam tekbir getiriyordu. Babam tekbir getirince ben anladım ki bu deprem. Çünkü daha önce böyle bir sallanma olmuştu. Babam yine aynı şeyi yapmıştı. Deprem olduğunu anlayınca bir kalkmaya çalıştım yataktan. Zaten aynı odada abim ile kız kardeşim yatıyordu. Onları göremedim, zaten her şey karanlıktı. Sadece böyle sesler vardı deprem sesi vardı bir de ağlamalar. Kız kardeşim bağıriyordu. Ondan sonra ben kalkmaya çalıştım yataktan kalktım ama yere düştüm. Ondan sonra ne oldu bilmiyorum her şey çöktü. Çatı, bizim evimizin çatısı çöktü. Bir dolap vardı kocaman oda düştü yere. Ben de düştüm. Kalkamadık yani. Hiçbir şekilde kalkamadık. Ondan sonra zaten deprem durdu.

Hocam bir yere vurdum. Yere düştüm. Ben ayağımı yere basar basmaz hemen düştüm yani. Üzerime bir şeyler düştü. Bir masa vardı. O düştü mesela. Ondan sonra şey deprem durdu. Zaten birkaç saniyelikti. Ondan sonra durdu. Ben kalkamadım çünkü üzerime bayağı şeyler düşmüştü. Dediğim gibi dolap vardı, masa vardı. Zaten çatı da düşmüştü. Ondan sonra babam dışarıdaydı. Bu sadece bizim oda, bir de şey oturma odasında olmuştu. Dediğim gibi iki oda sadece çöktü. Babam diğer odada hani zararı olmayan odadaydı. Ondan sonra gelip beni çıkardı yani bu şekilde geçti. Sokağa, şey dışarıya çıktık. Biz tam dışarıya çıkarken tekrar sallama olmuştu hani hatırlıyorsanız. Saat 4.30 gibi falan yeni bir sallama olmuştu. O sallama olunca biz binanın kapısındaydık.

SEK9 (Hatay): Tabi, tabi. Arkamda ayna vardı kırıldı. Bütün böyle vücudum yara olmuştu zaten. Abim de kafasına da düşmüştü. Babam da zaten babam felç geçirmişti o depremden dolayı. Bizden dolayı çok korkmuştu. Bir de kafasına düşmüştü. Şurasına. İşte o zaman kapıyı açar açmaz kız kardeşlerimle annemi çıkardık. Sonra montları aldık. Çıktığımız gibi bir daha olmuştu. O zaman bizim arabamız vardı. Arabaya sığındık. Arabada oturmuştuk işte. Sonra oturduk işte bekledik. Bir saat sonra biz Sarmaz 'da oturuyoruz. İskenderun Sarmaz mahallesinde. İskenderun'la Sarmaz arasında 5 kilometre var sadece. İskenderun'a gittik. İskenderun'a giderken bizim lastikler bitmişti yani yırtılmıştı işte bazıları da patlamıştı depremden dolayı hani yıkılan binalar var sağımızda solumuzda işte enkazlardan çıkan parçalardan dolayı lastikler de patlamıştı, cam, çivi, beton parçası falan. Yolda kalmıştık o zaman.

Sarsıntı bitince yapılanlar teması altında katılımcı beyanlarına göre çeşitli kodlamaların oluştuğu görülmektedir. Deprem bitince aşağı indik, bir mezarlığa sığındık, herkes koşuyordu, insanlar çocuklarını arıyordu gibi çeşitli kodlar bunlara örnek olarak verilebilir. Bu konu ile ilgili bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

SKK9 (Şanlıurfa): Sabah 4 idi. Hava soğuk 6-7 derece filan. Biz dışarlara doğru koştuk, kapımız mezarlık yanındadır. Deprem olunca direk mezarlığın içerisine girdik. Ben o esnada kendimi ve ailemi bir tarafa bıraktım millete yardım için koştum. Ben hemşirelik okudum. Kurs aldım. Suriye'deyken okudum lisedeyken. Deprem anında yardımcılardan oluşan bir grup vardı onların yanına koştum ve onlardan ilk yardım çantası aldım bir tane. Sonra koştum insanlara yardım etmek için yaralananlar filan oldu.

AEK2 (Elâzığ): İnsanları dışarıda görüyordum, ayakkabı yok, çorap yok, böyle üstlerinde bir şey yok. Hava da soğuktu. Gerçekten o anı hatırlıyorum çünkü. Kışın şubat ayında oldu. Yani ben insanlara baktım ve gerçekten çok zoruma gitti. İnsanların böyle yardımsız, bak mesela biz yardımı gördük zaten 10-12 saat sonra biz kendi ülkemizde kendi uçaklarımızla döndük ama burada insanların o halini gördükten sonra hani zoruma gitti gerçekten çok kötü durumlar vardı. Çocuğuyla çıkan kim, böyle çocuğunu arayan kim, evin altında o durum gerçekten çok zorlayıcı ve bir daha görmek istemediğim bir şey. Gerçekten hiçbir zaman görmek istemediğim bir şey. Allah bir daha yaşıatmasın.

Dışarıdayken diğer yaşanan karşılaşmalar teması altında katılımcı beyanlarına göre çeşitli kodlamaların oluştuğu görülmektedir. Elektrikler kesildi, binalar yıkılırken kaçışma, yıkılan binaları izleme görme, babam sarsıntıdan korunmak için ağaca sarılmıştı, insanlardaki çaresizlik bunlara örnek olarak gösterilebilir. Bu konu ile ilgili bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

SKK10 (Hatay): Hocam ben o gün kulaklık takıp uyumuştum ve deprem olduğu zaman hemen uyanamadım. Ama 10 saniye geçti galiba ve hemen uyandım ben. Yataktan kalktım, dolap düştü benim yatağıma. Sonra kapıya direkt gittim. Yani kimse yanımda yoktu. Ne annem ne babam onlar da çıkmaya çalışıyorlardı. Bizi çağırmadılar herhalde. Herkes kendi canının derdine düştü. Evet öyle oldu gerçekten.

Sonra taş düşmeye başladı bizim kafamıza. Kız kardeşim de yanımdaydı. Sadece ben ve kız kardeşim vardı bu evde. Ablalarım da var ama onlar başka evde yaşıyorlar. Sonra çıkmaya çalıştık. Kapıyı açtık. Kilitliydi. Açtım merdiven düşmeye başladı. Hemen şey yaptım uzak durdum. Evimiz zemin kattı. Ama biraz iniyorsunuz merdivenden aşağıya. Sonra bir baktım balkona, dedim oradan çıkalım. Gittim annem babam oradan çıkmaya çalışıyorlardı zaten o kapıda kilitliydi ama açmaya çalışıyorlardı. Oradan çıktık kız kardeşimle, çıktık dışarıya hemen bizim gözümüzün önünde duvarlar yıkılmaya başladı ve binalardan bomba sesleri gibi sesler geliyordu, insanlar bağıyordu ve çok kötüydü gerçekten. Benim babam mesela ölümden korkmayan bir insan. Gerçekten çok imanlı biri olduğu için herhalde. Ama o gün gerçekten o korkuyu gördüm. O bile ağaca tutundu ağaca sarılıyordu yani korkudan. Çünkü yerler bile şey oluyordu, yer altında bomba gibi bir şeyler oluyordu bilmiyorum. Öyle oldu. Sonra insanlar da çocuklar da vardı böyle bazı insanlar da çıplak çıkmıştı. Yani insan nasıl uyuyordu öyle çıkmıştı gerçekten.

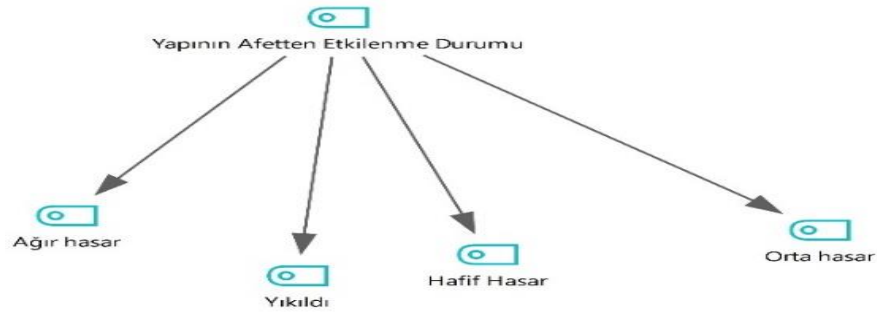
SEK8 (Hatay): *Biz o günde oturuyorduk evde. Yemeğimizi yedik, çay içtik. Ondan sonra geçtik yatmaya. Bir ara sallanmaya başladık. Ben hissettim kalktım. Baktım lambaya falan hepsi sallanıyor. Babamı çağırdım, annemi çağırdım. Dediler ki toplanın aşağı inelim direkt. Toplandık işte aşağı inerken baya sallandık. Biz birinci katta kalıyoruz. Yani çok yukarıda değil. Direkt indik aşağı, dışarıya çıktık. İnsanlar bağırmağa başladı. Elektrik kesildi. İnternet de kesildi. Dışarıya çıktık. Kaldık dışarıda. Ondan sonra dediler kimse eve girmesin. Bir tane daha olabilir.*

SKK3 (Malatya): *İlk deprem olurken de, ikinci deprem olduğu zaman da herkes indi. Binalar yıkılmaya başladı o anda. O taraftan gidiyoruz, binalar yıkılıyor. Bu taraftan gidiyoruz, yine binalar yıkılıyor. Ondan sonra hepimiz birbirimize sarıldık, ortada kaldık. Ben, babam, ailem hepimiz. Beş kişiydik, ortada kaldık. Ondan sonra da şey deprem yavaşladığı zaman yine şeye gitmiştik, evimizin, binamızın arkasında şöyle bir tane şey var, bahçe gibi bir şey. Bir de park. Oyuncak parkı falan vardı. Biz arabaya bindik direkt. Hatta babam bizi gönderdi. Araba çıkmıyordu kardan dolayı. Çıkmıyordu yani yerinden. Biz parka gitmiştik babamdan önce. Babam ve abim kaldı. Arabayı çıkartmaya çalıştılar, çıkarttılar. Oraya gittiler parka. İçinde kaldık bir hafta falan. Yedi gün falan kalmıştık. Sonra yine okula geldik. Yanımızda bir tane ortaokul vardı. O da benim okuduğum ortaokulumdu. Orada kalmıştık bir ay falan.*

Deprem Anı içerdeyken diğer yaşananlar teması altında katılımcı beyanlarına göre çeşitli kodlamaların olduğu görülmektedir. Kapıların açılmaması, depremin çok uzun sürdüğünün hissedilmesi, evin bir bölümü yıkıldı ablam taşların altında kaldı bunlara örnek olarak verilebilir. Bu konu ile ilgili bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

SKK8 (Osmaniye): *Ailemi çağırıyorum ses yok. Babamı çağırıyorum ses yok. Ondan sonra uyandırdım. Bir de kapı açılmıyor hocam. Binanın kapısı açılmıyor. Ondan sonra uyandırdım ailemi. Babam bana böyle donuk bakıyor. Ya çıkamadık ilk başta. Kapılar açılmadı. Ondan sonra hepimiz kalktık, üzerimize bir şey giydik. Çıkarken kapı da açılmıyor hocam. Yan komşumuz da vardı. Sonra ben zorla iterek filan bir şekilde kapıyı açtım.*

SKK6 (Hatay): *Aslında uyumamıştım o gece bilmiyorum niye, deprem olduğunda ben uyanmıştım. Bir baktım deprem ilk başladığında zaten dolaplarımız açılıp kapanıyordu, ben dedim ki birazdan durur diye. Ama durmadı ablamda uyandı bu sefer, ablam beni çekti, koşarak dışarıya çıkmak için sonra babam ve annemin yanına gittik, babamı annemi aldık. Ondan sonra ablam koşarak kapıyı açmaya çalıştı, ablam duvarla gitti. Ben bir tarafta babamı ve annemi tutmuştum. Ondan sonra zaten ahiret gibi bir şeydi. Deprem durduktan sonra ablam taşların altındaydı. Ve ablamı çıkardıktan sonra zaten kolu ayağı falan kırılmıştı. Evden zaten çıktıktan sonra geri bir deprem oldu. Bence çok kötü bir geceydi. Deprem hariç zaten sel de durmadı ve erkek olmadığı için ben, annem, babam erkek rolünü almak bence o da çok zor bir şeydi. Evimizin yarısı o geceki depremde yıkıldı. Mutfak ve bizim odamız yıkıldı, sadece salonumuz kalmıştı ve kabinin önü de yıkılmıştı. Bizim evimiz müstakildi ve müstakil olduğu halde yıkılmıştı. Taşlar vardı ablamın üzerine onlar yıkıldı, ablam taşların altında kalmıştı ama çıkarabildik onu direk. Ablamı hemen kurtardık diyelim. İşte kolu ayağı kırıldı.*

Şekil 13. Yapının afetten etkilenme durumuna göre belirlenen kod tema listelerinin yaratıcı kodlama ile gösterimi

Tablo 9.Yapının afetten etkilenme durumuna göre kod tema listeleri

Tema	Kodlar	f
Yapının	Ağır hasar	8
Afetten	Yıkıldı	6
Etkilenme	Hafif Hasar	9
Durumu	Orta hasar	5

Şekil 13 ve Tablo 9’da katılımcılara kaldıkları yapının depremde nasıl etkilendiğine dair bir soru sorulmuş ve bu soruya katılımcılar daha çok soru yapısı ile uyumlu olmak üzere yoruma kapalı net cevaplar verilmiştir. Bu cevaplarda yapının afetten etkilenme durumu teması altında kodlanmıştır. Kodlar; yıkıldı (6), ağır hasar (8), orta hasar (5), hafif hasar (9) şeklinde sınıflandırılmıştır. Bu konu ile ilgili bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

SKK1 (Malatya): Ağır hasar aldı. İlk sabah deprem olmuştu, o depremde hiçbir şey olmadı. Ama öğleden sonra olan depremde ağır hasar aldı.

SKK4 (Malatya): Ağır hasar aldı. Depremden zaten neredeyse yıkılma noktasına geldi ama sonradan devlet tarafından tamamen yıkıldı.

SKK5 (Adıyaman): Duvarlar hep çatladı. Büyük çatlaklar falan oluştu. AFAD gelip baktı. Ağır hasarlı çıkmanız lazım dedi.

FEK1 (Adıyaman): Valla hocam çok ağır hasarlı oldu. O zamanda depremde yıkılmamış ama şimdi yıktılar o zaman duvarları yıkıldı. Ashında çoğu yıkıldı. Yani duvarlar filan komple yıkıldı. Benim üzerime de bazı şeyler düştü. Benim bacaklarıma filan bazı şeyler düşmüş ama bina tam olarak düşmemiş. Ama duvarları şeydi bayağı etkililmiş.

SEK5 (Hatay): Yıkıldı hocam, ilk depremde yıkıldı. Hatta içindeydik o esnada. Biz çıktık bina yıkıldı.

SEK8 (Hatay): İkinci depremde yıkıldı direkt. İlk depremde, hiçbir şey olmadı ona. İkinci depremde direkt yıkıldı.

SEK1 (Elâzığ): Yok hafif hasar aldı. O şey ev çok eskiydi ama bayağı sağlamdı yani. Çok az etkilendi.

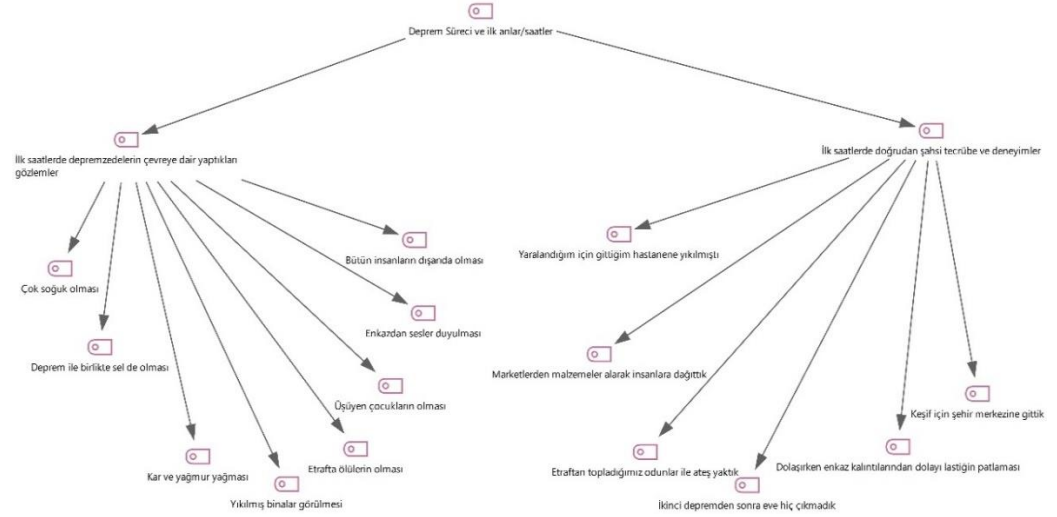
SEK2 (Elâzığ): Az hasar aldı. Bu az hasarlı yani dediğim gibi duvarları biraz çatlattı ama o kadar bir şey olmadı.

SEK6 (Kahramanmaraş): Müstakil bir evde oturuyoruz. Ufak çatlaklar vardı. Az hasarlıydı yani.

SKK11 (Şanlıurfa): Oturduğum ev az hasar aldı hocam. Yani duvarlarda çatlaklar falan oluştu. Bu kadar.

YEK1 (Adıyaman): Ağır hasarlıydı sonra orta hasarlıya çevirdiler.

FEK2 (Adıyaman): Orta hasar aldı. Ya da ortadan fazla.

Şekil 14. Deprem süreci ve saatlerine ilişkin olarak çıkarılan tema ve bazı kod listelerinin yaratıcı kodlama ile gösterimi

Tablo 10. Deprem süreci ve saatlerine ilişkin olarak çıkarılan kod tema listeleri

Ana Tema	Tema	Kodlar	f
Deprem süreci ve ilk anlar/saatler	İlk saatlerde depremzedelerin çevreye dair yaptıkları gözlemler	Hocanın insanlar dışarı çıksın diye uyarı yapması	1
		Deprem ile birlikte sel de olması	1
		Çok soğuk olması	6
		Kar ve yağmur yağması	7
		Yıkılmış binalar görülmesi	1
		Herkesin birbirini gözetmesi, kollaması ve sevmesi	1
		Evde her yerin cam olması	1
		İlk anlarda iletişim problemi yaşanması	1
		Etrafta ölümlerin olması	2
		Enkazdan sesler duyulması	1
		Üşüyen çocukların olması	1
		Bütün insanların dışarıda olması	2
	İlk saatlerde doğrudan şahsi tecrübe ve deneyimler	Dolaşırken enkaz kalıntılarının dolayısı lastiğimiz patladı	1
		Yaralandığım için gittiğim hastaneye yıkılmıştı	1
		Keşif için şehir merkezine gittik	2
		İnsanlara ilkyardım müdahalesi için koştum	1
		Akraba ve tanıdıkların nasıl olduğunu kontrol ettik	1
		Sallantı anlarında balkon altından tekrar sokağa kaçtık	1
		İkinci depremden sonra eve hiç çıkmadık	1
		Savaş gördüğüm için depremden çok etkilenmedim	1
		Suriyede yaşanan olaylar gibiydi	1
		Özel malzeme yoktu basit malzeme ve elle kurtarmaya çalıştık	1
		Ablamı enkazdan kendi imkanlarımız ile çıkardık	1
		Korkan çocukları güldürmeye çalıştık	1
		Marketlerden malzemeler olarak insanlara dağıttık	1
		Arkadaşlarımı aradım	1
		Önemli evrak ve eşyaları almak için evlere geri girdik	1
		Etraftan topladığımız odunlar ile ateş yaktık	1
		Hiçbir akrabama ulaşamadık	1
		Deprem olacağı söylenen saatlerde evden dışarı çıktık	1
		Ağaçları keserek ateş yaktık	1

Şekil 14 ve Tablo 10'da katılımcılar sarsıntının izlediği ilk birkaç saatlik süre zarfı içinde olanlar ile ilgili tecrübelerini aktarmışlardır. Araştırmacı aktarılan bu tecrübeleri

“Deprem süreci ve ilk anlar/saatler” ana teması altında “İlk saatlerde depremzedelerin çevreye dair yaptıkları gözlemler ve İlk saatlerde doğrudan şahsi tecrübe ve deneyimler” olmak üzere 2 tane tema altında açıklamıştır. “Deprem süreci ve ilk anlar/saatler” ana teması altında bulunan ilk tema “İlk saatlerde depremzedelerin çevreye dair yaptıkları gözlemler” temasıdır. Söz konusu tema altında yer alan kodlara bakıldığında ise Hocanın insanlar dışarı çıksın diye uyarı yapması, çok soğuk olması, kar ve yağmur yağması, yıkılmış binaların görülmesi, etrafta ölümlerin olması, enkazdan sesler duyulması, üşüyen çocukların olması, bütün insanların dışarıda olması gibi kodların yer aldığı görülmektedir. Bu konu ile ilgili bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

SKK9 (Malatya): *Biz yatıyorduk, deprem oldu kalktık, koştuk dışarıya yağmur yapıyordu. Bir ayağımız dışarda bir ayağımız içerde, kararsız kalmışız. Çocuklar ağlıyor. Dışarda millet bağılıyor. Camiden hoca bağıyor, çıkın dışarı evlerde durmayın tekrar deprem olabilir diye. Tam o noktada bizim Türk komşularımız bizlerle yakın ilişkiler kurdular. Beraber dışarda evsiz kaldık soğukta filan. Hatta dediler sizi şimdi iyi anladık. Bizde sizin gibi çadırda kaldık, mal mülkün hiçbir anlamı yokmuş tek önemli olan canımızın kurtulmasıymış filan dediler.*

SEK7 (Hatay): *Evde herkes uyuyordu ben dahil. Yer böyle hafif sallanmaya başladı. Ben rüya kâbus falan sandım. Kalkmadım. Birkaç saniye sonra annem geldi beni uyandırmaya. Aşağı iniyoruz deprem oluyor diye. Ben hemen koştum. Kapıyı açtım. Merdivendeyken sallantılar o kadar şiddetliydi ki ayağa kalkamıyordum. Kalkmaya çalıştığımda geriye düşüyordum, savruluyordum. Öyle birkaç saniye depremin bitmesini bekledim çaresiz. Binanın yıkılmasını da bekliyordum bana öyle bir his geldi. Sonra sallantı bitti. Eve geri döndüm ailem çıkmamıştı, evden bir tek ben çıkmıştım. Onlara bakmaya geldim. Yerler hep camdı. Evde ne varsa devrilmişti. Sonra indik aşağıya. İki dakikada bir artçı sallantı yaşanıyor. Ama hava çok yağmurlu olduğu için balkonların altında durmak zorundaydık. Sallantılar olunca sokağın ortasında duruyorduk. Sallantı durduğunda balkonun altına geri gidiyorduk.*

SKK4 (Malatya): *Battaniyeyi verirken ikinci deprem oldu. Herkes sokaklara çıktı sonra. Herkes çocuklar falan filan. Herkes ağlamaya başladı. Bir daha da eve giremedik zaten. Abimin mahalle müstakildi o yüzden orada öyle yıkılan bina göremedik. Ama bizim evin olduğu mahallede var. Karda kaldık. Kar yağıyordu. Kar yağmadığı zaman eee yağmur yağıyordu. Çocuklar vardı. Hatta fotoğraflar da çekmiştim. Fotoğraflar var bende. Eee ateş yanıyor sonra yağmur yağıyor. Ateş sönmüyor. Tekrardan yağmur gidiyor ateş yanıyor. Yağmur geliyor ateş sönmüyor. Sürekli öyle. Çocuklar üşüyordu. Öleceklerdi.*

SKK8 (Osmaniye): *Durakta bekledik hocam. İkinci deprem olunca oradaydık biz. Bir de çok fazla yağmur yağıyordu. Hocam sonra bekledik iki saat, bir de çok soğuktu. Etrafta yıkılan binalar filan da vardı hocam. Tokiler ve bazıları filan yıkılmadı ama genel olarak binalar yıkıldı. Ondan sonra hocam üç saat durakta bekledik. Deprem oldu o zaman durakta beklerken. Ondan sonra üç gün mescitte kaldık. Ama oda çok küçük, her yerden hava giriyor soğuk, battaniye yok. Hiç yorgan falan yok. Hiçbir şey yok. Kıyafet de yok.*

SEK6 (Kahramanmaraş): *Şey, deprem oldu. Saat 4.20 falan. Ben de yatmıyorum o gece. Yatmadım, öyle oturuyorum. Deprem oldu. Yani bende ne düşündüm, savaş çıktı. Sonra ailem dışarı çıktı. Bir Türk arkadaşım var, bizim komşumuz. Deprem oldu, hadi çıkın diye bağıyor. Çıktık yani, öyle bir manzara gördük ki. Binalar yok, hiçbir şey yok. Ailemi bir yerde bıraktım. Sonra ben de gittim yani. Diğer bir amcam var, o da depremde gitti yani şehit oldu. Bir daha gittim o yıkılan binalara. Ne yapabiliriz ki? Bir şey yapamıyoruz. Yapmaya falan çalıştık ama malzeme yoktu. Yani özel malzeme yok. Hiçbir şey yok. Elimizle çekiyoruz. Saat on falan oldu sonra. Sonra bir ses duyduk benim amcaoğlumun sesi geldi, sonra sadece o kaldı sağ. Ailesinden beş kişi gitmiş.*

SKK6 (Hatay): *Öğleden sonra ki deprem de dışarıdaydık. İlk depremde biz içerdeydik ikinci depremde ise dışarıdaydık o yüzden çok şey olmadı. Ama insanlar herkes ailesinin peşinde. Herkes bir yandan koşuyor. Herkes bir yandan oğluyla çıkmış. Kapalı olanlar zaten açık bir halde çıktı. Erkekler bile zaten atlele falan çıkmıştı. Çok zordu. Her yerde ölümler dolu. Etrafta çok fazla ölümler vardı. Bizim komşumuz falan da ölüydü.*

“Deprem süreci ve ilk anlar/saatler” ana teması altında bulunan ikinci tema “İlk saatlerde doğrudan şahsi tecrübe ve deneyimler” temasıdır. Söz konusu tema altında yer alan kodlara bakıldığında ise “Dolaşırken enkaz kalıntılarından dolayı lastiğin patlaması, Yaralandığım için gittiğim hastanene yıkılmıştı, İnsanlara ilkyardım müdahalesi için koştum, Akraba ve tanıdıkların nasıl olduğunu kontrol ettik, Sallantı anlarında balkon altından tekrar sokağa kaçtık, Suriyede yaşanan olaylar gibiydi, Özel malzeme yoktu basit malzeme ve elle kurtarmaya çalıştık, Ablamı enkazdan kendi imkanlarımız ile çıkardık, Ablamı enkazdan kendi imkanlarımız ile çıkardık, Ablamı enkazdan kendi imkanlarımız ile çıkardık, Önemli evrak ve eşyaları almak için evlere geri girdik, Etraftan topladığımız odunlar ile ateş yaktık, Ağaçları keserek ateş yaktık” gibi kodların yer aldığı görülmektedir. Bu konu ile ilgili bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

SEK9 (Hatay): SEK9 (Hatay): Tabi, tabi. Arkamda ayna vardı kırıldı. Bütün böyle vücudum yara olmuştu zaten. Abimin de kafasına düşmüştü. Babam da zaten felç geçirmişti o depremden dolayı. Bizden dolayı çok korkmuştu. Bir de kafasına düşmüştü. İşte o zaman kapıyı açar açmaz kız kardeşlerimle annemi çıkardık. Sonra montları aldık. Çıktığımız gibi bir daha olmuştu. O zaman bizim arabamız vardı. Arabaya sığındık. Arabada oturmuştuk işte. Sonra oturduk işte bekledik. Bir saat sonra biz Sarmaz ‘da oturuyoruz. İskenderun Sarmaz mahallesinde. İskenderun’la Sarmaz arasında 5 kilometre var sadece. İskenderun’a gittik. İskenderun’a giderken bizim lastikler bitmişti yani yırtılmıştı işte bazıları da patlamıştı depremden dolayı hani yıkılan binalar var sağımızda solumuzda o çıkan işte enkazlardan dolayı lastikler de patlamıştı, cam, çivi, beton parçası falan. Yolda kalmıştık o zaman.

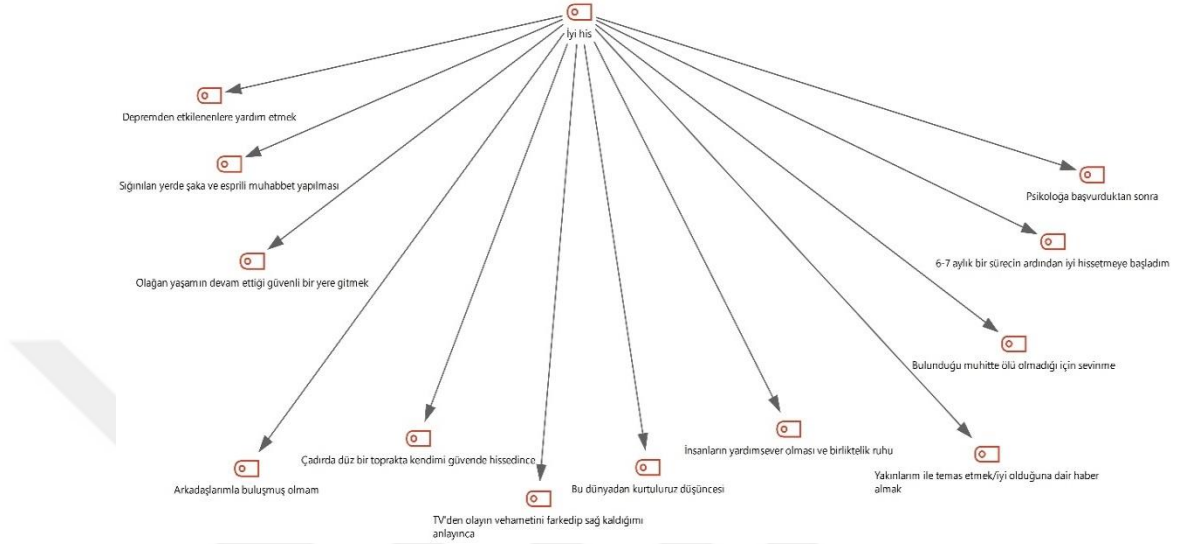
SKK12 (Hatay): Çıktık böyle dışarı. Bir arabamız yoktu. O zaman dışarıda durduk. Abimin ayağı yaralanmıştı. Başı da yaralanmıştı. Ve gidecek yer yoktu yani. Ondan sonra yağmurdıydık. Durduk biraz insanlarla birlikte. Ondan sonra bir abi geldi. Belediye otobüsüyle birlikte. Hepimiz o otobüse çıkmıştık. Bekledik sabaha kadar. Ve biz hastanenin yanında oturuyorduk o zaman. Abim hastaneye gitti hemen depremden sonra. Hastaneye gitti yürüyerek gidebilirdi. Yani o kadar yakındı yürüme mesafesi kadar. Ama hastane yıkılmıştı. Kimse de yoktu. Zaten oradaki insanların arasın dada üzerine yıkılmış ölü insanlar var dediler bize. Yani yardım edecek kimse de yoktu. Biz oturduk böyle yani abimin ayağım bayağı kaniyordu. Biz sarmaya falan çalıştık ama bir şişti bir de böyle biraz şey oldu mor gibi oldu. Ondan sonra bekledik yani bekleyecektik beklemekten başka bir çaremiz yoktu. Sabah olduktan sonra bi okula gittik. Evimizin yanında bir okul vardı. İnsanlar oradaydı.

SKK3 (Malatya): Hemen indik aşağı bot ayakkabı falan varsa aldık. Arabanın anahtarını aldık. Kaldık biraz dışarıda sonra arabaya bindik. Ondan sonra saat 8 çeyrek gece falan benle babam çarşıya gitmiştik. Şehrin haline ne olmuş falan bakalım dedik. Saat sekizi çeyrek geçiyordu. Ondan sonra şehre giderken her şeyin yıkıldığını gördük. Her şey yıkılmıştı. Ben de fotoğraflarını çekmiştim. Çektim falan anneme gösterdim. Hatta telefonların şarjı bile yoktu. Benimki on dokuz yirmi falandı. Şarja takmamıştım. Dedim yarın takarım. Yarın tatil. Hatta okul vardı. Sonra iptal ettiler. Kardan olayı. Ben dedim ki yarın takarım dedim. Şarj yoktu hatta. Benim abim arkadaşlarının yanına gitmişti 5. katta. Evli ablam yine velinin orada oturuyordu. Ona da ulaşamadık. Bir de Suriye’de hani olmuştu ya orada iki tane evli ablam varmıştı. Onlara da ulaşamadık. Telefonlar içeride falan kalmış herhalde. Bir de iki tane ablam evli onlar Osmaniye’de. Kime ulaşacağımızı hiç bilemedik. Teyzeme, ablama, abime, akrabalarımıza hiç ulaşamadık yani. Sonradan ulaşabildik.

SEK6 (Kahramanmaraş): Hocam gittik oraya baktık evlere, aslında o olayları Suriye’de yaşadık biz, yani ufak tefek bazı malzemeler vardı çekiç, levye filan. Çalıştık saat 10’a kadar yani bir ses geldi. Beş kişinin içinde sadece bir kişi kalmış. Sonra saat öğlene kadar çıkardık sağ olanı. Kendi emeklerimizle çıkardık. Cenazelerin hepsi aynı gün çıkamadı. Ama o gün başka ölü çıkardık. Başka binalardan arkadaşlarım vardı. Onların arasından birkaç kişi çıkardık.

SEK4 (Hatay): TOKİ'deki evde yakalandık. Orada da bina fazla hareket ediyordu. Aynı şekilde eşyalarımızı topladık hızlı bir şekilde. Sonra aşağıya indik. Bir-iki saat filan bekledik. Biraz çocuklar var bizde. Onlar çok çok korktular. Onlara bir şeyler yapmaya çalıştık yani gülmeleri için, oyun falan oynattık. Sonra bittikten sonra geri çıktık.

YEK1 (Adıyaman): Dedik ki üniversiteye gidelim, üniversiteye gittik. Bir şey yapmadık ve böyle sanki hiçbir şey yapmadık ama gittik süper marketlere gittik arabamız vardı zaten su bisküvi kek falan aldık çaldık gibi de ama bence çalmak değil de aldık. Üniversiteye döndük herkese verdik herkese verdik işte insanlara verdik çocuklara verdik işte. Bu üç gündür üniversitedeydik.

Şekil 15. Deprem zamanı depremzedelerin kendini iyi hissettiği anlara ilişkin çıkarılan kod tema listelerinin yaratıcı kodlama ile gösterimi

Tablo 11. Deprem zamanı depremzedelerin kendini iyi hissettiği anlara ilişkin çıkarılan kod tema listeleri

Tema	Kodlar	f
İyi His	Olağan yaşamın devam ettiği güvenli bir yere gitmek	3
	Arkadaşlarımla buluşmuş olmam	2
	Sığınılan yerde şaka ve esprili muhabbet yapılması	2
	Yakınlarım ile temas etmek/iyi olduğuna dair haber almak	4
	İnsanların yardımsever olması ve birliktelik ruhu	2
	Depremden etkilenenlere yardım etmek	1
	TV'den olayın vahametini farkedip sağ kaldığımı anlayınca	1
	Psikoloğa başvurduktan sonra	1
	Bu dünyadan kurtuluruz düşüncesi	1
	Çadırda düz bir toprakta kendimi güvende hissedince	1
	6-7 aylık bir sürecin ardından iyi hissetmeye başladım	1
	Bulunduğu muhitte ölü olmadığı için sevinme	1

Şekil 15 ve Tablo 11’de katılımcılar deprem sürecinde kendilerini en iyi hissettikleri veya iyi hissetmeye başladıkları anlara ilişkin ve en kötü hissettikleri anlara ilişkin deneyimlerini aktarmış ve bu anlatımları “İyi his ve kötü his” teması altında çeşitli kodlar ile toplanmıştır. İyi his temasına ilişkin kodlar; “Olağan yaşamın devam ettiği güvenli bir yere gitmek, Yakınlarım ile temas etmek/iyi olduğuna dair haber almak, Arkadaşlarımla buluşmuş olmam, Depremden etkilenenlere yardım etmek, TV'den olayın vahametini farkedip sağ kaldığımı anlayınca, Çadırda düz bir toprakta

kendimi güvende hissedince, Bulunduğu muhitte ölü olmadığı için sevinme” şeklinde örneklendirilebilir. Bu konu ile ilgili bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

YEK1 (Adıyaman): Havalimanında 3 gün kaldık. Hep arkadaşlarımız gitti. Gitmek için öncelik yaşlılar ve çocuklarındı. Önce onları alıyorlardı. Bekledim ben. Bence havalimanından en son giden bendim yani. Bekledim havalimanında, bekledim, bekledim, herkes gitmiş. Bir tane askerle oturduk, hatta sigara içtik beraber. Sadece biz kaldık. Sonra bir tane uçak geldi, üç gündür uyumuyorum. Hiçbir şey yemedim, sadece su içtim. Bisküvi de yedim. A-101'den alınanlar. Sonra dediler bir tane uçak var, kalanlar var mı? Kimse kalmadı ki, birkaç kişi var yani. Tamam dedim. O saatte bu uçak nereye gidiyor? Nerede olacak? Türkiye içinde, Türkiye'nin hangi şehrinde, Antep, ne bileyim. Neresi olursa olsun yani sorun değildi benim için. İşte böylelikle geldim uçak içine girdim, oturdum. Bana bir battaniye verdiler. O saatte rahatladım, o anda mutlu oldum. Dedim aha işte umut var yaa. Çünkü şehirdeyken çok kötüydü ve hava çok soğuktu deprem öldürmedi ama o soğuk bizi öldürecek. Ama gece çok şükür geçti yani. Uçak Ankara'ya gidiyormuş bu arada, Pilot şimdi Ankara'ya iniyoruz deyince öğrendim Ankara'ya gittiğimizi. Hatta Ankara'ya indim çorba verdiler. Taksiiye bindim. Dediler istersen otel var işte kalabilirsiniz. Dedim hayır bizim evimiz var arkadaşın evine gidiyorum filan. Taksiiye bindim o taksici adam ile konuştuk. Diyor nereden geldin dedim işte Adıyaman'dan geldim. Dedi, depremi mi yaşadın? Dedim yaşadım depremi. Dedi, nasıllar? Anlattım işte şöyle böyle. Sonra evime geldim. Havalimanından Keçiören'e kadar en az 500 TL falan tutar. Dedim borcum ne? Adam dedi ki, hiçbir şey, senden alamam. Dedim, öyle bir şey olur mu amca? Dedi, valla alamam. Allah razı olsun.

AEK1 (Elâzığ): Valla hocam öyle bir hissi olmadı hatırlamıyorum. Mesela ailem falan arıyordu her dakikasında. Telefonu açamıyordum. Merak ediyordular. Şarja takamıyordum telefonu. Eve gidemiyordum. İşte öyle bir iyi hissettiğim an olmadı açıkçası. Ama Azerbaycan'a geri döndüğümüzde iyi hissettim. Bir taraftan da aklım burada kaldı. Arkadaşlarımla. Çünkü yani harbiden çok iyi adamlara ve arkadaşlara sahip oldum. Elazığ'a geldiğim senelerde. İşte öyle.

SEK7 (Hatay): Yani üç gün boyunca parkta oturuyorduk. Üstümüz başımız kirliydi. Yağmur yağıyordu. Her yer toz. Adana'ya geçtiğimizde öyle güvende, temiz bir yerde oturduğumuzda mutluluk hissettim. Ama gene de aramızda arkadaşlarımız, tanıdıklarımız iyi olmadığı için öyle tam bir mutluluk değildi.

SKK12 (Hatay): Depremden sonra aynı gecede okula gideceğimizde orada insanlar vardı. İnsanlar anılarını anlatıyordu. Bir tane kişi şey diyordu biz 18 ev değiştirmiştik diyordu ve bunu hani gülerek anlatıyordu şakasına falan anlatıyordu biz de gülmüştük aslında yani o gece hepimiz oradaydık ve hepimiz gerçekten çok kötü bir durumdaydık ama ne bileyim bunu gülerek anlatıyordu, anlatıyorduk birbirimize ve şaka espri falan yapıyorduk. O zaman da kendimi iyi hissetmişim mesela. Ondan sonra aynı gecede bir başka bir yere gitmiştik. Orada arkadaşlarımla falan buluşmuştum. Orada da biraz ümitlendim yani.

FEK2 (Adıyaman): Şöyle mutlu oldum. Ne zamanki bizdeki iki Filistinli arkadaşım var. Onları ne zaman gördüm işte o zaman mutlu hissettim. Yani nasıl desem. Onları gördüm, aha işte tamam artık ben rahatım dedim. Arkadaşlarımı görünce kendimi daha güvende hissettim.

SEK8 (Hatay): Mutlu olduğum bir şeylerde de vardı. O günlerde biz insan kurtardık. Canını kurtardık. Mesela insanlar yürüyüp oradan geçiyorlar başka bir yere gidiyorlardı. Biz yardım için çağırdığımız zamanda yanımıza geliyorlar. Hep birlikte olduk. Bu günlerde yardım etmeye başladık. Yani insanlık var hala. Bir kişiyi çağırdığın zaman da geliyor yardım etmeye. Ailesini bırakıyor dışarıda, yanımıza geliyor yardım etmeye. AFAD bize geldiği zaman da en aşağıda olan insanları kurtarmaya, çıkartma şansımız yok. Çünkü aletlerimiz yok, hiçbir şeyimiz yok. Ellerle çalışıyoruz. Onlar geldiği zaman da biz burada bir kişi vardı biliyoruz onu ama aşağıda bulamıyoruz. Onlar da yardım etmeye başladı. Çıkarttığı zaman da seviniyoruz. Bir can kurtardık çünkü. Ben öyle şeylere sevindim.

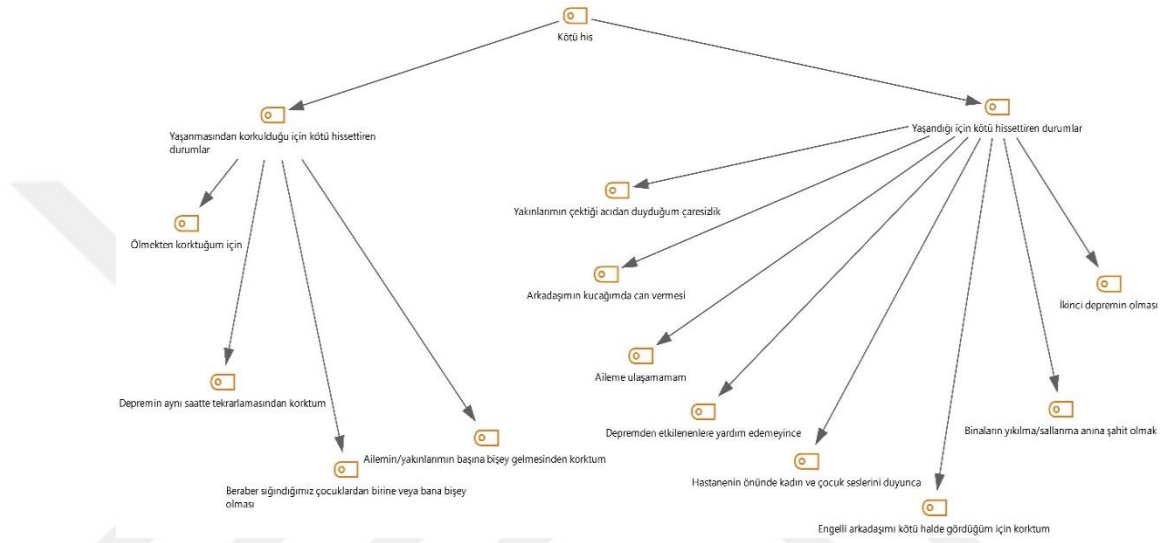
SKK8 (Osmaniye): Aileme bir şey olmadığını bilmem beni iyi hissettirdi. Bu durumdan ötürü yani çok iyi hissettim. Zaten mal falan onlar gözümüzde yok. Aileme bişey olmasın bu yeter dedim. Allah'a şükür ettim.

SKK5 (Adıyaman): Bir hafta, on gün. Hiç hissetmedim. Ben zaten psikoloğa başvurdum. İlaçlardan sonra biraz toparlandım. Burada bir on gün falan kaldım. Sonra da Mersin'e gittik. Orada

başvurdum psikoloğa. İlaç aldım. Psikologdan sonra ilk kez iyi hissettim. Çünkü hiç uyumuyordum. Uyuduğum zaman da hep bağırtıyordum.

SKK2 (Malatya): Yok depremden bir ay sonra böyle daha iyi hissettim. Çadırda oturuyoruz ve etrafımda sadece düz bir toprak vardı. Yanımızda hiçbir bina falan yoktu. Yani korkmadım. Korkmadığım için iyi hissettim.

SEK2 (Elâzığ): Yani şöyle bir şey var küçük bir kız kardeş vardı. Gerçekten duyduklarımdan bir de gördüklerimden dolayı çok umutsuz kalmıştım. Bu da zaten Suriyeli bir çocuğu yani küçük yaşlarda. Onun annesi ölmüş. Babasının ayakları kesilmiş. Biz de bu çocukları evimize aldık biraz şey yani elimizden geleni yaptık yani yardım etmeye çalıştık. Ondan sonra akrabalarından biri gelip aldılar yani onu. Yani o çocuğa yardım edince kendimi biraz daha iyi hissetmiştim ama üzülmüştüm de yani.

Şekil 16. Deprem zamanı depremzedelerin kendini kötü hissettiği anlara ilişkin çıkarılan ana tema, tema ve bazı kod listeleri

Tablo 12. Deprem zamanı depremzedelerin kendini kötü hissettiği anlara ilişkin çıkarılan kod tema listeleri

Ana Tema	Tema	Kodlar	f
Kötü His	Yaşanmasından korkulduğu için kötü hissettiren durumlar	Depremi aynı saatte tekrarlamasından korktum	1
		Ailemin/yakınlarıma başına birşey gelmesinden korktum	5
		Beraber sığındığımız çocuklardan birine veya bana birşey olması	1
		Ölmekten korktuğum için	2
	Yaşandığı için kötü hissettiren durumlar	Depremden etkilenenlere yardım edemeyince	2
		Enkazdan ölü annesinin eline sarılmış canlı çocuk çıkarınca	1
		Aileme ulaşamamam	1
		Yakınlarıma çektiği acıdan duyduğum çaresizlik	2
		Engelli arkadaşımı kötü halde gördüğüm için korktum	1
		Arkadaşımın kucağımda can vermesi	1
		Ailemin önemli eşyalar almaya eve gidip beni yalnız bırakması	1
		Çok yakın arkadaşım ve ailesini enkazdan çıkarınca	1
		İkinci depremin olması	1
		Hastanenin önünde kadın ve çocuk seslerini duyunca	1
		Binaların yıkılma/sallanma anına şahit olmak	2

Şekil 16 ve Tablo 12’de deprem sürecinde depremzede zorunlu göçmen öğrencilerin kendilerini en kötü hissettikleri anlara ilişkin anlattıklarından elde edilen

kod tema listeleri bulunmaktadır. Burada “*kötü his*” teması altında; “*Yaşanmasından korkulduğu için kötü hissettiren durumlar ve Yaşandığı için kötü hissettiren durumlar*” olmak üzere 2 tema bulunduğu görülmektedir. “*Ölmekten korktuğum için, Ailemin/yakınlarımla başına bir şey gelmesinden korktum, Depremi aynı saatte tekrarlamasından korktum*” gibi kodlar “*Yaşanmasından korkulduğu için kötü hissettiren durumlar*” teması altında bulunan kodlardır. Bu konu ile ilgili bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

SEK10 (Gaziantep): *Deprem gece dört beş gibi oldu ya gene o saatte olur diye korkuyoruz.*

SKK13 (Şanlıurfa): *Yani şöyle hissettim. Ailemi ve arkadaşlarımı kaybedebilirim. Kendim ölebilirim bu gibi durumlardan korktum. Yani bence iyi olan kimse yoktu bildiğimiz*

SEK1 (Elâzığ): *Tabii. Ailemi aradım. Ulaşamadığım an o çok kötü bir andı. Tamam bana bir şey olmadı ama. Ailemi aradım, onlar Antep'teydi. Aradım, aradım, ulaşamadım. O an çok kötü hissettim açıkçası yani.*

SKK12 (Hatay): *Deprem esnasında ben babamın sesini duyabiliyordum. Babam bağıırıyordu kız kardeşim, abim. Bir tek annemin sesini duyamıyordum. Ben gerçekten öldüğünü sanmıştım. Yani o an gerçekten beni çok etkiliyor. Şu an kadar her hatırladığımda zaten yani istemeden gözlerim doluyor.*

SKK9 (Şanlıurfa): *Bana bir şey olursa mesela kardeşim ne yapacak bunu düşündüm mutsuz oldum hocam. İçimizde zaten çok büyük acılar vardır. Ben daha önce bunu yaşadım hocam ayrılmak çok zor, işte bundan dolayı kardeşlerimi filan düşündüm yani. Tekrar bunu yaşamaya dayanamam bence tahammül edemem. Bunları yaşadığım anlar gözümün önünde video gibi oynuyor ve dayanamıyorum hocam. İnsanlarda kötü etkiler oluşturdu hocam bu deprem kaç kişi de bulantı kusma baş dönmesi oldu. Ben geceleri uyuyamadım hocam. Uykumdan bağıırarak uyanmaya başladım. Ve bu sadece bana değil çoğu kişiye oldu.*

“*Kötü his*” ana teması altında yer alan 2 alt temadan diğeri ise “*Yaşandığı için kötü hissettiren durumlar*” temasıdır. Bu tema altında ki örnek kodlamalara ise; “*Yakınlarımla çektiği acıdan duyduğum çaresizlik, Aileme ulaşamamam, Engelli arkadaşımı kötü halde gördüğüm için korktum, Arkadaşımla kucacımda can vermesi, Depremden etkilenenlere yardım edemeyince, İkinci depremin olması, Hastanenin önünde kadın ve çocuk seslerini duyunca, Binaların yıkılma/sallanma anına şahit olmak*” gibi kodlar örnek olarak verilebilir. Bu konu ile ilgili bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

AEK1 (Elâzığ): *En kötü hissettiğim an, benim arkadaşım var bir tane onu gördüm daha da kötü etkilendim. Kendisi Elazığlıydı. Biraz engelli çocuktur. Çok severim kendisini. Onu gördüm, onun rengi kötüydü, dedim ki şimdi kendinden geçer falan korktum. En çok da korktuğum o oldu. Yani herkes evden çıktı, bu donup kaldı evin içinde. İşte ben de o yüzden evden çıkamadım. O engelli arkadaşım da donmuştu onu aldım çıktı. En kötü olan o idi.*

AEK2 (Elâzığ): *Hatırlıyorum. Böyle deprem olduktan böyle birkaç dakika sonra ben böyle dondum. Arkadaşlar yanımdan sesleniyor. Onları duymuyorum. Gerçi bunu hatırlıyorum. Çünkü konuşuyorlardı benimle, ağzı dönüyor ama bir şey duymuyordum böyle donmuş kalmıştım hatta bina yıkılırken bile onlar beni çekti gerçekten şok oldum hiç beklemediğim bir şeydi. O an böyle gerçekten öleceğimi düşündüm. Ölümle göz göze geldim. Nefes alamıyordum mesela. Böyle boğuldum kaldım. Tek hatırladığım ondan sonra hastanede uyandım. Hani ne oldu dedim. İşte böyle böyle deprem oldu ve sen dondun kaldın böyle taşlaşmış gibiydin dediler bana. Bu beni gerçekten çok zorlayan bir durum.*

FEK2 (Adıyaman): *Bişey hissetmedim. Yani sadece insanları düşündüm, zayıf insanlar. Mesela yaşlı insanlar. Onlara nasıl yardım edeceğiz? Ama yardım edemedim. Niye? Çünkü yaralandım ve dizim de ağrıyor. O yüzden kötü hissettim. Sadece böyle yani.*

SEK6 (Kahramanmaraş): *Evet. Hocam en kötü bir çocuk çıkardık yani başka bir binadan. Onun ailesinin hepsi gitmiş. Onu ve annesini çıkardık ama o çocuk annesinin eline sarılmıştı, çocuk sağdı ama annesi ölmüştü. Onları o vaziyette 3 gün sonra çıkardık. 2-3 yaşlarında Suriyeli bir çocuğu o. Onu görünce çok kötü hissetmişim kendimi. Çok küçüktü haberlere çıktı zaten. Hep beraber çıkardık onu Suriyeli Türk hep beraberdik yani onu çıkarırken. Bu afet sadece Suriyelilerin veya Türklerin afeti değildi hepimizin afeti idi. O yüzden hepimiz çalıştık.*

SKK8 (Osmaniye): *Hocam dedim öleceğim. Yemin ederim. Yani şok oluyorum bir de ağlıyorum. Hocam bu bir 2 ay filan ölüm korkusu çok yaşadım. Hep depremi düşünüyordum ve aklımda canlanıyordu. Yani çok kötü bir zamandı. Çok kötü geçti.*

SEK8 (Hatay): *Hatırlıyorum. Çok iyi hatırlıyorum çünkü benim bazı arkadaşlarım vardı. Çok yakın arkadaşlarım vardı. Onları kaybettim depremde. Onlar da Antakya'da kalıyorlardı. O günde ulaşamıyorum onlara. Arkadaşlarla beraber çıktık işte arabalarla. Gittik oraya, geçtik içeriye. Bağırıyoruz, çağırıyoruz, ses yok. Üç gün sonra evlerine gittik. Oraya geçtik işte taşları çıkartmaya başladık, bir şeyler yapmaya başladık. En sonunda benim bir arkadaşım vardı kız kardeşi var çocuğu hani birinci sınıfa gidiyordu o ölmüş çıkarttık oradan, ondan sonra onun annesini çıkarttık o da ölmüş onun abisi de var evlenmiş yeni evlenmiş o da ölmüş bir tek kimi çıkarttık benim arkadaşım vardı bir de onun babası. Canlılardı ama yani şöyle söyleyeyim size. Bizi duymuyorlar. Hareket hiçbir şekilde etmiyorlar. Yaşıyorlardı ama bilinçleri kapalıydı. Yaşıyorlar. Nefes var, nabızda da var ama uyanık değil işte. Onları aldık hastaneye gittik. Direkt gönderdiler başka bir hastaneye Hatay'ın dışında. Arkadaşımın ayaklarından birisi kesilmiş. Onun üstünde taş vardı. Birisi kesilmiş. Babasının beli kırılmış. Ama şimdi iyilermiş. Onlarla şimdi konuşuyorum iyiler. Diğer bir arkadaşım da var. O da 4 gün kaldı aşağıda. Enkazda dört gün kaldı. Onun ailesinin hepsi öldü. Bir tek o kaldı. Onunda üzerine taş düşmüş. İkisini kestiler ayaklarının. İşte hocam onları çıkarttığım zaman da çok kötü hissettim kendimi. Şimdi onlarla konuşurken üzülüyorum yani.*

YEK1 (Adıyaman): *Evet. Hani ben çıktım benim evden, anayola çıktım, bir tane ev yıkılmış o saatte gittim bu evin yanına bakmaya, için de insanlar vardı. İşte enkaz altından sesler duyuyorum yani siz varsınız orada yardım edin diye çocuklar kadınlar. Çaresiz kaldık. Ellerimde bir şey yok ki. Nasıl yardım edebilirim ki? Hayatımda hiç o saatteki kadar kötü hissetmemiştim. Sadece deprem zamanı değil hayatımda en kötü hissettiğim andı.*

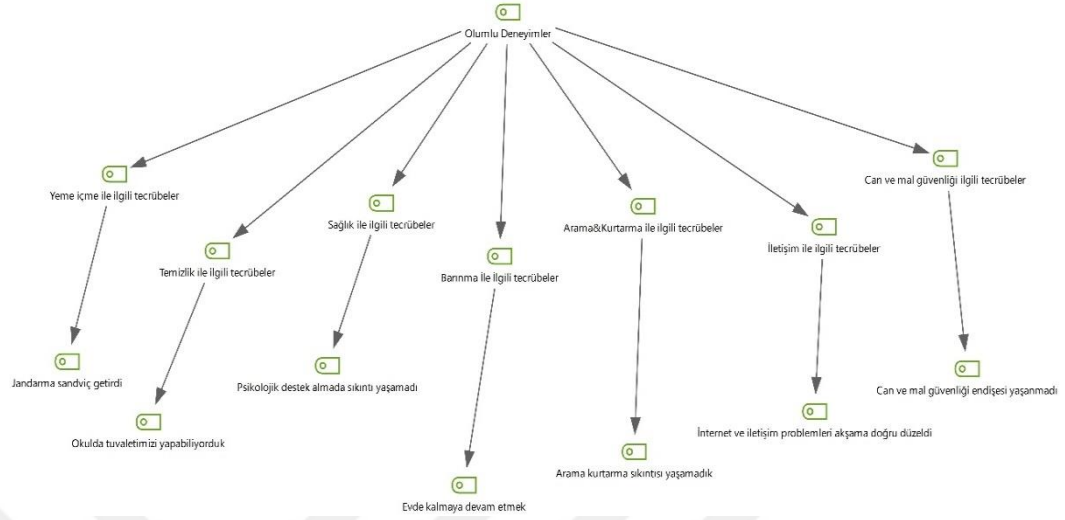
SKK5 (Adıyaman): *Evet. Çocukların sesi, hastanenin önü falan. Park Hospital hastanesi bizim eve yakın. Arabalar görüyorduk. Kadınların sesi, çocukların sesi. O manzaradan çok etkilenmişim. O anları ne zaman hatırlarsam ağlıyorum.*

FEK1 (Adıyaman): *Deprem içinde hocam en kötü an şeydi her şeyi görüyorum ama bir şey yapamıyorum. Hocam o da sana şunu da söyleyeyim, deprem içinde benim aklıma hayatımda yaptığım şeylerin çoğu da aklıma geldi. Düşün. Bir insan ölmeden gözlerine hayatın video geliyor ya ne yaptı eskilerde diye. O geldi bir, ikincisi ise hocam her şeyi de görüyorum ama bir hareket edemiyorum. Bir şeyler yapamıyorum. Bu en kötü şey. Bakıyorsun her şeyin farkındasın ama vücudunda hiçbir şeyi hareket ettiremiyorsun. Parmakları bile kaldıramazsın.*

SKK2 (Malatya): *En kötü ikinci depremde oldu. Çok korktum sanki kıyamet kopacak gibiydi. Ben bakınca baktığım her şey titriyordu. Çok korktum yani. Dışarıdayım ve nereye gideceğim ki, bilmiyordum yani.*

SEK9 (Hatay): *Arkadaşım ölmüştü. Benim kucağımda ölmüştü. İstanbul'a gittik, ailemi götürdük. Sonra abimle dönmüştük. İşte yardım etmeye çalışıyorduk. Hemen döndük, dördüncü, beşinci günde dönmüştük. Orada arkadaşım, kardeşim dediğim insan orada zaten binada mahsur kalmıştı. Çıkartmaya çalışmıştık ilk önce, çıkaramadık. Ondan sonra bir abi gelmişti, tanımadığımız bir abi. Geldi dedi ayağını kesecekti. Ayağını kesmemiz lazım dedi. Anca çıkarttı. Çünkü bütün kolon ayağın üstüne düşmüştü. Biz de şaşırдық yani ne yapacağız orada. Kimse de yok. Çocuk canlıydı. Yaşıyor konuşuyorduk hatta. Ayağı şeyin altındaydı enkazın. Sonra artık o da dedi yani beni çıkarın artık ayağımı mı kesersiniz beni mi kesersiniz buradan çıkarın dedi. Arama kurtarma ekibi falan yoktu? 5. Gün. Yani vardı da çok az. Bir de herkes kendi imkanlarıyla yapıyordu. Sonra işte bir doktor gelmişti orada bizim komşumuz. Ayağını kesti. Tam kesmemişti de. Kendi tıbbi aletler getirdi. Tabii eti ilk önce kesmişlerdi. Ondan sonra dedi yani o kadar*

bir şey olmaz çıkartmıştık tabii. Bir de kaldırmaya çalışmıştık. Bir sürü makine getirmiştik yani. En son dedik ya keseriz ya da kaldırırız inşallah dedik. Biraz kaldırdık bir de burası biraz kalmıştı içeride. Kesmiştik çıkardık orada. Arabaya bindirdik hastaneye gidiyoruz. Hastaneye giderken yollar kötü biliyorsunuz o zaman işte. Yollar kapalı gidemedik. O da işte kanyor, kanyor. Sürekli yarası kanyordu. Sonra bizden su istedi. Biz de su verdik. Su içer içmez ölmüştü.

Şekil 17. Depremin ilk 3 günü yaşanan olumlu deneyimlere ilişkin çıkarılan ana tema, tema ve bazı kod listelerinin yaratıcı kodlama ile gösterimi

Tablo 13. Depremin ilk 3 günü yaşanan olumlu deneyimlere ilişkin çıkarılan tema ve bazı kod listeleri

Ana Tema	Tema	Kodlar	f
Olumlu Deneyimler	Yeme içme ile ilgili tecrübeler	Dernek ile yemek dağıttık	1
		Jandarma sandviç getirdi	1
		Açık marketler vardı yeme ihtiyaçlarımızı oradan karşıladık	1
		Yemek dağıtımı hemen yapıldı	3
		Yemekleri çocuk ve yaşlılarla paylaştım	1
		Sığırılan kafe bütün yeme içme ihtiyaçlarını karşıladı	1
		Yeme içme konusunda sıkıntı yaşamadık	11
	Temizlik ile ilgili tecrübeler	Temizlik ve hijyen konusunda sıkıntı yaşamadık	3
		Tuvalet için eve hızlıca girip çıkmak	2
		Okulda tuvaletimizi yapabiliyorduk	2
	Sağlık ile ilgili tecrübeler	Şakalaşarak insanlara moral vermeye çalıştım	1
		Psikolojikmen iyiydi	8
		Psikolojik destek almada sıkıntı yaşamadı	2
		Sağlık imkânları iyi	14
	Arama&Kurtarma ile ilgili tecrübeler	Arama kurtarma sıkıntısı yaşamadık	9
		Evde kalmaya devam etmek	2
	Barınma ile ilgili tecrübeler	Konteynerde kalış	1
		Akrabada kalış	1
		Azerbaycan'a döndük	1
		Kafeye sığındık bir problem yaşamadık	1
		Hatların çekimi düzeldi ama deprem anında tekrar gidiyordu	1
	İletişim ile ilgili tecrübeler	Suriye'deki akrabalarımızı ile iletişim kurduk	1
		İnternet ve iletişim problemleri akşama doğru düzeldi	2
		Amcamın evi yakındı hemen haber aldık	1
		İletişim sıkıntısı yaşamadım	4
		Can ve mal güvenliği endişesi yaşanmadı	13

Şekil 17 ve Tablo 13'te katılımcılara depremin ilk 3 günü yaşadıkları zorluklara ilişkin sorulan sorulara bağlı olarak ortaya çıkan kod ve temalar bulunmaktadır. Bu sorular barınma, yeme içme, temizlik, sağlık, arama kurtarma, iletişim, can ve mal güvenliği gibi çeşitli konularda ki deneyimlerini anlamaya yönelik olarak hazırlanmış olan sorulardır. Yapılan mülakatlar ardından söz konusu durumlara ilişkin hem “*olumlu deneyimler*”, hem “*olumsuz deneyimler*” hemde “*ne olumlu ne olumsuz deneyimler*” olmak üzere 3 ana tema belirlenmiştir. Oluşturulan kodlar genel anlamda net bir şekilde dağılmış ve paylaştırılmış olsa da bazı durumlarda aynı veya benzer kodun bir katılımcının bakış açısına göre olumlu deneyim olarak değerlendirilirken, başka bir katılımcının bakış açısına göre ise olumsuz deneyim olarak aktarılması kodlamalarda böyle bir durumu ortaya çıkarmıştır. Bu durumun muğlak olduğu yerlerde veya nötr ifadelerde ise ilgili kodlar “ne olumlu ne olumsuz” ana teması içerisine dahil edilmiştir. Tablo ve yaratıcı kodlamaların anlaşılabilirliğinin korunması amacıyla söz konusu durum okuyucu bilgisine sunulmuştur.

Tablo 13'te yer alan “*olumlu deneyimler*” ana temasına bakıldığında; “*Yeme içme ile ilgili tecrübeler, Temizlik ile ilgili tecrübeler, Sağlık ile ilgili tecrübeler, Arama&Kurtarma ile ilgili tecrübeler, Barınma ile ilgili tecrübeler, İletişim ile ilgili tecrübeler ve Can ve mal güvenliği ilgili tecrübeler*” şeklinde 7 alt temadan oluştuğu görülmektedir. “Yeme içme ile ilgili tecrübeler” teması altında bulunan kodlara örnek olarak “Dernek ile yemek dağıttık, Jandarma sandviç getirdi, Açık marketler vardı yeme ihtiyaçlarımızı oradan karşıladık, Sığınılan kafe bütün yeme içme ihtiyaçlarını karşıladı” gibi kodlar verilebilir. Bu konu ile ilgili bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

AEK2 (Elâzığ): *Abi biz oradayken bir sandviç getirdiler. Yanlış hatırlamıyorsam jandarma kıyafeti vardı üstlerinde, yetkililerdi yani. Jandarmalardı. Kişi başı bir sandviç, bir suyla yetindik biz zaten. Yani aç kaldık ama o an daha fazlasını hani isteyemedik yani. Çünkü bu etik değildi gerçekten çünkü çok kişi vardı yetişmiyordu çok insan vardı hatta ben bir tane çocuk vardı biliyorum hatırlıyoruz. Biz çocuklarla böyle kendi aramızda kendi sandviçimizi bölüp tek bir çocuk vardı sandviçimizi ona verip kendi sandviçimizi bölüp yedik. Yetişmiyordu gerçekten yapacak bir şey yok, aç kaldık o sorun değil yani aç kalmak bence o sürede bir sorun değildi. Ondan sonrasında burada kalan arkadaşlarım var ama onların nasıl kaldığını veya ne yiyip içtiklerini çok bilmiyorum. Azerbaycanlı arkadaşlarım vardı ve evraklarında sorun olduğundan dolayı gidemeyenler oldu. Onlar yanlış hatırlamıyorsam bir hafta kadar kaldılar.*

FEK2 (Adıyaman): *Yemek yiyebildim, güzel bir yemek yedim üniversitede. Bide bir kişi şey eşyalar getirmiş A101'den bir de Bim'den, insanlar zaten oradan aldılar. Et falan aldı. He pişirdik onu yedik.*

SEK2 (Elâzığ): *Yaşamadık, hiçbir sıkıntı yoktu. Rahatça karnımızı doyurabildik.*

SEK3 (Malatya): *Hayır aç kalmadık. Karnımızı bir şekilde doyurabildik. Mesela hazır çorba, peynir, tost tabi hazır şeyler yani. Üçüncü günden sonra elektrikli ocak filan almıştık biraz daha rahatladık. Onunla bşeyler yaptık.*

SEK4 (Hatay): *Yok dedim ya çok arabalar geldi hastaneden, devletten, sokaklarda duruyor. İlk üç gün de de hemen oradaydılar. Çorba falan veriyorlardı bize. İhtiyaçlarımızı hallettik.*

SKK11 (Şanlıurfa): İlk gün, ilk günler biz zaten marketler, bazı marketler açıktı. Biz abur cubur tarzında bisküvi falan almıştık. Sonra zaten çorbalar gelmeye başladı. İkinci günden sonra. Ondan sonra rahatladık.

SKK10 (Hatay): Hocam yemek için zorluk yaşamadık. Deprem olduğu an zaten marketler hepsi hasar gördüğü için insanlar da girdi oraya. Her şeyi aldılar bayağı yani. Yemek vardı aslında dağıtıyorlardı ekmek falan. Kimse bence aç kalmadı o gün. İnsanlar acıkmaya başladı ve hemen marketlere şey yaptı. Gittiler. Evet.

YEK1 (Adıyaman): Yemedik ki. Ama hiç aç kalmadım. Yemek ile ilgili bir şey düşünmüyorduk. Yani önemli değildi o anda bizim için. Bakıyordum çocuklara falan. Hatta bir durum oldu, bir şey oldu. Biz süt aldık, bisküvi de aldık. İktisat fakültesine geçtim ben. Birkaç kişi vardı, hem de bir adam var, yaşlı birisi, böyle 50'ler, sütü verdim ona, bisküvi de verdim, kek verdim. Sonra adam dedi, ne kadarmış? Dedim 500 TL. Sonra gerçekten vermeye çalışıyordu yani. Dedim hayır amca, ben şaka söyledim yani, gerek yok. Sonra Allah razı olsun, bu daha bizim için yeterliydi. Yani şaka yapmamızda lazımdı insanlar üzülmüyorlardı ya. Gülmek şakalaşmak çok önemli. Tebessüm sadakadır. Ama ben kendi adıma hiç acıkmadım. Acıktım belki ama vücudum istemedi hissetmedi bunu çünkü başka önemli şeyler vardı yani. Yemek ile ilgili problemler ise yani karnımı doğru dürüst ilk doyuruşum Ankara'da oldu.

AEK1 (Elâzığ): Yok hocam çok şükür. İşte söylediğim gibi hem Ali Paşa bir taraftan yardımcı oldu. Yemeğimizi filan her şeyimizi karşıladı. Ali Paşa burası yani oturduğumuz kafe. O zaman bizim Hacı abimiz vardı buranın hem işletmecisi hem de müdürüydü. İşte onlar bize çok yardımcı oldular. Çünkü bizim ev arkadaşı 4 senedir burada nargileci olarak çalışıyor. Ondan dolayı da bize çok yardımcı oldular. Mesele yemek çay her şeyimizi burada karşıladılar. O zaman çünkü mesela çarşıya filan gidiyorsun kapalıydı. Dükkanlarda böyle sadece tek tük dükkanlar açıktı. İlk üç gün öyle oldu. Kapalıydı çoğu zaman. Hacı abi sağ olsun evinde yemeğini yapıyordu getirip burada ısıtıp bize yediriyordu bakıyordu.

“Olumlu deneyimler” ana teması altında oluşturulan bir diğer tema ise “Temizlik ile ilgili tecrübeler” temasıdır. Bu tema altında “temizlik ile ilgili sıkıntı yaşamadık, tuvalet için hızlıca eve girip çıktık, okulda tuvaletimizi yapabiliyorduk” kodlarının yer aldığı görülmektedir. Bu konu ile ilgili bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

SKK12 (Hatay): Yani ilk gün olduğu için zaten o şeyi düşünmemiştik. Ondan zorluk yaşadığımı pek sayılmaz. Ondan sonra da yaşamadık eve geçtiğimiz için.

SEK2 (Elâzığ): Herhangi bir su kesintisi filan olmadı ve bir sorun yaşamadık. Bu açılardan Elâzığ iyiydi.

SKK7 (Gaziantep): Biz dışarıda kalmadığımız için bir sorun yaşamadık yani. Camilerde kalan insanlar oldu bayağı. Taziye evlerinde bayağı haftalarca kalan insanlar oldu. Onlar bence çok zorluk çekti. Onlar çünkü evleri kat kattı. Yok biz kalmadık. İlk 3 günde yaşamadık. Çok şükür. Dayımdaydık sürekli yani. Çok şükür bir sıkıntı yaşamadık.

SEK7 (Hatay): Bizim kaldığımız park eve yakın olduğu için tuvalet için öyle hızlıca eve gidip tuvalet ihtiyacımızı karşılayabiliyorduk. Ama banyo yapamıyorduk, hiç kimse yapamıyordu.

FEK1 (Adıyaman): Hocam biz Allah'tan okula geldik. Okulda biraz elektrik vardı bu arada. Suda biraz vardı. Yani ancak tuvalet yapabiliydik ama banyo falan yapamayız. Ben ancak Konya'ya gittikten sonra, arkadaşlarım da başka bir şehre gittikten sonra banyo yapabilişler.

SKK13 (Şanlıurfa): Biz okulda kaldık çadırda. Okulda vardı tuvaletler. Mesela erkekler ayrı, kadınlar ayrı. Mesela her gün birkaç kız hepimiz temizlik yapabiliyorduk.

“Olumlu deneyimler” ana teması altında oluşturulan bir diğer tema ise “Sağlık ile ilgili tecrübeler” temasıdır. Bu tema altında “Psikolojikmen iyiydi, Psikolojik destek almada sıkıntı yaşamadı, Sağlık imkanları iyi” gibi kodların yer aldığı görülmektedir. Bu konu ile ilgili bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

SEK5 (Hatay): Deprem anında dışarıya çıktık. Komşular bize dediler ki iyi misiniz filan? Sonra geldi akrabamız hastaneye gönderdiler. Deprem olduğu günün ertesi günü 11'de hastaneye gittik. Hastaneden Saat 3'te çıktık. 11'e kadar binanın yanındaydık. Ben, babam, annem, bir de küçük kardeşim gittik hastaneye bazılarımız yaralandı. Düşen parçalar sağımızı solumuzu kesti. Hastanede test yaptılar ve serum verdiler. Hastane çok kalabalıktı çok insan vardı.

FEK2 (Adıyaman): Yok yaşamadım. Psikolojik olarak iyiydim yani.

SEK4 (Hatay): Çok kötü bir şekilde geçti. Bir de benim ablam kocası zaten psikoloji doktoru. O bize çok yardım etti. O yüzden psikolojik destek görme konusunda zorlanmadık ama psikolojik olarak zordu ve o dönem çok kötü geçti.

AEK1 (Elâzığ): Yok çok şükür hocam. Yani ilk hiçbir şey yaşamadık o durumda Allah'a şükür olsun. Söylediğim gibi evde bir şey yıkıldı falan olmadığı için, hasar görmediği için. Bize de hiçbir şey olmadı çok şükür yaranlanmadık.

AEK2 (Elâzığ): Son anlarda böyle kendime yavaş yavaş geldiğim zamanlar yani 5 dakikada bir hemşirenin olsun bir yetkilinin olsun gelip sürekli sordu iyi misin bir şeyin var mı bir şeye ihtiyacın var mı bunları hatırlıyorum. Hastanede yaklaşık 2-3 saat kadar kaldım. O yüzden bir sıkıntı olmadı. Yani ilk saatlerde ilgilendiler sonra zaten ülkeme göç ettim.

SEK5 (Hatay): Yok hiç. Yardımcı oldu sağlık personelinin hepsi. Hemen müdahale ettiler. Sonraki günlerde hiç gitmedik hastaneye.

SKK11 (Şanlıurfa): Biz de yaralı falan olmadığı için öyle bir zorluk yaşamadım. Yani sonraki günlerde de bişey olmadı sadece orada bayılan falan olmuştu. Onlara yardım etmişim. Bir tane kadın panik atmak yaşamıştı. Onu dışarı çıkarttım. İşte kadın sadece korku vardı üstünde. Hiçbir şey yoktu. Ben onu orada anladım. Birinin ambulansı aramasını istedim. Nabzına falan baktım. Nefesine baktım. Sonra sakinleşmesini sağladım. Konuştum onunla. Güzel güzel hani bir şey yok, iyiyiz, güvendeyiz diye. Sonra kadın sakinleşmişti ambulans gelene kadar. Ambulans bakıp gittiler. Ambulans geldi, baktı gitti. Ambulansın gelmeside çok sürmedi.

SKK13 (Şanlıurfa): Yok. Yani sağlık hizmeti konusunda zorluk yaşamadık.

SKK7 (Gaziantep): Ambulans hastane baya yoğundu zorluk yaşamadık çok şükür. Etrafta yaralanan ambulans arayan bulamayan insanlar kesinlikle yoktu. Hiç yoktu öyle bir şey. Ama çok kalp krizi geçiren insanlar oldu. Yaşlı insanlar. Bunun nedeniyle ölen insanlar bayağı oldu. Yaşlı teyzeler falan. Korkudan öldüler yani. Gördük tabii ki. Komşularımız vardı. Ben eczane çalışanıyım ya. Hastanenin karşısındayım direkt. O sesleri çok duydum. O insanları çok gördüm. Yani yakınlarını falan. Bayağı oldu bundan etkilenen insanlar.

“Olumlu deneyimler” ana teması altında oluşturulan bir diğer tema ise “Arama&kurtarma ile ilgili tecrübeler” temasıdır. Bu tema altında sadece “Arama kurtarma sıkıntısı yaşamadık” kodu yer almaktadır. Bu konu ile ilgili bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

SKK11 (Şanlıurfa): Ben zaten yaşamadım. Bence Şanlıurfa'da da yaşanmadı. İlk üç günde de sonra ki günlerde de bir sıkıntı olmadı yani. Kepçeler arama kurtarma ekipleri filan vardı yani hocam.

AEK1 (Elâzığ): Hocam benim bildiğim çok bina yıkılmadı galiba bu muhitte. Ama depremden sonra ağır hasarlı binaları yıktılar. Hep Maraş'ı izliyorduk. Hep Maraş'ı gördük. O yüzden de arama kurtarma ilgili bir şey yaşamadık.

SKK3 (Malatya): Yaşamadık, hemen geldiler. İlk günden geldiler. Hem de sabahdan beri hemen sesleri falan duyduk yani. Zaten bizim evimizin olduğu yerde binalar tamamen yıkılmamıştı. Biraz ilerde tamamen yıkılan vardı. Bizim oradakilerin binaların parçalarından kopup düşenler olmuştu. Çatıdan filan. Biz merkeze yakınız ve merkezde çok bina yıkılmıştı orada ölenlerde çok fazla vardı.

SKK9 (Şanlıurfa): Hocam AFAD filan geldiler. Gördük. Zamanında oradaydılar hepsi.

“Olumlu deneyimler” ana teması altında oluşturulan bir diğer tema ise “Barınma ile ilgili tecrübeler” temasıdır. Bu tema altında “Evde kalmaya devam etmek,

Konteynerde kalış, akrabada kalış, kafeye sığınmak gibi” gibi kodların yer aldığı görülmektedir. Bu konu ile ilgili bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

SEK1 (Elâzığ): *Bir şey vardı burada, neydi ismi? Belediye ait bir yer vardı sanırım büyük bir konferans salonu gibi bir şeydi. Oraya gittik. İki gece kaldık. Sonra eve döndük yani. O yüzden pek bir zorluk yaşamadık.*

SEK2 (Elâzığ): *Yok, yok evimizden çıkmadık. Evimiz sağlamdı, çıkmadık. Üçüncü günden sonrada çıkmadık. Ama dışarı çıkıp belirli saatlerde dolaşıyorduk yani. Hani medyada ve televizyonlarda ve bütün insanlar sokakta bu saatte büyük bir ihtimalle bir deprem olacak diyorlar. Ondan dolayı biz o saatlerde evde kalmıyoruz dolaşıyorduk yani. Tüm insanlar olarak bir parka gidiyoruz yani insanlarla dolu, dolaşıyoruz öyle bu saat de geçince artık eve dönüyoruz yani. Tamam geçti diyoruz.*

SEK3 (Malatya): *Biz çok zorluk çekmedik. Direkt kalacak yer bulduk. Sadece ısınma yoktu. Çok soğuktu. O da çok normal bir şey. Millet çadırda yollardayken biz mesela kar yağıyor ama üstümüze gelmiyor diye şükrediyorduk. Memnundum ben kendi halimden.*

AEK1 (Elâzığ): *Valla çok şükür yaşamadım hocam. Yani direkt hem arkadaşlarım tarafından hem de mesela ev hasar almadığı durumda size söylediğim gibi 8-10 saat arası Ali Paşa'da barındık. Yani tüm mahalle Ali Paşa'ya geldi. Çünkü buranın bina değil. Gördüğünüz gibi bir kafe. Dayanaklı bir kafe. Eski bir kafe. İşte buraya geldi herkes, 8-10 saat aralığında sonra herkes evine döndü zaten. Öyle bir zorluk yaşamadı çok şükür. Hasar falan görmediği için gitti rahatça uyudu.*

“Olumlu deneyimler” ana teması altında oluşturulan bir diğer tema ise “İletişim ile ilgili tecrübeler” temasıdır. Bu tema altında “Suriyedeki akrabalarımız ile iletişim kurduk, İnternet ve iletişim problemleri akşama doğru düzeldi, İletişim sıkıntısı yaşamadım” gibi kodların yer aldığı görülmektedir. Bu konu ile ilgili bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

SEK9 (Hatay): *Şebeke çekmiyordu zaten. Hiç çekmiyordu hatta. Sabaha karşı ablam aramıştı. Ona haber verdik iyiyiz diye. Sonra işte akrabalar aramaya başladı art arda. Saat 6-7 gibi şebeke gelmeye başlamıştı. Ondan sonra ful gelmişti zaten. Bazen kesiliyordu deprem olunca tabii.*

SEK7 (Hatay): *Şimdi ilk günden beri Suriye'deki abilerim bizimle iletişim kurmaya başladılar. İyi olduğumuzu söyledik. Ama akşama kadar diğer akrabalarla iletişim kuramıyorduk. Onlar da yani sebebini bilmiyorum ama iletişim koşulları daha kötüydü. İşte onları gidip görmeye çalışmak bütün gün sürdü yani. İlk gün Türkiye'deki akrabalarımızla iletişim kuramadık yani. Yanlarına gidip öğrenmeye çalışıyorduk nasıl olduklarını. Oda bayağı sürdü. Buradakiler yani mesela bizde şebeke çekiyordu. Ama diğer akrabalarımızın olduğu yerde hiç çekmiyordu. O yüzden Türkiye'de iletişim kuramadık ama Suriye'dekilerin çekiyordu. O yüzden onlarla haberleştik.*

AEK2 (Elâzığ): *Hayır. Herkesle hemen iletişim hemen iletişim kurduk. Hatta bizim aile burayı yakından takip ettiği için direkt deprem olduğundan 2-3 dakika bile sürmedi. Sonra direkt beni aradılar. Ben konuşamıyordum o an. Arkadaşlarım konuşmuş dediklerine göre. Durumu anlatmışlar. Her şey iyi, böyle diye. Arkadaşlarla konuşmuşlar. Herkesi böyle görüyordum. Uzak yerlerde oturuyoruz ama bir anda böyle toplandık. Birbirimizi gördük ve rahatladık. O yüzden bir sıkıntımız yoktu.*

SEK3 (Malatya): *Hayır bir sorun yaşamadık. Herkesten haber aldık. Amcamlar akrabalar filanda var burada Malatya da onlarla haberleştik ilk gün. Maraş'ta benim ablam var. Onlarla da iletişime geçtik? Elbistan'daydı. Ama onlar çok kötüydü. Baya kötü bir şeydi. Camide uyumak zorunda kaldılar.*

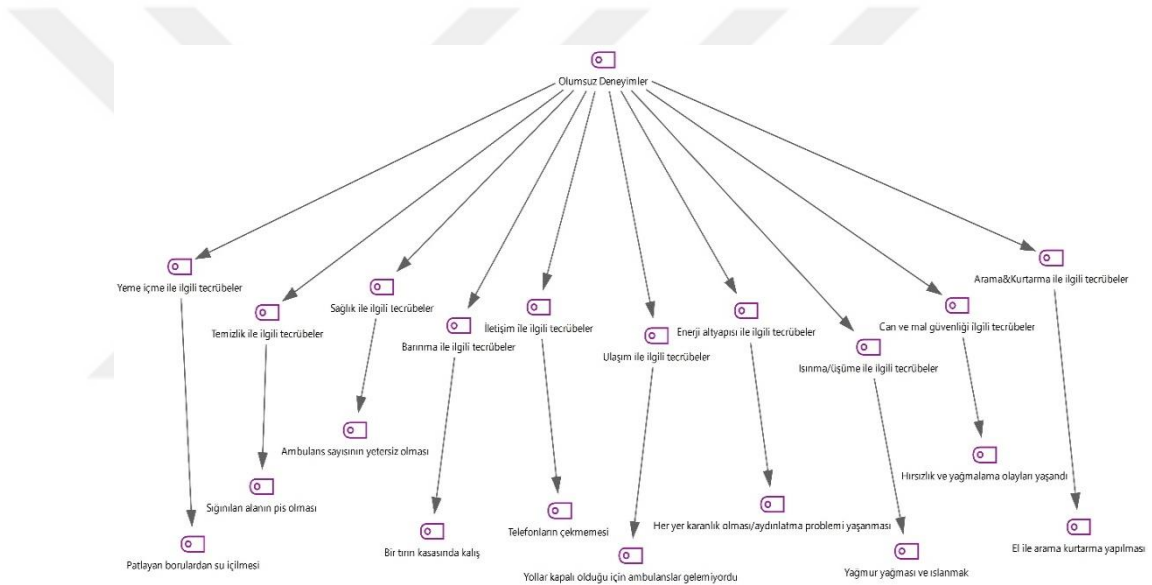
“Olumlu deneyimler” ana teması altında oluşturulan bir diğer tema ise “Can ve mal güvenliği ilgili tecrübeler” temasıdır. Bu tema altında sadece “Can ve mal güvenliği endişesi yaşanmadı” kodu yer almaktadır. Bu konu ile ilgili bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

SEK2 (Elazığ): Burada çok şükür yaşamadık çünkü bu mahallenin tüm insanları birbirlerini tanıyorlar, biliyorlar. Bu yüzden mahallemizde herhangi bir olay olmadı. Ama dışardan duyduklarımıza gerçekten çok yani çok şaşırdım. Depremden etkilenen diğer illerde çok çok oldu. Ama burada ilk üç günde de olmadı sonra ki günlerde de.

SKK5 (Adıyaman): Zaten o zaman kimse parayı düşünmüyordu. Herkes kendi çocuğunu, canını, akrabasını şunu bunu düşünüyordu. Zaten dediğim gibi evden çıktığımız zaman hiçbir şey almadık. Gittik telefon aldık, sonra da gittik battaniye aldık. Yani öyle, başka bir şey düşünmüyorduk. Sonraki günlerde bu tarz kaygılarım olmadı galiba, bilmiyorum yani.

SKK9 (Şanlıurfa): O anda insan kendine bile hırsızlık yapamaz hocam çünkü herkes kendi canını kurtarmaya çalışıyor yani. Millet diyor ki yani Adıyaman'da Malatya'da filan ailesi kaybolan o kadar insan altınını malını hep kuyumcu dükkanında bırakmış. Kimse o anda malını mülkünü altınını düşünmüyor ki hocam. Biz bir şeyi almadık mesela bir tek geçici kimlik belgesini aldık. Hani lazım olur dedik, birde ölürssek filan kim olduğumuz belli olsun diye.

YEK1 (Adıyaman): Yok yaşamadım. Biz savaşın yaşandığı ülkelerden geldik. Aklıma gelmedi sonuç olarak. Bir de malımız yok, öğrenciyiz sonuç olarak. Evet ben evi eşyasız tuttum, eşyaları kendim aldım. Ama düşünmedim bunları.

Şekil 18. Depremin ilk 3 günü yaşanan olumsuz deneyimlere ilişkin oluşturulan tema ve bazı kod listelerinin yaratıcı kodlama ile gösterimi

Tablo 14. Depremin ilk 3 günü yeme içme, temizlik ve arama kurtarma konularında yaşanan olumsuz deneyimlere ilişkin kod tema listeleri

Ana Tema	Tema	Kodlar	f
Olumsuz Deneyimler	Yeme içme ile ilgili tecrübeler	İlk 3 gün sadece boş ekmek yenilmesi	1
		Yemek yeme konusunda zorluk çekmek	13
		Fırınlara kapalı olması	1
		Patlayan borulardan su içilmesi	1
		Suyun olmaması	5
		İştahsızlıktan dolayı yemek yiyememek	5
	Temizlik ile ilgili tecrübeler	Yemek ihtiyacının bazı zincir marketler üzerinden karşılanması	5
		Üçüncü gün camide duş alınması	1
		Çadırdaki banyo yapmak	1
		Tuvalet ihtiyacının kamusal/toplumsal tesislerde yapılması	2
		Banyo için korkularak eve gidilmesi	1
		Sığınan alanın pis olması	1

Tablo 14. (Devamı)

Ana Tema	Tema	Kodlar	f
Olumsuz Deneyimler		Banyo yapamamak	18
		Tuvaletlerin kirli olması	1
		Sıcak suyun olmaması	4
		Kar suyunun kullanılması	1
	Temizlik ile ilgili tecrübeler	Kadınların tuvalet ihtiyaçlarını giderememesi	1
		Tuvalet yapma konusunda zorluk yaşamak	2
		Diş fırçalayamamak	2
		İnsanların tuvalet ihtiyaçlarını açık alanlara yapması	4
		Sığınılan yerin temizliğini depremzede kızların yapması	2
	Arama ve Kurtarma ile ilgili tecrübeler	Arama kurtarma çalışmalarının yetersiz olması	16
		Arama kurtarma çalışmalarını ilk 3 gün sadece halkın yapması	7
		Enkaz altından sesler duyulmasına rağmen hiçbir şey yapılamaması	2
		İş makineleri için yakıt aranması	1
		Yakınlarımızın enkaz altında uzun süre beklemesi	2
		Enkazlarda ses eden canlı insanların ekipleri beklerken ölmesi	1
		Sadece ses gelen yerlerde arama kurtarma çalışmaları yapıldı	1
		El ile arama kurtarma yapılması	1

Şekil 18 ve Tablo 14'te yer alan “*Olumsuz deneyimler*” ana temasına bakıldığında; “*Yeme içme ile ilgili tecrübeler, Temizlik ile ilgili tecrübeler, Arama&Kurtarma ile ilgili tecrübeler, Sağlık ile ilgili tecrübeler, Can ve mal güvenliği ile ilgili tecrübeler, Barınma ile ilgili tecrübeler, İletişim ile ilgili tecrübeler, ulaşım ile ilgili tecrübeler, Isınma/üşüme ile ilgili tecrübeler, Enerji altyapısı ile ilgili tecrübeler*” şeklinde 10 alt temadan oluştuğu görülmektedir. Şekil 18 ve Tablo 14 bu olumsuz deneyimler temasının “*yeme içme ile ilgili tecrübeler, temizlik ile ilgili tecrübeler ve arama&kurtarma ile ilgili tecrübeler*” temalarını ve bu temalara ilişkin yapılan kodlamaları içermektedir. “*İlk 3 gün sadece boş ekmek yenilmesi, Fırınların kapalı olması, Yemek yeme konusunda zorluk çekmek, Patlayan borulardan su içilmesi, İştahsızlıktan dolayı yemek yiyememek, Yemek ihtiyacının bazı zincir marketler üzerinden karşılanması, Suyun olmaması*” gibi kodlar “*Yeme içme ile ilgili tecrübeler*” teması altında yer alan kodların bazılarıdır. Bu konu ile ilgili bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

SEK10 (Gaziantep): *Annem yemek yapıyordu. Birisi gitti sacı filan aldı, lazım olan şeyleri aldı. Ateşi yakarken orada hamur yaptık, ekmek hamuru. Sadece ekmek yani böyle pilav kuru fasulye falan bunları yapamaz. Sadece boş ekmek yedik.*

FEK1 (Adıyaman): *Vallahi hocam ben deprem olduktan sonra hiçbir şey yememiştim. Deprem olduktan sonra okula geldik. Benim arkadaşlarımla geldik okula. Sonra belki saat 8'e kadar benim arkadaşım bilmiyorum gitti okuldan bir kantin var ya oradan çikolata, bisküvi falan almış sonra yazdı deprem bittikten sonra onun parası adama verecek diye. Bir tane bisküvi aldım. Ancak bana yetti. Millet buranın hepsini boşaltmışlar. Onu yedim hocam. Sonra bir gün boyunca hiçbir şey yememiştim. En son saat 12'de benim arkadaşım da vardı. Geldi, Ahmet neredesin diye. Bir tane de pasta getirmişler. O pastayı yedik. İkinci günde bir şey yememiştim. Üçüncü gün de şeydi benim bir arkadaşım A101 veya Bim'den bir şey alıp geldi ton balık bir de sarma gibi bişey. Şeydi kapalı bir kap. Hazır yemek. Onları*

yedim sonra hiçbir şey yememiştim. Yani yediğim şeyler çok azdır. Sonra Konya'ya gittiğim zaman benim arkadaşlarım aile gibiydi. Her şey toplandı. Rahatça yedik yani.

SEK6 (Kahramanmaraş): Açıkçası aç kaldık hocam ama bisküvi filan vardı onlardan yedik. Mesela bizim dernek daha çok yemek dağıtmak için çıkmıştı yani enkaz kaldırmak için filan değildi. Oradaki yemeklerden daha çok çocuklara filan vermeye çalışıyorduk. Biz daha çok su bisküvi ile geçiştiriyorduk. Aklımıza yemek filan gelmiyordu yani. Bir hafta sonra zaten yemekler daha da bollaştı. Çorba filan geldi. Zaten dernekte çorba filan yapılıyordu ve dağıtılıyordu.

SEK2 (Malatya): Aç kaldık tabii de. Mesela ben yemek yemiyorum. Çünkü canım yemek istemiyor. Hiç çekmedi canım. Yaklaşık 1 hafta yemek yemedim. Sadece su içtim. Sonra görevliler bize çok şükür getirdiler yemek filan.

SEK5 (Adıyaman): Tabii aç kaldık. Sadece su içebildik. Köye gittikten sonra ev sahibi yemek yapmıştı. O zaman yedik. Ama ilk üç gün, dört gün bir şey yemedik. Üçüncü günden sonra ev sahibi yemek yaptı.

SEK7 (Gaziantep): O zordu. Hocam kıyamet koptu sanki. Herkes yemeğe koşuyordu ve hani sanki son kez yiyormuş gibi alıyordu insanlar. Onu geçin hani çok boşandı, BIM çok boşaldı, A101'ler boşandı. Her yer boşandı. İnsanlar stok yapıyordu baya. Herkes böyle birkaç tane falan alıp gidiyordu. O sıkıntıydı. Zaten insanlar da çalışmıyordu. Hiç kimse çalışmıyordu. Yemek dağıtılan yerlerde de çok böyle kalabalık falan oluyordu işte. Yani biraz aç kaldık. Ama biz alıştık. Ama bir hafta sonra düzeldi. Bir hafta sonra artık insanları güçlendirmeye çalıştık. Mesela biz yabancıyız ya. 2-3 tane restoran falan vardı. Ve ben 14 yıldır buradayım. Bir sözüm geçiyor gibi. İşte onlarla falan konuştuk. Açın artık. İnsanlar aç falan. Yazık insanlara gibisinden. Açan oldu baya.

SEK10 (Gaziantep): Bunları yaşadık tabii. İlk üç günden sonra çok zorluklar yaşamadık ama ilk üç gün yaşadık yemek yiyeceğiz, eve giremiyoruz. Dışarıda ateş yakmışız, tencere tava yok. Onları beceremiyoruz. Ekmeği fırından alamıyoruz. Fırınlar, kapalılar. Onlarda baya zorlandık.

SEK10 (Gaziantep): Su da vardı, borular da var patlayan. Suları oralardan alıyordum.

SEK6 (Hatay): İlk 3 gün zaten hiç yemek yemedik. Yemek olursa bile yiyemiyorsun. Çok kötü günler geçirdiğimiz için ilk üç gün hiç yemek falan yemedik. Üç günden sonra AFAD gelmeye başladı. Yemek falan dağıtılmaya başlandı. Yine normal yedik diyelim. Yani açıkçası açta susuzda kaldık ama zaten iştahın olmadığı için hissetmiyorsun.

SEK10 (Hatay): Zaten ne yemek yiyorduk ne içiyorduk yani korkudan canımız istemiyordu gerçekten. Bir tek yaşamak istiyorduk. Yani banyo falan yapamıyorduk tabii ki sokakta. Üç gün sonra gittik zaten Mersin'e orada bir yerde kaldığımız için orada ihtiyaçlarımızı giderdik.

Tablo 14'te "Olumsuz deneyimler" ana teması altında oluşturulmuş olan bir diğer tema "Temizlik ile ilgili tecrübeler temasıdır". Bu tema altında ise katılımcı ifadelerine göre bazı kodlamalar yapılmıştır. Örneğin; "Üçüncü gün camide duş alınması, Çadırda banyo yapmak, Tuvalet ihtiyacının kamusal/toplumsal tesislerde yapılması, Sığınılan alanın pis olması, Tuvaletlerin kirli olması, Banyo yapamamak, Kar suyunun kullanılması, Dişleri fırçalayamamak, Sığınılan yerin temizliğini depremzede kızların yapması, Sıcak suyun olmaması" gibi kodlar bu tema altında yer alan kodlara örnek olarak verilebilir. Bu konu ile ilgili bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

YEK1 (Adıyaman): Tabii yaşadık. Ben camide duş aldım. Depremden sonra ilk duşumu üçüncü gün aldım. Sonra üç gün havalimanında kaldık su yok zaten. İçmeye bile su yok aslında. Nasıl duş alacağım? Sonra Ankara'da ilk indim zaten. Evime gittim arkadaşımın evine. Duş aldım. Oradan sonra temizlik konusunda problem çözüldü. Her şey iyi oldu yani

SKK2 (Malatya): Tuvaleti tamam bir şekilde gideriyorduk ama banyo yapmak imkansızdı. 15 gün, 20 gün kaldım hiç banyo yapamadım. Yani şey, su yok mesela, banyo yok, sadece tuvalet var. Tuvalete tamamen sırayla giriyoruz. Mesela insanların hepsi girecek falan. Sadece tuvalet var, banyo yok. Sıcak su yoktur. Biz çadıra yerleştikten sonra oraya koydular banyo için. Bir de sıcak su için. Orada yaptık. Yani çadıra yerleştikten sonra anca banyo filan yapabildik.

SEK1 (Elâzığ): Yani açıkçası eve gidiyorduk banyo yapmak için falan ama tabii ki korkuyorduk, özellikle ikinci deprem olduktan sonra, ama yine eve gittik yani. Dışarıda yapmadık. O konferans salonunda vardı banyo yapabilecek bir yer ama orada yapmadık yani. Konferans salonunda da iki gece kaldık. Banyo için eve gidiyorduk o dönemde.

AEK2 (Elâzığ): Ya ihtiyaçlarımız oldu illa ki ama gidemedik. Mesela tuvalete gittik ama duş alamadık. Mesela çok insan olduğu için yerler kirliydi böyle çöplerle doluydu. Tabi o anda bir şey diyemiyorsun. İşte kimseye de o konuyla ilgili bir şey söyleyemiyorsun. Niye bunu yaptın, niye onu yaptın diye ama hijyenik açısından o an biraz sıkıntılıydı. Hatırladığım kadarıyla hiç hoş değildi.

SKK9 (Şanlıurfa): Hocam herkes evlerden korkuyordu, kimse evlere giremiyordu ki o yüzden kimse girip banyo filan yapamadı yani. Binalara dairelere filan zaten çok zordu ama belki müstakil evlere girmiş olabilirler yani çünkü bazı 2+1 gibi müstakil evler oluyor mesela onların tuvaletleri dışardan olabiliyor. Onlara girmiş olabilirler. Tuvalet ihtiyacı olanlar da dışarda uzak boş alanlara yaptılar. İnsanlar ne yapsın ki hocam mecburdular herkes canını düşünüyordu nerde tehlike yoksa orada ihtiyaçlarını gideriyorlardı.

SKK6 (Hatay): Anlatayım. Lavabolar yoktu. Duşa falan da giremedik. 8 gün boyunca sokakta yatma, soğuşun altında kalma, ya affedersin dişlerini bile fırçalayamamak 8 gün boyunca çok kötü bir his. Ve dediğim gibi lavabolar bile yoktu. Açıkçası uygun olmadığı halde lavabomuzu orada yapıyorduk. Banyo falan hiç yapmadık. 8 gün boyunca duşa falan girmedik. Eşyalarımız da yoktu zaten duşa girsem bile eşyalarımız da yoktu. Çok zorluydu. Ondan sonra İstanbul'a gittik. Orada düzeldi ama yine de iyi de diyemeyiz yani çok, çünkü ablam olmasaydı yine zorluk çekerdik bence.

SKK3 (Malatya): Yok ya o çok zordu. Mesela okuldayken banyo yapamıyorduk. Ondan sonra babamla bir de Türk arkadaşları var. Orada bir tane evin yanında banyo gibi bir şey yapmıştılar. Orada banyo falan yaptım. Yani arabadayken ilk bir hafta banyo yapamadık zaten. Sonra okula geçtik. Orada da yapamıyorduk. İki hafta falan geçti işte. Sonra o dediğim yeri yaptılar. Tuvalet ihtiyacımızı ise okul yanımızdaydı bir tanede cami vardı ikisi yanımızdaydı. Oralarda gidiyorduk.

SKK13 (Şanlıurfa): Biz okulda kaldık çadırda. Okulda vardı tuvaletler. Mesela erkekler ayrı, kadınlar ayrı. Mesela her gün birkaç kız hepimiz temizlik yapabiliyorduk. Banyo falan yapabiliyorduk çünkü temiz kalıyoruz yapmak istiyoruz. Ama banyoyu kendimiz evimizde yapıyorduk. Mesela gidiyoruz. Dışarıda biri mesela annem bekliyor. Ama ilk banyomu dördüncü gün yapabildim. Bir de şey bulaşıklar mesela en yakın orada mutfak okulda vardı. Orada yıkıyorduk bulaşıkları.

SKK11 (Şanlıurfa): Biz hocam kafedeydik ama yani kimse gelip temizlik yapmıyordu. Bir kere yengemle ben dedim ki artık temizleyelim. Temizlik malzemeleri vardı. Yengemle temizlemiştik. Ondan sonra herkes temizlemeye başladı. Ama banyo yoktu. Ben o yüzden ısrarla eve gidip banyo yapmıştım. Annem izin vermemişti. Hocam ilk iki ay falan biz de rahat banyo almıyorduk, korkarak banyo alıyorduk. Hani her an deprem olup da yakalanabiliriz diye. İlk banyo mu da bir haftadan sonra yapabildim. Genel olarak mesela diş fırçalama gibi konularda da insanlar sıkıntı yaşıdılar mesela dikkat ettim ben çantamda yanıma almıştım ama almayanlar o tarz konulara hiç dikkat etmeyenlerde vardı ama o anda kimse diş fırçalamayı düşünmüyor hocam.

SKK1 (Malatya): İlk hafta hiç banyo yapmadık. Yani yapacak yer yoktu. Bir de mesela spor salonunda o kadar insan var ki, ondan dolayı lavabolar falan çok kirliydi. Çocuklar girip çıkıyor. Yani çok insan olduğu için öyle olmuştu. Bir de deprem zamanı. Daha sonra çadırda şey, çok kirliydi. Mesela banyo yapabileceğin yer yok. Bir de lavaboya gideceğin yerde yok. Bir ay yani bir ay sürdü bu problemlerin düzelmesi.

SEK8 (Hatay): İlk hafta hiç banyo yapmadık. Yani ev yok çünkü su da çok yok, su da kesildi internet kesildi elektrik de kesildi hiçbir şey kalmadı ulaşamıyoruz sıcak su filan. Sıcak suyu kaynatıp yapıyorduk. Şöyle bir şey de var. En sonunda arabalar gelmeye başladı. Yardım, su var içinde. Her gün mesela bir aileye 5 litre-10 litre veriyorlardı. Yollar açtıktan sonra direkt gelmeye başladı. Üçüncü

günden sonra falan. Su, yemek, battaniye gelmeye başladı, elbise. Hepsi dağıtmaya başladılar ailelere. Tuvaletler direkt otogarda vardı tamam mı ama bazı insanlar tuvalete girmek, yani küçük olduğu zaman da dışarıda yapıyordu.

SEK7 (Hatay): *Bizim kaldığımız park eve yakın olduğu için tuvalet için öyle hızlıca eve gidip tuvalet ihtiyacımızı karşılayabiliyorduk. Ama banyo yapamıyorduk, hiç kimse yapamıyordu. Üçüncü günden sonra zaten insanlar biraz cesaretlenmeye başladılar. Evlerini temizleyip öyle bütün gün evde kalmıyorlar da ihtiyaçlarını karşılayabiliyorlardı evde.*

SEK6 (Kahramanmaraş): *Hocam banyo hiç yani ilk 15 gün yapmadım ama tuvalete bir yerler açmışlar yani giriyoruz. Ben de şey yani bizim dernekte bir tuvalet vardı orda giriyordum. Ama diğer insanlardan şey yollara, dışarılara, açık alanlara falan yapıyorlardı çok.*

SEK3 (Malatya): *Banyo mesela belki hiç yapmadık o bir ay içerisinde. 3-4 hafta sonra bir eve böyle çıktık. Yani bir yarım saat banyomuzu yaptık. Geri indik. Hatta eşya almıştık aynen oradan.*

FEK2 (Adıyaman): *Üniversitede yaptım bu işleri. Zaten üniversitede temizlik eşyaları var yani deterjan sabun falan var. İlk banyomu 4 gün sonra üniversitede yaptım. Sıcak su yoktu zaten soğuk su ile yaptım. Havalimanında duş filan almadım. Sonra ki ilk banyomu da 11 gün sonra İstanbul'da yaptım.*

SKK5 (Adıyaman): *Yani çok zorluk çektik. Zaten biz bir tarladaydık. O tarlada bir şey yok. Biz bayanlar olarak hiç gidemiyorduk yani lavaboya bir yere falan. Yani çoğu zaman hep geceleri bekliyorduk. Banyo falan hiç yapılmadı.*

Tablo 14'te “Olumsuz deneyimler” ana teması altında oluşturulmuş olan bir diğer tema “Arama&Kurtarma ile ilgili tecrübeler” temasıdır. Bu tema altında ise katılımcı ifadelerine göre bazı kodlamalar yapılmıştır. Örneğin; “Arama kurtarma çalışmalarının yetersiz olması, Arama kurtarma çalışmalarını ilk 3 gün sadece halkın yapması, İş makineleri için yakıt aranması, Enkaz altından sesler duyuyoruz ama hiçbir şey yapamıyoruz, El ile arama kurtarma yapılması” gibi kodlar bu tema altında yer alan kodlara örnek olarak verilebilir. Bu konu ile ilgili bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

YEK1 (Adıyaman): *İlk iki gün kimse yoktu. Yani AFAD'dan kimseler yoktu burdu. Mesela bu cami yanındaki bu ev yıkıldı hatta insanlar altında vardı oradan sesleri duydum yani ama AFAD yoktu. Orda sadece birkaç kişi vardı ağlıyorlar işte taşlar maşlar falan, bu mahallelerde AFAD gelmedi üçüncü gün geldi galiba, biz o zaman zaten ikinci gün üniversiteye geçtik. Gelemedik sonra ne oldu tam olarak bilmiyoruz. Biz havalimanına giderken yollarda baktık yani, evler nasıl yıkılmışlar. O kadar kötü olduğunu bilmiyorduk yani. Çok kötüydü evler. İşte havalimanına üçüncü gün geçerken vardı AFAD, üçüncü gün vardı. Her binada mı vardı? Her yıkılan binada yoktu tabii. Yetişemez ki. Asker gördüm. Askeri havalimanında gördüm. İtfaiye de gördüm. İtfaiyeyi burada gördüm Altınşehir'de. Ama askerleri havalimanının da gördüm yani.*

SKK6 (Hatay): *Evet bina vardı yıkılan. Arama kurtarma ekipleri ise yoktu hocam. Ya üçüncü ya da dördüncü gün gelmeye başladılar. Binaların altında canlı olan insanlar çok vardı. Aşırı derecede vardı. Mesela ablamın arkadaşı da aynı şekilde canlıydı. Kimse kurtulamadı. Gelen kimse yoktu. Üç günden sonra öldü. Yoksa canlıydı. Üç gün geçtikten sonra öldü kadın. AFAD veya diğer ekipleri ilk kez üçüncü gün mü dördüncü gün mü ne görmüştüm. Ondan sonra enkazlara girip kurtarmaya başladılar ama zaten artık bir faydası yoktu. Zaten yaşayanın ilk bir gün veya ikinci gün yaşama şansı vardı. Üç gün ve dördüncü günden sonra ölüyorlardı. Susuzluktan, açlıktan.*

SKK5 (Adıyaman): *AFAD'a falan ulaşamadık, yok. Zaten telefon aldığımızda da şarjı azdı. Sonra kapandı. Sonra bir şarj bulduk. Bizim mahallede etrafta yıkılmış bina yoktu. Başka mahallelerde vardı. Etrafta arama kurtarma yapan ekip AFAD filan görmedim ben yoktu yani, sadece vatandaşlar vardı. Elllerinde çekiç falan vardı. Kurtarmaya çalışıyorlardı. Ama bir şey de yapamıyorlardı yani. Ben zaten çok gidemedim, dayanamıyordum. Bir iki kere gittim, ondan sonra da hiç gitmedim. Babam falan gitti. Biz 8 kardeşiz. 4 kız, 4 erkek. Bir abim vardı o gitti kurtarmaya. Zaten diğerler küçük yani, 10 yaşından*

küçükler. Babam, abim bir de o zaman eşim nişanlımdı, o gitti. Bizim komşuların çocukları gitti. Onlar yapıyordu yani, AFAD filan ilk üç gün yoktu. Ben görmedim, belki gelmişlerdi ama ben hiç görmedim.

SKK10 (Hatay): Evet hocam. Mesela benim şu arkadaşım. Bu arkadaşım çıktığı gün ölmüştü ailesiyle evet yani 4 gün yaşıyordu. Ama kimse çıkaramadı. Babası Suudi Arabistan'da kalıyor. O geldikten sonra şey yaptılar çıkardılar onu. Oraya baktılar. Çünkü bakamıyorlardı. O kadar şey vardı ki enkaz. Yani arama kurtarma ekibi de vardı ama daha fazla olabilirdi. Az vardı ilk günlerde. İlk günlerde zorluk yaşandı. Mesela hiç üzerinde AFAD ekibi olmayan binalar vardı. Hocam ikinci gün çoğalmaya başladı evet. Onların dışarıdan gelmeleri de zordu gerçekten. Biz Mersin'e gittik. Baya 10 saat kaldık. Normalde 3 saat var aramızda. Çok kaldık yolda.

SEK8 (Hatay): İlk üç gün arıyorduk. Diyorlar ki yolluyoruz, gönderiyoruz, yolluyoruz, gönderiyoruz. Ama mesela konum attığımız zaman da şöyle diyorlar. Sesini duyuyor musunuz? Duyuyorsanız direkt yolluyoruz o mekâna. Duymuyorsanız gelmiyor çünkü başka yerlerde de canlılar var. Orayı kurtarıyoruz. Yani canlı için aradığımız zaman direkt geliyorlar. AFAD olarak. Mesela diyoruz ki içeride bir ailemiz var. Sesini duyuyor musunuz diyorlar. Duymuyoruz ama bakmamız lazım diyoruz. Öyle olduğunda geç gelirler. Ama sesini duyuyoruz mesela. Ya da yaşıyor. Yakın bir yerde direkt gelirler. 3. günden sonra bu arama kurtarma ekipleri bollaştı fazla oldu içeride direkt hepsi çalışıyordu. Ölü de olsa çıkarıyordular aynen.

FEK1 (Adıyaman): Bence başta AFAD'ın çoğu yoktur. Yani insanlar birbirine yardım ediyorlar. Yoksa AFAD ancak belki 3-4 gün sonra gelmiştir. Ben AFAD'ı Adıyaman'da belki en son gün de gördüm. Ve Havalimanı'nda gördüm. Benim gördüğüm kadarıyla hepsi insanlar birbirine yardım ediyorlar.

SEK7 (Hatay): İlk iki gün yoktu. Hiçbir şey yoktu. Üçüncü günden sonra gelmeye başladılar. İlk günlerde biz bir şeyler yapmaya çalışıyorduk. Mesela göçük altında bir tane çocuk ya da kadın vardı. Sesini duyabiliyorduk yardım edin diye bağıyordu. Onu çıkarmaya çalışıyorduk ama üzerinde ağır beton vardı, çıkaramıyorduk. İş makinesi lazımdı. Sonra iş makinesi geldi. Yoldayken mazotu bitti ve bütün petrolleri gezdik. Hiçbirinde mazot yoktu kapalıydı yani. Hizmet verecek kimse yok. O kişi ben üçüncü gün şehirden ayrılana kadar hala çıkmamıştı. Sonrasında ne oldu ona bilmiyorum. Ama biz gittikten sonra arkadaşlar şey söylediler 3. günden sonra arama kurtarma personeli çoğalmış bayağı gelmişler.

SEK9 (Hatay): Tabii yaşadık. Şöyle diyeyim, biz ilk çıktığımızda, evden çıktığımızda bir sürü ses geliyordu. Yardım edin, yardım edin. Yardım edin diyorlardı işte bazıları öldük, möldük falan. Biz o zaman korkudan bir şey yapamamıştık. Sonra işte dediğim gibi. İlk gün geçti sabah olmuştu. Bir baktık dayım. İki dayımın binası da yıkılmıştı. Abim öbür dayımın yanına gitmişti. Ben de öbür dayımın yanına gitmiştim. Biz ellerimizle yapıyorduk arama kurtarma. Hatta bizim yukarıda bir dükkân vardı. Bizim binanın yukarısında. Onu kırmıştık tabi dükkân sahibini arayarak izin istedik oraya inşaat malzemesi satılıyordu. Oradan çekiç falan almıştık işte. Ellerimizle yapıyorduk. İlk 3 gün hatta ilk hafta öyle yapıyorduk. Sonra işte ailemi götürdük İstanbul'a. Geldik. Ben de abim de insanlar çıkartmıştık. Bizim dayımızın komşusu vardı. Onu çıkarttık. Karı, koca vardı. Çıkartmıştık. Sağ olarak çıkartmıştık. İkinci haftadan sonra bollaştı arama kurtarma ekipleri. Bayağı ekipler oluştu. İlk bir hafta komşular, insanlar, bizler vardık biz yaptık.

SEK8 (Hatay): Şöyle anlatayım size. Benim bir arkadaşım vardı. Gittik kurtarmaya. Onun akrabaları vardı. Gittik oraya. Çocuk enkazın altına girmiş. Bir kişi çekildi. Çeksin diye. Akşam ışık mışık hiç yoktu. Telefonla geziyorduk işte. O ışık da enkazdaki birinin kafasındaki saça vurduğu zaman eee şaşırdı. Çok şaşırdı. Ondan sonra bağırdı diyor ki beni çıkartın. Beni çıkartın içeriden. Korktu içeriden. Biz onu çıkarttık. İki gün konuşamadı. Hiç konuşamadı. Ya da konuştuğu zaman da şöyle memememe diyor yani kekeleyor. Saçlı kafa görünce şaşırdı. Korktu dışarı çıktı. Biz ona 3 gün gidemedik bişey diyemedik, tek oturuyordu. Yemek yemiyordu. Su içiyordu sadece. Ama çocuk 3 gün sonra kendine geldi. O arada psikolog filan yoktu kimsede aramadı istemedi yani.

SKK13 (Şanlıurfa): Evet. Bizim akrabamız Maraş'ta ilk depremde öldü. Ona hiç ulaşamadık. Arıyoruz. Hiç ulaşamadık. Bir kadın ve bir de kocası hiç haber alamadık. Sonra buldular. Onlar şey ölmüşlerdi. Sadece erkek ölmüş. Kadın yaşadı. Onlar bir sene evli oldu. Kadın hamileydi, çıktı. Hamileydi, evet. Çıktıktan sonra bir saat sonra çocuğu doğurmuş. Ama yaşadı yani. Kadın da yaşadı. Çocuk da yaşadı. Onları iki günde çıkarmışlar enkaz altından.

Tablo 15. Depremin ilk 3 günü sağlık ile can ve mal güvenliği konularında yaşanan olumsuz deneyimlere ilişkin kod tema listeleri

Ana tema	Tema	Kodlar	f
Olumsuz Deneyimler	Sağlık ile ilgili tecrübeler	Enkazdan çıkarılan ölü/yaralıların sivil araç ile nakledilmesi	3
		Sağlık imkânlarının yetersiz olması	3
		Ambulans sayısının yetersiz olması	13
		Acil Ambulans hizmetlerine ulaşamaması	1
		Hastanenin çok kalabalık olması	4
		Hastane imkanlarının yetersizliği	3
		Yaralanıp başvurduğu hastanenin yıkılmış olması	2
		Tıbbi malzeme eksikliği	1
		Endişe ve korkuya bağlı psikolojik sıkıntılar yaşanması	5
		Psikolojik destek almada sıkıntı yaşanması	6
		Çocuk afetzedeleri görünce etkilenecek ağlama	1
		Psikolojik olarak kötü hissetme	6
		Yakın kaybına bağlı psikolojik sıkıntılar yaşama	1
		Uykusuzluk problemi yaşanması	2
		Çocukların hastalanması	1
		Kendi imkanlarımız ile yaralarımıza müdahale edilmesi	1
		Yaralıların hastaneye geç gitmek zorunda kalması	1
		Kalp krizinden birçok insanın ölmesi	1
		Yakınlarımızın yaralanması	1
		Yaralıların uzun yolculuklardan sonra il dışı hastaneye gitmesi	1
		Çok fazla insanın ölmesi	1
	Can ve mal güvenliği ile ilgili tecrübeler	Can ve mal güvenliği ile ilgili problem yaşandı	3
		Ailemin can güvenliğinden endişe ettim	1
		Hırsızlık ile ilgili bazı endişeler yaşadım	6
		Hırsızlık ve yağmalama olayları yaşandı	3
		Ölen kadınların kollarındaki altınlar çalındı	1
		Paramızı vermemiz için tehdit edildik	1

Şekil 18 ve Tablo 15 olumsuz deneyimler ana teması “Sağlık ile ilgili tecrübeler ve Can ve mal güvenliği ilgili tecrübeler” temalarını ve bu temalara ilişkin yapılan kodlamaları içermektedir. “Enkazdan çıkarılan ölü/yaralıların sivil araç ile nakledilmesi, Sağlık imkanlarının yetersiz olması, Ambulans sayısının yetersiz olması, Hastanenin çok kalabalık olması, Tıbbi malzeme eksikliği, Psikolojik olarak kötü hissetme, Kalp krizinden birçok insanın ölmesi, Yakın kaybına bağlı psikolojik sıkıntılar yaşama” gibi kodlar “Sağlık ile ilgili tecrübeler” teması altında yer alan kodlara örnek olarak verilebilir.

SEK7 (Hatay): *Tabii ihtiyacımız oldu ama hiç kimseyi göremiyorduk. Ne ambulans ne itfaiye ne asker ilk iki günde. İlk iki günde hiçbiri yoktu hocam. Mesela yaralı çıkardık. Onun için en az pansuman lazımdı. Pansuman yapabilecek kimse yoktu. Malzeme de yoktu. İki üç yaralı çıkardık bir tane araba vardı o arabaya koyduk onunla beraber hastaneye götürdüler. Üçüncü günden itibaren düzelmeye başladı. Üçüncü günden sonra ilk önce askerler, çünkü hırsızlık oldu yani, askerle doluydu. Onunla beraber ambulanslar geldi, itfaiyeler geldi. Ben üçüncü günden çıktığım için pek bir bilgim yok. Ama üçüncü günden sonra durum iyiye gitmeye başladığını söylediler.*

FEK1 (Adıyaman): *Hocam birisi diyelim ki binadan çıktığı zaman onun üzerinden taşlar düştü. Bazıları başında, bazıları ellerinde. Bazıları yaralanmışlar ama ambulans yok çünkü hocam hatlar kesildi çoğu. Nasıl ambulansı arayacaklar? Yani bazılarının hat da varsa o da bir sıkıntı diyebiliriz.*

Deprem olduğu zaman belki binlerce insanlar ambulansı arıyorlar. Sen kime cevap vereceksin? Yeni hatlar tamamsa, sen bir anda 2000, 3000 ya da 50.000 kişiden arama alıyorsan hangi ambulans? Kaç ambulansımız vardı?

SEK10 (Gaziantep): *Evet, baya büyük bir afet yaşadık. İlk anda ambulans sayısı düşüktü.*

SEK6 (Kahramanmaraş): *Hocam yani siz biliyorsunuz deprem çok büyük bir şeydi. Ambulanslar filan vardı ama yani çok fazla insan vardı ve çok ağılıyordular, yani ambulans yetmiyordu işte yetmiyordu. Çok fazla yaralı vardı ağlayanlar bağıranlar, yollar kapalıydı gelemiyordular. Bizim bulunduğumuz yerde öyle çok fazla bina yıkılmışta değildi ama sonuçta birkaç tanesi yıkılıp yolları kapatmıştı. Böyle 6 gün, 7 gün sonra ambulanslar daha da bollaştı ve yetmeye başladılar. Zaten hastaneye götürmek için ambulansları da beklemiyorduk normal arabalarla da insanları yaralıları taşıyorduk. Motorlarla bile taşıyordular insanlar yaralıları.*

SEK8 (Hatay): *İlk üç gün yetişemiyorlardı. Bir sürü insan var hastanede. Götürüyoruz biz insanları yetişemiyoruz. Bir sürü yoğunluk oldu orada. Yani cesetler vardı orada, ölenler vardı. Ambulanslar vardı ama onlarda hepsine yetemiyordu. Çünkü bir süre yani şöyle söyleyeyim size binlerce kişi vardı. Çok fazla ölü yaralı vardı. Çünkü Hatay'ın Antakyanın hepsi yıkıldı.*

SEK9 (Hatay): *Çok şükür ben yapmışım zaten. Arabada ilk yardım çantası vardı. Onlarla yaptık pansumanlarımızı falan öyle. Etrafta ambulans falan vardı ama yetişemiyordu. Çok fazla yaralı vardı. Biz istemedik yani. Daha önemli insanlar, daha yaralı insanlar daha çok, daha ağır yaralı insanlar var. Biz istemedik. Kendi imkanlarımızla yaptık. Ambulans genel olarak ilk hafta yoktu. Yollar kapalı zaten. Yaralı da çok. İlk hafta yoktu diyebilirim yani.*

SKK10 (Hatay): *Yani bir sürü insan yaralanmıştı. Ya da depremin altındaydı. Enkazların altındaydı. Yani yetişemiyorlardı. Ambulans vardı ama yetişemiyorlardı. Evet yetişemiyorlardı. Hocam zaten hastanede bir sürü insan ölmüştü orada. Oradaki insanlar hepsi ölmüştü baya yani. Hastanede yıkılmıştı. Orada hastane ambulans kalmamıştı. Zaten dışarıdan gelmeye başladılar.*

SKK4 (Malatya): *Yok. Bizim ailede olmadı. Ama komşumuz eve girmişti. Bir şey olmaz diye girmişti. Sonra kendini balkondan 4. kattan attı deprem esnasında ve iki ayağı kırıldı. O da Suriyeliydi. O anda ambulans yoktu. Hastaneye kendileri götürmüşlerdi. Bilmiyorum herhangi bir araba götürmüştü hatırlamıyorum pek çok. Ama sadece alçıya alınmıştı sonra eve geldi zaten bizimle birlikte kaldı ağılıyordu baya 27 yaşında falan erkekti. Onun haricinde herhangi bir zorluk veya problem yaşandığını hatırlamıyorum. O yaşamıştı bayağı.*

SKK5 (Adıyaman): *Evet, zaten 3 gün boyunca hiçbir şey görmedik ambulans falan. Yani belki vardı ama biz hiç görmedik. Zordu, etrafıma bakıyorum araba sesi, kadınların sesi, bağırma, ağlanma, çocukların sesi, yaralılar, herkes perişandı. Ama ambulans veya hastane yoktu sağlıkçı filan. Çünkü biz hatta aradık birkaç kere, birkaç kere ulaşamadık. Aradığımız zaman da kimse açmıyordu zaten.*

SKK6 (Hatay): *Ambulans filan hiçbir şey yoktu. Hastaneye falan da götürmedik. Ben zaten ilk ve acil yardım okuyordum. İşte ilk müdahaleyi yaptım. Onun haricinde bir şey yapamadım. İnsanların öldüğünü göre göre bir şey yapamıyorduk. Yani müdahale etsem bile eşya falan da yoktu. Malzeme yoktu. Bence çoğu insan zaten ambulans olmadığı için öldü. İlk günde AFAD ve ambulans gelseydi bence bu kadar ölü olmazdı. Ben ambulansı filan hiç görmedim. Ama 3. günden hatta 4. günden sonra gelmeye başladılar. Bizim tanıdığımız bir insan ablamı götürdü hastaneye. 4. gün. 4. gün hastaneye gitti. Kırık vaziyette 4 gün ablam orada durdu. Yürüyemedi, hareket edemedi. Hastanede de imkanları azdı. Çok kalabalık olduğu için. Ondan sonra zaten sevk ettiler Adana'ya. Adana'dan sonra İstanbul'a gittiler.*

SKK5 (Adıyaman): *Babam zaten hep yardım ediyordu. Bizim arabamız var babam onunla benzini bitene kadar yardım etti herkese. Gidip işte milleti vatandaşları yaralıları falan hastanelere getiriyordu. Bizim gidecek yerimiz yoktu. Bir çadır, tütün çadırı var. Orada tütün yok ama çadır var hep delikli. Oraya gittik çamurun üstünde oturduk. Çocuklar vardı hastalandılar falan. Çok zorluk çektik. O zaman yağmur yağıyordu. Hep ıslanıyorduk öyle. 4 gün etrafı delik çamur üstünde çadırda yattık. Bir on bir kişi falan vardık. Bizim aileden dokuz kişi vardı. Bir de amcamgil vardı. Eşingil vardı. Çünkü nişana gelmişlerdi. Yani hepimiz beraber bir yirmi kişi vardık. 3 metre uzunluğu, 2 metre genişliğinde bir çadırdı.*

SKK12 (Hatay): *Dediğim gibi biz çok korktuk aslında. Hani yara o kadar derin değildi ama şiştiği için bir de rengi değiştiği için başka bir şey olabilir. Allah korusun bir parmağı ya da ayağı kesmeye*

ihtiyaç olabilir. Hani o kadar bir de soğuktu o gün. Ben bundan korktum ama gidecek yer yoktu. Bizim yanımızda hastane zaten yıkılmıştı ve gidebileceğimiz başka bir hastaneye götüreceğimiz araçta yoktu. Ambulansda arayamıyorduk çünkü çekmiyordu telefon. Biz hani otobüsçü abi bizi bırakmıştı söylemiştim ya o zaman da biz sokakta böyle durduk okula geçmeden önce bir babamın tanıdığı biri geçmişti yani tesadüfen böyle oldu. Ağabeyimi görünce hemen aldı. Motoru vardı onun. Ağabeyimi başka bir hastaneye götürmüştü ama o hastanede de öyle o kadar yaralı insan vardı ki yani onların da yapacakları bir şey yoktu. Sadece böyle şeyler verdi. Bez gibi bir şeyler verdiler. Aslında onun dikilmesi gerekiyordu ama o malzemeler falan yoktu yani. Durum çok kötüydü. Bir bezle falan sarmışlar yine. Tekrar götürmüşler yani. Bu şekilde geçti. Ondan sonra zaten ertesi gün Reyhanlı'ya geçtiğimizde yine hastane durumu birazcık daha iyiydi Antakya'dan. Ama yine bir şey yapılmamıştı yani. Böyle. Ondan sonra zaten Antakya'ya geçtiğimizde doktora gitti. Biraz şey yaptı. Yürüyemiyordu ilk üç hafta doğru dürüst ayağından tedavi olamadı. Kırık da vardı ayağında. Antep'te tedavi oldu sonra.

SKK7 (Gaziantep): Ambulans hastane baya yoğunlu zorluk yaşamadık çok şükür. Etrafta yaralanan ambulans arayan bulamayan insanlar kesinlikle yoktu. Hiç yoktu öyle bir şey. Ama çok kalp krizi geçiren insanlar oldu. Yaşlı insanlar. Bunun nedeniyle ölen insanlar bayağı oldu. Yaşlı teyzeler falan. Korkudan öldüler yani. Gördük tabii ki. Komşularımız vardı. Ben eczane çalışanıyım ya. Hastanenin karşısındayım direkt. O sesleri çok duydum. O insanları çok gördüm. Yani yakınlarını falan. Bayağı oldu bundan etkilenen insanlar.

SKK9 (Malatya): Hastaneler ile ilgili sıkıntılar yaşandı evet. Çünkü depremde hastanede etkilendi. Bütün hastalar dışarı çıkartıldı. Tedaviler zor oluyor. Ben de hastaneye yardıma gittim. Depremın ilk günü kardeşlerimi dışarı çıkarır çıkarmaz üzerime bir mont gibi bişey giyip hastaneye gittim direk. Komşulardan arkadaşlardan kim sağlık ile ilgili eğitim aldıysa hepimiz koşturarak gittik hastaneye acile. İşte pansuman gibi ilk müdahaleleri yaptık.

SEK4 (Hatay): Çok kötü bir şekilde geçti. Bir de benim ablam kocası zaten psikoloji doktoru. O bize çok yardım etti. O yüzden psikolojik destek görme konusunda zorlanmadık ama psikolojik olarak zordu ve o dönem çok kötü geçti.

SEK9 (Hatay): İlk zamanlar psikolojik olarak çok çöküktük yani. Ama ilk aydan sonra yani hani düzene sokuldu. Ama o zamanda ben gidemedim psikoloğa çünkü bulamadım da. Hatay'da yoktu zaten. İstanbul'a gitmişim. Orada da yabancıyım diye almamışlardı beni. Ben de sağlık olsun dedim. Yapacak bir şey yok. Bayrampaşa'da oturuyorduk. Sebebini bilmiyorum yani ama o zaman sizi alamıyoruz demişti bana.

SKK9 (Şanlıurfa): Ben sana söylediğim gibi işte hocam psikolojik olarak millet hep stres yaşadı yani. Hiç kimsenin kafası yerinde değildi. Korkanlar, stresten ötürü kusanlar, ürken çocuklar insanlar bu haldeydi. İnsanlarda vesvese gelişti, yatıyorsun ama korkuyorsun, korkuyla kalkıyorsun. Hatta insanlar nöbetleşe yatıyorlar, uyanık olanın gözleri ampulde bakıyor sallanıyor mu sallanmıyor mu diye. Bunlardan ötürü hocaya giden insanlar oldu. Dualar ettiler, ayet el kürsüler filan okudular. Ama hastaneye gidemediler çünkü hastane ilk başlarda kabul etmedi. Çünkü depremde dolayı hastane komple kapalıydı sadece aciller açıldı. Doktorların hepsi acil servise görevlendirilmişti. Bu böyle bir 15-20 gün sürdü, sonra yeni sistem başladı muayene için. İnsanlar yavaş yavaş gitmeye başladılar ama tekrar deprem olacak korkusundan dolayı hastanelere girmeye korkuyordular.

Tablo 15'te "Olumsuz deneyimler" ana teması altında oluşturulmuş olan bir diğer tema "Can ve mal güvenliği ile ilgili tecrübeler" temasıdır. Bu tema altında ise katılımcı ifadelerine göre bazı kodlamalar yapılmıştır. Örneğin; "Can ve mal güvenliği ile ilgili problem yaşandı, Ailemin can güvenliğinden endişe ettim, Hırsızlık ile ilgili bazı endişeler yaşadım, Hırsızlık ve yağmalama olayları yaşandı, Ölen kadınların kollarındaki altınlar çalındı, Paramızı vermemiz için tehdit edildik" gibi kodlar bu tema altında yer alan kodlara örnek olarak verilebilir. Bu konu ile ilgili bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

SEK9 (Hatay): *Tabii yaşadık. O zaman işte arabada oturuyorduk. Babam şey diyordu bize. Bu para var dedi. Bu parayla idare edeceğiz dedi şimdilik. Bir abi duymuştu işte. Sağ olsun o da. Başkasına gitmiş onlara söylemişti. Onlar da bize akşam saat hatta gece saat iki, iki buçuk gibi gelmişlerdi. Ellerinde sopa. Evet. O parayı verin dediler. Biz yardım ediyoruz size. İşte o parayı da bize vereceksiniz. Türk'tü gelenlerde. Parayı bizden istedi. Evet. Hatta Adanalılar. Tanıyorum ben onları. Geldiler istediler. Ben de abimde çıktık işte. Savunduk kendimizi. Ondan sonra gittiler işte. Abi veremedik. Korkmadık da abi. O psikolojiyle hiç korkmazsın abi. Yani ailen var arabada onları korumak lazım. Hani bırak arabayı bırak parayı korumak, ailemizi korumamız lazım abi. Parayı boş ver koruman lazım. Parada o kadar yüksek değildi. Yani şöyle diyeyim o zaman 20 bin lira mıydı? 20 bin lira vardı. Yani belli bir süre bizi idare edebilirdi. Hatta şunu da gördüm abi. Hani bazıları ölmüştü. Bazı ablalar ölmüştü. Elleri şöyle yukarıdaydı yani. Bina yıkılmıştı ama elleri yukarıdaydı. Ellerinde altın vardı. Altınları alıp kaçıyorlardı. Bunu gözümlle gördüm. Arkasından koştuk işte. Arkasından koştuk. Yetişemedik. Maalesef yani. Birde arkadaşım yaşamıştı. Anlattı işte. O da aynı şey yani. Kadını çıkardı. Çıkarır çıkarmaz altınları almışlardı. Asker falan 5. günden sonra biz geri geldiğimizde vardı. İlk üç gün yoktu. Trafik polisi vardı sadece. Bir de askerler vardı ama askerler güvenlik için değil yardım ediyorlardı. Sonra düzeldi bu durum*

SEK1 (Elâzığ): *Biraz merak ettim açıkçası. Aynen evde biraz birkaç şey vardı acaba bir şey olur mu diye falan alayım mı onları yanıma konferans salonuna, zaten eve de bu yüzden döndüm açıkçası. Ben evdeyken bişey olmaz diye. Sonra eve döneyim dedim artık bundan sonra deprem anlamında da bir şey olmaz diye düşündüm.*

FEK1 (Adıyaman): *Yani şeydi ev için belki diyebilirim, çünkü benim evimin eşyaları vakıftan eşyalardır, işte sadece onlar için korkuyordum. Benim bulunduğum evin şimdi kapısını açarlar girerler bir şeyler çalarlar falan diye korkuyordum, çünkü o eşyalar bana ait değildir. Şahsi eşyalarımın da çalınmasından korkuyordum ilk üç günde. Sonra Konya'ya gittiğim zaman zaten arkadaşlarım da orada, orası güvenlidir. Can güvenliği konusunda korkmadım. Çünkü o konuda Türkiye güvenlidir.*

SEK4 (Hatay): *Benim annem yaşadı bu tarz şeyler. Ama ben eşyalarımı topladım, aynı bir çantaya koydum, hep elimde tuttum. Ama annemin çok eşyaları vardı, ondan dolayı korktu.*

SKK13 (Şanlıurfa): *Evet korktuk. Çünkü şey mesela babam çalışıyor. Annem çalışıyor. Evde var önemli evraklar filan var, belki para var, belki biraz altın var, şöyle hepsini topladık. Mesela annemde kaldı. Bende kalıyor. Kız kardeşimde kalıyor şöyle sırayla yani. Ama sadece birinci gün korktuk biz hırsızlık olaylarından. Sonra polisler geldiler. Tüm sokakları polisler koruyordu.*

SKK7 (Gaziantep): *Yok hocam biz onları merak etmedik ama çalıntı olayları falan yaşandı yani. Evet o zamanlarda baya çalınan şey oldu. Yani işte böyle başı boş insanlar evlere girip bir şeyler çalabiliyorlardı. Annem yine televizyondan çalınır diye korktu. Annemle küçük kardeşim zaten depremde bile televizyonu tutuyordu böyle (katılımcı güler). İşte bu enkazlar birazcık daha toparlanınca yıkılan binaların ve enkazların altındaki insanları çıkarınca toparlandı her şey. Yani bir hafta sürdü bu hırsızlık dedikoduları filan. Bir hafta. Evet ama insanlar çok etkilendi. Bence hala konuşuyorlardır diye düşünüyorum.*

SEK7 (Hatay): *Yani biz direkt değerli eşyalarımızı evden aldık. Ama yaşanan şeyler vardı. Benim çalıştığım yerde hırsızlık oldu. Mobilya tarzı bir dükkandı. Hırsızlıklar yaşıyordu. Duvarlar yıkılmıştı. Dükkânın içinde mal vardı. Bir gidiyorduk mesela ailemizin yanına gidiyorduk. Geri geliyorduk bir şeyler çalınmış. Ama üçüncü günden sonra askerler gelmeye başladı. Onu zapt ediyorlardı. Yani hırsızlık olayı az yaşandı biraz daha.*

SEK8 (Hatay): *Şimdi evimiz yıkıldı. Hiçbir şey göremedik paramız vardı, altınımız vardı, içeride onları bulamadık bazı yerlerde de çalma oldu hem de size şöyle söyleyeyim BİM ya da A101 den çalınmaya başladı. BİM ve marketlerde bazı kişiler içeri giriyordu çalıyordu ama insanlık var bir kişi de çıkıyor siz niye çalıyorsunuz? Bunlar sizin değil. Geri koyun demiyordu. Biz almadık hiçbir şey. Bazı kişiler çalmaya başladı. Ya da evde kimse yok mu? Giriyorlar eve. İlk zamanlarda oldu bu. Bir hafta boyunca çalmalar oldu. Aynen. Evde kimse yok, giriyorlar çalıyorlar. Evde bizim altınlarımızda vardı, onları bulamadık. Ama onlar bence çalınmadı çünkü birinci kattaydık bizim apartmanız yedi katlı komple altta kaldı oraya zaten kimse giremez ki çalsın.*

Tablo 16. Depremin ilk 3 günü barınma ile ilgili konularda yaşanan olumsuz deneyimlere ilişkin kod tema listeleri

Ana Tema	Tema	Kodlar	f
Barınma ile İlgili Tecrübeler	Barınmak/sığınmak için seçilen/gidilen alanlar	İlk birkaç saat otobüste bekleyiş	1
		İlk üç hafta bir tanıdığın evinde kalış	1
		Havalimanında kalış	2
		Bir kafeye sığınış	1
		Otogara sığınış	1
		Cami/mescit ve taziye evlerine sığınış	2
		Kalabalık insan grubunun gecekondur bir eve sığınması	1
		Bir tırın kasasında kalış	1
		Düğün salonuna sığınış	1
		Sokakta kalış	3
		Yollarda kalış	1
		Üniversiteye ve sınıflara sığınış	2
		Bir kamelyanın içine çadır koyup kalış	2
		Otomobilde kalış	4
		Bir okula sığınış	3
		Bahçeye sığınış	2
		Bir parka sığınış	3
		Bir spor salonuna sığınış	1
		Belediyeye ait konferans salonun kalınması	1
		Köylerde kulübelerde kalınması	1
	Barınma/sığınma durumu ile ilgili diğer tecrübeler	Çadırda kalış	5
		Çadır olmaması	1
		Sandalyede uyunması	1
		Sığınılan evin duvarının çocukların üzerine yıkılması	1
		Kalacak/Sığınacak yer olmaması	4
		Sığınılan yerin sıkışık olması	6
		Sığınılan yerin açık ve korunaksız olması	1
		Ölümler ile aynı evde kalma	1
		Kalınan yerlerin mahrem açıdan sıkıntılı olması	1

Şekil 18 ve Tablo 16’da katılımcıların cevaplarına göre ortaya çıkmış olan “Barınma ile ilgili tecrübeler” ana teması görülmektedir. Ana tema altında ise yer alan 2 adet “Barınmak/sığınmak için seçilen/gidilen alanlar ve Barınma/sığınma durumu ile ilgili diğer tecrübeler” alt temaları yer almaktadır. Bu temaların altında ise çeşitli kodlamalar yapılmıştır. Örneğin “Havalimanında kalış, Bir kafeye sığınış, Otogara sığınış, Cami/mescit ve taziye evlerine sığınış, Bir tırın kasasında kalış, Düğün salonuna sığınış, Sokakta kalış, Yollarda kalış, Otomobilde kalış, Bir okula sığınış, Bir parka sığınış, Bir spor salonuna sığınış, Köylerde kulübelerde kalınması” şeklinde oluşturulan kodlar “Barınmak/sığınmak için seçilen/gidilen alanlar” teması altında değerlendirilmiştir. Bu konu ile ilgili bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

SKK12 (Hatay): İlk günde hani günümüz dörtte başladı diyelim. Biz gece on bir, hayır gece bir gibi abim diğer abim İstanbul’dan gelmişti ve babamın arkadaşı. Arabalarla gelmişler. Bizi Reyhanlı’ya götürdüler. Reyhanlı ilçesini biliyor musunuz bilmiyorum. Orası zaten hiç etkilenmemişti depremden. Babamın arkadaşının evi var orada Reyhanlı’da. Biz oraya gitmiştik gece. Yani bire kadar dışarıydık. Evet. Ama ondan sonra yani bir gün sürmedi, iki gün falan sürmedi dışarıda kalmamız. Böyle. Ama o gece yani deprem olduktan sonra arabada durduk hani. Yağmur yağıyordu. Gün boyunca otobüsteydik. Ondan sonra abi gidecekti yani. Ailesine falan gidecekti. Bizi bıraktı. Antakya’daydık. Bizi bir yere

bıraktı. Yani indirdi. İstedığımız yere indirdi. Sonra gitti. O zaman da zaten saat 3 gibi falandı. Bu ikindi gibi yani. Ondan sonra biz okula gitmiştik. Okulda akşama kadar hani gece 1 gibi falan kalmıştık. Ondan sonra abim geldi. Bir de babamın arkadaşı geldi arabalarla. Reyhanlı'da babamın arkadaşının evinde kalmıştık. Üç hafta kaldık. Üç hafta sonra Antep'e geçtik. Halamlarda kaldık. Halam yoktu. Abim vardı ya yaralanan. Bizi ziyaret etmeye gelmişti Antep'ten. Abim normalde Antep'te oturuyordu. Biz de üç hafta bekledik ki çünkü hani değerlendirme yapılıyordu ya ev için. Onun evi değerlendirmesi olmamıştı. Ondan karar veremedik. Hani evi ne durumda acaba falan. Sonra çıktıktan sonra biz Antep'e geçtik.

YEK1 (Adıyaman): Soğuktan nereden kalacağız bilemedik. Üniversiteye gittik, her sınıfa girdik. Koridorlarda oturduk. Klima açmaya çalışıyoruz ısınmak için çalışmıyor, ne yapalım eve geri döndüm kıyafetler giydim iki üç kat kıyafet giydim. Sonra döndük üniversiteye arkadaşlar olarak. Hatta yağmur vardı ya depremden sonra yağmur var. Sonra arkadaşlar olarak böyle camide toplandık, küçük bir cami var eğitim fakültesin de toplandık oturduk. Sonra ikinci gün tıp fakültesine gittim, dedim eğer ölürsem tıp fakültesinde ölürüm, sevdiğim için. Tıp fakültesinin bodrum katında bir cami var, indim camiye, ıslandım zaten, dedim kuruyayım biraz. İkinci deprem olduğunda da camideydim. Normal namaz kılıyordum, daha Fatıha okuyorum. Deprem başladı, hemen secdeye indim yani. Sonra işte deprem durdu ve çıktım dedim ki elhamdülillah yaşıyoruz. Çıktık işte arkadaşlarımızla oturduk. Bayağı çok yerde kaldım. Bir gün camide kaldım, kamelyada kaldım. Tıp fakültesinde tek başıma kaldım. Bir tane arkadaşımız geldi ama son akşam da gelmiş, üçüncü günde dışarıdaydık, hiçbir şey yapmadık. Sokakta, geziyorduk. Hani dedim ya A101'lere falan gittik, işte bisküvi falan almak için, insanlar için. O üçüncü gün böyle geçti yani. Sonra akşam oldu, dediler servis var havaalanına gidiyor, dedik gidelim arkadaşlar ne olacak, şansımıza bakalım, gittik orda 2 gün 3 gün kaldık. Orada da uyumadık, hiç uyumadık. Bir sıraya giriyorsun almıyorlar seni. Çünkü daha gençsin. Önce yaşlılar çocuklar falan. Sonra geri dönüyorsun. Sıfırdan başlıyorsun. Bu senden 4-5 saat alıyor.

FEK2 (Adıyaman): Çok zorluk yaşadım. Yurda dönmedim o zaman. Üniversiteye gittim. Üniversitede 3 gün kaldım. Eğitim fakültesinde bir sınıfın içinde kaldım. 6 kişiydik o sınıfın içinde. 2 yaşlı kadın bir yaşlı adam vardı. Diğerleri genç kızlar ve erkeklerdi. 3 gün kaldım orada. 3 gün sonra otobüs geldi ve havalimanına götürdü bizi. Havalimanında 5-6 gün kaldık. Orada zorlandım çok. Hiç yastık filan yok ve çok soğuktan hep yerde yattım. İnsanlar birbiri ile kavga etmişler sıra için yemek için, ekmek falan yok o senin değil benim gibi şeyler. Sonra askeri bir uçağa bindik ve Kütahya'ya gittik. Kütahya'dan da İstanbul'a geçtik. İstanbul'dan Gazze'ye Filistin'e. Depremin 15. Günü Gazze'ye döndüm işte. 15 gün sürdü bütün bu süreç.

SKK11 (Şanlıurfa): İlk üç gün. Dediğim gibi hocam dayım bir kafe bulmuştu. Millet oraya gidiyordu. Biz de oraya gittik. Hani tek zorluk oydu. Orada bir hafta kaldık herhalde. Çok kalabalıktı. Sonra bir hafta geçti ben eve gitmek istedim. Yine annem izin vermedi. Dedim ki hani gidip en azından bir duş almak istiyorum.

SEK8 (Hatay): İlk üç gün biz evden çıktığımız zamanda kalacağımız bir yer yok. Dediğimiz gibi otogara geçtik ateş yaktık orada kaldık. Orada hep mesela oturuyoruz ya yaslanıyoruz birbirilerimize, uyuyoruz ya da bir kişiye uzanıyoruz yere ceket seriyoruz, ateşin yanında öyle. 3. günden sonrada biz dediğim gibi köye geçtik. Akrabalarımızın yanında kaldık evde. Çadırda kurduk evin önünde. Sabah evdeyiz, akşam dışarıdayız.

SKK7 (Gaziantep): Biz dışarıda kalmadığımız için bir sorun yaşamadık yani. Camilerde kalan insanlar oldu bayağı. Taziye evlerinde bayağı haftalarca kalan insanlar oldu. Onlar bence çok zorluk çekti. Onlar çünkü evleri kat kattı. Biz kalmadık. İlk 3 günde yaşamadık. Çok şükür. Dayımdaydık sürekli yani. Çok şükür bir sıkıntı yaşamadık.

SKK4 (Malatya): İlk üç gün evde herkes üst üste uyuyordu. Hatırladığım kadarıyla abimin ailesi komşular falan. Hepimiz bir odada diğer aileler de bir odada uyumuşuz. Abimin eviydi orası. Gece bir gibi girelim ne olacak? Ölecek miyiz? Yoksa soğuktan mı öleceğiz? Soğuktan öleceğiz falan dediler. İçeri girdik. Orada kaldık. Su yoktu. Fırınlarda bedava ekmek veriyorlardı. Abim orada sırada duruyordu. Evde yaklaşık 12 çocuk vardı. Onlar için yemek gerekiyordu. Bizim akraba değil komşular yani. Bir tarafın duvarı yıkıldı çocukların üzerine falan filan öyle şeyler. Ondan sonra bilmiyorum Abim Urfa'dan araba baktı geldi o araba. Bizi aldılar Urfa'dan, 3. gün biz Urfa'daydık. Gece gitmiştik.

SEK7 (Hatay): İlk 3 gün zaten ben Hatay'daydım. Evde kalamıyorduk, hiç kimse eve giremiyordu. Öyle bir cesaret yoktu yani. Çünkü sürekli artçı sallantılar yaşıyorduk. Bir sonraki 3 gün dediğim gibi Adana'dan akrabalarımız geldi, bizi almaya geldi. Akrabalarımızın evinde kaldık. İlk üç gün parkta bir tır vardı. O tır mal yüklemek için var ya uzun olan. Uzun tırlar. Arkası kapalı çadırı tırlar varya hani onun içerisinde sığındık. Bayağı bir insan vardı hocam sayıyı saymadım hatırlamıyorum ama işte düşünün yatamıyor uzanamıyorduk hocam bir tıra kaç kişi sığabilir ki? Sıkış sıkış oturarak bekliyorduk. Tırın içinde hem Türkler hem de Suriyeliler vardı. Karışık yani hocam. Soğuktan ve evden battaniyeler aldık

onlarla ısıniyorduk. Dışarıda da yağmur durduğunda ateş yakıyorduk öyle ısıniyorduk. Üçüncü günden sonra Adana'ya geçince dayı oğullarının orada kaldık. Çok şükür orada bir sıkıntı yaşamadık.

SKK10 (Hatay): Üç gün sokakta kaldık. Dışarıda yani sokakta. Sokak zordu, ısınamadık. Çok soğuktu. Sonra 3 gün sonra akrabamıza Mersin'e gitmeye karar verdik ama annemle babam gitmek istemediler.

SKK7 (Gaziantep): İlk iki gün sokakta kaldık zaten hep. Biz komşularımızla. Gece uyumadık. Ben eczanede çalışıyorum. Saat 8.30 oldu. Tabii sabahladık biz o gece. Ben de dedim ki anneme şimdi insanların ilaca ihtiyacı vardır. Ben eczaneye geçiyorum. Geçtim sistem yok. Çalışamadık eczanede, geri eve geçtim. Eve geçtiğimde de ailemi uyuyorken gördüm yani sabah saat 9'da. 1.30'da da çok büyük bir tane daha oldu. Ve o depremde yine aşağı indik ve bir daha hiç çıkmadık eve. Hiç çıkmadık eve bir daha. İşte sokakta böyle sandalyeler, battaniyeler üzerimizde. İşte ateş falan yaktık. Oturduk o gece ful. Sonra da dayımın evi alt kat olduğu için. Dayımın evine gittik üçüncü gün.

FEK1 (Adıyaman): Okula geldim, okulun bahçesinde oturuyorduk. Bir kamelya, kapalı kamelya. Okulun bahçesindeki kamelya içerisinde yattık. Biz arkadaşlarımızın çoğu yabancı. Bir tanesi Yemenli. Biz yedi-sekiz kişi civarındayız. Hep beraberdik. Bir kamelya aldık. Kamelya içinde bir çadır koyduk, battaniye koyduk ve içindeki şeydi. Battaniye getirdik. Deprem bittikten sonra hemen eve girdik, eşyalarımızı aldık. Önemli eşyalarımız, pasaport gibi önemli evraklarımızı. Burası bizim için çok önemli, evraklar. Çünkü bir şeyler oluyorsa onları getiremiyoruz. Yabancıyız, gurbetteyiz. Aldık, birkaç yastık aldık, birkaç battaniye aldık. İşte buraya geldik, bir kamelyayı çevirdik. Öyle. Bir tane kamelya çevirdik, öyle bir battaniye. Etrafını sardık. Evet. Şey de yaptık, ne diyoruz, eşyaları da topladık. Hatta koltuk gibi eşyaları da kullandık. Evet ve oldu. Hava çok soğuk. Elbiselerimiz de çok yok.

SEK9 (Hatay): Yani kalacak bir yer yok. Güvenli bir yer yok. Bizim çok şükür bir arabamız vardı. Arabada kalmıştık. O gün yani. Arabada kaldık ilk gün. Ondan sonra çıktık. İkinci gün oldu. Bizim teyzemiz var. O depremden etkilenmediği bir yerde oturuyordu. Onun yanına gitmiştik. Orada kalmıştık. İki gün. Aynen. Çünkü bir sürü yaramız vardı. Kanıyordu bildiğin. Benim yüzüm hep kandı. Yara bereydi. Teyzem sağ olsun açmıştı evini. Orada kalmıştık. Ondan sonra işte çıktık. O da çıktı. Çünkü hani deprem oluyor art arda. O bölgede zaten zarar görmüştü.

SKK3 (Malatya): Evet. Bazı komşularımız ya da babamın arkadaşları falan bazıları kilise gitmiş, Denizli'ye gitmiş, Sakarya'ya, Kayseri'ye gitmişler. Biz de dedik gitsek hem sığamayız hem de araç yok falan, arabamıza sığamaz gitsek bile yanımıza ahlâmı alacağız, eniştemiz, çocukları falan, akrabamız, onları bırakamayız. Ya hepimiz kalacağız dedik ya da hepimiz gideceğiz dedik. O yüzden hepimiz Malatya'da kaldık. Arabada kaldık, hep arabada uyuduk. Çok zordu. Evde uyumadık. İşte 5 gün, 1 hafta falan arabada uyuduk. Sonra okula geçtik. Benim liseyi okuduğum mezun olduğum okuluma geçmiştik. Orası da 1 ay falan sürdü. Ondan sonra da kampa gittik. Kampta önce çadırda daha sonra konteyner da kaldık. Şu anda ise hala konteynerdeyiz.

“Çadır olmaması, Sandalyede uyunması, kalacak/sığınacak yerin olmaması, sığınılan yerin sıkışık olması, Ölüler ile aynı evde kalma, Kalınan yerlerin mahrem açıdan sıkıntılı olması” gibi kodlar Tablo 16'da görüldüğü üzere “Barınma/sığınma durumu ile ilgili diğer tecrübeler” teması altında kodlanmıştır. Söz konusu duruma ilişkin bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

AEK2 (Elâzığ): Zorluk yaşadım. Çünkü mesela jandarmalar dolaşıyordu. Hepsine soruyoruz mesela hava soğuk, kış. Yani illa ki bir yere girmemiz lazım. Hani kafamızı bir yere sokmamız lazım. Bize böyle öğretmenevi gibi toplu ocakları sundular ama oraya da gittiğimizde oturacak bir yer bulamadık. Hiçbir türlü böyle boş bir yer bulamadık. Mesela sorduğumuzda da böyle adamlar dönüp de tersliyorlardı hani biz artık kaç kişiyle uğraşalım diye. Bizim de dönüp dediğimiz şey hani uğraşmak değil, biz sizden sadece yardım istiyoruz. Yardım etmek istemediğiniz halde bize cevap vermek zorunda bile değilsiniz. En son böyle hatırlıyorum bizim gitmemize 2-3 saat kala bir mescitte yani üniversitenin içinde bir mescitte yer bulduk. Hani oda böyle zorlukla oldu ama son 2-3 saatimiz orada oldu.

SEK10 (Gaziantep): Kalacak yer yoktu. Kimse evlerde kalmıyordu. Biz de çadırda değil, şeyde kalyorduk. Yani şey vardı, parklarda oturacak sandalye falan orada oturuyorduk. Çadır falan yoktu. Bazıları çadırda kalyordu sadece. Bazıları ise köye gidiyorlardı. Köylerinde kulübeleri olanlar vardı. Yaşadığımız zorluk buydu işte. Yani evsizlik.

SKK5 (Adıyaman): Çok zorluk çektik. O zaman yağmur yağıyordu. Hep ıslanıyorduk öyle.4 gün etrafı delik çamur üstünde çadırda yattık. Bir on bir kişi falan vardık. Bizim aileden dokuz kişi vardı. Bir de amcamgil vardı. Eşingil vardı. Çünkü nişana gelmişlerdi. Yani hepimiz beraber bir yirmi bir kişi vardık. 3 metre uzunluğu, 2 metre genişliğinde bir çadırı.

SKK10 (Hatay): Orada bizim kuzenimiz var. Mersin'de. Onu aradık. Bize gelin dedi. Hemen bize gelin. Bizde bir şey yok falan. Benim de abim yurt dışında. O da diyordu oraya gidin diye. Orası daha güvenli bir yer diye. O yüzden oraya gitmeye karar verdik ama annemle babam gelmedi bizimle. Benle kardeşim gittik. Sonra 3 gün sonra annem geldi. Annem o gün şöyle yattı. Ölü vardı ve o evde yatmışlardı annemle babam. Bir tane eve gitmişler bilmiyorum. O gün sokakta kalmasınlar diye oraya geçmişler. Ölülerini dışarıdan alıp oraya yığmışlar. Kaç tane olduğunu hatırlamıyorum demedi ama çok psikolojisi bozulmuştu ve uyuyamadı. Çok kötüydü o an hemen onu aldık Mersin'e, hemen kuzenim araba yolladı, bilmiyorum onun arkadaşı vardı Hatay'da o götürdü annemi çok kötüydü evet.

SKK13 (Şanlıurfa): Mesela biz ilk gün Urfa'da yaşadık. Evden çıktık. Çocukların hepsi arabada kaldılar. Mesela biz gençler dışarıda kaldık. Bahçede. Bir de şey komşular. Şey ev sadece bir kat yani. Önünde hiçbir şey yok. Orada kaldık birkaç saat. Sonra babam bir de akrabalarım hepsine şey çadır aldılar. Nereden aldıklarını hatırlamıyorum. Çarşıdan bence ama hatırlamıyorum. Bir de şey okul vardı orada anaokulu. Orada izin aldık. Bize izin verdiler ve orada kaldık. Bir ay oldu kaldık orada. Okulun bahçesinde çadırlarda. Birde okul içinde sınıflarda da insanlar vardı. Her bir sınıfta aileler kaldılar. Zor oldu çünkü çok kalabalık olduk. Yani bir sınıf birkaç aile oldu. Yani akrabalar falan da. Mahrem açıdan da sıkıntılıydı. Yarı kadın yarı erkek. Şöyle oldu birde, ilk gün şey soğuktu hiçbir şey yanmadı. Sonra sobalar getirdiler. İki tane soba. Bir tanesi kadınlar. Bir tanesini erkeklere koydular. Çadır aynı çadır ama şey çadırın yarı kadınlar, yarı erkekler. Şöyle hatta bir de örtü çekilmişti araya. Battaniyeler yaptılar öyle kaldık. İlk gün yani soğuktu. İkinci gün soba getirdiler.

Tablo 17. Depremin ilk 3 günü iletişim, ulaşım, ısınma ve enerji altyapısı ile ilgili konularda yaşanan olumsuz deneyimlere ilişkin kod tema listeleri

Ana Tema	Tema	Kodlar	f
Olumsuz Deneyimler	İletişim ile ilgili tecrübeler	İnternetin olmaması	4
		Telefonların çekmemesi	9
		Akrabalara ve tanıdıklara ulaşamamak	16
		İletişim problemi yaşanması	9
	Ulaşım ile ilgili tecrübeler	Havalimanından göç için öncelik çocuk ve yaşlılardaydı	1
		Havalimanına gitmek için taksi bulunamadı	1
		Yollar kapalı olduğu için ambulanslar gelemiyordu	2
		Yollar kapalı olduğu için deprem bölgesinden çıkılamadı	1
		Yollar kötü olduğu için arama kurtarma ekipleri ulaşamadılar	1
	Isınma/üşüme ile ilgili tecrübeler	Yağmur yağması ve ıslanmak	4
		Sokakta soba/ateş yakılması	4
		Soğuktan dolayı ölüm endişesi duyulması	1
		Isınma problemi	2
		Soğuk olmasından dolayı sıkıntı yaşanması	4
		Mont ve battaniye eksikliği	1
		Çocukların üşümesi	1
	Enerji altyapısı ile ilgili tecrübeler	Elektriğin olmaması	2
		Hastanelerde ilk aşamada sistem olmaması	1
		Telefonlarda şarj olmaması	1
		Her yer karanlık olması/aydınlatma problemi yaşanması	1

Şekil 18 ve Tablo 17 olumsuz deneyimler ana temasının “İletişim ile ilgili tecrübeler, Ulaşım ile ilgili tecrübeler, Isınma/üşüme ile ilgili tecrübeler, Enerji altyapısı ile ilgili tecrübeler” temalarını ve bu temalara ilişkin yapılan kodlamaları içermektedir. “İnternetin olmaması, Telefonların çekmemesi, Akrabalara ve tanıdıklara ulaşamamak, İletişim problemi yaşanması” gibi kodlar “İletişim ile ilgili tecrübeler”

teması altında yer alan kodlara örnek olarak verilebilir. Söz konusu duruma ilişkin bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

FEK1 (Adıyaman): *Benim arkadaşlarım bile iletişim kuramadılar. Benim tek bir arkadaşım da Türk Telekom hattı vardı. O da Mısırlı. Türk Telekom depremlerde iyice çalışıyordu bu arada. İşte onun telefonunu aldım. İnternete bağladım. Anneme, babama mesajlar gönderdim. Ben iyiyim. Korkmayın hiçbir sıkıntı yok. Sonunda benim arkadaşımın interneti zaten bitti. Arkadaşlarımın çoğu öyle şeydi. Mesaj göndermek için kullandılar son haklarını. Sonra arkadaşlarım 2-3 gün boyunca beni arıyormuş ulaşamamışlar. Çünkü benim hattım Türksel'di. Türksel depremde çok kötü bir hattı. Hiç çalışmadı gibiydi. Yani ancak bazı anlarda arkadaşlarımdan internet alıyordum. Anneme, aileme, babama sadece haber vermek istiyorum. Bazı arkadaşlarıma da haber verdim ama çoğu yüzde 90'a haber veremedim. Ne onlara ben ulaşamadım ne onlar bana ulaşamadılar.*

SKK12 (Hatay): *Evet zorlandım ama ben ikinci günden beri hepsine ulaştım sayılır. Bir iki, birkaç arkadaşımın haber alamadım. Onlar zaten ölmüştü yani depremde. Bu şekilde. İki gün ulaşamadım sayılır evet. Çünkü telefon hiç çekmiyordu hocam. Sonra birazcık çekmeye başladı, mesajlar gelmeye başlamıştı. Ben zaten evimden çıkar çıkmaz birkaç kişiye mesaj atmıştım. Mesajım gitmişti onlara ama onların mesajları gelmedi bana.*

SEK4 (Hatay): *Bizim akrabalarımız hep Suriye'de, sadece benim amcam buradaydı. Ondan hemen haber aldık çünkü evlerimiz yakın. Onlar etkilenmemişti depremden. Arkadaşlarımdan alamadım ama. Hem de fazla var yani. Zaten Reyhanlı da deprem olduğu zaman tüm elektrikler gitti. 15 gün elektrik gitmiş. Bir de internet falan yok. Yani telefon hiç kullanamadım.*

SEK5 (Hatay): *Akrabalarımız var ama onlardan hiçbir haber alamadık. Telefonlarımız da evde kaldı, şehre çıktığımız zaman kimseyi de göremedik. Bir gün hiç haber alamadık. İlk haberi bir gün sonra aldık. Bir araba bulduk onu aldık ve oraya gittik, baktık hepsi iyi. Ölen kimse yoktu iyidiler. Daha sonraki günlerde hiçbir sıkıntı yaşamadık çok şükür rahatça haberleştik.*

SEK6 (Kahramanmaraş): *İlk ulaşmak istediğim yakın bir arkadaşım var o oldu, aradım ama cevap vermedi, Emin. Emin o arkadaşım yani. Yani depremden önceki akşam son aradığım Emin, depremden sonra ilk aradığımda Emin'di. Ama arıyorum arıyorum, şebeke yok. Ulaşamıyorum. Ben de düşünüyorum, Emin nerede falan. Sonra bir amcamın haberi geldi, onlar öldü. Sonra bir arkadaşım geldi, başımız sağ olsun, Emin de gitti. Emin öldü, şehit oldu. Ulaşamadığım başkaları da çok oldu hocam çok. Yani arkadaşlarıma, tanıdıklarıma, akrabalarıma ulaşamıyorum. Telefonlardan dolayı ulaşamıyordum. Ölen çok oldu zaten. O zamanlar ulaşamadık belli bir zaman hatta birisi var, şey o Suriyeli, ismi Muhammet Habib. Onun depremde ailesi gitmiş kendisi de yirmi gün falan kaldı enkazda. Ona ulaşamadık ilk günler. Sonra çıkarıp hastaneye götürmüşler. Abim onu tanıyor ama uzaktan tanıyor. Hastanede o kalktı ve ailesini soruyor ailem gitti değil mi şehit oldu değil mi? Evet şehit oldu dedi abim.*

SEK7 (Hatay): *Şimdi ilk günden beri Suriye'deki abilerim bizimle iletişim kurmaya başladılar. İyi olduğumuzu söyledik. Ama akşama kadar diğer akrabalarla iletişim kuramıyorduk. Onlar da yani sebebini bilmiyorum ama iletişim koşulları daha kötüydü. İşte onları gidip görmeye çalışmak bütün gün sürdü yani. İlk gün Türkiye'deki akrabalarımızla iletişim kuramadık yani. Yanlarına gidip öğrenmeye çalışıyorduk nasıl olduklarını. Oda bayağı sürdü. Buradakiler yani mesela bizde şebeke çekiyordu. Ama diğer akrabalarımızın olduğu yerde hiç çekmiyordu. O yüzden Türkiye'de iletişim kuramadık ama Suriye'dekilerin çekiyordu. O yüzden onlarla haberleştik. Yani üçüncü günde ise şebeke biraz iyi olmaya başladı çünkü devlet yani müdahale etti. Şebeke iyi oldu, herkesle iletişim kurabildik üçüncü günden itibaren.*

SEK8 (Hatay): *Tabii. İnternette hiç yoktu. Konuşamıyorduk. Benim akrabalarım var. Onları arayıp soracağım. İyi misiniz? Neredesiniz? Hiç ulaşamıyordum. Gidiyordum oraya bakıyordum yaşıyorlar. Çok şükür. Yani bizim ailemizden ya da akrabalarımızdan kayıp yok çok şükür. Çünkü bazıları köyde kalıyorlardı. İlk deprem olduğu zaman direkt çıktılar ve bir daha girmediler içeriye. Girmedikleri için kurtuldular. Ama bazı insanlar işte girdiği için sonraki depremde yıkıldı evleri. Onlar içeride kaldılar.*

SEK9 (Hatay): *Şebeke çekmiyordu zaten. Hiç çekmiyordu hatta. Sabaha karşı ablam aramıştı. Ona haber verdik iyiyiz diye. Sonra işte akrabalar aramaya başladı art arda. Saat 6-7 gibi şebeke*

gelmeye başlamıştı. Ondan sonra ful gelmişti zaten. Bazen kesiliyordu. Deprem olunca tabii. Ama şöyle bir durum vardı, arkadaşım vardı, telefonu kırılmıştı. Ondan haber alamamıştım.

SKK11 (Şanlıurfa): Babamdan haber almamıştım işte bir de kardeşimden. Şebekeler direkt kesiliyor deprem olunca. O kadar. Yani aslında geliyordu arada şebeke. Ben hep aramaya çalışıyordum. Hep sürekli arıyordum. Bazen bir kere yakalamıştım. Sonra kardeşime ulaşamamıştım. Dedemi aradım. Dedem değil dayımı aradım. Dedim ki hani kardeşim tek evde. Dedi ki tamam çağırıyoruz. Buraya geldi yanımızda şu an. Sonra babamla da iletişim kuramamıştım. Dayım konuşmuştu onunla da. Dayım söyledi bize. İlk birkaç saat zorluk çektik yani.

SKK13 (Şanlıurfa): Evet. Bir birkaç gün sürdü. İlk gün en yakın akrabalar, en yakın yerler diye aradım hepsine ulaşıldı. Ama Maraş ve Antep'tekiler yani iki gün sonra ulaştık.

SKK3 (Malatya): Annem herkesi kendine çok yakın hissediyor ve herkesi seviyordu. O yüzden kimi ilk arayacağını bilemedi. Bundan dolayı zorluk çekti yani. Ablamı mı, ona mı, ona mı, yoksa annesine mi, yoksa kendi ablasına mı, yoksa kardeşine mi, yoksa abime mi. Çok fazla yakını olduğu için dışarıda hangisini ilk arayacağını bilemedi. Ağlamaya başladı. Biz hepimiz, yani mesela ben telefonumdan, kendi telefonumdan bunu aradım, o da onu aradı, o da onu aradı. Öyle öyle sırayla aradık. Hepsine ulaşmamız öğlene kadar sürdü. Daha sonraki günlerde ulaşmada filan zorluk yaşamadık.

SKK4 (Malatya): Yani sadece Urfa'da amcam var onlarla da iletişim kurabildik zaten. Arkadaşlarımın bazılarıyla iletişim kuramadık o enkazda altta kaldıklarından dolayı. Söylemişim zaten. Ama telefonlarda sıkıntı yoktu. Turkcell çekiyordu çünkü.

SKK5 (Adıyaman): Yok. Biz arıyorduk zaten kimse cevap vermiyordu. Başkaları hep arıyordu işte bu kişi öldü ya da bu aile öldü ya da bu kişi binanın altında kaldı. Yani bir şey yapmaya çalışıyoruz bir şey yapamıyoruz. Yani buna koşacağız ya da diyelim bir akrabaya koşacağız ya da bir komşuya koşacağız. Sesler duyuyoruz ama bir şey yapamıyoruz. Hem korkuyoruz hem binalar 3-4 kat yıkılınca bir şey yapamayız yani elle. Yani ulaşmamız gereken kişilere gidiyoruz, binalar yıkılmış bir şey yapamıyoruz, arıyoruz cevap vermiyorlar. Sadece sesleri duyuyoruz yardım edin diye.

SKK6 (Hatay): Yok. Biz arıyorduk zaten kimse cevap vermiyordu. Başkaları hep arıyordu işte bu kişi öldü ya da bu aile öldü ya da bu kişi binanın altında kaldı. Yani bir şey yapmaya çalışıyoruz bir şey yapamıyoruz. Yani buna koşacağız ya da diyelim bir akrabaya koşacağız ya da bir komşuya koşacağız. Sesler duyuyoruz ama bir şey yapamıyoruz. Hem korkuyoruz hem binalar 3-4 kat yıkılınca bir şey yapamayız yani elle. Yani ulaşmamız gereken kişilere gidiyoruz, binalar yıkılmış bir şey yapamıyoruz, arıyoruz cevap vermiyorlar. Sadece sesleri duyuyoruz yardım edin diye.

SKK7 (Gaziantep): Yani şimdi benim telefonum yanımdaydı. Rama'ya ulaşamıyordum. Çünkü hem internet yoktu, şebeke çekmiyordu. O ilk anlarda şebeke yok. Bu arada elektrik yok. Kap karanlık her yer. Hiçbir şey görmüyorsunuz. Yağmur yağıyor üstünüzde. O kadar ayarlanmış ki böyle her şey, bir de sesler geliyor böyle kırık sesleri farklı sesler o gece tuhaftı yani baya baya korkunç. Ürkütücüydü. Gerçekten. Yağmur yayıyor hava buz gibi. O kadar soğuk değildi halbuki o gece. İletişim zordu hocam dediğim gibi internet yoktu. Deprem günü düzeldi ama. Akşama doğru falan düzeldi. Çünkü sistem falan da yoktu hastanelerde. Sadece normal mesaj üzerinden bir mesaj atabiliyorduk yani ilk başta. Çok zor gidiyordu mesajlar.

SKK8 (Osmaniye): Hocam hiç kimseyle konuşamadık zaten diğer ailem yani anneme yakın olan mesela teyzem falan, onlar Hatay'dalardı aradık ama şey olmadı yani bir de ailemin annemin babamın de kardeşimin telefonunda şarjı yoktu ve bir tek benim telefonumda onda vardı sadece aradık ama ulaşamıyor falan. Bu ulaşamama durumumuz dört gün falan sürdü. Dört gün hiç haber alamadık. Bir de iki hafta sonra teyzem ölmüş ama bizim haberimiz yok. Yani diğer akrabalarımız bize söylemedi. Annem hep arıyor, biz de arıyoruz cevap vermiyor, ulaşamıyor diyoruz. Ondan sonra sorduk depremde yani ölmüş. Bir de çocukları, beş tane çocuğu vardı erkek. İkisinin ayağı kırıldı, bir tanesinin eli kırıldı. Şimdi bir vakıf onlara bakıyor, bizde ziyaret ediyoruz ve yardım ediyoruz.

SKK9 (Şanlıurfa): Arıyorum cevap vermiyorlar. Akşama kadar haber alamadık. İlk haberi aldığımızda gece saat 11'di. Telefon ile haber alabileceğim tek bir aile vardı zaten ondanda haberi saat 11 gibi aldım işte hocam. Onlarda benim amcam, karısı ve onun ailesi. Onlar yaşlı insanlar. Hatta düşmüş elini filan kırmış bizim hiç bilgimiz yoktu.

“Havalimanına gitmek için taksi bulunamadı, Yollar kapalı olduğu için ambulanslar gelemiyordu, Yollar kötü olduğu için arama kurtarma ekipleri ulaşamadılar, Yollar kapalı olduğu için deprem bölgesinden çıkılamadı” gibi kodlar “Ulaşım ile ilgili tecrübeler” teması altında yer almaktadır. Söz konusu duruma ilişkin bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

AEK2 (Elâzığ): Bize haber verdiler işte böyle ülkemizden gelmiş yetkililer var uçaklar sizi bekliyor diye ama oradan uçaklara gidene kadar bile zorlandık, çünkü ne araç bulabiliyoruz ne bir şey bulabiliyoruz, bir türlü nasıl gideceğimizi bilemiyoruz, zar zor böyle bir tane taksi ayarladık. Nereye arıyorsan taksi yok, işte boş değil, şöyle böyle yani değişik laflar söylüyorlar, en son zar zor bir taksi ayarladık ve öyle gittik.

SEK6 (Kahramanmaraş): Hocam yani siz biliyorsunuz deprem çok büyük bir şeydi. Ambulanslar filan vardı ama yani çok fazla insan vardı ve çok ağlıyordular, yani ambulans yetmiyordu işte yetmiyordu. Çok fazla yaralı vardı ağlayanlar bağırانlar, yollar kapalıydı gelemiyordular. Bizim bulunduğumuz yerde öyle çok fazla bina yıkılmışta değildi ama sonuçta birkaç tanesi yıkılıp yolları kapatmıştı.

SEK8 (Hatay): Oradan çıkacaktık biz Antakya'dan çıkacaktık ama yollar kapalıydı çıkamadık. İçeride kaldık. Ondan sonra AFAD gelmeye başladı. Yolları açmaya başladı. Açtıktan sonra adamın arabası varsa götürüyor ne kadar götürebilirse götürüyor insanları dışarıya. Biz de çıkmaya başladık. Köye geçtik biz. Köyde akrabalarımız vardı. Orası fazla etkilenmedi ama bazı binalar ya da cami vardı camide de etkilendi. Yollar etkilendi yırtıldı.

YEK1 (Adıyaman): Sonra akşam oldu, dediler servis var havaalanına gidiyor, dedik gidelim arkadaşlar ne olacak, şansımıza bakalım, gittik orda 2 gün 3 gün kaldık. Orada da uyumadık, hiç uyumadık. Bir sıraya giriyorsun almıyorlar seni. Çünkü daha gençsin. Önce yaşlılar çocuklar falan. Sonra geri dönüyorsun. Sifirdan başlıyorsun. Bu senden 4-5 saat alıyor.

“Yağmur yağması ve ıslanmak, Soğuktan dolayı ölüm endişesi duyulması, Mont ve battaniye eksikliği, Çocukların üşmesi” gibi kodlar “Isınma üşme ile ilgili tecrübeler” teması altında yer almaktadır. Söz konusu duruma ilişkin bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

SKK5 (Adıyaman): Bizim gidecek yerimiz yoktu. Bir çadır, tütün çadırı var. Orada tütün yok ama çadır var hep delikli. Oraya gittik çamurun üstünde oturduk. Çocuklar vardı hastalandılar falan. Çok zorluk çektik. O zaman yağmur yağıyordu. Hep ıslanıyorduk öyle.4 gün etrafı delik çamur üstünde çadırdaki yattık.

YEK1 (Adıyaman): Soğuktan nerede kalacağız bilemedik. Üniversiteye gittik, her sınıfa girdik. Koridorlarda oturduk. Klima açmaya çalışıyoruz ısınmak için çalışmıyor, ne yapalım eve geri döndüm kıyafetler giydim iki üç kat kıyafet giydim. Sonra döndük üniversiteye arkadaşlar olarak. Hatta yağmur vardı ya depremden sonra yağmur var.

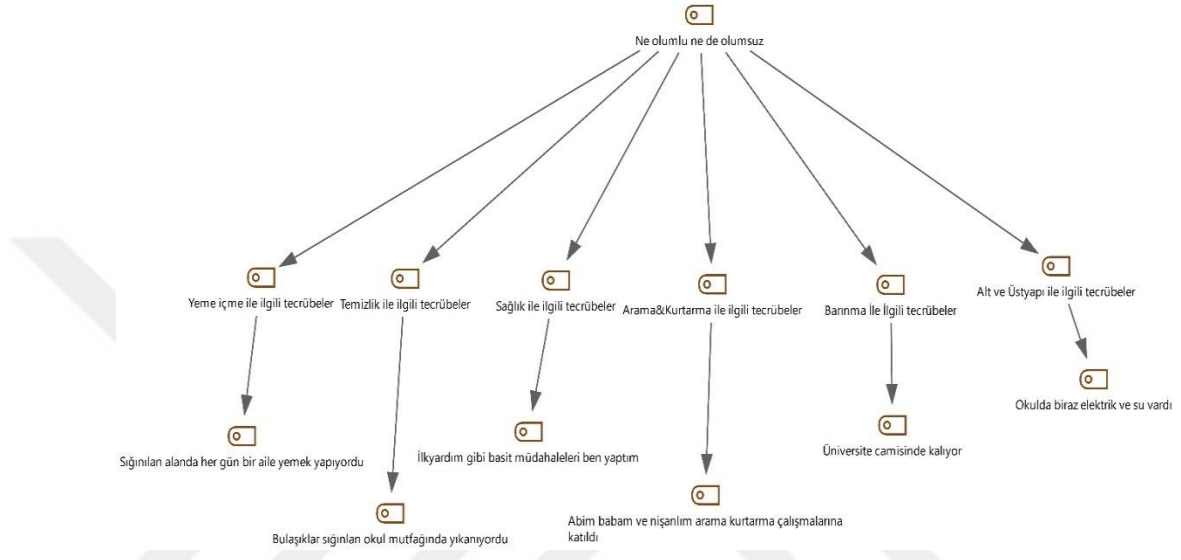
SKK4 (Malatya): İlk üç gün evde herkes üst üste uyuyordu. Hatırladığım kadarıyla abimin ailesi komşular falan. Hepimiz bir odada diğer aileler de bir odada uyumuşuz. Abimin eviydi orası. Gece bir gibi girelim ne olacak? Ölecek miyiz? Yoksa soğuktan mı öleceğiz? Soğuktan öleceğiz falan dediler. İçeri girdik. Orada kaldık.

SKK9 (Malatya): Evet hocam biz parkta kaldık o soğukta. O esnada yağmur yağıyor etrafta çocuklar titriyor üzerimizde ne bir mont ne bir kalın battaniye hiçbir şey yok. Gece çıkmışlar üzerlerinde sadece gece giydikleri ince elbiseler filan var üşüyorlar titriyorlar. Parkta 2 gün kaldık sonra çadır getirdiler çadıra geçtik.

FEK2 (Adıyaman): 3 gün sonra otobüs geldi ve havalimanına götürdü bizi. Havalimanında 5-6 gün kaldık. Orada zorlandım çok. Hiç yastık filan yok ve çok soğuktu hep yerde yattım.

“Elektriğin olmaması, Hastanelerde ilk aşamada sistem olmaması, Telefonlarda şarj olmaması, Her yer karanlık olması/aydınlatma problemi yaşanması” gibi kodlar “Enerji altyapısı ile ilgili tecrübeler” teması altında yer almaktadır. Söz konusu duruma ilişkin bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

SKK7 (Gaziantep): O ilk anlarda şebeke yok. Bu arada elektrik yok. Kap karanlık her yer. Hiçbir şey görmüyorsunuz. Yağmur yağıyor üstünüzde. O kadar ayarlanmış ki böyle her şey, bir de sesler geliyor böyle kırık sesleri farklı sesler o gece tuhaftı yani baya baya korkunç. Ürkütücüydü. Gerçekten. Yağmur yağıyor hava buz gibi. O kadar soğuk değildi halbuki o gece. İletişim zordu hocam dediğim gibi internet yoktu. Deprem günü düzeldi ama. Akşama doğru falan düzeldi. Çünkü sistem falan da yoktu hastanelerde. Sadece normal mesaj üzerinden bir mesaj atabiliyorduk yani ilk başta. Çok zor gidiyordu mesajlar.

Şekil 19. Depremin ilk 3 günü çeşitli konularda yaşanan ne olumlu ne de olumsuz deneyimlere ilişkin tema ve bazı kod listelerinin yaratıcı kodlama ile gösterimi

Tablo 18. Depremin ilk 3 günü çeşitli konularda yaşanan ne olumlu ne de olumsuz deneyimlere ilişkin kod tema listeleri

Ana Tema	Tema	Kodlar	f
Ne Olumlu Ne Olumsuz Deneyimler	Yeme içme ile ilgili tecrübeler	Sığınlan alanda her gün bir aile yemek yapıyordu	1
		Yardıma dağıtırken yemek önceliğini çocuklara verdik	1
	Temizlik ile ilgili tecrübeler	Bulaşıklar sığınlan okul mutfağında yıkanıyordu	1
	Sağlık ile ilgili tecrübeler	İlk yardım gibi basit müdahaleleri ben yaptım	1
		İnsanlar ilaç isteyebileceği için çalıştığım eczaneye gittim	1
		İlk aşamada önceliğim psikolojik durumum değildi	1
	Arama ve Kurtarma ile ilgili tecrübeler	Abim babam ve nişanlım arama kurtarma çalışmalarına katıldı	1
		Babam tahliye önceliği çocuklarına verdi	1
	Barınma ile ilgili tecrübeler	Üniversite camisinde kalıyor	2
	Alt ve Üstyapı ile ilgili tecrübeler	Okulda biraz elektrik ve su vardı	1

Şekil 19 ve Tablo 18’de depremzede zorunlu göçmen öğrenciler tarafından deprem sürecinin ilk 3 gününde çekmiş oldukları zorluklar ve edindikleri deneyimlere ilişkin cevaplar, katılımcının net olarak gerek söyleyiş tarzı gerek başkası için olumsuz veya olumlu olan bir tecrübenin kendisi için nötr bir durum olması gibi durumlara bağlı

olarak bazı deneyimler için “Ne Olumlu Ne Olumsuz Deneyimler” ana teması altında toplanmıştır. Oluşturulan “Ne Olumlu Ne Olumsuz Deneyimler” temasının altında ise “Yeme içme ile ilgili tecrübeler, Temizlik ile ilgili tecrübeler, Sağlık ile ilgili tecrübeler, Arama&Kurtarma ile ilgili tecrübeler, Barınma ile ilgili tecrübeler, Alt ve Üstyapı ile ilgili tecrübeler” şeklinde alt temalar oluşturulmuştur. Bu alt temalar içerisinde ise katılımcı cevapları çeşitli şekillerde kodlanmıştır. Örneğin “Sığınılan alanda her gün bir aile yemek yapıyordu, Bulaşıklar sığınılan okul mutfağında yıkanıyor, İlk yardım gibi basit müdahaleleri ben yaptım, Abim babam ve nişanlım arama kurtarma çalışmalarına katıldı, Okulda biraz elektrik ve su vardı” gibi kodlar bu temalar altında yapılan kodlamalara örnek olarak verilebilir. Söz konusu durumlara ilişkin bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

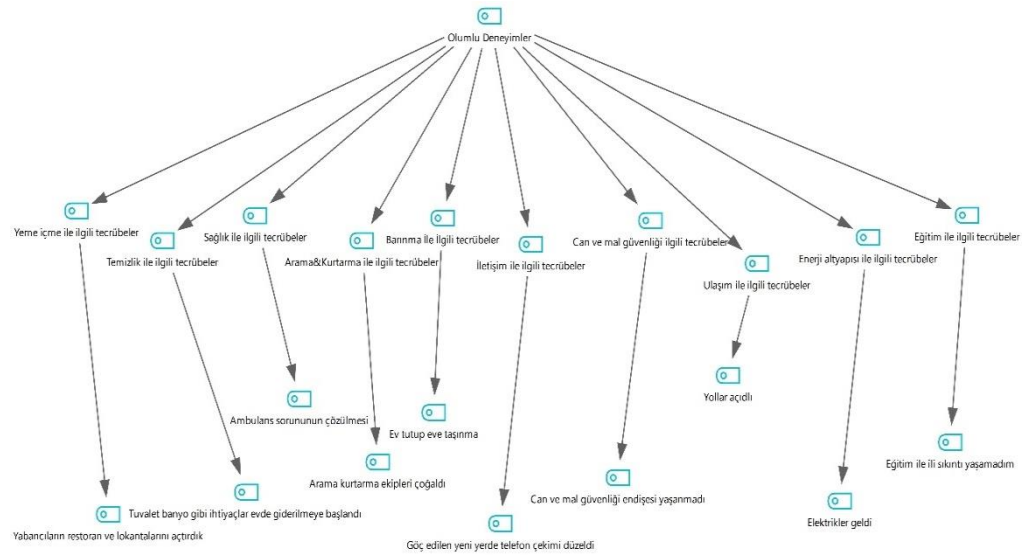
SKK13 (Şanlıurfa): Belediye bir iki gün sonra yemek dağıtıyordu insanlara. Bir de şey tüm akrabaların hepsi mesela her gün bir aile yemek yapıyoruz. Çünkü çok çocuk vardı. Çocuklar hep acıkıyorlardı. Evlere gidip alıyorduk malzemeleri.

SEK9 (Hatay): Çok şükür ben yapmıştım zaten. Arabada ilk yardım çantası vardı. Onlarla yaptık pansumanlarımızı falan öyle. Etrafta ambulans falan vardı ama yetişemiyordu. Çok fazla yaralı vardı. Biz istemedik yani. Daha önemli insanlar, daha yaralı insanlar daha çok, durumu ağır insanlar vardı. Biz istemedik. Kendi imkanlarımızla yaptık.

SKK7 (Gaziantep): Ben eczanede çalışıyorum. Saat 8.30 oldu. Tabii sabahladık biz o gece. Ben de dedim ki anneme şimdi insanların ilaca ihtiyacı vardır. Ben eczaneye geçiyorum. Geçtim sistem yok. Çalışmadık eczanede, geri eve geçtim.

SKK3 (Malatya): Babam evden hiç çıkmadı. Bizi çıkartmadan önce dairenin içinden çıkmadı. Bizi çıkarttı önce. Elimi tutmuştu hatta. Üç defa düştüm, yine kaldırıyor beni. Beni yalnız bırakmadı.

FEK1 (Adıyaman): Hocam biz Allah'tan okula geldik. Okulda biraz elektrik vardı bu arada. Suda biraz vardı. Yani ancak tuvalet yapabiliydik ama banyo falan yapamayız. Ben ancak Konya'ya gittikten sonra, arkadaşlarım da başka bir şehre gittikten sonra banyo yapabilmişler.

Şekil 20. Depremin ilk 3 günlük sürecinin ardından yaşanan olumlu deneyimlere ilişkin çıkarılan tema ve bazı kod listelerinin yaratıcı şema ile gösterimi

Tablo 19. Depremin ilk 3 günlük sürecinin ardından yeme içme, temizlik, sağlık, arama ve kurtarma ve barınma konularında paylaşılan olumlu deneyimlere ilişkin çıkarılan kod tema listeleri

Ana Tema	Tema	Kodlar	f
Olumlu Deneyimler	Yeme içme ile ilgili tecrübeler	Fırınlardan ekmek çıkmaya başlandı	1
		Yemek malzemesi için evlere girilmeye başlandı	1
		Yeme içmede sıkıntı yaşanmadı	17
		3.gün AFAD yemek getirdi	1
		Yabancıların restoran ve lokantalarını açtılar	1
		Çorba dağıtıldı	1
		Belediye yemek dağıtımına başladı	1
	Temizlik ile ilgili tecrübeler	Tuvalet banyo gibi ihtiyaçlar evde giderilmeye başlandı	6
		Temizlik ve hijyen sıkıntısı yaşanmadı	2
		Suya erişim kolaylaştı	2
		Plastik kabin tuvaletler kuruldu	1
		Göç sonrası yeni yerde tuvalet sorunu çözüldü	1
		Okulda tuvaletimizi yapabiliyorduk	1
	Sağlık ile ilgili tecrübeler	Ambulans sorununun çözülmesi	4
		Sağlık İmkanlarının iyi olması	10
		Psikolojikmen iyi olma	8
		Psikolojik destek almada sıkıntı yaşamama	7
	Arama&Kurtarma ile ilgili tecrübeler	Arama kurtarma sıkıntısı yaşanmadı	7
		Arama kurtarma ekipleri çoğaldı	6
	Barınma ile ilgili tecrübeler	Üçüncü günden sonra evde uyumaya başlama	2
		Göç edilen yeni yerde arkadaş evinde konaklama	1
		Ev tutup eve taşınma	1
		1 ay sonra kendi evlerine geçiş	1

Şekil 20 ve Tablo 19 depremzede zorunlu göçmen öğrencilerin depremin ilk 3 günlük sürecinin ardından yaşamış oldukları deneyimlerin olumlu yönlerini kod tema listeleri halinde anlatmaktadır. Depremin ilk 3 günlük sürecinin ardından paylaşılan deneyimler 3 ana tema şeklinde ele alınabilir. Bunlar “*Olumlu Deneyimler, Olumsuz Deneyimler ve Ne olumlu ne olumsuz deneyimlerdir*”. Şekil 20’de gösterilmekte olan

“Olumlu Deneyimler” ana teması altında “Yeme içme ile ilgili tecrübeler, Temizlik ile ilgili tecrübeler, Sağlık ile ilgili tecrübeler, Arama&Kurtarma ile ilgili tecrübeler, Barınma ile ilgili tecrübeler, İletişim ile ilgili tecrübeler, Can ve mal güvenliği ilgili tecrübeler, Ulaşım ile ilgili tecrübeler, Isınma/üşüme ile ilgili tecrübeler, Enerji altyapısı ile ilgili tecrübeler, Eğitim ile ilgili tecrübeler” şeklinde toplam da 10 tema bulunmaktadır. Bunların “Yeme içme ile ilgili tecrübeler, Temizlik ile ilgili tecrübeler, Sağlık ile ilgili tecrübeler, Arama&Kurtarma ile ilgili tecrübeler, Barınma ile ilgili tecrübeler” şeklinde ki 5 tanesi Tablo 19’da tema altlarında ki kodlarıyla birlikte gösterilmektedir.

“Fırınlardan ekmek çıkmaya başlandı, Yemek malzemesi için evlere girilmeye başlandı, Çorba dağıtıldı, Belediye yemek dağıtımına başladı, Yeme içmede sıkıntı yaşamadı” gibi kodlar “Yeme içme ile ilgili tecrübeler” teması altında ki kodlara örnek olarak verilebilir. Söz konusu duruma ilişkin bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

SEK10 (Gaziantep): *Ekmek çıkmaya başladı fırınlardan. Eve giriyorduk bir şeyler alıp çıkıyorduk. Çünkü orada ilk güçlü deprem ilk iki gün oldu. Hatta ilk birinci gün iki defa oldu baya geçti, ikinci gün oldu, üçüncü gün yoktu ufak bir sallanma oluyordu. Dışarı çıkıyorduk. Dışarıda yiyorduk. Annem evde yemek yapıyordu.*

SEK3 (Malatya): *Hayır aç kalmadık. Karnımızı bir şekilde doyurabildik. Mesela hazır çorba, peynir, tost tabi hazır şeyler yani. Üçüncü günden sonra elektrikli ocak filan almıştık biraz daha rahatladık. Onunla bişeyler yaptık.*

SEK7 (Hatay): *Yok yeme içme konusunda hiçbir sıkıntı yoktu. Yardım etmeye birinci gün kimse yoktu. İkinci günden sonra yardım edenler çoktu. Dışarıdan gelenler. Evet mesela biri geliyordu biz İstanbul’dan geldik yardım etmek için yemek su dağıtıyordu. Aç kalmadık.*

SEK8 (Hatay): *3 günden sonra bulmaya başladık yani. Yardım gelmeye başladı. Pilav, bulgur, makarna. Gelmeye başladı. Biz yapmaya başladık. Ama yine de o ortamda insanın çok canı istemiyor bir şey.*

SKK4 (Malatya): *Üçüncü günde Urfa’ya gittikten sonra iyi oldu. Orada her şey vardı. Urfa buradan biraz daha az etkilendi. Orada su vardı en azından. Yani bakkallarda su vardı.*

SKK6 (Hatay): *Üç günden sonra AFAD gelmeye başladı. Yemek falan dağıtılmaya başladı. Yine normal yedik diyelim.*

SEK5 (Hatay): *AFAD’dan geldiler bize yardım ettiler yemek yedirdiler. Böyle bir şeyler. AFAD yemek getirdi üçüncü gün. Ondan önce çocuklara filan yanımızda ki kalan ekmekleri veriyorduk.*

SKK7 (Gaziantep): *Bir hafta sonra artık insanları güçlendirmeye çalıştık. Mesela biz yabancıyız ya. 2-3 tane restoran falan vardı. Ve ben 14 yıldır buradayım. Bir sözüm geçiyor gibi. İşte onlarla falan konuştuk. Açın artık. İnsanlar aç falan. Yazık insanlara gibisinden. Açan oldu baya.*

“Tuvalet banyo gibi ihtiyaçlar evde giderilmeye başlandı, Temizlik ve hijyen sıkıntısı yaşanmadı, Suya erişim kolaylaştı, Plastik kabin tuvaletler kuruldu, Okulda tuvaletimizi yapabiliyorduk” gibi kodlar “Temizlik ile ilgili tecrübeler” teması altında

işlenen kodlara örnek olarak verilebilir. Söz konusu duruma ilişkin bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

SEK9 (Hatay): *Banyo yoktu ilk 3 gün zaten. Sadece tuvalet için eve girip çıkıyorduk. Çadırlar kurulduğunda tuvaletleri, banyoları kurdular o zaman rahatladı bu durum.*

SKK5 (Hatay): *Köye gittikten sonra bu durum düzeldi diyebilirim.*

SKK8 (Hatay): *Ondan sonra biz kampa gittiğimiz için pek bilmiyorum hocam. Ama yine aynı. Yani insanların gidecek yeri yok diye düğün salonuna geçtiler. Kamp ise orası zaten hocam hani güvenlikler var bir de acil şeyleri var. Orası temiz yani.*

YEK1 (Adıyaman): *Ankara'da ilk indim zaten. Evime gittim arkadaşımın evine. Duş aldım. Oradan sonra temizlik konusunda problem çözüldü. Her şey iyi oldu yani*

SKK12 (Hatay): *Yani ilk gün olduğu için zaten o şeyi düşünmemiştik. Ondan zorluk yaşadığım pek sayılmaz. Ondan sonra da yaşamadık eve geçtiğimiz için.*

SKK 9 (Şanlıurfa): *Aradan 4-5 gün geçince plastik tuvaletler filan getirdiler. İnsanlar sırayla bekleyip onlara girip ihtiyaçlarını yapıyorlardı. Sonra zaten ilerleyen günlerde insanlar artık hiç dayanmadı ve evlere de girmeye başladılar.*

SKK10 (Hatay): *Üç gün sonra gittik zaten Mersin'e orada bir yerde kaldığımız için orada ihtiyaçlarımızı giderdik.*

“Ambulans sorununun çözülmesi, Sağlık İmkanlarının iyi olması, Psikolojikmen iyi olma, Psikolojik destek almada sıkıntı yaşamama” şeklinde yapılan kodlar ise “Sağlık ile ilgili tecrübeler” teması altında yapılmış olan kodlamalara örnek olarak verilebilir. Söz konusu duruma ilişkin bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

SEK8 (Hatay): *3.günden sonra ambulanslar yetmeye başladı çünkü yolların hepsi açıldı. İçerlere girmeye başladılar.*

SEK6 (Kahramanmaraş): *Böyle 6 gün, 7 gün sonra ambulanslar daha da bollaştı ve yetmeye başladılar. Zaten hastaneye götürmek için ambulansları da beklemiyorduk normal arabalarla da insanları yaralıları taşıyorduk. Motorlarla bile taşıyordular insanlar yaralıları.*

SKK8 (Osmaniye): *Hocam aynı zaten çok fazla ambulans vardı. Bir de yaralılar zaten. Ama sağlık konusunda bir sıkıntı yaşamadık.*

SKK7 (Gaziantep): *Ambulans hastane baya yoğunlu zorluk yaşamadık çok şükür. Etrafta yaralanan ambulans arayan bulamayan insanlar kesinlikle yoktu. Hiç yoktu öyle bir şey. Ama çok kalp krizi geçiren insanlar oldu. Yaşlı insanlar. Bunun nedeniyle ölen insanlar bayağı oldu. Yaşlı teyzeler falan. Korkudan öldüler yani. Gördük tabii ki. Komşularımız vardı. Ben eczane çalışanıyım ya. Hastanenin karşıındayım direkt. O sesleri çok duydum. O insanları çok gördüm. Yani yakınlarını falan. Bayağı oldu bundan etkilenen insanlar.*

SKK11 (Malatya): *Bir tane kadın panik atmak yaşamıştı. Onu dışarı çıkarttım. İşte kadın sadece korku vardı üstünde. Hiçbir şey yoktu. Ben onu orada anladım. Birinin ambulansı aramasını istedim. Nabzına falan baktım. Nefesine baktım. Sonra sakinleşmesini sağladım. Konuştum onunla. Güzel güzel hani bir şey yok, iyiyiz, güvendeyiz diye. Sonra kadın sakinleşmişti ambulans gelene kadar. Ambulansta bakıp gittiler. Ambulans geldi, baktı gitti. Ambulansın gelmeside çok sürmedi. Annemde panik atak geçirmişti. Annem de bir baktım böyle nefes darlığı yaşıyor böyle hani nefes çekmeye çalışırken böyle bağırarak nefes alıyor. Böyle hıuı yapıyor. Nefes çekmede zorluk çekiyordu orada. Herkes geldi annemin üstünde ben orada herkese bağırdım çekilsinler diye. Ondan sonra annemi dışarıya aldım. Ben de ambulansı arattım. Geldiler işte anneme baktılar o da ufak bir panik ataktı.*

SEK4 (Hatay): *Yok, elhamdülillah çok yardım ettiler bize. Fazla arabalar geldi, sokaklarda duruyordular falan bir şey olursa diye.*

SKK5 (Adıyaman): *Yok zaten bir kere gittim psikoloğa anlattım neler yaşadığımı neler hissettiğimi, ondan sonra ilaç verdi. İlaçlardan sonra kendini iyi hissediyorsan bir daha kullanmana*

gerek yok dedi, zaten birkaç tane içtim aldım hep dışarıya çıktım falan, bana dedi evde kalma dışarıya çık, yaptıktan sonra zaten bir şeyim kalmadı çok ilaçları da attım.

FEK1 (Adıyaman): Valla hocam bence istersem alabilirim psikolojik destek. Arayacağım. Özellikle bu alanda bizim hocalarımız da vardır. Bana çok yardımcı olabilirler. Allah razı olsun onlardan. Gerçekten hocam çok zor özellikle Gazze'deki savaş olduktan sonra bizim yakınlarımızdan çok kaybettikten sonra bu durumlar daha fazla oldu bende. Bu durum artık daha fazla bana basıyor. Şöyle bir şeyler ekleyeyim. Benim arkadaşlarım vardır. Gazze'deki savaştan dolayı kalp kriziyle vefat etmişler. Türkiye'de ve Türkiye dışında. Evet. Ben de bazı zamanlar da gerçekten kendimi o kadar da düşünüyorum. Yemin ediyorum hocam dün gece yatıyordum. Aklıma ölüm hakkın da şeyler geliyor. Ben acaba sabaha kalkabilir miyim? Çoğu gecede sabahta oluyor bu. En son gece bu gece yattım. Ben kendime baktığım zaman depresyon oluyor. Gazze'ye gittim tamam eyvallah. Yerimiz kalmamış. Ailemizden kimse kalmamış. Benim hayatıma bakıyorum depresyon, savaş, savaş bilmem ne. Burada başarısız, burada dersler yoğunluğu vardır. Bir şey yapamıyorum. Çok zor gerçekten. Ben şimdi kendime böyle bakıyorum. Ben diyorum inşallah Allah muhafaza, inşallah benden şeker, tansiyon, o hastalıklar, kronik hastalıklar bana yaklaşmasın diye dua ediyorum. Çünkü şimdi gerçekten ben bu hastalıklara yakalanırsam garip demem ya da acayip demem. Stres onlara hep sebep olur. Hatta bazı zamanlarda yatıyorum Rüya'da tansiyon hastası oldum Rüya'da görüyorum şeker hastası olduğumu görüyorum.

“Arama kurtarma sıkıntısı yaşanmadı, Arama kurtarma ekipleri çoğaldı” kodları “Arama&Kurtarma ile ilgili tecrübeler” teması altında yapılmış kodlamalara örnek olarak verilebilir. Söz konusu duruma ilişkin bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

SKK2 (Malatya): İlk iki gün kimseyi bulamadık. Daha sonra bulduk. Çok yani. Ambulans geldi, polis geldi, itfaiye geldi, AFAD geldi her şey geldi.

SKK11 (Şanlıurfa): Ben zaten yaşamadım. Bence Şanlıurfa'da da yaşanmadı. İlk üç günde de sonra ki günlerde de bir sıkıntı olmadı yani. Kepçeler arama kurtarma ekipleri filan vardı yani hocam.

SKK6 (Hatay): AFAD veya diğer ekipleri ilk kez üçüncü gün mü dördüncü gün mü ne görmüştüm. Ondan sonra enkazlara girip kurtarmaya başladılar ama zaten artık bir faydası yoktu. Zaten yaşayanın ilk bir gün veya ikinci gün yaşama şansı vardı. Üç ve dördüncü günden sonra ölüyorlardı. Susuzluktan, açlıktan.

SKK10 (Hatay): Az vardı ilk günlerde. İlk günlerde Zorluk yaşandı. Mesela hiç üzerinde AFAD ekibi olmayan binalar vardı. Hocam ikinci gün çoğalmaya başladı evet. Onların dışarıdan gelmeleri de zordu gerçekten. Biz Mersin'e gittik. Baya 10 saat kaldık. Normalde 3 saat var aramızda. Çok kaldık yolda.

SEK8 (Hatay): 3. günden sonra bu arama kurtarma ekipleri bollaştı fazla oldu içeride direkt hepsi çalışıyordu. Ölü de olsa çıkarıyordular.

SEK7 (Hatay): Biz gittikten sonra arkadaşlar şey söylediler 3. günden sonra arama kurtarma personeli çoğalmış bayağı gelmişler.

“Üçüncü günden sonra evde uyumaya başlama, Ev tutup eve taşınma, 1 ay sonra kendi evlerine geçiş” gibi kodlar “Barınma ile İlgili tecrübeler” teması altında yapılmış olan kodlara örnek olarak gösterilebilir. Söz konusu duruma ilişkin bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

SEK1 (Elâzığ): Evde kaldık. O yüzden herhangi bir zorluk yaşamadık.

SEK10 (Gaziantep): Üç dört gün sonra yani evde yatmaya başladık.

FEK1 (Adıyaman): Valla hocam benim arkadaşlarım Konya'da ben Türkiye'ye ilk geldiğimde iki sene Konya'da kaldım. Benim arkadaşlarımın çoğu orada. Hepsi beni aramışlar. Hepsi gel gel gel diyorlar ki hepsi benim için gerçekten Allah'tan onlar da vardır. Yani hatta hocam ben evden çıktığım zaman sadece üstümdeki kıyafetlerim var. Ve önemli evraklarım, tabletim, çantam bu kadar. Yani sırt çantam vardır. El çantası yok. Allah razı olsun Türkiye hava yollarından askeri uçakla bizi almışlar. Konya'ya getirdiler. Allah razı olsun onlardan. Sonra arkadaşlarım beni almışlar. Evimiz sizin için de açıktır. Hatta unutmadığımız şey de vardır. Benim arkadaşlarım hepsi bir miktar para koymuşlar. Ben

onu almak hiç istemedim ama ona rağmen bana vermişler. Bazıları durumları iyi olmayanlar kendi kıyafetlerinden alıp bana vermişler. Bu beni çok etkiledi. Onlar Filistinliler.

SKK13 (Şanlıurfa): Bir ay sonra hepsi kendi evine gitti. Şöyle mesela babam, akrabaları, babaannesi, dedeler bizde kaldı. Birkaç ay kaldılar. Çünkü bizim evde çok zarar olmadı. Başka aileler ise kendi evlerine gittiler.

Tablo 20. Depremin ilk 3 günlük sürecinin ardından iletişim, can ve mal güvenliği, ulaşım, enerji altyapısı ve eğitim konularında paylaşılan olumlu deneyimlere ilişkin çıkarılan kod tema listeleri

Ana Tema	Tema	Kodlar	f
Olumlu Deneyimler	İletişim ile ilgili tecrübeler	İletişim sıkıntısı yaşamadım	13
		Göç edilen yeni yerde telefon çekimi düzeldi	1
		İkinci günden sonra telefon problemleri çözüldü	1
		İnternet ve iletişim problemi düzeldi	1
		4.günden sonra iletişim problemi çözüldü	1
	Can ve mal güvenliği ilgili tecrübeler	Sarsıntılar azaldı ve hafifledi	1
		Can ve mal güvenliği endişesi yaşanmadı	13
	Ulaşım ile ilgili tecrübeler	Yollar açıldı	1
	Enerji altyapısı ile ilgili tecrübeler	Isınma problemi çözüldü	1
		Elektrikler geldi	1
	Eğitim ile ilgili tecrübeler	Eğitim ile ilgili sıkıntı yaşamadım	1
		Online olduğu için eğitim ile ilgili sıkıntı yaşamadım	2

Şekil 20’de bulunan 10 adet temanın diğer 5 tanesi ise Tablo 20’de gösterilmektedir. Bunlar sırasıyla “İletişim ile ilgili tecrübeler, Can ve mal güvenliği ilgili tecrübeler, Ulaşım ile ilgili tecrübeler, Enerji altyapısı ile ilgili tecrübeler, Eğitim ile ilgili tecrübeler” temalarıdır. Bu temalar altında da gerekli kodlamalar yapılmış ve Tablo 20’de gösterilmiştir. “İletişim sıkıntısı yaşamadım, İnternet ve iletişim problemi düzeldi, Göç edilen yeni yerde telefon çekimi düzeldi, 4.günden sonra iletişim problemi çözüldü” gibi kodlar “İletişim ile ilgili tecrübeler” teması altında yer alan kodlara örnek olarak verilebilir. Söz konusu duruma ilişkin bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

AEK1 (Elâzığ): Üçüncü gün işte Azerbaycan'a geri döndük. Orada her şey yolundaydı.

FEK1 (Adıyaman): Ben hocam 3. ya da 4. günden sonra Konya'ya geçtiğim için orada açıldı. İşte bu yüzden hocam Adıyaman'dan Konya'ya geçtikten sonra ben sana neden dedim felaketin ne kadar büyük olduğunu haberlerden gördüm. Oradan anladım. Sadece Adıyaman değil birçok yeri. Ben sadece merkez zannetmişim. Sonra Hatay, Maraş, Malatya bakıyorum. Sonra kendime hemen sormaya başladım. Bu illerde benim arkadaşlarım da vardır. Hatay'da ailesiyle beraber kalıyor. Ben onlarla iletişim kurmaya çalıştım. Konya'dayken maalesef olmadı. Sonra bir süreden sonra baktım şehit düştüler.

SKK12 (Hatay): Evet zorlandım ama ben ikinci günden beri hepsine ulaştım sayılır. Birkaç arkadaşımın haber alamadım. Onlar zaten ölmüştü yani depremde. Bu şekilde. İki gün ulaşamadım sayılır evet. Çünkü telefon hiç çekmiyordu hocam. Sonra birazcık çekmeye başladı, mesajlar gelmeye başlamıştı. Ben zaten evimden çıkar çıkmaz birkaç kişiye mesaj atmıştım. Mesajım gitmişti onlara ama onların mesajları gelmedi bana.

SKK1 (Malatya): Yok yaşamadım. Hem ilk 3 gün hem de sonraki günlerde bütün akrabalarımızdan haber aldık.

“Sarsıntılar azaldı ve hafifledi, Can ve mal güvenliği endişesi yaşanmadı” kodları “Can ve mal güvenliği ilgili tecrübeler” teması altında yer alan kodlardır. Söz konusu duruma ilişkin bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

SEK5 (Hatay): Ben kendim için yok korkmadım yani. Ailem için korktum evet. Malın çalınmasından filanda korkmadım hiç yani.

SKK1 (Malatya): Yok yaşamadım. Çünkü can maldan daha değerlidir, yani mal gitse can kalsın sıkıntı yok. O yüzden öyle bir kaygı yaşamadım.

SKK13 (Şanlıurfa): Sadece birinci gün korktuk biz hırsızlık olaylarından. Sonra polisler geldiler. Tüm sokakları polisler koruyordu.

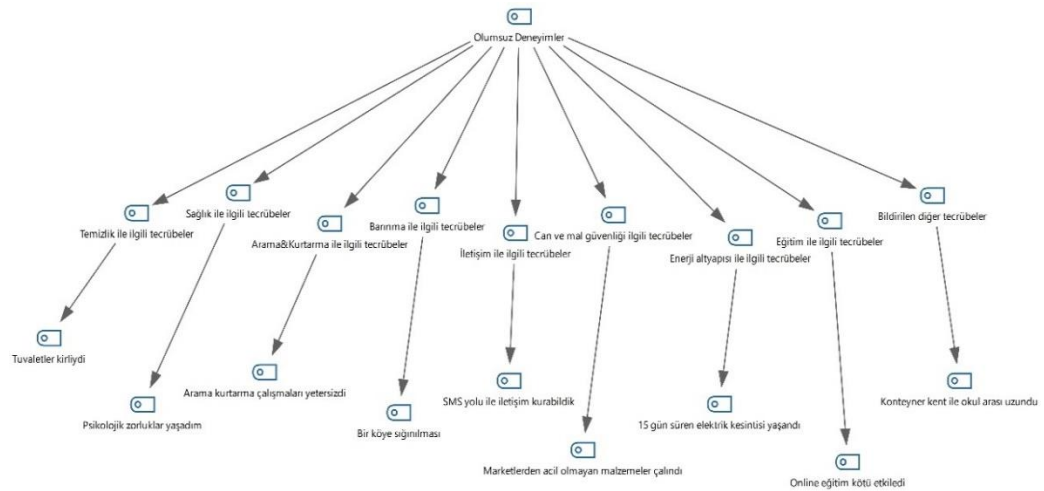
SKK5 (Adıyaman): Sonraki günlerde bu tarz kaygılarım olmadı galiba, bilmiyorum yani.

SKK7 (Gaziantep): İşte bu enkazlar birazcık daha toparlanınca yıkılan binaların ve enkazların altındaki insanları çıkarınca toparlandı her şey. Yani bir hafta sürdü bu hırsızlık dedikoduları filan. Bir hafta. Evet ama insanlar çok etkilendi. Bence hala konuşuyorlardır diye düşünüyorum.

“Yollar açıldı” kodu “Ulaşım ile ilgili tecrübeler” teması altında, “Isınma problemi çözüldü, Elektrikler geldi” kodları “Enerji altyapısı ile ilgili tecrübeler” teması altında, “Eğitim ile ilgili sıkıntı yaşamadım, Online olduğu için eğitim ile ilgili sıkıntı yaşamadım” kodları “Eğitim ile ilgili tecrübeler” teması altında değerlendirilebilir. Söz konusu duruma ilişkin bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

SEK3 (Malatya): Üçüncü günden sonra da yine orada kalmaya devam ettik. Sonra daha iyi elektrik geldi mesela. Artık elektrikli soba kurduk ve güzel hissettik ama sandalyede uyuduğumuz için biraz sıkıntı oldu. Oda yine çok şükür yani diğer insanların yaşadığına göre biz fena değildik.

SKK' (Malatya): Okul hayatım çok güzel. Hiç zorluk yaşamadım. Sınıftaki arkadaşlarım çok iyi. Bir de hocalarım çok iyi.

Şekil 21. Depremi ilk 3 günlük sürecinin ardından yaşanan olumsuz deneyimlere ilişkin çıkarılan tema ve bazı kod listelerinin yaratıcı şema ile gösterimi

Tablo 21. Depremi ilk 3 günlük sürecinin ardından temizlik, sağlık, barınma ve arama kurtarma konularında paylaşılan olumsuz deneyimlere ilişkin çıkarılan kod tema listeleri

Ana Tema	Tema	Kodlar	F
Olumsuz Deneyimler	Temizlik ile ilgili tecrübeler	Banyo yapma konusunda zorluklar yaşadık	9
		Tuvaletler kirliydi	1
		Hem banyo ve hem tuvalette zorluk yaşadık	1
		Ölenler kokuyordu o yüzden yemek yiyemiyordum	1
		Banyomu korkarak evde yapmak zorunda kaldım	1
		İnsanlar dış fırçalayamıyordu	2
		Sığınılan okulun temizliğini depremzede kızlar yapıyordu	1
	Sağlık ile ilgili tecrübeler	Yaralıları kendi imkanlarımız ile taşıdık	1
		Psikolojik zorluklar yaşadım	9
		Görme ve işitme kalitem bozuldu	1
		Yakınım psikolojik açıdan zorluk çekti	1
		Yaşadığım problemlerden ötürü intihar girişiminde bulundum	1
		Psikolojik destek almada sıkıntı yaşadım	1
		Sağlık imkanları ile ilgili sıkıntı yaşadım	1
	Barınma ile ilgili tecrübeler	Bir okula sığınılması	3
		Çadırda kalınması	5
		Kamp içinde kalış	2
		Arabada kalış	3
		Bir köye sığınılması	1
		Havalimanına sığınış	1
		İlk sekiz gün sokakta kalış	1
		Düğün salonuna sığınış	1
		Sığınılan yerin çok kalabalık olması	3
		Ev kiralarının depremi kullanarak pahalı yapılması	1
		Göç edilen yerde sokakta kalış	1
		Köye gidiş	1
		Köyde evin önünde çadırda kalış	1
		Sabah evde akşam çadırda kalış	1
		Kafeye sığınış	1
		Geceleri camide gündüzleri evde kalış	1
	Arama ve Kurtarma ile ilgili tecrübeler	AFAD arama kurtarmada ilgisizdi	1
		Arama kurtarma çalışmaları yetersizdi	3
		Ablam enkaz altında bir hafta bekledi	1
		Arama kurtarma ekiplerinin çoğalmasi gecikti (2 hafta)	1

Şekil 21 ve Tablo 21’de depremzede zorunlu göçmen öğrencilerin depremin ilk 3 günlük sürecinin ardından deneyimlemiş oldukları olumsuz tecrübeler toplamda 9 ana tema altında gösterilmiştir. Bu temalar sırasıyla “*Temizlik ile ilgili tecrübeler, Sağlık ile ilgili tecrübeler, Arama&Kurtarma ile ilgili tecrübeler, Barınma ile ilgili tecrübeler, İletişim ile ilgili tecrübeler, Can ve mal güvenliği ilgili tecrübeler, Enerji altyapısı ile ilgili tecrübeler, Eğitim ile ilgili tecrübeler, Bildirilen diğer tecrübeler*” temalarıdır. Bu temalar altında da aktarılan deneyimler çeşitli şekillerde kodlanarak ele alınmıştır. Örneğin; “*Banyo yapma konusunda zorluklar yaşadık, Tuvaletler kirliydi, Ölenler kokuyordu o yüzden yemek yiyemiyordum, İnsanlar dış fırçalayamıyordu, Sığınılan okulun temizliğini depremzede kızlar yapıyordu*” gibi yapılan kodlamalar “*Temizlik ile*

ilgili tecrübeler” teması dahilinde değerlendirilebilir. Söz konusu duruma ilişkin bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

FEK2 (Adıyaman): *Üniversitede yaptım bu işleri. Zaten üniversitede temizlik eşyaları var yani deterjan sabun falan var. İlk banyomu 4 gün sonra üniversitede yaptım. Sıcak su yoktu zaten soğuk su ile yaptım. Havalimanında duş filan almadım. Sonra ki ilk banyomu da 11 gün sonra İstanbul'da yaptım.*

SEK3 (Malatya): *Banyo mesela belki hiç yapmadık o bir ay içerisinde. 3-4 hafta sonra bir eve böyle çıktık. Yani bir yarım saat banyomuzu yaptık.*

SKK3 (Malatya): *Babamla bir de Türk arkadaşları var. Orada bir tane evin yanında banyo gibi bir şey yapmışlardır. Orada banyo falan yaptım. Yani arabadayken ilk bir hafta banyo yapamadık zaten. Sonra okula geçtik. Orada da yapamıyorduk. İki hafta falan geçti işte. Sonra o dediğim yeri yaptılar. Tuvalet ihtiyacımızı ise okul yanımdaydı bir tanede cami vardı ikisi yanımdaydı. İkisini de gidiyorduk.*

SKK1 (Malatya): *Spor salonunda o kadar insan var ki, ondan dolayı lavabolar falan çok kirliydi. Çocuklar girip çıkıyor. Yani çok insan olduğu için öyle olmuştu. Bir de deprem zamanı. Daha sonra çadırda çok şey, çok kirliydi. Mesela banyo yapabileceğin yer yok. Bir de lavaboya gideceğin de yok. Bir ay yani bir ay sürdü bu problemlerin düzelmesi.*

“Yaralıları kendi imkanlarımız ile taşıdık, Psikolojik zorluklar yaşadım, Yaşadığım problemlerden ötürü intihar girişiminde bulundum, Psikolojik destek almada sıkıntı yaşadım, Sağlık imkanları ile ilgili sıkıntı yaşadım” gibi kodlar “Sağlık ile ilgili tecrübeler” teması altında ele alınabilir. Söz konusu duruma ilişkin bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

AEK1 (Elâzığ): *Orda bir ara dedim ki gideyim psikoloğa filan çünkü depremden sonra ben Azerbaycan'a gittiğimde işte ilk günüm babam namaza uyandıracaktı beni, mesela dedi ki kalk namaza, benim direkt baktığım şey lamba oldu. Işığa baktım direkt, sarsılıyor mu diye. Öyle işte babam namaza kaldırıyor, ben direkt kaldırıyorum ışığa bakıyorum. İşte Azerbaycan'a gittiğim ilk günlerde oldu, öyle bir iz kaldı bende. Çünkü burada bu deprem hissini yaşadığımız için, ister istemez de böyle her şeyden korkuyorduk, mesela bir yer titredi gibi biraz, deprem mi oldu acaba, bir şey mi oldu? Ama psikoloğa gitmedim çünkü birkaç gün içinde geçti. Ondan sonra hiç gitmeyi de düşünmedim. Gitmek istesem de gider bulurdum illa hocam.*

AEK2 (Elâzığ): *Abim ben buradan döndükten sonra geceleri uyuyamıyordum. Uyaniyordum 4-5 kez. Hatta oturup ağladığımı bile biliyorum çünkü o deprem anını farklı farklı şekillerde görüyordum. Sonunu göremiyordum ama farklı farklı şekillerde işte altında kaldığımı, yok arkadaşlarımın altında kaldığımı, evin içinde olduğum an depremden kaldığımı böyle farklı farklı şeyler görüyordum. O yüzden mecbur artık bir 3-4 gün geçtikten sonra ailemle konuştum dedim şöyle böyle. Onlar da duruma aşınaydı. Görüyorlardı uyanırken. Hatta babamın kaç defa gelip beni unutmaya çalıştığı var. Çünkü ben rüyamdayken bile bağıríyormuşum. Bunun nasıl olduğunu bilmiyorum ama babam bildiğine göre bağırdığım için geldi. 3-4 gün sonra psikolog yanına gittim Azerbaycan'da ve o süreç biraz zorluydu.*

FEK1 (Adıyaman): *Orada rahattım ama vücudum rahat, ruhum rahat değil. Hatta benim arkadaşlarımla oturuyorum. Diyelim ki arkadaşlarım burada çay koydu. Çay genellikle şeker kullandığı zaman şekerin tozu dağılıyorsa etrafa, işte ben bakıyorum arkadaşlar deprem oldu mu burada? Yukarıdan toz düşmüş diye düşünüyordum. Düşün. Onu şeker olarak bile görmüyordum. Bir de depremden önce benim görmem çok güzeldi. Güzel görüyordum. Depremden sonra benim görüş kalitem bu bir buçuk bir nokta yetmiş beş düştü. Görmem bozuldu yani. Benim kulaklarımda da sıkıntı var, eskiden duyardım, depremden sonra duyamıyorum artık. Ve şöyle söyleyeyim hocam depremden sonra ruhsal olarak şimdi bende bazı sıkıntılar oluyor. İnsanın bazen sıkıntıları oluyor değil mi? Şimdi depremden sonra artık ben o sıkıntılar abartıyorum. Çok büyütüyorum. Mesela? Bir misal atıyorum. Dışarıdayım. Arkadaşlarım da vardır. Diyelim ki bir arkadaşımınla tartıştım yolda. Basit bir kavga. Sözlü tartışma. Şimdi eve döndükten sonra öyle düşünüyorum. Ya şimdi belki bir kamera vardı. Belki o kamera bizi görmüş. Şimdi o kamera polise gider. O polis şimdi bizi alır. Bize sıkıntı yapar. Ülkemize gönderir. Bak o kadar şeyde abartıyorum. Ya da diyelim ki bir adam bir konu hakkında konuşuyordu. Hemen, bilmiyorum aklımda o konu benim hayatıma başka bir etki ile bağlantıyor ve diyorum bu adam şeydi, benim hakkında konuşuyor. Ama o adam ne beni tanıyor ne de adam benim hakkımda bir şey biliyor ama*

artık öyle bir şeylerle bağlanıyorum. Öyle hocam. Yani konuları çok abartıyorum hocam ve gerçekten çok zor bir aşamaya geldim. Şu an hala aynıyım.

SKK9 (Şanlıurfa): Hatta ben intihar girişimi yaşadım. Çok sıkıntı yaşadım. Hocam köprüden kendimi atmaya çalıştım. Aslında pişman olmadım. Kendi kendime hep şey diyorum eğer ölmek günah olmasaydı kendimi öldürürdüm. Köprü'nün karşı tarafına geçmeye çalıştım geçemedim. Demirler uzundu. Yanımda bir kız vardı kendi kendime konuşuyordum o beni duymuş o esnada orada. Bende milletten uzak bir noktayı seçmek istedim. Çünkü dedim artık kimse bana destek olmasın son duraktayım. Çünkü ırkçılık gördüm, ihanet gördüm, her şeyi gördüm hocam. Tehdit gördüm. Bir şey yapmadım ben kimseye hocam, ama her şey benim üzerime yaptı. Dedim ki artık yoruludum. Tahammülüm kalmamıştı. Ben zaten bir savaştan kaçmıştım. Burada yeni bir savaşa girmek istemiyordum. İntihardan pişmanda olmadım aslında. O esnada konuşuyorum kendimle; "yurda gitmek istemiyorum. Nefret ediyorum kendimden, korkuyorum." gibi şeyler konuşuyordum. Söylediklerimi duyan o kız gidip orda ki bazı çocuklara söylemiş. O esnada ben bir şekilde boruların karşısına geçebilmişim. Çantamı ve montumu çıkarıp bir kenara koymuşum. O çocuk koşup gelip beni tutmuş. Sinir krizi geçirmişim. Ambulans çağırmışlar. Hala hatırlıyorum ve etkileniyorum. Psikiyatriye de gittim. İlaç da verdi kullandım ama kafam hep çalışıyor, sürekli düşünüyorum, geceleri uyuyamıyorum hocam.

SEK9 (Hatay): İlk zamanlar psikolojik olarak çok çöküktük yani. Ama ilk aydan sonra yani hani düzene sokuldu. Ama o zamanda ben gidemedim psikoloğa çünkü bulamadım da. Hatay'da yoktu zaten. İstanbul'a gitmiştim. Orada da yabancıyım diye almamışlardı beni. Ben de sağlık olsun dedim. Yapacak bir şey yok. Bayrampaşa'da oturuyorduk. Sebebini bilmiyorum yani ama o zaman sizi alamıyoruz demişti bana..

"Bir okula sığınılması, Çadırda kalınması, Kamp içinde kalış, Arabada kalış, Bir köye sığınılması, Havalimanına sığınış, İlk sekiz gün sokakta kalış, Ev kiralarının depremi kullanarak pahalı yapılması, Düğün salonuna sığınış, Sığınılan yerin çok kalabalık olması, Geceleri camide gündüzleri evde konaklama" gibi kodlar "Barınma ile ilgili tecrübeler" teması altında bulunan kodlara örnek olarak verilebilir. Söz konusu duruma ilişkin bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

SKK2 (Malatya): Bir sınıfta kaldık. Çok kişiler vardı orada, aileler çoktu. Beş aile, on aile, ondan daha fazla yani sınıflar hep böyleydi. Orada da bir hafta kaldık. Bir hafta sonra onlar bizi aldılar. Devlet yetkilileri aldı. Üniversite yakında çadırlar yaptılar. Oraya aldılar bizi. İlk önce beklettiler otobüste. Kimse inmeyecek buradan dediler. Sonra Jandarma durdu izin vermedi inmemize yani başka bir yere gitmemize. Sonra çadırlar getirip dağıttılar. 6 ayda çadırda kaldık. Sonra da Elemendikte ki konteyner kente aldılar bizi. Şu an hala Elemendikte ki konteyner kentindeyiz.

SEK4 (Hatay): Çadırı evin bahçesine kurduk. Orada sanırım 11 gün kaldık. Hiç eve çıkmadık. Yani ilk 3 günde de sonra ki günlerde de bayağı zorlandık.

SEK5 (Hatay): Hastaneden çıktıktan sonra 1 hafta çadırda kaldık. Çadırı bir akrabamızdan bulduk, şehirde satıyordu. Oradan aldık. Hastaneden çıktıktan sonra hemen aldık çadırı. Çadırda bir hafta kaldık sonrada Mersin'e gittik. Orada bir akrabamızın evinde 3 ay kaldık.

SKK3 (Malatya): İşte 5 gün, 1 hafta falan arabada uyuduk. Sonra okula geçtik. Benim liseyi okuduğum mezun olduğum okuluma geçmiştik. Orası da 1 ay falan sürdü. Ondan sonra da kampa gittik. Kampta önce çadırda daha sonra konteyner da kaldık. Şu anda ise hala konteynerdeyiz.

SKK5 (Adıyaman): 4 günden sonra biz her birimiz bir yere gittik. Bir petrole bakmaya falan. O zaman zaten kimse çalışmıyordu. İşte biraz benzin getirelim ki başka yerlere gidelim. Ya da aradığımız çoğu kişiye ulaşılmıyordu. Dördüncü günden sonra akşam babamın bir arkadaşı benzin getirdi. Hepimiz arabaya gittik. Saat o zaman 11'di. Yavaş yavaş gittik bir köye. Orada iki gün kaldık. İki günden sonra Mersin'e gittik. Köyde babamın bir arkadaşının evinde kaldık. Orada beş tane çadır vardı, ev de vardı. Orada 100 kişiden fazla vardı. 5 çadır bir evde 100 kişiden fazla vardı. Ev de küçüktü 2 gözlu. Ondan sonra yani depremden yaklaşık 1 hafta sonra kendi arabamızla Mersin'e gitmeye karar verdik zaten.

SKK6 (Hatay): 8 gün boyunca sokakta geçirdik diyelim. Yatacak yerimiz çadırımız filan da yoktu sobamızı filan dışarıya aldık ve dışarıda geçirdik 8 günü komple. Ondan sonra İstanbul'a gitmeye karar verdik. Öğleden sonra ki deprem de de dışarıdaydık.

SKK11 (Şanlıurfa): *Bir hafta sonra artık eve gitmeye karar verdik ama geceleri orada uyumuyorduk. Yakında bir camiye gidiyorduk. O süreçte 2-3 gün falan sürdü. Ben kabul etmiyordum orada uyumaya. Sonra ailem de tamam dedi uyumayacağız artık dedi. Geldiler.*

SKK10 (Hatay): *3 gün sonra akrabamıza Mersin'e gitmeye karar verdik ama annemle babam gitmek istemediler. Orada bir şey yoktu. Yani babam eve gitti ceket aldı evden. Onunla kaldık. Bir tane araba vardı. Komşumuzun arabası o arabayla kaldık iki günde, sürekli deprem oluyordu sürekli ağlıyorduk falan. Evet çok ağır hasar gördük gerçekten. Sonra Mersin'e geçtik. Orada akrabamızda kaldık. Orada da çok kötü hissettim üç aile kaldık falan çok kalabalıktı korkuyordum. 15 gün kaldık orada. Sonra babam dedi ki ev kiralayalım dedi. Orada kiralık sıkıntı yaşadık. Çok pahalıydı ev gerçekten ama pahalılıktan da ziyade deprem yüzünden kullandılar yani resmen. Mesela bizim Hatay'daki ev büyüktü. Normalde Hatay'da evimize 2000 TL ödüyorduk. Mersin'e gittik 7000 istiyorlar. Hem de 6 ay istiyorlar bilmem ne. Sonra Konya'ya geçtik, Mersin'de kalmadık. Orada da ev bulmak için bir gün kaldık sokakta. Böyle arıyoruz ev. Ev bulduk, oturduk böyle. Birkaç ay kaldık orada işte. Ondan sonra yine şehir değiştirdik. Ankara'ya. Ankara'nın ilçesine geçtik. Şu an tekrar Hatay'a gittik.*

“Arama kurtarma çalışmaları yetersizdi, Ablam enkaz altında bir hafta bekledi, Arama kurtarma ekiplerinin çoğalması gecikti (2 hafta)” gibi kodlar “Arama&Kurtarma ile ilgili tecrübeler” teması altında bulunan kodlara örnek olarak verilebilir. Söz konusu duruma ilişkin bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

AEK2 (Elâzığ): *Benim oda arkadaşım buradan ilk depremden sonra bölümlerini değiştirerek Malatya'da üniversite okumaya devam ettiler. Malatya depreminde bizim 3 arkadaşımız öldü. Evlerinde enkazın altında kaldılar. Onlar da bizim Azerbaycanlı arkadaşlarımızdı. Ve biz gerçekten onlara ulaşamadık hiç önce. Ben kaç defa yetkilileri aradım, AFAD'ı aradım. Hatta adresi bile veriyorduk. Şöyle bir yerde diye böyle bir arkadaşlarımız kalmış. Haber alamıyoruz diye. Bize dönüp dedikleri şey belki telefonları kapanmıştır. O dönemlerde sınav haftasıydı olamaz dedik böyle bir şey. Biz diyoruz illa ki gidip bir bakılmasını istiyoruz. Şu an maalesef diyor çok fazla yerden arama geldiği için şu an ona bakamıyoruz. Yani durum böyleydi, en son biz böyle bir iki gün sonra haber aldık. Yok arıyoruz, arıyoruz dediler. Bir haftanın sonunda da işte cesetler bulundu Allah rahmet eylesin. Ondan sonra da biz söyledik. Biz size ilk önceden söylüyorduk. Belki daha erken gitseydiniz gerçekten onları sağ çıkarma bir şansımız vardı. Pek ilgilenmediler. Dönüp dedi ki çok fazla arama ve çok fazla sorun olduğu için biz size yardımcı olamadık dediler.*

FEK2 (Adıyaman): *Açıkçası ilk günler ne zaman geldiler bilmiyorum ben onları ilk kez 10 gün sonra havalimanına gidiyoruz, havalimanına giderken gördüm işte. Akşam saat 11'de. Asker, itfaiye filan vardı...*

SEK5 (Hatay): *Ablam 1 hafta kaldı sonra enkazdan çıkardık. Aşağıda kaldı. Bize diyordu ki su verin, bir şeyler verin. Biz de elimizdekilerin hepsini ablama veriyorduk. Yemek filan hepsini ablama verdik. Böyle şeyler yaşadık. Ablam bir hafta bekledi orda çünkü kimse bize gelemedi. AFAD'dan geldiler sonra ve çıkardılar. AFAD ablamı kurtarmak için beş saat çalıştı. Beş saat sonra çıkarabildiler oradan. Hiç yoktu itfaiye filanda 1 hafta sonra anca gelebildiler. Yaralanmıştı ablam çıkartılınca hastaneye kaldırdık sonra.*

SEK9 (Hatay): *Tabii yaşadık. Şöyle diyeyim, biz ilk çıktığımızda, evden çıktığımızda bir sürü ses geliyordu. Yardım edin, yardım edin. Yardım edin diyorlardı işte bazıları öldük, möldük falan. Biz o zaman korkudan bir şey yapamamıştık. Sonra işte dediğim gibi. İlk gün geçti sabah olmuştu. Bir baktık dayım. İki dayımın binası da yıkılmıştı. Abim öbür dayımın yanına gitmişti. Ben de öbür dayımın yanına gitmiştim. Biz ellerimizle yapıyorduk arama kurtarma. Hatta bizim yukarıda bir dükkân vardı. Bizim binanın yukarısında. Onu kırmıştık tabi dükkân sahibini arayarak izin istedik oraya inşaat malzemesi satılıyordu. Oradan çekiç falan almıştık işte. Ellerimizle yapıyorduk. İlk 3 gün hatta ilk hafta öyle yapıyorduk. Sonra işte ailemi götürdük İstanbul'a. Geldik. Ben de abim de insanlar çıkartmıştık. Bizim dayımızın komşusu vardı. Onu çıkarttık. Karı, koca vardı. Çıkartmıştık. Sağ olarak çıkartmıştık. İkinci haftadan sonra bollaştı arama kurtarma ekipleri. Bayağı ekipler oluştu. İlk bir hafta komşular, insanlar, bizler vardık biz yaptık.*

Tablo 22. Depremi ilk 3 günlük sürecinin ardından iletişim, eēitim, can ve mal gvenliēi, enerji altyapısı gibi konularda paylaşılan olumsuz deneyimlere ilişkin çıkarılan kod tema listeleri

Ana Tema	Tema	Kodlar	f
Olumsuz Deneyimler	İletişim ile ilgili tecrübeler	Dnlen ülkede savaştan dolayı internet sıkıntısı yaşanması.	2
		Akraba ve tanıdıklara ulaşamamak	1
		Deprem bölgesindeki arkadaşlarıma hala ulaşamıyordum	1
		SMS yolu ile iletişim kurabildik	1
	Eēitim ile ilgili tecrübeler	Online eēitim kötü etkiledi	7
		Kısa zaman aralıēında sıkışık eēitim süreci yürütülmesi	1
		Eēitim hayatım olumsuz etkilendi	3
		Eēitim sürem uzadı	5
		Yařadıēım psikolojik travma eēitimimi kötü etkiledi	3
		Hocalarda deprem özelinde iyi niyet veya tolerans gelişmedi	1
		Gazze’deki elektrik-internet kesintisi eēitimimi kötü etkiledi	1
		Harç ücretlerinden ötürü eēitimde zorlandım	1
		İnternetin kötü olması online eēitimde kötü etkiledi	4
		çadır koşulları online eēitimi kötü etkiledi	1
		Sıēınılan yerin kalabalık olması eēitimimi kötü etkiledi	1
	Can ve mal gvenliēi ilgili tecrübeler	Marketlerden acil olmayan malzemeler çalındı	1
		Annem eşyalarının çalınmasından korktu	1
		Asker ve polisin artmasıyla hırsızlık ve yaēmalamaların azalarak devam etti	1
		Hırsızlık olayları ilk 1 hafta sürdü	2
	Enerji altyapısı ile ilgili tecrübeler	15 gün süren elektrik kesintisi yaşandı	1
	Bildirilen diēer tecrübeler	AFAD zararlarımızın karşılanmasında ilgisizdi	1
		Konteyner kent ile okul arası uzundu	1
		Abilerim hasarlı evlerden para karřılıēı eşya taşıdılar	1
		Ekonomik güçsüzlük	1
		Benzin aradık	1

Tablo 22’de yer alan ve depremin ilk 3 günlük sürecinin ardından edinilen “*Olumsuz Deneyimler*” ana temasının altında bulunan diēer alt temalar “*İletişim ile ilgili tecrübeler*, *Eēitim ile ilgili tecrübeler*, *Can ve mal gvenliēi ilgili tecrübeler*, *Enerji altyapısı ile ilgili tecrübeler*, *Bildirilen diēer tecrübeler*” şeklinde yer alan temalardır. Bu alt temalar altında da gerekli kodlamalar yapılarak ilk 3 günde edinilen olumsuz deneyimler aktarılmaya çalışılmıştır. rneēin “*Dnlen ülkede savaştan dolayı internet sıkıntısı yaşanması*, *Akraba ve tanıdıklara ulaşamamak*, *SMS yolu ile iletişim kurabildik*” gibi kodlar “*İletişim ile ilgili tecrübeler*” teması altında yer alan kodlara örnek olarak verilebilir. Söz konusu duruma ilişkin bazı alıntılar ařaēıda sunulmuştur.

AEK1 (Elzıē): Baēlandım hocam bir sorunun olmadı çok şükür. Ama bir de Ermenistan savaş durumları yeniden ıktı. O yüzden bir iki gün falan VPN ile baēlandım ama sonra böyle bir sorunu yaşamadım düzeldi.

SKK5 (Adıyaman): Evet, evet oldu. Onlar zaten kendileri aradı. Biz çünkü arıyoruz, arıyoruz, ulaşamıyoruz. Onlar kendileri aradı. Bazıları da zaten 1-2 hafta geçince ulaştık. 1-2 hafta sonra geçince

ulaştığımız bile oldu. Yaşayanlar da vardı. Ölenlerde vardı. Mesela bir aileden anne ve çocuğu ölmüştü. Babayla 3 çocuğu çıkmıştı. Yani öyle vakalar çok oldu.

SEK8 (Hatay): Hocam 3. günden sonrada internete filan gerek olmadan sadece normal mesaj yoluyla iletişim kurduk birbirimiz ile.

“Online eğitim kötü etkiledi, Kısa zaman aralığında sıkışık eğitim süreci yürütülmesi, Eğitim sürem uzadı, Yaşadığım psikolojik travma eğitimimi kötü etkiledi, Gazzedeki elektrik-internet kesintisi eğitimimi kötü etkiledi, Harç ücretlerinden ötürü eğitimde zorlandım, Çadır koşulları online eğitimi kötü etkiledi, Sığınulan yerin kalabalık olması eğitimimi kötü etkiledi” gibi oluşturulan kodlar “Eğitim ile ilgili tecrübeler” temasının altında yer alan kodlara örnek olarak verilebilir. Söz konusu duruma ilişkin bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

AEK1 (Elâzığ): Bir taraftan korktum mesela Azerbaycan’a geri döndüm. Online şekilde oldu bizim eğitimimiz. Dedim acaba ne zaman açılır okullar? Eğer online şekilde bir adam diploma alsaydı neye yarar ki online şekilde aldı derler. Kafada bir şey olmadığı sürece. Yani yüz yüze eğitim ile online eğitim bir değildi benim bakış açımdan. O yüzden hocam biraz şey oldum çekindim mesela. Acaba ne zaman açılır falan filan. Çok şükür ki çok uzamadı bir dönemimiz gitti sadece, bir dönem online oldu. Ondan sonra yeni gördüğünüz gibi ikinci senemde geri geldim Elâzığ’a.

SEK2 (Elâzığ): Evet uzaktan oldu. Yani genel olarak en büyük sıkıntımız biraz geç kaldı eğitim. Sonrada bizi sıkıştırdılar. Çünkü bu deprem aniden olduğu için biraz sınavlarımız yaklaştı. Bir de süremiz çok sınırlı oldu. Bizi sıkıştırdılar. Bir de moralimiz bozuktur.

SEK1 (Elâzığ): Online eğitime geçtik, o çok kötü bir süreçti açıkçası. Online süreç, evet yani biraz zorluk vardı o dönemde, online eğitim bizi çok kötü etkiledi açıkçası.

SEK6 (Kahramanmaraş): Evet hocam. Hocam internet çok kötüydü orada. Bir de bir şey anlamıyorum. Açıyorum sadece devamsızlık için ama bir şey anlamıyorum. Hem uzaktan. Hem psikolojik olarak kötüyüz. Birde çadır içinde o dersi dinlemek anlamak zor yani. Çadırın içindeyiz etrafta sürekli sesler var. Doğru dürüst ders alamadım yani.

AEK2 (Elâzığ): Eğitim hayatım çok kötü geçti o aralar. Çünkü biz buradan gittik ve biz buradan gittikten sonra bir süre ben kendime gelemedim. O süreçler zaten sınav süreçleriydi. Sadece deprem için benim bir dönemim uzadı. Ve uzayan bu dönem bana çok etki etti. Biz buraya bir daha gelemedik. Sınavlar online geçti ve bizim orada savaş olduğu için ben interneti kullanamıyordum savaş döneminde. O da sınav zamanına denk geldi. Hani sana şöyle söyleyeyim, bir deprem bana bir buçuk seneme mal oldu diyebilirim üniversite hayatımdan. Şu an mesela yedinci senem. Çoktan ben işte mezun olmuştum ve bitirmiştım. Hatta işimi yapıyordum, burayla ilgilenmiyordum.

SKK3 (Malatya): İşte şey, bir dönem falan okumadık. Buna biraz üzüldüm açıkçası. Çünkü okulda güzel geçiyordu vakitler arkadaşlarım ile o yüzden üzüldüm.

FEK1 (Adıyaman): Hocam o zamanda çok zorluk yaşadım. Hocam ama online eğitim ile alakalı değil. Online bittikten sonra. Az önce şey de sana söyledim. Ben şey de psikolojik olarak kötüyüm. Gerçekten depremden dolayı hastayım. Bugüne kadar gerçekten de hastayım. Ben nasıl şimdi eğitim göreceğim? Yani depremden önce iyidim ama deprem olduktan sonra psikolojik anlamda çok etkilendim bu eğitimimi etkiliyor. Bazı zamanlar hocam bak ben 25 yaşındayım ama yemin ediyorum hocam çok zamanlar oturup bir köşede ağlıyordum evde. Ağlıyordum. İlaç filan kullanmadım. Yani bir şeyler olduğu zaman gidip namaz kılıp Allah’a dua ediyorum başka bir şey olmuyor.

SEK5 (Hatay): Evet hocam. Mesela üniversitedeki derslerimden iyi notlar alamadım. Deprem psikolojimi etkiledi.

FEK2 (Adıyaman): Eğitim evet zorlandım. Ben çünkü Gaza’ya gittim. Orada internet biraz sıkıntı var. Yani 8 saat geliyor, 8 saat gelmiyor. Eee, ondan dolayı biraz zorlandım yani eğitim olarak.

SKK6 (Hatay): Zorluk yaşadım. Mesela bizim yabancıların harç ödemesi var. Harç ödemelerinden dolayı maddi olarak zorluk çektik. Her dönem biz üniversiteye işte belirli bir miktar ödüyörüz. Onlardan dolayı zorluk çekiyoruz.

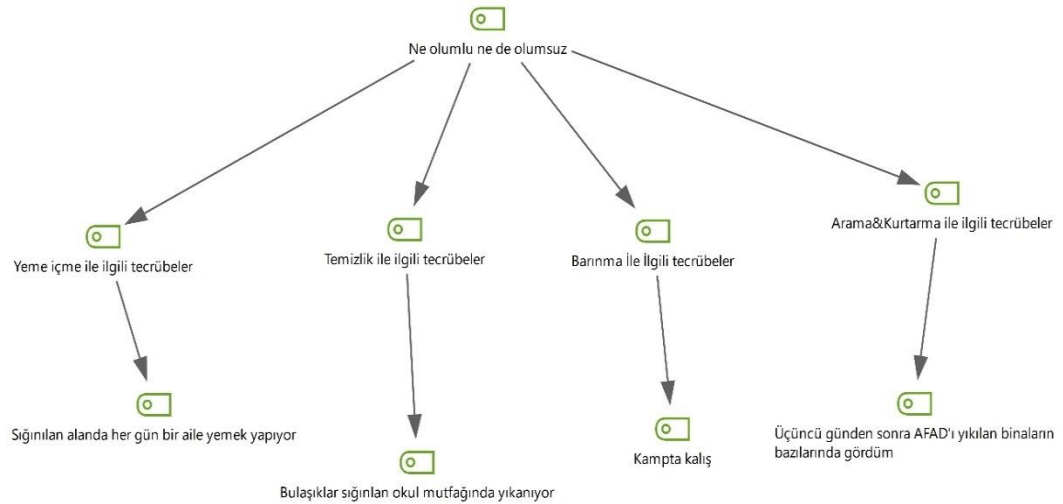
SKK13 (Şanlıurfa): İkinci dönem okul uzaktan oldu. Evet biraz zor oldu. Çünkü sınav zamanı da oldu. Yani ben bütün sınavlara girmedim. Orada şey çünkü internet çok zayıf oldu. Bir de çok kalabalık. Kalabalık ortamda giremedim yani.

“Annem eşyalarının çalınmasından korktu, Hırsızlık olayları ilk 1 hafta sürdü” gibi kodlar “Can ve mal güvenliği ilgili tecrübeler” teması altında yapılan kodlamalara, “15 gün süren elektrik kesintisi yaşandı” “Enerji altyapısı ile ilgili tecrübeler” teması altında, örnek olarak verilebilir. Söz konusu duruma ilişkin bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

SEK7 (Hatay): Biz direkt değerli eşyalarımızı evden aldık. Ama yaşanan şeyler vardı. Benim çalıştığım yerde hırsızlık oldu. Mobilya tarzı bir dükkandı. Hırsızlıklar yaşıyordu. Duvarlar yıkılmıştı. Dükkânın içinde mal vardı. Bir gidiyorduk mesela ailemizin yanına gidiyorduk. Geri geliyorduk bir şeyler çalınmış. Ama üçüncü günden sonra askerler gelmeye başladı. Onu zapt ediyorlardı. Yani hırsızlık olayı az yaşandı biraz daha.

SKK12 (Hatay): Ben korkmadım ama aslında oldu. Çünkü mesela bizim beyaz eşyalarımızı gidip almışlar. Babam birkaç gün sonra, birkaç gün değil hatta iki hafta sonra falan durumu görmeye gitti. Onlar zaten mutfaktaydı mutfağın şeyi çökmüştü çıkaramadı yani çıkarmak istiyordu hani biz Antep'e gidecektik çıkarmaya çalıştı ama o kadar yıkılan şey vardı onları çıkaramadı biz şaşırdık onlar nasıl alabildiler diye.

SEK4 (Hatay): Bizim akrabalarımız hep Suriye'de, sadece benim amcam buradaydı. Ondan hemen haber aldık çünkü evlerimiz yakın. Onlar etkilenmemişti depremden. Arkadaşlarımdan alamadım ama. Hem de fazla var yani. Zaten Reyhanlı da deprem olduğu zaman tüm elektrikler gitti.15 gün elektrik gitmiş. Bir de internet falan yok. Yani telefon hiç kullanamadım.

Şekil 22. Depremin ilk 3 günlük sürecinin ardından yaşanan ne olumlu ne olumsuz deneyimlere ilişkin çıkarılan tema ve bazı kod listelerinin yaratıcı şema ile gösterimi

Tablo 23. Depremi ilk 3 günlük sürecinin ardından çeşitli konularda yaşanan ne olumlu ne de olumsuz deneyimlere ilişkin kod tema listeleri

Ana Tema	Tema	Kodlar	f
Ne Olumlu Ne Olumsuz Deneyimler	Yeme içme ile ilgili tecrübeler	Sığınılan alanda her gün bir aile yemek yapıyor	1
		Kendi imkanları ile banyo kabini oluşturulması	1
	Temizlik ile ilgili tecrübeler	Eve sadece banyo tuvalet gibi temel ihtiyaçlar için girilmesi	2
		Sığınılan yerin temizliğini afetzedelerin yapması	1
		Bulaşıklar sığınılan okul mutfağında yıkanıyor	1
	Arama&Kurtarma ile ilgili tecrübeler	Üçüncü günden sonra AFAD'ı yıkılan binaların bazılarında gördüm	1
		Evde kalış	6
	Barınma ile ilgili tecrübeler	Çadırda kalış	3
		Kampta kalış	1
		Dernekte kalış	1

Şekil 22 ve Tablo 23'te depremzede zorunlu göçmen öğrenciler tarafından depremin ilk 3 günlük sürecinin çekmiş oldukları zorluklar ve edindikleri deneyimlere ilişkin cevaplar, katılımcının net olarak gerek söyleyiş tarzı gerek başkası için olumsuz veya olumlu olan bir tecrübenin kendisi için nötr bir durum olması gibi durumlara bağlı olarak bazı deneyimler için “*Ne Olumlu Ne Olumsuz Deneyimler*” ana teması altında toplanmıştır. Oluşturulan “*Ne Olumlu Ne Olumsuz Deneyimler*” temasının altında ise “*Yeme içme ile ilgili tecrübeler, Temizlik ile ilgili tecrübeler, Arama&Kurtarma ile ilgili tecrübeler, Barınma ile ilgili tecrübeler*” şeklinde alt temalar oluşturulmuştur. Bu alt temalar içerisinde ise katılımcı cevapları çeşitli şekillerde kodlanmıştır. “*Sığınılan alanda her gün bir aile yemek yapıyordu*” kodu “*Yeme içme ile ilgili tecrübeler*” teması altında, “*Üçüncü günden sonra AFAD'ı yıkılan binaların bazılarında gördüm*” kodu ise “*Arama&Kurtarma ile ilgili tecrübeler*” teması altında kodlanmıştır. Söz konusu duruma ilişkin bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

SKK13 (Şanlıurfa): *Yok. Çünkü şey belediye bir iki gün sonra yemek dağıtıyordu insanlara. Bir de şey tüm akrabaların hepsi mesela her gün bir aile yemek yapıyoruz. Çünkü çok çocuk vardı. Çocuklar hep acıkıyorlardı. Evlere gidip alıyorduk malzemeleri.*

YEK1 (Adıyaman): *İlk iki gün kimse yoktu. Yani AFAD'dan kimseler yoktu burdu. Mesela bu cami yanındaki bu ev yıkıldı hatta insanlar altında vardı oradan sesleri duydum yani ama AFAD yoktu. Orda sadece birkaç kişi vardı ağlıyorlar işte taşlar maşlar falan, bu mahallelerde AFAD gelmedi üçüncü gün geldi galiba, biz o zaman zaten ikinci gün üniversiteye geçtik. Gelemedik sonra ne oldu tam olarak bilmiyoruz. Biz havalimanına giderken yollarda baktık yani, evler nasıl yıkılmışlar. O kadar kötü olduğunu bilmiyorduk yani. Çok kötüydü evler. İşte havalimanına üçüncü gün geçerken vardı AFAD, üçüncü gün vardı. Her binada mı vardı? Her yıkılan binada yoktu tabii. Yetişemez ki. Asker gördüm. Askeri havalimanında gördüm. İtfaiye de gördüm. İtfaiyeyi burada gördüm Altınşehir'de. Ama askerleri havalimanının da gördüm yani.*

“*Eve sadece banyo tuvalet gibi temel ihtiyaçlar için girilmesi, Sığınılan yerin temizliğini afetzedelerin yapması*” gibi kodlar “*Temizlik ile ilgili tecrübeler*” teması altında, “*Evde kalış, Çadırda kalış, Kampta kalış, Dernekte kalış*” gibi kodlar ise

“Barınma ile İlgili tecrübeler” teması altında incelenebilir. Söz konusu duruma ilişkin bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

SKK1 (Malatya): Üçüncü günden sonra biraz daha iyi oldu. Çünkü bize ait bir çadır oldu en azından. Yani bir odada erkekle kız, kadın karışık oturuyorduk. Ama çadırdaki kendi ailemiz olduğu için daha iyi oldu.

SKK11 (Şanlıurfa): Bir hafta sonra artık eve gitmeye karar verdik ama geceleri orada uyumuyorduk. Yakında bir camiye gidiyorduk. O süreçte 2-3 gün falan sürdü. Ben kabul etmiyordum orada uyumayı. Sonra ailem de tamam dedi uyumayacağız artık dedi. Geldiler.

SEK9 (Hatay): Üçüncü günden sonra babamı annemi filan işte İstanbul'a getirdik. Gittik orada kalmıştık. Zaten 24 saat sürmüştü. Yol uzun sürmüştü. Ondan sonra orada birkaç saat oturduk abimle. Sonra dayanamadık. Biz buradayız. Onlar da orada çalışıyorlar, yardım ediyorlar. Bizim akrabalarımız da vardı. Arkadaşlarımız da vardı. Biz de abimle karar aldık. İşte arabaya bindik döndük. Ondan sonra da yine 1 ay falan arabada kalmıştık. İlk başlarda arabada kalıyorduk yani. Bir ay bir arabada kaldık ama teyzemden anahtarı almıştık. Hani bazen dış alıyorduk orada. Yemek falan yiyorduk. Eve giriyoruz, yemek yiyoruz mesela geri çıkıyoruz. Giriyoruz, dış alıyoruz, geri çıkıyoruz yani. Yani evde kalmıyorduk. Ondan sonra işte hani çadırlar vermeye başlandı. Arkadaşlar sağ olsun bize vermişlerdi. Arkadaşlarla kaldık daha doğrusu. Ailesiyle kaldık onlarla.

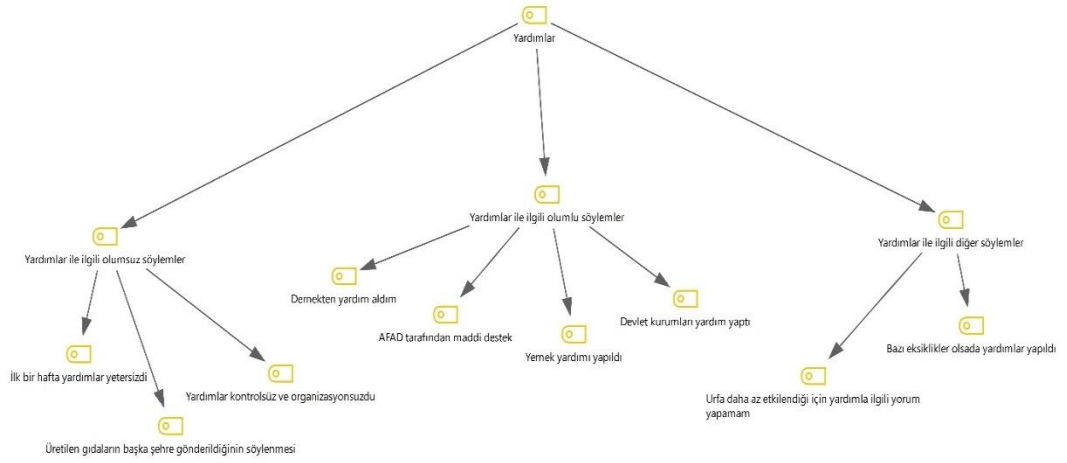
SKK11 (Şanlıurfa): Biz hocam kafedeydik ama yani kimse gelip temizlik yapmıyordu. Bir kere

SEK2 (Elâzığ): Birde şu var ben Elâzığ'dan birinci günden sonra ayrılmıştım dediğim gibi. Ama kardeşim burada kaldı ve ben buradan çıkınca kardeşim artık evde kalmadı üniversitenin camisine gitmiş orada yatmış evet orada kalmış. Sonra kültür parka gidiyor orada kalıyor biraz. Sonra buraya buradaki eve geliyor. Burada komşular çadır kuruyorlar var yaklaşık 1 ay kadar da dışarda çadırdaki kalıyor.

SEK3 (Malatya): Banyo mesela belki hiç yapmadık o bir ay içerisinde. 3-4 hafta sonra bir eve böyle çıktık. Yani bir yarım saat banyomuzu yaptık. Geri indik. Hatta eşya almıştık aynen oradan. Şu an Melikoba'da yaşıyoruz apartmanda yani. Depremden sonra önce konteynerde kaldık. 1 ay sonra o depremden etkilendiğimiz az hasarlı binaya taşındık orada bayağı bir kaldıktan bayağı bir zaman sonra da melikobadaki eve taşındık.

SEK6 (Kahramanmaraş): Hocam yollarda kaldık yani. Hocam ailemin yarısı bir yere gitmiş, bazıları başka bir yerde. Benim de bir yengem var, bir de abim. Onlar da hemşirelik bitirmişler burada. Onlar da hastaneye gitmişler, yardım için falan. Zaten ailenin yarısı da çocuklardı. Ailesi yanında kaldı. Annem babam da zaten onların yanındaydı. Ben de derneğe çıktım yani. Onlar için şey dernekte bir çadır bulduk. Onu taktık kurduk. Ben yatmadım ama sadece ailem ve çocuklar kaldı. Çadırı kurduk ve ben derneğe çıktım. Annem çok korkuyordu depremden yani. O yüzden 5 ay o çadırdaki kaldık. Çadırdan sonra kendi evimize geçtik.

SKK8 (Osmaniye): 3 gün boyunca mescitte kaldık. Ondan sonra önceki kaldığımız kampa tekrar gittik misafir olarak. Ona 3 günün sonunda gittik. Bir iki ay geçti. Ondan sonra sabah geldiler. Öğleden sonra çıkmanız gerekiyor dediler. Çıkarttılar bizi. Bir de o gün sınavım da vardı. Ondan sonra çıktık hocam. Kalacak yerimiz yoktu. Konteyner aldık Fakuşan'da.

Şekil 23. Deprem sürecinde yapılan yardımlar hakkında paylaşılan deneyimlere ilişkin çıkarılan tema kod listelerinin yaratıcı kodlama ile gösterimi

Tablo 24. Deprem sürecinde yapılan yardımlar hakkında paylaşılan deneyimlere ilişkin çıkarılan kod tema listeleri

Ana Tema	Tema	Kodlar	f
Yardım Deneyimleri	Yardımlar ile ilgili olumsuz söylemler	Halkın yardım konusunda dayanışmasız ve kaos halinde olması	1
		Gıdaların başka şehre gönderildiğinin söylenmesi	1
		Yetersiz STK ve vatandaş desteği	4
		Yardımlar kontrolsüz ve organizasyonsuzdu	1
		Yardım dağıtılırken ırkçılık yapıldı	2
		Başka şehre göç eden depremzede olarak bizlere yardım yapılmadı	1
		İnsanlar birbiri arasında yardımlaşmıyordu	1
		Yardımları tekrar tekrar alanlar oldu	1
		Yardımların dağıtımında kötü muameleye maruz kaldım	1
		Yardımlar genel olarak yeterli değildi	10
	Yardımlar ile ilgili olumlu söylemler	AFAD tarafından maddi destek verildi	5
		Depremzedeler birbiri ile yardımlaştı	4
		İnsanlar çok yardımseverdiler	11
		Yardımlar yeterliydi	10
		Devlet kurumları yardım yaptı	4
		Yurtdışından çok yardım geldi	1
		Dernekten yardım aldım	2
	Yardımlar ile ilgili diğer söylemler	Birinci günden sonra yardımlar yeterliydi	1
		Bazı eksiklikler olsa da yardımlar yapıldı	1
		4. günden sonra yardımlar yapıldı	1
		Urfa daha az etkilendiği için yardımla ilgili yorum yapamam	1

Şekil 23 ve Tablo 24’te depremzede zorunlu göçmen öğrencilere deprem sürecinin ardından yapılan yardımlar hakkında bazı sorular sorulmuş ve bu sorulara cevaben depremzede zorunlu göçmen öğrenciler deneyimlerini araştırmacı ile paylaşmışlardır. Aktarılan deneyimler “Yardım Deneyimleri” ana teması altında 3 alt temada ele alınmıştır. Bunlar “Yardımlar ile ilgili olumsuz söylemler, Yardımlar ile ilgili olumlu söylemler ve Yardımlar ile ilgili diğer söylemler” temalarıdır. Bu temaların altında ise detaylı kodlamalar yapılmıştır. Örneğin “Yardımlar genel olarak yeterli değildi, Halkın yardım konusunda dayanışmasız ve kaos halinde olması, Gıdaların

başka şehre gönderildiğinin söylenmesi, Yetersiz STK ve vatandaş desteği, Yardım dağıtılırken ırkçılık yapıldı, Başka şehre göç eden depremzede olarak bizlere yardım yapılmadı, Yardımları tekrar tekrar alanlar oldu” gibi kodlamalar “Yardımlar ile ilgili olumsuz söylemler” teması altında yapılan kodlamalara örnek olarak verilebilir. Söz konusu duruma ilişkin bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

SEK5 (Hatay): *Yok, hiç kimse yardım etmedi. İlk bir hafta kimse yardım etmedi zaten. Bir hafta sonra yemek yedirdiler, ablamı çıkardılar, su verdiler, elbise verdiler. Bir hafta sonra bunları yaptılar.*

AEK1 (Elâzığ): *Hocam edenler vardır illa etmeyenler de var. Edenlerden Allah razı olsun diye düşünüyorum. Ama genel olarak yani bence yetersizdir onlarda.*

AEK1 (Elâzığ): *Hocam ben yeterli değil gibi düşünüyorum. Çünkü yani devlet nereye kadar ne kadar yapabilir? Yani nasıl söyleyeyim size daha da böyle imkân olan insanların yardımları olsa daha da iyi olurdu diye düşünüyorum. Çünkü mesela tek deprem olmadı. Çok ülke yardım etti Türkiye'ye. İlk önce kendi kardeş ülkemiz Azerbaycan yardım etti Allah razı olsun. O kadar yardım geldi. Ama hocam insanın aklında şu da kalıyor o kadar yardım nereye gitti mesela? Çünkü haberlerde filan gördüğüme göre kaç tane otobüs tır yolda soyuldu. Öyle olaylar gördüm haberlerde, ama gerçek mi değil mi bilmiyorum yalanda olabilir tabi haberler.*

AEK2 (Elâzığ): *Maalesef gelmedi. Rahat da hatırlıyorum. Herkes kendi peşindeydi. Hani o zaman çocukmuş, yaşlıymış, kadınmış diye ayırt etmeden herkes ilk önce kendi kafasını sokma, kendi derdini halletme durumundaydı. Yani bu konuda haklı olabilirler bazı nedenlerden dolayı ama bence hoş değildi. Ben çünkü kaç tane kadının ayak altında kaldığını gördüm. İşte erkeklerin onların üzerinden koştuğunu, yok ilk biz gireceğiz veya biz yapacağız, biz yiyeceğiz. Yani böyle konuları ben gördüm. Bu konulara da bir şey yapamıyordum çünkü gerçekten insanların o kadar kafası karışık ki hiçbir şey diyemiyordun ve hiçbir şekilde karışamıyorduk o olaylara mesela.*

AEK2 (Elâzığ): *Valla bence olmadı. Neden olmadı abi? Çünkü deprem zamanını hatırlıyorum. Biz o 13 saat içerisinde tüm fırınlar olsun, tüm mekanlar olsun. Hatta böyle belediyeyi de aradık, yetkililerle de konuştuk. Sadece bir kuru ekmek bile bulamadık. Yani başka şehre gidiyoruz diye cevap verdiler. Ya şimdi burada bile bu zorluk yaşarken, biz ekmek bulamazken buradan başka bir yere gitmesi bence çok mantıksız bir olaydı. Tamam orada da böyle zorluklar olabilir, ona bir şey diyemem ama hani ilk önce burayı halledip de sonra öyle yapmaları gerekiyordu bence. Yani yemek ve içecek açısından gerçekten çok zorluk yaşadık. Her türlü zorluğumuzu yaşadık.*

SEK10 (Gaziantep): *Çadır görmedik. Battaniyeleri de biz almadık çünkü gelirken mesela yüz çadır getiriyorlardı ama yetmiyordu.*

SEK4 (Hatay): *Bence devlet fazla yardım etti bize. Vatandaşlar birbirine fazla yardım etmedi. Biliyorsun depremden dolayı insanlar hep kendine bakıyordu. İlgilenmiyordu kimse kimseyle yani.*

SEK7 (Hatay): *Yeme içme yardımı yeterliydi bence. Çadırlar yeterli değildi. Çünkü yağmur altında yatan insanlar vardı, gördüm. Arama kurtarma yardımları çok azdı. Hatta ilk iki gün sıfırdı. Onun dışında... Battaniye elbise filan ikinci günden sonra gelmeye başladı. AFAD'ın yaptığı yardımlar, benim kaldığım şehirde belli bir yerde dağıtılıyor ve o yere gitmen gerekiyor o yardımdan faydalanman için. Ama vatandaşların yaptığı yardımlar öyle arabayla filan geziyorlardı nerede insanlar vardı yardım ediyorlardı.*

SEK8 (Hatay): *Şimdi çok yeterli değildi ama arada bir geliyorlardı. Mesela 1 saat bir araba geliyor. Ondan sonra arkasında tırı geliyor. Ekmek geliyor. Karton olarak geliyordu. Açıyorlardı, dağıtıyorlardı. Su olarak çok fazla gelmeye başladı. Her aileye dediğim gibi 5 litre veriyorlardı şu büyüklüklerden. Yemekte de yetiyordu yani. Yetmediği zaman da mesela çağırıyoruz sen gel beraber yiyelim.*

Hem de şimdi şöyle söyleyeyim hem devletten gelen yardımlar vardı hemde insanlardan gelen yardımlar da vardı. Aynı geliyorlardı, aynı anda. Bir saat mesela bu geliyor, ikinci saatte bu geliyor. Sırayla geliyorlardı. Karışık. Mesela bazı kişiler İstanbul'dan kalkmışlar, buraya kadar gelmişler, yolla. Mesela bazı kişiler biz TikTok'ta mesela ya da YouTube'dan izledim ben depremden sonra. Adam çekiyordu ben mesela ekmek götürüyorum şimdi İstanbul'dan Hatay'a ya da İstanbul'dan Maraş'a.

SEK10 (Hatay): *O ilk üç günde erzak koli battaniye giyim gibi yardımlar gelmedi. Görmedik yani biz. Sadece devlet para yardımı yaptı. Normalde ben Türk vatandaşıyım. Yardım geldi evet. Yani herkese*

geldiği gibi bize de geldi. Tam hatırlamıyorum galiba 10 bin, 15 bin falan verdiler ilk önce. Sonra kira yardımı vardı. 3 bin veriyorlardı ayda. Öyle yardımlar geldi.

SKK3 (Malatya): *Yeterdi. Evet, yemek falan getiriyorlardı, battaniye falan millete getiriyorlardı. Ama çoğunlukla ırkçılık oldu. Dağıtanlar yapıyordu bu ırkçılığı. Siz Suriyelisiniz, sizin yüzünüzden deprem oldu falan, size bir şey veremeyiz, öyle şeyler dediler. Ben kulağımla duydum. Sizin yüzünüzden deprem yaşıyoruz. Biz mi yaptık, Allah mı yaptı? Bu Allah'ın izniyle oldu. Sanki biz yaptık.*

SKK3 (Malatya): *Mesela yardım dağıtılırken okuldaydık ya mesela bu çadırda mesela Türklere Suriyelilerden daha fazla veriyorlardı. Bir şey diyemedik onlara.*

SKK4 (Malatya): *Bilmiyorum. Ama bence yapmadı. Çünkü mesela kendi adıma söylersen ben zorluk çekmedim. Ama abilerim, insanların yoktu hiçbir şeyi. Çünkü onlar çadırda şeye ihtiyaçları vardı. Yani işleri yoktu, yedi ay boyunca işleri yoktu, o yüzden Malatya'ya geri dönmek zorunda kaldılar ve Malatya'daki o ağır hasarlı evlerin içine girip çalışmak zorunda kalmışlardı, o insanların eşyalarını taşımak zorunda kalmışlardı. Çünkü paraları yoktu açıkçası. Yani orada aileleri çadırda kalırken onlar buraya gelmek zorunda kalmışlardı.*

SKK6 (Hatay): *Yardımlar ile ilgili haksızlık olduğunu düşünüyorum. Bazı insanlara geldi bazı insanlara ise gelmedi. Mesela biz İstanbul'a gittik. İstanbul'a gittiğimizde bize yardım falan gelmedi. Mesela nereye geldi? Hatay'a gelmişti. Deprem yaşayan yerlere geldi. Ama başka yerlere göç edenlere gelmedi. Yani bize gelmedi bir şey.*

SKK7 (Gaziantep): *Yani yeterli diye düşünüyorum. Biz hiçbir şey almadık. Ben aldırmadım yani aileme falan izin vermedim. Çünkü daha muhtaç insanlar vardı diye düşünüyordum. Biz en azından evimize çıkıp girebiliyorduk. Yani yeterliydi. Bence çok yardım eden insan oldu gerçekten. Ama insanlar bence biraz nankörlük yapıyor. Mesela yani almadık diyor, içmedik diyor, yemedik diyor. Halbuki biz görüyoruz yani. Hani işte aldın, yedin, içtin falan gibisinden. Bence birazcık bu konuda şeyler.*

SKK8 (Hatay): *Oldu hocam. Babamın arkadaşları çok yardım etti yani. Türkler yardımcı oldular. Babam kaynakçı. Yani çok tanıdığı kişiler var. Ama şu da var hocam bazen kötü şeyler de yaşadık. Mesela bir keresinde çok üzülmuştüm. Benim staj yaptığım hastanede vitallere bakıyordum. Çok yorulmuştum o zaman depremden sonraydı. Bir amca bana nerelisin falan diye sordu. Ben de Suriyeliyim dedim. O da eşine şey dedi. Hanım bak kızımız Suriyeli. Ondan sonra bana baktı. Böyle şey dedi. Siz bizim vatanımızı aldınız. Sizin ne işiniz var burada falan. Bana bağırdı yani. Ama ben sustum. Mesela deprem zamanı da yardımlar dağıtılırken şey diyorlardı bize. Siz Suriyelisiniz sadece size yardım geliyor bize gelmiyor diye. Öyle diyenler de vardı.*

“AFAD tarafından maddi destek verildi, Depremzedeler birbiri ile yardımlaştı, Yardımlar yeterliydi, Yemek yardımı yapıldı, Devlet kurumları yardım yaptı, Dernekten yardım aldım” gibi kodlamalar “Yardımlar ile ilgili olumlu söylemler” teması altında değerlendirilen kodlardır. Söz konusu duruma ilişkin bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

FEK1 (Adıyaman): *Vallahi hocam her türlü de yardımcı oluyor. Bu konuda ben gerçekten de hatta şöyle bir şey söyleyeyim sana. Benim eğitim bittikten sonra ben şahsen Gazze'ye dönmeyi düşünüyordum hocam. Tıp fakültesi bittikten sonra. Ama şimdi düşünüyorum Türkiye benim eğitim de bana çok yardımcı oldu. Ben 7-8 sene burada hizmet vermek istiyorum. Türkiye'de hizmet vermek istiyorum daha doğrusu. Çünkü bana bu kadar yardım etmişler. Depremde, deprem zamanında çok yardım etmişler. Hatta ben sonra Konya'ya geçtim. Konya'da bir ay kaldım sonra Düzce'ye geçtim. Düzce'ye geçtikten sonra sürekli de arıyorlar sıkıntılarınız ne, bilmem ne. Hatta öyle bir şeyler de söyleyeyim, ben Konya'ya geçtikten 5-6 gün sonra benim hocam Konya'ya geçti. O ilk deprem altından kurtarılmış. İşte o Konya'ya geçtiği zaman ben onun yanına geçtim ona ve ailesine bakmak için. Türkiye'de bir ilçe vardır. Adı Meram'dır. O hastaneye odaya giriyordu ve depremzedelere para dağıtıyordu. Ve şahsen o hastanedeki depremzedeleri tek tek ziyaret etmiş. Konya'daki bir ilçe vardır. Ya belediye başkanı gibidir. Ya vali ya da belediye başkanı. Konya Meram. Hocam halkta çok yardımcı oldu, hatta şöyle sana bir şeyler söyleyeyim. Bizim Filistinlilere ait bir dernek var İstanbul'da. Kızılay, İHH gibi birçok dernek onun üzerinden, o dernek üzerinden Filistinlilerin listesini almışlar hem savaş içinde hem de deprem anında adlarımızı almışlar ve nerede kalıyoruz almışlar ve bize burs sağladılar.*

SEK2 (Elâzığ): Depremden sonra para olarak bize bir yardım oldu. Yani bizim evimiz değil biz kiracıyız. Bizim evimiz biraz şey hafif hasarlı olduğu için bize bir para yardımı AFAD tarafından geldi. Burada insanlarda çok çok gerçekten birbirine çok yardım ediyorlardı.

SEK10 (Gaziantep): Yardım ettik. Yani yemek konusunda? Mesela onların battaniye eksikliği vardı, onları veriyorduk. Battaniye, elbiseler. Evden alıyorduk. Bazıları eve girmeye korkuyorlar. Biz iki üç saat giriyorduk, elbise alıyorduk ya da pirinç pilavı alıyorduk. Evde baya vardı bizim. Malzeme vardı onları destek yapıyorduk.

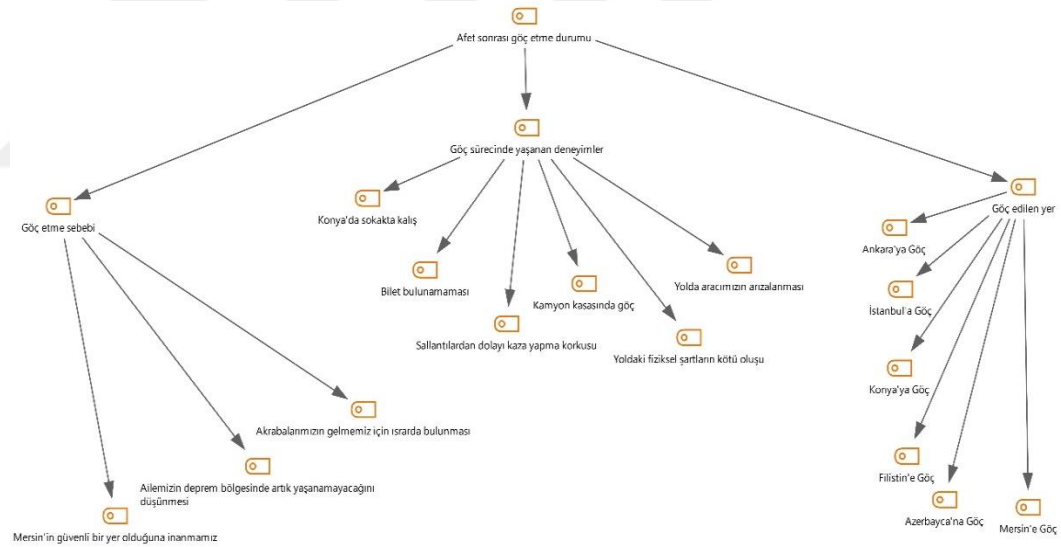
SKK5 (Adıyaman): Yani komşu olarak evet ettiler. Birbirlerine su veriyorlardı. Çocuklar acıkmasın diye bir şeyler veriyorlardı. Zaten büyükler hiçbir şey yemiyordu. Sadece çocuklar yiyordu.

SEK4 (Hatay): Bence yeterliydi, bir de fazladı yani. Elimizde eksikimiz olmadı.

SEK6 (Kahramanmaraş): Hocam çok oldu. Ben yani yardım çok gördüm. Hocam aslında hepsi yaptı ama en çok yurtdışından geldi. Dernekte çalışıyorum ben biliyorum yani. Yani ben dernekle beraberim ve orda gelen yardımları dağıtmaya çalıştık yani.

SKK13 (Şanlıurfa): Evet. Gördüm. Birkaç yardım yaptılar yani. Battaniyeler verdiler, belediyeden dağıtıyorlardı. İnsanlarda birbiri ile yardımlaşıyordu. Komşular mesela Türk komşular mesela battaniyeler. Mesela yemekler hazırlıyorlar. İlk gün Cami açtılar. Erkekler orada kaldılar.

SKK8 (Osmaniye): Hocam yani çok iyi mesela depremde bir konteyner alıyorsun. Ya onu alıyorsun ya da her ayda Ziraat Bankası'na 3.000 TL yatırılıyor. Yani istersen kira desteği alabiliyorsun, istersen konteyner alabiliyorsun. Biz ilk başta başvuru yapmamıştık ama yine de 6.000 TL gelmişti yani bize. Ondan sonra bir de ev yıkıldığı için 10.000 TL falan yardım gelmişti. Öyle. Bir de yardım işte yemek falan dağıtılıyordu herhalde kaptan. Bence devlet yeteri kadar yardım sağladı.

Şekil 24. Depremin ardından yaşanan göç sürecine ilişkin anlatılan deneyimlere göre çıkarılan tema ve bazı kodların yaratıcı kodlama ile gösterilmesi

Tablo 25. Depremi ardından yaşanan göç sürecine ilişkin anlatılan deneyimlere göre çıkarılan kod tema listeleri

Ana Tema	Tema	Kodlar	f
Afet Sonrası Göç Deneyimleri	Göç etme sebebi	Mersin'in güvenli bir yer olduğuna inanmamız	1
		Ailemizin deprem bölgesinde artık yaşamayacağını düşünmesi	1
		Akrabalarımızın gelmemiz için ısrarda bulunması	6
		Amaç sadece deprem bölgesinden çıkmak	2
		Ablamın orada bulunmasından ötürü orayı tercih ettik	1
	Göç sürecinde yaşanan deneyimler	Tahliye önceliğinin yaşlı, çocuk ve kadınlarda olması	2
		Mersin'deki kiralık evlerin çok pahalı olması	1
		Konya'da sokakta kalış	1
		Sallantılardan dolayı kaza yapma korkusu	1
		Yorgunluk	1
		Bilet bulunamaması	1
		Uçak ile göç	1
		Otobüs ile göç	1
		Kendi aracı ile göç	2
		Kamyon kasasında göç	1
		Trafiğin yoğun olması	1
		Yoldaki fiziksel şartların kötü oluşu	5
		Kamyon kasasının yolculuk boyunca çok soğuk olması	1
		Kar yağışı altında yolculuğun zor olması	1
		Yolda aracımızın arızalanması	1
		Yolculuğun normalden uzun sürmesi	3
	Göç edilen yer	Ankara'ya Göç	4
		İstanbul'a Göç	4
		Mersin'e Göç	4
		Konya'ya Göç	2
		Adana'ya göç	1
		Azerbaycan'a göç	1
		Filistin'e Göç	1
		Gaziantep'e göç	1
		Kütahya'ya Göç	1
		Şanlıurfa'ya göç	1

Şekil 24 ve Tablo 25'te depremin meydana gelmesinin ardından göç etmeye karar veren depremzede zorunlu göçmen öğrencilerin afet sonrası göç sürecine ilişkin göç deneyimleri incelenmiş ve bunlar kod ve tema halinde özetlenmiştir. Yapılan inceleme ardından 3 başlık altında 3 ana tema gelişmiştir. Bunlar sırasıyla “*Göç etme sebebi, Göç sürecinde yaşanan deneyimler ve Göç edilen yer*” temalarıdır. Bu temalar altında da üst birimine uygun kodlamalar ve kod atamaları yapılmıştır. Örneğin “*Mersin'in güvenli bir yer olduğuna inanmamız, Akrabalarımızın gelmemiz için ısrarda bulunması, Amaç sadece deprem bölgesinden çıkmak*” gibi kodlar “*Göç etme sebebi*” teması altında kodlanmıştır. “*Tahliye önceliğinin yaşlı, çocuk ve kadınlarda olması, Sallantılardan dolayı kaza yapma korkusu, Bilet bulunamaması, Uçak ile göç, Otobüs ile göç, Kendi aracı ile göç, Kamyon kasasında göç, Sallantılardan dolayı kaza yapma korkusu, Yoldaki fiziksel şartların kötü oluşu, Kamyon kasasının yolculuk boyunca çok soğuk olması, Kar yağışı altında yolculuğun zor olması, Yolda aracımızın arızalanması, Yolculuğun normalden uzun sürmesi*” gibi kodlar “*Göç sürecinde yaşanan deneyimler*”

teması altında yapılan kodlamalardır. “Ankara’ya Göç, İstanbul’a Göç, Mersin’e Göç, Konya’ya Göç, Adana’ya Göç, Azerbaycan’a Göç, Filistin’e Göç, Gaziantep’e göç, Kütahya’ya Göç, Şanlıurfa’ya göç” şeklinde oluşturulan kodlar ise “Göç edilen yer” teması altında oluşturulmuş olan kodlara örnek olarak verilebilir. Söz konusu duruma ilişkin bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

AEK1 (Elâzığ): *Hocam işte 2-3 gün sonra bize otobüs yollandı Elâzığ Otogarı’na. İşte arkadaşlarım sağ olsun, buradaki arkadaşlarım beni evden aldılar, otogara kadar götürdüler, beni yola sağladılar. İşte otobüstü, uçak olsa daha iyi olurdu düşünüyorum. Otobüsle hem insan yorgunluğu falan kötüydü yani, hem ara sıra yolda da sarsıntılar oldu. Yollar da çok kötüydü. Bunu söyleyebilirim. Gürcistan’a kadar koktuk. Bir deprem olursa mesela dağdan falan geçiyor ya yollar. Deprem olursa bir araba kayarsa dağdan aşağı yuvarlanırsınız. Öyle bazı olaylar vardı düşündüğümüz. Vallahi bir şey olmadı ama. Sağ salım gittik vardık Gürcistan’a. Gürcistan’dan sonra bir daha otobüsler geldi bizim için. İki otobüs yollamışlar. 50-60 tane Azerbaycanlı çocuk vardı. Çocuk dışında Aileler de vardı. Yeni evlenmiş gençler. Yaşlı nene olsun, ablalar olsun teyzeler olsun, öyleler de vardı. Hepsi geri döndü Azerbaycan’a*

SEK10 (Gaziantep): *Yani şöyle yollar ilk önce, yollar kapalıydı, yollar baya kapalıydı, bilet bulamadım. On gün sonra bilet buldum. Geldim otobüsle. Antep’ten çıkarken yollar kötüydü, çökmüş diyorlar.*

SEK2 (Elâzığ): *Burada kaldık. Hiçbir yere göç edemedik yani. Mersin’e gittim işte. Birkaç ay kaldım. Online eğitim döneminde oradaydım. Uzaktan eğitim alıyorduk zaten. Ben hemen bir bilet kestim gittim, benim kardeşim burada kaldı, bir sınavı falan vardı zaten, yani bilmiyorum yani neden gitmedi. Ben biraz kalacağım dedi. Ondan sonra birkaç gün sonra senin peşinden geleceğim. Tamam dedim. Ben gittim. Ondan sonra bu ikinci deprem oldu. Çok ağırdı yani. Zaten birinci deprem hasar yapmış. İkinci deprem ise yıkmıştı yani. Birincide hasar gören binalar yıkıldı yani. O an da ben bileti hemen kolayca bulmuştum ikinci depremden önce. Ben zaten bu deprem olmadan önce ben sana dedim ya bir sınavım vardı bitirip ben gidecektim. Bu deprem olmadan önce ben bir bilet almışım. Zaten bu sınav biter bitmez ben hemen gidecektim.*

SEK7 (Hatay): *Üçüncü günde Adana’ya geçtim. Şimdi bizim Adana’ya göçümüz şöyle oldu. İkinci günde Adana’daki akrabalarımızla iletişim kurduk. Sizi almaya geleceğiz ama yollar çok yoğun, bazı noktalar yıkılmış ama gelmeye çalışacağız dediler. Benim kuzenimin bir tane taksisi vardı, dört kişilik bir taksi. Geldi, ama orada biz çok kalabalıktık akrabalar olarak. Bir annemi aldı, bir ablamı. Yani annem, ablam bir de yakın akrabalarımızdan birkaç tane kadın aldı. Yani ilk önce ihtiyacı olanları almaya çalıştı. Sonra bir tane başka kuzenim vardı. Onun çalıştığı yerin sahibi, patronu yani, deprem bölgesine yardım gönderecekti bir tane kamyonla. Yani gelmek istiyorsanız o kamyonla sizi alabiliriz, yardımı boşalttıktan sonra bizimle gelebilirsiniz dedi. İşte biz akrabalara haber vermeye başladık. Adana’ya gitmek isteyen var mı diye. Kamyonla gelebilir. Bizde gittik ama çok sürdü. Yani yolculuk çok sürdü. Yani 4 saatlik bir yol 10 saat sürdü. Birde çok kişi vardı kamyonunda yani. Yaklaşık 50 kişi vardır. Adana’ya ortalama 50 kişi ile kamyonunda gittik. Birde, çadırılıydı ama hava sızıyordu. Birde çok üşüdüm, yani o kadar üşüdüm ki depremin ilk 3 günündeki soğuktan bile daha zordu. Çok zor bir yolculuktu.*

SEK9 (Hatay): *İşte o zaman ailece oturduk. Burada yaşanmaz artık dedik yani. Yani bu halde yaşayamayız. İki tane kız kardeşimiz var. O zaman soğuktu, donuyorduk. Yani bildiğin donuyorduk. Araba olmasaydı biz yani Allah korusun hasta olurduk ve bir şey olurdu yani kesinlikle. Babama demiştim hani gel gidelim buradan dedim. İlla bir Hatay’dan çıkalım yani ilk önce ondan sonra düşünüyoruz. Sonra işte ablam aramıştı sağ olsun. Niye gelmiyorsunuz dedi yani İstanbul’a gelin burada oturursunuz kendinize gelirsiniz falan filan. Biz de o zaman işte baktım. Abim zaten hiç uyumamıştı. Ben de uyumamıştım da işte nasıl çıkacağız o yola. 1200 kilometre vardı yani. Ani bir kararla. Başladık yola. İlk önce Adana’ya gitmiştik. Orada oturmuştuk işte. Elimizi yüzümüzü yıkamıştık. Su içmiştik yemek yemiştik. Kahve içmiştik. Ondan sonra oradan çıktık Ankara’ya kadar abim sürmüştü Ankara’dan sonra ben sürdüm. Hatta Ankara’dan Bolu’ya kadar bir zorluk çektik. Allah kimseye göstermesin. O zaman kar yağıyordu. Çok fazla kar yağıyordu. Araba yolda kaldı. İşte indim abimle. Babam arabayı sürüyordu. Abimle biz itiyorduk arabayı. Zar zor çıkmıştık oradan. Hatta işte 16 saatlik bir yol bizde 28 saat mi almıştı. Öyle bir şey almışlar. İki katın nerdeyse.*

SKK10 (Hatay): *Mersin’e geçtik. Orada akrabamızda kaldık. Orada da çok kötü hissettim üç aile kaldık falan çok kalabalıktı korkuyordum. 15 gün kaldık orada. Sonra babam dedi ki ev kiralayalım dedi. Orada kiralık sıkıntı yaşadık. Çok pahalıydı ev gerçekten ama pahalılıktan da ziyade deprem yüzünden kullandılar yani resmen. Mesela bizim Hatay’daki ev büyüktü. Normalde Hatay’da evimize 2000 TL*

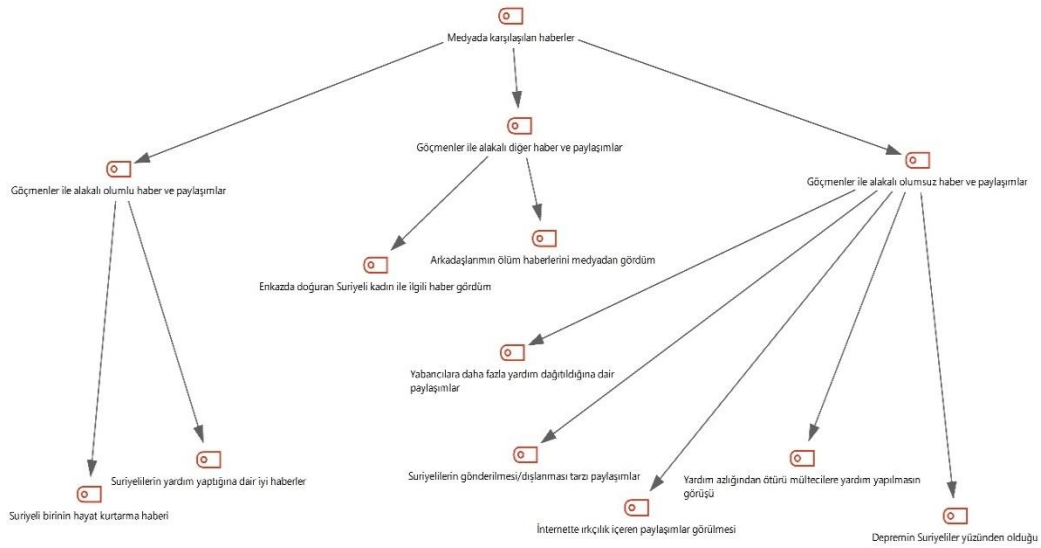
ödüyorduk. Mersin'e gittik 7000 istiyorlar. Hem de 6 ay istiyorlar bilmem ne. Sonra Konya'ya geçtik, Mersin'de kalmadık. Orada da ev bulmak için bir gün kaldık sokakta. Böyle arıyoruz ev. Ev bulduk, oturduk böyle. Birkaç ay kaldık orada işte. Ondan sonra yine şehir değiştirdik. Ankara'ya. Ankara'nın ilçesine geçtik. Şu an tekrar Hatay'a gittik.

SKK4 (Malatya): Şey dolmuş gelmişti. Otobüs mü diyeyim? O beyaz şeyler. O yani abim aradı. Ne yapacağız burada? Burada artık yaşanmaz diye. Ben gitmek istemedim. Okulum var dedim. Gitmek istemedim. Çünkü birkaç gün sonra eskiye dönecek sandım, sanıyordum. O kadar kötü bilmiyordum yani. Uzun süreceğini de bilmiyordum. Abimin zoruyla Urfa'ya gittik. Zoruyla derken illa yani gideceğiz dedi gittik öyle. Onun çabasıyla gittik yani. Orada kaldık işte. Yolda şu Malatya'nın girişi var ya, bilmiyorum adı neyse, orada yollar bayağı yıkılmıştı. Hatta binalar falan yıkılmıştı, dönenler falan vardı. Yolda bayağı zorluklar vardı ama biz zorluk çekmedik.

SKK5 (Adıyaman): Gitmek istemiyorduk. Orada halalarımın çocukları falan var. Onlar çağırırdı bizim işte burada bir sürü evlerimiz var gelin rahat edersiniz falan. İşte düşündük. Gitmek istiyorduk çocuklar olarak. Babam gitmek istemiyordu. İşte sonra gittik. Arabayla gittik, kendi arabamızla. Babam yavaş sürüyordu arabayı. Çünkü yollar böyle çok korkunçtu. Patlaktı. Bir de arabalar çok vardı. Galiba 7-8 saat sürdü. Zaten soruyorduk maksimum olarak mesela kaç saat sürer. Dediler 3 saat sürer. Buradan Mersin'e. Ama 8 saat sürdü. Arabada 9 kişiydik. Araba Doblo'ydu.

SKK6 (Hatay): İstanbul'a nasıl karar verdik? Çünkü her şeyimiz gitmişti. Ve o zaman da arkadaşlarımla iletişime geçebildim. Baktım işte Diyarbakır, Adıyaman hepsi gitmişti. Bir İstanbul vardı. Ablam da orada olduğu için oraya gitmeye karar vermiştik. Otobüste gidemedik. Bazı eşyaları çıkarabildik. Kıyafet olarak. Arkadaşım araba göndermişti kiralık olarak. Öyle gidebildik İstanbul'a.

YEK1 (Adıyaman): Havalimanında 3 gün kaldık. Hep arkadaşlarımız gitti. Gitmek için öncelik yaşlılar ve çocuklarındı. Önce onları alıyorlardı. Bekledim ben. Bence havalimanından en son giden bendim yani. Bekledim havalimanında, bekledim, bekledim, herkes gitmiş. Bir tane askerle oturduk, hatta sigara içtik beraber. Sadece biz kaldık. Sonra bir tane uçak geldi, üç gündür uyumuyorum. Hiçbir şey yemedim, sadece su içtim. Bisküvi de yedim. A-101'den alınanlar. Sonra dediler bir tane uçak var, kalanlar var mı? Kimse kalmadı ki, birkaç kişi var yani. Tamam dedim. O saatte bu uçak nereye gidiyor? Nerede olacak? Türkiye içinde, Türkiye'nin hangi şehrinde, Antep, ne bileyim. Neresi olursa olsun yani sorun değildi benim için. İşte böylelikle geldim uçak içine girdim, oturdum. Bana bir battaniye verdiler. O saatte rahatladım, o anda mutlu oldum. Dedim aha işte umut var yaa. Çünkü şehirdeyken çok kötüydü ve hava çok soğuktu deprem öldürmedi ama o soğuk bizi öldürecekti. Ama gece çok şükür geçti yani. Uçak Ankara'ya gidiyormuş bu arada, Pilot şimdi Ankara'ya iniyoruz deyince öğrendim Ankara'ya gittiğimizi. Hatta Ankara'ya indim çorba verdiler. Taksiye bindim. Dediler istersen otel var işte kalabilirsin. Dedim hayır bizim evimiz var arkadaşın evine gidiyorum filan. Taksiye bindim o taksici adam ile konuştuk. Diyor nereden geldin dedim işte Adıyaman'dan geldim. Dedi, depremi mi yaşadın? Dedim yaşadım depremi. Dedi, nasıllar? Anlattım işte şöyle böyle. Sonra evime geldim. Havalimanından Keçiören'e kadar en az 500 TL falan tutar. Dedim borcum ne? Adam dedi ki, hiçbir şey, senden alamam. Dedim, öyle bir şey olur mu amca? Dedi, valla alamam. Allah razı olsun.

Şekil 25. Deprem sürecinde medyada çıkan haberlere ilişkin oluşturulan tema ve bazı kodların yaratıcı kodlama ile gösterimi

Tablo 26. Deprem sürecinde medyada çıkan haberlere ilişkin oluşturulan kod tema listeleri

Ana Tema	Tema	Kodlar	f
Medyada Çıkan Haberler	Göçmenler ile alakalı olumlu haber ve paylaşımlar	Suriyeli birinin hayat kurtarma haberi	1
		Suriyelilerin yardım yaptığına dair iyi haberler	2
	Göçmenler ile alakalı olumsuz haber ve paylaşımlar	Yabancılar daha fazla yardım dağıldığına dair paylaşımlar	1
		Deprem Suriyeliler yüzünden olduğu	5
		İnternette ırkçılık içeren paylaşımlar görülmesi	1
		Yardım azlığından ötürü mültecilere yardım yapılmasın görüşü	1
		Suriyeli olduğu anlaşılmaması diye yardım istememesi	2
		Hırsızlık/yağmacılık vb olayları Suriyelilerin yaptığına dair haberler	3
		Suriyeli ve Türkler arasında olan kavga haberleri	1
		Suriyelilerin gönderilmesi/dışlanması tarzı paylaşımlar	2
	Göçmenler ile alakalı diğer haber ve paylaşımlar	Göçmenlerin paylaşımlarına rastladım.	1
		Arkadaşlarının ölüm haberlerini medyadan gördüm	2
		Enkazda doğuran Suriyeli kadın ile ilgili haber gördüm	1

Şekil 25 ve Tablo 26 depremzede zorunlu göçmen öğrencilerin deprem sürecinde de zorunlu göçmenler hakkında medyada karşılaşmış oldukları haberleri anlamaya çalışmaktadır. Katılımcılar tarafından medyada karşılaşılan içerikler ile ilgili sorulan sorulara yönelik verilen cevaplar araştırmacı tarafından “*Medyada karşılaşılan haberler*” ana teması başlığında 3 alt tema altında toplanmıştır. Bunlar sırasıyla “*Göçmenler ile alakalı olumlu haber ve paylaşımlar*”, “*Göçmenler ile alakalı olumsuz haber ve paylaşımlar*” ve “*Göçmenler ile alakalı diğer haber ve paylaşımlar*” şeklinde ki 3 temadır. Oluşturulan bu temalar altında da çeşitli kodlamalar yapılmıştır. “*Suriyelilerin yardım yaptığına dair iyi haberler*”, “*Suriyeli birinin hayat kurtarma haberi*” gibi kodlar “*Göçmenler ile alakalı olumlu haber ve paylaşımlar*” teması

altında, “Yabancılar daha fazla yardım dağıtıldığına dair paylaşımlar, Deprem Suriyeliler yüzünden olduğu, İnternette ırkçılık içeren paylaşımlar görülmesi, Yardım azlığından ötürü mültecilere yardım yapılmasını görüşü, Suriyeli olduğu anlaşılmasını diye yardım istememesi, Hırsızlık/yağmacılık vb olayları Suriyelilerin yaptığına dair haberler, Suriyelilerin gönderilmesi/dışlanması tarzı paylaşımlar” şeklinde yapılan kodlamalar ise “Göçmenler ile alakalı olumsuz haber ve paylaşımlar” teması altında ele alınabilecek kodlamalardır. “Göçmenlerin paylaşımlarına rastladım, Arkadaşlarımın ölüm haberlerini medyadan gördüm, Enkazda doğuran Suriyeli kadın ile ilgili haber gördüm” şeklinde oluşturulan kodlar ise “Göçmenler ile alakalı diğer haber ve paylaşımlar” teması altında incelenebilir. Söz konusu duruma ilişkin bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

SKK12 (Hatay): *Evet hocam maalesef. İyisi var kötüsü de var tabii ki de ama kötüsünden bahsedeyim size. Hani ilk olarak ben mesela watsab gruplarındaydım. Çocukluk arkadaşlarım da vardı. Çok iyi anlaşıyorduk. Ama o zamanlarda şey diyorlardı. Ben gruptayım. Yine bizim üzerimize suç atıyorlardı. Kötü mesela, kötü haberler gönderiyorlardı. Suriyeliler yağmacılık falan yapıyorlar. Ne bileyim çalma yapıyorlar. Ama o zaman da sadece onlar değil. Yani herkes çalmak isteyen o fırsatı değerlendirirdi. Çaldı. Ondan sonra iyi haberler de vardı tatbikî hani. Yardım konusunda. Yabancılar da hani katkıda bulunmuştu. Şeylerde de vardı. Haberlerde. Ama en kötüsünden başladım. Çünkü o zamanda tanıdığım ve hani aramız iyi olduğu arkadaşlar bile bunu paylaştılar.*

SEK9 (Hatay): *Bazı Suriyeliler yardım ediyordu. Onların haberini gördüm. Bizim gibi biz de yardım ediyorduk. Twitter'da gördüm.*

SKK11 (Şanlıurfa): *Görmüştüm hocam. Bir tane Suriyeli kadın doğum yapmıştı enkazın altında. Bir tane Suriyeli vatandaş da birinin hayatını kurtarmıştı enkazın altında. Bu ikisini görmüştüm. Ben pek haber izlemeyi sevmiyorum. Birde Sosyal medyada bu mülteciler gönderilsin, bize yer açılsın. Paylaşım görmüştüm. Bir milyon, bir milyondan fazla kişi hani şey oluyor ya, şablon mu ne oluyor? Instagram'da onu gördüm. Instagram şablonu. O bana kendimi kötü hissettirdi. Mesela bu misafirlik fazla uzadı. Yeter artık ondan sonra gitsinler gibi yorumlar da gördüm.*

SEK1 (Elâzığ): *Evet rastladım. Hatırlıyorum biraz şey, şey denilmeye başlamış o zaman yabancılar daha fazla yardım dağıtıyorlarmış tarzından şeyler söylenmeye başladı. Bunu da facebookta görmüştüm. Çok dakik bir bilgim yok ama bildiğim kadarıyla öyle bir şey yoktu zaten. Öncelik hep vatandaşlara, sonra diğer insanlara.*

FEK2 (Adıyaman): *Eee şey vardı, ne diyorlar ona ırkçılık vardı. Mesela sen arapsın, Suriyelisin hatta bırak bunları sen yabancısın ve burada oturmaya hakkın yok. Evet, git başka bir yere ya da yemek içinde mesela. İnternette gördüm ben bunları.*

SEK7 (Hatay): *Ben anlaşıyordum yani anlaşılamayan insanlar vardır. Şimdi mesela şöyle bir olay yaşanmış ben gözümlle görmedim ama duydum sosyal medyadan duydum. Göçük altında bir tane Suriyeli adam varmış dışarıdan yardım için kimse var mı diye bağıyorlardı ama adam Türkçe bilmediği için bir şey demiyordu beni Suriyeli bilip de beni çıkarmazlar diye korkuyorum dedi. O Türkçe yardım isteyemediği için Suriyeli yani Arapça konuştuğumda beni yardım etmeyecekler diye sanıyordu. Ben duymadım. Öyle bir şeyle karşılaşmadım ama sadece sosyal medya da gördüm öyle bir şey.*

SEK9 (Hatay): *Evet. Hırsızlık oluyordu ya. O zaman bazıları diyor bunlar Suriyeli işte, Suriyelinin yaptığına bakın falan filan. O tarz haberlere rastladım.*

SEK10 (Hatay): *Hocam işte dediğim gibi sizin yüzünüzden oldu falan diyorlardı. Böyle saçma hocam. Ben bir şey görmüştüm hiç unutmam bir kadın enkazın altındaydı. Çıkardılar onu. Niye seslenmedin falan dediler Türkçe bilmiyorum dedi. Ben Suriyeliyim diye beni ya çıkarmasalar diye hiç ses çıkarmadım dedi. Kendi ve çocuğu da vardı yanında. Ben bu videoyu gerçekten hiç unutmam. Yani bu nasıl bir ırkçılık yani düşünün. Ben ses çıkarmadım beni Suriyeli anlayıp çıkarmazlardı. Hani ölmeme müsaade edebilirlerdi diye. Bu çok kötü bir şey bence.*

SKK13 (Şanlıurfa): Evet. Gördüm. Şöyle yani çok değil mesela Suriyeliler yüzünden oldu. Bazıları kavga ettiler. Suriyeli ve Türkler. Yani biz sizi burada istemiyoruz. Buradan çık, şöyle. Facebook'ta gördüm.

SKK2 (Malatya): Zaten ilk bir hafta bakamadım giremedim hiç. Sonra bazı haberler duydum. Mesela Suriyelilerin yüzünden deprem oldu. Suriyeliler yüzünden buralar yıkıldı. Yani bunlar gibi.

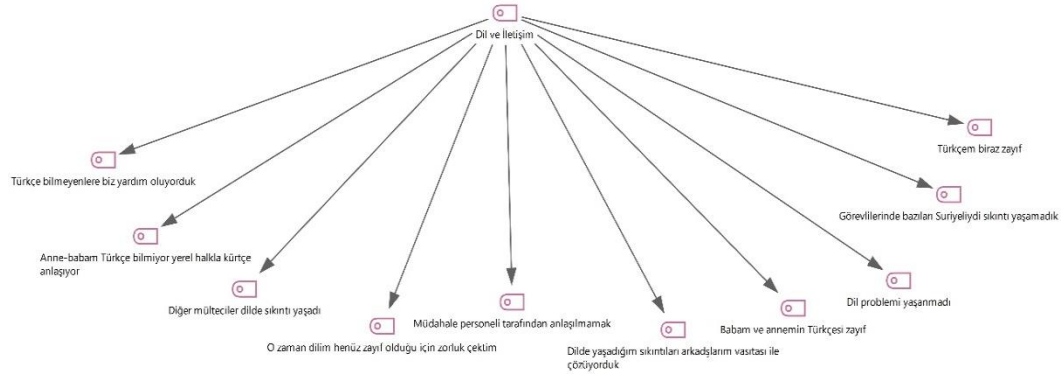
SKK4 (Malatya): Girdim. Hatta hiç çıkmadım diyebilirim. Sizin yüzünden deprem oldu gibi şeyler gördüm. Sizinle mi uğraşacağız gibi şeyler gördüm. Onlar cahil oldukları için yazmışlar bence. Eskiden üzülürdüm böyle şeylere ama artık büyüdüm.

SKK6 (Hatay): İnternete İstanbul'a gittikten sonra girebildim. Olumsuz haberlerde gördüm evet. Hani çadırlar bize yetmiyor, mültecilere de verilmesine bence gerek yok gibi şeyler yazılmıştı. Hani mültecilere vereceğinize, kendi halkımıza verilmesi gerekiyor. Gibi yorumlar falan da vardı. Instagram'da filan gördüm bunları. Haberlerde filan hatırlamıyorum gördüğümü açıkçası ama Instagram'ı çok kullandığım için baya görüyordum.

SKK7 (Gaziantep): Evet bizim yüzümüzden deprem olmuş. Öyle yorumlar gördüm. Gerçekten yani bizim yüzümüzden deprem nasıl olabilir? Böyle bir düşünce var mıdır hocam? Çok saçma sapan bir şey bu. Nasıl bir düşünce yani? Bizim komşumuz, önümüzdeki komşu sizin yüzünüzden oldu dedi bana. Defolun gidin dedi. Ben de dedim ki sen akıllı mısın? Seninle yaşadım ben o depremi. Biz birlikte yaşadık yani. Ben sana yaşatmadım. Sen bana yaşatmadın. Biz birlikte yaşadık ve bu Allah'tan gelen bir şey. Böyle devam edersen, böyle düşünmeye devam edersen bir deprem daha olacak dedim. Ve çok kızdım ona. Bu çok akılsızca bir şey. Tik Tok'ta gördüm. Ya işte ırkçılık falan vardı orada da. Bu Suriyeliler geldi. Onlarla tüm belalar geldi. Depremde oldu. İşte başımıza gelmeyen bir şey kalmadı gibisinden bir sürü şey ve söylenti oldu yani.

AEK2 (Elâzığ): Sadece o ölen arkadaşlarımızın öldüğünü biz ilk kez haberlerden duyduk. Yani kaç kere arayıp sormamıza bilgi beklememize rağmen bize bir şey söylemediler ama haberlerden arkadaşlarımızın öldüğünü gördük ve üzüldük. Biz haberlerden önce yetkililerin bize durum hakkında açıklama yapmasını beklerdik. Başka da öyle olumsuz bir şeye çok rastlamadım.

SKK5 (Adıyaman): Zaten Suriye vatandaşları eee biz savaştan kaçıyorlardı. Ölümünden kaçıyorlardı gelip burada öldük. Yani öyle şeyler yazıyorlardı. Başka da hiç zaten okumuyordum.

Şekil 26. Deprem sürecinde dil konusunda paylaşılan deneyimlere ilişkin oluşturulan tema ve bazı kodların yaratıcı kodlama ile gösterimi

Tablo 27. Deprem sürecinde dil konusunda paylaşılan deneyimlere ilişkin oluşturulan kod tema listeleri

Tema	Kodlar	f
Dil	Türkçe bilmeyenlere biz yardımcı oluyorduk	6
	Anne-babam Türkçe bilmiyor yerel halkla Kürtçe anlaşıyor	1
	Görevlilerinde bazıları Suriyeliydi sıkıntı yaşamadık	1
	O zaman dilim henüz zayıf olduğu için zorluk çektim	1
	Diğer mülteciler dilde sıkıntı yaşadı	6
	Türkçem biraz zayıf	2
	Ailemde Türkçesi zayıf olanlar vardı	4
	Müdahale personeli tarafından anlaşılmamak	1
	Dilde yaşadığım sıkıntıları arkadaşlarım vasıtası ile çözüyorduk	1
	Dil problemi yaşanmadı	7

Şekil 26 ve Tablo 27’de depremzede zorunlu göçmen öğrencilerin deprem sürecinde dil ve iletişim kurma noktasında yaşamış oldukları deneyimlerden elde edilen kod ve tema listeleri gösterilmiştir. Görüşmeler ile toplanan deneyimler “*Türkçe bilmeyenlere biz yardımcı oluyorduk, Anne-babam Türkçe bilmiyor yerel halkla Kürtçe anlaşıyor, O zaman dilim henüz zayıf olduğu için zorluk çektim, Diğer mülteciler dilde sıkıntı yaşadı, Müdahale personeli tarafından anlaşılmamak, Dilde yaşadığım sıkıntıları arkadaşlarım vasıtası ile çözüyorduk, Dil problemi yaşanmadı*” gibi kodlamalar ile “*Dil*” teması altında toplanmıştır. Söz konusu duruma ilişkin bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

AEK1 (Elâzığ): *İlla konuşuyorduk hocam. Mesela ben yeni geldiğim için bir dilde sorunum olsa da benim burada arkadaşım vardı kaç senelik, 4-5 senelik. Onlar Türkçeyi benden daha iyi biliyorlar, iyi konuşuyorlar. O çoğu zaman bunları hallederdi. Benim Türkçemde aslında ilk geldiğim sene de aslında kötü değildi de mesela öyle bazı laflar vardı anlamıyordum. Hangi manaya geldiğini. Arkadaşların vasıtasıyla anlaşıyordun. Ama şu an daha iyi.*

AEK2 (Elâzığ): *Ben anlaşılabiliyordum çünkü depremde önce bir 3 sene burada geçmişim vardı. O yüzden dolayı pek bir sıkıntı yaşamadım. Ama onlar bizi anlamamazlıktan çok geldiler. Dediklerinizi anlamıyoruz. Biz yardımcı olamıyoruz maalesef. Gibi cevaplar verdiler.*

FEK1 (Adıyaman): *Evet hocam anlaşıyoruz. Ya hocam bugün ki kadar aslında Türkçem çok iyi değildir. Yine biraz kırık. Ama yine de o kadar da çok sıkıntı yaşamadık çok şükür.*

FEK2 (Adıyaman): *Hayır. Zorluk yaşadım ama sadece konuşma için zorluk yaşadım ama anlama konusunda daha iyiyim.*

SKK12 (Hatay): *Hayır, görüşmedim ben kimseyle. Ben görüşsem de yaşamıyorum. Ama çeken vardı evet. Hani Türkçe bilmeyen ya da kendini anlatamayan var. Onlar zorluk çekiyor.*

SKK4 (Hatay): *Ben üniversite okuduğum için biraz Türkçe’em daha iyi ailemden. Ailem çok zorlandı bu işten dolayı. Ama ben dil konusunda onlara yardımcı oluyordum tabi.*

SEK6 (Kahramanmaraş): *Evet çektik, bir ara çok çektik hocam maalesef yani. Çok üzgünüm dil için. O zaman Türkçem biraz daha zayıftı şimdi daha iyi. Bazı şeyleri kullanıyorduk. Mesela ses var mı filan. Ama Türkçe tam anlaşımadık yani. Üniversitede bir dönem sadece Türkleri gördüm tam alıyacaktım tam o sırada deprem oldu. O yüzden Türkçem çok iyi değildi o zaman. Türkçesi daha iyi olan arkadaşlarım vardı onlar sayesinde anlaşıyorduk hocam.*

SEK7 (Hatay): *Ben anlaşıyordum yani anlaşılamayan insanlar vardır. Şimdi mesela şöyle bir olay yaşanmış ben gözümle görmedim ama duydum sosyal medyadan duydum. Göçük altında bir tane Suriyeli adam varmış dışarıdan yardım için kimse var mı diye bağıryorlardı ama adam Türkçe bilmediği için bir şey demiyordu beni Suriyeli bilip de beni çıkarmazlar diye korkuyorum dedi. O Türkçe yardım*

isteyemediği için Suriyeli yani Arapça konuştuğumda beni yardım etmeyecekler diye sanıyordu. Ben duymadım. Öyle bir şeyle karşılaşmadım ama sadece sosyal medya da gördüm öyle bir şey.

SEK8 (Hatay): Ben sıkıntı yaşamadım ama sıkıntı yaşayanlara yardımcı oldum. Dışarıdayken Suriyeli bir kişi geldi bana dedi ki ben mesela yemek istiyorum. Dedim ki yardım edeyim. Biz de otogardan uzağız. Bunu alamadım ben içeriye. İçeride bir aile vardı işte dedim ki bizim bir arkadaşımız var yemek yiyemiyor, yemek istiyor. Tamam dediler verdiler yemeği.

SKK10 (Hatay): Yok. Sıkıntı yok. Ben yaşamadım ama annem yaşadı açıkçası hocam. Hocam sürekli farklı şehirlere gittiğimiz için annem de sürekli bir şeyler sormak istiyor sokaklarda. Ve biz de utanıyoruz kardeşimle. Diyor ki sorun hadi sorun diyor. Biz de yok sormak istemiyoruz diyoruz. Sonra durduruyor insanları. Biz de sormak zorunda kalıyoruz. Ya da o Arapçadan soracak direkt. Öyle bir şeyler yaşadık evet.

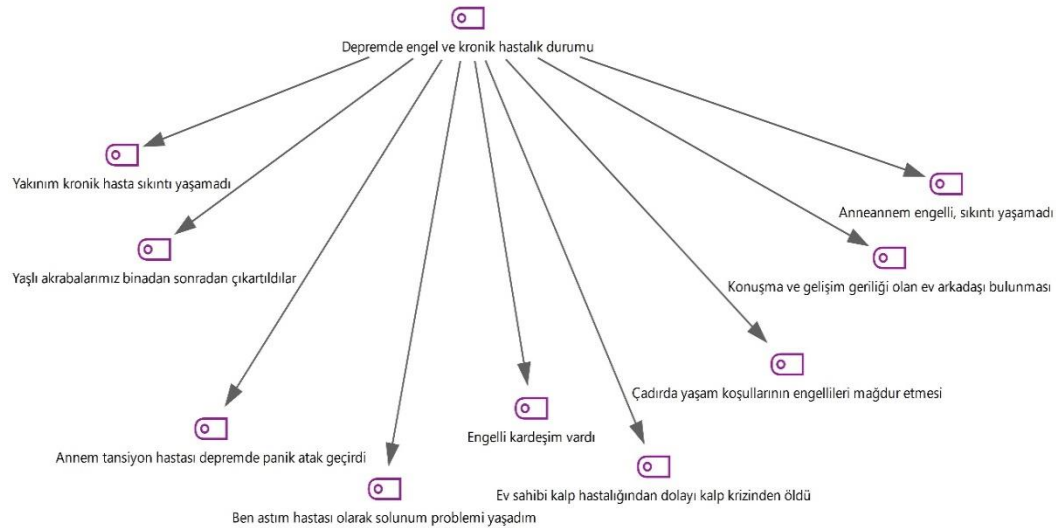
SKK11 (Şanlıurfa): Deprem yaşarken mi? O zaman konuşuyordum Türkçe. Ama annem, babam bilmiyordu Türkçe. Biz Urfa'da zaten kürtçe biliyoruz. Urfa'da yaşayanlar genelde kürtçe biliyorlar. O yüzden öyle zorluk çekmiyorlar. Bir kere mühendisler falan gelmişti hani eve bakmaya. Orada da zaten dayım varmış, dayım konuşmuş. Dayım iyi Türkçe biliyor. Öyle bir şeyler olunca genelde bende konuşup çeviri yapıyorum oradaysam.

SKK4 (Malatya): Görevlilerle hiç zorluk yaşamıyorum. Kolayca anlaşabiliyorum. Annem ve yengem filan zorlanıyor. Genelde konuşmuyorlar iletişim haline geçmeleri gerekiyorsa biz varız, abimler var.

SKK6 (Hatay): Şimdi şöyle bir şey var. Türkçe bildiğimiz için fazla zorluk çekmiyorduk ama diğer mültecilere için bence zor. Mesela çok uzağa gitmemize gerek yok, annem ve babam da zorluk çekiyorlar. Onlar Türkçe bilmediği için zorluk çekiyorlar.

SKK (Gaziantep): Yok ben rahatça konuştum ve anlaştım hep. Ama başka Suriyelilerden anlaşılamayan vardı. Onlar işte ya birini çağırıyorlardı işte tercüman falan ya da hareketlerle anlaşılabiliyorlardı ancak.

SKK8 (Osmaniye): Yok zaten bazıları Suriyelilerdi. Görevlilerin de bazıları Suriyelilerdi.

Şekil 27. Deprem sürecinde engel ve kronik hastalıklar konusunda paylaşılan deneyimlere ilişkin oluşturulan tema ve bazı kodların yaratıcı kodlama ile gösterimi

Tablo 28. Deprem sürecinde engel ve kronik hastalıklar konusunda paylaşılan deneyimlere ilişkin oluşturulan kod tema listeleri

Tema	Kodlar	f
Engel ve Kronik Hastalıklar	Yaşlı akrabalarımız binadan sonradan çıkartıldılar	1
	Yakınım kronik hasta sıkıntı yaşamadı	4
	Annem tansiyon hastası depremde panik atak geçirdi	1
	Ev sahibi kalp hastalığından dolayı kalp krizinden öldü	1
	Ben astım hastası olarak solunum problemi yaşadım	1
	Çadırdaki yaşam koşullarının engellileri mağdur etmesi	1
	Engelli kardeşim vardı	1
	Anneannem engelli, sıkıntı yaşamadı	1
	Konuşma ve gelişim geriliği olan ev arkadaşı bulunması	1

Şekil 27 ve Tablo 28’de depremzede zorunlu göçmen öğrencilerin deprem sürecinde yakınlarının veya kendilerinin sahip oldukları engel veya kronik hastalıklara bağlı yaşamış oldukları zorluklar aktarılmaya çalışılmış ve kod-tema listeleri oluşturulmuştur. “Engel ve Kronik Hastalıklar” teması altında “Yaşlı akrabalarımız binadan sonradan çıkartıldılar, Yakınım kronik hasta sıkıntı yaşamadı, Annem tansiyon hastası depremde panik atak geçirdi, Ev sahibi kalp hastalığından dolayı kalp krizinden öldü, Ben astım hastası olarak solunum problemi yaşadım, Engelli kardeşim vardı, Çadırdaki yaşam koşullarının engellileri mağdur etmesi, Konuşma ve gelişim geriliği olan ev arkadaşı bulunması” gibi kodlar ortaya çıkmıştır. Söz konusu duruma ilişkin bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

FEK1 (Adıyaman): Arkadaşlarımdan kronik hastalıkları olan evet bence yok ama benim arkadaşlarımdan, kronik hastalıklarından dolayı vefat edenler de var. Şimdi benim tuttuğum evde bir ev sahibi bir hanımdır ve bir kızı da vardır. Onun kızı 6 gün boyunca enkaz altında kaldı. Onlar annesiyle beraber yaşıyorlardı. İşte depremde bir ay sonra beni aramış o konuştuk. Onun annesi hakkında sormuştum. Nasıl diye iyi mi? Dedi ki vallahi annem kalp hastası deprem anında bina sallanırken annem hemen yanında kalp kriziyle vefat etti. Vallahi hocam kızın annesi bizim ev sahibi yanında da kalp krizinden ölmüş deprem anında. Evet. Deprem anda kalp krizinden ölmüş. 6 gün boyunca ölen annesiyle beraber kalmışlar enkaz altında.

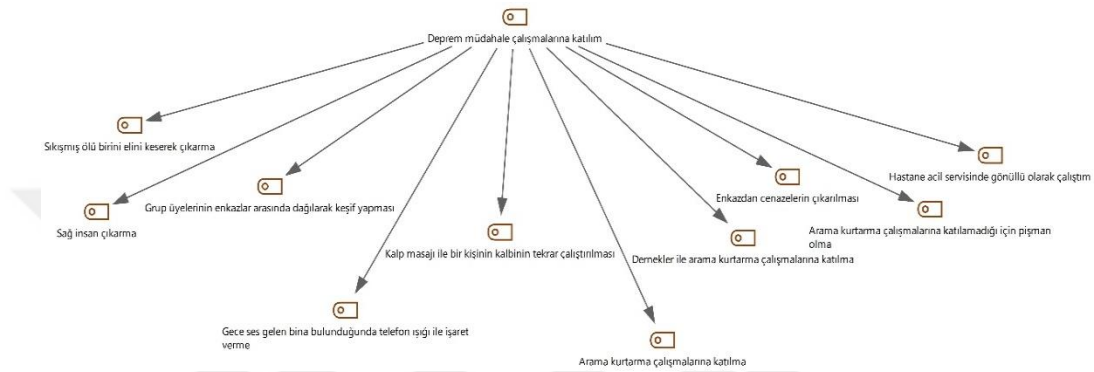
SEK2 (Elâzığ): Evet vardır. Benim anneannem. Ama o Mersin'deydi ve herhangi bir yaşamadı çok şükür. Hipertansiyonu vardır. Bir de ülseratif koliti vardır. Bir de kemiklerinde osteoporozu vardır. Ama bunlardan dolayı herhangi bir sıkıntı yaşamadı.

SEK6 (Kahramanmaraş): Evet var. Nenem var. Babamın annesi. O da kalp hastası. Bir de şey dayımın karısı. Ama çok şükür onlar çok büyük bir sıkıntı yaşamadılar. Çünkü ilaçları vardı. Birde internette yazıyorlardı. Şeker hastası kalp hastası hemen gelin ilaçlarınızı alın. Gidip alıyorduk ilaçları. Hemen ulaşabiliyorduk.

SKK13 (Şanlıurfa): Babamın amcası ile babamın halası onlar biraz yaşlı. Mesela yataktan hiç kalkamıyor. Biz çıkarıyoruz. Tualete getiriyoruz. Deprem zamanında onlar biraz zorlandı. Hemen çıkmadı. Mesela önce çocuklar çıktılar. Babam amcası

oğlu kaldı evde sonra çıkardılar. Birisi oksijen tüpü kullanıyor o zaman sıkıntı olmuştu gidip hastaneden tüp ve oksijen almıştılar.

SKK2 (Malatya): *Var, kardeşim. Çok hasta, engelli. O hasta oldu soğuktan dolayı. Nefes darlığı filan yaşadı. Nefesi kesiliyor hemen kardeşimin. Hastane de kaldık beş gün. İlk önce çadırdıydık ama alışamadık çadıra orada çok zorluk çekti zorlandı. Okuldan sonra çadıra geçmiştik ya işte, çadırdan üç gün sonra da hastaneye gitti. Kardeşim beş yaşında. Zaten daha sonra dediğim gibi 6 ay çadırda kaldık. O 6 aylık süreç içinde sürekli hastaneye gitmek zorunda kaldık çünkü kardeşim sürekli hastalandı.*

Şekil 28. Deprem sürecinde müdahale çalışmalarına katılım konusunda paylaşılan deneyimlere ilişkin oluşturulan tema ve bazı kodların yaratıcı kodlama ile gösterimi

Tablo 29. Deprem sürecinde müdahale çalışmalarına katılım konusunda paylaşılan deneyimlere ilişkin oluşturulan kod tema listeleri

Tema	Kodlar	f
Müdahale Çalışmalarına Katılım	Kalp masajı ile bir kişinin kalbinin tekrar çalıştırılması	1
	Sıkışmış ölü birini uzvunu keserek çıkarma	1
	Gece ses gelen bina bulunduğu telefon ışığı ile haberleşme	1
	Grup üyelerinin enkazlar arasında dağılarak keşif yapması	1
	İhtiyaç olmadığı için kabul edilmeme	1
	Dernekler ile arama kurtarma çalışmalarına katılma	1
	Sağ insan çıkarma	4
	Enkazdan cenazelerin çıkarılması	2
	Arama kurtarma çalışmalarına katılma	9
	Arama kurtarma çalışmalarına katılamadığı için pişman olma	1
	Hastane acil servisinde gönüllü olarak çalıştım	3

Şekil 28 ve Tablo 29’da deprem sürecinde arama kurtarma veya herhangi bir hizmet grubuna yardım sağlama amaçlı katılan katılımcıların deneyimlerinden elde edilen kod tema listeleri gösterilmektedir. “Müdahale Çalışmalarına Katılım” teması altında “Kalp masajı ile bir kişinin kalbinin tekrar çalıştırılması, Sıkışmış ölü birini elini keserek çıkarma, Gece ses gelen bina bulunduğu telefon ışığı ile işaret verme, Grup üyelerinin enkazlar arasında dağılarak keşif yapması, Enkazdan cenazelerin çıkarılması, Arama kurtarma çalışmalarına katılma, Hastane acil servisinde gönüllü

olarak çalıştım” gibi kodlar oluşturulmuştur. Söz konusu duruma ilişkin bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

SEK1 (Elâzığ): *Bayağı yaralı geliyordu acile. Çok kalabalık bir süreçti zaten. Çok yoğunduk. Biz sadece yardım etmeye çalışmıştık o zaman. İnsanlar çok panikti zaten. Biz de paniktik açıkçası. Biz de çok rahat değildik.*

FEK1 (Adıyaman): *Katıldım. Hocam kendim canlı çıkardım, evet. Depremi fark ettikten sonra benim arkadaşlarımla beraber kurtarma yapıyorduk. Yani öyle mesela küçük binalarda ya da diyelim ki bir kişi bile kurtarabileceksek kurtarabiliyorduk. Taşlar kaldırıyorduk. Milletle beraberdik. Ve enkazdan çıkartıyorduk. Bazı milleti çıkarttık çok şükür. Bazıları vefat etmişler. Yani cenazede Çıkarttık. Ben hocam bu duruma biraz alışkındım çünkü Türkiye'ye gelmeden önce bayağı alıştırma savaştan dolayı. Bizim Gazze'deki savaşta çok insanlarda bombaların altında kaldı, enkazı kaldırdık cenazeleri çıkardık. Yani hocam benim aklıma gelen şey, sana bir şey söyleyeyim, yalan dünya. Fark ediyorum hemen, bu adam yattı hayalleri var. Her şeyi de var Bir adam evi var. Arabası var eşi var çocukları var. Parası var. Ve iki dakika içinde onlardan hiçbirisi kalmıyor. Ne demek bu? Bunları oluşturmak için sen belki 30 sene boyunca çalıştın. 2 dakika bunları bu 30 seneyi aldı getirdi. İki dakika içinde hiçbir şey kalmamış. Ne demek bu? Hep kendime diyorum. Vallahi yalan dünya. Hatta sana bir şey söyleyeyim mi? Bazı zamanlar o üç gün içinde kendime diyordum. Keşke depremde ölseydim. Bu manzaraları görmeseydim. Onu dedim. Düşün. Bu kadar bizim içimiz bitti.*

SEK4 (Hatay): *Reyhanlı'da da bina yıkıldı 4 tane falan. Ama ben Antakya'ya gittim iki gün sonra. Antakya'da fazla şey yaşandı. Ben önceden izciyede çalışıyorum. Onlar çağırdılar bizi. Antakya'ya gittik, yardım ettik falan. Enkazlardan insan çıkardık. Ben mesela ilk gün gittiğimde bir bina yakılmış. Bir de küçük bir çocuk var. O çocuk yani odanın içinde kalmış hava almıyor, ona mesela çekiç ile bir de kürekle biraz yardım ettik taşları demirleri filan kaldırdık ve sonra çıkarttık o çocuğa anneye verdik. Aynı bu şekilde yardım ettik. Yemek filan verdik.*

SEK6 (Kahramanmaraş): *Hocam gittik oraya baktık evlere, aslında o olayları Suriye'de yaşadık biz, yani ufak tefek bazı malzemeler vardı çekiç, levye filan. Çalıştık saat 10'a kadar yani bir ses geldi. Beş kişinin içinde sadece bir kişi kalmış. Sonra saat öğlene kadar çıkardık sağ olanı. Kendi emeklerimizle çıkardık. Cenazelerin hepsi aynı gün çıkamadı. Ama o gün başka ölü çıkardık. Başka binalardan arkadaşlarımız vardı. Onların arasından birkaç kişi çıkardık. Aslında ben deprem öncesi bir dernekte çalışıyordum. Umut Derneği, o Arap derneği. Bir de gençlik merkezi var Maraş'ta. Onların da yanında çalışıyoruz. Kızılay da var. Öyle yani binalar filan var yıkılan, bazı aileler var hemen bize ulaştılar ve bizi çağırdılar. Tam saymadım ama orada belki bi 20 kişi varmışızdır çalışan. Aralarında Suriyeli de vardı Türk'te vardı. Koca bir bina vardı yıkılan o bina dada hem Türk hem Suriyeliler oturuyordu. Bizim amcaoğlunu da oradan çıkardık. Onlar da orada oturuyordular. Saat 10'da ses geldi, sonra saat öğleden sonra 3 gibi falan çıkardık. Çıkarttığımızda zaten yaralanmıştı, hemen hastaneye götürdük yani.*

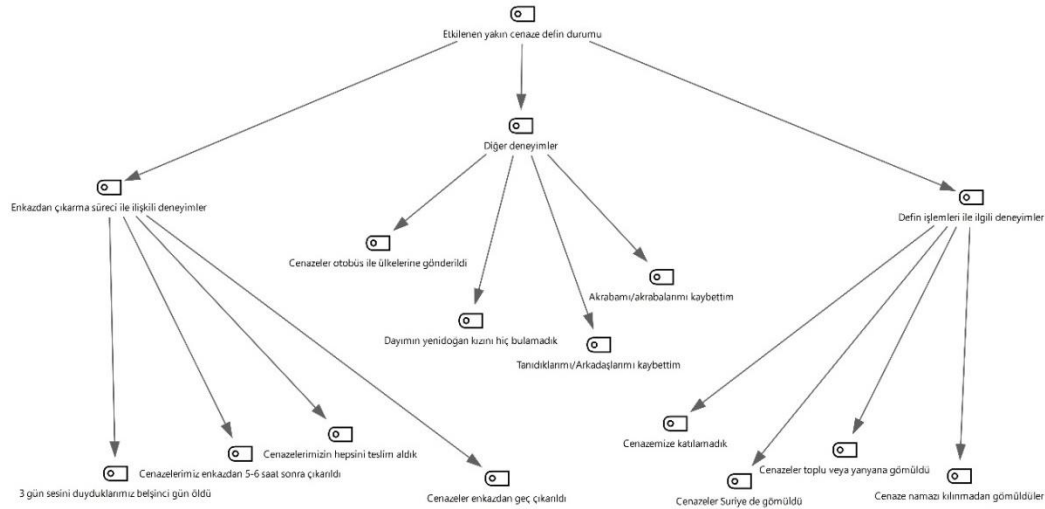
SEK7 (Hatay): *Evet o yıkılan aynı binada yaşayan bir tane arkadaşım vardı. O evde değildi deprem anında. Geldi, benim bütün ailem burada diye. Babam, kardeşlerim, eşim, çocuğum, annem içeride diye. Biraz baktık yani bina öyle bir yıkılmış ki yani onun evinin ne tarafta olduğu bile anlaşılmıyordu. Sonra evin nerede olduğunu öğrendik. Betonları kaldırmaya çalışıyorduk. Sonra babasını gördük, yaşıyordu babası. Babasını biraz böyle bir iki saat uğraştıktan sonra babasını canlı çıkarabildik. Sonra yani onun ninesi, babası annesinin öldüğünü söyledi ama onu çıkaramıyorduk, ona ulaşamıyorduk. Bir tek babası canlı çıktı. 5-6 kişiydik hepimiz Suriyeliydik elle uğraşarak çıkardık. Arkadaşımın babası da Suriyeliydi zaten.*

SEK8 (Hatay): *Tabii ben ailemle hiç oturmamış hep çalıştım. Biz grup olarak çıkıyorduk. Tamam mı? Yabancı olsa, Türk de olsa hiç kimse fark etmez. Topluyoruz bir birlerimizi. Çıkıyoruz yardım etmeye. Biz mesela sokaklara girdik, bağırıp çağırmaya başlıyoruz. Kimse var mı? Sesimi duyan var mı? Ses geldiği zaman da koşuyoruz. Bir daha çağırıyoruz sesini. Adamın nerede olduğunu bilelim. Ondan sonra. Yerini bulunca ışıkla direkt vuruyorduk mesaj gönderiyorduk diğerlerine. Mesela grubumuz olarak. Biz ne koyduk. Telefonun ışığını kapatırsın açarsın. Kapatırsın açarsın. Mesela dağılıyorduk enkazlar arasına biri telefonu aç kapa yaptığında o zaman burada bir kişi var. Oraya gidiyorduk yardım etmeye, taşları çıkarttırıyorduk. Bazen çok, bir sürü insanlara da yardım ettik çok oldu hemde. Az değil. Elimizde mesela demir vardı. Ya da bir şey vardı. Çalışıyoruz onunla. Taş çıkarttırıyoruz beraber. Büyük bir taş vardı. Hatta 5 kişi çıkartamadık, kaldıramadık onu. Ama bayağı çağırdık insanları. Hep beraber kaldırdık. Canlı bir sürü çıkardık. Ölü de de çıkardık. Böyle bir de şey var. Yaşadığımız bir şey de var söyleyeyim size. Ölen bir kişi vardı ama elinin üstüne taş vardı. Taşları da çıkarttırıyoruz. Çok büyük bir taşı. Elini kestiler, öyle çıkartırlar. Bizim bir arkadaşımız vardı. O da korkmuyor falan. Bir şöyle*

kesti. Onun abisi vardı. İşte dedik ki hanımefendiyi çıkarttırıyoruz. Şöyle bir çözüm var. Elini keser çıkartırız ya da kalsın içeride. İşte yakını dedi ki yok elini kesin öyle çıkar. Ben bunu istiyorum. Ben onu şey mezara alacağım dedi. Elini kesin öyle çıkartın. Biz de elini kestik öyle çıkarttık. Yabancı bir kişi vardı o kesti. O biraz daha böyle soğukkanlı gibi. O arkadaş en fazla çalışan kişiydi. Hiç durmuyordu sabah akşam, sabah akşam.

SEK9 (Hatay): Az önce dediğim gibi çok çalıştık hocam hatta çok kötü bir anım vardı. Bina yıkılmıştı işte. O zaman bir abi vardı. Buradan ses geliyor dedi. Biz gitmiştik oraya. Aramaya başlamıştık işte. Biz o işte ulaştığımızda iki tane kız çocuğu vardı. İkisi de tam can veriyorlardı. Ses duyuyorduk. Konuşuyorduk onlarla. Depremin, işte İstanbul'dan geldiğimizden iki gün sonra. Oraya gittik işte. Çıkardık ikisini. Hastaneye ben yani kendim gittim onlarla. Aldım hastaneye götürdük. Adana şehir hastanesine gitmiştik. Orada can verdiler. Ambulansla getirdik. Allah korusun kız kardeşlerimle aynı yaşıydılar.

YEK1 (Adıyaman): Ettim tabi. Olmaz mı? Rektörden arabasını aldım. Bizim rektörümüz. Gittim bir aile vardı burada. Enkaz altında kalmış, tam enkaz altında değil ama evden çıkamamışlar. Kapıda dolayı işte düşmüş böyle bir şeyler olmuş. Araba aldım gittim çıkardım oraları. Geri döndüm. Yani şöyle oldu. Önce üniversiteydim. Bir tane arkadaşım vardı, İstanbul'da. Diyor ki, bir Yemenli bir aile var, işte Adıyaman'da, işte daha enkaz altında. Ben o hocayı tanıyorum, Salih Hoca adı. Üniversitede hoca zaten, Arapça hocası. Gittim araba arıyordum, bulamadım. Sonra rektörün arabasını aldık. Arkadaşlarla beraber. Eve yanına gittik. Baktım, kapı zaten düşmüş. Kapı üstlerine düşmüş. Çekemiyorlar. Sonra bir tane arkadaşım çağırdı gel diye. Geldim. Tabii aldık, çıkardık yavaş yavaş. Çocukları çıkardık. Kadını, sonra aldık. Bir tane çocuğu yaralanmış. Elleri sadece. Kanyordu.

Şekil 29. Depremin cenaze ve defin süreçlerinde paylaşılan deneyimlere ilişkin oluşturulan tema ve bazı kodların yaratıcı kodlama ile gösterimi

Tablo 30. Depremin cenaze ve defin süreçlerinde paylaşılan deneyimlere ilişkin oluşturulan kod tema listeleri

Ana Tema	Tema	Kodlar	f
Cenaze ve Defin Süreçleri	Enkazdan çıkarma süreci ile ilişkili deneyimler	Cenazelerimizin hepsini teslim aldık	1
		Cenazelerimiz enkazdan 5-6 saat sonra çıkarıldı	2
		3 gün sesini duyduklarımız beşinci gün öldü	1
		Cenazeler enkazdan geç çıkarıldı	
	Defin işlemleri ile ilgili deneyimler	Cenaze namazı kılınmadan gömüldüler	1
		Cenazeler Suriye de gömüldü	1
		Cenazemize katılamadık	2
		Cenazeler toplu veya yan yana gömüldü	3
	Diğer deneyimler	Dayımın yenidoğan kızını hiç bulamadık	1
		Cenazeler otobüs ile ülkelerine gönderildi	1
		Akrabamı/akrabalarımı kaybettim	7
		Tanıdıklarımı/Arkadaşlarımı kaybettim	12

Şekil 29 ve Tablo 30’da depremzede zorunlu göçmen öğrencilerin deprem sürecinde yaşadıkları arkadaş ve akraba kaybına ilişkin deneyimledikleri tecrübelerin kod ve tema listeleri gösterilmektedir. “Cenaze ve Defin süreçleri” ana teması altında “Enkazdan çıkarma süreci ile ilişkili deneyimler, Defin işlemleri ile ilgili deneyimler, diğer deneyimler” olmak üzere 3 tema bulunmaktadır. Her bir tema altında da ilgili kodlamalar yapılmıştır. Örneğin “Enkazdan çıkarma süreci ile ilişkili deneyimler” teması altında bulunan kodlara “Cenazelerin enkazdan geç çıkarılması, Cenazelerimizin hepsini teslim aldık, 3 gün sesini duyduklarımız beşinci gün öldü” gibi kodlar örnek olarak verilebilir. Söz konusu duruma ilişkin bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

AEK1 (Elâzığ): *İşte söylediğim gibi hocam yakınım arkadaşım değildi ama yine tanıdığımız bir insandı. İşte bir tek burada dört kişi yani. Yine de Azerbaycanlı kardeşlerimizdi. İşte o dört kişi kaybettik. Cenazeleri bir ay sonra filan alındı.*

FEK1 (Adıyaman): *Vallahi hocam birinci günde ulaşıldı. Çünkü onlara altı saat sonra onu kurtarmışlar. Ev sahibinin kızına ise bana söylediğine kadar altı gün kaldı enkaz altında. Annesi kalp krizinden ölen. Şimdi bizim okulumuzdaki sınıf arkadaşlarımız da vardır bu arada. Bazıları telefon üzerinde mesajlar gönderiyordular ama sonra fark ettik şehit düştüler. Enkaz altında mesaj göndermişler ama sonra kurtaramadık. Artık hiç mesaj gelmiyor. Valla hocam birinci günde mesela mesajlar oldu ikinci günden sonra artık bir şeyler gelmiyor. Çünkü hocam, hocam felaket çok büyüktür. Onlar bizim mücadele edebileceğimiz kadar değil. Öyle hocam sana bir örnek de vereyim. Diyelim ki 100 bina var bir bölgede. Kurtarma personeli olarak sadece 10 kişi vardır. 10 kişi nasıl 100 binayı kaldıracaklar? Öyle düşünebilirsin.*

SEK7 (Hatay): *Yok akrabam yok çok şükür ama arkadaşlarım var. Ben üçüncü günde çıktığımda benim bir tane yakın arkadaşım cesedine ulaşamıyorlardı. Beşinci ya da altıncı günde çıkartıldılar. O yüzden cenazesine gidemedim. Babamın Suriyeli arkadaşlarından da ölenler oldu ama onlar ne yaptı neler yaşadı bilmiyorum bir fikrim yok.*

SKK1 (Malatya): *Akrabam olmadı ama arkadaşlarımdan oldu. Bir tanesi ölmüş ama arkadaşları yani haber verdiler. Bu depremin altında kalmış, daha cesedi çıkartmadılar falan. Yani çok yakın arkadaş değildik, okul arkadaşlığı. Ailesi çıkmıştı. Sadece Muhammed ölmüş. Bir de bir kız var, o da kardeşiyle çıktı. Ailesi öldü. Bunlarda Suriyeliydi.*

SKK4 (Malatya): *Arkadaşım var burada Malatyada. Ailesi Şanlıurfa’da. Okuldan arkadaşımды. Ailelerine falan gittim. Yani Urfa’da amcamın evine girerken diğer arkadaşımla konuşurken haberi duydum. Cenazesine gitmedim. Enkazda 3 gün sonra ulaşılar. Arkadaşım yoğun bakımda 2 ay boyunca kaldı.*

SKK7 (Gaziantep): *Hocam çok büyük bir üzüntü yaşandı ve onlar hemen çıkmadı çıkaramadılar çok zor çıkardılar yani bazılarını 5 gün sonra bazılarını 4 gün sonra. Halenin nesi oluyor halası. Halasını dört gün sonra çıkardılar ve yaşıyorken çıkardılar. Şehadet getirerek çıkardılar onu ve yaşıyordu. Ölmedi yaşıyor hala. Gerçekten bu kader. Hale’yi üç günde çıkardılar ama Hale ölmüştü. Halasını çıkardılar dört günlük. Ama o yaşıyordu.*

SKK8 (Osmaniye): *Hocam zaten enkaz altında 4 gün falan kaldı. Ondan sonra bulundu. Bir de çocukları buldu yani. Orada zaten ambulans falan kalmamış yoktu yani. Ondan sonra bir tek onlar vardı. Bir de dayım yani. O sadece oradaydı. Dayım defnetti. Biz zaten cenazeye gidemedik hocam.*

“Cenaze namazı kılınmadan gömüldüler, Cenazeler Suriye de gömüldü, Cenazemize katılamadık, Cenazeler toplu veya yan yana gömüldü” gibi kodlamalar “Defin işlemleri ile ilgili deneyimler” teması altında yapılan kodlamalara örnek olarak verilebilir. Söz konusu duruma ilişkin bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

SEK3 (Malatya): O süreç uı zor çok zor. İu onun kardeşı var. Arayıp ulaşmayınca evine gitti baktı. İu binalar üst üste yıkıldı. Çıkartamadılar. Bir bina çöktü. Üstüne bir tane daha bina yıkıldı. İkinci depremde oldu. Ben konuşamıştım kız olduğu için aramızda çok iletişim olmadığı için ama görüşen vardı. Konuştular. Annem falan görüşmüştü. Sonra ikinci depremde Kardeşi gitti. Baktı ulaşamıyor. Evine gitti. Baktı yıkıldı. Binası yıkıldı. Cenazesi Depremden 2 gün sonra çıkartıldı. Hatta biz çıkarttık. Cenazesi olmadı. Çünkü o kadar çok ölen olduğu için direkt gömüldü hatta 10 kişiyi yan yana gömüştük. O süreçte mesela saat 12'ydi. Saat 1'i 10 geçişte deprem oldu. Benim kuzenim bir de yanında bir tane kız vardı. Orada tam binaya girecekken sallandı. Bu sefer o karşı binanın çatısı üzerinde çöktü. Onlar tam üstüne düştü. O sırada babası ve bir tane kız da çıktı. Ama diğer üç tanesinin üzerine çöktü bina. Bir tanesi üzerinde diğer bina çöktü, bir tanesi de diğer binada kaldı. Tam merdivende inerken taşlar düştü, o da engelledi işte çıkmasını. Hatta babasına şey diyerek, baba ben çıkamıyorum, sen git. Ama babası bırakıp gitmedi. Konuştu babasıyla orada. Aralarında taş vardı. Kuzenlerim, üç dört tane kuzenim, bir de birkaç tane daha. AFAD çıkartmadı onları. AFAD yoktu. Pardoona hatta AFAD vardı ama uı AFAD'a kuzenlerim yardım etti. AFAD'a yardım ettiler. Aynen yardım ettiler.

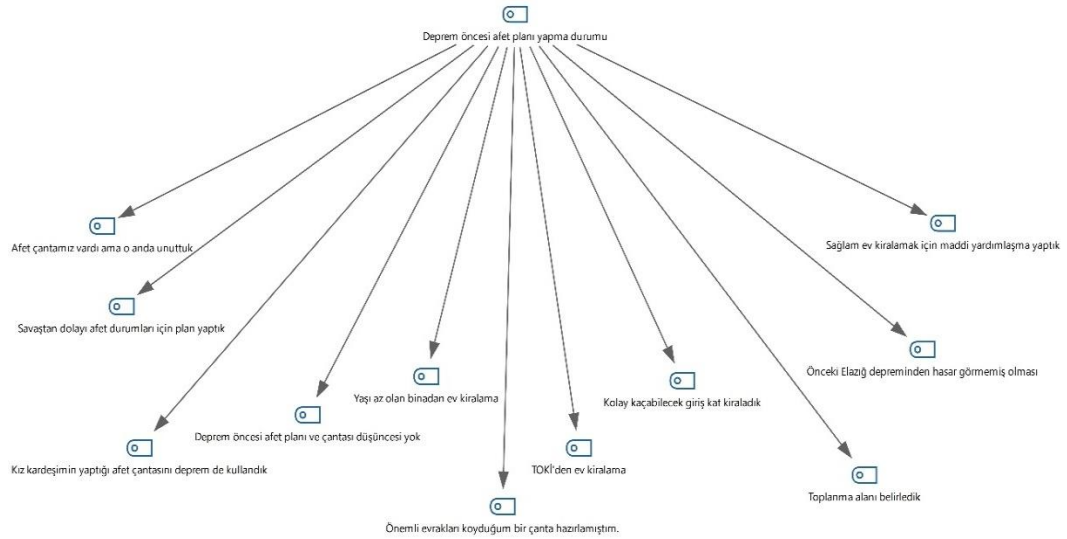
SKK5 (Adıyaman): Zaten biz o zaman köye gitmiştik. Beşinci günü bir tane kadın vardı çocuğuyla içeride kaldı depremin altında çocuğu üç yaşındaydı galiba onun sesini duyuyorduk zaten eşi de vardı eşi ama sadece duruyordu yani bir şey yapamıyordu çünkü onların binaları altı kat yani adam bir şey yapamıyordu. Kadın üç gün boyunca yaşıyordu çocuğuyla birlikte ikisinin sesini duyuyorlardı. Üçüncü günden sonra hiç ses almadılar. Beşinci gün galiba. AFAD geldi. Onların cenazelerini falan çıkarttılar. Suriye'ye götürdüler ve Suriye'de gömdüler.

SEK8 (Hatay): Akrabam yok çok şükür. Arkadaşlarımdan ölenler oldu ama kaybolan olmadı. Defin işlemlerine de söyle hocam gittik boş bir yere, orada işte çukur yaptık büyük bir çukur. Şöyle sırayla yan yana koymaya başladık. Bir sürü insan vardı orada. Devlet yekllileri de vardı. Akrabası olanlar kimliği belli olanlar gömülüyordu. Akrabası olmayanlar ise hastaneden geldikleri için bilgileri yazılıyordu bulabildikleri bir resim filan varsa onu asıyordular birde numara verip öyle gömülüyordu. Mesela şimdi şöyle bir şey vardı. Mesela ben bu adamı bulamıyorum. Bu benim akrabam. Bu kişi varsa bu numaraya ulaşsın. İşte gördüğü bir insan varsa direkt ulaşıyor. Gel burada akrabam var.

SKK10 (Hatay): Definler zaten cemaatle oluyordu. Birkaç kişinin defni oluyordu, tek tek olmuyordu. Toplu şekilde oluyordu. Mesela buradaki arkadaşım, burada okuyan arkadaşımın cenazesine bir hafta sonra ulaşıldı, öldü dediler. İlk önce diyorlardı ki hastanede. Öyle haberler çıkıyordu falan, adını gördük bu hastanede falan diyorlardı. Sonra babası çıkarmış, evet.

SEK9 (Hatay): Tabi, tabi. Dayım ölmüştü. 20-22 gün sonra ulaşmıştık. Ailesiyle beraber. Bir çocuğunu bulamamıştık o zaman. Sonrada bulamadık. Çocuğu bulamadık yani halen daha yok. O yeni doğmuştu zaten. 2-3 aylık bebektir. Bulamadık yani. Aradık aradık. Sağa sola hiç bulamadık. 22 gün sonra kesin yani gitmişti artık. Vücut yok çünkü. Hiç bulamadık. Kemik bile yoktu. Yani ceset bile yoktu. Bende o yüzden çok etkilendim. İki tane kız çocuk vardı önümde. İkisi de ölmüştü. 22 gün sonra defnettik dayımı. 4 kişilerdi. Dayım, karısı ve iki çocuğu. Bir de o bulamadığınız yeni doğanla beş. O da ölmüştür zaten yani. Zaten dayımın üstüne kolon düşmüştü. Hiç yüzü görünmüyordu. Aldık defnettik. O zaman Adana'ya götürecektik. Rica ettik oradaki abilerden. Bizim oralarda defnettik işte. Ya yakın bizim Hatay'da sadece belli bir yer var Reyhanlı'da orada defnediyoruz yabancıları işte ölenler orada defnediliyor. Biz rica ettik abilerden dedik yakın olsunlar diye. 5 kilometre yakın bir mahalle vardı orada defnettik biz de. Arkadaşlarımızdan da çok ölen oldu. 10-15 arkadaşım ölmüştü. Suriyelisi de var. Türkü de var.

AEK2 (Elâzığ): Abim bildiğim kadarıyla hani yarı sizin ülkeden yarı bizim ülkeden destek olarak hani bir sıkıntı çıkmaması için bunlar uçakla bile değil bildiğim kadarıyla cenaze otobüsleriyle gitti bildiğim kadarıyla. Ve o süreç ben hatırlıyorum gitmişim gerçekten cenazelerine. Ve o süreçte yani annesi olsun babası olsun hatta bir tanesinin kız kardeşi var küçük. Bir şey söyleyemiyorduk hani bize diyor niye böyle oldu. Ve ben hani bir şey söyleyemiyordum gerçekten. Böyle sadece yüzüne bakmakta kaldım yetindim. Onlar da dönüp dediği şey yok biz bunu Elâzığ'da yaşadık ve bunlar birdaha yaşanmasın diye biz başka bir üniversiteye geçiş yaptırarak da böylede. Onların da elinden bir şey gelmediği için bize sorular soruyorlardı böyle ama soruların cevabı bizde olmadığı için anca böyle sustuk ve sakince izledik. Başka bir şey diyemedik onlara.

Şekil 30. Deprem öncesi afet planı yapma durumuna ilişkin oluşturulan tema ve bazı kodların yaratıcı kodlama ile gösterimi

Tablo 31. Deprem öncesi afet planı yapma durumuna ilişkin oluşturulan kod tema listeleri

Tema	Kodlar	f
Deprem öncesi afet planı yapma durumu	Kız kardeşimin yaptığı afet çantasını deprem de kullandık	1
	Önemli evrakları koyduğum bir çanta hazırlamıştım.	2
	Afet çantamız vardı ama o anda unuttuk	1
	Savaşta dolayı afet durumları için plan yaptık	1
	Toplanma alanı belirledik	1
	Sağlam ev kiralamak için maddi yardımlaşma yaptık	1
	Kolay kaçabilecek giriş kat kiraladık	1
	Önceki Elâzığ depreminden hasar görmemiş olması	1
	TOKİ'den ev kiralama	1
	Yaşı az olan binadan ev kiralama	1
	Deprem öncesi afet planı ve çantası düşüncesi yok	19

Şekil 30 ve Tablo 31’de depremzede zorunlu göçmen öğrencilere deprem öncesi afet planı yapma durumları sorulmuştur. Katılımcılar tarafında verilen yanıtlar “*Deprem öncesi afet planı yapma durumu*” başlıklı tema altında toplanmıştır. İlgili tema altında ise “*Kız kardeşimin yaptığı afet çantasını deprem de kullandık, Önemli evrakları koyduğum bir çanta hazırlamıştım, Afet çantamız vardı ama o anda unuttuk, Savaşta dolayı afet durumları için plan yaptık, Toplanma alanı belirledik, Sağlam ev kiralamak için maddi yardımlaşma yaptık, Önceki Elâzığ depreminden hasar görmemiş olması, TOKİ’den ev kiralama, Yaşı az olan binadan ev kiralama, Deprem öncesi afet planı ve çantası düşüncesi yok*” gibi çeşitli şekillerde kodlamalar yapılmıştır. Söz konusu duruma ilişkin bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

AEK1 (Elâzığ): *Olmuştu, Vardı hocam. Zaten bizim o zamanlar ilk işimiz bina yaşı az olan ve TOKİ evleri olan öyle bir binalarda yer almamız istedik. İşte biz de gezdik. Bir de üniversite yakın olsun diye. Çünkü burada arabamız yok falan. Geldik üniversite mahallesini bulduk. Ama yaşı eskiydi. Üç katlıydı. Ama şöyle söyleyeyim ki iki bin yirmi senesinde depremde hiçbir hasarı olmadı. Küçük bir hasar bile olmadı evde. İşte o ev ile anlaştık? O evde en alt katında kiraya oturduk. Hem kolaydı zaten deprem*

zamanında direkt kaçmamız da kolaydı. Üç katlı bina zaten direkt ilk katında bizdik. Bina da hasarsızdı. Maşallahı vardı eski binaydı ama çok iyiydi

AEK2 (Elâzığ): Tabii ki, tabii ki. Hatta o konuda ilk yaptığımız plan zaten evlerdi. Ev konusunda gerçekten herkes mesela parası yetmeyen ve maddi durumda sıkıntı yaşayan arkadaşlara bile yardımcı olduk. Böyle hasarlı veya göze pek hoş gelmeyen evlerde kalmasınlar. Evet, ilk önce yaptığımız şey bu oldu. Sonra biz zaten o ilçeyi yaşadıkdan sonra arkadaşlarla konuştuk. Herkesin evi çarşıda olduğu için direkt öğretmen evinin karşısında buluşacağız. Ve ilk yarım saat içinde gelmeyenleri aramaya koyulacağımızı konuştuk. İkinci depremde gerçekten böyle yarım saat bile olmadan 15 dakika içerisinde biz hepimiz orada toplanmıştık ve bu gerçekten birbirimizi görmemiz çok iyi geliyordu. Birisini aramadık, en azından birbirimizin yanında olduk, konuşmaya başladık. O depremi atlatmaya çalıştık. Olmamış gibi sadece arkadaşlarla oturmuşuz, muhabbet ediyormuş gibi konuşmaya başladık.

FEK1 (Adıyaman): Benim bir çantam vardı içinde şey de koydum önemli evraklarım da vardır bazı şeyler de koydum. Depremden önce yapmıştım bunu. Çünkü ben Gazze'deyken bu durumlara alışkındım kapı arkasında dururdu. Askılıkta asılı olarak dururdu. Önemli evraklar. Evet sadece bunlar. Başka bir plan yapmamıştık ama arkadaşlarımızla deprem olduktan sonra artık bir arada bulunalım dedik. Hepimiz beraber olursak ya hepimize ölürüz burada ya da hepimiz kurtuluruz. Ya da o esnada birbirimize yardım eder birbirimizi kurtarıyoruz. Hatta Mısırlı bir arkadaşımız da vardır. Sürekli bizi terk ediyordu. Hatta biz ona çok kızdık ve depremden sonra artık onunla konuşmuyoruz.

FEK2 (Adıyaman): Var var. Çantam hazırды. Her şey hazır zaten. Ben ilk geldim, Türkiye'ye. Şu yurda ilk geldim. Benim çantam var. İçinde bir de önemli evraklar var. Deprem olunca onları alıp çıktım.

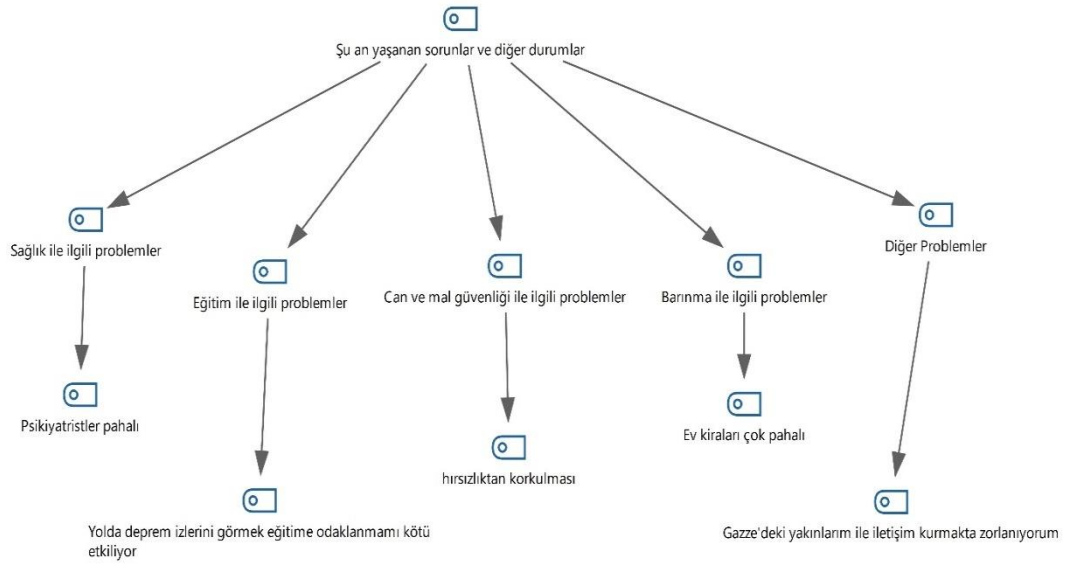
SEK7 (Hatay): Yok. Depremden önce yoktu ama şimdi var. Mesela şimdi prefabrik evde kalıyoruz biz o deprem riskine karşı. Yüksek binalarda kalmıyoruz. Bundan sonra kalmayacağız da.

SEK8 (Hatay): Aklımıza hiç gelmedi böyle bir soru. Ya da deprem olacağını hiç düşünmedik.

SEK9 (Hatay): Yok. Hatta kız kardeşim yapmıştı da öyle eğlencesine yapmışlardı. Okulda görmüşler. Bir çanta hazırlayıp su koymuştu işte. Bisküvi falan koymuştu. İsimize de yaradı tabi o zaman. Hatta espri yapıyoruz sürekli. İşte bunu yapmıştı. Öylesine yapmıştı hatta yani. Biz de aldık onu yedik hatta. Susuz kalmıştık o zaman. Bir litre, bir buçuk litre su vardı. Hatta şimdi artık hazırız her şeye. Her şey var şu an. Afet çantamız var. Her şey var içinde. Zil var. Telefon değil de ne diyorlar ona telsiz var. İşte su var, bisküvi var.

SKK5 (Hatay): Biz zaten savaşı gördüğümüz için biz bu şeyleri hep düşünüyorduk. Mesela diyorduk işte bir anda şu olsa ya da deprem olmasa bile hani bazen yağmur, sel falan çok oluyor ya. İşte biz diyoruz bir çantamız hazır olsun. Ama o çanta hazır olsa da o zaman aklımıza gelmedi. Çanta vardı ama aklımıza gelmedi.

SKK7 (Gaziantep): Yok yok hocam hiç aklımıza gelmedi. Böyle bir şeyin olacağına dair bir fikrimiz yoktu hiç.

Şekil 31. Şu an yaşanan sorunlara ilişkin oluşturulan tema ve bazı kodların yaratıcı kodlama ile gösterilmesi

Tablo 32. Şu an yaşanan sorunlara ilişkin oluşturulan kod tema listeleri

Ana Tema	Tema	Kodlar	f
Eğitim ile ilgili problemler		Maddi koşullardan ötürü eğitime yetersiz odaklanma	2
		Eğitim ücretleri konusunda zorlanıyorum	5
		Yurtdışındaki ailemizi görememek eğitimimizi kötü etkiliyor	1
		Eğitim konusunda dil kaynaklı problemler yaşıyorum	5
		Derslerle alakalı hocalardan kaynaklı sıkıntı var	1
		Yolda deprem izlerini görmek eğitime odaklanmamı kötü etkiliyor	1
Can ve mal güvenliği ilgili problemler		Hırsızlıktan korkulması	3
		Telefonların çalınmış olması	1
		Deprem korkusundan ötürü konteyneri terk edememek	1
		Sevdiğim insanları can güvenliği konusu beni korkutuyor	1
		Hırsızlığa maruziyetten ve can tehlikesinden korkuyorum	1
Sağlık ile ilgili problemler		Sağlıklı beslenemiyor	1
		Psikiyatristler pahalı	1
		Devlet hastanesine gitmeden araştırma hastanesine gidemiyoruz	1
		Sadece Suriyelilerin sağlık ocağına gidebiliyoruz	1
		Acil durum dışında bedava sağlık hizmeti alamıyoruz	2
		Psikolojik problemler yaşıyorum	3
Barınma ile ilgili problemler		Kimlik güncellerimizi yaparken zorlanıyoruz	1
		Kalınan ev orta hasarlı	1
		Ev kiralrı çok pahalı	6
		Oturma izni evrağı almanın zorlaşması	1
		Ev sahipleri anlayışsız	1
		Konteynerlerin küçük olması	1
		Konteynerlerin mahremiyet açısından uygun olmaması	2
		Şu an deprem olsa barınacak yerimiz yok	1
		Kira pahalılığından ötürü konteynerde yaşamak zorundayız	1
		Devletin belirlediği özel mahalle ve sokaklarda kalabiliyoruz	1
		Yeterince ev olmaması	2
Diğer (İletişim, dil) Problemler		Yaşanılan ev koşullarının kötü olması	1
		Depremde kaybettiğimiz 2 kişiden hala haber alamıyoruz.	1
		Babam hastanede dil sıkıntısı yaşıyor	1
		Gazze'deki yakınlarım ile iletişim kurmakta zorlanıyorum	2

Şekil 31 ve Tablo 32’de depremzede zorunlu göçmen öğrencilere şu an içinde bulunduğumuz dönemlerde yaşamış oldukları zorluklara ilişkin bazı sorular sorulmuş ve verdikleri cevaplar sadece olumsuz durumlar üzerinden kod ve tema haline getirilmiştir. Bu temalar; *“İletişim ile ilgili problemler, Eğitim ile ilgili problemler, Can ve mal güvenliği ilgili problemler, Dil ile ilgili problemler, Sağlık ile ilgili problemler, Barınma ile ilgili problemler, Arama&kurtarma ile ilgili problemler”* şeklinde gösterilebilir.

“Kimlik güncellerimizi yaparken zorlanıyoruz, Ev kiralari çok pahalı, Konteynerlerin küçük olması, Konteynerlerin mahremiyet açısından uygun olmaması, Devletin belirlediği özel mahalle ve sokaklarda kalabiliyoruz, Yaşanılan ev koşullarının kötü olması” gibi kodlar *“Barınma ile ilgili problemler”* teması altında incelenebilir.

SKK6 (Hatay): *Şu an evet yaşıyoruz. Mesela ev adresi. Ve yabancı olduğumuz için her dönem kimlik güncellemesi yapıyoruz. Fakat ev adresimiz olmadığı zaman kimlik güncellenmesi çok zor oluyor. Mesela şu an ev adresimiz yok. O yüzden kimlik güncellemesi yapmada zorlanıyoruz. Biz şu an İstanbul’da kalıyoruz. Her iki ayda bir yol izni çıkarmak zorundayız ve zor oluyor. Her iki ayda bir yol izni çıkarmamız gerekiyor.*

AEK2 (Elâzığ): *Tabii ki yaşıyorum. Gerçekten bunu çok yaşıyorum. Hatta 2. depremden bu yana biz kalma konusunda gerçekten acayip bir şey yaşıyoruz. Yani ilk zorluğumuz şöyle, ev bulamıyoruz. Yani kendimize uygun aradığımız şekilde bir ev bulamıyoruz. Ve bulduğumuz zamanda şunu görüyoruz, yani bu 2. depremden sonra fiyatlar 1’e 10 arttığı için zorlanıyoruz. Ev konusu zaten artık insanlar rahat, böyle ev sahibi rahatlığı olduğu için. Mesela eskiden bize bu laf denmiyordu. Kardeşim istemiyorsan uğraşma lafı denmiyordu. Şu an herkesin dediği şey ben şunu bunu yapıyorum. Bu şartlarla kabullenmiyorsan gidebilirsin istediğin gibi. Zaten ev sahibinden çok, ev arayan var diyor. Bu durum gerçekten hala sıkıntı. Hem fiyatlar pahalı hem istediğimiz gibi bir ev bulamıyoruz. Ve gerçekten eski şartlar yok mesela. Burada biz mesela eskiden bir ev kolaylıkla bulurduk. Oranın işte bir şeyini üzerimize alırdık. Örneğin bu doğalgaz olabilir. Ve burada oturma izni diye bir gerekçemiz var. Onu alıyorduk kolaylıkla. Şu an onu bile kolaylıkla alamıyoruz. Göç şubesinden o evrağı alırken bayağı zorlanıyoruz ve bazen 3-4 ayı bulabiliyor.*

SEK4 (Hatay): *Evler çok pahalı. Mesela önceden 1500 falandı en fazla. Şimdi en az 10.000-15.000. Kiralar çok pahalı.*

SKK7 (Gaziantep): *Evet. Ev kiralari çok yüksek. Kayıt açısından çok zorluk çektiriyorlar bize özellikle. Kayıt yapamıyoruz. Özel mahallelerde kalabiliyoruz sadece. Devletin istediği bazı sokaklarda ve mahallelerde kalabiliyoruz sadece. Onun dışında da çok pahalı kiralari yani. Çok fazla pahalı. O yüzden evet çıkamıyoruz.*

SKK8 (Osmaniye): *Hocam, ev yok zaten. Birkaç ev bulmuştuk ama devlette adresleri yok. Bir de kayıtsızlar diye. Bir de 7000-8000 çok pahalıydı yani. Konteynerde şimdi yani başka gidecek yerimiz yok. Konteynerde kalıyorlar. Bir de küçük hocam. Yani normalde en fazla üç kişi sığıyor. Ama biz altı kişi kalıyoruz. Kardeşim on sekiz yaşında. Yani yeni girdi. Diğeri üçüncü sınıftan küçüğü de birincisi.*

SKK3 (Malatya): *Mesela konteyner küçük diye zorluk yaşıyoruz. Mesela biz kız olarak özel durumlarımız var. Ben, bir de ablam. Yani kalamıyoruz. Hem de genç abilerim var, tek başımıza kalamıyoruz falan. Mesela uyumakla alakası falanda var biraz zor. Mesela evdeyken bir tane boş odamız bile vardı. Onu hiç kullanamıyorduk hatta. Ev büyük olduğu için hiç kullanılmıyordu. Benle ablam aynı odada uyuyordu. O oda konteynerden daha büyüktü bile.*

SKK5 (Adıyaman): *Evet. Ben diyorum şu an Allah korusun bir daha deprem olsa nereye gideriz? Yani mesela bazılarının konteynerleri falan var, bizim yok. Yani ailemle verildi ama biz ayrı olduğumuz için şimdi ben evlenmişim. Bir de bir çocuğumuz var. Şu an evde oturuyoruz. Bir artı bir ev. Eve belediye baktı az hasarlı dediler. Girebilirsiniz.*

“Gazze’deki yakınlarım ile iletişim kurmakta zorlanıyorum, Babam hastanede dil sıkıntısı yaşıyor, Depremde kaybettiğimiz 2 kişiden hala haber alamıyoruz.” kodu “Diğer (İletişim, dil) Problemler” temasına, “Hırsızlıktan korkulması, Telefonların çalınması, Deprem korkusundan ötürü konteyneri terk edememek, Sevdiğim insanları can güvenliği konusu beni korkutuyor, Hırsızlığa maruziyetten ve can tehlikesinden korkuyorum” şeklinde ki kodlar ise “Can ve mal güvenliği ilgili problemler” temasına örnek olarak verilebilir.

FEK1 (Adıyaman): Şimdi Gazze’deki yakınlarımdan çok zor haberler alıyorum. Mesela işte ben savaş başladıktan sonra ilk önce bir iki ay sonra da altı ay boyunca ailemden hiçbir haber alamadım mesela. Öldüklerini veya yaşadıklarını bilmiyordun. Ama şu an iyiler. İç taraflarda kalıyorlar.

FEK2 (Adıyaman): Oradakiler ile zor. Çünkü savaş var orada. Türkiye’de zaten akrabam yok ama arkadaşlarla rahatça konuşuyoruz evet. Filistin’dekiler ile çok kolay konuşamıyoruz savaş olduğu için.

SEK7 (Hatay): Yani depremle alakası yok ama babam Türkçe bilmediği için ben yanında olmadığım sürece hastaneye gitmiyor. Ben orada gittiğimde her ne sıkıntısı varsa onun için hastaneye gidiyoruz. Dil sıkıntısı yaşıyoruz sadece.

SEK7 (Hatay): Evet, hatta evimizi hala tutuyoruz. O evi hala kiralık tutuyoruz. İçinde eşyalarımız duruyor. Bir ara bir tane komşum aramıştı. Sizin balkon kapınız açık diye. Siz eve kimseyi aldınız mı? Almadığımızı söyledik. Sonra oradan başka bir akrabamızı gönderdik eve. Git bak bir şey gitmiş mi, kimse mi, biri mi girmiş. Gitti baktı yani anlamadık. Evde bir şey çalınmamıştı. Belki de kimse biri girmiş. Ama hepsi ağır eşya olduğu için bir şey çalınmamış. O Hatay’daki evimiz. Biz şu an Adana’da prefabrik evde oturuyoruz.

SEK10 (Gaziantep): Evet var, çünkü depremden önce yine yaşadık bunu. Hırsız konusunda yine yaşadık onu. Şimdi düşünüyorum baya bir şeyler. Çok telefonlar gitti evimizden. Birisini elimle yakaladım hatta. Ama sordum kaç yaşındasın 15 yaşındayım dedi.

SKK2 (Malatya): Zorluk yaşamıyoruz, aslında konteynerden çok memnun değiliz. Babam bir ev alacak bakıyor. Ama annem istemiyor çünkü hem kardeşlerim hem annem korkuyorlar.

YEK1 (Adıyaman): Yok, şimdilik değil. Ama motorum var. Yeni aldım, dün aldım. Ondan korkuyorum biraz, inşallah kimse almaz.

SKK6 (Hatay): Can diyelim, mal demeyelim. Çünkü candan niye korkuyorum candan dediğim gibi işte sevdiğin insanları kaybetmek bence çok korkunç bir şey.

SKK7 (Gaziantep): Yani o var tabii ki de hocam. Her zaman var. Niye çünkü... Çünkü insanlara artık eskisi kadar güvenemiyoruz. Her yerde her şey olabilir. Evet yani başımıza her şey gelebilir. Düşünün benim şu bilekliğim altın. Annem buraya gelmeden önce kızım kolundan çıkar ya kolunu keserlerse sen uyurken. O kadarını diyebildi yani. Evet. İnsanlardan birazcık korkuyoruz artık.

“Maddi koşullardan ötürü eğitime yetersiz odaklanma, Eğitim ücretleri konusunda zorlanıyorum, Yurtdışındaki ailemizi görememek eğitimimizi kötü etkiliyor, Eğitim konusunda dil kaynaklı problemler yaşıyorum, Yolda deprem izlerini görmek eğitime odaklanmamı kötü etkiliyor” şeklinde yapılan kodlar “Eğitim ile ilgili problemler” teması altında örneklendirilebilir.

AEK2 (Elâzığ): Eğitimle ilgili şu an şöyle bir zorluğum var. Eskiden mesela sırf eğitime odaklanmışken şu an çalışmak zorunda da kalıyorum. Ve bu gerçekten eğitimimizi zorluyor. Hani yorgun oluyorsun dersler konusundan. Mesela bazı hocalarla konuşmak zorunda kalıyoruz. Hocam ben mesela derse gelmezsem olur mu? Tabii ki onlar kabul etmiyorlar ama bir şekilde kabul ettirmeye çalışıyoruz. Eskiden böyle bir zorluğun yoktu. Neden? Çünkü sadece üniversiteye git gel otur. Dışarıda ki hayatı sen bilirsin ama derste ilgilenmeye baya bir zamanım oluyordu. Şu an maalesef öyle bir zamanım yok.

FEK1 (Adıyaman): Yani şimdi benim zorlandığım şey bu hocam. Biz genellikle ne kadar burada Türkçe öğreniyorsak yine de çok zorlanıyoruz. Türkler gibi biz konuşamayız ve bizim hocalarımız akademik bir dil ile dersleri anlatıyorlar. Türk arkadaşlarım bu kadar sıkıntı yaşamıyorlardı hocam. Çünkü benim Türkçem onlarınki gibi değildir. Yani onlar bir yere kadar sıkıntı yaşıyorlar. Onun yaşadığı sıkıntının ben iki katını yaşıyorum. Neden çünkü? Benim Türkçe onun gibi değil. Ben derste her şeyi anlamıyorum. O her şeyi de anlıyor. Depremden ben çok etkilendim. O da etkilendi. Ama benim ailem burada yok. Onun ailesi var. Benim devletim yok. Ama burası onun devletidir. Adam iki hafta sonra, iki gün sonra ailesinin yanına gidiyor. Mesela ben Türkiye'ye geldikten sonra dört sene boyunca ailemi hiç göremedim. Ailemle hiç görüşemedim. Sınırlarda çok sıkıntı vardır. Bizi almıyorlar. Ben bu savaş başladı uzun zamanın ardından Gazze'ye döndüm. Hocam bizim mahallemizde ve ailemizde yeni çocuklar görmeye başladım. Ya sen kimsin diyorum, diyor ki benim babam odur. Ben diyorum ya o adam evlendi mi? Soruyorum. Baban ne zaman evlendi? Benim arkadaşım. O kadar. Buda zor oluyor hocam.

SEK4 (Hatay): Şimdi en zor bir şey, en zor şey şu, şöyle diyeceğim. Mesela sokakta yürüyoruz benle arkadaşlarım. Adıyaman'da evler filan çok yaşlı. Çok fazla yıkılan evler var. Onlar psikolojiyi biraz etkiliyor, o yüzden o bizi etkiliyor okulda filan devam etmemizi zorluyor.

SEK6 (Kahramanmaraş): Evet hocam. Dil konusunda yaşıyorum. Ben okuyorum okuyorum yani günlük mesela sınav haftasında yatmıyorum ben, çalışıyorum çalışıyorum geliyorum sınava. Düşük alıyorum ve okulu bitirmekte zorlanıyorum. Okuma yazma biliyorum hatta ezberliyorum ama sınava geliyorum yapamıyorum. Ama bazı yani birkaç dersim var geçtiğim derslerim var.

SEK9 (Hatay): Evet yaşıyorum. Şimdi tabii maddi tarafı öncelikle. Bir de ben hani geçen sene gelmemiştim. Normalde ben geçen sene mezun oluyorum. Geçen sene ben gelmemiştim. Çünkü babam çalışmıyor. Hani felç geçirdi. Sol taraf komple felç geçirmişti. Çalışmıyor. Şimdi ben hem çalışıyorum hem okuyorum. Birde dil olarak sıkıntı yaşıyorum. Çünkü bizim bölüm biraz zor hem latince var. Latince'den Türkçeye çeviriyorum, Türkçeden Arapçaya.

SKK5 (Adıyaman): Biraz maddi olarak. Bizim okumamız zaten ücretli biliyorsunuz. Belki size göre ücret çok olmasa da bize göre biraz fazla. Bütün bir yıl boyunca 13.000 TL ödememiz lazım. Eşim inşaatta çalışıyor. İşçi zaten eve fazla para getiremez. Bir de bir iki gün çalıştığı zaman karşında beş gün, dört gün hep oturuyorlar yani.

SKK9 (Şanlıurfa): Okumam ve konuşmam zor hocam. Dilden dolayı zorluklar yaşıyorum çünkü anlamıyorum. O yüzden okulda zorlanıyorum. Bitiremiyorum hatta kaç senedir 4 tane ders var onunla uğraşıyorum. Onu geçmeyle. Artık son umudum bir şekilde geçip bitirmem lazım.

“Sağlıklı beslenemiyor, Psikiyatristler pahalı, Devlet hastanesine gitmeden araştırma hastanesine gidemiyoruz, Psikolojik olarak sıkıntı yaşıyorum” gibi kodlar “Sağlık ile ilgili problemler” teması altında yapılmış kodlamalara örnek olarak verilebilir.

AEK2 (Elâzığ): Yani şu an sadece karnımızı doyurmak için yiyoruz. Sadece aç olmayalım, işte ayakta duralım diye yemek yiyoruz.

AEK2 (Elâzığ): Sanmıyorum. Çünkü yani ilk olarak maddi zorluk, ikinci zorluk hani ben burada birkaç böyle değişik olaylara şahit oldum. Avukat konusunda bile hatta bu olayları yaşadım. Sana inanarak yardımcı olabilecek bir psikiyatrist veya psikolog görmedim şu ana kadar. Olanlar da çok pahalı.

FEK1 (Adıyaman): Şu ana kadar almadım almak istiyorum. Bak ben tıpçiyım hocam. Bir insan hocam ruhu hastalanırsa vücudu muhakkak hastalanır. Sana bir örnek vermek istiyorum. Bir adam oturuyor çocuğundan bir haber alıyor. Alo selamın aleyküm çocuğun vefat etmiş. Ya da çocuğun bir kaza

geçirdi. Adam hemen komaya giriyor ya da tansiyon hastalığı başlıyor ya da şeker hastalığı başlıyor. Sen adama dokunmadın. Hiçbir şey olmadı ama ruhu parçalandı. Evet. İşte ben de o yüzden gitmek istiyorum ve psikolojik tedavi almak istiyorum.

FEK2 (Adıyaman): Hayır. Çünkü şey var. Onlar bize genel sağlık sigortası diyorlar. Genel sağlık sigortası yabancılar için paralı. Sadece acil durumlar için kullanıyoruz. Bir de çok pahalı.

SEK6 (Kahramanmaraş): Yani arada kötü hissediyorum ruhen olarak ama arada fenalaşıyorum ama destek alacak kadar değil. Yani destek almak istemiyorum. Yani çünkü o kadar normal bir şey. Herkese olan şey.

SKK4 (Malatya): Mesela araştırma hastanesine gelemiyoruz. Çünkü devlet hastanesine gidin diyorlar. Buradaki hastaneye oradan sevk almadan araştırmaya gelemiyoruz. Devlet hastanesine gideceğiz önce, burası bizi sevk edecek sonra eğitim araştırmaya gitmemiz lazım. Evet öyle. Bir de bizim mahalledeki sağlık ocağına gidemiyoruz. Suriyelilerin sağlık ocağına gitmek gerekiyor. Sadece bunlar. Başka sıkıntı yok.

SKK9 (Şanlıurfa): Hatta ben intihar girişimi yaşadım. Çok sıkıntı yaşadım. Hocam köprüden kendimi atmaya çalıştım. Aslında pişman olmadım. Kendi kendime hep şey diyorum eğer ölmek günah olmasaydı kendimi öldürürdüm. Köprünün karşı tarafına geçmeye çalıştım geçemedim. Demirler uzundu. Yanımda bir kız vardı kendi kendime konuşuyordum o beni duymuş o esnada orada. Bende milletten uzak bir noktayı seçmek istedim. Çünkü dedim artık kimse bana destek olmasın son duraktayım. Çünkü ırkçılık gördüm, ihanet gördüm, her şeyi gördüm hocam. Tehdit gördüm. Bir şey yapmadım ben kimseye hocam, ama her şey benim üzerime yaptı. Dedim ki artık yoruldum. Tahammülüm kalmamıştı. Ben zaten bir savaştan kaçmıştım. Burada yeni bir savaşa girmek istemiyordum. İntihardan pişmanda olmadım aslında. O esnada konuşuyorum kendimle; "yurda gitmek istemiyorum. Nefret ediyorum kendimden, korkuyorum." gibi şeyler konuşuyordum. Söylediklerimi duyan o kız gidip orda ki bazı çocuklara söylemiş. O esnada ben bir şekilde boruların karşısına geçebilmişim. Çantamı ve montumu çıkarıp bir kenara koymuşum. O çocuk koşup gelip beni tutmuş. Sinir krizi geçirmişim. Ambulans çağırmışlar. Hala hatırlıyorum ve etkileniyorum. Psikiyatriye de gittim. İlaç da verdi kullandım ama kafam hep çalışıyor, sürekli düşünüyorum, geceleri uyuyamıyorum hocam.

4.2. Nicel Bulgular

Tablo 33'te katılımcıların demografik özelliklerine göre frekans ve yüzde dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 33. Katılımcıların Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

Demografik Değişken		Gruplar	1. Grup		2. Grup		Toplam Veri (İki Grup)	
			n	%	n	%	n	%
Cinsiyet		Kadın	90	63,8	13	46,4	103	60,9
		Erkek	51	36,2	15	53,6	66	39,1
Yaşınız		18-22	106	75,2	20	71,4	126	74,6
		23 ve üstü	35	24,8	8	28,6	43	25,4
Hangi Üniversitede Öğrencisiniz?	Üniversitede	Adıyaman Üniversitesi	51	36,2	5	17,9	56	33,1
		Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	40	28,4	9	32,1	49	29,0
		Malatya İnönü Üniversitesi	28	19,9	6	21,4	34	20,1
		Adana Çukurova Üniversitesi	8	5,7	1	3,6	9	5,3
		Diyarbakır Dicle Üniversitesi	7	5,0	3	10,7	10	5,9
		Elâzığ Fırat Üniversitesi	7	5,0	4	14,3	11	6,5
		Sağlık Bilimleri Alanı (Tıp, Hemşirelik, Diş Hekimliği, Ebelik, Eczacılık, Sağlık Hizmetleri MYO vb.)	77	54,6	21	75,0	98	58,0
		Mühendislik	23	16,3	2	7,1	25	14,8
		Eğitim Fakültesi	15	10,6	1	3,6	16	9,5
Üniversitede Öğrenim Görülen Bölüm	Öğrenim Görülen Bölüm	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	11	7,8	2	7,1	13	7,7
		Bilgisayar Teknolojisi ve Bilişim Sistemleri	7	5,0	-	-	7	4,1
		İlahiyat	5	3,5	2	7,1	7	4,1
		Mimarlık	2	1,4	-	-	2	1,2
		Diğer Fakülteler (Bitki Koruma)	1	0,7	-	-	1	0,6

Tablo 33. (Devamı)

Demografik Değişken	Gruplar	1. Grup		2. Grup		Toplam Veri (İki Grup)	
Etnik Köken	Suriye	114	80,9	23	82,2	137	81,1
	Somali	10	7,1	-	-	10	5,9
	Mısır	5	3,5	-	-	5	3,0
	İran	2	1,4	-	-	2	1,2
	Azerbaycan	2	1,4	2	7,1	4	2,4
	Filistin	2	1,4	2	7,1	4	2,4
	Afganistan	2	1,4	-	-	2	1,2
	Yemen	1	0,7	1	3,6	2	1,2
	Özbekistan	1	0,7	-	-	1	0,6
	Kazakistan	1	0,7	-	-	1	0,6
	Angola	1	0,7	-	-	1	0,6
T.C. Vatandaşlığınız var mı?	Evet	31	22,0	9	32,1	40	23,7
	Hayır	110	78,0	19	67,9	129	76,3
Medeni Durum	Evli	13	9,2	2	7,1	15	8,9
	Bekar	126	89,4	26	92,9	152	89,9
	Dul	1	0,7	-	-	1	0,6
	Ayrılmış	1	0,7	-	-	1	0,6
Kardeş Sayısı	0-3	43	30,5	5	17,9	48	28,4
	4-6	74	52,5	17	60,7	91	53,8
	7 ve üstü	24	17,0	6	21,4	30	17,8
Türkiye’de şu an hangi mesleği yapıyorsunuz?	Yalnızca Öğrenci	126	89,4	16	57,1	142	84,0
	Hem öğrenci hem çalışan	15	10,6	12	42,9	27	16,0
Gelir Düzeyi	0-5000 TL	88	62,4	5	17,9	93	55,0
	5001-10.000 TL	23	16,3	16	57,1	39	23,1
	10.001 ve üstü	30	21,3	7	25,0	37	21,9
Deprem anında kaldığınız yerde kaç kişiydiniz?	0-4 Kişi	27	19,1	10	35,7	37	21,9
	5-9 Kişi	100	70,9	17	60,7	117	69,2
	10 ve üstü kişi	14	9,9	1	3,6	15	8,9

Tablo 33. (Devamı)

Demografik Değişken			Gruplar	1. Grup		2. Grup		Toplam Veri (İki Grup)	
				n	%	n	%	n	%
Deprem anında ildeydiniz?	hangi	Hatay		61	43,3	8	28,6	69	40,8
		Malatya		24	17,0	5	17,9	29	17,2
		Adıyaman		14	9,9	4	14,3	18	10,7
		Şanlıurfa		11	7,8	3	10,7	14	8,3
		Adana		9	6,4	-	-	9	5,3
		Gaziantep		7	5,0	2	7,1	9	5,3
		Diyarbakır		6	4,3	-	-	6	3,6
		Kahramanmaraş		5	3,5	1	3,6	6	3,6
		Osmaniye		2	1,4	1	3,6	3	1,8
		Elâzığ		1	0,7	4	14,3	5	3,0
		Kilis		1	0,7	-	-	1	0,6
Deprem anında neredeydiniz?		İl Merkezi		42	29,8	17	60,7	59	34,9
		İlçe Merkezi		99	70,2	11	39,3	110	65,1

Tablo 33'te birinci grup, ikinci grup ve her iki grupta araştırmaya katılan katılımcıların demografik bilgileri yer almaktadır. Birinci grupta araştırmaya katılan 141 katılımcının %63.8'i (n=90) kadın ve %36.2'si (n=51) erkektir. Katılımcıların %75.2'si (n=106) 18-22 yaş aralığında, %24.8'i (n=35) 23 ve üstü yaş aralığındadır. Katılımcıların öğrenim gördükleri üniversiteler incelendiğinde % 36.2'sinin (n=51) Adıyaman Üniversitesi, %19.9'unun (n=28) Malatya İnönü Üniversitesi, %28.4'ünün (n=40) Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi olduğu tespit edilmiştir. Öğrenim görülen bölümler %54.6 (n=77) Sağlık Bilimleri Alanı, %16.3 (n=23) Mühendislik, %10.6 (n=15) Eğitim Fakültesi ve %7.8 (n=11) İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi olarak dağılmaktadır. Katılımcıların %80,9'u (n= 114) Suriye ve %7.1'i (n=10) Somali etnik kökenine sahiptir. Katılımcıların %78'i (n=110) T.C. vatandaşı değildir, %89.4'ü (n=126) bekar, %30.5'i (n=43) 0-3, %52.5'i (n=74) 4-6 kardeş sayısına sahiptir. Katılımcıların %89.4'ü (n=126) yalnızca öğrencidir, %62.4'ü (n=88) 0-5000 TL, ve %21.3'ü (n=30) 10.001 ve üstü gelir düzeylerine sahiptir. Katılımcıların %70.9'u (n=100) 5-9 kişi ile deprem anında kalınan yerde birlikte olduklarını belirtmiştir. Deprem anında katılımcıların %17'sinin (n=24) Malatya ve %43.3'ünün (n=61) Hatay ilinde oldukları bulunmuştur. Deprem anında katılımcıların %29.8'inin (n=42) il merkezinde ve %70.2'sinin (n=99) ilçe merkezinde oldukları tespit edilmiştir.

Tablo 33'te ikinci grupta araştırmaya katılan 28 katılımcının %46,4'ü (n=13) kadın ve %53.6'sı (n=15) erkektir. Katılımcıların %71.4'ü (n=20) 18-22 aralığındadır. Katılımcıların

öğrenim gördükleri üniversiteler incelendiğinde %14.3'ünün (n=4) Elâzığ Fırat Üniversitesi, %17.9'unun (n=5) Adıyaman Üniversitesi, %10.7'sinin (n=3) Diyarbakır Dicle Üniversitesi, %21.4'ünün (n=6) Malatya İnönü Üniversitesi, %32.1'inin (n=9) Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi ve %3.6'sının (n=1) Adana Çukurova Üniversitesi olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların %75.0'ı (n=21) Sağlık Bilimleri Alanı'nda öğrenim görmektedir. Katılımcıların %82.2'si (n= 23) Suriye etnik kökenlidir, %67.9'u (n=19) T.C. vatandaşı değildir, %92.9'u (n=126) bekaardır, %60.7'si (n=17) 4-6 kardeş sayısına sahiptir ve %57.1'i (n=16) yalnızca öğrencidir. Katılımcıların %57.1'i (n=16) 5001-10.000 TL gelir düzeyine sahiptir. Katılımcıların %60.7'sinin (n=17) 5-9 kişi ile deprem anında kalınan yerde birlikte oldukları bulunmuştur. Deprem anında katılımcıların %14.3'ünün (n=4) Elazığ ve Adıyaman, %17.9'unun (n=5) Malatya, %28.6'sının (n=8) Hatay ve %10.7'sinin (n=3) Şanlıurfa ilinde oldukları bulunmuştur. Deprem anında katılımcıların %60.7'sinin (n=17) il merkezinde ve %39.3'ünün (n=11) ilçe merkezinde oldukları bulunmuştur.

Tablo 33'te toplam veride araştırmaya katılan 169 katılımcının %60.9'u (n=103) kadın ve %39.1'i (n=66) erkektir. Katılımcıların %74.6'sı (n=126) 18-22 aralığındadır. Katılımcıların öğrenim gördükleri üniversiteler incelendiğinde, % 33.1'inin (n=56) Adıyaman Üniversitesi, %20.1'inin (n=34) Malatya İnönü Üniversitesi ve %29'unun (n=49) Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların %58'i (n=98) Sağlık Bilimleri Alanı'nda ve %14.8'i (n=25) Mühendislik alanında öğrenim görmektedir. Katılımcıların %81.1'i (n= 137) Suriye etnik kökenlidir, %76.3'ü (n=129) T.C. vatandaşı değildir, %89.9'u (n=152) bekaardır, %53.8'i (n=91) 4-6 ve kardeş sayısına sahiptir ve %84'ü (n=142) yalnızca öğrencidir. Katılımcıların %55'i (n=93) 0-5000 TL gelir düzeyine sahiptir. Katılımcıların %69.2'sinin (n=117) 5-9 kişi ile deprem anında kalınan yerde birlikte oldukları bulunmuştur. Deprem anında katılımcıların %10.7'sinin (n=18) Adıyaman, %17.2'sinin (n=29) Malatya ve %40.8'inin (n=69) Hatay ilinde oldukları bulunmuştur. Deprem anında katılımcıların %34.9'unun (n=59) il merkezinde ve %65.1'inin (n=110) ilçe merkezinde oldukları bulunmuştur.

Ayrıca katılımcıların tablodan da anlaşılacağı üzere önemli bir çoğunluğunun sağlık bölümlerinden oluştuğu görülmektedir. Bunun sebebi olarak ise verilerin yazın toplanması ve yaz staj uygulamalarından dolayı öğrencilerin o dönemde eğitim kurumlarına ulaşılabilir konumlarda olmaları gösterilebilir. Yine bölgede Suriyeli nüfusun yoğunluğunun en fazla grubu oluşturması hem nicelde hemde nitelde katılımcıların %80'den fazlasının Suriyelilerden oluşmasına sebep olmuştur.

Tablo 34.'de katılımcıların nicel maddelere yönelik bilgilerinin frekans ve yüzdelik dağılımı yer almaktadır.

Tablo 34. Betimsel İstatistik Dağılım Tablosu (Katılımcıların Nicel Maddelere İlişkin Frekans Analizi)

Özellik	Gruplar	1. Grup		2. Grup		Toplam Veri (İki Grup)	
		n	%	n	%	n	%
Oturduğunuz bina depremden nasıl etkilendi?	Hasarsız	13	9,2	-	-	13	7,7
	Az Hasarlı	43	30,5	9	32,1	52	30,8
	Orta Hasarlı	35	24,8	5	17,9	40	23,7
	Ağır Hasarlı	32	22,7	8	28,6	40	23,7
	Yıkıldı	18	12,8	6	21,4	24	14,2
Depremde yaralanan veya depremden dolayı sağlık kuruluşuna başvurmak zorunda kalan yakınınız var mıydı?	Evet	37	26,3	14	50,0	51	30,2
	Hayır	104	73,7	14	50,0	118	69,8
Cevabınız evet ise kaç yakınınız sağlık kuruluşuna başvurmak zorunda kaldı?	1-4 kişi	28	19,9	12	42,9	40	23,7
	5-8 kişi	7	5	-	-	7	4,1
	9 ve üstü kişi	2	1,4	2	7,1	4	2,4
	Cevabı hayır olanlar	104	73,8	14	50,0	118	69,8
Size hiç arama kurtarma uygulandı mı?	Evet	13	9,2	1	3,6	14	8,3
	Hayır	128	90,8	27	96,4	155	91,7
Depremden önce nerede yaşıyordunuz?	Diğer (Yurt; konak evi)	9	6,4	1	3,6	10	5,9
	Ev (gecekondu, daire)	131	92,9	27	96,4	158	93,5
	Konteyner	1	0,7	-	-	1	0,6
Depremden sonra nerede konakladınız?	Ev (gecekondu, daire)	68	48,2	6	21,4	74	43,8
	Çadır	43	30,5	10	35,7	53	31,4
	Konteyner	18	12,8	3	10,7	21	12,4
	Diğer (Yurt, dış alan, sokak, araba, kültür merkezi, konak evi, kamu kurumu, ibadet yerleri, kafe)	12	8,5	9	32,1	21	12,4

Tablo 34. (Devamı)

Özellik	Gruplar	1. Grup		2. Grup		Toplam Veri (İki Grup)	
		n	%	n	%	n	%
Şu anda nerede konaklıyorsunuz?	Ev (gecekondu, daire)	101	71,6	20	71,4	121	71,6
	Konteyner	27	19,1	7	25,0	34	20,1
	Çadır	1	0,7	-	-	1	0,6
	Diğer (Yurt, konak evi)	12	8,5	1	3,6	13	7,7
Depremde yakınınızı kaybettiniz mi?	Evet	39	27,7	16	57,1	55	32,5
	Hayır	102	72,3	12	42,9	114	67,5
Cevabınız evet ise kaç yakınınızı kaybettiniz?	1-4 kişi	28	19,9	11	39,3	39	23,1
	5-8 kişi	6	4,3	2	7,1	8	4,7
	9 ve üstü kişi	5	3,5	3	10,7	8	4,7
	Cevabı hayır olanlar	102	72,3	12	42,9	114	67,5
Deprem nedeni ile herhangi bir şekilde yaralandınız mı veya sağlık kuruluşuna başvurmak zorunda kaldınız mı?	Evet	15	10,6	5	17,9	20	11,8
	Hayır	126	89,4	23	82,1	149	88,2

Tablo 34. (Devamı)

Özellik	Gruplar	1. Grup		2. Grup		Toplam Veri (İki Grup)	
		n	%	n	%	n	%
Cevabınız evet ise yaralanma ya da sağlık kuruluşuna başvurmak zorunda kaldığınız gerekçe ne idi?	Psikiyatri	3	2,1	2	7,1	5	3,0
	Fiziksel Travma (Kırık, Yumuşak Doku Travması, Yaralanma vb.)	11	7,8	3	10,7	14	8,3
	Kas İskelet Sistemi Hastalıkları (Bel fıtığı)	1	0,7	-	-	1	0,6
	Cevabı hayır olanlar	126	89,4	23	82,1	149	88,2
Depremi ardından arama-kurtarma çalışmalarına katıldınız mı?	Evet	48	34,0	9	32,1	57	33,7
	Hayır	93	66,0	19	67,9	112	66,3
Depremde Suriye'deki akrabalarınızdan hayatını kaybeden oldu mu hiç? (Bu soruya Suriye'den göç ettiyseniz cevap veriniz, başka ülkeden göç ettiyseniz soruya cevap vermenize gerek yoktur)	Evet	39	27,7	5	17,9	44	26,0
	Hayır	82	58,2	23	82,1	105	62,1
	Cevap yok ve diğer ülkeden göç etmiş)	20	14,2	-	-	20	11,8
Depremi ardından başka bir ile veya yerleşim yerine göç ettiniz mi?	Evet	46	32,7	16	57,1	62	36,7
	Hayır	95	67,3	12	42,9	107	63,3

Tablo 34. (Devamı)

Özellik	Gruplar	1. Grup		2. Grup		Toplam Veri (İki Grup)	
		n	%	n	%	n	%
Eğer ettiyseniz nereye göç ettiniz?	İstanbul	7	5,0	2	7,1	9	5,3
	İzmir	4	2,8	-	-	4	2,4
	Ankara	4	2,8	3	10,7	7	4,1
	Bursa	4	2,8	1	3,6	5	3,0
	Mersin	4	2,8	3	10,7	7	4,1
	Konya	3	2,1	1	3,6	4	2,4
	Köy Yerleşkesi	2	1,4	-	-	2	1,2
	Antalya	2	1,4	-	-	2	1,2
	Samsun	2	1,4	-	-	2	1,2
	Gaziantep	2	1,4	1	3,6	3	1,8
	Kayseri-Malatya-Mardin	3	2,1	-	-	3	1,8
	Sakarya-Şanlıurfa-Hatay	3	2,1	-	-	3	1,8
	Bitlis-Balıkesir-Erzurum	3	2,1	-	-	3	1,8
	Adana	-	-	1	3,6	1	0,6
	Azerbaycan	-	-	2	7,1	2	1,2
	Suriye	1	0,7	-	-	1	0,6
	Filistin	1	0,7	1	3,6	2	1,2
	Mısır	1	0,7	-	-	1	0,6
	Göç etmeyen	95	67,4	12	42,9	107	63,3

Tablo 34. (Devamı)

Özellik	Gruplar	1. Grup		2. Grup		Toplam Veri (İki Grup)	
		n	%	n	%	n	%
Deprem felaketinden önce yaşadığınız evde (çadır, konut, gecekond, konteyner vs) kaç kişi kalıyordunuz?	1	1	0,7	1	3,6	2	1,2
	2-4	32	22,7	8	28,6	40	23,7
	5-7	69	48,9	13	46,4	82	48,5
	8-10	29	20,6	4	14,3	33	19,5
	10 üstü	10	7,1	2	7,1	12	7,1
Şu anda yaşadığınız evde (çadır, konut, gecekond, konteyner vs) kaç kişi kalıyorsunuz?	1	2	1,4	2	7,1	4	2,4
	2-4	40	28,4	9	32,1	49	29,0
	5-7	72	51,1	11	39,3	83	49,1
	8-10	24	17	5	17,9	29	17,2
	10 üstü	3	2,1	1	3,6	4	2,4
Deprem sürecinde ve daha sonraki günlerde, yağmur, sel, yangın, fırtına gibi bir acil duruma maruz kaldınız mı?	Evet	77	54,6	13	46,4	90	53,3
	Hayır	64	45,4	15	53,6	79	46,7

Tablo 34'te birinci grup, ikinci grup ve her iki grupta araştırmaya katılan katılımcıların nicel maddelere ilişkin frekans analizi yer almaktadır.

Birinci gruptaki katılımcıların oturdukları binanın depremden etkilenme derecesi incelendiğinde %30.5'inin (n=43) az hasarlı, %24.8'inin (n=35) orta hasarlı ve %22.7'sinin (n=32) ağır hasarlı olduğu bulunmuştur. Katılımcıların %26,3'ünün (n=37) depremde yaralanan veya depremden dolayı sağlık kuruluşuna başvurmak zorunda kalan yakını olduğu ve başvurmak zorunda kalan yakını olanların %19.9'unun (n=28) 1-4 kişi için başvurmak zorunda kaldığı tespit edilmiştir. Katılımcıların %90.8'ine (n=123) arama kurtarma uygulanmamıştır, %92.9'u depremden önce (n=131) evde (gecekond, daire) yaşamıştır. Katılımcıların %48.2'si (n=68) deprem sonrasında evde (gecekond, daire), 30.5'i (n=43) çadırda konaklamıştır. Şu an ise %71.6'sı (n=101) evde (gecekond, daire) konaklamaktadır. Katılımcıların %27,7'si (n=39) depremde yakınıni kaybetmiştir, yakınıni kaybeden katılımcıların %19.9'u (n=28) 1-4 kişi arasında yakınıni kaybettiğini belirtmiştir. Katılımcıların %10.6'sı (n= 15) deprem nedeniyle yaralanmış veya sağlık kuruluşuna başvurmak zorunda kalmıştır, yaralanma ya da sağlık kuruluşuna başvurmak zorunda kalanların %7.8'inin (n=11) gerekçesi ise fiziksel travma (kırık, yumuşak doku travması, yaralanma vb.) olmuştur. Katılımcıların %34'ü (n=48) depremin ardından arama-kurtarma çalışmalarına katılmıştır.

Katılımcıların %27.7'sinin (n=39) depremde Suriye'deki akrabalarından hayatını kaybedenler olmuştur. Katılımcıların %32.7'sinin (n=46) depremin ardından başka bir ile veya yerleşim yerine göç ettiği ve göç eden katılımcıların %5 ile (n=7) en fazla İstanbul'a göç ettiği bulunmuştur. Deprem felaketinden önce yaşadığı evde (çadır, konut, gecekond, konteyner vs.) kalan kişi sayısı incelendiğinde katılımcıların %22.7'si (n=32) 2-4 kişi ve %48.9'u (n=69) 5-7 kişi ile kaldığı bulunmuştur. Şu anda yaşanan evde (çadır, konut, gecekond, konteyner vs.) yaşayan kişi sayısı incelendiğinde katılımcıların %28.4'ü (n=40) 2-4 kişi ve %51.1'i (n=72) 5-7 kişi ile kalmaktadır. Katılımcıların %54.6'sının (n=77) deprem sürecinde ve daha sonraki günlerde yağmur, sel, yangın, fırtına gibi bir acil duruma maruz kaldığı ve %45.4'ünün (n=64) maruz kalmadığı bulunmuştur.

Tablo 34'te ikinci gruptaki katılımcıların oturdukları binanın depremden etkilenme derecesi incelendiğinde %32.1'inin (n=9) az hasarlı, %17.9'unun (n=5) orta hasarlı, %28.6'sının (n=8) ağır hasarlı olduğu ve %21.4'ünün (n=6) yıkıldığı bulunmuştur. Katılımcıların %50'sinin (n=14) depremde yaralanan veya depremden dolayı sağlık kuruluşuna başvurmak zorunda kalan yakını olduğu ve başvurmak zorunda kalan yakını olan katılımcıların %42.9'unun (n=12) 1-4 kişi için başvurmak zorunda kaldığı tespit edilmiştir. Katılımcıların %96.4'üne (n=27) arama kurtarma uygulanmamıştır ve %96.4'ü (n=27) depremden önce evde (gecekond, daire) yaşamıştır. Katılımcıların deprem sonrasında yaşadıkları yerler incelendiğinde %21.ü (n=6) evde (gecekond, daire), 35.7'si (n=10) çadırd, %10.7'si (n=3) konteynerde ve %32.1'i (n=9) diğer (Yurt, dış alan, sokak, araba, kültür merkezi, konak evi, kamu kurumu, ibadet yerleri, kafe) yerlerde konaklamıştır. Şu an ise katılımcıların %71.4'ü (n=20) evde (gecekond, daire), %25'i (n=7) konteynerde konaklamaktadır. Katılımcıların %57.1'i (n=16) depremde yakınıni kaybetmiştir ve yakınıni kaybeden katılımcıların %39.3'ü (n=11) 1-4 kişi arasında yakınıni kaybetmiştir. Katılımcıların %17.9'u (n=5) deprem nedeniyle herhangi bir şekilde yaralanmış veya sağlık kuruluşuna başvurmak zorunda kalmıştır, yaralanma ya da sağlık kuruluşuna başvurmak zorunda kalanların %10.7'sinin (n=3) gerekçesi fiziksel travma (kırık, yumuşak doku travması, yaralanma vb.) olmuştur. Katılımcıların %32.1'i (n=9) depremin ardından arama-kurtarma çalışmalarına katılmıştır, %17.9'unun (n=5) depremde Suriye'deki akrabalarından hayatını kaybedenler olmuştur. Katılımcıların %57.1'i (n=16) depremin ardından başka bir ile veya yerleşim yerine göç etmiştir ve göç eden katılımcıların %7.1'i (n=2) İstanbul'a, %10.7'si (n=3) Ankara'ya ve %10.7'si (n=3) Mersin'e göç etmiştir. Deprem felaketinden önce yaşanan evde (çadır, konut, gecekond, konteyner

vs.) yaşayan kişi sayısı incelendiğinde katılımcıların %28.6'sı (n=8) 2-4 kişi, %46.4'ü (n=13) 5-7 kişi ve %14.3'ü (n=4) 8-10 kişi ile kaldıklarını belirtmiştir. Şu anda yaşanan evde (çadır, konut, gecekond, konteyner vs.) yaşayan kişi sayısı incelendiğinde katılımcıların %32.1'i (n=9) 2-4 kişi, %39.3'ü (n=11) 5-7 kişi ve %17.9'u (n=5) 8-10 kişi olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların %46.4'ünün (n=13) deprem sürecinde ve daha sonraki günlerde yağmur, sel, yangın, fırtına gibi bir acil duruma maruz kaldığı ve %53.6'sının (n=15) maruz kalmadığı bulunmuştur.

Tablo 34' te toplam verideki katılımcıların oturdukları binanın depremden etkilenme derecesi incelendiğinde %7.7'sinin (n=13) hasarsız, %30.8'inin (n=52) az hasarlı, %23.7'sinin (n=40) orta hasarlı, %23.7'sinin (n=40) ağır hasarlı olduğu ve %14.2'sinin (n=24) yıkıldığı bulunmuştur. Katılımcıların %30.2'sinin (n=51) depremde yaralanan veya depremden dolayı sağlık kuruluşuna başvurmak zorunda kalan yakını olduğu ve başvuru yapmak zorunda kalan yakını olanların %23.7'sinin (n=40) 1-4 kişi için başvurmak zorunda kaldığı bulunmuştur. Katılımcıların %8.3'üne (n=14) arama kurtarma uygulanmıştır, %93.5'i (n=158) depremden önce evde (gecekond, daire) yaşamıştır. Katılımcıların deprem sonrasında yaşadıkları yerler incelendiğinde %43.8'i (n=74) evde (gecekond, daire), 31.4'ü (n=53) çadırda, %12.4'ü (n=21) konteynerde ve %12.4'ü (n=21) diğer (Yurt, dış alan, sokak, araba, kültür merkezi, konak evi, kamu kurumu, ibadet yerleri, kafe) yerlerde konaklamıştır. Şu an ise katılımcıların %71.6'sı (n=121) evde (gecekond, daire) ve %20.1'i (n=34) konteynerde konaklamaktadır. Katılımcıların %32.5'i (n=55) depremde yakınıni kaybetmiştir ve yakınıni kaybeden katılımcıların %23.1'i (n=39) 1-4 kişi arasında yakınıni kaybetmiştir. Katılımcıların %11.8'i (n= 20) deprem nedeniyle herhangi bir şekilde yaralanmış veya sağlık kuruluşuna başvurmak zorunda kalmıştır, yaralanma ya da sağlık kuruluşuna başvurmak zorunda kalanların %8.3'ünün (n=14) gerekçesi fiziksel travma (kırık, yumuşak doku travması, yaralanma vb.) olmuştur. Katılımcıların %33.7'si (n=57) depremin ardından arama-kurtarma çalışmalarına katılmıştır ve %26'sının (n=44) depremde Suriye'deki akrabalarından hayatını kaybedenler olmuştur. Katılımcıların %36.7'si (n=62) depremin ardından başka bir ile veya yerleşim yerine göç etmiştir ve göç eden katılımcıların %5.3'ü (n=9) İstanbul'a, %4.1'i (n=7) Ankara'ya, %3'ü (n=5) Bursa'ya ve %4.1'i (n=7) Mersin'e, göç etmiştir. Deprem felaketinden önce yaşanan evde (çadır, konut, gecekond, konteyner vs.) yaşayan kişi sayısı incelendiğinde katılımcıların %23.7'si (n=40) 2-4 kişi, %48.5'i (n=82) 5-7 kişi, %19.5'i (n=33) 8-10 kişi ile yaşamıştır. Şu anda yaşanan evde (çadır, konut, gecekond, konteyner vs.) yaşayan kişi sayısı incelendiğinde katılımcıların %29'u (n=49) 2-4 kişi, %49.1'i (n=83) 5-7 kişi ve

%17.2'si (n=29) 8-10 kişi ile yaşamaktadır. Katılımcıların %53.3'ü (n=90) deprem sürecinde ve daha sonraki günlerde yağmur, sel, yangın, fırtına gibi bir acil duruma maruz kaldığı ve %46.7'sin (n=79) maruz kalmadığı bulunmuştur.

Çalışmanın nicel ve nitel anket verileri birbiri ile karşılaştırıldığında nitel katılımcıların evlerinin hasar derecelerinin daha fazla olduğu, aynı şekilde nitel katılımcıların depremden dolayı hastaneye başvurmak zorunda kalan yakına daha fazla sahip olduğu, yine nitel katılımcıların depremde daha fazla yakını kaybettiği, nitel katılımcılarda depremden dolayı sağlık kuruluşuna kendilerinin başvurma oranlarının daha fazla olduğu, deprem sonrası göç etme oranının yine nitel katılımcılarda daha fazla olduğu görülmektedir. Bunun farklı sebeplerden kaynaklandığı düşünülebilir, örneğin nitel katılımcıların Adıyaman ve Hatay gibi depremin yoğun etkilendiği yerlerden fazla miktarda katılımları, öncesinde gerçekleştirilen mülakatların etkisi ile aktarılan ve röportajda konuştukça kötü deneyimlerin hatırlanarak nicel verilere yansımaları gösterilebilir.

Tablo 35. Katılımcıların Depremde İlk Üç Gün Yaşadıkları Durumlara İlişkin Frekans Analizi

Maddeler		1. Grup		2. Grup		Toplam Veri (İki Grup)	
		n	%	n	%	n	%
Kalacak yer bulma ve barınma konusunda ilk üç gün boyunca sıkıntı yaşamadım.	Kesinlikle Katılmıyorum	45	31,9	0	0,0	45	26,6
	Katılmıyorum	31	22,0	23	82,1	54	32,0
	Kararsızım	18	12,8	0	0,0	18	10,7
	Katılıyorum	24	17,0	2	7,1	26	15,4
	Kesinlikle Katılıyorum	23	16,3	3	10,7	26	15,4
Yakınlarımdan haber alma konusunda ilk üç gün boyunca sıkıntı yaşamadım.	Kesinlikle Katılmıyorum	45	31,9	0	0,0	45	26,6
	Katılmıyorum	37	26,2	15	53,6	52	30,8
	Kararsızım	21	14,9	4	14,3	25	14,8
	Katılıyorum	19	13,5	6	21,4	25	14,8
	Kesinlikle Katılıyorum	19	13,5	3	10,7	22	13,0

Tablo 35. (Devamı)

Maddeler		1. Grup		2. Grup		Toplam Veri (İki Grup)	
		n	%	n	%	n	%
Sağlık hizmetleri ve acil müdahale konusunda (Hastane ihtiyacı, acil servis erişimi, ambulans, ilaç, pansuman yara bakımı vs...) ilk üç gün boyunca sıkıntı yaşamadım.	Kesinlikle Katılmıyorum	28	19,9	0	0,0	28	16,6
	Katılmıyorum	36	25,5	11	39,3	47	27,8
	Kararsızım	33	23,4	2	7,1	35	20,7
	Katılıyorum	28	19,9	13	46,4	41	24,3
	Kesinlikle Katılıyorum	16	11,3	2	7,1	18	10,7
Temizlik ve hijyen konusunda ilk üç gün boyunca sıkıntı yaşamadım.	Kesinlikle Katılmıyorum	35	24,8	0	0,0	35	20,7
	Katılmıyorum	34	24,1	22	78,6	56	33,1
	Kararsızım	31	22	2	7,1	33	19,5
	Katılıyorum	25	17,7	3	10,7	28	16,6
	Kesinlikle Katılıyorum	16	11,3	1	3,6	17	10,1
Yeme içme hizmeti konusunda ilk üç gün boyunca sıkıntı yaşamadım.	Kesinlikle Katılmıyorum	34	24,1	0	0,0	34	20,1
	Katılmıyorum	31	22	13	46,4	44	26,0
	Kararsızım	27	19,1	3	10,7	30	17,8
	Katılıyorum	30	21,3	8	28,6	38	22,5
	Kesinlikle Katılıyorum	19	13,5	4	14,3	23	13,6
Psikolojik destek alma konusunda ilk üç gün boyunca sıkıntı yaşamadım.	Kesinlikle Katılmıyorum	38	27	0	0,0	38	22,5
	Katılmıyorum	33	23,4	13	46,4	46	27,2
	Kararsızım	37	26,2	5	17,9	42	24,9
	Katılıyorum	20	14,2	9	32,1	29	17,2
	Kesinlikle Katılıyorum	13	9,2	1	3,6	14	8,3
Arama kurtarma işlemleri ile ilgili (AFAD, Asker, İtfaiye, UMKE, Belediye, Kızılay, STK, Jandarma Polis gibi personellere erişim) ilk üç gün boyunca sıkıntı yaşamadım.	Kesinlikle Katılmıyorum	25	17,7	0	0,0	25	14,8
	Katılmıyorum	35	24,8	17	60,7	52	30,8
	Kararsızım	35	24,8	1	3,6	36	21,3
	Katılıyorum	29	20,6	7	25,0	36	21,3
	Kesinlikle Katılıyorum	17	12,1	3	10,7	20	11,8

Tablo 35. (Devamı)

Maddeler		1. Grup		2. Grup		Toplam Veri (İki Grup)	
		n	%	n	%	n	%
Can ve mal güvenliği konusunda ilk üç gün boyunca sıkıntı yaşamadım.	Kesinlikle Katılmıyorum	34	24,1	0	0,0	34	20,1
	Katılmıyorum	30	21,3	10	35,7	40	23,7
	Kararsızım	33	23,4	4	14,3	37	21,9
	Katılıyorum	27	19,1	13	46,4	40	23,7
	Kesinlikle Katılıyorum	17	12,1	1	3,6	18	10,7

Tablo 35’te birinci grup kapsamında “Kalacak yer bulma ve barınma konusunda ilk üç gün boyunca sıkıntı yaşadım.” maddesine katılımcıların %31.9’u (n=45) kesinlikle katılmıyorum ve %22’si (n=31) katılmıyorum cevabını vermiştir. “Yakınlarımdan haber alma konusunda ilk üç gün boyunca sıkıntı yaşamadım.” maddesine katılımcıların %31.9’u (n=45) kesinlikle katılmıyorum ve %26.2’si (n=37) katılmıyorum cevabını vermiştir. “Sağlık hizmetleri ve acil müdahale konusunda (Hastane ihtiyacı, acil servis erişimi, ambulans, ilaç, pansuman yara bakımı vs...) ilk üç gün boyunca sıkıntı yaşamadım.” maddesine katılımcıların %19.9’u (n=28) kesinlikle katılmıyorum, %25.5’i (n=36) katılmıyorum, %23.4’ü (n=33) kararsızım ve %19.9’u (n=28) katılıyorum cevabını vermiştir. “Temizlik ve hijyen konusunda ilk üç gün boyunca sıkıntı yaşamadım” maddesine katılımcıların %24.8’i (n=35) kesinlikle katılmıyorum ve %24.1’i (n=34) katılmıyorum cevabını vermiştir. “Yeme içme hizmeti konusunda ilk üç gün boyunca sıkıntı yaşamadım” maddesine katılımcıların %24.1’i (n=34) kesinlikle katılmıyorum, %22’si (n=31) katılmıyorum, %19.1’i (n=27) kararsızım, %21.3’ü (n=30) katılıyorum ve %13.5’i (n=19) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Psikolojik destek alma konusunda ilk üç gün boyunca sıkıntı yaşamadım” maddesine katılımcıların %27’si (n=38) kesinlikle katılmıyorum, %23.4’ü (n=33) katılmıyorum ve %26.2’si (n=37) kararsızım cevabını vermiştir. “Arama kurtarma işlemleri ile ilgili (AFAD, Asker, İtfaiye, UMKE, Belediye, Kızılay, STK, Jandarma Polis gibi personellere erişim) ilk üç gün boyunca sıkıntı yaşamadım” maddesine katılımcıların %24.8’i (n=35) katılmıyorum, %24.8’i (n=35) kararsızım ve %20.6’sı (n=29) katılıyorum cevabını vermiştir. “Can ve mal güvenliği konusunda ilk üç gün boyunca sıkıntı yaşamadım” maddesine katılımcıların %24.1’i (n=34) kesinlikle katılmıyorum, %21.3’ü (n=30) katılmıyorum, %23.4’ü (n=33) kararsızım, %19.1’i (n=27) katılıyorum ve %12.1’i (n=17) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir.

Tablo 35’te ikinci grup kapsamında “Kalacak yer bulma ve barınma konusunda ilk üç gün boyunca sıkıntı yaşadım.” maddesine katılımcıların %82.1’i (n=23) katılmıyorum cevabını vermiştir. “Yakınlarımdan haber alma konusunda ilk üç gün boyunca sıkıntı yaşamadım.” maddesine katılımcıların %53.6’sı (n=15) katılmıyorum ve %21.4’ü (n=6) katılıyorum cevabını vermiştir. “Sağlık hizmetleri ve acil müdahale konusunda (Hastane ihtiyacı, acil servis erişimi, ambulans, ilaç, pansuman yara bakımı vs...) ilk üç gün boyunca sıkıntı yaşamadım.” maddesine katılımcıların %39.3’ü (n=11) katılmıyorum ve %46.4’ü (n=13) katılıyorum cevabını vermiştir. “Temizlik ve hijyen konusunda ilk üç gün boyunca sıkıntı yaşamadım” maddesine katılımcıların %78.6’sı (n=22) katılmıyorum cevabını vermiştir. “Yeme içme hizmeti konusunda ilk üç gün boyunca sıkıntı yaşamadım” maddesine katılımcıların %46.4’ü (n=13) katılmıyorum ve %28.6’sı (n=8) katılıyorum cevabını vermiştir. “Psikolojik destek alma konusunda ilk üç gün boyunca sıkıntı yaşamadım” maddesine katılımcıların %46.4’ü (n=13) katılmıyorum ve %32.1’i (n=9) katılıyorum cevabını vermiştir. “Arama kurtarma işlemleri ile ilgili (AFAD, Asker, İtfaiye, UMKE, Belediye, Kızılay, STK, Jandarma Polis gibi personellere erişim) ilk üç gün boyunca sıkıntı yaşamadım” maddesine katılımcıların %60.7’si (n=17) katılmıyorum ve %25’i (n=7) katılıyorum cevabını vermiştir. “Can ve mal güvenliği konusunda ilk üç gün boyunca sıkıntı yaşamadım” maddesine katılımcıların %35.7’si (n=10) katılmıyorum ve %46.4’ü (n=13) katılıyorum cevabını vermiştir.

Tablo 35’te toplam veri kapsamında “Kalacak yer bulma ve barınma konusunda ilk üç gün boyunca sıkıntı yaşadım.” maddesine katılımcıların %26.6’sı (n=45) kesinlikle katılmıyorum ve %32’si (n=54) katılmıyorum cevabını vermiştir. “Yakınlarımdan haber alma konusunda ilk üç gün boyunca sıkıntı yaşamadım.” maddesine katılımcıların %26.6’sı (n=45) kesinlikle katılmıyorum ve %30.8’i (n=52) katılmıyorum cevabını vermiştir. “Sağlık hizmetleri ve acil müdahale konusunda (Hastane ihtiyacı, acil servis erişimi, ambulans, ilaç, pansuman yara bakımı vs...) ilk üç gün boyunca sıkıntı yaşamadım.” maddesine katılımcıların %16.6’sı (n=28) kesinlikle katılmıyorum, %27.8’i (n=47) katılmıyorum, %20.7’si (n=35) kararsızım, %24.3’ü (n=41) katılıyorum ve %10.7’si (n=18) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Temizlik ve hijyen konusunda ilk üç gün boyunca sıkıntı yaşamadım” maddesine katılımcıların %20.7’si (n=35) kesinlikle katılmıyorum, %33.1’i (n=56) katılmıyorum ve %19.5’i (n=33) kararsızım cevabını vermiştir. “Yeme içme hizmeti konusunda ilk üç gün boyunca sıkıntı yaşamadım” maddesine katılımcıların %20.1’i (n=34) kesinlikle katılmıyorum, %26’sı (n=44) katılmıyorum, %17.8’i (n=30) kararsızım, %22.5’i (n=38)

katılıyorum ve %13.6'sı (n=22) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Psikolojik destek alma konusunda ilk üç gün boyunca sıkıntı yaşamadım” maddesine katılımcıların %22.5'i (n=38) kesinlikle katılmıyorum, %27.2'si (n=46) katılmıyorum, %24.9'u (n=42) kararsızım ve %17.2'si (n=29) katılıyorum cevabını vermiştir. “Arama kurtarma işlemleri ile ilgili (AFAD, Asker, İtfaiye, UMKE, Belediye, Kızılay, STK, Jandarma Polis gibi personellere erişim) ilk üç gün boyunca sıkıntı yaşamadım” maddesine katılımcıların %30.8'i (n=52) katılmıyorum, %21.3'ü (n=36) kararsızım ve %21.3'ü (n=36) katılıyorum cevabını vermiştir. “Can ve mal güvenliği konusunda ilk üç gün boyunca sıkıntı yaşamadım” maddesine katılımcıların %20.1'i (n=34) kesinlikle katılmıyorum, %23.7'si (n=40) katılmıyorum, %21.9'u (n=37) kararsızım, %23.7'si (n=40) katılıyorum ve %10.7'si (n=18) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir.

Çalışmanın bu bölümünde ki nitel ve nicel bulgular birbiri ile karşılaştırıldığında bazı konularda nitel ve nicel veriler arasında benzerlik, bazı konularda ise nitel kısımlarda ki olumsuz deneyimlerin baskın olduğu görülmektedir. Örneğin nitel katılımcılar barınma, temizlik ve hijyen, arama kurtarma işlemleri gibi konularda nicel katılımcılara göre daha fazla olumsuz deneyim aktarmışlardır. İletişim ve yakınlarından haber alma, sağlık hizmetleri, yeme içme, psikolojik destek gibi konularda olumsuz deneyimler aktarma açısından ise nitel veriler ile nicel verilerin birbirinden çok farklı olmadığı birbirine yakın olduğu görülmektedir.

Tablo 36. Katılımcıların Depremde İlk Üç Gün Sonrası Yaşadıkları Durumlara İlişkin Frekans Analizi

Maddeler		1. Grup		2. Grup		Toplam Veri (İki Grup)	
		n	%	n	%	n	%
Kalacak yer bulma ve barınma konusunda depremin ilk üç gününden sonraki süreçte sıkıntı yaşamadım.	Kesinlikle Katılmıyorum	34	24,1	0	0,0	34	20,1
	Katılmıyorum	35	24,8	9	32,1	44	26,0
	Kararsızım	27	19,1	6	21,4	33	19,5
	Katılıyorum	29	20,6	10	35,7	39	23,1
	Kesinlikle Katılıyorum	16	11,3	3	10,7	19	11,2
Yakınlarımdan haber alma konusunda depremin ilk üç gününden sonraki süreçte sıkıntı yaşamadım.	Kesinlikle Katılmıyorum	29	20,6	0	0,0	29	17,2
	Katılmıyorum	25	17,7	2	7,1	27	16,0
	Kararsızım	35	24,8	3	10,7	38	22,5
	Katılıyorum	34	24,1	18	64,3	52	30,8
	Kesinlikle Katılıyorum	18	12,8	5	17,9	23	13,6

Tablo 36. (Devamı)

Maddeler		1. Grup		2. Grup		Toplam Veri (İki Grup)	
		n	%	n	%	n	%
Sağlık hizmetleri ve acil müdahale konusunda (Hastane ihtiyacı, acil servis erişimi, ambulans, ilaç, pansuman yara bakımı vs...) depremin ilk üç gününden sonraki süreçte sıkıntı yaşamadım.	Kesinlikle Katılmıyorum	28	19,9	0	0,0	28	16,6
	Katılmıyorum	27	19,1	4	14,3	31	18,3
	Kararsızım	42	29,8	1	3,6	43	25,4
	Katılıyorum	27	19,1	18	64,3	45	26,6
	Kesinlikle Katılıyorum	17	12,1	5	17,9	22	13,0
Temizlik ve hijyen konusunda depremin ilk üç gününden sonraki süreçte sıkıntı yaşamadım.	Kesinlikle Katılmıyorum	35	24,8	0	0,0	35	20,7
	Katılmıyorum	29	20,6	12	42,9	41	24,3
	Kararsızım	37	26,2	2	7,1	39	23,1
	Katılıyorum	26	18,4	10	35,7	36	21,3
	Kesinlikle Katılıyorum	14	9,9	4	14,3	18	10,7
Yeme içme hizmeti konusunda depremin ilk üç gününden sonraki süreçte sıkıntı yaşamadım.	Kesinlikle Katılmıyorum	27	19,1	0	0,0	27	16,0
	Katılmıyorum	34	24,1	6	21,4	40	23,7
	Kararsızım	29	20,6	5	17,9	34	20,1
	Katılıyorum	33	23,4	12	42,9	45	26,6
	Kesinlikle Katılıyorum	18	12,8	5	17,9	23	13,6
Psikolojik destek alma konusunda depremin ilk üç gününden sonraki süreçte sıkıntı yaşamadım.	Kesinlikle Katılmıyorum	26	18,4	0	0,0	26	15,4
	Katılmıyorum	39	27,7	7	25,0	46	27,2
	Kararsızım	34	24,1	8	28,6	42	24,9
	Katılıyorum	28	19,9	12	42,9	40	23,7
	Kesinlikle Katılıyorum	14	9,9	1	3,6	15	8,9
Arama kurtarma işlemleri ile ilgili (AFAD, Asker, İtfaiye, UMKE, Belediye, Kızılay, STK, Jandarma Polis gibi personellere erişim) depremin ilk üç gününden sonraki süreçte sıkıntı yaşamadım.	Kesinlikle Katılmıyorum	23	16,3	0	0,0	23	13,6
	Katılmıyorum	27	19,1	5	17,9	32	18,9
	Kararsızım	42	29,8	3	10,7	45	26,6
	Katılıyorum	33	23,4	17	60,7	50	29,6
	Kesinlikle Katılıyorum	16	11,3	3	10,7	19	11,2

Tablo 36. (Devamı)

Maddeler		1. Grup		2. Grup		Toplam Veri (İki Grup)	
	Kesinlikle Katılmıyorum	32	22,7	0	0,0	32	18,9
Can ve mal güvenliği konusunda depremin ilk üç gününden sonraki süreçte sıkıntı yaşamadım.	Katılmıyorum	23	16,3	3	10,7	26	15,4
	Kararsızım	38	27,0	3	10,7	41	24,3
	Katılıyorum	31	22,0	20	71,4	51	30,2
	Kesinlikle Katılıyorum	17	12,1	2	7,1	19	11,2

Tablo 36’da birinci grup kapsamında “Kalacak yer bulma ve barınma konusunda depremin ilk üç gününden sonraki süreçte sıkıntı yaşamadım” maddesine katılımcıların %24.1’i (n=34) kesinlikle katılmıyorum, %24.8’i (n=35) katılmıyorum, %19.1’i (n=27) kararsızım, %20.6’sı (n=29) katılıyorum ve %11.3’ü (n=16) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Yakınlarımdan haber alma konusunda depremin ilk üç gününden sonraki süreçte sıkıntı yaşamadım” maddesine katılımcıların %20.6’sı (n=29) kesinlikle katılmıyorum, %17.7’si (n=25) katılmıyorum, %24.8’i (n=35) kararsızım, %24.1’i (n=34) katılıyorum ve %12.8’i (n=18) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Sağlık hizmetleri ve acil müdahale konusunda (Hastane ihtiyacı, acil servis erişimi, ambulans, ilaç, pansuman yara bakımı vs...) depremin ilk üç gününden sonraki süreçte sıkıntı yaşamadım” maddesine katılımcıların %19.9’u (n=28) kesinlikle katılmıyorum, %19.1’i (n=27) katılmıyorum, %29.8’i (n=42) kararsızım, %19.1’i (n=27) katılıyorum ve %12.1’i (n=17) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Temizlik ve hijyen konusunda depremin ilk üç gününden sonraki süreçte sıkıntı yaşamadım” maddesine katılımcıların %24.8’i (n=35) kesinlikle katılmıyorum, %20.6’sı (n=29) katılmıyorum, %26.2’si (n=37) kararsızım, %18.4’ü (n=26) katılıyorum ve %9.9’u (n=14) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Yeme içme hizmeti konusunda depremin ilk üç gününden sonraki süreçte sıkıntı yaşamadım” maddesine katılımcılardan %19.1’i (n=27) kesinlikle katılmıyorum, %24.1’i (n=34) katılmıyorum, %20.6’sı (n=29) kararsızım, %23.4’ü (n=33) katılıyorum ve %12.8’i (n=18) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Psikolojik destek alma konusunda depremin ilk üç gününden sonraki süreçte sıkıntı yaşamadım” maddesine katılımcıların %18.4’ü’si (n=26) kesinlikle katılmıyorum, %27.7’si (n=39) katılmıyorum, %24.1’i (n=34) kararsızım, %19.9’u (n=28) katılıyorum ve %9.9’u (n=14) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Arama kurtarma işlemleri ile ilgili (AFAD, Asker, İtfaiye, UMKE, Belediye, Kızılay, STK, Jandarma Polis gibi personellere erişim) depremin ilk üç gününden

sonraki süreçte sıkıntı yaşamadım” maddesine katılımcıların %16.3’ü (n=23) kesinlikle katılmıyorum, %19.1’i (n=27) katılmıyorum, %29.8’i (n=42) kararsızım, %23.4’ü (n=33) katılıyorum ve %11.3’ü (n=16) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Can ve mal güvenliği konusunda depremin ilk üç gününden sonraki süreçte sıkıntı yaşamadım” maddesine katılımcıların %22.7’si (n=32) kesinlikle katılmıyorum, %16.3’ü (n=23) katılmıyorum, %27’si (n=38) kararsızım, %22’si (n=31) katılıyorum ve %12.1’i (n=17) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir.

Tablo 36’da ikinci grup kapsamında “Kalacak yer bulma ve barınma konusunda depremin ilk üç gününden sonraki süreçte sıkıntı yaşamadım” maddesine katılımcılardan %32.1’i (n=9) katılmıyorum, %21.4’ü (n=6) kararsızım ve %35.7’si (n=10) katılıyorum cevabını vermiştir. “Yakınlarımdan haber alma konusunda depremin ilk üç gününden sonraki süreçte sıkıntı yaşamadım” maddesine katılımcıların %64.3’ü (n=18) katılıyorum ve %17.9’u (n=5) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Sağlık hizmetleri ve acil müdahale konusunda (Hastane ihtiyacı, acil servis erişimi, ambulans, ilaç, pansuman yara bakımı vs...) depremin ilk üç gününden sonraki süreçte sıkıntı yaşamadım” maddesine katılımcıların %64.3’ü (n=18) katılıyorum ve %17.9’u (n=5) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Temizlik ve hijyen konusunda depremin ilk üç gününden sonraki süreçte sıkıntı yaşamadım” maddesine katılımcıların %42.9’u (n=12) katılmıyorum ve %35.7’si (n=10) katılıyorum cevabını vermiştir. “Yeme içme hizmeti konusunda depremin ilk üç gününden sonraki süreçte sıkıntı yaşamadım” maddesine katılımcıların %21.4’ü (n=6) katılmıyorum, %17.9’u (n=5) kararsızım, %42.9’u (n=12) katılıyorum ve %17.9’u (n=5) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Psikolojik destek alma konusunda depremin ilk üç gününden sonraki süreçte sıkıntı yaşamadım” maddesine katılımcılardan %25’i (n=7) katılmıyorum, %28.6’sı (n=8) kararsızım ve %42.9’u (n=12) katılıyorum cevabını vermiştir. “Arama kurtarma işlemleri ile ilgili (AFAD, Asker, İtfaiye, UMKE, Belediye, Kızılay, STK, Jandarma Polis gibi personellere erişim) depremin ilk üç gününden sonraki süreçte sıkıntı yaşamadım” maddesine katılımcılardan %17.9’u (n=5) katılmıyorum, %10.7’si (n=3) kararsızım, %60.7’si (n=17) katılıyorum ve %10.7’si (n=3) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Can ve mal güvenliği konusunda depremin ilk üç gününden sonraki süreçte sıkıntı yaşamadım” maddesine katılımcıların %71.4’ü (n=20) katılıyorum cevabını vermiştir.

Tablo 36’da toplam veri kapsamında “Kalacak yer bulma ve barınma konusunda depremin ilk üç gününden sonraki süreçte sıkıntı yaşamadım” maddesine katılımcıların

%20.1'i (n=34) kesinlikle katılmıyorum, %26'sı (n=44) katılmıyorum, %19.5'i (n=33) kararsızım, %23.1'i (n=39) katılıyorum ve %11.2'si (n=19) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. "Yakınlarımdan haber alma konusunda depremin ilk üç gününden sonraki süreçte sıkıntı yaşamadım" maddesine katılımcıların %17.2'si (n=29) kesinlikle katılmıyorum, %16'sı (n=27) katılmıyorum, %22.5'i (n=38) kararsızım, %30.8'i (n=52) katılıyorum ve %13.6'sı (n=23) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. "Sağlık hizmetleri ve acil müdahale konusunda (Hastane ihtiyacı, acil servis erişimi, ambulans, ilaç, pansuman yara bakımı vs...) depremin ilk üç gününden sonraki süreçte sıkıntı yaşamadım" maddesine katılımcıların %16.6'sı (n=28) kesinlikle katılmıyorum, %18.3'ü (n=31) katılmıyorum, %25.4'ü (n=43) kararsızım, %26.6'sı (n=45) katılıyorum ve %13'ü (n=22) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. "Temizlik ve hijyen konusunda depremin ilk üç gününden sonraki süreçte sıkıntı yaşamadım" maddesine katılımcıların %20.7'si (n=35) kesinlikle katılmıyorum, %24.3'ü (n=41) katılmıyorum, %23.1'i (n=39) kararsızım, %21.3'ü (n=36) katılıyorum ve %10.7'si (n=18) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. "Yeme içme hizmeti konusunda depremin ilk üç gününden sonraki süreçte sıkıntı yaşamadım" maddesine katılımcıların %16'sı (n=27) kesinlikle katılmıyorum, %23.7'si (n=40) katılmıyorum, %20.1'i (n=34) kararsızım, %26.6'sı (n=45) katılıyorum ve %13.6'sı (n=23) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. "Psikolojik destek alma konusunda depremin ilk üç gününden sonraki süreçte sıkıntı yaşamadım" maddesine katılımcıların %15.4'ü'si (n=26) kesinlikle katılmıyorum, %27.2'si (n=46) katılmıyorum, %24.9'u (n=42) kararsızım, %23.7'si (n=40) katılıyorum ve %8.9'u (n=15) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. "Arama kurtarma işlemleri ile ilgili (AFAD, Asker, İtfaiye, UMKE, Belediye, Kızılay, STK, Jandarma Polis gibi personellere erişim) depremin ilk üç gününden sonraki süreçte sıkıntı yaşamadım" maddesine katılımcıların %13.6'sı (n=23) kesinlikle katılmıyorum, %18.9'u (n=32) katılmıyorum, %26.6'sı (n=45) kararsızım, %29.6'sı (n=50) katılıyorum ve %11.2'si (n=19) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. "Can ve mal güvenliği konusunda depremin ilk üç gününden sonraki süreçte sıkıntı yaşamadım" maddesine katılımcıların %18.9'u (n=32) kesinlikle katılmıyorum, %15.4'ü (n=26) katılmıyorum, %24.3'ü (n=41) kararsızım, %30.2'si (n=51) katılıyorum ve %11.2'si (n=19) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir.

Bu bölümdeki verilere bakıldığında ise nitel ve nicel veriler arasında farklılıklar olduğu görülmektedir. Örneğin sağlık hizmetleri, yeme içme, psikolojik destek, arama kurtarma, can ve mal güvenliği gibi konularda nicel katılımcıların sıkıntı yaşadığını aktarma oranı daha yüksektir. Bunun elbette farklı sebepleri olabilir. Fakat yine nitel

katılımcıların aktardığı nicel verilerin nitel mülakat verileri ile kendi arasında uyumlu olduğu ve bu tablo bölümünde ele alınan olumsuz deneyimlerin zaman içerisinde azaldığı bildirilmiştir. Burada nitel katılımcılar tarafından aktarılan olumsuz nicel veriler ilk 3 güne göre önemli ölçüde azalmış görülmektedir. Nicel verilerde ise bu uyumlu hareket söz konusu değildir. Yine bunun sebebi olarak düşünülen durumun nitel verilerde ki alıntılar incelendiğinde anlaşılabileceği görülmektedir. Katılımcı deneyimleri incelendiğinde de depremin ardından devam eden sürecin ne kadar zor ve karmaşık olduğu, nasıl deneyimler edinildiği anlaşılmaktadır. Nitel mülakatlara katılan katılımcılar aktardıkları deneyimler ile bu soruları daha iyi algılamış ve ilk 3 günlük zorluk ile sonra ki günler arasında ki farkı daha iyi hissettikleri için bu soruya bu şekilde cevap vermişlerdir. Araştırmacı tarafından durumun sebebi olarak bu şekilde düşünülmektedir.

Tablo 37. Katılımcıların Şu Anda Yaşadıkları Durumlara İlişkin Frekans Analizi

Maddeler		1. Grup		2. Grup		Toplam Veri (İki Grup)	
		n	%	n	%	n	%
Şu anda kalacak yer bulma ve barınma konusunda sıkıntı yaşamıyorum.	Kesinlikle Katılmıyorum	22	15,6	0	0,0	22	13,0
	Katılmıyorum	23	16,3	5	17,9	28	16,6
	Kararsızım	39	27,7	4	14,3	43	25,4
	Katılıyorum	38	27,0	15	53,6	53	31,4
	Kesinlikle Katılıyorum	19	13,5	4	14,3	23	13,6
Şu anda yakınlarımdan haber alma konusunda sıkıntı yaşamıyorum.	Kesinlikle Katılmıyorum	18	12,8	0	0,0	18	10,7
	Katılmıyorum	20	14,2	3	10,7	23	13,6
	Kararsızım	34	24,1	0	0,0	34	20,1
	Katılıyorum	32	22,7	18	64,3	50	29,6
	Kesinlikle Katılıyorum	37	26,2	7	25,0	44	26,0
Şu anda sağlık hizmetleri ve acil müdahale konusunda sıkıntı yaşamıyorum.	Kesinlikle Katılmıyorum	23	16,3	0	0,0	23	13,6
	Katılmıyorum	12	8,5	3	10,7	15	8,9
	Kararsızım	57	40,4	0	0,0	57	33,7
	Katılıyorum	26	18,4	20	71,4	46	27,2
	Kesinlikle Katılıyorum	23	16,3	5	17,9	28	16,6
Şu anda temizlik ve hijyen konusunda sıkıntı yaşamıyorum.	Kesinlikle Katılmıyorum	19	13,5	0	0,0	19	11,2
	Katılmıyorum	14	9,9	1	3,6	15	8,9
	Kararsızım	57	40,4	0	0,0	57	33,7
	Katılıyorum	28	19,9	21	75,0	49	29,0
	Kesinlikle Katılıyorum	23	16,3	6	21,4	29	17,2
Şu anda yeme içme hizmeti konusunda sıkıntı yaşamıyorum.	Kesinlikle Katılmıyorum	3	2,1	0	0,0	3	1,8
	Katılmıyorum	29	20,6	1	3,6	30	17,8
	Kararsızım	20	14,2	0	0,0	20	11,8
	Katılıyorum	80	56,7	22	78,6	102	60,4
	Kesinlikle Katılıyorum	9	6,4	5	17,9	14	8,3

Tablo 37. (Devamı)

Maddeler		1. Grup		2. Grup		Toplam Veri (İki Grup)	
		n	%	n	%	n	%
Şu anda psikolojik destek alma konusunda sıkıntı yaşamıyorum.	Kesinlikle Katılmıyorum	9	6,4	0	0,0	9	5,3
	Katılmıyorum	46	32,6	3	10,7	49	29,0
	Kararsızım	6	4,3	3	10,7	9	5,3
	Katılıyorum	62	44,0	19	67,9	81	47,9
	Kesinlikle Katılıyorum	18	12,8	3	10,7	21	12,4
Şu anda can ve mal güvenliği konusunda sıkıntı yaşamıyorum.	Kesinlikle Katılmıyorum	20	14,2	0	0,0	20	11,8
	Katılmıyorum	30	21,3	3	10,7	31	18,3
	Kararsızım	9	6,4	3	10,7	10	5,9
	Katılıyorum	56	39,7	19	67,9	78	46,2
	Kesinlikle Katılıyorum	26	18,4	3	10,7	30	17,8

Tablo 37’de birinci grup kapsamında “Şu anda kalacak yer bulma ve barınma konusunda sıkıntı yaşamıyorum” maddesine katılımcıların %15.6’sı (n=22) kesinlikle katılmıyorum, %16.3’ü (n=23) katılmıyorum, %27.7’si (n=39) kararsızım, %27’si (n=38) katılıyorum ve %13.5’i (n=19) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Şu anda yakınlarımdan haber alma konusunda sıkıntı yaşamıyorum” maddesine katılımcıların %12.8’i (n=18) kesinlikle katılmıyorum, %14.2’si (n=20) katılmıyorum, %24.1’i (n=34) kararsızım, %22.7’si (n=32) katılıyorum ve %26.2’si (n=37) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Şu anda sağlık hizmetleri ve acil müdahale konusunda sıkıntı yaşamıyorum” maddesine katılımcıların %16.3’ü (n=23) kesinlikle katılmıyorum, %8.5’i (n=12) katılmıyorum, %40.4’ü (n=57) kararsızım, %18.4’ü (n=26) katılıyorum ve %16.3’ü (n=23) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Şu anda temizlik ve hijyen konusunda sıkıntı yaşamıyorum” maddesine katılımcıların %13.5’i (n=19) kesinlikle katılmıyorum, %9.9’u (n=14) katılmıyorum, %40.4’ü (n=57) kararsızım, %19.9’u (n=28) katılıyorum ve %16.3’ü (n=23) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Şu anda yeme içme hizmeti konusunda sıkıntı yaşamıyorum” maddesine katılımcıların %20.6’sı (n=29) katılmıyorum ve %56.7’si (n=80) katılıyorum cevabını vermiştir. “Şu anda psikolojik destek alma konusunda sıkıntı yaşamıyorum” maddesine katılımcıların %32.6’sı (n=46) katılmıyorum ve %44’ü (n=62) katılıyorum cevabını vermiştir. “Şu anda can ve mal güvenliği konusunda sıkıntı yaşamıyorum” maddesine katılımcıların %14.2’si (n=20) kesinlikle katılmıyorum, %21.3’ü (n=30)

katılmıyorum, %6.4'ü (n=9) kararsızım, %39.7'si (n=56) katılıyorum ve %18.4'ü (n=26) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir.

Tablo 37'de ikinci grup kapsamında “Şu anda kalacak yer bulma ve barınma konusunda sıkıntı yaşamıyorum” maddesine katılımcıların %17.9'u (n=5) katılmıyorum, %14.3'ü (n=4) kararsızım, %53.6'sı (n=15) katılıyorum ve %14.3'ü (n=4) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Şu anda yakınlarımdan haber alma konusunda sıkıntı yaşamıyorum” maddesine katılımcıların %64.3'ü (n=18) katılıyorum ve %25'i (n=7) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Şu anda sağlık hizmetleri ve acil müdahale konusunda sıkıntı yaşamıyorum” maddesine katılımcıların %71.4'ü (n=20) katılıyorum ve %17.9'u (n=5) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Şu anda temizlik ve hijyen konusunda sıkıntı yaşamıyorum” maddesine katılımcıların %75'i (n=21) katılıyorum ve %21.4'ü (n=6) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Şu anda yeme içme hizmeti konusunda sıkıntı yaşamıyorum” maddesine katılımcıların %78.6'sı (n=22) katılıyorum ve %17.9'u (n=5) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Şu anda psikolojik destek alma konusunda sıkıntı yaşamıyorum” maddesine katılımcılardan %10.7'si (n=3) katılmıyorum, %10.7'si (n=3) kararsızım, %67.9'u (n=19) katılıyorum ve %10.7'si (n=3) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Şu anda can ve mal güvenliği konusunda sıkıntı yaşamıyorum” maddesine katılımcıların %10.7'si (n=3) katılmıyorum, %10.7'si (n=3) kararsızım, %67.9'u (n=19) katılıyorum ve %10.7'si (n=3) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir.

Tablo 37'de toplam veri kapsamında “Şu anda kalacak yer bulma ve barınma konusunda sıkıntı yaşamıyorum” maddesine katılımcıların %13'ü (n=22) kesinlikle katılmıyorum, %16.6'sı (n=28) katılmıyorum, %25.4'ü (n=43) kararsızım, %31.4'ü (n=53) katılıyorum ve %13.6'sı (n=23) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Şu anda yakınlarımdan haber alma konusunda sıkıntı yaşamıyorum” maddesine katılımcıların %10.7'si (n=18) kesinlikle katılmıyorum, %13.6'sı (n=23) katılmıyorum, %20.1'i (n=34) kararsızım, %29.6'sı (n=50) katılıyorum ve %26'sı (n=44) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Şu anda sağlık hizmetleri ve acil müdahale konusunda sıkıntı yaşamıyorum” maddesine katılımcıların %13.6'sı (n=23) kesinlikle katılmıyorum, %8.9'u (n=15) katılmıyorum, %33.7'si (n=57) kararsızım, %27.2'si (n=46) katılıyorum ve %16.6'sı (n=28) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Şu anda temizlik ve hijyen konusunda sıkıntı yaşamıyorum” maddesine katılımcıların %11.2'si (n=19) kesinlikle katılmıyorum, %8.9'u (n=15) katılmıyorum, %33.7'si (n=57) kararsızım, %29'u (n=49) katılıyorum ve %17.2'si (n=29) kesinlikle katılıyorum

cevabını vermiştir. “Şu anda yeme içme hizmeti konusunda sıkıntı yaşamıyorum” maddesine katılımcıların %17.8’i (n=30) katılmıyorum, %11.8’i (n=20) kararsızım, ve %60.4’ü (n=102) katılıyorum cevabını vermiştir. “Şu anda psikolojik destek alma konusunda sıkıntı yaşamıyorum” maddesine katılımcıların %29’u (n=49) katılmıyorum ve %47.9’u (n=81) katılıyorum cevabını vermiştir. “Şu anda can ve mal güvenliği konusunda sıkıntı yaşamıyorum” maddesine katılımcıların %11.8’i (n=20) kesinlikle katılmıyorum, %18.3’ü (n=31) katılmıyorum, %46.2’si (n=78) katılıyorum ve %17.8’i (n=30) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir.

Bu bölümdeki verilere bakıldığında tıpkı bir önceki bölümde olduğu gibi nitel ve nicel veriler arasında farklılıklar olduğu görülmektedir. Örneğin barınma, iletişim ve yakınlarından haber alma, sağlık hizmetleri, temizlik, yeme içme, psikolojik destek, arama kurtarma, can ve mal güvenliği gibi konularda nicel katılımcıların sıkıntı yaşadığını aktarma oranı daha yüksektir. Yine bunun sebebi olarak düşünülen durumun nitel verilerde ki alıntılar incelendiğinde anlaşılabilirliği görülmektedir. Katılımcı deneyimleri incelendiğin de depremin ardından devam eden sürecin ne kadar zor ve karmaşık olduğu, nasıl deneyimler edinildiği anlaşılmaktadır. Nitel mülakatlara katılan katılımcılar aktardıkları deneyimler ile bu soruları daha iyi algılamış ve ilk 3 günlük zorluk ile sonra ki günler arasında ki farkı daha iyi hissettikleri için bu soruya bu şekilde cevap vermişlerdir. Araştırmacı tarafından durumun sebebi olarak bu şekilde düşünülmektedir.

Tablo 38. Katılımcıların Depremde Yaşadıkları Durumlara İlişkin Frekans Analizi

Maddeler		1. Grup		2. Grup		Toplam Veri (İki Grup)	
		n	%	n	%	n	%
Depremi ardından meydana gelen artçı sarsıntılardan endişe duydum.	Kesinlikle Katılmıyorum	18	12,8	0	0,0	18	10,7
	Katılmıyorum	9	6,4	8	28,6	17	10,1
	Kararsızım	22	15,6	3	10,7	25	14,8
	Katılıyorum	48	34,0	5	17,9	53	31,4
	Kesinlikle Katılıyorum	44	31,2	12	42,9	56	33,1
Yerel halktan yardım aldım.	Kesinlikle Katılmıyorum	35	24,8	0	0,0	35	20,7
	Katılmıyorum	43	30,5	9	32,1	52	30,8
	Kararsızım	20	14,2	1	3,6	21	12,4
	Katılıyorum	34	24,1	14	50,0	48	28,4
	Kesinlikle Katılıyorum	9	6,4	4	14,3	13	7,7
Vakıf ve dernek gibi sivil toplum kuruluşlarından yardım aldım.	Kesinlikle Katılmıyorum	49	34,8	0	0,0	49	29,0
	Katılmıyorum	43	30,5	12	42,9	55	32,5
	Kararsızım	21	14,9	1	3,6	22	13,0
	Katılıyorum	20	14,2	14	50,0	34	20,1
	Kesinlikle Katılıyorum	8	5,7	1	3,6	9	5,3

Tablo 38. (Devamı)

Maddeler		1. Grup		2. Grup		Toplam Veri (İki Grup)	
		n	%	n	%	n	%
Kamu kurumlarından yardım aldım.	Kesinlikle Katılmıyorum	41	29,1	0	0,0	41	24,3
	Katılmıyorum	44	31,2	11	39,3	55	32,5
	Kararsızım	18	12,8	4	14,3	22	13,0
	Katılıyorum	25	17,7	12	42,9	37	21,9
	Kesinlikle Katılıyorum	13	9,2	1	3,6	14	8,3
Ölüm korkusu yaşadım.	Kesinlikle Katılmıyorum	17	12,1	0	0,0	17	10,1
	Katılmıyorum	16	11,3	15	53,6	31	18,3
	Kararsızım	18	12,8	1	3,6	19	11,2
	Katılıyorum	44	31,2	7	25,0	51	30,2
	Kesinlikle Katılıyorum	46	32,6	5	17,9	51	30,2
Ailemin güvenliği konusunda endişelendim.	Kesinlikle Katılmıyorum	18	12,8	0	0,0	18	10,7
	Katılmıyorum	13	9,2	4	14,3	17	10,1
	Kararsızım	15	10,6	1	3,6	16	9,5
	Katılıyorum	38	27,0	9	32,1	47	27,8
	Kesinlikle Katılıyorum	57	40,4	14	50,0	71	42,0
Evim zarar gördü.	Kesinlikle Katılmıyorum	22	15,6	0	0,0	22	13,0
	Katılmıyorum	22	15,6	3	10,7	25	14,8
	Kararsızım	18	12,8	3	10,7	21	12,4
	Katılıyorum	42	29,8	12	42,9	54	32,0
	Kesinlikle Katılıyorum	37	26,2	10	35,7	47	27,8
İlk üç günde çaresiz hissettim.	Kesinlikle Katılmıyorum	17	12,1	0	0,0	17	10,1
	Katılmıyorum	12	8,5	5	17,9	17	10,1
	Kararsızım	19	13,5	2	7,1	21	12,4
	Katılıyorum	30	21,3	18	64,3	48	28,4
	Kesinlikle Katılıyorum	63	44,7	3	10,7	66	39,1

Tablo 38. (Devamı)

Maddeler		1. Grup		2. Grup		Toplam Veri (İki Grup)	
		n	%	n	%	n	%
Cenazelerime ulaşmakta zorluk yaşamadım.	Kesinlikle Katılmıyorum	28	19,9	0	0,0	28	16,6
	Katılmıyorum	31	22,0	7	25,0	38	22,5
	Kararsızım	37	26,2	5	17,9	42	24,9
	Katılıyorum	28	19,9	5	17,9	33	19,5
	Kesinlikle Katılıyorum	17	12,1	11	39,3	28	16,6
Depremden önce ekonomik durumum iyiydi.	Kesinlikle Katılmıyorum	17	12,1	0	0,0	17	10,1
	Katılmıyorum	39	27,7	5	17,9	44	26,0
	Kararsızım	40	28,4	10	35,7	50	29,6
	Katılıyorum	31	22,0	11	39,3	42	24,9
	Kesinlikle Katılıyorum	14	9,9	2	7,1	16	9,5
Depremden sonra ekonomik durumum kötü.	Kesinlikle Katılmıyorum	18	12,8	0	0,0	18	10,7
	Katılmıyorum	21	14,9	8	28,6	29	17,2
	Kararsızım	30	21,3	11	39,3	41	24,3
	Katılıyorum	37	26,2	4	14,3	41	24,3
	Kesinlikle Katılıyorum	35	24,8	5	17,9	40	23,7
Deprem felaketinden sonra ayakta kalabildiğimi düşünüyorum.	Kesinlikle Katılmıyorum	12	8,5	0	0,0	12	7,1
	Katılmıyorum	24	17,0	5	17,9	29	17,2
	Kararsızım	36	25,5	4	14,3	40	23,7
	Katılıyorum	46	32,6	18	64,3	64	37,9
	Kesinlikle Katılıyorum	23	16,3	1	3,6	24	14,2

Tablo 38. (Devamı)

Maddeler		1. Grup		2. Grup		Toplam Veri (İki Grup)	
		n	%	n	%	n	%
Ailemin deprem felaketinden sonra ayakta kalabildiğini düşünüyorum.	Kesinlikle Katılmıyorum	21	14,9	0	0,0	21	12,4
	Katılmıyorum	23	16,3	11	39,3	34	20,1
	Kararsızım	34	24,1	5	17,9	39	23,1
	Katılıyorum	40	28,4	10	35,7	50	29,6
	Kesinlikle Katılıyorum	23	16,3	2	7,1	25	14,8
Diğer göçmenlerin deprem felaketinden sonra ayakta kalabildiğini düşünüyorum.	Kesinlikle Katılmıyorum	10	7,1	0	0,0	10	5,9
	Katılmıyorum	36	25,5	13	46,4	49	29,0
	Kararsızım	45	31,9	11	39,3	56	33,1
	Katılıyorum	38	27,0	3	10,7	41	24,3
	Kesinlikle Katılıyorum	12	8,5	1	3,6	13	7,7
Türkiye'nin deprem felaketinden sonra ayakta kalabildiğini düşünüyorum.	Kesinlikle Katılmıyorum	22	15,6	0	0,0	22	13,0
	Katılmıyorum	24	17,0	8	28,6	32	18,9
	Kararsızım	37	26,2	1	3,6	38	22,5
	Katılıyorum	36	25,5	17	60,7	53	31,4
	Kesinlikle Katılıyorum	22	15,6	2	7,1	24	14,2
Bizim için yardıma gelen İtfaiye, AFAD, Ambulans gibi hizmet görevlileri ile dil açısından kolayca anlaşılıp konuşabildim.	Kesinlikle Katılmıyorum	16	11,3	0	0,0	16	9,5
	Katılmıyorum	25	17,7	4	14,3	29	17,2
	Kararsızım	41	29,1	2	7,1	43	25,4
	Katılıyorum	36	25,5	19	67,9	55	32,5
	Kesinlikle Katılıyorum	23	16,3	3	10,7	26	15,4

Tablo 38. (Devamı)

Maddeler		1. Grup		2. Grup		Toplam Veri (İki Grup)	
		n	%	n	%	n	%
Twitter, Facebook, Instagram, Tiktok gibi sosyal medya platformlarında depremzede göçmenler hakkında olumsuz haberler çıktı.	Kesinlikle Katılmıyorum	15	10,6	0	0,0	15	8,9
	Katılmıyorum	21	14,9	12	42,9	33	19,5
	Kararsızım	39	27,7	3	10,7	42	24,9
	Katılıyorum	36	25,5	9	32,1	45	26,6
	Kesinlikle Katılıyorum	30	21,3	4	14,3	34	20,1
Televizyonlarda ve haber kanallarında depremzede göçmenler hakkında olumsuz haberler çıktı.	Kesinlikle Katılmıyorum	19	13,5	0	0,0	19	11,2
	Katılmıyorum	22	15,6	18	64,3	40	23,7
	Kararsızım	45	31,9	5	17,9	50	29,6
	Katılıyorum	32	22,7	2	7,1	34	20,1
	Kesinlikle Katılıyorum	23	16,3	3	10,7	26	15,4
İnternet sitelerinde depremzede göçmenler olumsuz haberler çıktı.	Kesinlikle Katılmıyorum	19	13,5	0	0,0	19	11,2
	Katılmıyorum	22	15,6	16	57,1	38	22,5
	Kararsızım	40	28,4	5	17,9	45	26,6
	Katılıyorum	33	23,4	4	14,3	37	21,9
	Kesinlikle Katılıyorum	27	19,1	3	10,7	30	17,8
Evimde bir afet çantası bulundururum	Kesinlikle Katılmıyorum	27	19,1	0	0,0	27	16,0
	Katılmıyorum	34	24,1	14	50,0	48	28,4
	Kararsızım	34	24,1	4	14,3	38	22,5
	Katılıyorum	25	17,7	9	32,1	34	20,1
	Kesinlikle Katılıyorum	21	14,9	1	3,6	22	13,0

Tablo 38. (Devamı)

Maddeler		1. Grup		2. Grup		Toplam Veri (İki Grup)	
		n	%	n	%	n	%
Oturduğum yerin depreme karşı dayanıklı olması benim için önemlidir.	Kesinlikle Katılmıyorum	16	11,3	0	0,0	16	9,5
	Katılmıyorum	15	10,6	6	21,4	21	12,4
	Kararsızım	33	23,4	1	3,6	34	20,1
	Katılıyorum	25	17,7	13	46,4	38	22,5
	Kesinlikle Katılıyorum	52	36,9	8	28,6	60	35,5
Meydana gelebilecek bir deprem vb. afet durumunda sığınabileceğimiz güvenli bir yer vardır.	Kesinlikle Katılmıyorum	41	29,1	0	0,0	41	24,3
	Katılmıyorum	26	18,4	16	57,1	42	24,9
	Kararsızım	37	26,2	4	14,3	41	24,3
	Katılıyorum	25	17,7	7	25,0	32	18,9
	Kesinlikle Katılıyorum	12	8,5	1	3,6	13	7,7

Tablo 38’de birinci grup kapsamında “Depremi ardından meydana gelen artçı sarsıntılardan endişe duydum” maddesine katılımcıların %12.8’i (n=18) kesinlikle katılmıyorum, %6.4’ü (n=9) katılmıyorum, %15.6’sı (n=22) kararsızım, %34’ü (n=48) katılıyorum ve %31.2’si (n=44) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Yerel halktan yardım aldım” maddesine katılımcıların %24.8’i (n=35) kesinlikle katılmıyorum, %30.5’i (n=43) katılmıyorum, %14.2’si (n=20) kararsızım ve %24.1’i (n=34) katılıyorum cevabını vermiştir. “Vakıf ve dernek gibi sivil toplum kuruluşlarından yardım aldım” maddesine katılımcıların %34.8’i (n=49) kesinlikle katılmıyorum, %30.5’i (n=43) katılmıyorum, %14.9’u (n=21) kararsızım ve %14.2’si (n=20) katılıyorum cevabını vermiştir. “Kamu kurumlarından yardım aldım” maddesine katılımcıların %29.1’i (n=41) kesinlikle katılmıyorum, %31.2’si (n=44) katılmıyorum, %12.8’i (n=18) kararsızım, %17.7’si (n=25) katılıyorum ve %9.2’si (n=13) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Ölüm korkusu yaşadım” maddesine katılımcıların %12.1’i (n=17) kesinlikle katılmıyorum, %11.3’si (n=16) katılmıyorum, %12.8’i (n=18) kararsızım, %31.2’si (n=44) katılıyorum ve %32.6’sı (n=46) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Ailemin güvenliği konusunda endişelendim” maddesine katılımcıların %12.8’i (n=18) kesinlikle katılmıyorum, %9.2’si (n=13) katılmıyorum, %10.6’sı (n=15) kararsızım, %27’si (n=38) katılıyorum ve %40.4’ü (n=57) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Evim zarar gördü” maddesine katılımcıların %15.6’sı (n=22) kesinlikle katılmıyorum, %15.6’sı (n=22) katılmıyorum,

%12.8'i (n=18) kararsızım, %29.8'i (n=42) katılıyorum ve %26.2'si (n=37) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. "İlk üç günde çaresiz hissettim" maddesine katılımcıların %12.1'i (n=17) kesinlikle katılmıyorum, %8.5'i (n=12) katılmıyorum, %13.5'i (n=19) kararsızım, %21.3'ü (n=30) katılıyorum ve %44.7'si (n=63) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. "Cenazelerime ulaşmakta zorluk yaşamadım" maddesine katılımcıların %19.9'u (n=28) kesinlikle katılmıyorum, %22'si (n=31) katılmıyorum, %26.2'si (n=37) kararsızım, %19.9'u (n=28) katılıyorum ve %12.1'i (n=17) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. "Depremden önce ekonomik durumum iyiydi" maddesine katılımcıların %12.1'i (n=17) kesinlikle katılmıyorum, %27.7'si (n=39) katılmıyorum, %28.4'ü (n=40) kararsızım, %22'si (n=31) katılıyorum ve %9.9'u (n=14) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. "Depremden sonra ekonomik durumum kötü" maddesine katılımcıların %12.8'i (n=18) kesinlikle katılmıyorum, %14.9'u (n=21) katılmıyorum, %21.3'ü (n=30) kararsızım, %26.2'si (n=37) katılıyorum ve %24.8'i (n=35) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. "Deprem felaketinden sonra ayakta kalabildiğimi düşünüyorum" maddesine katılımcıların %8.5'i (n=12) kesinlikle katılmıyorum, %17'si (n=24) katılmıyorum, %25.5'i (n=36) kararsızım, %32.6'sı (n=46) katılıyorum ve %16.3'ü (n=23) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. "Ailemin deprem felaketinden sonra ayakta kalabildiğini düşünüyorum" maddesine katılımcıların %14.9'u (n=21) kesinlikle katılmıyorum, %16.3'ü (n=23) katılmıyorum, %24.1'i (n=34) kararsızım, %28.4'ü (n=40) katılıyorum ve %16.3'ü (n=23) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. "Diğer göçmenlerin deprem felaketinden sonra ayakta kalabildiğini düşünüyorum" maddesine katılımcıların %7.1'i (n=10) kesinlikle katılmıyorum, %25.5'i (n=36) katılmıyorum, %31.9'u (n=45) kararsızım, %27'si (n=38) katılıyorum ve %8.5'i (n=12) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. "Türkiye'nin deprem felaketinden sonra ayakta kalabildiğini düşünüyorum" maddesine katılımcıların %15.6'sı (n=22) kesinlikle katılmıyorum, %17'si (n=24) katılmıyorum, %26.2'si (n=37) kararsızım, %25.5'i (n=36) katılıyorum ve %15.6'sı (n=22) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. "Bizim için yardıma gelen İtfaiye, AFAD, Ambulans gibi hizmet görevlileri ile dil açısından kolayca anlaşılabilir konuştuk" maddesine katılımcıların %11.3'ü (n=16) kesinlikle katılmıyorum, %17.7'si (n=25) katılmıyorum, %29.1'i (n=41) kararsızım, %25.5'i (n=36) katılıyorum ve %16.3'ü (n=23) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. "Twitter, Facebook, Instagram, Tiktok gibi sosyal medya platformlarında depremzede göçmenler hakkında olumsuz haberler çıktı" maddesine katılımcıların %10.6'sı (n=15) kesinlikle katılmıyorum, %14.9'u (n=21) katılmıyorum, %27.7'si (n=39) kararsızım, %25.5'i

(n=36) katılıyorum ve %21.3'ü (n=30) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Televizyonlarda ve haber kanallarında depremzede göçmenler hakkında olumsuz haberler çıktı” maddesine katılımcıların %13.5'i (n=19) kesinlikle katılmıyorum, %15.6'sı (n=22) katılmıyorum, %31.9'u (n=45) kararsızım, %22.7'si (n=32) katılıyorum ve %16.3'ü (n=23) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “İnternet sitelerinde depremzede göçmenler olumsuz haberler çıktı” maddesine katılımcıların %13.5'i (n=19) kesinlikle katılmıyorum, %15.6'sı (n=22) katılmıyorum, %28.4'ü (n=40) kararsızım, %23.4'ü (n=33) katılıyorum ve %19.1'i (n=27) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Evimde bir afet çantası bulundururum” maddesine katılımcıların %19.1'i (n=27) kesinlikle katılmıyorum, %24.1'i (n=34) katılmıyorum, %24.1'i (n=34) kararsızım, %17.7'si (n=25) katılıyorum ve %14.9'u (n=21) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Oturduğum yerin depreme karşı dayanıklı olması benim için önemlidir” maddesine katılımcıların %11.3'ü (n=16) kesinlikle katılmıyorum, %10.6'sı (n=15) katılmıyorum, %23.4'ü (n=33) kararsızım, %17.7'si (n=25) katılıyorum ve %36.9'u (n=52) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Meydana gelebilecek bir deprem vb. afet durumunda sığınabileceğimiz güvenli bir yer vardır” maddesine katılımcıların %29.1'i (n=41) kesinlikle katılmıyorum, %18.4'ü (n=26) katılmıyorum, %26.2'si (n=37) kararsızım, %17.7'si (n=25) katılıyorum ve %8.5'i (n=12) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir.

Tablo 38'de ikinci grup kapsamında “Depremi ardından meydana gelen artçı sarsıntılardan endişe duydum” maddesine katılımcıların %28.6'sı (n=8) katılmıyorum, %10.7'si (n=3) kararsızım, %17.9'u (n=5) katılıyorum ve %42.9'u (n=12) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Yerel halktan yardım aldım” maddesine katılımcılardan %32.1'i (n=9) katılmıyorum, %50'si (n=14) katılıyorum ve %14.3'ü (n=4) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Vakıf ve dernek gibi sivil toplum kuruluşlarından yardım aldım” maddesine katılımcıların %42.9'u (n=12) katılmıyorum ve %50'si (n=14) katılıyorum cevabını vermiştir. “Kamu kurumlarından yardım aldım” maddesine katılımcıların %39.3'ü (n=11) katılmıyorum ve %42.9'u (n=12) katılıyorum cevabını vermiştir. “Ölüm korkusu yaşadım” maddesine katılımcıların %53.6'sı (n=15) katılmıyorum, %25'i (n=7) katılıyorum ve %17.9'u (n=5) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Ailemin güvenliği konusunda endişelendim” maddesine katılımcıların %14.3'ü (n=4) katılmıyorum, %32.1'i (n=9) katılıyorum ve %50'si (n=14) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Evim zarar gördü” maddesine katılımcıların %10.7'si (n=3) katılmıyorum, %10.7'si (n=3) kararsızım, %42.9'u (n=12) katılıyorum ve %35.7'si (n=10) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “İlk üç günde

çaresiz hissettim” maddesine katılımcıların %17.9’u (n=5) katılmıyorum, %64.3’ü (n=18) katılıyorum ve %10.7’si (n=3) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Cenazelerime ulaşmakta zorluk yaşamadım” maddesine %25’i (n=7) katılmıyorum, %17.9’u (n=5) kararsızım, %17.9’u (n=5) katılıyorum ve %39.3’ü (n=11) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Depremden önce ekonomik durumum iyiydi” maddesine katılımcıların %17.9’u (n=5) katılmıyorum, %35.7’si (n=10) kararsızım ve %39.3’ü (n=11) katılıyorum cevabını vermiştir. “Depremden sonra ekonomik durumum kötü” maddesine katılımcıların %28.6’sı (n=8) katılmıyorum, %39.3’ü (n=11) kararsızım, %14.3’ü (n=4) katılıyorum ve %17.9’u (n=5) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Deprem felaketinden sonra ayakta kalabildiğimi düşünüyorum” maddesine katılımcıların %17.9’u (n=5) katılmıyorum, %14.3’ü (n=4) kararsızım ve %64.3’ü (n=18) katılıyorum cevabını vermiştir. “Ailemin deprem felaketinden sonra ayakta kalabildiğini düşünüyorum” maddesine katılımcıların %39.3’ü (n=11) katılmıyorum, %17.9’u (n=5) kararsızım ve %35.7’si (n=10) katılıyorum cevabını vermiştir. “Diğer göçmenlerin deprem felaketinden sonra ayakta kalabildiğini düşünüyorum” maddesine katılımcıların %46.4’ü (n=13) katılmıyorum ve %39.3’ü (n=11) kararsızım cevabını vermiştir. “Türkiye’nin deprem felaketinden sonra ayakta kalabildiğini düşünüyorum” maddesine katılımcıların %28.6’sı (n=8) katılmıyorum, %60.7’si (n=17) katılıyorum ve %7.1’i (n=2) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Bizim için yardıma gelen İtfaiye, AFAD, Ambulans gibi hizmet görevlileri ile dil açısından kolayca anlaşp konuşabildim” maddesine katılımcıların %14.3’ü (n=4) katılmıyorum, %67.9’u (n=19) katılıyorum ve %10.7’si (n=3) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Twitter, Facebook, Instagram, Tiktok gibi sosyal medya platformlarında depremzede göçmenler hakkında olumsuz haberler çıktı” maddesine katılımcıların %42.9’u (n=12) katılmıyorum, %10.7’si (n=3) kararsızım, %32.1’i (n=9) katılıyorum ve %14.3’ü (n=4) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Televizyonlarda ve haber kanallarında depremzede göçmenler hakkında olumsuz haberler çıktı” maddesine katılımcılardan %64.3’ü (n=18) katılmıyorum, %17.9’u (n=5) kararsızım ve %10.7’si (n=3) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “İnternet sitelerinde depremzede göçmenler olumsuz haberler çıktı” maddesine katılımcıların %57.1’i (n=16) katılmıyorum, %17.9’u (n=5) kararsızım, %14.3’ü (n=4) katılıyorum ve %10.7’si (n=3) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Evimde bir afet çantası bulundururum” maddesine katılımcıların %50’si (n=14) katılmıyorum, %14.3’ü (n=4) kararsızım ve %32.1’i (n=9) katılıyorum cevabını vermiştir. “Oturduğum yerin depreme karşı dayanıklı olması benim için önemlidir” maddesine katılımcıların %21.4’ü (n=6)

katılmıyorum, %46.4'ü (n=13) katılıyorum ve %28.6'sı (n=8) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Meydana gelebilecek bir deprem vb. afet durumunda sığınabileceğimiz güvenli bir yer vardır” maddesine katılımcıların %57.1'i (n=16) katılmıyorum, %14.3'ü (n=4) kararsızım ve %25'i (n=7) katılıyorum ve cevabını vermiştir.

Tablo 38'de toplam veri kapsamında “Depremin ardından meydana gelen artçı sarsıntılardan endişe duydum” maddesine katılımcıların %10.7'si (n=18) kesinlikle katılmıyorum, %10.1'i (n=17) katılmıyorum, %14.8'i (n=25) kararsızım, %31.4'ü (n=53) katılıyorum ve %33.1'i (n=56) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Yerel halktan yardım aldım” maddesine katılımcıların %20.7'si (n=35) kesinlikle katılmıyorum, %30.8'i (n=52) katılmıyorum, %12.4'ü (n=21) kararsızım, %28.4'ü (n=48) katılıyorum ve %7.7'si (n=13) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Vakıf ve dernek gibi sivil toplum kuruluşlarından yardım aldım” maddesine katılımcıların %29'u (n=49) kesinlikle katılmıyorum, %32.5'i (n=55) katılmıyorum, %13'ü (n=22) kararsızım, %20.1'i (n=34) katılıyorum ve %5.3'ü (n=9) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Kamu kurumlarından yardım aldım” maddesine katılımcıların %24.3'ü (n=41) kesinlikle katılmıyorum, %32.5'i (n=55) katılmıyorum, %13'ü (n=22) kararsızım, %21.9'u (n=37) katılıyorum ve %8.3'ü (n=14) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Ölüm korkusu yaşadım” maddesine katılımcıların %10.1'i (n=17) kesinlikle katılmıyorum, %18.3'ü (n=31) katılmıyorum, %11.2'si (n=19) kararsızım, %30.2'si (n=51) katılıyorum ve %30.2'si (n=51) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Ailemin güvenliği konusunda endişelendim” maddesine katılımcıların %10.7'si (n=18) kesinlikle katılmıyorum, %10.1'i (n=17) katılmıyorum, %9.5'i (n=16) kararsızım, %27.8'i (n=47) katılıyorum ve %42'si (n=71) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Evim zarar gördü” maddesine katılımcıların %13'ü (n=22) kesinlikle katılmıyorum, %14.8'i (n=25) katılmıyorum, %12.4'ü (n=21) kararsızım, %32'si (n=54) katılıyorum ve %27.8'i (n=47) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “İlk üç günde çaresiz hissettim” maddesine katılımcıların %10.1'i (n=17) kesinlikle katılmıyorum, %10.1'i (n=17) katılmıyorum, %12.4'ü (n=21) kararsızım, %28.4'ü (n=48) katılıyorum ve %39.1'i (n=66) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Cenazelerime ulaşmakta zorluk yaşamadım” maddesine katılımcıların %16.6'sı (n=28) kesinlikle katılmıyorum, %22.5'i (n=38) katılmıyorum, %24.9'u (n=42) kararsızım, %19.5'i (n=33) katılıyorum ve %16.6'sı (n=28) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Depremden önce ekonomik durumum iyiydi” maddesine katılımcıların %10.1'i (n=17) kesinlikle katılmıyorum, %26'sı (n=44) katılmıyorum, %29.6'sı (n=50)

kararsızım, %24.9'u (n=42) katılıyorum ve %9.5'i (n=16) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Depremden sonra ekonomik durumum kötü” maddesine katılımcıların %10.7'si (n=18) kesinlikle katılmıyorum, %17.2'si (n=29) katılmıyorum, %24.3'ü (n=41) kararsızım, %24.3'ü (n=41) katılıyorum ve %23.7'si (n=40) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Deprem felaketinden sonra ayakta kalabildiğimi düşünüyorum” maddesine katılımcıların %7.1'i (n=12) kesinlikle katılmıyorum, %17.2'si (n=29) katılmıyorum, %23.7'si (n=40) kararsızım, %37.9'u (n=64) katılıyorum ve %14.2'si (n=24) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Ailemin deprem felaketinden sonra ayakta kalabildiğini düşünüyorum” maddesine katılımcıların %12.4'ü (n=21) kesinlikle katılmıyorum, %20.1'i (n=34) katılmıyorum, %23.1'i (n=39) kararsızım, %29.6'sı (n=50) katılıyorum ve %14.8'ü (n=25) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Diğer göçmenlerin deprem felaketinden sonra ayakta kalabildiğini düşünüyorum” maddesine katılımcıların %5.9'u (n=10) kesinlikle katılmıyorum, %29'u (n=49) katılmıyorum, %33.1'i (n=56) kararsızım, %24.3'ü (n=41) katılıyorum ve %7.7'si (n=13) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Türkiye'nin deprem felaketinden sonra ayakta kalabildiğini düşünüyorum” maddesine katılımcıların %13'ü (n=22) kesinlikle katılmıyorum, %18.9'u (n=32) katılmıyorum, %22.5'i (n=38) kararsızım, %31.4'ü (n=53) katılıyorum ve %14.2'si (n=24) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Bizim için yardıma gelen İtfaiye, AFAD, Ambulans gibi hizmet görevlileri ile dil açısından kolayca anlaşip konuşabildim” maddesine katılımcıların %9.5'i (n=16) kesinlikle katılmıyorum, %17.2'si (n=29) katılmıyorum, %25.4'ü (n=43) kararsızım, %32.5'i (n=55) katılıyorum ve %15.4'ü (n=26) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Twitter, Facebook, Instagram, Tiktok gibi sosyal medya platformlarında depremzede göçmenler hakkında olumsuz haberler çıktı” maddesine katılımcıların %8.9'u (n=15) kesinlikle katılmıyorum, %19.5'i (n=33) katılmıyorum, %24.9'u (n=42) kararsızım, %26.6'sı (n=45) katılıyorum ve %20.1'i (n=34) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Televizyonlarda ve haber kanallarında depremzede göçmenler hakkında olumsuz haberler çıktı” maddesine katılımcıların %11.2'si (n=19) kesinlikle katılmıyorum, %23.7'si (n=40) katılmıyorum, %29.6'sı (n=50) kararsızım, %20.1'i (n=34) katılıyorum ve %15.4'ü (n=26) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “İnternet sitelerinde depremzede göçmenler olumsuz haberler çıktı” maddesine katılımcıların %11.2'si (n=19) kesinlikle katılmıyorum, %22.5'i (n=38) katılmıyorum, %26.6'sı (n=45) kararsızım, %21.9'u (n=37) katılıyorum ve %17.8'i (n=30) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Evimde bir afet çantası bulundururum” maddesine katılımcıların %16'sı (n=27) kesinlikle katılmıyorum,

%28.4'ü (n=48) katılmıyorum, %22.5'i (n=38) kararsızım, %20.1'i (n=34) katılıyorum ve %13'ü (n=22) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Oturduğum yerin depreme karşı dayanıklı olması benim için önemlidir” maddesine katılımcıların %9.5'i (n=16) kesinlikle katılmıyorum, %12.4'ü (n=21) katılmıyorum, %20.1'i (n=34) kararsızım, %22.5'i (n=38) katılıyorum ve %35.5'i (n=60) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. “Meydana gelebilecek bir deprem vb. afet durumunda sığınabileceğimiz güvenli bir yer vardır” maddesine katılımcıların %24.3'ü (n=41) kesinlikle katılmıyorum, %24.9'u (n=42) katılmıyorum, %24.3'ü (n=41) kararsızım, %18.9'u (n=32) katılıyorum ve %7.7'si (n=13) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir.

Bu bölümdeki verilere bakıldığında nitel ve nicel veriler arasında hem benzerlikler hemde farklılık olan bölümler olduğu görülmektedir. Örneğin depremden sonra yaşanan artçı sarsıntılardan endişe duyma oranı nicelde %65,2, nitelde ise %60,2 şeklinde, ailesinin güvenliğinden endişe etme oranı nicelde %67,4, nitelde ise %72,1 şeklinde, ailesinin deprem felaketinin ardından ayakta kalabildiğini düşünme oranı nicelde %44,7, nitelde ise %42,8 şeklinde, sosyal medya da olumsuz haberlere rastlama oranı nicelde %46,8, nitelde ise %46,4 şeklinde, evde afet çantası bulundurma oranı ise nicelde %32,6, nitelde ise %35,7 şeklinde tespit edilmiştir. Nitel verilerin nicel verilerden baskın olduğu bölümler ise şu şekilde sıralanabilir; yerel halkın yardım aldım diyenlerin oranı nicelde %30,5 nitelde ise %66,3, vakıf ve dernekten yardım aldım diyenlerin oranı nicelde %19,9, nitelde ise %53,6, kamu kurumlarından yardım aldım diyenlerin oranı nicelde %26,9, nitelde ise %46,5, evim zarar gördü diyenlerin oranı nicelde %56, nitelde ise %78,6, ilk 3 günde çaresiz hissetme oranı nicelde %66, nitelde ise %75, depremden sonra ayakta kalabildiğini düşünme oranı nicelde %38,9, nitelde ise %67,9 şeklinde tespit edilmiştir. Bu kısımlardaki verilerin arasında genellikle hem uyumlu hemde uyumsuzluk olan bölümlerin yer aldığını söylemek mümkündür.

Tartışma

Depremzede zorunlu göçmen öğrencilerin deprem deneyimlerini inceleyen bu çalışmadan elde edilen sonuçlar literatürde yapılmış olan diğer çalışma bulguları ile birlikte tartışılarak ele alınacaktır. Karma yöntem araştırmalarının yakınsayan paralel karma deseni üzerinden yürütülen bu çalışmada bulgular hem literatürde ki diğer benzer çalışmalar ile birlikte hemde kendi arasında nitel ve nicel bulguların birbirlerini doğrulaması yönüyle incelenecektir. Bu doğrultuda ilk ele alınacak veri kümesi, çalışma grubunu ve nicel katılımcıları oluşturan örneklem üzerinden yürütülecektir. Gerçekleştirilen bu çalışmaya bakıldığında nicel katılımcıların %63,8'i kadın (90),

%36,2 'si ise erkek(51) katılımcılardan oluşurken, nitel çalışma grubunda ki verilerin ise %46,4'ü kadın (13) %53,6'sı ise erkek (15) katılımcılardan oluştuğu görülmektedir. Nicel katılımcılar ile bahsedilen örneklem grubu sadece nicel anketi dolduranlardır, nitel çalışma grubu ile kastedilenler ise hem mülakat yapılan hemde nicel anketi dolduranlardır. Uekusa (2020: 4) tarafından gerçekleştirilen Canterbury depremlerini deneyimleyen mülteci toplulukları ile yapılan nitel bir çalışmada 13 erkek, 15 kadın katılımcı bulunduğu belirtilmiştir. Yine Uekusa ve Mathhewman (2017: 2) tarafından gerçekleştirilip Canterbury ve Tohoku felaketlerinde göçmenler gibi çeşitli dilsel azınlıkları inceleyen bir çalışmaya 13 erkek, 15 katılımcı dahil edilmiştir. Afetlerle karşı karşıya geldiklerinde göçmen üniversite öğrencilerindeki kırılganlık düzeylerinin ne olduğunu anlamaya çalışan bir çalışma ise 4 kadın 6 erkek katılımcıyı çalışma grubuna dahil etmiştir (Thorup vd., 2019: 9). Genel olarak bakıldığında bu çalışma da diğer çalışmalar ile cinsiyet dağılımı yönüyle ortak özellikler barındırdığı görülmektedir. Nitel bir çalışmada önemli olan çalışma grubunda yer alan kişilerin sayısından çok, verilerin çeşitliliği ve aktarılan deneyimlerin derinliği ve zenginliğidir. Literatürde daha önceden de belirtildiği üzere önemli olan veri doygunluğuna ulaşmak olduğundan dolayı örneklem açısından benzerlik göstermemiş olması da bir çalışmanın hanesine yazılacak olumsuz bir durum olarak değerlendirilmemektedir. Fakat nitel bir çalışmada veri çeşitliliğini artırmak önemli olduğundan ve geçerlilik-güvenilirliği artıracığından dolayı ve söz konusu çalışmanın çalışma grubunda yer alan kişiler çok geniş bir coğrafyaya dağıldığından dolayı izin alınabilen bütün illerde belli sayıda bir katılımcıya ulaşılmaya çalışılmıştır. Nicel katılımcılara bakıldığında ise bu çalışmanın örnekleminde yer alan kişilerin %63,8'i kadın, %36,2'si ise erkek olarak belirlenmiştir. Çalışmada ki nitel cinsiyet dağılımı ile nicel cinsiyet dağılımı arasında belirli oranda farklılıklar bulunmaktadır. Özellikle kadın katılımcılarda ki cinsiyete bağlı gelişen çekimserlik ve mülakata katılma isteksizliği gibi sebepler nitelde ki kadın katılımcı oranının nicelde ki kadın katılımcı oranına göre daha düşük olmasına sebep olmuştur. Osman ve arkadaşları (2012: 115) tarafından gerçekleştirilen ve Christchurch depremleri ile mültecilerin nasıl başa çıktığını inceleyen çalışmadaki 105 katılımcının %55'i erkek, %45'i ise kadındır. Osman'ın çalışması ile bu çalışma cinsiyet dağılımı yönünden birbiri ile benzerlik taşımamaktadır.

Duruel (2023: 241) tarafından gerçekleştirilen ve 6 Şubat depremlerini Hatay'da deneyimleyen yaşları 19-57 arasında değişen katılımcıların deprem anında bulundukları konutların hasar durumlarına bakıldığında 12 katılımcı konutunun yıkıldığını, 12 katılımcı ağır hasar aldığını, 1 katılımcı ise az hasarlı şekilde etkilendiğini ifade

etmiştir. Tarafımızca gerçekleştirilen bu araştırmaya bakıldığında ise çalışma grubunda yer alan katılımcıların 6 tanesi yaşadıkları yapının yıkıldığını, 8 tanesi ağır hasar aldığını, 5 tanesi orta hasar aldığını, 9 tanesi ise az hasar aldığını belirtmektedir. Her iki çalışma birbiri ile karşılaştırıldığında arada farklılıklar olduğu görülmektedir. Bu farklılığın ise Duruel tarafından gerçekleştirilmiş olan çalışmanın sadece Hatay’da, bizim çalışmamızın katılımcılarının ise 8 ilde (Hatay, Adıyaman, Malatya, Şanlıurfa, Gaziantep, Kahramanmaraş, Osmaniye, Elâzığ) yaşamış oldukları deneyimlerini aktarmış olmalarıdır. Bu illerin arasında yer alan illerin hepsi depremde Hatay kadar ağır bir şekilde etkilenmemiştir. Hasar durumuna dair deneyimlerin bundan dolayı farklılık gösterdiği, araştırmacının ise bilerek bu çeşitliliği tercih ettiği, bunun veri çeşitliliğine katkı sağlayacağı ve farklı senaryolarda farklı etkilenme biçimlerinin anlaşılmasının önemli olabileceği düşünülmüştür. Örneğin asrın felaketi olarak adlandırılan 6 Şubat depremlerinde az veya orta hasar alarak etkilenen yapılarda yaşayan bireylerin daha sonra profesyonel ekipler afet bölgesine ulaşınca kadar bölgedeki arama kurtarma faaliyetlerine ve barınma-yemek gibi yardım faaliyetlerine katılım durumlarının anlaşılması, ilk 72 saatlik kritik evrede önemli bir rol alabilir. Bu durum afet planlarına dahil edilme noktasında katkı sağlayabilir ve politika yapıcılar için bir öneri oluşturabilir. Örneğin çalışmamızda anlaşıldığı kadarıyla mesleği doktor veya hemşire olan Elâzığ ilindeki katılımcıların bazıları destek amaçlı hastane acil servislere gittiği, Şanlıurfa’da bir kadın katılımcının yine farklı bir ile yardım götürme amaçlı gittiği, depremin ağır tecrübe edildiği ve yıkımın çok olduğu yerlerde ekipler ulaşınca kadar arama kurtarma ve yardım faaliyetlerinde aktif rol aldığı görülmektedir. Arama kurtarma faaliyetleri konusunda özellikle kadın katılımcılar kendilerine babalarının veya annelerinin izin vermediğini bu tarz arama kurtarma faaliyetlerine genellikle evin erkek üyelerinin gittiği, kadın katılımcıların ise daha çok temizlik yapma, yemek yapma, bulaşık yıkama gibi katkı diğer sunma deneyimleri aktardığı görülmektedir. Depremin akut aşamasında kendiliğinden gelişen ve organize olan bir sürecin afet öncesinde bir planlama ve profesyonel hazırlık çatısı altında buluşması, ilk 72 saati kolaylaştırmak açısından daha önemli bir role sahip olabilir. Örneğin Marlow ve Bogen (2015) tarafından “Afet risk azaltımına mülteci gençler bir kaynak olarak kullanılabilir mi?” sorusundan hareket ederek gerçekleştirilen bir çalışmada Christchurch’te meydana gelen depremlerin ardından mülteci gençlerin devlet görevlileri, yerel halk, güvenlik ve resmi bilgiler gibi hususlar ile daha ileri yaşlı mülteci topluluğu arasında bir köprü görevi gördükleri belirtilmiştir. Bu çalışmada özellikle resmi güvenlik bilgilerinin genç mülteciler tarafından çevrilerek yaşlı

mültecilere aktarılması, devlet hizmetlerinde yaşlılara haber verilmesi, sosyal medya vasıtası ile yerel ve uluslararası akraba ve arkadaşlar ile iletişim kurulması gibi hususlarda önemli köprü görevi gördüğü belirtilmiştir. Bizim çalışmamızda da özellikle dil konusunda zorluk çekip çekmediklerine dair soru sorulduğunda zorunlu göçmen üniversite öğrencilerinin çok büyük bir çoğunluğu kendilerinin dil konusunda sıkıntı yaşamadıklarını çünkü Türkçe bildiklerini, fakat yaşayan yaşlılar, aile büyükleri veya dil yetersizliği olan bireyler ile köprü kurarak onlara yardımcı olduklarını bildirmişlerdir. Bu doğrultuda özellikle genç ve öğrenci gibi zorunlu göçmen gruplarının afet sonrasında ki ilk 72 saatlik evrede önemli bir kaynak olarak kullanılabileceği tekrar ifade edilebilir. Afet sonrasında ki süreçte kendiliğinden gelişen bu sürecin bir afet öncesi evrede zorunlu göçmenler özelinde geliştirilen bir planlama dahilinde yapılması bu katkıyı daha da artıracaktır. Nitekim bu öneriye Marlow ve Bogen'de (2015) çalışmalarında yer vermiştir.

Zorunlu göçmen grupları ile alakalı olarak 3 önemli başlık sıralanacak olup bunlar sırayla; bir kaynak olarak kullanılabileceği, savunmasız oldukları ve dayanıklılık oluşturdıklarıdır. Bu 3 başlığın kesişiminde tartışılacak bir başlık daha açmak mümkün olabilir. Bourdieu'nun sermaye teorisi temelinde 2010-2011 Tohoku ve Canterbury depremlerinden etkilenen mültecilerin afetlerde ki dayanıklılık ve savunmasızlık durumlarını inceleyen bir çalışma zorunlu göçmenlerin geçmişte yaşadıkları savaş, çatışma, yoksulluk, yerinden edilme gibi felaket ve deneyimlerin onları bir anlamda güçlendirdiğini, yeni yaşanabilecek felaketselere zihinsel olarak hazırladığını bunun da kazanılmış güç olarak ifade edildiğini belirtmektedir. Tarafımızca gerçekleştirilen bu çalışma da ise mülakatlarda katılımcıların ifadelerine bakıldığında yaşanan felaketi birçok olumsuz yönü ile kırılabilirliği daha da derinleştiren bir durum olarak niteleyen deneyimler tespit edilmişken, bir yönden de özellikle başa çıkma becerisini artırabilecek, dayanıklılık olduğunu düşündürecek ve afet sonrası bir kaynak olabileceğini düşündürecek bazı konularda önemli demeçler verdikleri görülmektedir. Örneğin bir katılımcı yaşanan deprem felaketine ilişkin önemli olumsuz tecrübeler aktarmış, bir daha deprem olursa başa çıkamayacağını söylemiş, birçok katılımcı psikolojik olarak kendini kötü hissettiğini, psikolojik destek almak zorunda olanlar olduğunu aktarmıştır. Bunlar kırılabilirliği derinleştiren durumlara örnek olarak verilebilir. Bazı katılımcılar ise yaşanan felaketselere alışkın olduklarını, savaş olan ülkelerden geldikleri için orada yıkılmış binalardan kurtarma deneyimlerinin olduğunu, hatta bir katılımcı zorunlu göçmen bir arkadaşının binadan bir cansız bir bedeni kolunu keserek çıkardığını, birçok katılımcı arama kurtarma çalışmalarına katıldığını

söylemiştir. Nicel katılımcılardan ise arama kurtarma çalışmalarına katıldığını söyleyenlerin oranı %34 olarak belirlenmiştir. Tarafımızca gerçekleştirilen çalışma ile literatürdeki diğer çalışma zorunlu göçmenlerin dayanıklılık unsuru olabileceği noktada benzer sonuçları barındırmaktadır. Fakat çalışmamız zorunlu göçmenlerin içerisinde kırılganlık oluşturabilecek bir kesiminde olabileceğini belirtmektedir. Ayrıca zorunlu göçmenlerin arama kurtarma konusunda ki soğukkanlılık ve tecrübe temelli deneyimlerinin afet sonrası bir kaynak olarak kullanabileceğini de tartışmaya açmak istemektedir.

Thorup ve Charania (2019) tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada Yeni Zelanda’da bulunan göçmen öğrencilerin afet durumundaki kırılganlıkları incelenmeye çalışılmıştır. Ve bu incelemede ortaya çıkarılan temalardan biriside afet farkındalığı/farkındalık eksikliği olmuştur. Çalışmada aktarılan öğrenci deneyimlerine bakıldığında çoğu öğrenci Auckland’ı güvenli bir şehir olarak görmüş ve afetlere karşı hazırlıklı olma ihtiyacına gerek olmadığını belirtmişlerdir. Tarafımızca gerçekleştirilen bu çalışmada ise “geçmiş afet deneyimi” ana temasının altında oluşturulan “Afet Öncesinde Depreme İlişkin Görüşler” alt temasında öğrenci görüşlerine kodlanarak yer verilmiştir. Bu görüşlerden 28 zorunlu göçmen öğrencinin önemli bir çoğunluğu deha önce bir deprem veya benzeri bir afetin olabileceğinin düşünülmediği (24), yaşanan yerin deprem bölgesi olduğunu bilmemek (4), depremin önemsenmemesi (1) şeklinde kodlarla yaşadıkları yerin afetselliği hakkında bilgi ve ilgi sahibi olmadıklarını gösterecek ifadelerde bulunmuşlardır. Her iki çalışmada bu yönleriyle benzerlik göstermektedir.

6 Şubat Kahramanmaraş merkezli depremlerden Malatya ilinde etkilenen zorunlu göçmenlerin deprem sürecinde karşılaştıkları sorunlar ve ayrımcılık durumlarını anlamaya yönelik olarak gerçekleştirilen nitel bir çalışmada bazı temalar belirlenmiştir. Bu temalar sırasıyla “arama ve kurtarma, barınma, fizyolojik ihtiyaçlar, geçim, güvenlik, tahliye ve seyahat, dayanışma, göç ve yeni hayat ve ayrımcılık” temalarıdır (Ekici, 2024: 334). Duruel (2023: 243-247) tarafından 6 Şubat depremlerini Hatay’da deneyimleyen kişiler ile yapılan çalışmada ise “Deprem anı, arama kurtarma ve temel hizmetlere erişim, Ayrımcılık iddiaları ve bölgede artan göçmen karşıtlığı, Deprem sonrası ikincil göç ve geleceğe ilişkin beklentiler” şeklinde 3 önemli tema belirlenmiştir. Tarafımızca gerçekleştirilen bu çalışmaya bakıldığında ise literatür taraması ve geçmişte yapılmış benzer çalışmalardan yararlanarak saha ziyaretlerine çıkılmadan önce araştırmacı tarafından belirlenen 3 önemli ana temanın bulgular

toplandıktan sonrada geçerliliğini koruduğu ve “Deprem öncesi, Deprem sırası/süreci ve Deprem sonrası” şeklinde oluşan bu 3 önemli ana tema altında alt tema ve kod listeleri olduğu görülmektedir. Duruel ve Ekici’nin çalışması ile karşılaştırılabilirliği yönünden bakmak gerekirse çalışmamızın deprem sırası/süreci ana teması altında bulunan alt temalara bakmak daha uygun olacaktır. Bu doğrultuda çalışmamızda ortaya çıkarılan temalardan “İlk 3 gün ve 3 günden sonraki süreçte yaşanan zorluklar, deprem sürecine dair diğer deneyimler” teması altında ki alt temalar ile Duruel ve Ekici’nin oluşturduğu temalar arasında daha fazla benzerlik olduğunu söylemek mümkündür. Bu alt temalar; “Yeme içme ile ilgili tecrübeler, Temizlik ile ilgili tecrübeler, Sağlık ile ilgili tecrübeler, Arama&Kurtarma ile ilgili tecrübeler, Barınma ile ilgili tecrübeler, İletişim ile ilgili tecrübeler, Can ve mal güvenliği ilgili tecrübeler, Ulaşım ile ilgili tecrübeler, Isınma/üşüme ile ilgili tecrübeler, Enerji altyapısı ile ilgili tecrübeler, Eğitim ile ilgili tecrübeler, Yardım deneyimleri, Göç etme durumları, Medyada karşılaşılan haberler, Dil ve iletişim, Cenazelere erişim ve defin durumu, ” şeklinde örneklendirilebilir. Duruel ve Ekici tarafında oluşturulan temalar ile bizim oluşturduğumuz temalar arasında önemli benzerlik yönleri bulunmaktadır. Fakat tarafımızca gerçekleştirilen temaların Ekici’nin çalışmasında oluşturduğu temaların önemli bir kısmını içerdiği ve ek olarak farklı temalarda barındırdığını söylemek mümkündür.

Ekici tarafından (2024: 343) Malatya ilinde etkilenen zorunlu göçmenlerin deprem sürecinde karşılaştıkları sorunlar ile ilgili gerçekleştirilen çalışmada arama kurtarma ve acil yardım teması altında bazı sorunlar kodlanarak aktarılmıştır. Bu sorunlar “Acil yardıma ulaşamama, arama kurtarmaya ulaşamama ve yetersiz arama kurtarma” şeklinde olup 4 adet koddan oluşmaktadır. Tarafımızca gerçekleştirilen bu çalışmada ise ilk 3 günlük süreç açısından 28 katılımcı tarafından arama kurtarma konusunda kodlanan olumlu deneyimlerin sayısı 9, olumsuz deneyimlerin sayısı ise 31 olarak belirlenmiştir. Olumsuz kodlara örnek olarak “arama kurtarma çalışmalarının yetersizliği, arama kurtarma çalışmalarının ilk 3 gün sadece halk tarafından yapılması, iş makineleri için yakıt aranması, el ile arama kurtarma yapılması, enkazlarda ses eden canlı insanların ekipleri beklerken ölmesi” gibi durumlar verilebilir. 3 günlük sürecin ardından ise 13 olumlu deneyim kodlaması yapılmış, olumsuz olarak ise 6 kodlama yapılmıştır. Bu olumsuz durumlar ise ilk 3 gün yaşanan sıkıntıların bazı yerlerde bir hafta-10 güne kadar uzaması ile ilgilidir. Çalışmanın yapıldığı dönem yani deprem felaketinin ardından yaklaşık olarak 2 yıl geçmesinin ardından arama kurtarma ile ilgili sorunlara bakıldığında ise olumsuz kodlama yapılmamıştır. Dolayısıyla çalışmamızın

ekicinin çalışması ile benzerlik taşıması ile beraber çalışmamızda deprem sürecinin arama kurtarma faaliyetlerine ilişkin hem olumlu hem olumsuz tespitlerin daha fazla sayıda ve çeşitte yapıldığını söylemek mümkündür.

Ekici tarafından (2024: 343) Malatya ilinde etkilenen zorunlu göçmenlerin deprem sürecinde karşılaştıkları sorunlar ile ilgili gerçekleştirilen çalışmada barınma teması altında bazı sorunlar kodlanarak aktarılmıştır. Bunlardan sorun olmadığına dair 7 kodlama yapılmışken, 22 kod ise barınma konusunda olumsuz geri bildirimde bulunmuştur. Örneğin “Türk vatandaşlarına öncelik verilmesi, çadır yetersizliği, konteyner verilmeme, yurtlara alınmama, Suriyelilere ikamet yasakları (mahalle kotaları), ev bulmakta zorlanma” bunlara örnek olarak verilebilir. Tarafımızca gerçekleştirilen çalışmaya bakıldığında ise barınma sorunları ilk 3 gün ve 3 günden sonrası olarak iki başlıkta ele alınmıştır. İlk 3 gün için 6 kodlama barınma konusunda olumlu olarak, 55 kod ise olumsuz olarak ortaya çıkmıştır. Olumsuz durumlara örnek vermek gerekirse “kafeye sığınış, havalimanında kalış, otogara sığınış, kalabalık insan grubu ile gecekondlu bir yapıya sığınış, yollarda-sokakta-arabada-bahçede-parkta-spor salonunda-mescitte-taziye evinde-çadırdaki kalış, çadır bulamama, sığınılan yerin sıkışık olması, ölümler ile aynı evde kalma, kalınan yerin kadın göçmenler için mahrem açıdan sıkıntı olması” gibi çok daha fazla sayıda örneklendirilebilecek katılımcı tarafından olumsuz olarak tanımlanan kodlar oluşmuştur. İlk 3 günlük sürecin ardından ise barınma ile ilgili olumsuz 27 kod oluşmuş, olumlu olarak ise 5 kod oluşmuştur. Buradaki olumsuz kodların ise ilk 3 günlük problemlerin devamı niteliğinde olduğu örneğin ilk üç günde belirtilen okula sığındık ifadesinin 3.günden sonrada devam ettiği görülmektedir. Çalışmanın yapıldığı dönem yani deprem felaketinin ardından yaklaşık olarak 2 yıl geçmesinin ardından barınma ile ilgili sorunlara bakıldığında ise 19 olumsuz kod oluşmuştur. Bunlara örnek olarak “Uygun ev bulunamaması, ev kiralalarının pahalı olması, oturma izni evrağı almanın zorlaşması, sadece belirli mahaleler de kalınmaya izin verilmesi (mahalle kotası)” verilebilir. Çalışmamız Barınma konusunda çekilen zorlukların ilk 3 günün ardından ortadan tamamen kalkmasa da azalma eğiliminde olduğunu göstermiştir. Bu problemlerinde giderek daha gündelik hayat, ekonomik koşullar ve prosedürel sorunlara dönüştüğü anlaşılmaktadır. Ekicinin çalışması ile bizim çalışmamız karşılaştırıldığında ise barınma alanında benzerlikleri de taşımakla beraber bizim çalışmamızda tespit edilen olumsuz durumlara ilişkin çeşitliliğin daha fazla olduğu görülmektedir.

Uekusa (2017: 134-135) tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada zorunlu göçmenlerin 2010-2011 yıllarında yaşanan Canterbury depremi, Tohoku Tsunamisi, Japonya nükleer felaketleri sırasında ve sonrasında yaşadıkları tecrübeler incelenmiştir. Burada özellikle göçmenlerin yaşadıkları deneyimler, algılanan kırılganlıklar ve dayanıklılıklar ele alınmaya çalışılmıştır. Çalışma grubunda yer alan kişiler özellikle dil engellerinden ötürü önemli zorluklar yaşadıklarını aktarmışlardır. Koreli bir kadın katılımcı yeterli seviyede İngilizce bilmediği için sigorta şirketi ile arasında olan tartışmada kendisini dezavantajlı hissetmiş ve daha fazla tartışma yaşamak istemediği için devletin sunduğu teklifi kabul etmek zorunda kaldığını belirtmiştir. Başka bir kadın katılımcı ise Japonya’da ki tsunami felaketinde ölen yakınının tsunami uyarılarını Japonca yapılmasından ötürü anlamadığını ve hayatını kaybettiğini ifade etmiştir. Söz konusu çalışma dil engelinin zorunlu göçmen grubunun bir afet durumunda karşılaştıkları en önemli engellerden birisi olduğunu savunmaktadır. Duruel (2023; 244) tarafından 6 Şubat depremini Hatay’da deneyimleyen kişiler ile yapılan çalışmada ise zorunlu göçmenlerin dil ve prosedür bilmemesi arama kurtarma imkanlarına erişilmesinde önemli bir engel olarak tanımlanmıştır. Yine Uekusa (2019: 353) tarafından dilsel azınlıklara ilişkin olarak gerçekleştirilen başka bir çalışmada Yeni Zelanda’nın Canterbury bölgesi ve Japonya’nın Miyagi bölgelerinde yaşayan göçmenlerin afet anında dilden dolayı önemli kırılganlıklar yaşadıklarını yardım isteyemediklerini, bilgiye erişemediklerini bu durumun ise sadece afetlerde değil aynı zamanda günlük hayatta da karşılaşılan bir problem olduğunu fakat afet anında sonuçlarının daha ağır olmasından ötürü açığa çıktığını ifade etmektedir. Hatta Uekusa bu problemi Türkçe anlamı “*afetlerde dil temelli ayrımcılık*” olan “*disaster linguisticism*” olarak tanımlamaktadır. Aileler afet anında kırılganlıklarını artırıcı bu durum ile özellikle çok dil bilen çocukları varsa onlar sayesinde başa çıktıklarını ifade etmişlerdir. Tarafımızca gerçekleştirilen bu çalışmaya bakıldığında ise zorunlu göçmenlerin dil teması altında önemli tecrübeleri olmuştur. Zorunlu göçmen öğrencilerin çoğunluğu dil konusunda özellikle kendilerinin bir sıkıntı yaşamadığını fakat anne, baba, kardeş, yenge gibi çeşitli sınıflarda akrabaların ve diğer zorunlu göçmenlerin sıkıntı yaşadıklarını belirtmişlerdir. Akraba ve diğer göçmenlerin dil konusunda karşılaştıkları problemlerde ise kendilerinin yardımcı olduğu söylenmiştir. Bu durum literatürde yapılan diğer çalışmalar ile benzerlik göstermektedir. Araştırmamızın nitel bulguları, nicel bulgular ile değerlendirildiğinde nicel katılımcıların %41,8’i dil konusunda sıkıntı yaşamadığını, %29’u sıkıntı yaşadığını, %29,1 ise bu konuda kararsız olduğunu ifade etmiştir. Aslında önemli bir kısmı her ne kadar sıkıntı yaşamadığını ifade etmiş olsalar

da kararsızım kesimi nitel bulgularda açıklanan aile, arkadaş veya diğer zorunlu göçmen grubunun yaşadığı sıkıntılarda ötürü şahsi algılanmamış ve ortaya çıkmış olabilir. Söz konusu tespit nitel çalışmaların nicel bulguları anlayabilme ve yorumlama açısından önemini bir kez daha ortaya koymaktadır. Çalışmamızın dil konusunda ortaya çıkardığı sonuçlar daha çok dilin deprem sürecindeki iletişim, yardımlaşma ve arama kurtarma gibi hususlarda yaşanan deneyimleriyle alakalıdır. Fakat katılımcılar şu an yaşadıkları sorunların eğitim boyutunu aktarırken de dilin önlerinde önemli bir problem olarak belirttiğini ifade etmektedirler. Katılımcılar özetle okulda ders işleme esnasında kullanılan dilin gündelik dil ile farklı olduğunu, hocaların akademik diller kullanmalarından kaynaklı dersleri anlayamadıklarını ve bunun da derslerde başarısızlığa yol açtığını ifade etmektedirler.

Ayrıca zorunlu göçmenlerin dil bariyerinin üstesinden, çok dil bilen akraba ve tanıdıklar ile gelmeleri Uekusa 'nın da makalesinde belirttiği Bourdieu'nun sosyal sermaye kuramı ile açıklanabilir. Araştırmanın çalışma grubunda yer alan zorunlu göçmen öğrencilerin Türk üniversitelerinde Türkçe eğitim alma durumları ve üniversitelere giriş için Türkçe sınavı geçme şartı göz önünde bulundurulduğunda zorunlu göçmen öğrencilerin dil konusunda sıkıntı yaşamamaları normal bir durum olarak değerlendirilebilir. Fakat literatür ve çalışmamızdan elde edilen bulgular göçmenlerin büyük bir çoğunluğu için dilin hala önemli bir problem olmaya devam ettiğini göstermektedir.

Yaylacı (2017: 12-22) tarafından gerçekleştirilen deprem dışı dönemde yapılan bir çalışmada zorunlu göçmenler hakkında basında çıkan haberlere ve bu haberlerin hangi temalar etrafında şekillendiğinde dair bir inceleme yapılmıştır. Bu incelemede haberlerin ayrıcalık sağlanan Suriyeli/mülteci, sorun yaratan Suriyeli/mülteci, uluslararası politikanın konusu Suriyeli/mülteci, iç siyaset tartışmalarının konusu mülteci/Suriyeli ve yardım edilmesi gereken (mağdur) ve yaralı mülteci/Suriyeli şeklinde 5 ana temadan oluştuğu belirlenmiştir. Çalışma incelendiğinde aktarılan deneyimlerde devletin zorunlu göçmenlere ev konteyner vererek ayrıcalık sağladığı, hatta medya da bir Türk vatandaşının dilenmek için Suriyeli kılığına girdiğine dair bir haber çıktığı raporlanmıştır. Haberlerde mültecilerin suç ve sağlık sorunları ile özdeşleştirildiği, kamu düzenini bozduğu, ekonomik zorlukların sebebi olduğuna dair içerik analizleri yapılmıştır. Bizim tarafımızdan deprem döneminde ki medya algılarına ilişkin gerçekleştirilen çalışmaya bakıldığında ise göçmenler hakkında olumlu (3), olumsuz

(16) ve diğer (4) şeklinde 3 tema belirlendiği görülmektedir. Olumsuz haberler temasının altına bakıldığında ise katılımcıların çeşitli medya platformlarında yabancılara daha fazla yardım yapıldığına dair, yardımlar az olduğu için Suriyelilere yardım yapılmamasına dair, depremin Suriyeliler yüzünden olduğuna dair ve hırsızlık ve yağmacılık gibi olayları Suriyelilerin gerçekleştirdiğine dair haberler çıktığını söylemiş ve bu anlatılar neticesinde uygun kodlamalar yapılmıştır. Hem Yaylacı'nın çalışması hemde bizim çalışmamızdan elde edilen bulgular birbiri ile benzerlik göstermekte olup, Suriyelilere yönelik olarak her ne kadar olumlu haberlere de rastlanılsa da büyük çoğunlukla olumsuz bir medya tutumu olduğu görülmektedir.

Ekici (2024: 354) tarafından Malatya'da yapılan bir çalışmada deprem sonrası Suriyelilerin yaşadıkları sorunlar ele alınmaya çalışılmıştır. Bu çalışmada Suriyelilerin deprem sonrasında Türk toplumuna ilişkin tutumlarında önemli değişimleri yaşadığı bunun sebebinin ise kendilerine yönelik uygulanan ayrımcı tavırlar olduğu belirtilmiştir. Örneğin bir katılımcı Türk vatandaşı olmasına rağmen Suriyeli olduğu anlaşıldığında devlet kurumlarında kendisine uygulanan tavırların ve bakışların hemen değiştiğini, başka bir katılımcı sosyal medyada ırkçılık içeren çok fazla içerik gördüğünü, bir diğer katılımcı deprem sonrası ayrımcı tavırların arttığını ve yine sayısı artırılabilir başka katılımcılarda buna benzer ifadelerde bulunmuşlar, ekici ise katılımcı beyanlarına göre ayrımcılığı çalışmasında bir tema olarak sunmuş ve problemin altını çizmiştir. Sert ve arkadaşları (2024: 9) tarafından yayınlanan bir raporda bölgedeki mültecilerin yardımlara, arama-kurtarma çalışmalarına ve acil yardıma eşit bir şekilde erişme noktasında sıkıntı yaşadığı, damgalamalara, nefret söylemlerine maruz kaldığı belirtilmiştir. Duruel (2023: 245) tarafından depremlerden etkilenen göçmenler üzerinde gerçekleştirilen bir çalışmada ayrımcılık üzerine ortaya atılan iddialar tartışılmıştır. Duruel bizim de atıf yapmış olduğumuz çalışmaları referans göstererek bölgede ki ayrımcılık iddialarını ele almış, kendi bulgularını sunmuş ve bir iki münferit hadise dışında sistematik ve kurumsal ayrımcılık içeren bir durum olmadığını belirtmiştir. Bizim çalışmamızda elde edilen bulgulara bakıldığında ise uzman görüşlerinde kapsam geçerlilik testlerinin dışında kaldığı için ayrımcılık içeren soru çıkarılmış olsa da çalışmanın doğasına uygun olarak katılımcılar gerek ilk üç gün çekilen zorluklardan bahsederken gerek yardımlardan bahsederken gerekse de medya da çıkan haberler vb durumlardan bahsederken ayrımcılık konusu ile ilgili bilgiler vermişlerdir. Bu konuda öncelikle genel bir yorumda bulunmak gerekirse bizim çalışmamızda da kurumsal politikanın bir çıktısı olarak veya sistematik olarak yürütülen

bir ayrımcılık girişimine rastlanılmamıştır. Katılımcıların ayrımcılık konusunda aktardıkları deneyimlerin büyük bir çoğunluğu deprem bölgesinde bulunan müdahale personelinin şahsı veya diğer sivil vatandaşların şahsı özelindedir. Üstelik bu noktada olumlu deneyim olarak ortaya çıkan birçok örnekte bulunmaktadır. Ortaya atılan ayrımcılık iddialarının büyük bir çoğunluğu medya da kişisel hesaplar üzerinden paylaşılan içerikler ile alakalıdır. Ayrımcılık içerikli birçok durum medyada çıkan haberler teması üzerinden tespit edilmiştir. Bunun haricinde ayrımcılık ile ilgili birkaç münferit hadise dışında örnek vermek çok mümkün görünmemektedir. Olanlarda yine bir kurum politikası ile alakalı değil şahıslar özelindedir. Örneğin çalışmamızda aktarılan deneyimlerden yola çıkarak dayanışma ve ayrışma noktasında hem olumlu hem olumsuz kodlara örnek verilebilir. Bunlar; Herkesin birbirini gözetmesi, kollaması ve sevmesi, marketlerden alınan malzemelerin insanlara dağıtılması, çocukların güldürülmeye çalışılması, sığınılan yerde şaka içerikli muhabbetler yapılması, insanların yardımsever olması ve birliktelik ruhu bunlar ayrımcılığı dışlayan ve dayanışma lehinde verilebilecek olumlu örnekler olarak gösterilebilir. Katılımcılara depremde hissettikleri en kötü an ve depremin ilk 3 gün ile sonraki sürecinde deneyimledikleri olumsuz şeylerle ilgili sorular sorulduğunda ise kodlar arasında ayrımcılık içeren bir durumun yer almadığı görülmektedir. Yardımlar konusunda ise aktarılan deneyim ve yapılan kodlamalara bakıldığında oldukça önemli sayıda çıktı elde edildiği görülmektedir. Bu konuda 23 olumsuz kod, 37 olumlu kod üretilmiştir. Bunların içerisinde ırkçılık ve ayrımcılık içerikli olarak sadece 3 kodun yer aldığı, katılımcıların kötü muamele ve ırkçılığa maruz kaldığını ifade ettiği görülmektedir. Olumlu söylemler ise insanların çok yardımsever olduğu, devletin yardım ettiği, depremzedelerin birbiri ile yardımlaştığı yönündedir. Burada ayrımcılık iddialarını kuvvetlendirecek en önemli bölüm medya da çıkan haberler teması oluşturulan kodlardır. Katılımcılar medya da zorunlu göçmenler hakkında kötü haberlere rastladığını ifade etmişler ve bu konuda 15 olumsuz kod oluşmuştur. Örneğin depremin Suriyeliler yüzünden olduğu, Suriyelilerin hırsızlık ve yağmacılık yaptığı, Suriyelilerin gönderilmesi gerektiğine dair paylaşımlar bunlara örnek olarak verilebilir. Fakat sosyal medya ayrı bir boyut olarak düşünüldüğünde bazı münferit hadiseler yaşanmış olsa da organize ve planlı bir kamu/müdahale personeli ayrımcılığından ve yaygın bir yerel halk ayrımcılığından bahsetmek mümkün değildir. Dolayısıyla çalışmamızdan elde edilen bulguların Duruel'in çalışması ile benzerlik gösterirken diğer çalışmalar ile farklılık gösterdiği ifade edilebilir.

Osman (2012: 117) tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada Afgan, Kürt, Etiyopyalı, Somalili ve Butanlı göçmenlerin 2010 yılından sonra meydana gelen depremler ile nasıl başa çıktıklarını anlamaya yönelik olarak bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada söz konusu göçmen grupların %82'si artçı sarsıntılardan endişe duyduklarını, %90'ı ailelerinin can güvenliğinden endişe ettiklerini, %49'u evlerinin felaketten zarar gördüğünü, %86'sı ise çaresiz hissettiğini ifade etmişlerdir. Çoğunluğunu Suriyelilerin oluşturduğu zorunlu göçmen popülasyon üzerinde gerçekleştirilen bizim çalışmamızda ise katılımcıların totalde %64,5 'i artçı sarsıntılardan endişe ettiklerini, %69,8'i ailelerinin can güvenliğinden endişe ettiklerini, %59,8'i evlerinin depremden zarar gördüğü, %67,5'inin ise çaresiz hissettiği anlaşılmaktadır. Her iki araştırmanın bulgularına bakıldığında bizim çalışmamızdaki “evimiz zarar gördü” diyenlerin oranının diğer çalışmadan daha yüksek olmasına rağmen artçı sarsıntılardan endişe etme, ailesinin güvenliğinden endişe etme ve çaresiz hissetme oranlarının bizim çalışmamızda diğer çalışmaya göre daha düşük olduğu anlaşılmaktadır. Bunun sebebi olarak örneklem grubunun farklı olması, yaş aralığının farklı olması gibi sebepler gösterilebilir. Ayrıca bizim çalışmamızda daha önce de aktarılanlardan hatırlanacağı üzere katılımcıların önemli bir kısmı zaten savaş olan ülkelerden geldiklerini ve bu tarz şeylere alışkan olduklarını ifade etmiştiler. Söz konusu yakın geçmiş deneyimi dayanıklılığı artırmış olabilir.

5. SONUÇ ve DEĞERLENDİRME

6 Şubat Kahramanmaraş merkezli depremleri yaşayan zorunlu göçmen öğrenciler ile yapılan bu çalışma neticesinde ulaşılan sonuçlar ve sunulan öneriler aşağıda paylaşılmıştır.

Çalışmamız neticesinde elde edilen bulgulardan çıkarılan hem nitel hem de nicel sonuçlar zorunlu göçmenlerin ilk 3 günlük süreçte ve sonraki süreçte önemli zorluklar yaşadıklarını göstermektedir. Bu doğrultuda aşağıda hem tespit edilen sorunlar hem de bu sorunlara yönelik çözüm önerileri aktarılmıştır.

28 katılımcının geçmiş afet deneyimlerine bakıldığında 32 yaşanmış afet kodunun olduğu görülmekte, dolayısıyla çalışmaya katılabilmek için ikinci afet deneyimi şeklinde oluşan şartı sağladığı görülmektedir.

28 katılımcının beyanlarına bakıldığında 22 savaş ve bombardıman kodunun geçmişte yaşanan afet olarak en çok öne çıkan afet türleri olduğu görülmektedir.

28 nitel katılımcının önemli bir çoğunluğu deprem felaketi yaşanmadan önce afetlerle ilgili herhangi bir bilgisi, fikri, düşüncesi veya gündemi (26) olmadığını belirtmişlerdir. Bu durum zorunlu göçmen öğrencilerin afetler konusunda önemli bir farkındalık eksikliğinin olduğunu göstermektedir. Söz konusu tespit afetlerle ilgili düzenlenen bilinçlendirme eğitimlerine eski toplulukları ile bir köprü görevi gördüklerinden ve Türkçe avantajları olmasından ötürü zorunlu göçmen öğrencilerinden başlanarak bütün zorunlu göçmen topluluklarına verilmesi önerilmektedir.

28 katılımcının önemli bir çoğunluğu (22) depreme uyuduğu esnada yakalandığını bildirmiştir.

28 katılımcının önemli bir çoğunluğu deprem anında sergiledikleri tavır ve depreme verdikleri ilk tepkilere yanıt olarak çök-kapan-tutun gibi deprem anı uygulanması gereken davranışları uygulamadığı birçoğunun panik hali ile kaçmaya çalıştığı görülmektedir. Hatta çocuğunu kucağına alıp balkon ve merdiven gibi deprem anında en tehlikeli yapılar olarak belirtilen alanlardan kaçmaya çalıştıklarını ifade edenler bile olmuştur. Deprem anında çök-kapan-tutun yapma ve merdivenleri kullanmama ile ilgili bilinçli davranışlar sadece 2 kod şeklinde ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla çalışma grubunda yer alan nitel katılımcıların deprem anında bilinçli davranış şekillerine sahip olmadığını söylemek mümkündür. Deprem anında doğru davranış biçimleri ile ilgili zorunlu göçmen öğrencilere eğitim faaliyetlerinin verilmesi önerilmektedir.

28 katılımcının ifadelerine bakıldığında şoka uğrama, korkma, bağırma, ağlama, donakalma gibi tepkilerin 27 kod şeklinde oluştuğu görülmektedir. Ayrıca nicel verilerde deprem anında artçı sarsıntılardan endişe duydum diyenlerin oranı %65,2 nitel verilerde ise %61,8 olarak belirlenmiştir.

Sarsıntı esnasında televizyon, dolap, ağır süs eşyalar gibi yapısal olmayan elemanların düşmesi ve eşyaların savrulması (ve bunlara bağlı yaralanmalar) ile ilgili olarak 14 kod oluşmuştur. Buda deprem vb. afet durumlarında eşyaları sabitlemenin önemini ortaya koymaktadır. Deprem anında binada yapısal anlamda bir çökme olmaması durumu, binada depremden etkilenmeyeceği anlamına gelmemektedir. Dolayısıyla afet öncesi düzenlenen eğitimlerde yapısal olmayan elemanların sabitlenmesi ile ilgili bilinçlendirme eğitimleri düzenlenmeli ve davranış becerileri kazandırılmalıdır.

28 katılımcının ifadelerine bakıldığında depremin ardından ilk davranış şekilleri genellikle depreme yakalandıkları evleri terk ederek en yakınlarında bulunan araç, açık alan, işyeri, kamu tesisi, durak gibi korunaklı bir mekân ve kafe gibi alanlara sığınmak şeklinde olduğu görülmektedir. Bu konuda ortaya çıkan kod sayısı 30'un üzerindedir. Fakat bu sığınma şekillerinin genellikle önceden yapılmış afet ve acil durum planlamaları doğrultusunda değil tesadüfi ve kendiliğinden geliştiği anlaşılmaktadır. Hazırlanan planlarda bu tarz afet sonrası ilk sığınma ve toplanma alanları genellikle belirlenmektedir. Fakat bunların insanlar tarafından ne kadar bilindiği ve davranış şekillerine dönüştüğü muammadır. Afet öncesi evrede bu bilgilerin depremzede zorunlu göçmenlerde dahil bütün insanlara kazandırılması ve tatbikatlar ile davranışa dönüştürülmesi ayrıca bu tarz alanların sınırlı olmayıp o anda kendiliğinden üretilebilecek güvenli alanların da oluşabileceği noktasında farkındalık kazandırılmalıdır.

Zorunlu göçmen öğrenciler çevresel koşullara ve ilk saatlerde başlarına gelen olaylara ilişkin önemli deneyimler paylaşmışlardır. Havanın soğuk olduğu, çocukların üşüdüğü, kar ve yağmur yağışlarının olduğu, sel felaketinin yaşandığını bildirmişlerdir. Her yerin cam kırıkları ile dolu olduğu, araç lastiklerinin patladığı, ağaçları keserek ve etraftan odun toplayarak ateş yaktıklarını, ayrıca her yerin ölümler ile dolu olduğu gibi durumları da bildirmişlerdir. Çevresel koşullar göz önünde bulundurularak afet çantalarının bu tarz önlemler ile birlikte oluşturulması önerilmektedir. Örneğin termal içliklerin çantalar içine dahil edilmesi, yerdeki cam çivi gibi kesici delici aletlere karşı özellikle ilk 72 saatte arama kurtarma faaliyetlerine gönüllü olarak katılanlar için dikkatli olunması dayanıklı bot kumaş vs. kullanımı, çocuklu ailelerin güvenli alanlara öncelikli aktarımı gibi öneriler sunulabilir.

Zorunlu göçmen öğrenciler paylaştıkları deneyimlerde genellikle güvenli alanda oluş, ailesi ve yakınları ile irtibat kuruş ve mağdur depremzedelere yardım ettikleri anları en iyi hissettikleri anlar olarak tanımlamışlardır. Yine çok önemli bir kısmı ise ailesinin/sevdiklerinin başına bir şey gelme ihtimalini düşündüklerinde ve yakınlarının ölümüne şahitlik etmek, ölüm korkusu yaşamak, binaları yıkılırken titrerken görmek gibi kötü manzaralara tanıklık ettikleri anları en kötü hissettikleri anlar olarak tanımlamıştır. Ayrıca ailesinin güvenliği konusunda endişe duyduğunu belirtenlerin oranı nicel verilerde %67,2, nitel verilerde ise %72,1 olarak belirlenmiştir. Söz konusu bulgular deprem öncesinde aile afet planı oluşturmanın önemini vurgulamaktadır. Deprem sonrasında bu tarz problemler yaşamamak için aile afet planının oluşturulması,

deprem sonrası ortak buluşma alanının belirlenmesi, ilk haberleşme yöntemlerinin belirlenmesi gibi güvenli davranışların depremzede göçmenler dahil herkese kazandırılması önerilmektedir.

Katılımcıların ilk 3 günlük deneyimlerinden yemek yemede sıkıntı yaşanmadığını belirten 19 kod, sıkıntı yaşandığını belirten 31 kod; temizlik ve hijyende sıkıntı yaşanmadığını belirten 7 kod, sıkıntı yaşandığını belirten 41 kod; sağlık imkanlarında sıkıntı yaşanmadığını belirten 25 kod, sıkıntı yaşandığını belirten 58 kod; arama kurtarma da sıkıntı yaşanmadığını belirten 9 kod, sıkıntı yaşandığını belirten 31 kod; barınmada sıkıntı yaşanmadığını belirten 6 kod, sıkıntı yaşandığını belirten 55 kod; iletişimde sıkıntı yaşanmadığını belirten 9 kod, yaşandığını belirten 38 kod; can ve mal güvenliğinde sıkıntı yaşanmadığını belirten 13 kod, sıkıntı yaşandığını belirten 15 kod oluşturulmuştur. Ayrıca olumlu deneyime ilişkin kodlaması olmayıp sadece olumsuz deneyim kodlaması olanlara da ulaşım ile ilgili sıkıntı yaşandığını belirten 6 kod, ısınma/üşüme durumu ile ilgili sıkıntı yaşandığını belirten 17 kod, enerji altyapısı ile ilgili sıkıntı yaşandığını belirten 5 kod örnek olarak verilebilir. Görüldüğü gibi zorunlu göçmen öğrenciler oluşturulan bütün tematik alanlar da olumsuz deneyimlerinin daha ön planda olduğunu belirterek çok daha fazla ve çeşitte tecrübe aktarmışlardır. Nicel bulgulara bakıldığında sıkıntı yaşadım veya kararsızım diyenlerin oranı barınma da (%66,7), iletişimde (%73), sağlık hizmetlerinde (68,8), temizlik ve hijyende (%70,9), yeme içmede (%66,2), arama kurtarmada ise (%67,3) şeklinde belirlenmiştir. Söz konusu bulgular özellikle 6 Şubat Maraş depremleri gibi yaşanan büyük felaketlerin ardından ilk 3 günün ne kadar kritik olduğunu ve bu 3 günlük süre zarfı içerisinde krizlerle mücadele eden kurumların da afetten etkilenecek çökebileceği, planların devre dışı kalabileceğini göstermektedir. Araştırmanın bulguları ve bu gerçeklik ilk 72 saate vatandaşlar gibi göçmenlerinde hazırlıklı olması gerektiğini ve bu konuda göçmenlere de eğitim verilmesi gerektiğini göstermektedir. Profesyonel yardımlar afet bölgesine ulaşınca kadar geçen süre zarfı içinde afetzede göçmenlerde ilk 72 saat konusunda hazırlıklı ve eğitilmiş olmalıdır. Maraş depremleri literatürdeki bu gerçeği sahada tekrar göstermiştir.

Depremzede göçmenlerin yardımlar konusunda aktardıkları deneyimlerden 23 olumsuz kod oluşturulmuştur. Bunların önemli bir çoğunluğu yardım konusunda ki olumsuz söylemlerinin deprem sürecinin ilk günleri için yardımların organizasyonu ve çadır, battaniye, gıda gibi konulardaki problemleri kapsamaktadır. Yardımlar konusunda olumlu olarak ise 37 kod üretilmiştir. Bunlarda genellikle insanların yardımseverliği,

devlet kurumlarının yardımlarda bulunması, temel ihtiyaç malzemeleri konusunda ki yardımlar gibi konularda olduğu görülmektedir. Yardımlar konusuna bakıldığında depremzede göçmenler tarafından yardım konusunda her ne kadar olumsuz görüşlerde sunulmuş olsa da çoğunluğun yardımlar üzerine olumlu görüş bildirdiği görülmektedir. Ayrıca ayrımcılığa ve kötü muameleye maruz kaldığına ilişkin söylemlerin ise sadece 3 kod olarak olduğu görülmektedir.

28 Depremzede göçmenin 16 tanesi (%57,1) depremin ardından başka şehirlere göç ettiğini bildirmiştir. Nicel katılımcıların ise 46 tanesi (%32,7) başka şehre göç ettiğini bildirmiştir. Buda afetlerin göçün tetikleyici olması yönünde ki argümanı desteklemektedir.

Depremzede göçmenlerden medyada çıkan haberler ve paylaşımlar ile ilgili olarak aktarılan deneyimlerinden 3 tanesi olumlu haber/paylaşım olarak kodlanmış, 16 tanesi ise olumsuz haber/paylaşım olarak kodlanmıştır. Özellikle Suriyeliler hakkında sosyal medya başta olmak üzere birçok medya organında olumsuz geri bildirimler raporlanmaktadır. Ayrıca hem nicel hemde nitel verilerde de göçmenlerin yaklaşık olarak %46'sı sosyal medyada olumsuz haberlerle karşılaştıklarını ifade etmişlerdir.

Depremzede göçmenlerin dil konusunda yaşadıkları deneyimlere bakıldığında ise bu tema kalkanı altında da 30 kod olduğu, bunların genellikle öğrencilerin kendileri ile alakalı değil daha çok yakınları, komşuları, arkadaşları ve akrabalarının dilde zorluk yaşadıkları ile ilgili aktarılan deneyimlerden üretildiği görülmektedir. Ayrıca anket verilerine bakıldığında nicel katılımcıların %41,8'i dil konusunda sıkıntı yaşamadığını ifade etmiştir. Nicel verilerde görece sıkıntı yaşandığının belirtilmesi sorunun şahsi algılanması ve aile üyelerinin yaşadığı sıkıntıların dahil edilmiş olabileceğidir. Nitel bulgular bu durumu desteklemektedir. Nihai olarak dil konusu zorunlu göçmen öğrenciler için olmasa da özellikle öğrenci dışında ki diğer zorunlu göçmen popülasyonları için problem olmaya devam etmektedir. Dolayısıyla ilgili kamu kurumları tarafından düzenlenen Türkçe dil eğitim faaliyetlerinin devamı, gerekirse artırılması ve afet terminolojisi üzerinden de bu öğretim faaliyetlerinin uygulanması önerilmektedir.

Depremzede göçmenlerin arama kurtarma çalışmalarına katılma konusunda ki aktardıkları deneyimlere bakıldığında 25 kod olduğu görülmektedir. Bu deneyimler genellikle sağlık alanında ki müdahalelere gönüllü katılım ve teknik arama kurtarma çalışmalarına gönüllü katılım etrafında yoğunlaşmaktadır. Nitel verilere bakıldığında

ise nitel katılımcıların 9 tanesinin (%32,1) arama kurtarma çalışmalarına katıldığı, nicel katılımcıların ise 48 tanesinin (%34) arama kurtarma çalışmalarına katıldığı görülmektedir. Bu doğrultuda temel AFAD gönüllülüğü ve destek AFAD gönüllülüğü olarak AFAD tarafından yürütülen politikalar (AFAD, 2025b) içerisinde özellikle üniversitede bulunan yabancı öğrenci ve zorunlu göçmenlerin ve belli dayanıklılık testlerinden geçmiş kişilerin topluluk temsilcisi olarak seçilip gönüllü arama kurtarma timlerini oluşturmaları önerilmektedir.

28 nitel katılımcının deprem öncesi afet planı yapma durumların bakıldığında plan yapılmadığını söyleyen 19 kod oluşturulmuştur. Plan yapanların ise sınırlı sayıda kişiden oluştuğu bu kişilerin ise İsrail-Filistin savaşı ile Elâzığ depremini deneyimleyen kişiler olduğu görülmektedir. Ayrıca savaşa deneyimi olanlar sadece önemli evrakları bulundurmaya afet planı olarak görürken, deprem deneyimi olanlar toplanma alanı belirleme, TOKİ'den ev kiralama, giriş kat ev tutma, yaşlı ev tutmama gibi önlemleri afet planı olarak görmüştür.

KAYNAKÇA

- Adepojou, A. (2004). Trends in international migration in and from Africa. Massey, D. ve Taylor, J. E. (Derasl.), International Migration: Prospects and Policies in a Global Market içinde (ss.65-80). Oxford: Oxford University Press.
- AFAD. (2014). *Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğü*.
- AFAD. (2025a). *Afet Türleri*. <https://www.afad.gov.tr/afet-turleri>
- AFAD. (2025b). *AFAD Gönüllülük Sistemi İle Neleri Hedefliyoruz?* <https://gonullu.afad.gov.tr/>
- AFADEM. (2018). *Türkiye Deprem Tehlike Haritası*. <https://www.afad.gov.tr/turkiye-deprem-tehlike-haritasi>
- Al-Khudairy, S. (2024). Theories of migration: sociological and conceptual dilemmas. *European Journal of Sustainable Development*, 13(1), 31.
- Bolečeková, M. ve Olejárová, B. (2018). Instruments of migration policy: A case of the Slovak Republic. *Journal of International Studies*, 11(1).
- Boudou, B. (2021). Migration and the critique of ‘state thought’: abdelmalek sayad as a political theorist. *European Journal of Political Theory*, 22(3), 399-424.
- Bozbeyoğlu E. (2015). Mülteciler ve İnsan Hakları. *Hacettepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Kültürel Çalışmalar Dergisi*, 2(1), 60-80.
- Briggs, C. L. (1986). *Learning how to ask: A sociolinguistic appraisal of the role of the interview in social science research*. Cambridge university press.
- Burrell, G. ve Morgan, G. (2017). *Sociological paradigms and organisational analysis: Elements of the sociology of corporate life*. Routledge.
- Carbajal, M ve Miguel, J. (2021). Factors that influence immigration to oecd member states. *Cuadernos De Trabajo Social*, 34(2), 417-430.
- Chadwick, B. A., Bahr, H. M. ve Albrecht, S. L. (1984). *Social science research methods*. Prentice Hall.
- Collins, A. B. (1999). *A case study of instructional supervision at a private secondary school*. Doktora Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Türkiye.

- Corbin, J. M. (1990). *Basics of qualitative research: Grounded theory procedures and techniques*. Sage.
- Crawley, H. ve Skleparis, D. (2017). Refugees, migrants, neither, both: categorical fetishism and the politics of bounding in europe's 'migration crisis'. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 44(1), 48-64.
- Çağlayan, S. (2006). Göç kuramları, göç ve göçmen ilişkisi. *Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 17, 67-91.
- Çavuş, K. ve Kaya, A. A. (2024). Afetler, Depremler ve Kitlemel Zorunlu Göç Akınları: Kahramanmaraş Merkezli Depremler Üzerinden Bir Değerlendirme. *Afet ve Risk Dergisi*, 7(1), 195-209.
- Demirhan, Y. ve Aslan, S. (2015). Türkiye'nin sınır ötesi göç politikaları ve yönetimi. *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1), 23-62.
- Dinbabo, M., Badewa, A. ve Yeboah, C. (2021). Socio-economic inequity and decision-making under uncertainty: west african migrants' journey across the mediterranean to europe. *Social Inclusion*, 9(1), 216-225.
- Donner, W ve Rodríguez, H. (2008). Population composition, migration and inequality: the influence of demographic changes on disaster risk and vulnerability. *Social Forces*, 87, 1089–1114.
- Duruel, M. (2023). Afetlerde göçmen olmak: 6 Şubat depremi Hatay örneği. *Mukaddime*, 14(2), 227-255.
- Dustmann, C ve Frattini, T. (2014). The fiscal effects of immigration to the uk. *The Economic Journal*, 124(580), F593-F643.
- Ekici, S. (2024). Deprem Sonrası Suriyeli Göçmenlerin Yaşadıkları Sorunlar. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 15(1), 334-365.
- Ekşi, N. (2016). *Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu*. (4. Baskı), İstanbul: Beta Yayınları
- EMDAT. (2022). 2021 Disasters in Number. <https://www.cred.be/sites/default/files/CredCrunch66.pdf>
- EMDAT. (2023). EMDAT focuses on major disasters. <https://www.emdat.be/>

- Erdik, (2011). *Depreme Karşı Yapısal Risklerin Azaltılması ve Yapısal Güçlendirme*. İstanbul, AFAD.
- Ergünay, O. (2007). *Türkiye'nin afet profili*. TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası (Der.), TMMOB Afet Sempozyumu Bildiriler Kitabı içinde (ss. 1-14). Mattek Matbaacılık, Ankara.
- Ergüven, N. S. ve Özturanlı, B. (2013). Uluslararası Mülteci Hukuku ve Türkiye. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 62(4), 1007-1062.
- Erkayhan, Ş. (2011). *1960 Sonrası Almanya'da Türk Sanatçılar: Göç ve Kültürel Kimlik*. Londra: Lulu Press.
- Fawcett, J. T. (1989). Networks, Linkages, and Migration Systems. *International Migration Review*, 23(3), 671-680.
- Fichter, J. (2006), *Sociology*. (Ç. Nilgün, Çev.). Anı Yayıncılık, Ankara.
- Gao, L., Penning, M., Wu, Z., Sterrett, S. ve Li, S. (2020). Internal migration and the health of middle-aged and older persons in china: the healthy migrant effect reconsidered. *Research on Aging*, 43(9-10), 345-357.
- Genç, K. (2022). Turkish doctors emigrate amid low pay and rising violence. *The Lancet*, 400(10351), 482-483.
- GİB. (2014). *Geçici Koruma Yönetmeliği*. http://www.goc.gov.tr/files/files/03052014_6883.pdf
- GİB. (2015). *İltica ve Göç Alanındaki Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Eylem Planı*. [http://www.goc.gov.tr/files/files/turkiye_ulusal_eylem_plani\(2\).pdf](http://www.goc.gov.tr/files/files/turkiye_ulusal_eylem_plani(2).pdf)
- GİB. (2019). *Genel Gerekçe*. <https://www.goc.gov.tr/genel-gerekce18>
- GİB. (2022). *Başkanlığımızın Görevleri*. <https://www.goc.gov.tr/baskanligin-gorevleri>
- GİB. (2025). *Geçici Koruma, İstatistik*. <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638> .
- Glaser, B. G. ve Strauss, A. L. (2017). *Discovery of grounded theory: Strategies for qualitative research*. Routledge.
- Gökçe, O. ve Tetik, Ç. (2012). *Teoride ve Pratikte Afet Sonrası İyileştirme Çalışmaları*. Ankara, AFAD.

- Gülkan, P., Balamir, M. ve Yakut, A. (2003=). *Afet Yönetiminin Stratejik İlkeleri: Türkiye ve Dünyadaki Politikalara Genel Bakış*. Ankara, ODTÜ Afet Yönetimi Uygulama ve Araştırma Merkezi.
- Günay, E., Atılgan, D. ve Serin, E. (2017). Dünya’da ve Türkiye’de göç yönetimi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(2), 37-60.
- Gürbüz, S. ve Şahin, F. (2014). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Harris, J. R. ve Todaro, M. P. (1970). Migration, Unemployment and Development: A Two-Sector Analysis. *The American Economic Review*, 60 (1), 126- 142.
- Hickey, M. (2016). Modernisation, migration, and mobilisation: relinking internal and international migrations in the ‘migration and development nexus’. *Population Space and Place*, 22(7), 681-692.
- Hugo, G., Abbasi-Shavazi, M. J. ve Kraly, E. P. (2017). *Demography of refugee and forced migration*. Springer.
- IDMC. (2024). *Global Report Internal Displacement*. <https://www.internal-displacement.org/publications/2024-global-report-on-internal-displacement-grid/>
- IOM. (2003). *Migration and development A Perspective From Asia*. (No: 9789213630068) <https://doi.org/10.18356/233f428c-en>
- IOM. (2018). *Key Migration Terms*. <https://www.iom.int/key-migration-terms>
- IOM. (2019). *Glossary on Migration*. <https://www.iom.int/glossary-migration-2019>
- IOM. (2022). *World Migration Report*. <https://worldmigrationreport.iom.int/wmr-2022-interactive/>
- İçduygu, A. ve Sirkeci, İ. (1999). *Cumhuriyet Dönemi Türkiye’inde Göç Hareketleri*. İstanbul, Tarih vakfı Yayınları.
- İçli, G. (2002). *Sosyolojiye Giriş* (6. Baskı). Anı Yayıncılık, Ankara.
- Kadioğlu, M. (2008). *Sel, Heyelan ve Çığ için Risk Yönetimi*. Kadioğlu, M. Özdamar, E. (Der.), *Afet Zararlarını Azaltmanın Temel İlkeleri*. (ss. 251-276). Ankara: JICA Türkiye Ofisi Yayınları.

- Kadioğlu, M. (2017). *Afet Yönetimi: Beklenmeyeni Beklemek, En Kötüsünü Yönetmek*. İstanbul, Marmara Belediyeler Birliği Yayınları.
- Kahraman, S., Polat, E. ve Korkmazıyrek, B. (2021). Afet yönetim döngüsündeki ana terimler. *Avrasya Terim Dergisi*, 9(3), 7-14.
- Kane, H. (1995). Leaving Home. *Society*, 12 (4), 10-16.
- Kap, D. (2014). Suriyeli Mülteciler: Türkiye'nin Müstakbel Vatandaşları. *Akademik Perspektif*, 1(3), 30-35.
- Kirk, J. ve Miller, M. L. (1986). *Reliability and validity in qualitative research*. Sage.
- Koçak, Y. ve Terzi, E. (2012). Türkiye'de Göç Olgusu, Göç Edenlerin Kentlere Olan Etkileri ve Çözüm Önerileri. *İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3 (3), 3-19
- Kundak, S. ve Kadioğlu, M. (2011). *İlk 72 Saat*. İstanbul, Beyaz Gemi, AFAD.
- LeCompte, M. D. ve Goetz, J. P. (1982). Problems of reliability and validity in ethnographic research. *Review of educational research*, 52(1), 31-60.
- Lee. S. (1966). A Theory of Migration. *Demography*, 3(1), 47-57.
- Lewis, W. A. (1954). Economic Development with Unlimited Supplies of Labour. *The Manchester School*, 22(2), 139-191. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9957.1954.tb00021.x>
- Liu, J. and Chen, S. (2023). Embedded coexistence: social adaptation of chinese female white-collar workers in japan. *Sustainability*, 15(2), 1294.
- Mannan, D. K. A. (2015). *Determinants and socioeconomic impacts of migrant remittances: A study of rural Bangladeshi migrants in Italy*. Doktora Tezi, Southern Cross University, Australia.
- Marlowe, J. (2013). Resettled refugee community perspectives to the Canterbury earthquakes: Implications for organizational response. *Disaster Prevention and Management*, 22(5), 434-444.
- Marlowe, J. ve Bogen, R. (2015). Young people from refugee backgrounds as a resource for disaster risk reduction. *International journal of disaster risk reduction*, 14, 125-131.

- Martin, S. F. (2016). New Models of International Agreement For Refugee Protection. *Journal on Migration and Human Security*, 4, (3), 60-75.
- Massey, D. S., Arango, J., Hugo, G., Kouaouci A., Pellegrino A. ve Taylor, J. E. (1993). Theories of International Migration: A Review and Appraisal. *Population and Development Review*, 19, 3, 431-466.
- Mercer, J., Gaillard, J. C., Crowley, K., Shannon, R., Alexander, B., Day, S. ve Becker, J. (2012). Culture and disaster risk reduction: lessons and opportunities, *Natural hazards and disaster risk reduction*, 11, 74–95.
- Meyers, E. (2000). Theories of international immigration policy — a comparative analysis. *International Migration Review*, 34(4), 1245-1282.
- Mihai, I. ve Novo-Corti, I. (2019). Human movements: immigrants and asylum seekers. Two sides of the same coin. *The Central European Review of Economics and Management*, 3(2), 63.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. Sage.
- Mutman, U., Kurnaz, T. F., Dağdeviren, U., Sünbül, F., Kaya, Y., Karadeniz, E. Ve Özcan, M. M. (2020). Deprem, Kent Planlama ve Geoteknik Zemin Uygulamaları. Ankara, İksad Publishing House.
- Muzaffer, S. (1989). *Toplum Bilimlerde Yöntem*. Beta yayınları.
- Naz, Y. (2015). Türkiye'nin Uluslararası Göç Politikası ve Uluslararası Göçün Türkiye'deki Güncel Sorunları. Yüksek Lisans Tezi, *Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi*, (295445)
- OHCHR. (1990). *International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families*. <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/international-convention-protection-rights-all-migrant-workers>
- OHCHR. (2019). *Recommended Principles and Guidelines on Human Rights at International Borders*, footnote. https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Issues/Migration/OHCHR_Recommended_Principles_Guidelines.pdf

- Osman, M., Hornblow, A., Macleod, S. ve Coope, P. (2012). Christchurch earthquakes: How did former refugees cope. *New Zealand Medical Journal*, 125(1357), 113-121.
- Öner, A. Ş. (2012). (Der.). Küreselleşme Çağında Göç Kavramlar, Tartışmalar. İstanbul, İletişim Yayınları.
- Özcan, E. ve Deniz, E. (2017). Çağdaş Göç Teorileri Üzerine Bir Değerlendirme. *İş ve Hayat Dergisi: Ekonomi Hukuk ve Sosyal Politika*, 4, 183-215.
- Özmen, B., Gerdan, S. ve Ergünay, O. (2015). Okullar için afet ve acil durum yönetimi planları. *Elektronik Mesleki Gelişim ve Araştırmalar Dergisi*, 3(1), 37-52.
- Özservet, Y. Ç. (2015). *Göçmen çocukların şehre uyumu ve eğitim politikası*. Y. Bulut, Uluslararası göç ve mülteci uyumu sorununda kamu yönetiminin rolü içinde (93-11), Kocaeli Üniversitesi: Umuttepe Yayınları.
- Patton, M. Q. (1987). *How to use qualitative methods in evaluation*. Sage.
- Petersan, W. (1958). A General Typology of Migration. *American Sociological Review*, 23(3), 256-266.
- Purwatiningsih, S., Sukamdi, S. ve Giyarsih, S. (2020). Timor-leste population on internal migration, in the analysis of direction, flow, pathways, boundaries, and international procedures. *E3s Web of Conferences*, 200, 1-9.
- Ravenstein E. G. (1885). The Laws of Migration. *Journal of the Statistical Society of London*, 48(2), 167-235.
- Resmî Gazete. (1994). Türkiye'ye İltica Eden veya Başka Bir Ülkeye İltica Etmek Üzere Türkiye'den İkamet İzni Talep Eden Münferit Yabancılar ile Topluca Sığınma Amacıyla Sınırlarımıza Gelen Yabancılar ve Olabilecek Nüfus Hareketlerine Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik. Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü.*
- Resmî Gazete. (2006). Türkiye'ye İltica Eden veya Başka Bir Ülkeye İltica Etmek Üzere Türkiye'den İkamet İzni Talep Eden Münferit Yabancılar ile Topluca Sığınma Amacıyla Sınırlarımıza Gelen Yabancılar ve Olabilecek Nüfus Hareketlerine Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü.*

- Resmî Gazete. (2013). 6458 Sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu. Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü.*
- Sağiroğlu, A.Z., Ünsal, R. ve Özenci, F. (2023). *Deprem Sonrası Göç ve İnsan Hareketlilikleri Durum Değerlendirme Raporu*. Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Göç Politikaları Uygulama ve Araştırma Merkezi
- Sari, K. ve Bogdan, R. (1998). *Qualitative research for education: An introduction to theory and methods*. Boston: Allyn and Bacon
- Schwartz, P. ve Ogilvy, J. A. (1979). *The emergent paradigm: Changing patterns of thought and belief*, Menlo Park, CA: SRI International.
- Sert, D., Danış, D. ve Sevinin, E. (2023). *Durum Tespit Raporu. Göç ve Deprem*. Göç Araştırma Raporu.
- Stewart, C. J. ve Cash, W. B. (1985). *Interviewing: Principles and practices*. Boston: McGraw Hill
- Şengöz, T. E. (2019). *Deprem Nedir? Deprem Nasıl Oluşur? Depremden Önce, Deprem Sırasında ve Depremden Sonra Yapılması Gerekenler. Kutsal Kitabımız Kur'an'ı Kerim'deki Depremlerle İlgili Ayetler İle Depremlerle İlgili Okunabilecek Dualar*. Ankara.
- Şenol, A. F., Akbaş, A. ve Çalışkan, Ö. (2023). *Türkiye'de son yüzyılda (1923-2023) meydana gelen yıkıcı depremler ve kullanılan deprem yönetmelikleri*. B. Akdemir, Mühendislikte Yenilikçi Çalışmalar içinde (75-97). Duvar Yayınları.
- Thorup-Binger, C. ve Charania, N. A. (2019). Vulnerability and capacities of international students in the face of disasters in Auckland, New Zealand: A qualitative descriptive study. *International journal of disaster risk reduction*, 39, 101136.
- Tierney, W. G. ve Rhoads, R. A. (1993). Postmodernism and critical theory in higher education: Implications for research and practice. *Higher education: Handbook of theory and research*, 9, 308-343.
- Tong, W. ve Lo, K. (2021). Back to the countryside: rural development and the spatial patterns of population migration in zhejiang, china. *Agriculture*, 11(8), 788.
- Tunç, A.Ş. (2018). *Afete Dönüşen Kitlemel Göçler*. V. C. Özgüler, Göç ve Göçmen

Sorunları içinde (65-81). Anadolu Üniversitesi.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2023). Kahramanmaraş ve Hatay Depremleri Raporu.

Uekusa, S. (2017). *Social vulnerability in disasters: Immigrant and refugee experiences in Canterbury and Tohoku*. W. Waugh, Recovering from catastrophic disaster in Asia içinde (pp. 127-144). Emerald Publishing Limited.

Uekusa, S. (2019). Disaster linguicism: Linguistic minorities in disasters. *Language in Society*, 48(3), 353-375.

Uekusa, S. (2020). The paradox of social capital: A case of immigrants, refugees and linguistic minorities in the Canterbury and Tohoku disasters. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 48, 1-10.

Uekusa, S. ve Matthewman, S. (2017). Vulnerable and resilient? Immigrants and refugees in the 2010–2011 Canterbury and Tohoku disasters. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 22, 355-361.

UKEssays. (2018). *Impact of Natural Disaster on Infrastructure*. <https://www.ukessays.com/essays/environmental-studies/impact-natural-disaster-infrastructure-3242.php?vref=1>

UNDRR. (2024). *Sendai Framework Terminology on Disaster Risk Reduction*. <https://www.undrr.org/terminology/disaster-risk>

UNHCR. (2006). *Master Glossary of Terms*. <https://www.unhcr.org/glossary>

UNHCR. (2025). *UNHCR Data*. <https://www.unhcr.org/what-we-do/reports-and-publications/unhcr-data>

UNITED. (2023). *Annual Reports*. <https://unitedfia.org/annual-reports/>

Urbański, M. (2022). Comparing push and pull factors affecting migration. *Economies*, 10(1), 21.

URL-1, <https://goodcalculators.com/sample-size-calculator/> 20 Nisan 2024.

Wilson, B., ve Paradise, T. (2018). Assessing the impact of Syrian refugees on earthquake fatality estimations in southeast Turkey. *Natural Hazards and Earth System Sciences*, 18(1), 257-269.

- Wisner, B., Blaikie, P., Cannon, T. and Davis, L. (2003). *At Risk: Natural Hazards, People's Vulnerability And Disasters*. London, Routledge.
- Yalçın, C. (2004). *Göç Sosyolojisi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yaylacı, F.G. (2017). Eskişehir Yerel Basınında “Mülteciler” ve “Suriyeliler”. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 20(1) 1-40.
- Yıldırım, A. ve Simsek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (11 baskı), Seçkin Yayıncılık.
- Yiğiter, N. (2008). *Isparta Çünür bölgesi'nde yüzey dalgası yöntemi ile zemin özelliklerinin araştırılması. Yüksek lisans tezi. Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi, (179799)*.
- Yurtlu, F. B., Öztürk, B., Güven, E. ve Eren, T. (2024). Afet Sonrası İlk 72 Saatte Yapılacak Faaliyetlere İlişkin Stratejiler: Türkiye. *Doğal Afetler ve Çevre Dergisi*, 10(2), 504-522.

EKLER

Ek 1. Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Materyalleri

VERİ TOPLAMA ARACI

Araştırma Sorusu

“Türkiye’ye Sığınan Zorunlu Göçmenler Malatya-Elâzığ Depremlerinde Nasıl Bir Deneyim Süreci Geçirmişlerdir”

İl:

Görüşmec:

Tarih ve saat başlangıç:

Tarih ve saat bitiş:

GİRİŞ

Merhaba benim adım Kadir Çavuş. Artvin Çoruh Üniversitesinde Öğretim Görevlisi olarak görev yapıyorum. Aynı zamanda Gümüşhane Üniversitesinde Afet Yönetimi ABD Doktora Programı öğrencisiyim. “Türkiye’ye Sığınan Zorunlu Göçmenlerin İkincil Afet ile Başa Çıkma Deneyimleri: Malatya-Elâzığ Depremi Örneği” başlıklı doktora düzeyinde bir tez çalışması yürütüyorum. Bu görüşmede ki amacım mülteci ve diğer zorunlu göçmenlerin gerçekleşen büyük deprem sürecinde yaşamış oldukları deneyimleri incelemektir. Bu çalışmayı mülteci ve diğer zorunlu göçmenler ile yapıyorum çünkü depremde nasıl etkilendikleri ile ilgili önemli şeyler anlatacaklarını düşünüyorum. Paylaştıkları deprem deneyimlerinin bilimsel şekilde ele alınarak yaşam koşulları ile ilgili hayatlarına yönelik olarak önemli tavsiyeler sunacağını düşünüyorum. Bu sebepten ötürü, eğer onay verirsiniz sorduğum sorulara cevap vererek deprem sürecinde yaşadıklarınızı benimle paylaşmanızı istiyorum.

- Bu çalışmanın gerçekleşmesi için devlet kurumlarından gerekli resmi izinler alınmıştır. Yanımda ki tercüman arkadaş iletişim kurmamızı kolaylaştırmak için çeviri yaparak bize yardımcı olacak.
- Bana görüşme sürecinde söyleyeceklerinizin hepsi gizlidir. Bu bilgileri araştırmacının dışında herhangi birinin görmesi mümkün değildir. Ayrıca araştırma sonuçlarını raporlarken kimsenin ismi gibi kişisel bilgilerini yazmayacağım.
- Başlamadan önce bu söylediklerim ile ilgili sormak istediğiniz veya söylemek istediğiniz herhangi bir şey var mı?
- Görüşmeyi izin verirsiniz kaydetmek istiyorum. Kayıt işlemini yazıya kolay dökümlük için yapmak istiyorum. Daha sonra ses kayıtları silinecektir. Eğer kayıt işlemini istemezseniz yapılmayacaktır. Röportajımızı ses kaydı yapmamın sizin için herhangi bir sakıncası varmı?
- Bu görüşmenin yaklaşık 45dk-1 saat sürebileceğini düşünüyorum. İzninizle soruları sormaya başlamak istiyorum.

NİTEL BÖLÜM SORULAR

DEPREM ÖNCESİ

Soru 1- Günümüzde yaşanan felaketleri göz önünde bulundurduğunuzda hangi koşulları afet olarak nitelendirirsiniz (Örneğin bir binanın yıkılması mı, yoksa bir mahallenin yıkılması mı? Yani sizin bir olaya afet diyebilmeniz için hangi koşulların gerçekleşmesi lazım? Bu konudaki düşüncelerinizi paylaşır mısınız?)

1.1. Afet türleri hakkında bilginiz var mı? Biraz bahsedebilir misiniz? (Şu an depremi yaşadınız ama depremin haricinde bildiğiniz bir afet var mı?)

Soru 2- Türkiye'ye gelmeden önce bir afet yaşadınız mı?

- 2.1. Yaşadıklarınızı anlatır mısınız?
- 2.2. Türkiye'ye geldikten sonra Maraş depreminden önce bir afet yaşadınız mı?
- 2.3. Yaşadıklarınızı anlatır mısınız?

Soru 3- Oturduğunuz ev depremden nasıl etkilendi? (Örneğin yıkıldı mı, ağır hasar aldı mı vb)

- 3.1. Evinizin depremde yıkılabileceğini önceden hiç düşünmüş müydünüz, bu evi kiralarken veya alırken aklınıza hiç bu tarz şeyler gelmiş miydi?

DEPREM ANI

Soru 4- Deprem esnasında neredeydiniz ve ne yapıyordunuz? O süreçten biraz bahsedebilir misiniz?

Soru 5- Deprem zamanında en kötü hissettiğiniz anı hatırlıyor musunuz? O andaki hislerinizi anlatabilir misiniz?

Soru 6- Deprem zamanında iyi hissettiğiniz bir zaman oldu mu? Neler hissettiğinizi anlatabilir misiniz?

Soru 7- Şimdi size deprem sürecinde yaşadığınız zorluklarla alakalı bazı sorular soracağım. Lütfen bu soruların her birini ilk üç gün açısından ve 3.günden sonra ki süreç açısından ayrı ayrı düşünerek cevaplayınız.

- 7.1. Kalacak yer bulma ve barınma konusunda hiç zorluk yaşadınız mı? Yaşadıysanız bu zorluklardan biraz bahseder misiniz? (İlk 3 gün - 3.gün sonrası)
- 7.2. Yakınlarınızdan haber alma sürecinde herhangi bir zorluk yaşadınız mı? Yaşadıysanız bu zorluklardan biraz bahseder misiniz? (İlk 3 gün - 3.gün sonrası)
- 7.3. Sağlık hizmetleri ve acil müdahale konusunda (Hastane ihtiyacı, acil servis erişimi, ambulans, ilaç, pansuman, yara bakımı vs) herhangi bir zorluk yaşadınız mı? Yaşadıysanız bu zorluklardan biraz bahseder misiniz? (İlk 3 gün - 3.gün sonrası)
- 7.4. Temizlik ve hijyen konusunda herhangi bir zorluk yaşadınız mı? Yaşadıysanız bu zorluklardan biraz bahseder misiniz? (İlk 3 gün - 3.gün sonrası)
- 7.5. Yeme içme ihtiyaçlarınızı karşılarken herhangi bir zorluk yaşadınız mı? Yaşadıysanız bu zorluklardan biraz bahseder misiniz? (İlk 3 gün - 3.gün sonrası)
- 7.6. Psikolojik destek alma konusunda herhangi bir zorluk yaşadınız mı? Yaşadıysanız bu zorluklardan biraz bahseder misiniz? (İlk 3 gün - 3.gün sonrası)
- 7.7. Arama kurtarma işlemleri ile ilgili (AFAD, Asker, İtfaiye, UMKE, Belediye, Kızılay, STK, Jandarma, Polis gibi personellere erişim) herhangi bir zorluk yaşadınız mı? Yaşadıysanız bu zorluklardan biraz bahseder misiniz? (İlk 3 gün - 3.gün sonrası)
- 7.8. Can ve mal güvenliği konusunda herhangi bir zorluk yaşadınız mı? Yaşadıysanız bu zorluklardan biraz bahseder misiniz? (İlk 3 gün - 3.gün sonrası)

Soru 8- Deprem sırasında ve sonrasında gelen yardımları yeterli buluyor musunuz?

- 8.1. Kamu kurumlarının yaptığı yardımlar hakkında ne düşünüyorsunuz?
- 8.2. Vatandaşlar ve sivil toplum kuruluşlarının yaptığı yardımlar hakkında ne düşünüyorsunuz?

Soru 9- Deprem sürecinde depremzede mülteciler hakkında çıkan haberleri nasıl yorumluyorsunuz? Sizce ne tür haberler çıktı medyada?

9.1. Televizyon ve internet ortamında depremzede mülteciler hakkın da çıkan haberlere iyi ve/veya kötü her iki türden de örnekler verebilir misiniz? (Alternatif soru)

9.2. Sosyal medya kullanımı esnasında (Instagram, twitter, facebook, tiktok vs) ne gibi haberlerle karşılaştınız?

Soru 10- Sizin için yardıma gelen İtfaiye, AFAD, Ambulans gibi hizmet görevlileri ile rahat konuşabildiniz mi? Birbirinizi anlayabildiniz mi? Bu süreçte yaşadıklarınızı anlatır mısınız?

Soru 11- Sizde veya ailenizde kronik hastalığı veya engeli olan biri var mıydı? Varsa deprem zamanı bunlardan dolayı yaşadığınız sıkıntıları anlatır mısınız?

Soru 12- Deprem felaketinin üstesinden gelebildiğinizi düşünüyor musunuz?

12.1. Sizin, ailenizin ve çevrenizdeki başka mültecilerin depremin üstesinden gelme konusunda ne düşünüyorsunuz? Anlatır mısınız?

Soru 13- Depremin ardından arama kurtarma çalışmalarına katıldınız mı? Eğer katıldıysanız bu süreçten biraz bahsedebilir misiniz?

Soru 14- Depremde hayatını kaybeden yakınlarınız oldu mu? Eğer olduysa hayatını kaybeden yakınlarınıza ulaşabildiniz mi? Hem bu süreçte hem de defin sürecinde neler yaşadınız?

Soru 15- Merydana gelebilecek afet ve benzeri acil durumlara karşı kendi içinizde bir afet planınız var mıydı? Birbirinizi nerede bulabileceğinizi, toplanma yeri veya buluşma yerinizin olup olmadığını önceden belirlemiş miydiniz? Sonrasında bunları yapabildiniz mi?

Soru 16- Depremin ardından bir yere göç edip tekrar geri mi geldiniz yoksa hep burada mı kaldınız? Eğer göç ettiyseniz nereye ettiniz?

16.1. Ayrıca bu göç süreci nasıl gelişti? Göç sürecinde yaşadıklarınızdan biraz bahseder misiniz? (Hatırlatıcı nitelikte, eğer üsttekinde cevap verirken süreci anlatmazsa soralım)

DEPREM SONRASI

Soru 17. Şu an içinde bulunduğumuz dönemde, geçmişte yaşamış olduğunuz depreme bağlı olarak herhangi bir zorluk yaşadığınızı düşünüyor musunuz? (Depremden 1 yıl sonrası için)

- 17.1. Şu an kalacak yer bulma ve barınma konusunda zorluk yaşıyor musunuz? Eğer yaşıyorsanız bu zorluklardan biraz bahseder misiniz?
- 17.2. Şu an yakınlarınızdan haber almak gibi konularda zorluk yaşıyor musunuz? Eğer yaşıyorsanız bu zorluklardan biraz bahseder misiniz?
- 17.3. Şu an sağlık hizmetleri ve acil müdahale konusunda (Hastane ihtiyacı, acil servis erişimi, ambulans, ilaç, pansuman, yara bakımı vs...) herhangi bir zorluk yaşıyor musunuz? Eğer yaşıyorsanız bu zorluklardan biraz bahseder misiniz?
- 17.4. Şu an temizlik ve hijyen konusunda herhangi bir zorluk yaşıyor musunuz? Eğer yaşıyorsanız bu zorluklardan biraz bahseder misiniz?
- 17.5. Şu an yeme içme ihtiyaçlarınızı karşılarken herhangi bir zorluk yaşıyor musunuz? Eğer yaşıyorsanız bu zorluklardan biraz bahseder misiniz?
- 17.6. Şu an psikolojik destek alma konusunda herhangi bir zorluk yaşıyor musunuz? Eğer yaşıyorsanız bu zorluklardan biraz bahseder misiniz?
- 17.7. Şu an can ve mal güvenliği konusunda herhangi bir zorluk yaşıyor musunuz? Eğer yaşıyorsanız bu zorluklardan biraz bahseder misiniz? (İlk 3 gün - 3.gün sonrası)

Soru 18) Deprem sırası ve sonrası süreçle ilişkin söylemek istediğiniz başka bir şey var mı?

NİCEL BÖLÜM SORULARI

Soru 1) Cinsiyetiniz?

A) Kadın B) Erkek

Soru 2) Yaşınız?

.....

Soru 3) Etnik Kökeniniz?

.....

Soru 4) T.C. vatandaşlığınız var mı?

A) Evet B) Hayır

Soru 5) Medeni Durumunuz?

A) Evli B) Bekar C) Dul D) Ayrılmış

Soru 6) Ailede ki çocuk sayısı kaç tane?

.....

Soru 7) Eğitim düzeyiniz nedir?

A) Okur-yazar değil

B) İlkokul

C) Ortaokul

D) Lise

E) Ön lisans-Lisans

F) Lisansüstü

Soru 8) Suriye'deki mesleğiniz neydi?

.....

Soru 9) Türkiye'de şu an hangi mesleği yapıyorsunuz?

.....

Soru 10) Aylık gelir düzeyiniz?

.....

Soru 11) Siz dahil ailede kaç kişi yaşıyorsunuz?

.....

Soru 12) Deprem anında hangi ildeydiniz?

.....

Soru 13) Deprem anında hangi ilçedeydiniz?

.....

Soru 14) Oturduğunuz bina depremden nasıl etkilendi?

A) Az hasarlı B) Orta Hasarlı C) Ağır Hasarlı D) Yıkıldı E) Hasarsız

Soru 15) Depremde yaralanan veya depremden dolayı sağlık kuruluşuna başvurmak zorunda kalan yakınız var mıydı?

A) Evet B) Hayır

Soru 16) Size hiç arama kurtarma uygulandı mı?

A) Evet B) Hayır

Soru 17) Cevabınız evet ise kaç kişi?

.....

Soru 18) Depremden önce nerede yaşıyordunuz?

A) Ev (gecekond, daire) B) adır C) Konteyner D) Diğer.....

Soru 19) Depremden sonra nerede konakladınız?

A) Ev (gece kond, daire) B) adır C) Konteyner D) Diğer.....

Soru 20) şu anda nerede yaşıyorsunuz?

A) Ev (gece kond, daire) B) adır C) Konteyner D) Diğer.....

Soru 21) Depremden etkilendiğinizde kaçıncı katta oturuyordunuz?

A) Zemin B)1 C)2 D)3 E)4 F) Diğer (Belirtiniz.....)

Soru 22) Depremde yakınızı kaybettiniz mi?

A) Evet B) Hayır

Soru 23) Cevabınız evet ise kaç kişi?

.....

Soru 24) Deprem nedeni ile herhangi bir şekilde yaralandınız mı veya sağlık kuruluşuna başvurmak zorunda kaldınız mı?

A) Evet B) Hayır

Soru 25) Cevabınız evet ise açıklayınız?

.....

Soru 26) Depremi ardından arama-kurtarma çalışmalarına katıldınız mı?

A) Evet B) Hayır

Soru 27) Depremde Suriye’deki akrabalarınızdan hayatını kaybeden oldu mu hiç?

A) Evet B) Hayır

Soru 28) Depremi ardından başka bir ile veya yerleşim yerine g ettiniz mi?

A) Evet B) Hayır

Soru 29) Eğer ettiyseniz nereye g ettiniz?

.....

Soru 30) Deprem felaketinden önce yaşadığınız evde (çadır, konut, gecekond, konteyner vs) kaç kişi kalıyordunuz?

A) 1 B) 2-4 C) 5-7 D) 8-10 E)10+

Soru 31) Şu anda yaşadığınız evde (çadır, konut, gecekond, konteyner vs) kaç kişi kalıyorsunuz?

A) 1 B) 2-4 C) 5-7 D) 8-10 E)10+

Soru 32) Deprem sürecinde ve daha sonraki günlerde, yağmur, sel, yangın, fırtına gibi bir acil duruma maruz kaldınız mı?

A) Evet B) Hayır

Aşağıda yer alan sorulara size göre uygun olan cevabı işaretleyiniz?

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Soru 33) Depremi ardından meydana gelen artçı sarsıntılardan endişe duydum.					
Soru 34) Yerel halktan yardım aldım.					
Soru 35) Vakıf ve dernek gibi sivil toplum kuruluşlarından yardım aldım.					
Soru 36) Kamu kurumlarından yardım aldım.					
Soru 37) Ölüm korkusu yaşadım.					
Soru 38) Ailemin güvenliği konusunda endişelendim.					
Soru 39) Evim zarar gördü.					
Soru 40) İlk üç günde çaresiz hissettim.					
Soru 41) Cenazelerime ulaşmakta zorluk yaşamadım.					

Aşağıda yer alan sorulara size göre uygun olan cevabı işaretleyiniz?

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Soru 42) Depremden önce ekonomik durumum iyi idi.					
Soru 43) Depremden sonra ekonomik durumum kötü.					
Soru 44) Deprem felaketinden sonra ayakta kalabildiğimi düşünüyorum.					
Soru 45) Ailemin deprem felaketinden sonra ayakta kalabildiğini düşünüyorum.					
Soru 46) Diğer göçmenlerin deprem felaketinden sonra ayakta kalabildiğini düşünüyorum.					
Soru 47) Türkiye'nin deprem felaketinden sonra ayakta kalabildiğini düşünüyorum.					
Soru 48) Kalacak yer bulma ve barınma konusunda ilk üç gün boyunca sıkıntı yaşamadım.					
Soru 49) Yakınlarımdan haber alma konusunda ilk üç gün boyunca sıkıntı yaşamadım.					
Soru 50) Sağlık hizmetleri ve acil müdahale konusunda (Hastane ihtiyacı, acil servis erişimi, ambulans, ilaç, pansuman yara bakımı vs...) ilk üç gün boyunca sıkıntı yaşamadım.					
Soru 51) Temizlik ve hijyen konusunda ilk üç gün boyunca sıkıntı yaşamadım.					
Soru 52) Yeme içme hizmeti konusunda ilk üç gün boyunca sıkıntı yaşamadım.					
Soru 53) Psikolojik destek alma konusunda					

İlk üç gün boyunca sıkıntı yaşamadım.					
Soru 54) Arama kurtarma işlemleri ile ilgili (AFAD, Asker, İtfaiye, UMKE, Belediye, Kızılay, STK, Jandarma Polis gibi personellere erişim) İlk üç gün boyunca sıkıntı yaşamadım.					
Soru 55) Can ve mal güvenliği konusunda İlk üç gün boyunca sıkıntı yaşamadım.					
Soru 56) Bizim için yardıma gelen İtfaiye, AFAD, Ambulans gibi hizmet görevlileri ile dil açısından kolayca anlaşılıp konuşabildim.					
Soru 57) Twitter, facebook, Instagram, tiktok gibi sosyal medya platformlarında depremzede göçmenler hakkında olumsuz haberler çıktı.					
Soru 58) Televizyonlarda ve haber kanallarında depremzede göçmenler hakkında olumsuz haberler çıktı.					
Soru 59) İnternet sitelerinde depremzede göçmenler olumsuz haberler çıktı.					
Soru 60) Kalacak yer bulma ve barınma konusunda depremin İlk üç gününden sonraki süreçte sıkıntı yaşamadım.					
Soru 61) Yakınlarımdan haber alma konusunda depremin İlk üç gününden sonraki süreçte sıkıntı yaşamadım.					
Soru 62) Sağlık hizmetleri ve acil müdahale konusunda (Hastane ihtiyacı, acil servis erişimi, ambulans, ilaç, pansuman yara bakımı vs...) depremin İlk üç gününden sonraki süreçte sıkıntı yaşamadım.					

Soru 63) Temizlik ve hijyen konusunda depremin ilk üç gününden sonraki süreçte sıkıntı yaşamadım.					
Soru 64) Yeme içme hizmeti konusunda depremin ilk üç gününden sonraki süreçte sıkıntı yaşamadım.					
Soru 65) Psikolojik destek alma konusunda depremin ilk üç gününden sonraki süreçte sıkıntı yaşamadım.					
Soru 66) Arama kurtarma işlemleri ile ilgili (AFAD, Asker, İtfaiye, UMKE, Belediye, Kızılay, STK, Jandarma Polis gibi personellere erişim) depremin ilk üç gününden sonraki süreçte sıkıntı yaşamadım.					
Soru 67) Can ve mal güvenliği konusunda depremin ilk üç gününden sonraki süreçte sıkıntı yaşamadım.					

Aşağıda ki ifadeleri okuyunuz ve size göre uygun olan seçeneği işaretleyiniz

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Soru 68) Evimde bir afet çantası bulundururum					
Soru 69) Oturduğum yerin depreme karşı dayanıklı olması benim için önemlidir.					
Soru 70) Meydana gelebilecek bir deprem vb afet durumunda sığınabileceğimiz güvenli bir yer vardır.					
Soru 71) Şu anda kalacak yer bulma ve barınma					

konusunda sıkıntı yaşamıyorum.					
Soru 72) Şu anda yakınlarımdan haber alma konusunda sıkıntı yaşamıyorum.					
Soru 73) Şu anda sağlık hizmetleri ve acil müdahale konusunda (Hastane ihtiyacı, acil servis erişimi, ambulans, ilaç, pansuman yara bakımı vs...) sıkıntı yaşamıyorum.					
Soru 74) Şu anda temizlik ve hijyen konusunda sıkıntı yaşamıyorum.					
Soru 75) Şu anda yeme içme hizmeti konusunda sıkıntı yaşamıyorum.					
Soru 76) Şu anda psikolojik destek alma konusunda sıkıntı yaşamıyorum.					
Soru 77) Şu anda can ve mal güvenliği konusunda sıkıntı yaşamıyorum.					

BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ KATILIMCI ONAM FORMU

Sizi sorumlu araştırmacı Doç. Dr. Afşin Ahmet KAYA ve araştırmacı Kadir ÇAVUŞ tarafından yürütülen "Türkiye'ye Sığınan Zorunlu Göçmenlerin İkincil Afet ile Başa Çıkma Deneyimleri: Malatya-Elâzığ Depremi Örneği " başlıklı araştırmaya davet ediyoruz. Bu çalışmanın amacı 2020 yılı ocak ayında Elâzığ-Malatya illerinde meydana gelen deprem felaketinden etkilenen Suriyeli Mülteciler ve diğer zorunlu göçmenleri de içine alacak şekilde 6 Şubat 2023 tarihli Kahramanmaraş depremlerinden etkilenen 11 ilde yaşayan Suriyeli mültecilerin ve diğer zorunlu göçmenlerin deprem deneyimleri ve bu deprem sürecinde yaşamış oldukları problemlerin değerlendirilmesidir. Araştırmada sizden tahminen 1-2 saat ayırmanız istenmektedir. Araştırmaya sizin dışınızda tahmini 40 kişi katılacaktır. Bu çalışmaya katılmak tamamen **gönüllülük** esasına dayanmaktadır. Çalışmanın amacına ulaşması için sizden beklenen, bütün soruları eksiksiz, kimsenin baskısı veya telkini altında olmadan, size en uygun gelen cevapları içtenlikle verecek şekilde cevaplamanızdır. Bu formu okuyup onaylamanız, araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Ancak, çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmayı bırakma hakkına da sahipsiniz. Bu çalışmadan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacak olup kişisel bilgileriniz **gizli tutulacaktır**; ancak verileriniz yayın amacı ile kullanılabilir. İletişim bilgileriniz ise sadece izninize bağlı olarak ve farklı araştırmacıların sizinle iletişime geçebilmesi için "ortak katılımcı havuzuna" aktarılabilir. Eğer araştırmanın amacı ile ilgili verilen bu bilgiler dışında şimdi veya

Ek 2. ETİK KURUL KARARI

T.C.
GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU

Sayı : E-95674917-100-245688
Konu : Etik Kurul Onay

SAYIN Doç. Dr. Afşin Ahmet KAYA

Doktora öğrencisi Kadir ÇAVUŞ' un danışmanlığını yürütmüş olduğunuz "TÜRKİYE'YE SİĞINAN ZORUNLU GÖÇMENLERİN İKİNCİL AFET İLE BAŞA ÇIKMA DENEYİMLERİ: MALATYA-ELAZIĞ DEPREMİ ÖRNEĞİ" konulu etik kurul başvurunuz; Gümüşhane Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'nun 27/03/2024 tarih ve 2024/3 sayılı toplantısında görüşülmüş olup; projenin yürürlükteki mevzuata uygun olduğuna oy birliği ile karar verilmiştir.
Bilgilerinize rica ederim.

Prof. Dr. Günay ÇAKIR
Kurul Başkanı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu : 0THB-S09I-0AGO

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/gumushane-universitesi-ehys>

Adres:
Telefon No : Fax No :
e-Posta : Internet Adresi : <http://www.gumushane.edu.tr/>
Kep Adresi : gumushaneuniversitesi@hu01.kep.tr

Bilgi İçin : Özgü GÖKAY
Memor
Dahili No:

ÖZGEÇMİŞ

Kadir ÇAVUŞ, lisans eğitimini 2012-2017 yılları arasında Gümüşhane Üniversitesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi bölümünde; yüksek lisans eğitimini aynı üniversitenin Afet Yönetimi Anabilim Dalında 2017-2019 yılları arasında tamamlamıştır. 2019 yılında yine Gümüşhane Üniversitesi, Afet Yönetimi anabilim dalında doktora eğitimine başlamıştır. 2013-2019 yılları arasında; Gümüşhane İl Sağlık Müdürlüğü 112 istasyonlarında Acil Tıp Teknisyeni olarak görev yapmıştır. 2019 yılında Artvin Çoruh Üniversitesinde Öğretim Görevlisi olarak göreve başlamıştır.

YAYINLAR

Makaleler:

ÇAVUŞ KADİR,TİRYAKİ OĞUZHAN,TİRYAKİ ELİF,ÇELİK SUAT,SAÇAR HÜSEYİN BORA (2025). The Effect of Fatigue During Search and Rescue Efforts in Debris on The Quality of Cardiopulmonary Resuscitation. Prehospital Emergency Care, Doi: 10.1080/10903127.2025.2450072 (Yayın No: 9425749)

ÇAVUŞ KADİR,AYKER BEREKET BÜLENT,KAYA AFŞİN AHMET,AKBULUT BAKIR MERYEM (2024). A Comparative Investigation of Applications to Prehospital Emergency Health Services and Hospitals by Migrants and Refugees. Iranian Red Crescent Medical Journal, 26(1), 1-7., Doi: 10.47176/ircmj.2024.26 (Yayın No: 9071556)

ÇAVUŞ KADİR,AKBULUT BAKIR MERYEM,KAYA AFŞİN AHMET (2024). The Impact of the COVID-19 Pandemic on Pre-Hospital Emergency Medical Services: The impact of the Covid-19 pandemic on pre-hospital services. Disaster Medicine and Public Health Preparedness, 18(30), 1-8., Doi: 10.1017/dmp.2024.23 (Yayın No: 8921506)

ÇAVUŞ KADİR,ŞAHİNÖZ SAİME (2024). Quality Of Life For Syrian Civil War Refugees In Turkey: A Comparison Between Refugees Living In-Side Camp To Out-Side Camp. Afet ve Risk Dergisi, 7(3), 609-623., Doi: 10.35341/afet.1362296 (Kontrol No: 9198643)

ÇAVUŞ KADİR,KAYA AFŞİN AHMET (2024). Afetler, Depremler ve Kitlemel Zorunlu Göç Akınları: Kahramanmaraş Merkezli Depremler Üzerinden Bir Değerlendirme. Afet ve Risk Dergisi, 7(1), 195- 209., Doi: 10.35341/afet.1378410 (Kontrol No: 8961099)

KAYA AFŞİN AHMET, ULUTAŞDEMİR NİLGÜN, AYKER BEREKET BÜLENT, AKBULUT MERYEM, KIYMIŞ İBRAHİM, ÇAVUŞ KADİR (2023). Evaluation of Emergency Applications Made to Pre-Hospital Emergency Health Services by Schools and Dormitories. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 12(2), 737-745., Doi: 10.37989/gumussagbil.1272443 (Kontrol No: 8372367)

Kitap Bölümleri:

AFET YÖNETİMİ EL KİTABI, Bölüm adı:(Afetlerde Hassas Gruplar) (2024)., ÇAVUŞ KADİR, Gazi Kitabevi, Editör:KAYA AFŞİN AHMET, Basım sayısı:1, Sayfa Sayısı 33, ISBN:978-625-365-785-7, Türkçe(Bilimsel Kitap) (Yayın No: 9222831)

Kamu Yönetimi Çalışmaları, Bölüm adı:(KİTLESEL GÖÇLERİN GÖÇ ALAN ÜLKELERE AİT SAĞLIK SİSTEMİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ) (2024)., KAYA AFŞİN AHMET,ÇAVUŞ KADİR, Livre de Lyon, Editör:PARLAK BEKİR, DOĞAN KADİR CANER, Basım sayısı:1, Sayfa Sayısı 526, ISBN:978-2-38236- 719-3, Türkçe(Bilimsel Kitap) (Yayın No: 9198632)

Climate Crisis Research within the Framework of Disaster Preparednes, Bölüm adı:(CLIMATE CHANGE AND MIGRATION) (2023)., ÇAVUŞ KADİR, KAYA AFŞİN AHMET, Livre de Lyon, Editör:KAYA, Afşin Ahmet, Basım sayısı:1, Sayfa Sayısı 203, ISBN:978-2-38236-634-9, İngilizce(Bilimsel Kitap) (Yayın No: 8679297)

THE HANDBOOK OF PUBLIC ADMINISTRATION, Bölüm adı:(PUBLIC ADMINISTRATION AND MIGRATION MANAGEMENT) (2022)., KAYA AFŞİN AHMET, ÇAVUŞ KADİR, Livre De Lyon, Editör:Parlak Bekir, Doğan Kadir Caner, Basım sayısı:1, Sayfa Sayısı 32, ISBN:978-2-38236-300-3, İngilizce(Bilimsel Kitap) (Yayın No: 7901390)

Afet Risk Yönetimine Öznel Yaklaşımlar, Bölüm adı:(Risk Tabanlı Göç Yönetimi) (2022)., ÇAVUŞ KADİR, Astana Yayınları, Editör:KAYA AFŞİN AHMET, Basım sayısı:1, Sayfa Sayısı 34, ISBN:978- 625-8045-44-4, Türkçe(Bilimsel Kitap) (Yayın No: 7732136)